Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HADİS DERSLERİ 13

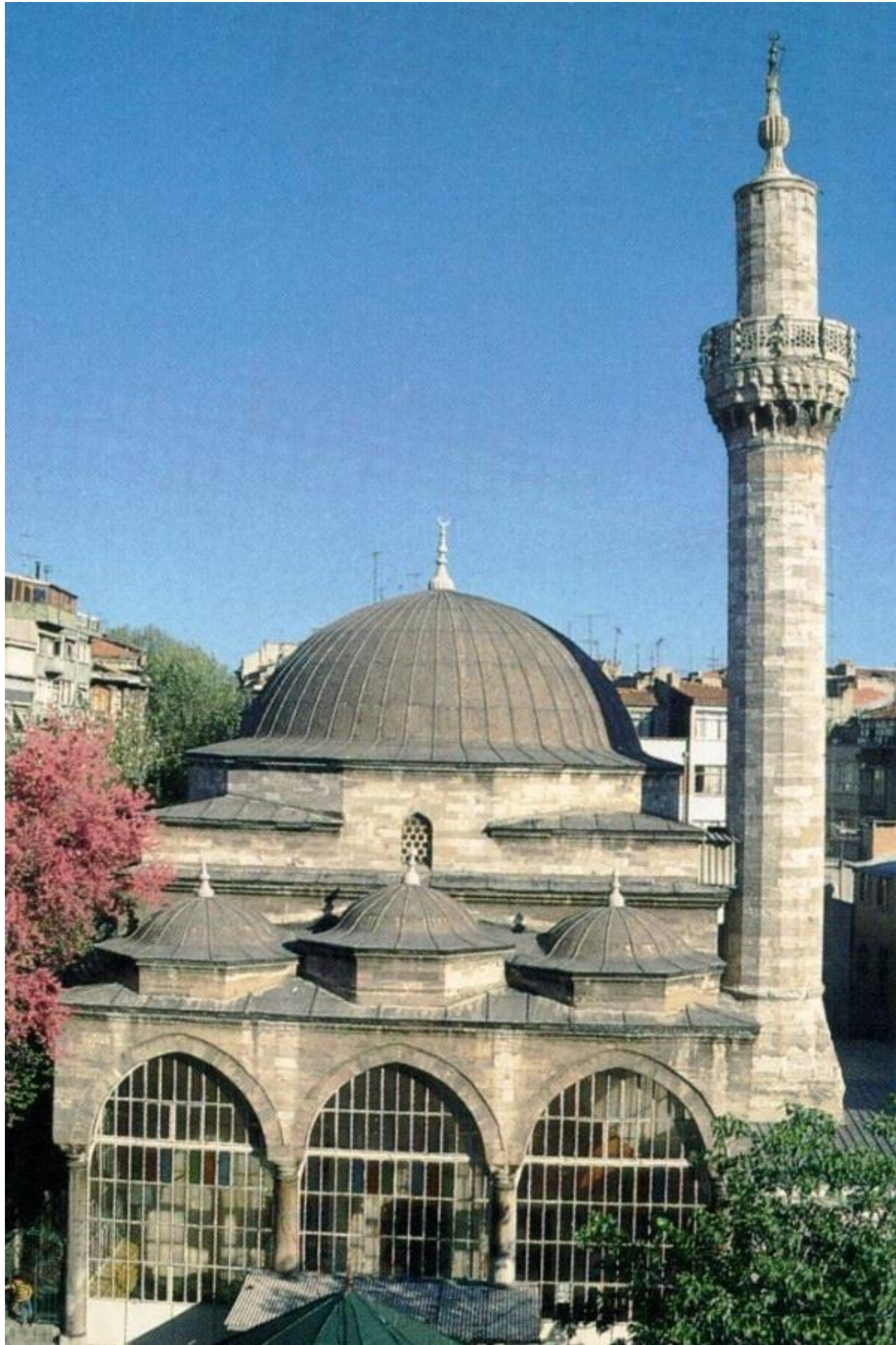

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Gümüşhâneli Hazretleri, tasavvufî bir camiada bir hadis koleksiyonunu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir hadisedir. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhâneli Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır.

Müslümanın şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûz el-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hazretleri bu dersleri 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den itibaren ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız ders yapmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra, Ankara'da da düzenli olarak hadis dersleri başlatmışlardır. 28 Şubat dönemi dolayısıyla yurtdışına çıkana kadar bu dersleri devam ettirmişlerdir. Yurt dışına çıkmadan önceki son hadis dersi, 4 Mayıs 1997 Pazar günü İskenderpaşa Camii'de yapılmıştır.

Hadis Dersleri, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 13. ciltte 22 Mayıs1988 – 08 Ocak 1989 tarihleri arasındaki 20 adet ders yer almaktadır.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen ve kaset temininde yardımcı olan kardeşlerimize; teknik konularda yardım eden Abdüllatif, Ahmed Enis ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Aralık 2015

KISALTMALAR

SAS : *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS : *Aleyhi's-selâm.*
RA : *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A : *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS : *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE. : *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME. : *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS. : *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e. : Adı geçen eser.
v. : Vefatı.
vs. : ve sâire
s. : sayfa
(خ) : Buhàrî, *Sahîh*
(م) : Müslim, *Sahîh*
(د) : Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت) : Tirmizî, *Sünen*
(ن) : Neseî, *Sünen*
(ه) : İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم) : Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب) : Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط) : Tayâlisî, *Müsned*
(ش) : İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع) : Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب) : Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس) : Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط) : Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل) : Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

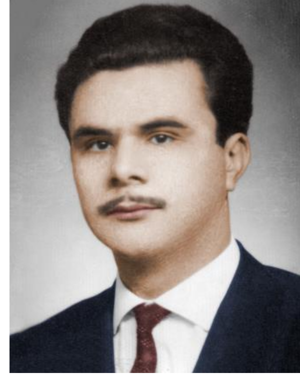
PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

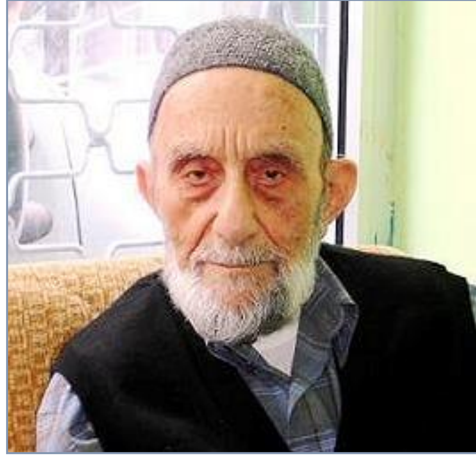
1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli

takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâ-hına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Med-reseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

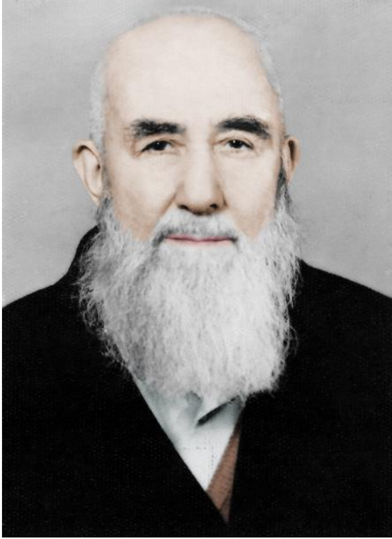
"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi.

Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol

Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

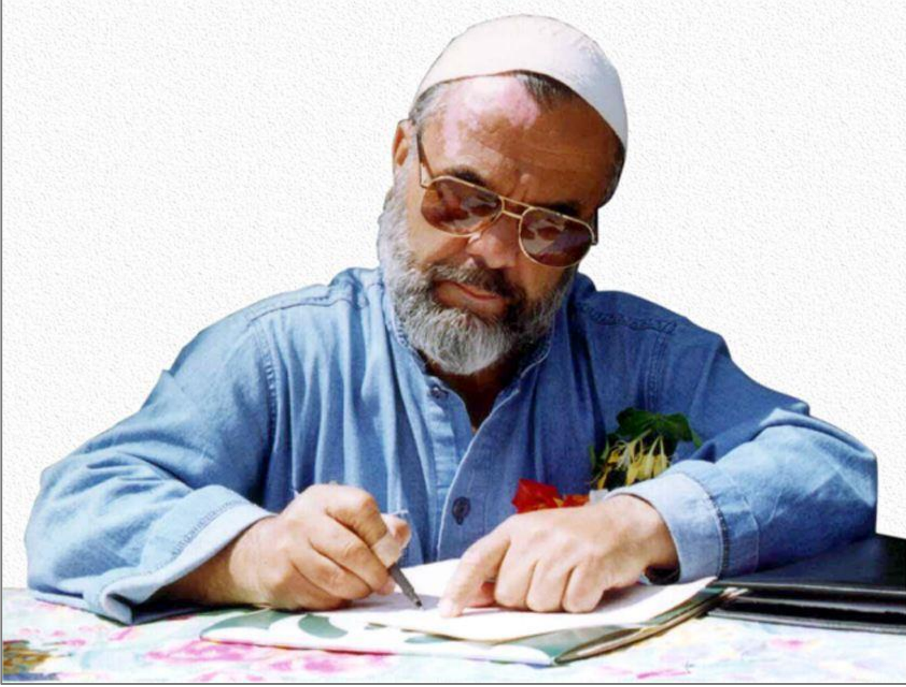
Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında *Kadın ve Aile* ve *İlim ve Sanat* dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise *Panzehir* dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo*

(AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür

çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

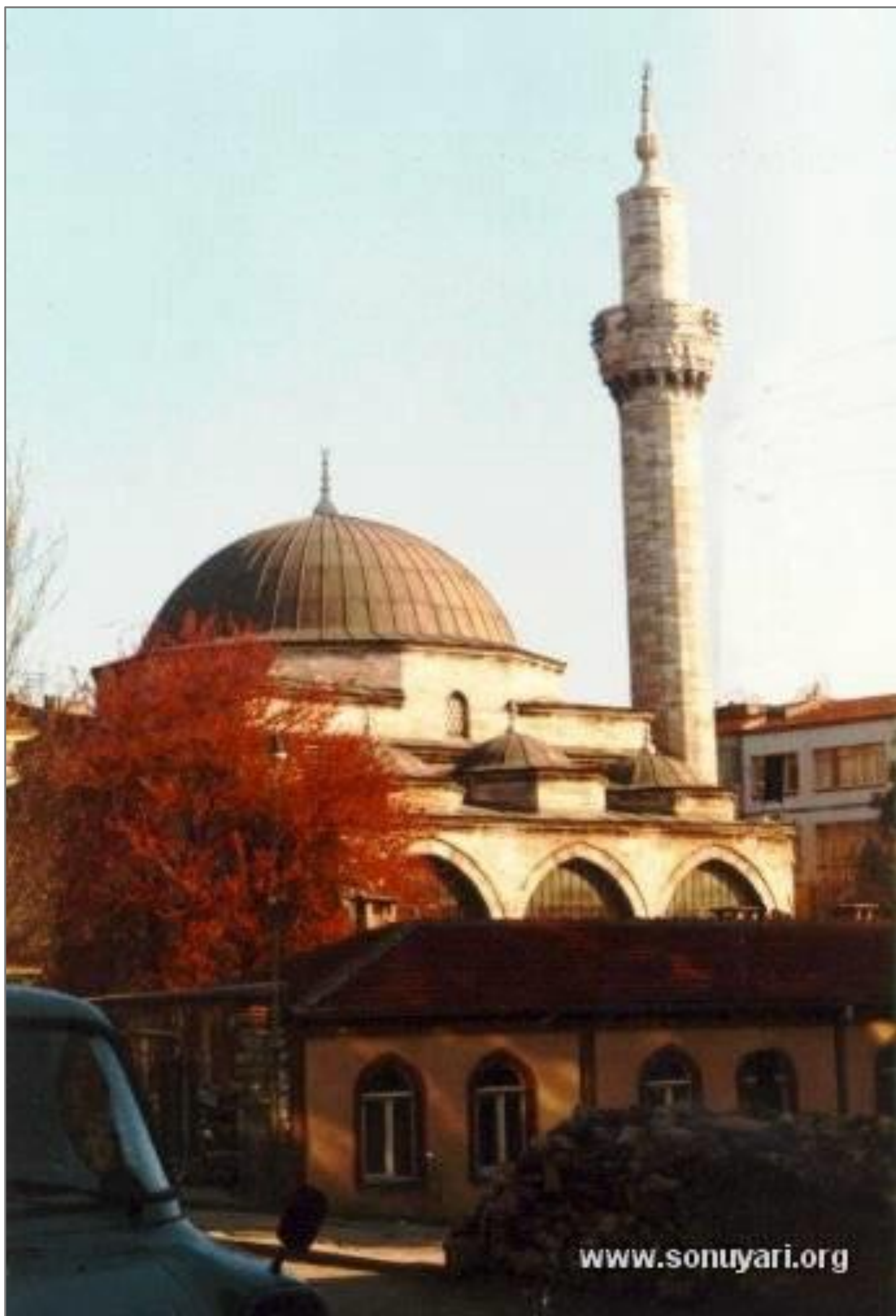
Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)

04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

www.sonuyari.org

01. HAK YOL İSLÂM!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihi ve sahbihi ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يُسَلَّطُ عَلَى الْكَافِرِ فِي قَبْرِهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ تِنِّينًا ، تَنْهَشُهُ وَتَلْدَغُهُ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ ، وَلَوْ أَنَّ تِنِّينًا مِنْهَا نَفَخَ فِي الأَرْضِ ، مَا أَنْبَتَتْ خَضْرَاءَ

(حم. ع. حب. ض. والدارمى ، وعبد بن حميد عن أبى سعيد)

RE. 510/9 (*Yüsalletu ale'l-kâfiri fî kabrihî tis'atün ve tis'ûne tinnînen, tenheşühû ve teldeguhû tekûme's-sâ'atü, ve lev enne tinnînen minhâ nefeha fi'l-ardı, mâ enbetet hadrâe.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz Teàlâ Ramazan'da yapmış olduğunuz ibadet ve taatleri, hayrât ü hasenâtı kabul eylesin. Ramazan'dan sonra o güzel evsafı, o güzel hâlet-i rûhiyeyi devam ettirmeyi, kaybetmemeyi, rızası yolunda dâim olmayı, şükründe, zikrinde kàim olmayı nasib eylesin… Tekrar tekrar nice mübarek günlere, bayramlara ve bilhassa ahirette rızasını kazanıp cennetine girmek suretiyle en büyük bayrama ermeye Rabbimiz cümlenizi, cümlemizi nâil eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet yine mutad olduğu üzere okuyacağız. Hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 510. sayfasının 9. hadîs-i şerîfinden itibarendir.

Hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmezden önce, evvelen ve hâsseten Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-u pâkine âcizâne, nâçizâne bir hediye-i Kur'âniyye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına hediyemiz olsun diye;

Ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, ana baba, kardeş, evlat, dost arkadaşlarımızın ruhlarına hediye olsun diye ve bilhassa bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş olan din alimlerinin, râvilerin, bu kitabı telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamız'ın, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Han ve askerlerinin ve komutanlarının, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu caminin bugüne kadar ayakta kalmasına emek sarf etmiş, masraf etmiş, gayret göstermiş olan ashâb-ı hayrât u hasenâtın cümlesinin ruhlarına hediye olsun diye; sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâtın da ruhları şad olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürelim, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, öylece başlayalım!

....

a. Kâfire Kabrinde Yılanların Musallat Edilmesi

Metnini okumuş olduğum hadîs-i şerîfte Peygamber SAS kâfirin kabrinde nasıl ezâ göreceğine dair bir bilgi veriyor. Ahmed ibn-i Hanbel'in, İbn-i Abdilberr'in, Dârimî'nin, Abd ibn-i Humeyd'in Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS

Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[1]

يُسَلَّطُ عَلَى الْكَافِرِ فِي قَبْرِهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ تِنِّينًا ، تَنْهَشُهُ وَتَلْدَغُهُ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ ، وَلَوْ أَنَّ تِنِّينًا مِنْهَا نَفَخَ فِي الأَرْضِ ، مَا أَنْبَتَتْ خَضْرَاءَ

حم. ع. حب. ض. والدارمى ، وعبد بن حميد عن أبى سعيد)

RE. 510/9 (*Yüsalletu ale'l-kâfiri fî kabrihî tis'atün ve tis'ûne tinnînen, tenheşühû ve teldeguhû tekûme's-sâ'atü, ve lev enne tinnînen minhâ nefeha fi'l-ardı, mâ enbetet hadrâe*.)

(*Yüsalletu ale'l-kâfiri fî kabrihî*) "Kabri içine konulduğu zaman kâfire musallat edilir. (*Tis'atün ve tis'ùne tinnînen*) 99 tane zehirli ve iri yılan musallat edilir. (*Tenheşühû*) Bu yılanlar onu ısırırlar, (*ve teldeguhû*) ve sokarlar; (*hattâ tekùme's-sâatü*) kıyamet kopuncaya kadar."

Böyle kabrinde o kâfir ısırılmaya, sokulmaya, bunlar tarafından ezalandırılmaya devam eder. "Bu yılanlar Allah'ın öyle azapları, cezaları, belâlarıdır ki, (*ve lev enne tinnînen minhâ nefeha fi'l-ardı*) eğer o yılanlardan bir tanesi bile yeryüzüne soluk soluyup üfleseydi; (*mâ enbetet hadrâe*) yeryüzünde yeşillik bitmezdi."

Onlardan bir tanesi değil 99 tanesi; bir defa ısırmak değil, mütemadiyen ısırmak ve sokmak suretiyle o zehirli yılanlar o kâfire kabrinde azap ederler. Bu, kabrindeki azaptan nasibidir. Kıyamet kopuncaya kadar kabirde çekeceği cezadır. Bundan sonra ahirette göreceği cezanın başlangıcıdır. Cehennemde göreceği cezanın başlangıcıdır.

Muhterem kardeşlerim!

---

[1] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.38, no:11352; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.VII, s.391, no:3121; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.II, s.491, no:1329; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.290, no:929; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.175, no:35327; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.180, no:4285; Darimi, *Sünen*, c.II, s.426, no:2815; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.544, no:9040; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XV, s.645, no:42550; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXIV, s.130, no:26796.

Kur'an-ı Kerîm ki Allah'ın kitabıdır. Peygamber Efendimiz ki Allah'ın hak peygamberidir; Hz. Mûsa'nın, Hz. İsâ'nın geleceğini müjdelediği mübarek insandır. Ve Hz. İsâ'yı, Hz. Mûsa'yı, Hz. İbrâhim'i tasdik etmiştir. Onların hak peygamber olduğunu tescil etmiştir. Bu Kur'an ve bu Peygamber bildiriyor ki, ahirette kâfire büyük azap var.

Zerre kadar şuuru, aklı, mantığı, imanı, âhiret duygusu, rûhânî hayatı olan bir insan, bir Âdemoğlu, Hz. Âdem'den hemcinsimiz olan, yeryüzünde yaşayan iki ayaklı şu mahlukâttan zerre kadar aklı olan bir mahlûk, bu tehlike karşısında küfürde inat etmez. Küfürde bir saniye kalmaz. Gözyaşları içinde imana gelir. Küfür hayatında yaptıklarından pişmanlığını Allah-u Teàlâ Hazretlerine arz eder. Bundan sonraki ömründe rızasını kazanmaya gayret eder. Aklı varsa, zerre kadar şuuru varsa, zerre kadar kendisini korumak, menfaatini kollamak fikrine sahip ise böyle yapar.

Çünkü burada inat uğruna, bir futbol takımı tutar gibi, bir renk seçer gibi, bir mobilya, bir eşya tercih eder gibi din seçilir mi? Din oyuncak mı? İman çarşıda, pazarda, vitrinlerde dizilmiş olan çeşitli

mallardan beğen, beğendiğini al diye istediğini, seçilebilecek bir şey mi? Din beğen, beğendiğini al, yeryüzünde bir sürü kavim var, bir sürü inanç var, bir sürü itikat var, hangisine bağlanırsan bağlan diye keyfe kalmış bir şey mi?

Hayır!

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْإِسْلَامُ (آل عمران:١٩)

(*İnne'd-dîne inda'llàhi'l-islâm*) "Allah indinde bir tek din var, yegâne din var, makbul ve muteber din İslâm…" (Âl-i İmrân, 3/19) Başka din yok.

Allah-u Teàlâ Hazretleri âyet-i kerîmede buyuruyor:

اَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا (المائدة:٣)

(*El-yevme ekmeltü leküm dineküm*) "İşte bugün size dininizi ikmal ettim, tamamladım. (*Ve etmemtü aleyküm ni'metî*) Size olan nimetimi tamamladım, eksiksiz hepsini verdim. (*Ve radîtü lekümü'l-islâme dînen*) Sizin için din olarak İslâm'ı beğendim, ancak müslüman olmanıza razı geliyorum." (Mâide, 5/3)

Allah'ın razı olduğu, bizden beklediği ve bizim girmemizi istediği din İslâm dinidir. O Allah ki Hz. Musa'yı da peygamber göndermiştir, Hz. İsa'yı da peygamber göndermiş. Onlara da dini o vermiştir, onlara da peygamberliği o vermiştir, onlara da Tevrat'ı, İncil'i o indirmiştir. Ama diyor ki benim şimdi razı olduğum din İslâm!

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ (آل عمران:٨٥)

(*Ve men yebtaği gayre'l-islâmi dinen felen yukbele minhu*) "İslâm'dan gayrı bir dine sahip olursa insan, kabul olunmayacak ondan." (Âl-i İmrân, 3/85) diye bildiriyor, ihtar ediyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“—Musa AS sağ olsaydı, bana tâbi olurdu.”

Musa AS sağ olsaydı, tâbi olacağına göre Musa AS’ın taraftarları niye şimdi tâbi olmasınlar? Niye tâbi olmuyorlar?

“—Hz. Musa’ya niçin inanmışlardı?”

Allah’ın peygamberidir diye.

“—Tevrat’a niçin inanmışlardı, bağlanmışlardı?”

Allah’ın kitabı diye. İşte Allah’ın yeni peygamberi, işte Allah’ın yeni gönderdiği kitabı.

Niye inanmazlar?

Allah (*celle celâlühû amme nevâluhû*) bir. Kitaplar aynı yerden geliyor.

İlk önce öyle demiş. Ondan sonra onları bozmuşlar insanlar, aslı kalmamış. Zaman geçmiş, devir ilerlemiş, insanların ihtiyaçları değişmiş.

Hem insanların ihtiyaçları değiştiğinden, hem zamanlar değiştiğinden, hem onların asıl metinleri elde kalmadığından, öğrettikleri şeylerin içine başka yalan yanlış hurafeler karıştığından, Allah tarafından gönderilmemiş sözler ve ifadeler karıştırılmış olduğundan, onların hükmü kalmamış oluyor.

Bu sözü yalnız biz söylemiyoruz. Evet, Kur’ân-ı Kerîm’in şahadetiyle, Peygamber Efendimiz’in bildirmesi ile biz biliyoruz ki onların kitapları karışmıştır. Ama onların alimleri de biliyorlar. Onların alimleri de kabul ediyorlar ki Tevrat ve İncil karışmıştır.

Zaten İncil’in birbirinden farklı yüzlerce nüshası varmış. İznik’te 325’te bir konsül toplamışlar. İncelemişler, ayıklamışlar, konuşmuşlar. Sonunda Allah’ın üçlüğüne karar vermişler. Hâşâ sümme hâşâ!

Hıristiyanların içinde Allah’ın birliğini bilen yok mu?

Varmış ama o toplantılarda kararlaştırmışlar ki üç olması daha doğru. Sonradan uydurma bir şey üçleme...

Olmaz!

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ

(*Ve ilâhüküm ilâhün vâhidün lâ ilâhe illâ hüve'r-rahmânü'r-rahîm*) [İlâhınız bir tek Allah'tır, ondan başka ilâh yoktur. O, rahmândır, rahîmdir.] (Bakara, 2/163)

وَلاَ تَقُولُوا ثَلاَثَةٌ (النساء: ١٧١)

(*Ve lâ tekùlû selâsetün*) "Sakın üç demeyin!" (Nisâ, 4/171)

إِنَّمَا اللّٰهُ إِلٰهٌ وَاحِدٌ (النساء: ١٧١)

(*İnnema'llàhü ilâhün vâhidün*) [Allah ancak bir tek Allah'tır.] (Nisâ, 4/171) Allah birdir. Şerîki, nazîri, eşi, benzeri yoktur!

Bizim, hristiyanlara karşı yapacağımız teklif, ayet-i kerimede bildiriyor:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلٰى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّٰهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ (آل عمران: ٦٤)

(*Kul yâ ehle'l-kitâbi teàlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm ellâ na'büde illa'llàh ve lâ nüşrike bihî şey'en ve lâ yettahize ba'dunâ ba'dan erbâben min dûni'llâh*) [Rasûlüm de ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım. Ona hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın.] (Âl-i İmran, 3/64)

"Aramızda şu dininizin özüne, tâ evvelki zamanına göre aynı olan dininizin aslı olan ana itikada gelin! Aramızda bir fark yok ama siz sonradan biri üç yapmışsınız, bozmuşsunuz. Onu bırakın, aslınıza gelin. Sizinle bizim aramızda aynı olan söze gelin! Allah'tan gayrıya tapmayalım, yalnız ona ibadet edelim! Allah'ı bırakıp da kulları Rab edinmeyelim!"

Hz. İsa Allah'ın peygamberi… Çarmıha gerilmiş, şeklini, heykelini yapıyorlar. Karşısına geçip tapıyorlar. O da Allah'ın kuluydu, anası da Allah'ın kuluydu. Allah'ın gönderdiği o mübarek Hz. İsa, Allah'a kul olmaktan yüksünmez, gocunmaz ki; memnun olur. Ne Cebrail AS kulluğundan rahatsız olur, ne Hz. İsâ rahatsız olur. Allah'ın kulu olmaktan memnun olurlar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri rûz-i mahşerde Hz. İsa'ya soracak;

وَإِذْ قَالَ اللهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsâ! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye sorduğu zaman, o diyecek ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin; (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!" (Mâide, 5/116)

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ (المائدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin

kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/117) dediğini Kur'an-ı Kerim beyan ediyor ve Hazret-i İsâ'nın hayatında da böyle bir şey demediğini biliyoruz.

Hz. İsa'nın demediği şeyi Hz İsa'ya inanan insanlar niye benimsiyorlar? Akıl almaz, mantık almaz.

b. Her Çocuk İslâm Fıtratı Üzere Doğar

Ben Avustralya'daydım. Avustralya'da bir kardeşimiz, Avustralyalı, oralı bir kardeşimiz müslüman olmuş. Kendisiyle tanıştık, konuştuk. Mübarek, müslüman, mücahid, şuurlu bir kardeşimiz, din kardeşimiz. Hangi ırktan olursa olsun müslüman oldu mu din kardeşimiz. O kardeşimiz bizim orda gittiğimiz caminin üyelerinden. O camiye oradaki bir büyük mahallî gazetenin yazarları röportaj yapmaya gelmişler. Soruyorlar;

"—Ramazan geliyor, müslümanların bu Ramazan ayı nedir? Müslümanlar bu ayda neler yaparlar?" gibi sorular soracaklar.

Bu sorulara da bu bizim Avustralyalı kardeşimiz tıkır tıkır İngilizce güzel cevaplar vermiş, tutulmadan. Kendisinin ana dili İngilizce olması dolayısıyla güzel cevaplar vermiş. Soruyorlar:

"—Siz çok güzel konuşuyorsunuz."

"—Ben Avustralyalıyım. Müslüman oldum."

"—Ne zaman müslüman oldun?" diye soruyorlar bu kardeşimize.

Şimdi şu kardeşimizin şu sözü, bütün dünya üzerindeki hıristiyanlara ibrettir. Verdiği cevabın güzelliğine bakın, diyor ki:

"—Ben anamdan doğduğum zaman İslâm fıtratı üzere doğmuştum. Müslüman olarak doğmuştum." Çünkü bebek mâsumdur. Bebekler doğdu mu mâsum olarak doğar. "Ama annem ve babam beni yanlış bir terbiye ile yetiştirmişler, yanlış itikatlar öğretmişler. Tahsilim esnasında muhitim bana yanlış itikatlar öğretmiş. Ben büyüyüp meselenin aslını anlayınca, doğuştaki aslî itikadıma döndüm." diyor.

Cevabın güzelliğine bak! Ne kadar tatlı, ne kadar haklı, ne kadar doğru bir söz. Gerçekten öyle... Cevabı Peygamber Efendimiz'in sözünden almış.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[2]

كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ ، أَوْ يُنَصِّرَانِهِ ، أَوْ يُمَجِّسَانِهِ (خ. م. د. ت. ومالك ، حم. حب. ط . ع . ق . حل. عن أبي هريرة)

(*Küllü mevlûdin yûledü ale'l-fıtrati*) "Her doğan çocuk fıtrat-ı asliye üzere doğar. Çok güzel bir olumlu malzeme olarak dünyaya gelir. (*Feebevâhu*) Sonradan onu yetiştiren annesi, babası (*yuhevvidânihî*) onu yahudileştirir, (*ev yünassırânihî*) yahut hristiyanlaştırır; (*ev yümeccisânihî*) veyahut mecûsîleştirir, ateşperest yapar."

Her doğan çocuk İslâm fıtratı üzere doğar, Müslüman doğar! Sonradan onu anası babası yahudi eder, sonradan onu anası babası hıristiyan eder, sonradan onu anası babası mecusî eder.

Keşke etmemiş olsalar. Çocuklarını ateşe atıyorlar. Keşke etmeseler, keşke asıl fıtratı kalsa da mü'min olarak yaşasa… İyi bir şey yapacağız derken berbat ediyorlar. Çocuklarını ateşe atıyorlar. Kendileri ile beraber çocuklarını ateşe atıyorlar.

Onun için bu vaazım elbette videoya çekiliyor, herkes duyacak. Müslümanlar duyduğu gibi hıristiyanlar da duyacak. Elini

---

[2] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.447, no:2138; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.241, no:571; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.228; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.86; no:119; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.308; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.304; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.284, no:830; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.240, no:942; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.434; Esved ibn-i Seri' RA'dan.

vicdanına koysun: Kendi dini hak din mi değil mi? Kitabı bozulmuş mu bozulmamış mı? Onun peygamberi peygamber mi Allah'ın oğlu mu? Hâşâ sümme hâşâ! Bir düşünsün, aklını kullansın.

İnsana Allah'ın verdiği en büyük nimet akıldır. Aklını kullansın, bu doğru itikadı seçsin.

Bu dinlerin hepsini Hıristiyanlığı, Müslümanlığı, İslâm'ı Allah göndermiş. Ama ötekiler eskimiş bozulmuş; bir pabucun eskidiği, delindiği gibi. Karışmış, beşer sözleri karışmış. İznik konsülünde alınan kararı karıştırmışlar içine. Olur mu?

Olmaz!

Bir acı şey daha duydum... Aklını mantığını kullansın, doğru yolu seçsin. Bak doğru yolu seçen başka kardeşleri var. Hem de ne güzel bir mantıkla doğru yolu seçmişler. O da doğru yolu seçsin. Başka çare yok. Allah'ın azabından kurtulmak istiyorsa, Allah'ın ikramına ermek istiyorsa, cennetine cemaline kavuşmak istiyorsa itikadını düzeltsin. Serbestçe incelesin.

Bana inanmasın, incelesin. Kendisi incelesin, araştırsın. Ondan sonra vicdanî kanaati neyse onu tercih etsin. Ama vicdanının sesini bastırmasın. Vicdanının ağzını tıkamasın.

"—Sus! Bana hakikatleri söyleyip durma! Ben batıl yolda ilerleyip duracağım, inat edeceğim." demesin.

Hak neyse onu kabul etsin. Allah'a dua etsin:

"—Yâ Rabbi, ben senin kulunum, sen benim Rabbimsin. Bana hangi itikat doğru ise onu göster." desin.

Ona da razıyım. Çünkü Allah doğruyu gösterir. Yeter ki hulûs-i kalb ile Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne iltica etsin. Gösterir, gösteriyor ve gösterdiğini biliyorum. Rüyalarla, başka şeylerle Allah gösteriyor.

Bir acı şeye sözü intikal ettireceğim. Dün akşam konuştuk. Bizim yüksek idarecilerimize ve bazı komutanlara, hani Nato'ya gidiyorlar, Amerika'ya gidiyorlar ve sâireye gidiyorlar, kanca atmaya çalışıyor gayrimüslimler, hıristiyanlar. Onları Hıristiyanlık itikadına göre yetiştirmeye çalışıyorlar. Çok deliller var elimde.

Şimdi düşünüyorlar ki mesela 600 -700 tane general var. Kendilerinin mantıkları öyle çalışıyor. Türkiye'de 55 milyon

insanla kolay kolay uğraşamayız ama 600 -700 tane generalin yanına yanaşırız, kibarca davranırız. "Paşa Baba" deriz, "ağa" deriz, bilmem ne deriz. Kendi fikirlerimizi yavaş yavaş onlara aşılarız, diyorlar. Zengin adamlar; paraları var, pulları var, profesörleri var. Her şeyi ayarlamasını bilirler.

Bana emekli bir tümgeneral; orgeneralden bir aşağısı, İlâhiyat Fakültesi'nde iken emekli bir orgeneral geldi. Bir misal; çok deliller var elimde. Deliller var, başka deliller de var. Bir tek misal ile anlatacağım.

Bana komutanın birisi dedi ki, askerlik yaptığım yerde general:

"—Türkler niye müslüman olmuşlar ya?"

"—Hıristiyan olsalar daha serbest olmazlar mıydı? İçki serbest, kadın serbest." filan dedi.

Oradan da biliyorum...

Bu korgeneral bana geldi, dedi ki:

"—Hocam! Nato'dan tanıştığım bir aile var. Bana "Paşa Baba" derler, hürmet ederler, izzet ederler, çok ihtiram ederler, hediyeler gönderirler, saygı gösterir. Bunlar müslüman olacak gibi. Bana bazı mektuplar yazıyorlar. Şunların sordukları sorulara cevap veremiyorum ben, sen cevap ver."

Aldım, baktım şöyle 20-30 sayfalık bir kitabın sayfalarının fotoğraflarını çekmiş göndermiş bizim korgenerale.

Burada ne var; Müslümanlık kötüdür Hıristiyanlık iyidir, müslümanları hıristiyan yapmak için şöyle şöyle hareket edin demeye getiriyor bu 20-30 sayfada.

Hıristiyanlık propagandası yapıyor o adam. Ama başında demiş ki:

"—Paşa Babacığım."

Bizim paşaya, “Paşa Babacığım!” diyor.

“—Şu yazıları oku, bunların doğru olup olmadığını bana bildir.”

Maksat, yazıyı okutacak. 20-30 sayfa okutacak, onun aklına onu sokacak. Bizim paşa da sanıyor ki o Müslümanlığa heves ediyor, müslüman olacak. Halbuki onun maksadı bizim paşayı Hıristiyanlığa çekmek. Maksadı o.

Ben onu okudum, soruları okudum. İslâm’ı tarifi yanlış, Hıristiyanlığı anlatışı maksatlı, vardığı sonuç kusurlu. Ben bunu delilleri ile anlattım.

Mesela İslâm hakkında diyor ki:

“—İslâm’da sevgi yoktur.”

Allah sevgisi nerede? Ana baba sevgisi nerede? Peygamber sevgisi nerede? Müslümanın müslümanı sevmesi nerede?

Yalan! Yalan!

Onu delilleri ile anlattım, başka şeyleri anlattım.

Gittim, “Paşam.” dedim, “Bu adam müslüman olmak istemiyor. Sizi Hıristiyanlığa çekmeye çalışıyor.”

“—Olmaz öyle şey! Asarım, keserim, canına okurum onun.” dedi. “O bana ‘Paşa Baba’ diyor.” dedi.

“—İyi ama havası öyle.” dedim.

Hemen benim yazıları, 20-30 sayfa İngilizce terceme etti, oraya gönderdi.

Arkasından, Paşa Babasına bir kaset göndermiş:

“—Sayın Paşa Babacığım! Bu kaset oradaki büyük bir katedralde, oranın kardinali tarafından filancaya mühim günde yapılmış olan bir konuşmanın metnidir. Oku, bak çok beğeneceksin. Dinle bak ne kadar güzel.”

Bana diyor ki:

“—Hocam! Şu kaseti bir okuyuver.”

Paşa bana diyor.

“—Demedim mi?” dedim paşam. “Bir mektup gönderdi, cevabını verdim. Bu sefer de kaset gönderiyor. Ondan sonra başka şey gönderecek. Onun maksadı, Hıristiyanlık bilgilerini sana böyle böyle öğretmeye çalışmak.”

Hz. İsa hakkındaki kendi teslis düşüncelerini, akidelerini öğretmeye çalışıyorlar, biliyorum. Onun için aklı olan, mantığı olan

inceleme yapar, elini vicdanına koyar.

Türkiye'de üç tane reis-i cumhur olsa; bir benzetme ile anlatalım, ne olur? Bir birliğin başında eşit kuvvetlere, güçlere, salahiyetlere sahip üç tane komutan olsa ne olur? Birisi bir emir verir, ötekisi bir başka emir verir, öteki daha başka bir emir verir. Asker nereye gideceğini şaşırır. Bir tane olacak. En son söz, en yüksek amir, bir tane olması lazım.

Kur'ân-ı Kerîm'de de Allah buyuruyor ki:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلاَّ اللهُ لَفَسَدَتَا (الأنبياء:٢٢)

(*Lev kâne fîhimâ âlihetün illa'llàhu lefesedetâ*) "Allah'tan başka ilâhlar olsaydı yerde gökte, kâinatın düzeni alt üst olurdu." (Enbiyâ, 21/22)

Birisi başka bir şey söylerdi, ötekisi başka bir şey söylerdi. Yunanlılar'ın fikri o! Yunanlılar'a göre Olimpus dağında Zeus tepeye çıkmış. Oturmuş sivri yere, kayalara. Orada etrafa yıldırımlar yağdırıyor. Aşağıda şarap tanrısı şarap içiyor. Deniz tanrısı denizde yüzüyor. Bilmem hangi tanrı ne yapıyor… Onlar ona kızıyorlar, o ona oyun ediyor, o ötekisine hile yapıyor, berikisi berikisiyle kavga ediyor. Arada Zeus'un yanına gidiyorlar.

Böyle tiyatro olur mu? Din mi, rezalet mi, komedi mi, trajedi mi? Ne biçim şeydir?

Öyle şey olmaz. Birbirlerini kıskanırlar, birbirlerine oyun ederler, birbirlerine hile yaparlar. Aldatırlar, kavga ederler yaramaz çocuklar gibi. Öyle şey mi olur?

Onun için insanın aklı varsa hayatın en mühim meselesi imandır. İmanı yanlış tutturdu mu âhireti mahvoluyor. Âhiretin mahvı da kabirden başlıyor.

"—Ama hocam, kâfirler bu dünyada çok rahat yaşıyorlar. Köşkleri var, sarayları var, otomobilleri var, uçakları var. Fezalara gidiyorlar."

"—Gidiyorlar ama sonu ne? Kaç yıl?"

"—60 yıl, 70 yıl, 80 yıl, 90 yıl…"

Zaten 80'e geldi mi insanın yavaş yavaş kemikleri erimeye, beli kamburlaşmaya başlıyor. Ondan sonra işin tadı kaçıyor. Ne kadar

dinç olsa gene genç gibi olmaz. 50'den sonra çizgi bu tarafa doğru dönüyor, aşağı doğru, ister istemez. 50'den önce de 10-15 yaş, ne olduğunu anlamıyor insan. Okuldu, tahsildi diye…

Bir kısmı çocukluk bir kısmı uyku. İki paralık hayat var arada... O da geçim derdi ile, sıkıntıyla geçiyor. "Hayat mücadelesi" diyorsunuz. Alıştı verişti, borçtu alacaktı, iflastı bilmem neydi… Hırsızla uğraşacaksın, arsızla uğraşacaksın, mahkemesiydi, şusuydu, busuydu… Bu kadarcık kısa bir zamanın arasında insan birazcık bir lezzet, bir zevk, bir çalgı, bir eğlence, bir oyun; buna aldanıp da ebedî hayatını insan mahveder mi, mahvedilir mi? Bu tehlike göze alınır mı?

"—Hocam, boş ver."

Sen burada "boş ver" diyorsun. Ahiret hayatı olduğu zaman, ömrün bittiği zaman ne olacak? İhtiyarladığın zaman ne olacak?

Bizim memleketin azılı dinsizleri vardı, azılı!

Kitap yazmış adam. Edebiyat Fakültesi'nde profesörlük yapmış. Dinsiz cemiyetlere girmiş. Kitaplar yazmış. Allah'ın varlığını inkâr etmiş, bilmem ne yapmış…

Talebeleri söylüyorlar. Son zamanlarında, ihtiyarladığı zaman talebelerine yalvarırmış, evinde:

"—Aman çocuklar gitmeyin!"

"—Ne olacak?"

Çocuk gibi yalvarırmış ihtiyar:

"—Korkuyorum."

Korkarsın tabii. Ömrünü öyle geçirirsen, geceleyin yalnız kalmaya korkarsın. Misafirlerin gittiği zaman, gece ne yapacağını bilemezsin. Daha bir de neler olur, nelere uğrar insan...

İmansızlık akıl ve mantık işi değildir. Akıllı insanın yapacağı iş değildir.

Bir profesör kardeşimiz tez almış, güzelce incelemiş. Çok hoşuma gitti.

"—İmansızlık ve inkâr akıl dışıdır, mümkün değildir." diye başından almış.

Farz edelim bir insan münkir oldu, şu fikre sahip oldu. Mantıken onu yürütüyor. Çıkmaz! Mümkün değil, mantıken ters.

Oradan dönüyor, şu tarafa gidiyor. Çıkmaz, ters!

Buradan dönüyor, bu tarafa gidiyor. Ters!

İnkârın akıl ve mantık içinde yolu yoktur, yolu çıkmazdır. Bir yere varması mümkün değil. Yol varsa iman yoludur. Allah'a iman yoludur.

El-hamdü lillâh Allah bizi mü'min eylemiş. Verdiği imana hamd ü senâlar olsun. Doğru bir din olan İslâm'a, en son ve hakikî din olan, bozulmamış din olan, bozulmamış kitap olan Kur'an'a bizi bağlı eylemiş. El-hamdü lillâh, eş-şükrü lillâh… En sevdiği Peygambere bağlı eylemiş. Şükrünü ödemekten âciz olacağımız en büyük nimettir bunlar.

Ben bu dünyada hastalık içinde kıvransam, ölsem, yarın cenneti bulduktan sonra, mü'min olduktan sonra, cenneti buldu mu ne mutlu insana!

Dünyada hasta olabilir insan. Eyyûb AS ne hastalıklar çekmiş. Bu dünyada harpte ölsem, düşman istila etse uğraşsam, yaralansam, ölsem şehid olurum. Bizim dinimizde şehidleri ölmüş saymayız. Onlar Allah indinde nimetlere mazhar oluyorlar. Bir çeşit hayat ile şehid hayatı yaşıyorlar diye Kur'ân-ı Kerîm bildiriyor. Hem öyle memnun olduklarını bildiriyor ki, onlar bu taraftakilere seslenmek isterler.

"—Ne mutlu, çok büyük nimetlere mazhar olduk. Siz de bizim peşimizden, bizim gibi hareket edin!" demek isterler.

Ama duyacak kulak lâzım. Kur'ân-ı Kerîm bunu bildiriyor. Onun için Allah bizi imandan ayırmasın... Bu, anadan babadan güzel bir tevafukla sahip olduğumuz, çocukluktan beri müslüman olarak yetiştik, sahip olduğumuz bu dine, bu imana, bu İslâm'a daima sahip olmayı ve bunu elden kaçırmamayı, son nefeste imân-ı kâmille göçmeyi nasip eylesin…

Kâfir inkâr etmiş, keyfiyle vaktini geçirmiş, düşüncesizlikle vaktini geçirmiş, bu hayat içinde yaşamış yaşayacağı kadar, ondan sonra ölmüş. Kabirde onu 99 tane zehirli yılan bekliyor. Daha kabre girer girmez kabri ateş olacak. O yılanlar onları sokmaya başlayacak. Bu azapları gördüğü zaman çok feryâd ü figân edecek ama faydası yok.

Onun için müslümanın kabri katilin yanında olmaz. Türkiye'de Asrî mezarlıklar kurdular. Asrî mezarlık ne demek?

Eskiden hıristiyan mezarlığı ayrıydı, yahudi mezarlığı ayrıydı, müslüman mezarlığı ayrıydı. Şimdi hepsini asrî diye birleştirdiler. Kabirde laiklik olur mu?

Sübhanallah! Asrî mezarlık deyip hepsini bir yere koyuyorsun ama "Yandakinin bağırmasından çağırmasından bu taraftaki ezâlanır." diyor Peygamber Efendimiz. O azap görecek, yılanlar soktukça, çıyanlar soktukça rahatsız olacak. Ayrı olması lazım.

Allah dinini bilenlerden eylesin. Güzel iş yapıyorum diye yanlış iş yapanlardan etmesin. Cahillerden etmesin…

Cahillik çok zor. Allah bizi cahillikten uzak eylesin…

c. Kim Kime Selâm Verecek?

Bu sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfi selâmlama, selâmlaşma âdâbı ile ilgili:[3]

يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ ، وَيُسَلِّمُ الْوَاحِدُ عَلَى الاثْنَيْنِ ، وَيُسَلِّمُ
الْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ ، وَيُسَلِّمُ الرَّا كِبُ عَلَى الْمَاشِي ، وَيُسَلِّمُ الْمَارُّ
عَلَى الْقَائِمِ ، وَيُسَلِّمُ الْقَائِمِ عَلَى الْقَاعِدِ (ابن السنى عن جابر)

RE. 510/10 (*Yüsellimu's-sagîru ale'l-kebîri ve yüsellimu'l-vâhidü ale'l-isneyni, ve yüsellimu'l-kalîl ale'l-kesîri, ve yüsellimu'r-râkibü ale'l-mâşî, ve yüsellimu'l-mârru ale'l-kàimi, ve yüsellimu'l-kàimü ale'l-kàidi.*)

Muhterem kardeşlerim! İslâm'ın hadîs-i şerîflerde çok önem verdiği işlerden birisi de selâmdır.

"—Bir selâm vermek, ne olacak?" diyebilirsiniz.

Selâmla ilgili bir sürü hadîs-i şerîf vardır. Selâm çok önemli… Peygamber Efendimiz çok önem veriyor. Allah da selâma çok sevap

---

[3] İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.413, no:218; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.435, no:2966; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.446; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVI; s.243, no:3086; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.126, no:25321; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.133, no:26804.

veriyor. Selâm bir başla, baş sallayıp da bir el kaldırıp da el sallamakla olan bir şey değil. Selâm İslâm'da çok önemli bir şeydir. Peygamber Efendimiz SAS Medîne-i Münevvere'ye geldiği zaman, yeni bir şehre gelmiş, ilk tavsiyelerinden birisi:

"—Bildiğinize, bilmediğinize selâm verin!"

"—Neden?"

Selâm önemli. Selâm tanışmanın vesilesidir, selâm dostluğun başlangıcının vesilesidir, sevap kazanmanın vesilesidir. Selâm bir çeşit duadır. Müslüman kardeşlerine dua ediyorsun. Selâm senin de o duanın sonucuna ermene vesiledir.

Selâm ciddi bir iştir. Selâmla ilgili bir bahis vardır hadis kitaplarında, fıkıh kitaplarında. Peygamber Efendimiz bunun nasıl olması gerektiğini de hadîs-i şerîflerinde uzun boylu anlatmıştır. Onun için burada da o hadisi şeriflerden birisi karşımıza geldi.

"—Müslüman müslümana selam verir. Bir selamla selamlandığınız zaman ya ondan daha güzel bir karşılıkla karşılık verin ya da aynını, mukabelesini yapın." diye bildiriyor.

Birisi selam verdi mi selamını iade etmek de selam verilen kimse üzerine vazife olmuş oluyor.

Peygamber Efendimiz bildiriyor ki:

(*Yüsellimü's-sagîru ale'l-kebîri*) "Küçük olan kişi büyük, yaşlı olan kişiye selam verir…"

Yolda karşılaşıyorlar; birisi bu taraftan geliyor, birisi bu taraftan geliyor. Kim kime selam verecek?

"—Küçük olan çocuk büyüğe selâm verecek. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah* diyecek, yaşlı amcasına, karşısından gelen büyüğüne selâm verecek."

Sanıyorum askerlikte falan da öyledir. İlkönce aşağı rütbedeki selâm çakar, ötekisi selâmı alır. Aynı kural benimsenmiş demek ki.

(*Ve yüsellimu'l-vâhidü ale'l-isneyni*) "Tek olan iki kişiye selam verir. (*Ve yüsellimu'l-kalîl ale'l-kesîri*) Az olan çok olana selâm verir. Az çoğa selam verir.

(*Ve yüsellimu'r-râkibü ale'l-mâşî*) "Binekli olan yürüyene selâm verecek." O yukarıda, rahat; onun için. Ötekisi meşakkatte, sıkıntıda… Aşağıdaki değil yukarıdaki aşağıdakine selam verecek. Binekli olan ötekisine selam verecek.

(*Ve yüsellimu'l-mârru ale'l-kàimi)* "Geçen durana selam verecek." Bir adam burada duruyor, işi var. Ötekisi geçiyor. Geçen durana seâm verecek.

(*Ve yüsellimu'l-kàimü ale'l-kàidi*) "Ayakta duran oturana selam verecek." Ayaktaki oturana selamı verecek.

Böylece bu selâmlaşma işi bu usûle göre yapılacak.

d. Binekli Yayaya Selâm Verecek

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[4]

يُسَلِّمُ الرَّاكِبُ عَلَى الْمَاشِي ، وَالْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ (حم. خ. م. د. ت. عن أبى هريرة)

RE. 511/1 (*Yüsellimu'r-râkibü ale'l-mâşî, ve'l-mâşî ale'l-kàidi, ve'l-kalîlü ale'l-kesîri*) "Binen yürüyene selâm verecek, yürüyen oturana selâm verecek, az çoğa selâm verecek..."

e. Selâm Almayan Bizden Değildir

Üçüncü hadîs-i şerîf de biraz değişik bir cümle ile bitiyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[5]

---

[4] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.245, no:5764; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.121, no:4019; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.332, no:2627; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.510, no:19632; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.249, no:497; Buhàrî. *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.344, no:993; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.203, no:18500; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.180; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.107, no:6234; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.418, no:475; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.387, no:19443; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isbahan*, c.VI, s.314, no:40363; Beyhakî, *el-Âdâb*, c.I, s.255, no:205; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.411, no:217; s.74, no:12761; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.124, no:25305; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.132, no:26800.

[5] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.344, no:992; Abdurrahman ibn-i Şibl RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.127, no:25323; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.131, no:26798.

يُسَلِّمِ الرَّا كِبُ عَلَى الرَّاجِلِ وَلْيُسَلِّمِ الرَّاجِلُ عَلَى الْقَاعِدِ وَلْيُسَلِّمِ الأَقَلُّ عَلَى الأَ كْثَرِ ؛ فَمَنْ أَجَابَ السَّلاَمَ فَهُوَ لَهُ ، وَمَنْ لَمْ يُجِبْ السَّلاَمَ فَلَيسَ مِنَّا (ابن السنى فى عمل يوم وليلة عن عبد الرحمن بن شبل)

RE. 511/2 (*Yüsellimu'r-râkibü ale'r-racili, ve yüsellimu'r-râcilü ale'l-kàidi, ve yüsellimu'l-ekallü ale'l-ekseri; femen ecâbe's-selâme fehüve lehû, ve men lem yücib es-selâme, feleyse minnâ.*)

(*Yüsellimu'r-râkibü ale'r-racili*) "Binekli olan yaya yürüyene, (*ve yüsellimu'r-râcilü ale'l-kàidi*) yaya yürüyen oturana, (*ve yüsellimu'l-ekallü ale'l-ekseri*) daha az olan daha çok olana selâm verir."

(*Femen ecâbe's-selâme fehüve lehû*) Kim selâma cevap verirse bu onun için sevaptır, sevap kazanır. Selâma cevap vermek vazifesini yapmış olur. Sevap kazanmaya vesile olur."

Selâm vermek daha sevap. Selâm almak vazifesini yapmış olur. Bir ecir kazanır. Ama; (*Ve men lem yücib es-selâme*) "Selâma karşılık vermezse bir kimse, (*feleyse minnâ*) bizden değildir."

Ben dün kapıdan içeriye girdim, belki duymamıştır, birisine *(Es-selâmu aleyküm!*) dedim. Oturuyordu. O yüzüme baktı, selâmımı almadı. Ben de (*Aleyne's-selâm*) dedim. Kendi selâmımı aldım, geçtim, oturdum. Ne yapayım?

"—Kim selâma cevap vermezse bizden değildir." diyor Peygamber Efendimiz.

Selâma cevap vermeyen bizden değildir.

Belki selâm veren şahsa kızıyor. Kızıyor ama, "Selâmı almadığı zaman bizden değildir." diyor.

Kızgınlığında da belki haklı değil. İsterse haklı olsun. Ancak mâzursa, gözü görmüyorsa, kulağı duymuyorsa belki Allah affeder. Yoksa, "Bizden değildir." diyor.

Selâma karşılık vereceğiz.

Mehmet Âkif merhum Meclis'ten çıkmış. Hasan Basri Çantay

merhum da Meclis'te kâtip, beraber yürüyorlar, meclisten Tâceddin Dergâhı'na doğru geliyorlar, Ankara'da.

Yolda bir bakkalın önünden geçiyorlarmış. Bakkal medresetü'l-kuzâttan mezun. Mektep medrese görmüş, hâkim diploması almış. Ama devir değiştiği için hâkimlik yapamamış. Cumhuriyet'in ilk zamanlarında bakkallık yapmaya geçmiş. Eski tahsili işe yaramamış. Bakkallık yapmaya geçmiş ama hadisi bilir, hüküm bilir, bilen kimse.

Mehmet Âkif ile Hasan Basri Efendiler geliyorlar.

"—*Es-selâmu aleyküm!*" demiş Mehmet Âkif.

Geçiyor ya, geçen durana selâm verecek diye, "*Es-selâmu aleyküm!*" demiş. Kadı efendi de bakkal oldu ya şimdi, çuvalların ağzını düzeltiyormuş. Eğilmiş bir vaziyette bir iş ile meşgulmüş.

"—*Aleyküm selâm…*" demiş.

Birkaç adım o arada yürümüşler.

Mehmet Âkif yürümüş ama onun selâm alışını beğenmediği için, babayiğit adam, dönmüş tekrar gerisin geriye... Kadı efendinin omuzundan tutmuş, şöyle bir çevirmiş sert bir şekilde kendisine... Kadı efendi sırtı dönük, çuvalla meşgul, "*Aleyküm selâm…*" diyor. Öyle yasak savmak kabilinden.

"—Bana bak kadı efendi!" demiş. "Ayet-i kerimede:

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا (النساء:٨٦)

(*Ve izâ huyyîtüm bi-tahiyyetin fehayyû bi-ahsenü minhâ ev ruddûhâ*) 'Siz bir selâmla selâmlandığınız zaman, o selâm gibi selâmla karşılığını verin veya daha güzel bir şekilde karşılık verin!' (Nisâ, 4/86) buyruluyor." demiş.

Bu mübarek geçerken, güzelce (*Es-selâmu aleyküm!*) dedi. Sen sırtını dönmüşsün. Bir de eğilmişsin, arkan ona dönük (*Aleyküm selâm*) deyip geçiyorsun. Bu ayıp oluyor demek istemiş.

Sen selâmla ilgili bu hükmü bilmiyor musun? Bırakacaktın işi, dönecektin ona doğru, yüzün güleç bir şekilde (*Ve aleyküm selâm*) diyecektin en aşağı. Veya bir ilave yapacaktın (*Ve aleyküm selâm ve rahmetu'llah*) diyecektin, daha üstün olacaktı. Onu yapmayıp da öyle sırtı dönük, arkası dönük, eğilmiş vaziyette (*Aleyküm selâm*) şeklinde geçiştirmesine razı gelmemiş Mehmed Âkif. Dobra dobra

adam, dürüst adam. Onun için gitmiş, onu ikaz etmiş.

Bizim Fatin Hoca, bizim namaz vakitlerini bilen, ilk hesaplayan, Kandilli Rasathanesi'nin profesörü ile dost imişler, sözleşmişler. Fatih'te, Sarıgüzel'de, bu civarda otururdu Mehmed Âkif. Bu civar onun mahallesi. Rahmet istedi de anılmaya vesile oluyor...

Sözleşmişler. Kandilli'de buluşacaklarmış. Fatin Hoca'nın evine ziyaret etmek istediğini bildirmiş. O da buyur demiş. Fakat o buyur dediği gün gökten yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyor. Şakır şakır, ardı arkası kesilmeden yağıyor.

Mehmed Âkif söz vermiş, "Fatin Hoca'ya gideceğim." demiş.

O zaman da taksi yok, imkânlar az. Fatih Hoca "Yaya yürür mecburen, gelemez." diye düşünmüş. Evindeki hizmetkârı olan şahsa demiş ki;

"—Mehmed Âkif gelecekti ama bu yağmurda nerede gelecek? Yürümesi lazım Fatih'ten Eminönü'ne. Boğaz vapuruna binecek, Hayriye vapuruna. Oradan Üsküdar'a geçecek. Üsküdar'da da yürüyecek Kandilli'ye gelecek. Bu yağmurun altında gelemez ama ola ki gelir, ben karşı komşudayım. Gelince bana haber verirsin. Gelemez ya..."

Ama Mehmed Âkif sözünü verdiği zaman tutmak isteyen bir insan. Sözünden dönmez. Sağlam, kale gibi. O yağmurun altında tutturmuş yolu. Sırılsıklam ıslanmak pahasına gitmiş Eminönü'ne, binmiş vapura, geçmiş karşıya... Tekrar Kandilli'ye kadar yürümüş. Fatin Hoca'nın kapısını çalmış. Söylenilen saatte kapısını çalmış. Fatin Hoca'nın hizmetçisi açmış kapıyı.

"—Hoş geldiniz efendim. Siz gelmeyeceksiniz sandı da. Fatin Hoca, karşı komşuya gitti. Siz içeri buyurun hemen. Çağırayım." demiş.

Mehmed Âkif asabî bir insan demek ki:

"—Lüzum yok! Çağırma... Ben tâ oradan sözüm yerine gelsin diye yağmur altında buraya kadar yürüdüm, geldim. O evinde rahat oturmasını bilemedi mi?" demiş.

Dönmüş, gitmiş. Görünmeden, tekrar gerisin geriye gitmiş. Ahlâkı sağlam insanlar, dürüst insanlar, verdiği söze sàdık insanlar.

Dün vefat eden Ali Yakup Cenkçiler Hocamız[6] da öyleydi. Kale gibi sağlamdı, dürüsttü. Karşısındaki kişi dost diye nasihatini geri bırakmazdı, düşman diye nasihatini geri bırakmazdı. Korkmazdı, hakkı söylerdi.

Aynı terbiyeyi almışlar. İslâm terbiyesi, Osmanlı terbiyesi. Allah cümlesine rahmet eylesin… Hepsi mü'min kimselerdi. Onlar işlerini gördüler bu dünyada, yaşadılar, gittiler.

Muhterem kardeşlerim! Sıra bize geldi. Bu güzel ahlâka biz de sahip olalım. Biz de böyle yaşayalım. Biz de Allah'ın rızasını kazanalım, ahirete öyle göçelim. Eğri büğrü olmakla, sözünde durmamakla, birbirini sevmemekle, İslâm'a uzak yaşamakla, selâmsız sabahsız…

Selâm veriyorsun almıyor.

"—Niye almıyorsun babam, niye almazsın? Ağzına kira mı istersin?"

Allah veriyor kirasını. Sevabı bol bol veriyor, daha ne istiyorsun? Kiradan da haberi yok.

---

[6] Ali Yakup Cenkçiler, 1913 yılında Kosova'da doğdu. Memleketinde temel eğitimini aldıktan sonra, 23 yaşında Mısır'a giderek Ezher Üniversitesi'ne bağlı Usulu'd-Din Fakültesine kaydoldu. Burada Mustafa Sabri Efendi, Zahid el-Kevserî, Yozgatlı İhsan Efendi gibi büyük alimlerden dersler aldı, onların özel sohbetlerinde bulundu. 10 yıl kadar Kahire Üniversitesi kütüphanesinde memur olarak çalıştı.

1957'de Türkiye'ye geldi. Ankara'da Mısır sefaretinde tercüman olarak işe başladı. Elçilikteki sıkıcı protokol yaşantısına ancak 2 yıl dayanabildi. 1960 yılında Türk uyruğuna geçti ve İstanbul'a yerleşti. Merhum Abdurrahman Gürses Hocaefendi'nin evinde 1 yıl kadar misafir kaldı ve burada talebe okutmaya başladı.

Diplomasının tanınmamasından dolayı resmi bir ünvanla İslami ilimleri okutma imkânı bulamadı. Aylarca iş aradı. Nihayet bir şirketin muhasebe bölümünde işe başladı. İş çıkışında ya Emir Buhari Camii'nde veya Haseki Eğitim Merkezi'nde ilim taliplileri ile birlikte oldu. Talebe okutmak en büyük zevkiydi. Çocuğu olmadığından talebelerine kendi öz evladı gibi muamele ederdi.

Hayatının son anlarında felç geçirdi. Yatağa mahkûm oldu. Tek arzusu iyileşip tekrar talebe okutmaya başlamaktı. Fakat ömrü bu vazifeyi yeniden ifa etmeye yetmedi. 21 Mayıs 1988 günü sabah vakti dâr-ı bekâya irtihal eyledi. Sevenlerinin gözyaşları arasında Edirnekapı Sakızağacı kabristanında toprağa verildi.

Ali Yakup Hoca lalettayin bir alim değil, çok müstesna faziletleri ve gıpta edilecek yüce hasletleri olan, yeri zor doldurulabilecek ve eşine ender rastlanan kâmil insanlardan idi. Sûfî meşreb bir kimseydi, Mehmed Zâhid Kotku Hazretlerine intisabı vardı.

Bir kimse bir kimseye (*Es-selâmu aleyküm*) dediği zaman 10 sevap kazanıyor. (*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llah*) dediği zaman 20 sevap kazanıyor. (*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llahi ve berekâtühû*) dediği zaman 30 sevap kazanıyor.

Allah ona selâmet dilediği için, o kimseye de selâmet veriyor, karşısındakine selâmet veriyor. Dünyada, âhirette selâmeti nasib ediyor. Melek de ona; "Madem sen ona selâmetlik diledin, sana da Allah selâmetlik versin." dediği için selâmı veren de selâmetlik buluyor.

Daha ne? Az bir pazarlık mı? İyi bir şey değil mi? Memnun mu kalmadın? Az mı geldi ücret? Niye selam vermezsin? Ağzın mı yorulur? Çok mu kızdın? Biraz nefsine hâkim oluversene, biraz kendini tutuversene, nefse şeytana; hır çıkartmasana.

Allah güzel huylar nasip etsin cümlemize. Başka ne diyelim? Ne diyelim…

Bu, ikinci hadisin sonundaki, "Selâma cevap vermeyen bizden değildir." sözü üzerine bu şeyleri söyledik. Selâm önemli, selâma cevap vermek de önemli; kardeşlerimiz bilsin diye.

Ama bir şey daha var, selâmdan maksat karşı taraftaki kardeşimizin iyiliğini, selâmetliğini istemektir. Aslında kuyusunu kazarken selâm vermek olur mu? Aslında kötülüğünü isterken selâm vermek olur mu?

O hiç olmaz! O zaman içi başka, dışı başka; özü başka insan olur. O münafıklık sıfatıdır. O daha fena.

Allah-u Teàlâ Hazretleri pazartesi perşembe günü çok müslümanı affediyor, her müslümanı değil! Çok müslümanı affettiğini hadîs-i şerîfte bildiriyor. Aralarında kin ve buğz ve adavet olanları ayırıyor. "Onlar dursunlar, birbirleri ile barışıp sulh oluncaya kadar dursunlar!" diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

İstersen kin tut, istersen düşmanlık et, istersen bildiğin bilmediğin, anladığın anlamadığın sebepten karşındakine köpür. Ne yaparsan yap. Hüsnü zan edeceksin. "Bir sebebi vardır." diyeceksin. Gördüğün bir şeye hüsnü zan edeceksin. Düşmanlık etmek kolaydır, dost olmak zor.

Bugün dünya üzerinde, Türkiye üzerinde, şehrimizde, hatta camimizde birbirine düşman bir sürü insan vardır. Zor değil ki.

Şeytan zaten kolaylaştırıyor, körüklüyor iki tarafı. O ona düşman, o ona düşman. Dost olmak zor, kardeş olmak zor, ahlâklı olmak zor, nefsini yenmek, şeytana uymamak zor.

"—O bana vurdu ben de ona on tane vurdum. İçim rahatladı."

Bunu herkes yapar. Senden alâkayı kesene sen gidebiliyor musun? Sana vermeyene sen verebiliyor musun? Sana haksızlık eden, kötü muamele eden, senin kalbini kıran, seni üzene sen af ile karşılık verebiliyor musun? Güzel olan bu...

Avustralya'ya gittim. Bizim oranın elçilikte din görevlisi, müşaviri bizi orada, camide konuşturmadı.

"—Diyanet kanununun 600 bilmem kaçıncı maddesinin, bilmem ne bendine göre konuşamazsın." demiş bizim arkadaşlara.

Ben müsaade istemedim kendisinden. Müsaade isteyenlere de üzüldüm; "Ne diye müsaade istediniz?" diye. Bir camide zorla, yalvarıp yakarıp konuşuyormuş gibi. Ben müsaade istemedim. Arkadaşlar istemişler:

"—Hocamız gelecek, camide konuşsun." diye.

"—Diyanet kanununun filanca maddesine göre konuşamaz." diye laf söylemiş.

Arkasından da "O bizden değil." diye de özel sohbetlerde konuşmuş. Sizi, bizi var mı ya?

Avustralya'dasın, diyâr-ı gurbettesin. Ben memleketten gelmiş bir profesörüm. Türkiye'nin birçok camiinde konuşmaya yazılı salâhiyetim var. Diyanet İşleri Başkanı'nın da hocasıyım. Allah'ın nasib ettiği bir şey… Üç tane, dört tane Diyanet İşleri Başkanı'nın hocasıyım. Fakültedeki hocalığım dolayısı ile nasib oldu.

Süleyman Ateş'in hocası oldum, Lütfü Doğan'ın hocası oldum, Mustafa Sait Yazıcıoğlu'nun hocası oldum. Vaaz etmek için de elimde yazılı bir şeyler var, müsaadeler var:

"—Diyanet İşleri Bakanlığı Kanunu'nun şu maddesine göre konuşabilir." diye.

O orada bizi konuşturmadı. Kafasına denk düşmemişiz. Bizim hakkımızdaki düşüncesi iyi değilmiş. Dergilerimizi beğenmiyormuş. Dergilerimiz zihniyetinde değilmiş anlaşılan. Bize düşmanlık ediyor.

Düşmanlık etmek kolay, ahirette hesabını vermek zor.

Düşmanlık etmek zor bir şey değil. Sen beni konuşturmazsan konuşturma! Ben konuşmaktan geri kalmadım ama sen konuşturmamaktan dolayı vebal yüklendin. Ayıkla pirincin taşını şimdi…

Yavuz Sultan Selim vefat etmiş. Demiş ki:

“—Şu çekmeceyi benim kabrime koyun!”

Alimler demişler ki:

“—Böyle kabre çekmece mekmece konulmaz! Nereden çıktı bu? Kabre çekmece mi konulur? Firavun mu bu? Eskiden hükümdarların mücevherleri, eşyaları kabre konulurmuş. İslâm’da öyle şey olur mu? Konulmaz!” demişler.

Bazıları da:

“—Bu İslâm’ı bilen bir padişahtı. Mücahid bir kimseydi. Vasiyetinin bir sebebi vardır. Vasiyetini tutalım!” demişler. “Hatırını kırmayalım!” demişler.

Kimisi:

“—Yok, şeriatın müsaade etmediği şey olmaz.” filan demiş.

Sonunda bir tanesi demiş ki:

“—Açalım, şu çekmecenin içinde ne var? Mücevher varsa gömmeyiz. Padişahın yüzükleri, eşyaları, mühürleri, mücevheratı varsa onları gömmeyiz. Kabre gömülmez. Bir anlayalım bakalım!” demiş.

Zorlamışlar, çekmece kilitli. Bir yerinden kanırttırmışlar, açtırmışlar. Açtırırken de kasa ellerinden bir oynamış, içindeki her şey yerlere dökülmüş.

“—Ne dökülmüş?”

Bir sürü kâğıt. Kâğıtlardan bir tanesini Şeyhülislâm eline almış. Bir de bakmış ki Yavuz Sultan Selim’in devlet işlerinde karşılaştığı meselelerde kendisine sorduğu fetvalar.

“—Bunu dine göre nasıl yapmak lazım? Şöyle mi yapmak lazım, şöyle yapalım mı yapmayalım mı?”

O da:

“—El-cevap: Yapın, yapılsın, şöyle yapmak gerekir” diye verdiği fetvaların hepsini hiç atmamış, hepsini biriktirmiş, kasaya koymuş.

Kurnaz Yavuz Selim, hepsini kasaya koymuş. O zaman, o zamanın Şeyhülislâm’ı başlıyor ağlamaya.

"—Ah Yavuz, kendini kurtardın, beni yaktın! Kendini kurtardın, vebali benim üstüme yükledin. Sen hesaptan kurtulacaksın. 'Kavuklu, koca alim Şeyhülislâm'ın dediğini yaptım yâ Rabbi!' diyeceksin. Eğer hatalı bir şey varsa, fetvamda bir kusur varsa ben cezasını çekeceğim." diye ağlamış.

Bu iş böyledir.

İsteyen konuştursun, isteyen konuşturmasın. Kimse konuşma âşıklısı değil. Mes'uliyetten konuşuyoruz, Allah'ın emirlerini bildirelim diye konuşuyoruz. Sizler de Allah'ın emirlerini dinlemek için, Peygamber Efendimiz'in hadislerini dinlemek için geliyorsunuz. Burada para alışverişi yok. Allah rızası için oluyor.

f. Şehid Yetmiş Kişiye Şefaat Eder

Üçüncü hadîs-i şerîfe geldik.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[7]

يُشَفَّعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(د. طب. ق. عن أبى الدرداء)

RE. 511/3 (*Yeşfeu'ş-şehîdü, fî seb'îne min ehli beytihî yevme'l-kıyâmeti.*) "Şehid, kıyamet gününde ailesinden, akrabasından yetmiş kişiye şefaat edecek."

"—Şunu da affet yâ Rabbi, şunu da affet yâ Rabbi, şu da kurtulsun yâ Rabbi, bunu da bağışla yâ Rabbi, bunu da cehenneme atma yâ Rabbi..." diye yetmiş kişiye şefaat etme salâhiyeti var.

Neden?

Afganistan'dan gelmiş bir kardeşimize Hicaz'da söz hakkı verildi. Biz konuştuk, başka hocalar konuştu.

"—Afganistan'dan gelmiş mücahid kardeşimiz var. Bir de o konuşsun." dediler.

O da çıktı, konuştu. Diyor ki:

---

[7] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.46, no:2160; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.164, no:18308; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.111, no:4085; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.410, no:11151; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.135, no:26809.

"—Burada konuşmak bir şey değil, sayın dinleyiciler, kardeşlerim! Masanın başında oturmak bir şey değil, Kâbe'yi tavaf etmek kolay, namaz kılmak kolay, oruç tutmak kolay, vaaz etmek, dinlemek kolay. Ama savaş oldu mu, can pazarı, o başka oluyor. Gidiyorsun çünkü ya geri geleceksin. ya gelmeyeceksin!"

Gidip de gelmemek var, ölüm. Ya yaralanırsın, ne ızdıraplar çekersin, kurşunu yersin, ya şehit olur, yatarsın. Nasıl olacağı da belli değil. Kimisine de Allah şehidliği nasib etmez. "Ama can pazarı olduğu için onun duygusu başka türlü oluyor." diyor.

İnsanın vereceği en kıymetli varlığı canıdır. Birisi köşe başında yolunu keser, tabancayı burnuna dayar:

"—Çıkar paralarını!"

Nesi varsa verir. Yeter ki canım kurtulsun diye. Tabancayı dayadı ya, vermediği zaman bir şey olacak diye.

"—Canına bir şey gelmesin diye malından geçmiyor mu insan?"

Geçiyor.

"—Neden?"

Can daha kıymetli olduğu için mal verilir. İnsan sağ olduktan sonra mal tekrar gelir. Karadeniz'de gemileri batar, iflas eder adam. Ondan sonra gene çalışır, gene mülk sahibi olur.

Eyyûb AS'dan söz açılmıştı sohbetin başında... Mübareğin ovalar dolusu sürüleri varmış, bir sürü çoluk çocuğu varmış, akrabası varmış. Sürüler, çoluk çocuğu gitmiş, kendisinin sıhhati gitmiş, vücuduna hastalıklar gelmiş, bütün teni yara olmuş, yaraları kurtlanmış. Ama sabrında bir zelzele olmamış.

Yunus Emre'nin dediği gibi:

Vücudunu kurt yiyen,
Kurt yedikçe şükreden,
Belâlara sabreden,
Eyyüb Peygamber yatur.

Allah'ın emrine mûti olmuş, boynunu bükmüş. Onun için Kur'ân-ı Kerîm'de Allah-u Teàlâ Hazretleri Eyyûb AS'ın niye (Ni'me'l-abd) "Ne güzel kul!" diye anıyor. Verince de alınca da memnun. Alınca feryadı basmıyor. Ama Allah sonradan her şeyi gene vermiş. Çünkü sağ oldu mu insan zenginlik de görür, fakirlik de görür, hepsi geçer.

Ay sonuna sofraya konulacak yiyecek bulamadığımız günler yaşadık mı? Yaşadık. O da geçti.

Bolluk da gördük, darlık da gördük. Hastalık da gördük, sıhhat de gördük. Herkes görecek, ne olacak. Hepsi geçici, hepsi imtihan… Allah iman selâmetliği versin…

Sabredince de sevap alır insan, şükredince de sevap alır. Ama can başka. Can gitti mi bitiyor iş. Ömür bitiyor. Bitti, ötesi yok bunun. Onun için canını vermek, Allah yolunda şehit olmak çok üstün, sevabı çok fazla. Hesap görmeden, defteri açılmadan, günahları ortaya dökülmeden;

"—Ne kadar kâr etmişsin, ibadet etmişsin, kötülük etmişsin bunun hesabını ver." demeden şehid üstündeki kanlı elbisesi ile cennete girecek.

Ama o ona şeref olacak. Hesapsız cennete girecek. Şehidlik çok yüksek bir şey… Kendisi gireceği gibi 70 kişiye de şefaat edecek.

Afganistan'a gidip şehid olanlar var gençlerden, kardeşlerimizden. Mâşâallah. Kıbrıs'ta şehid olanlar, başka yerlerde şehid olanlar var. Biz müslümanları kâfirler hiçbir şekilde yenemezler. İşte Afganistan'da silahsız Afganlar Ruslar'ı nasıl perişan etti. Dünyanın her yerinde böyledir. Neden?

Biz ölümden korkmayız. Şehidlik var, can atarız.

Ama müslüman ne zaman kâfirin karşısında geriler?

İki hastalık geldiği zaman; dünya sevgisi geldiği zaman, bir de ölüm korkusu geldiği zaman.

Dünya sevgisi kapladı mı insanın içini:

"—Biraz daha param olsa, biraz daha filanca yerde yaşasam, zevk safa sürsem, köşkler elden gitmese, ticaret bozulmasa…"

O zaman korkar.

Bir de ölüm. Ölmeyi istemedi mi, bin yıl yaşamayı ister insan. Ne olacak sonunda? Gene ölecek.

Ölüme koştukça müslümanlar aziz oluyor. Dedelerimiz öyle yaptılar.

Allah bize de has müslüman olmayı nasib etsin… Sulh, sükûn

zamanında kötü günlerin ihtimalini düşünüp ciddi çalışmayı nasib eylesin…

Sulh, sükûn zamanında Marmara’nın, Ege’nin, Akdeniz’in sahillerini doldur, çıpıl çıpıl keyif yap, zevk yap, yere yat, bira şişesini yukarıdan kaldır, lıkır lıkır ağzına mı geliyor, burnuna mı geliyor…Anlatıyorlar bunları. Yatmış sokağa. Bira şişesi yukarıdan lıkır lıkır döküyor. Bakalım ağzına tam isabet edecek mi?

Sen böyle yazın çalarsan, kışın oynarsın soğuk geldiği zaman, Ağustos Böceği gibi. O zaman da kışın oynarsın.

Geniş, ferah zamanda Allah’ın kulluğunu bilir de Allah’a güzel kulluk edersen, Allah sana sıkıntılı zamanında yardım eder.

Bu güzel sulh sükûn zamanlarında gözümüzü açmalıyız. Teşkilatlanmalıyız, silahlanmalıyız, güçlenmeliyiz, kuvvetlenmeliyiz ki, düşman fırsat bulamasın.

İki paralık İsrail, “İcabında Türkiye’ye de sataşırım!” dediği zaman “gık” diye ses çıkmıyor. Olur mu?

Yunanistan bizimle savaşa kalkıyor. Olur mu?

Bizim tarafa bakarken yüreği ağzına gelmeli. Dağlarımız, ovalarımız, tepelerimiz, yer gök demir, silah olmalı!

Neden?

Biz mücahid bir milletiz. Bize en ağır gelen şey, birisinin bize efelik taslamaya çalışması… Olacak şey mi?

Bizim gölgemizden korkmalı! Onun kadını da, çoluğu çocuğu, hepsi, “Aman bunlara sataşmaya gelmez!” demeli. Biz cihadı, cihad aşkını, şehid olma arzusunu terk etmemeliyiz. Terk ettik mi mahvoluruz. Düşman ondan dolayı mahvolacağımızı bildiği için, bizi dinimizden uzaklaştırmaya çalışıyor. Dinimizden uzaklaştırınca, şehidlik duygusundan da uzaklaştıracak, Allah yolunda malını canını vermek duygusundan da uzaklaştıracak diye tamah ediyor ona…

Adam hıristiyan, bizi dinimizden çıkarmaya çalışıyor.

Bre Allah’tan korkmaz mısın, nâmübarek herif? Niye müslümanı dinsiz yapmaya uğraşıyorsun?

“—Dinsiz olsun daha iyi, müslüman olunca bana zararı daha çok oluyor.”

Sen Allah'tan korkmaz mısın? Sen hani güya Allah'a inanıyordun?

"—Olsun, önce onu dinsiz yaparım, ondan sonra kandırırım. Dinsizlikten cahilliğe düşürdükten sonra Hıristiyanlığa sokarım." diyor.

Var, soktuğu da var. Gittiğimiz diyarlarda gördük. Babası, dedesi müslüman, torun İslâm'dan uzak... Eğitilmemiş. Mektep medrese, din iman, Kur'an öğretilmemiş. Dinden imandan uzaklaşmış.

Allah çocuklarımızla, zürriyetlerimizle, torunlarımızla kıyamete kadar evlâtlarımızla bizi müslüman eylesin… Bizim neslimizden fâsık, fâcir, müşrik, kâfir, mürted getirmesin… Münafık, zalim getirmesin…

g. Üçten Fazla Hapşıran Kimse

Bir hadîs-i şerîf daha okuyalım:[8]

يُشَمَّتُ الْعَاطِسُ ثَلاثًا فَإِنْ زَادَ ، فَإِنْ شِئْتَ فَشَمِّتْهُ ، وَإِنْ شِئْتَ فَكُفَّ

(د. ت. وابن السنى عن عبيد بن رفاعة بن رافع الزرقى مرسلاً)

RE. 511/4 (*Yüşemmitü'l-àtısü selâsen, fein zâde, fein şi'te feşemmithü ve in şi'te feküffe.*)

Müslümanın bir hapşırması vardır, "Hapşuuu…" tarzında; buna Türkçede hapşırmak diyoruz. Burnunun bir yerinde gıcıklanmadan olan bir şey. Biraz nezlemsi bir durumdan olabilir. Soğuk almadan, birden bir güneşten olur, birden bir soğuktan olur, bir soğuk su içtiğin zaman üç dakika sonra olur.

Bu hapşırmak olduğu zaman müslüman o kimseye dua edecek. (*Yerhamuke'llàh*) diyecek. Hapşıran kimse (*El-hamdü li'llâh*) "Allah'a hamd ü senâlar olsun!" diyecek. Dinleyen kimse de (*Yerhamuke'llàh*) "Allah sana rahmet eylesin, merhamet eylesin!" diyecek. O da cevabında, (*Yehdînâ ve yehdîkümu'llàh*) veyahut

---

[8] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.398, no:2668; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.225, no:4379; Ömer ibn-i İshak ibn-i Ebî Talhà annesinden, o da babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.159, no:25514; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.417, no:13430.

(*Yehdîkümu'llàhu ve yuslihu bâleküm*) diyecek. "Sizi ve bizi Allah hidayetinde daim etsin, kalbinizi ıslah eylesin." mânâsına gelen dualar edecek.

"—Neden bunlar?"

Hz. Âdem Atamız yaratıldığı zaman, ilk uyandığı zaman hapşırmış. O zaman bir (*El-hamdü li'llâh*) demiş. Melekler de (*Yerhamuke'llàh*) demiş. Onun aziz hatırasına Hz. Âdem dedemizden itibaren böyle oluyor bu iş. Hapşırınca, hapşıran (*El-hamdü li'llâh*)diyecek. Ötekisi de (*Yerhamuke'llàh*) diyecek. Ötekisi de tekrar ona dua edecek, (*Yehdînâ ve yehdîkümu'llàh*) veya (*Yehdîkümu'llàhu ve yuslihu bâleküm*) diyecek.

"—Pekiyi, çok hapşırırsa?"

Bazen de bir seri hapşırıyor. Şaap, şuup böyle devam ediyor. Çok hapşırırsa ne olacak?

Bu hadiste buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Yüşemmitü'l-àtısü selâsen*) "Aksıran kimseye üç defa böyle dua ile, (*Yerhamuke'llàh*) diye teşmit edilir. (*Fein zâde*) Eğer daha fazla yaparsa, (*fein şi'te feşemmithü ve in şi'te feküffe*) o zaman istersen gene söylersin, istersen bırakırsın."

Çünkü üçten fazla olunca iş, demek ki hastalıktan dolayıymış diye oluyor. O zaman mecburiyet kalkıyor, ama istersen gene dua et.

Müslüman müslümanın aksırması ile bile ilgilenecek. Hapşırması ile bile ilgilenecek. Ondan sonra dua edecek, selâm verecek. İşte bunlar İslâm'ın enteresan, İslâm'a mahsus şeylerinden.

"—Böyle şeyleri niye anlatıyor Peygamber Efendimiz?"

Peygamber Efendimiz neleri anlatmamış ki...

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini niçin okuyoruz?

Peygamber Efendimiz bize yemek yemeyi, oturmayı, kalkmayı, hapşırmayı, hapşırana ne söyleneceğini öğretmiştir, yolda karşılaştığımız zaman ne yapacağımızı, tırnakları nasıl keseceğimizi, koltuk altlarının kıllarını nasıl izale edeceğimizi öğretmiştir. Hanımla, koca ile nasıl konuşulacağını öğretmiştir. Çarşıda nasıl alışveriş yapılacağını öğretmiştir.

Her şeyi öğretti! Allah razı olsun. Bizim en büyük mürebbîmiz,

terbiyecimiz, en büyük muallimimiz, en büyük örneğimiz Peygamber Efendimiz. Hiçbir şeyimizi bırakmadı.

Müslümanlar Peygamber Efendimiz'in hadislerini bilmek ölçüsünde iyi müslümandır, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini bilmekteki cahillikleri ölçüsünde zayıf müslümandır.

Harem-i Şerîf; Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saâdeti veya Mekke-i Mükerreme'deki, Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafındaki mescid.

Mısırlı hanım, bakıyorsun, göğüs açık…

"—Hacı hanım, sen müslüman değil misin?"

"—Müslümanım…"

Müslüman olmasa sokmazlar zaten. Müslüman, Mısır'dan gelmiş.

"—Pekiyi, bu göğsün niye açık? Mübarek, bu saçlar niye görünüyor? Bu boyun niye açık?"

Ondan sonra bir Mısırlı ahbabı ile karşılaşıyor. Merhaba makamında, *ehlen ve sehlen*, bilmem ne, el sıkışıyor.

"—Kadınla erkeğin el sıkışması var mı İslâm'da?"

"—Yok!"

Ondan sonra, yanak yanağa şapur şupur öpüşüyorlar.

"—O da var mı, bu da nereden çıktı?"

"—O da yok…"

"—Neden böyleyapılıyor?"

Hadîs-i şerîf kültürü yok. Peygamber Efendimiz'in âdâbından haberi yok.

"—Nereden haberi var?"

Batılılar Mısır'a hâkim olduğu zaman bunlara şapur şupur öpüşmeyi, el sıkışmayı öğretmiş. Açık saçık gezmeyi öğretmiş. Onlar da dedelerinin İslâmî yolunu unutmuşlar. Harem-i Şerîf'te bile unutmuşlar.

Çok duaya muhtacız, çok!

Çok hadis okumalıyız. Peygamber Efendimiz her şeyi öğretiyor. Öğretmeden de olmaz. Sen kendi çocuğuna öğretmez misin?

"—Evlâdım sağ elinle ye, yemeğe öyle birden saldırma, kendi önünden al, başkasının tabağına bakma!"

Bunlar küçük şeyler. Ama demez miyiz? Deriz. Terbiye edeceğimiz için deriz.

Peygamber Efendimiz de biz müslümanları terbiye etmek için en ince âdab ile, en güzel şekilde terbiye etmek için her şeyimizi öğretmiş. Tıraşımızı bile öğretmiştir.

"—Sakalınızı bırakın, bıyığınızı kısaltın, koku sürünün, dişlerinizi misvaklayın! Ağzınız kirli, sararmış, kokar vaziyette gelmeyin!" diye.

"—Cuma günleri yıkanın, gusül abdesti alın!"

Her şeyi öğretmiştir.

Hadis okuyalım!

Bakın bizim hocamız, tarikat şeyhimiz Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendi Hazretleri büyük mürşidlerden, dünyada tanınmış insanlardan… Mısır'da, Arap âleminde herkesin bildiği bir kimse. Neden bize hadis okumayı vasiyet etmiş? Niye biz burada, derslerde hadis okuyoruz?

Tasavvuf da, tarikat de, hakikat de şeriatın içinde olduğu için… Hepsi Kur'an'da ve hadiste olduğu için… Onun için okuyoruz.

Siz de bunları iyi belleyin… Allah'ın has hâlis kulu olun… Cennetine, cemâli'ne erin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

22. 05. 1988 – İskenderpaşa Camii

02. ALLAH’IN SEVDİĞİ AMELLER

Eùzü bi’llâhi mine’ş-şeytâni’r-racîm
Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm.
El-hamdü li’llâhi rabbi’l-àlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Ve’s-salâtü ve’s-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini’l-mustafâ el-mahmudu’l-emîn… Ve âlihi ve sahbihi ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi’d-dîn...
Emmâ ba’dü, fa’lemû eyyühe’l-ihvân ve eyyühe’l-müslimûn!.. Feinne efdale’l-kitâbi kitâbu’llàh, ve efdale’l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla’llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre’l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid’ah, ve külle bid’atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi’n-nâr, ve bi’s-senedi’l-muttasıli ile’n-nebiyyi salla’llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سُلاَمَى مِنْ أَحَدِكُمْ ، فِي كُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ ؛ فَلَهُ بِكُلِّ صَلاَةٍ صَدَقَةٌ ، وَصِيَامٍ صَدَقَةٌ ، وَحَجٍّ صَدَقَةٌ ، وَتَسْبِيحٍ صَدَقَةٌ ، وَتَكْبِيرٍ صَدَقَةٌ ، وَتَحْمِيدٍ صَدَقَةٌ ، يُجْزِئُ أَحَدَكُمْ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَا الضُّحَى

(د. عن أبى ذر)

RE.511/5 (*Yusbihu alâ külli sülâmâ min ehadiküm, fî külli yevmin sadakatün; felehû bi-külli salâtin sadakatün, ve sıyâmin sadakatün, ve haccin sadakatün, ve tesbîhin sadakatün, ve tekbîrin sadakatün, ve tahmîdin sadakatün; ve yeczî ehadüküm min zâlike rek’ata’d-duhâ*)
Sadaka rasûlü’llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah’ın selâmı, rahmeti, bereketi, ikramı, ihsanı dünya ve ahirette üzerinize olsun... Allah hepinizden razı olsun... Dünya ve ahiretin hayırlarına cümlenizi nâil eylesin… Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin…

Milâdî takvime göre bugün 29 Mayıs… İstanbul'un fetih yıldönümü oluyor. Bu münasebetle bu beldeyi bize Allah yolunda cihad ederek, canlarını mallarını ortaya koyarak, her türlü fedakârlığa katlanarak, Rabbimiz bizden razı olsun diye cihad ederek bu beldeyi bize kazandırmış olan hepsi ricâlullah, ehlullah olan mübarek askerlerin, komutanların, hadîs-i şerîfle methedilmiş olan ordunun ve komutanının, Fatih Sultan Mehmed Hân'ın ve onun mübarek askerlerinin ruhları için; bu beldeyi daha sonraki zamanlarda da tekrar tekrar düşmanlara karşı savunmuş ve korumuş olan bütün şehidlerimizin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere camimize gelmiş olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün müslüman yakınlarının, geçmişlerinin ve ecdadının ruhları için;

Biz yaşayan mü'min kulların da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayıp sâlih ameller işleyip huzûr-ı Rabbi'l-İzzet'e sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, ruhlarına hediye edelim ve öyle başlayalım!

………………………

a. Her Eklem İçin Bir Sadaka

Bugün okumayı düşündüğümüz hadîs-i şerîfler, Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız tarafından cem ve te'lif edilmiş olan *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 511. sayfasının 5. hadîs-i şerîfi ve devamı olacak.

Allah cümlemizi hayırlı ilimlerle mücehhez eylesin… Sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye vâkıf ve âşinâ eylesin... Herkesin bir yola gittiği şu şaşkınlık asrında, bizlere sünnet-i seniyye-i Nebevî'yi icra ve ihyâ etmek suretiyle, yüzlerce şehid sevabı kazanmayı Rabbimiz nasib eylesin…

Metnini az önce okuduğumuz hadîs-i şerîf, meşhur sahabi Ebû Zerri'l-Gıfârî Hazretleri'nden rivayet edilmiş, Ebû Dâvud kitabına kaydetmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[9]

---

[9] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.46, no:1094; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.16, no:1076; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سُلامَى مِنْ أَحَدِكُمْ، فِي كُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ؛ فَلَهُ بِكُلِّ صَلاَةٍ صَدَقَةٌ، وَصِيَامٍ صَدَقَةٌ، وَحَجٍّ صَدَقَةٌ، وَتَسْبِيحٍ صَدَقَةٌ، وَتَكْبِيرٍ صَدَقَةٌ، وَتَحْمِيدٍ صَدَقَةٌ، يُجْزِئُ أَحَدَكُمْ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَا الضُّحَى

(د. عن أبى ذر)

RE.511/5 (*Yusbihu alâ külli sülâmâ min ehadiküm, fî külli yevmin sadakatün; felehû bi-külli salâtin sadakatün, ve sıyâmin sadakatün, ve haccin sadakatün, ve tesbîhin sadakatün, ve tekbîrin sadakatün, ve tahmîdin sadakatün; ve yeczî ehadüküm min zâlike rek'ata'd-duhâ*)

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.412, no:16312; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV; s.139, no:26819.

(*Yusbihu alâ külli sülâmâ min ehadiküm, fî külli yevmin sadakatün*) "Sizden birinizin her mafsalı üzerine her gün sadaka gerekir. Kaç tane kemiği varsa, bu kemiklerin kaç tane eklem yeri, mafsalı varsa buna bir sadaka gerekir."

Zengin var fakir var, bu kadar sadakayı nasıl verecek?

(*Felehû bi-külli salâtin sadakatün*) "O kişinin kılmış olduğu her namaz için bir sadaka sevabı verilir, bir sadaka vermiş gibi olur. (*Ve sıyâmin sadakatün*) Oruç tutmak da sadakadır."

Sadaka sadece para ile verilmiş olmuyor. Sadaka insanın Allah'a bağlılığının, sıdkının, ihlâsının işareti olan bir davranışı demek. Namaz da sadakadır, oruç da sadakadır.

(*Ve haccin sadakatün*) "Hac da sadakadır. (*Ve tesbîhin sadakatün*) *Sübhàna'llah* demek de sadakadır, tesbih çekmek de sadakadır."

(*Ve tekbîrin sadakatün*) "Tekbir de sadakadır. *Allahu ekber* demek, Allah'ın azametini düşünüp, dile getirip yâd etmek..."

(*Ve tahmîdin sadakatün*) "*El-hamdü li'llâh* demek, Allah'a hamd etmek, büyüklüğünü, azametini lütfunu, ihsanını, ikramını, düşünüp de *El-hamdü li'llâh* demek de sadakadır."

Her mafsalına bir sadaka lazım ama böylece yapmış olduğumuz ibadetlerle de bir kısmı ödeniyor. Onu anlıyoruz. Bir borcumuzu öğreniyoruz. Bir de borcumuzun nasıl yavaş yavaş ödendiğini hadislerden anlıyoruz. En son cümle çok önemli.

(*Ve yeczî ehadüküm min zâlike rek'ate'd-duhà*) "Sizden birinizin, bu borçları ödemesine, iki rekât *Duhâ* namazı kılması kifayet eder."

Büyüklerimiz niye bize "Duhâ namazı kılın." diye emretmişler? Niye biz tesbih vazifesi alan genç kardeşlerimize "İşrak namazı kılın, Duhâ namazı kılın." diyoruz?

Hadîs-i şerîflerden çıktığı için. Bir insanın dinde olmayan bir şeyi, kendi başına, dinde varmış gibi ortaya çıkartması, aklı başında bir insanın işi değildir. Ona bid'at derler. İtikatta da olsa, amelde de olsa uygun değildir. Büyük tehlikedir. Bid'atler dalâlet, dalâletler cehenneme gitmeye sebep olurlar.

Bizim büyüklerimiz, takvâ ehli insanlar, mallarını canlarını vermişler, şehid olmuşlar. Allah'ın rızası nerede, onu kazanmaya çalışmışlar. Bir taraftan harp etmişler; harp etmek zaten sevap. Bir

taraftan da harp ederken de, “*Allah… Allah…*” diye zikrederek harp etmişler. İbret almamız lâzım.

Bir zamanını boş geçirmemişler. Büyüklerimizden bir tanesi diyor ki:

“—Her nefes kaçan bir hazinedir.”

“—Kaçan bir liradır. Kaçan bir dolardır, bir marktır.” demiyor.

Onlar nefeslerini öyle değerlendirmişler. Bu ölümlü dünyada, Allah’ın rızasını kazanmak için ne yapmak gerekirse yapmışlar.

İnsanın felaketine sebep olan yanlış işi yapmak isterler mi? Hiç istemezler.

En garantili işi ölçmüşler biçmişler, tarafeyni dinlemişler, herkesin sözünü tezini güzelce anlamışlar. Takvâya en uygun yolu seçmişler. Ben kitapları okudukça, derinleştikçe onu öyle görüyorum, hayran kalıyorum. Cümle cihan hayran zaten.

“—Osmanlı!” deyince akan sular duruyor.

“Osmanlı!” deyince, milyonlarca insan; tulumbacısı da var, itfaiyecisi de var, kahvehanede çubuk tüttüreni de var. “Osmanlı” dediğimiz böyle kaliteli, numune, tahsil terbiye görmüş bir şey.

Bugün de “Türk” dediğimiz zaman, “Türkiyeli” dediğimiz zaman, gidip de batakhaneden, çok müstesna kıyıdan köşeden, bir numune almayız, genel görünümü itibariyle;

“—Türkler merttir, Türkler cömerttir.” deriz.

Ama içinde cimri yok mu? Var.

Genel hüküm olarak bu böyle. Dedelerimiz, *El-hamdü li’llâh*, İslâm’ı güzel öğrendikleri gibi hayatlarına da güzel tatbik etmişler. Bizi de güzel yetiştirmişler. Allah razı olsun.

Dedelerimizi anlayabilmek büyük bir nimettir. Büyük bir ilimdir. Çok derin ilim sahibi olmak lazım! Aleyhte konuşmak kolay ama bir insanın haklılığını haksızlığını anlamak, hüküm vermek, hâkimlik yapmak, kadılık yapmak kolay değil. Hele doğruyu bulmak hiç kolay değil.

Demek ki, *Duhà* namazını tavsiye etmelerinin delili buymuş.

Muhterem kardeşlerim! *Duhà* namazını kılacağız. *Duhà* namazı, kuşluk namazı demek. Güneş doğduktan, yükseldikten, etrafı ışıttıktan, ısıttıktan, aydınlattıktan sonra kılınan bir namaz...

Güneşin yeni doğduğu sırada, daha baktığın zaman, gözünü almadığı sırada; bakıyorsun, kırmızı top gibi görüyorsun ama gözünü almıyor, bakabiliyorsun, Doğu'dan yeni yükselmiş, şöyle birazcık, bir minare boyu... İşte o zaman, daha bakabildiğin zaman, bir namaz kılınır, ona da *İşrak* namazı denilir. Güneş Şark'tan doğdu, yeni bir aydınlık gün başladı, Allahu ekber, iki rekât İşrak namazı.

Ondan sonra *rub'u nehâr* geçince diyorlar, gündüzün dörtte biri geçtiğinde *Duhà* namazı, Kuşluk namazı. Çünkü sabahla öğle namazı arasında geniş vakit var.

Mübarek insanlar o vakti ibadetsiz geçirirler mi?

O bizim eski büyüklerimiz arasında öyle insanlar var ki dükkânları varmış, dükkâna giderlermiş, "İlk önce bana ahiret kârı lazım!" diye, 100 rekât namaz kılmadan dükkânın kepengini açmazmış. Öyle insanlar var ki "Bugünkü rızkı kazandıktan sonra bana dünyalık bu kadar yeter." der kepengi kapatırmış ibadete gidermiş.

Hayatlarını geçirme tarzı nasıl?

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî.*) "Yâ Rabbî, benim maksùdum, gàyem sensin! Ben senin rızanı kazanmak istiyorum, ard niyetim, kötü maksadım yok... Onu elde etmeye çalışıyorum, her şeyi ona göre düşünüyorum. Konuşmalarım, çalışmalarım, ticaretlerim, ziraatlerim ona göredir."

Öyleleri var ki, "Hayvanın bile hakkı üzerime geçmesin." diye, tarlayı kendisi sürmüş. Buğdayı kendisi ekmiş, el değirmeninde kendisi öğütmüş, ekmeği kendisi yapmış, kendisi yemiş. Bir kulun, canlının hakkı geçmesin diye. Öyle takvâlı insan.

Öylesi var ki ticaretine bir zarar gelmesin diye sermayesini tasadduk etmiş. İmâm-ı Âzam Hazretlerinden başlıyor. Küçücük şüpheli bir şeyi, tembih ettiği halde sattıkları için; soruyor;

"—Hani şüpheli, sakat bir kumaş vardı, onu ayırın, müşteriye satmayın, söyleyin dedim ya!"

"—Unuttuk onu, satılmış."

Bütün malını, sermayesinin hepsini tasadduk ediyor. Öyle yaşamış insanlar, mübarek insanlar.

Duhà namazını da kılarlarmış. Allah bize de nasib etsin...

Biz onlardan daha büyük nimetlere mazharız. Bizim gecemiz gündüz gibi elektrikle aydınlanıyor. Kışımız yaz gibi sobalarla, kaloriferlerle ısınıyor. Fırınlarda kabarmış, kızarmış, çıtır çıtır, buram buram ekmekler, çeşit çeşit nimetler, meyveler. Ben zengin bir manav dükkânının önünden geçmeye bayılıyorum. Hele bir de sebze çarşısına gitmeye bayılıyorum. Çok zevk alıyorum, hani el alem gezmeye tozmaya gider. Ben sebze meyve çarşısına daldım mı mest oluyorum. Sübhànallah… Kırmızı portakal, sarı limon, salkım salkım üzüm, şu rengi, bu rengi, kavunlar, karpuzlar, şeftaliler, erikler, tatlılar, tuzlular... İnsan bayılır.

Allah'ın verdiği nimetlere hamd ü senâlar olsun.

Peygamber Efendimiz SAS:

"—İnsanın kemikleri var, kemiklerinde mafsalları var. Her mafsal için sadaka lazım." buyuruyor.

Muhterem kardeşlerim! Demek ki sözü derinlemesine düşünecek olursak, her mafsal bizim için bir nimet. Kolunuzu düşünün: Tarladaki kargaları kaçırmak için yapılmış korkuluk gibi hiç kıpırdamadan duruyor.

Bu kolla ne yaparsın? Allah kolu yaratmış, mafsalı yok. Kargaları mı kışalayacaksın? Kışalayamazsın ki.

Bir ayak olsa, bükülmese, kıvrılmasa… Nitekim bazen rahatsızlanıyor, romatizma oluyor, kıvıramıyorsun. Şu parmaklar, her biri kıvrılıyor, her bir kıvrılmanın ne hikmeti var! Şu parmak küçük olmuş, sebebi var. Bu parmak biraz yana gelmiş sebebi var.

فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (المؤمنون: ١٤)

(*Fetebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minîn, 23/14)

Allah-u Teàlâ Hazretleri yaratmış, bildiği var, sebebi var. Bütün parmaklar bu tarafta olsa, tutma işi kolay olmaz. İyi ki bu parmak bu tarafa gelmiş. Hikmetli…

Bir göz yaratmış görsün diye, kullarım ibret alsın diye; üstünü

kirpiklerle donatmış, ışığı süzmek için; kapakla kapatmış, tehlikelerden korumak için. Bir sinek gelse gözümüz iki saat sulanır. Ovuştura ovuştura bir hal oluruz. Bir toz kaçsa, bir hal oluruz, şıp kapanıyor, otomatik. Hem bize sormadan kapanıyor, otomatiğe bağlanmış.

Ne dersin, karşıdan göze doğru bir tehlike geliyor;

"—Kepenkleri kapatayım mı, kapatmayayım mı?"

"—Hele bir düşüneyim, bugün git yarın gel."

Devlet dairesi gibi, yarın gel deyinceye kadar gözün içine neler girer. Şıp kendisi kapanıyor, kimseye bir şey sormuyor.

Neden? Allah, göz korunsun diye otomatik sisteme bağlamış. Suyu gitmesin, susuz kalmasın diye göz suyu yaratmış. Bunun üzerine gelir de mikroplar yapışır diye… Hassas bir uzuv; zerreler yapışır diye göz suyunun içine antiseptik maddeler koymuş, mikrop öldürücü özelliği var. Gözü biraz iç tarafta, kafatası kemiğinin mahfuz bir yerinde yaratmış. Patlak bir gözümüz olsaydı, çoktan zedelenirdi. Biz onu bir yere vururduk, çizerdik, bozardık. Ama kuytu bir yerde, mahfuz bir yerde… Üstten de ter gelmesin diye yukarıya bir çit yapmış, yukarıdan gelen terler kaşlardan meyilli akıyor.

Bir göze baksa insan, hayran olur. Bir ağıza baksa hayran olur. Dudak yapmış; alt dudak var, üst dudak var. Çenemiz var, Allah güzel yolda kullanmayı nasip etsin, sıra sıra dişlerimiz var. Dilimiz var, kürek gibi her tarafa döner, konuşmayı sağlar; boğazımız, küçük dilimiz, ses tellerimiz var. Bilmem ilmin gelişmediği zamanda bunları kim düşünmüş. Şimdi Yirminci Yüzyıl'da anlıyoruz.

Tamam, otomobil var, tayyare var vs. Ama insanların ilkel devirlerinde insanlar yine böyle değil miydi? Yine böyleydi.

Yaratan mübarek Allahım ne güzel yaratmış, ne hoş yaratmış, her şey güzel! Hepsinden güzeli akıl nimeti vermiş. Akıl nimeti vermiş ki akıl erdiremezsin. Öyle büyük bir nimet ki esrarına akıl erdiremezsin. Bir hafıza nimeti vermiş tâ bebeklik çağından "Rahmetli annem beni kucağına alırdı da, şöyle yapardı da, böyle yapardı da." Alfabeden, tâ o zamandan bu zamana kadar her şeyleri hafızana yerleştiriyorsun.

Nereye yerleştiriyorsun? Raf lazım olsa o bilgilerin hepsi için

İstanbul şehri kadar raf yapmak lazım. Kitapları yazmak gerekse ciltler dolusu kitap yazmak gerek. Ondan da hantal yürüyemez insan. Etrafımıza Mısır'daki piramitler gibi kitap yığılır o bilgileri yazacak olsak.

Nereye sığdırmış biliyor musunuz? Mercimek kadar hafıza merkezine sığdırmış. *Tebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn…*

Mercimekten de küçük belki de. İnsan beyninde küçücük bir yere sığdırmış. Bu hafızanın hepsi, bütün malzemesi oraya giriyor. Şiirleri hatırlıyorsun, 6000 küsur âyet-i kerîmeyi ezberliyor hafız efendi, söylüyor. İlimler, çeşitli bilgiler, Allah bize nasip etmiş. Arapçayı biliyoruz, başka dillerden harfleri görüyoruz, okuyoruz. Anlatıyoruz, dinliyorsunuz, seneler senesi konuşuyoruz, konuşmalarımız bitmiyor. Ne sanat ne hüner! Allah-u Teàlâ Hazretleri, topraktan neler yaratmış, neler yaratmış?

Bizim bu kemiklerimize de, kemiklerimizin eklemine de o gözle bakacağız. Bu eklemler de bir nimet. Her birisi bir nimet, her bir nimete şükür lazım, sadaka lazım, ücret lazım…

Parayla olsaydı bu işler;

"—Hadi sen yabancı değilsin, her ücretin sana milyonda biri kadar vermene razıyım. O kadar verdim." deseydi, "Bunun ücreti şu kadar ama sen bunun milyonda birini bari ver." deseydi bile, milyonda bir, bir milyonda dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz tenzilata rağmen biz bu nimetin ücretini ödeyemezdik. Mümkün değil. O kadar çok ki nimetler, ödeyemezdik.

İşte her nimet için sadaka lazım, şükür lazım.

b. Allah Zengindir, Kullar Fakir

Sonra da Rabbimiz yine lütf u kereminden küçük bir sebebe bağlıyor. "Şöyle yaparsan kabul." diyor. "İki rekât Duhâ namazı kılarsan, kabul." diyor. "Hepsinin şükrünü ödemiş olursun, sadakasını vermiş olursun." diyor. Aslında o namazı kılmak da bizim lehimize… Allah'ın bizim ibadetimize ihtiyacı yok ki. Bizi yaratan o zaten, zaten ona yaratmak zor değil. Yaratmak Rabbimize zor gelen bir şey değil ki.

Başka hiçbir şey gerekmez. Sadece ve sadece Rabbimiz bir şeyin olmasını istediği zaman uzun boylu bir zahmete ihtiyacı yoktur, o

olması gereken şeye “Ol!” der, o şey olur. İsterse olmasın. Mümkün mü olmaması? Her şey onun elinde, güç kuvvet onun elinde. *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*. “Ol!” der, olur. Kudretine sahip olan Allah'ın, bizim neyimize ihtiyacı var. Bizim hiçbir şeyimize ihtiyacı yok…

وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ (محمد :٣٨)

(*Va'llàhu'l-ganiyyü ve entümü'l-fukarâ'*) “Allàh-u Teàlâ zengindir, siz ise fakirsiniz.” (Muhammed, 47/38)

Allah alemlerden müstağnîdir, mahlukâttan müstağnîdir, hiçbir şeye muhtaç değildir, her türlü kemâlât ile muttasıftır. Her şeyi var etmiş. Her şeyi o yaratmış.

Biz muhtacız, ibadete de biz muhtacız; istersen ibadet etme, öküz gibi dolaş. Mahvolursun, bunalıma düşersin. Streslere girersin. Yirminci Yüzyıl'da stres, buhran, bilmem ne. İzah tarzı kolay... Hele ibadet etme, deli olursun. Allah sana bir gün bir duygu verir, o taraftan çırpınırsın. Bir gün başka bir duygu verir, bu taraftan çırpınırsın.

“—Duygularına hâkim misin? Elinde mi?”

Hiçbir şeye hâkim değilsin.

“—Ben düşünürüm, istediğimi yaparım.”

“—Düşünmeye hâkim misin?”

Düşünmeye de hâkim değilsin.

وَمَا تَشَاءُونَ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ اللهُ (الانسان:٣٠)

(*Ve mâ teşâûne illâ en yeşâa'llàh*) “Allah bir şeyi istemezse, siz isteyemezsiniz.” (İnsan, 76/30)

O kadar âcizsin, o kadar nâçizsin, o kadar bîçâresin, o kadar yoksulsun. Allah sana her şeyi vermiş, sana muhtaç değil ve senin faydan için “şöyle yap” diyor. Yaparsan fayda sağlayacaksın, senin için iyi olacak diye, “öyle yap” diyor. Ve insanoğlu yapmıyor, ne kadar büyük edepsizlik.

Dinsizler, günahkârlar, âsiler, mücrimler, müşrikler, münâfıklar, zalimler, ne kadar cahil, ne kadar büyük edepsizlik, ne

kadar büyük saygısızlık yapmış, ne çamlar devirmiş de yaptığı şeyin farkında değil.

Olur mu öyle şey? Bu kadar iyiliğe karşı böyle mi yapılır? Hiç mi vefa duygusu yok? Hiç mi şükran duygusu yok?

Birisi sana bir şey yaptığı zaman; İngiliz bile olsa, *thank you* diyoruz. Basit bir insanın bir şeyine bile "Teşekkür ederim." diyoruz. Rabbim sana her şeyi vermiş, utanmıyor musun senin faydan için emrettiği şeyi yapmamaya. Gece gündüz ağlamamız lazım. Yüzümüzü insanlardan saklamamız lazım. Elimizi yüzümüze örtüp kenarlara çekilip hıçkıra hıçkıra ağlamamız lazım.

"—Nedir benim bu edepsizliğim yâ Rabbi! Neden ben bu kadar edepsiz oldum? Neden bu kadar duygusuz oldum? Nedir benim bu hâlim?" diye ağlamamız lazım!

Allah bize iz'an, irfan versin, edep nasib etsin, ârif ve zarif kul olmayı nasib etsin. Edepsizlik çok kötü bir şey; edepsiz etmesin, günahlara bulaştırmasın, şeytana uydurmasın, nefse uydurmasın, o şeytanı bize güldürmesin. Aldatıyor, karşımıza geçiyor, kıs kıs belki de kahkaha ile gülüyor, seviniyor. İnsana;

"—Kâfir ol, yap şu edepsizliği günahı.!" diyor.

Yapınca da:

"—Ben senden berîyim, seninle ilgim yok, Allah'tan korkarım." der kenara çekilir.

"—Kerata hani beni kışkırtan sendin ya, ilk başta sen ateşledin ya bu işi."

Şeytanın maksadı kandırmak; allandırır pullandırır, süsler, boyar. Kayserilinin eşeği boyayıp sattığı gibi; günahı işlettikten sonra da kenara çekilir. Öyle düşmana, Allah bize gülmesine izin vermesin. Düşmanının gülmesi çok fena. Kıs kıs "Bu da benimle cehenneme gidiyor." diye gülüyor.

Ârif kullarına ihsan ettiği ilimleri bizlere de nasip eylesin. Sevdiği kul olmayı bizlere de nasip eylesin… Dedelerimiz gibi mayamız güzel, yolumuzu daha öncekiler çizmişler; biz de onlar gibi ömrümüzü güzel kulluk ederek geçirelim. Biz de malımızı mülkümüzü, aklımızı fikrimizi, varımızı yoğumuzu, bilgimizi, müktesebatımızı, Rabbimizin rızası yolunda geçirelim, harcayalım, sarf edelim, ömrümüzü Allah'ın istediği kul olarak yaşayalım.

Huzuruna sevdiği kul olarak varalım.

Duhâ namazı iki rekât kılınır, en azı iki rekâttır; dört, sekiz, on iki olur. Bundan sonra Duhâ namazı kılın inşaallah.

"—Ben esnafım hocam…"

Tezgâhının kenarına bir seccade koyuver, ne olacak.

Bizim arkadaş diyor ki:

"—Otobüste gidiyoruz, şoföre 'Namaz kılacağım!' diyorum, şoför veya muavin, 'Oturduğun yerde kıl, caizdir.' diyor."

Müftü kesiliyor. Yahu sen şoför müsün, müftü müsün? Fetva veriyor.

"—Baktım öyle olmuyor, 'İhtiyacım var.' diyorum, hemen duruyor." diyor.

Otobüsün içine mi pislettirecek.

"—İhtiyacım var diyorum hemen duruyor, el frenini çekiyor; ben de iniyorum aşağıya, *Allahu ekber* namaz kılıyorum."

"—Hani ihtiyacım var diyordun?"

"—Bu benim ihtiyacım, Allah'a kulluk etmeye, ibadete muhtacım ben. Allah'a itaat etmeye muhtacım. O beni yarattı, emretti. Ben bu vakitte bu namazı kılacağım."

Öteki işi yapmaya razı oluyor, namaz kılmaya razı olmuyor. Şoförün akılsızlığına bak! Onunla o kıyas kabul eder mi?

İnsanoğlu çok cahil. Kafasını çalıştırmadığı için durumunun ne kadar fenâ olduğunu görmüyor.

Affedersiniz çiş yapmasına müsaade edecek, namaz kılmasına müsaade etmeyecek. Bunu bir yerden söyleseler, Merih'ten gelen bir insana söyleseler;

"—Dünyada bazı insanlar vardır, öyle acayip zihniyetleri vardır ki şu işi yapmaya müsaade eder de, bu işi yapmaya müsaade etmez."

Merihliler güler, kargalar da güler. Belki kargalar Allah'ın bizden daha iyi mahlûkları. Çünkü öyle yaratılmış ama insanların bir kısmı kargalardan fenâ…

Öyle imansız, akılsız, fikirsiz insanlar için Kur'ân-ı Kerîm'de deniliyor ki;

أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'âmi*) "Onlar hayvanlar gibidir. (*Bel hüm edallü*) Daha dalâlette, daha da sapıktırlar." (A'raf 7/179)

Hayvandır, muhakemesi yoktur, zekâsı yoktur, hafızası yoktur, işin sonunu düşünmez, önünü düşünmez; bir iş yapar. Yaratılışın iktizasını yapar. Kurtsa koyunun üstüne çullanır. Tilki ise üzümü tırtıklar.

Sapanca'da anlatıyorlar:

"—Yaban domuzu, fındıklarımızı yiyor." diyor.

"—Nasıl yiyor?" diyorum.

"—Anası geliyor, ağaca bir yaslanıyor, çatur çutur fındık ağacı yere yatıyor, çocukları da fındıkları bir güzel yiyor." diyor.

Hayvan ama çocuğunu beslemeyi o bile biliyor...

Bazı insanlar onlardan da sapık oluyor. Hakikaten de öyle oluyor. Muhakeme ettiğimiz zaman görüyoruz.

Allah bizi saptırmasın. Allah'ın en büyük nimeti hidayettir, bu nimeti bizim elimizden almasın. Nasib olmuş, camisine gelmiş ibadet etmişiz, huzuruna kabul etmiş, sevine sevine gideriz.

"—Rabbimin huzuruna kabul olundum, el-hamdü lillâh dua ettim, isteklerimi sundum. O yüce dergâha gidiyorum."

Reis-i cumhurun yanına kadar gitsen, "Defol, sen kimsin?" deseler. Daha köşkün kapısından sokmasalar ne yaparsın?

Üzülürsün, ağlarsın, kızarsın, bağırırsın, köpürürsün veya edebinin durumuna göre, ağzını açarsın, gözünü yumarsın.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, huzuruna kulu kabul ediyor. Çok büyük bir nimet. Ötekisini de kabul etmemiş, kızmıyor.

Zengin adamın birisinin kölesi varmış. Beraber yolda gidiyorlarken, ezan okunuyor. Köle şöyle göz ucu ile bakıyor, efendinin öyle namazla niyazla, ibadetle ilgisi yok. Kendisinin içi gidiyor, kölenin. Ezan okundu, (*Hayye ale's-salâh*) "Haydi namaza gelin, kurtuluşa gelin, burada kurtuluş var." dedi. Müezzin Allah'ın davetini sundu, bağırdı. Ağaçlar duydu, kuşlar duydu, cinler duydu, insanlar duydu. Adam namaz kılmaya yanaşmıyor.

"—Efendim müsaade eder misin, ben şurada namazımı

kılayım?" diyor.

Giriyor içeriye, sünnet kılıyor, farz kılıyor, dua edecek, tesbih çekecek.

Efendi dışarıda volta atıyor, bir o tarafa bir bu tarafa. Eli arkasında, geç kaldı diye sinirleniyor. Kapıdan içeriye bağırıyor:

"—Hey neredesin, niye çıkmıyorsun?"

Köle de dönmüş demiş ki:

"—Seni içeriye sokmayan, beni de dışarı bırakmıyor."

Sen efendisin ama ahirette kim bilir ne olacaksın. Seni içeriye sokmayan, beni de dışarı bırakmıyor.

Nice dünya köleleri vardır ki âhirette efendi olacak. Nice dünya zenginleri vardır ki âhirette yoksul olacak. Belki kölesine muhtaç olacak, belki kölesinin önünde diz çökecek, belki yalvaracak, "Affet beni!" diyecek. Belki çocuğunun, karısının önünde yalvaracak. "Affet, ben ettim sen etme!" diyecek.

Allah bize akıl fikir versin… Vermiş de kullanmayı nasib etsin… O vermiş, Rabliğini yapmış, ikramını, ihsanını yapmış. Kullanma vebali, mes'uliyeti bizde, kullanmazsak suç bizde. Çünkü verdim diyecek.

"—Dileyen, düşünen, düşündü buldu. Hakikati buldu, vazifesini yaptı." diyecek. "Sen neredeydin, sen niye yapmadın?" diyecek...

c. Allah'ın Hoşnud Olduğu Üç Kimse

İkinci hadîs-i şerîf Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet olmuş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[10]

يَضْحَكُ اللهُ إِلَى ثَلاَثَةٍ: الْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا فِي الصَّلاَةِ ، وَإِلَى الرَّجُلِ

[10] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.80, no:11778; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.285, no:1004; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.1, s.309, no:3538; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.285, no:911; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Teheccüd ve Kıyâmü'l-Leyl*, c.I, s.400, no:355; İbn-i Ebî Asım, *Cihâd*, c.I, s.395; İbn-i Ebî Àsım, *es-Sünneh*, c.II, s.77, no:455; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.852, no:43390; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.142, no:26827.

يُقَاتِلُ وَرَاءَ أَصْحَابِهِ ، وَ إِلَى الرَّجُلِ يَقُومُ فِي سَوَادِ اللَّيْلِ (ش .
وابن جرير عن أبي سعيد)

RE. 511/6 (*Yudhakü'llâhu ilâ-selâsetin: El-kavmi izâ saffû fi's-salâti, ve ile'r-racüli yukàtilü verâe ashâbihî, ve ile'r-racüli yekùmu fî sevâdi'l-leyli*)

(*Yadhakü'llàhu ilâ selâsetin*) "Allah üç tip insana, üç gurup insana, üç sınıf insana razı olur, gülerek bakar, gülerek nazar eder, lütuf ile nazar eder. Yâni hoşnut olur, sever onları:

1. (*El-kavmü izâ saffû fi's-salâh*) "Namaz kılmak için insanlar saf bağladıkları zaman, Cenâb-ı Hakk'ın divanına, dergâhına yönelip, imam önde saf bağladılar. Allah sever, güler, onlara rahmet nazarı ile bakar."

"—Benim kullarım saf saf el bağlayıp benim huzurumda durmuşlar. Huzuruma gelmişler, bana kulluklarını arz edecekler. Allahu ekber diyecekler, rükû edecekler, secde edecekler." diye sever.

Allah bizi namazdan ayırmasın. En önemli ibadetlerden birisi…

"—Hocam, günde beş vakit de biraz fazla değil mi?"

Az bile, 50 vakit olması lazımdı, Allah beş vakte indirdi. Miraç'ta, 50 vakitten beş vakte indirdi Allah-u Teàlâ Hazretleri, 50 vaktin sevabını veriyor.

Başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:[11]

---

[11] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة؛ خ. م. ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) “İyiliğin karşılığı on mislidir.” Onun için, on günlük günahının affına vesîle oluyor.

Sabahleyin zor mu kalkıyorsun, sabahleyin kalkmıyor musun? Eğer namaz kılıcı müslüman bir insan olarak yetişmeseydin, İngiliz terbiyesi ile yetişseydin, yüzünü yıkamayacak mıydın? Aynanın karşısına geçip dişini fırçalamayacak mıydın? Sinekkaydı tıraş olmayacak mıydın? Yapıyorsun onu.

Pekiyi, İngiliz usûlünü yapıyorsun da müslüman usûlünü yapmak niye zor geliyor. Paşam, ağam niye zor geliyor! Müslüman usûlünde de, elini yıkayacaksın, kolunu yıkacaksın, ayakları yıkacaksın abdest alacaksın.

Ne var bunda? Yemek yedikten sonra öğleyin elini yıkamıyor musun? Yıkamazsan kokarsın, yağ kokar, yanına vardığın adam ne yediğini anlar. Afiyet olsun, sen galiba sarımsaklı dolma yedin, pastırma yedin, hepsi belli...

Ağzını fırçalayacak, elini yıkayacak. Bunu yapıyorsun.

“—Neden?”

“—Yıkanmazsam olmaz hocam? Elimin yağları ile vıcık vıcık olur mu? Olmaz.”

Pekiyi ona “olmaz” diyorsun da, öğleyin abdest alıversen, namaz kılıversen niye olmasın? İkindide niye olmasın?

Akşam eve gelmişsin, ayakkabını çıkarmışsın, şöyle çorabını çıkar, tertemiz yıka. Niye olmasın?

Gece yatıyorsun, tertemiz yıkanmak ne kadar güzel. Bu emirlerin verildiği yer Suudi Arabistan, tatbik edildiği zümreyi ne hâle getirmiş.

Allah’ın emirleri ne kadar güzel, ne kadar yerli yerinde…

Namaz en önemli şey, en önemli ibadet ve yerli yerinde. Zamanları da çok güzel zamanlanmış, ayarlanmış. Hepsi güzel.

Sabah namazı güzel, erken kalkın. Herkes uyurken müslüman ayakta… Kâfirler horul horul uyurken, müslüman ayakta…

"—Hocam, masal. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde…" diye başlayacaksın sen bu sözüne.

Müslümanlar öğleye kadar horul horul uyuyor. Kâfirler müslümanların kalktığı vakitte kalkıyor. Ben Almanya'da bulundum. Bizim çocuk bile okula karanlıkta giderdi. Daha gün doğmadan karanlıkta giderdi. İlkokul çocuğu. Daha geceden vızır vızır herkes gitmeye başlardı.

Müslümanlar gece poker oynadı, televizyon seyretti, eğlendi vs. yoruldu. Sabah uyanmaz, Duhâ vaktinde uyanmaz, öğleye yakın gözleri çapaklı çapaklı uyanır. Abdesti sıkıştırdığı için, yoksa yatacak daha ama. O da onun için kalkar, zar zor, isteksiz isteksiz, gerine gerine, esneyerek, ondan sonra bir elini yüzünü yıkar; işine gider, hayır yok, bereket yok.

Ötekiler daha fazla çalışıyor, bizimkiler daha az çalışıyor. Kim geçecek? Onlar geçecek.

"—Neden?"

وَأَنْ لَيْسَ لِلإِنْسَانِ إِلاَّ مَا سَعَى . وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى

(النجم:٣٩-٤٠)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ. Ve enne sa'yehû sevfe yürâ.*) "İnsanoğlu neye gayret eder çalışırsa Allah onu ona verir. Herkes neyi kazanmışsa, onu görecektir." (Necm, 53/39-40)

Çalışmayana vermez, çalışana verir. O çalışıyor, ona verir; sen çalışmıyorsun, sana vermez. Hem de sana daha çok darılır ve kızar.

"—Sen benim sevgili kulumdun, bana inanmıştın, bu inancına rağmen bu ne tembellik, edepsizlik" diye.

Allah hepimizi çalışkan kul etsin, ibadetinde etsin…

Sabah namazının vakti güzel; öğlen namazı çok şahane, tam günün ortasında; ikindi namazı şahaneden şahane, bir rivayete göre *salât-ı vustâ* diye Kur'ân-ı Kerîm'de önemine işaret edilen bir namaz. Tam böyle her şeyin civcivli olduğu zamanda, dünya telaşının kaynadığı zamanda;

"—Yok, senin işin dünyaya dalmak değil. Allah'ı unutma, gel bakalım şu ibadetini yap. Ondan sonra gidersin." diye ikindi

namazını kılacaksın. Çok güzel.

Akşam güneş batıyor, eve geliyorsun, akşam namazı çok güzel. Yatsı yatma zamanı, yatağına yatacaksın, uyuyacaksın. Artık ya kalkarsın ya kalkmazsın, uyku bir çeşit ölüm gibi. Yatması da güzel, yatsı namazı da güzel. Kalkması da güzel, sabah namazı da güzel. Her şey güzel.

İlk önce namazdan sorulacak insan. Onun için mü'minler safa durduğu zaman, Allah onlara rahmet nazarı ile bakar. Hoşnut olur, sever ve güler. Sevgiden güler, Peygamber Efendimiz SAS, "Allahu Teâlâ güler." buyuruyor. Rabbimiz'in sevdiği bir durum ama dikkat edilirse, "Saf bağladığı zaman" diyor. Demek ki müslümanlar camiye gelecek, cemaatten kopmayacak, birlik olacak, omuz omuza verecek.

Omuz omuza vermiyor, birbirini sevmiyor, tek başına yaşıyor, kimseyi beğenmiyor, böyle bir müslümanda hayır yok.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:[12]

الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ ، وَلاَ خَيْرَ فِي مَنْ لاَ يَأْلَفُ ، وَلاَ يُؤْلَفُ (حم . عن سهل بن سعد ؛ طس. ض . عن جابر ؛ ك . ق . خط . عن

[12] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.400, no:9187; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.73, no:59; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.236, no:21627; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.474, no:8919; Ebü'ş-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.217, no:178, 180; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13096; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.117, no:7658; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.335, no:22891; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c .VI, s.131, no:5744; Ebü'ş-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.218, no:179; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.6, s.385, no:40400; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s197, no:159; Ruyânî, *Müsned*, c.III, s.193, no:1031; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13097; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c . IX, s.200, no:8976; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.293, no:35686; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid,* c.I, s.370, no:944; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.141, no:678; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.295, no:2698; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.108, no:24434.

أبي هريرة ؛ تمام ، طب . عن ابن مسعود موقوفًا)

RE. 230/9 (*El-mü'minü ye'lefü*) "Müslüman, geçimli insandır, mûnis insandır. Kendisi başkasıyla geçinir, başkası da kendisinin yanına sokulabilir. (*Ve lâ hayra fî men lâ ye'lefu ve lâ yü'lefü*) Kendisi başkasıyla geçinemeyen, başkasının da yanına sokulamadığı, sert mizaçlı, geçimsiz, ünsiyet etmeyen, sıcak ve sokulgan olmayan, yanına sokulunamayan insanlarda hiçbir hayır yoktur."

Müslüman tatlı olacak, sevimli olacak; gören bayılacak. Arkadaşımız birisini anlatıyor:

"—Yüzüne baktım, sevimliydi. Ben herkesi kolay kolay sevmem ama o insan öyleydi." diyor.

Müslümanın simasına güzellik akseder. Baktığı zaman insanın içi gider.

"—Neden?"

Kendisinin genel terbiyesinden ve içyapısından, kafa yapısından dolayı; hatları ona göre gelişir, yüzüne akseder.

سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ (الفتح:٢٩)

(*Sîmâhüm fî vücûhihim min eseri's-sücûd*) "Onların yüzlerinde secde etmekten nurlar peyda olmuştur, alâmetler belirmiştir. Alınlarında o imanın nuru pırıl pırıl pırıldamaktadır." (Fetih, 48/29)

İbadetten de yüzüne bir nur gelir, müslümanın hâli başkadır. Gören erbabı derhal bilir. Hatta küçük çocuklar bilirmiş.

Eski zamanda şeyh efendinin birisinin küçük bir torunu varmış, dedesinin yanında oturuyormuş. Birisi içeriye girdiği zaman:

"—Tilki girdi içeriye, adam tilki tabiatlı." dermiş.

Dedesi:

"—Sus..." dermiş.

"—Bak, köpek girdi."

"—Sus köpek falan girmiyor."

Ama köpek tabiatı olan kimse giriyor.

“—Domuz girdi…”

Sonunda dedesi demiş ki:

“—Gidin bunun eline biraz ekmek verin, dışarıda yesin!”

Çocuğa ekmek vermişler, çocuklar arasında dolaşmış, basireti kapanmış. Çünkü kul hakkı. Başkası ekmeği görüyor, o da onu yiyor. Başkasının da canı çekebilir.

Bakın neler var, ne incelikler var…

Namaz önemli, hepsi yerli yerince. Vakitleri önemli, rekâtları önemli…

Eğer teravih namazı 20 rekât olmasaydı, Ramazan'da hepimiz hastanelik olmaz mıydık? Hastanelik olurduk.

Neden? Oruç tuttuğumuz için, akşam yemeğe karşı hırs var.

“—Akşam sofraya oturduğum zaman bir kuzuyu tek başına yiyebilirim. Siz kenarda durun!” diyecek gibi bir iştahla oturuyoruz, yiyoruz.

Sofradan kalkma zamanı gelince de:

“—Biraz fazla yemişim galiba…”

Doğrulamıyor. Bu, hastaneye gider. Çünkü mide bu kadar doldurulduğu zaman, kalbe zarar verir. Ama 33 rekât:

“—*Allahu ekber!*”

“—*Semia'llàhü li-men hamideh*,..”

“—*Rabbenâ leke'l-hamd…*”

Bir saat, bir buçuk saat süren, tabir doğru değil ama bir buçuk saat bir eğitim, bir egzersizden sonra eriyor tabii ki… Gece sıhhatli bir şekilde yatma durumuna geliyorsun.

“—Uygun değil mi?”

Ramazan'da teravihin konulması uygun, el-hak doğru.

Dinimizin her şeyi yerli yerinde el-hamdü lillâh. Onun için Allah namaz kılanları sever. Saf hâlinde namaz kılanları sever. Cemaat olanları sever. Birbirini sevenleri sever. Müslümanların birbirleriyle ilgi ve irtibat hâlinde olanlarını sever. Tek başına, ayrı baş çekenleri sevmez. Birliği bozanları sevmez. Bir hadise baksın insan. Neler seziyor, neler anlayabiliyor. Saf hâlindeki müslümanları seviyor. Sıra hâlinde, saf dediğimiz; sâfî anlamında değil. Dizi dizi demek. Müslümanların dizilerini seviyor. Onlara hoşnutluk nazarı ile bakıyor.

d. Cihad Edeni Allah Sever

İkincisi:

2. (*Ve ile'r-racüli yükàtilü verâe ashàbih*) "Ve arkadaşlarının ötesinde cihad eden adama, mücâhid kişiye, kahraman kişiye de Allah güler."

"—Neden?"

Bak her şeyinden geçmiş. Allah yolunda canını verecek; can pazarı, ölüm gelebilir, cihat ediyor diye sever. Orada da dizi dizi arkadaşlarıyla beraber çarpışıyor.

Muhterem kardeşlerim! Diyorlar ki:

"—İslâm kılıç dinidir."

Kılıç dini değildir. Herkes bilir ki Peygamber Efendimiz Mekke-i Mükerreme'de ne ezâlar çekti. Namaz kıldırtmadılar. Namaz kıldığı zaman getirdiler sırtına işkembe koymaya kalktılar. Bilâl-i Habeşî'yi çöle götürdüler, işkence ettiler. Ammâr ibn-i Yâsir Hazretlerine işkence ettiler; babasını, annesini işkencelerle şehid ettiler. Müslümanlar kılıç kullandı mı?

Kâfirler zalim ama kâfirlerin zulmü fazlalaşınca, Allah savaşmaya izin verdi:

فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ

(البقرة:١٩٤)

(*Femeni'tedâ aleyküm fa'tedû aleyhi bi-misli ma'tedâ aleyküm*) "Size karşı kim haddi, sınırı aşar, aşırılık yaparsa, kuralları çiğnerse; siz de onların çiğnediği kadar, size karşı yaptıkları aşırılık kadar siz de onlara karşılık verin!" (Bakara, 2/194)

"—Onların size yaptıklarına karşı siz de karşılık verin!" diyerek, adaletinin gereği olarak savaş yaptılar.

Onun için, İslâm kılıç dini değildir.

"—Hıristiyanlık sevgi dini..."

Yalan... Sevgi diniydi de niye Haçlı seferleri yaptılar, niye dünyayı misyonerlerle doldurdular, her tarafa adam saldılar?

Önce misyoner orduları, sonra devletlerin orduları... Onlar daha çok kılıç meraklısı ama, Müslümanlığı kötülemeye gelince hemen

kara bulaştırmak kolaylarına geliyor.

Müslümanlar geri kalmış, hadi görün Asya'nın, Afrika'nın ülkelerini... Doğru, hakikaten, Amerika ileri, Asya'nın Afrika'nın ülkeleri geri…

Galiba bu gerilik müslümanlıktan doğuyor filan... Milleti aldatıyorlar. Peki buyur; İtalya'nın Korsika ve Sardunya kasabasına bakalım İspanya'ya bakalım, buyur Habeşistan'a bakalım, hıristiyan… Buyur Güney Amerika'daki hıristiyan ülkelerine bakalım. Onlar işte bizden geri. Temizlik de yok, şu da yok, bu da yok. Yaptırdığı şeyde var…

"—Doğru, bak, hay Allah, onlar hıristiyan ve yine geri."

Demek ki gerilik Müslümanlık'tan değilmiş. Başka bir sebeptenmiş. Ama müdafaa edecek insanlar lazım. Gerçeği bilen, gerçeği gösterecek insanlar lazım.

Birisi Hz. Âişe Validemize söz söyleyecek olmuş, papazlardan. Bir iftira hadisesi oldu da Hz. Âişe Validemize, onu diline dolamak istiyor. Müslüman da demiş ki:

"—Hz. Meryem validemizin hadisesini biliyorsun, Meryem Validemiz'e siz de hürmet ediyorsunuz; ona da bir şeyler dediler. Oradan kıyas et de edebini takın!"

Birisi de demiş ki:

"—Üzümü sıktığımız zaman şırayı içmek serbest mi?"

"—Serbest."

"—Peki, niye şarap olunca yasak olsun?"

İtiraz ediyor. Allah'ın içkiyi yasak etmesine itiraz ediyor. Karşındaki hoca da akıllı… Sormuş:

"—Hanımın sana helâl mi?"

"—Helâl…"

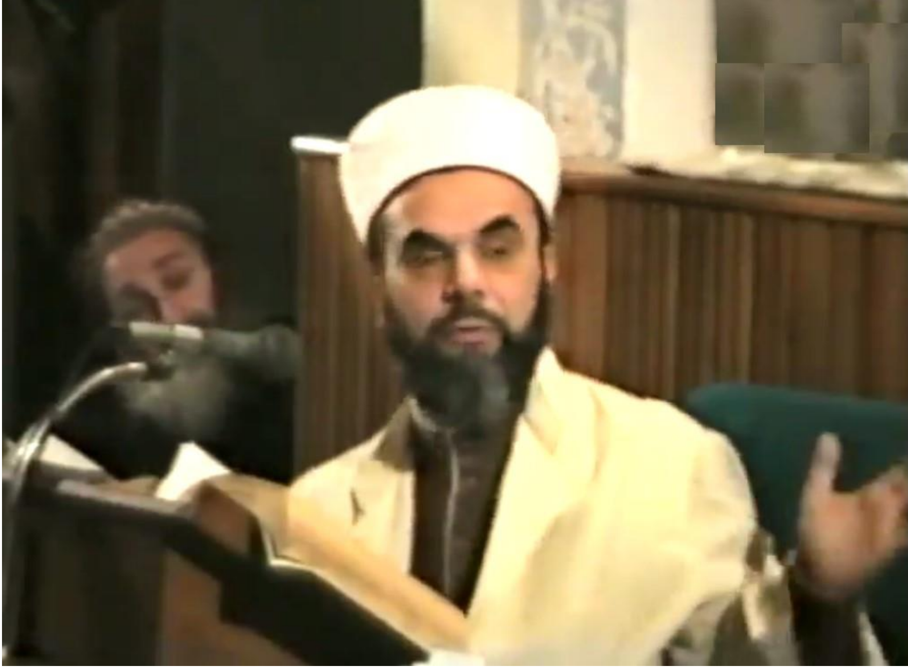
"—Pekiyi, kızın helâl olur mu?"

Hemen sarhoş geri çekilmiş.

Edepsiz inkâr edecekti, ileri geri konuşacaktı. "Müslümanlık mantık dini değil." diyecekti. Neler söyleyecekti.

"—Üzümün suyu serbest de niye şarap haram?"

"—Karın serbest de niye kızın haramsa, ondan."

Ama başka türlü ilmî izahlar da verebiliriz.

Üzümün suyu şekerdir, şekerli bir sudur. İçtiğin zaman kana karışır enerji kazanırsın, sıhhat kazanırsın, bir şey olmaz.

Tahammür ettiği zaman, şarap hâline geldiği zaman, alkoldür. Alkol de hücreleri bozar, mideyi bozar, aklı bozar, şuuru celp eder. Araba kullanırken gidersin başka arabaya çarparsın, adam öldürürsün; direğe çarparsın, arabayı mahvedersin. İşte ondan yasak ama edepsizin edepsizliğine uygun cevap vermek güzel… Mantıklı cevap vermek güzel.

"—Ben görmediğim şeye inanmam." demiş birisi.

Ondan sonra kaldırmış kafasına bir şey vurmuş, kadıya gitmişler.

"—Başım ağrıyor, bu bana vurdu." demiş.

"—Yok, ben ona cevap verdim." demiş. "Görmediğim şeye inanmam dedi. Onun da ağrısı varmış, göster hani ağrısı?"

Ağrı görünmüyor, içinde… Kişiye göre cevap.

Birisi çıkmış sormuş:

"—Allah şeytanı neden yarattı?"

Ateşten yarattı.

"—İnsanı neden yarattı?"

Topraktan yarattı.

"—Pekiyi, Allah şeytanı cehenneme atacak orada nasıl azap verecek, olur mu öyle şey? Zaten ateşten yaratılmış, ateşin içinde nasıl azap verecek?"

Kâfir ya illa bir itiraz edecek. O da kaldırmış tarladan bir toprak kesek almış, adamın kafasına bir tane vurmuş. Yine kadı efendinin huzurunu gitmişler.

"—Niye dövdün bu adamı?" diyor.

"—Ben cevap verdim ona." diyor.

İnsanoğlu topraktan yaratıldı ama toprağı kafasına vurunca nasıl azap oluyorsa, Allah da şeytanı ateşten yarattı ama cehennemde ona azap edecek. Âciz değil ki. Mutlaka bir şekli, formülü var. Oraya giden görecek. Şeytan başına nasıl bir şey geldiğini görecek.

Onun için, Allah'ın dinine sımsıkı bağlanmalıyız. Bir ara bizden önceki nesiller, bu Yirminci Yüzyıl, ilim, fen, modern teknoloji, bilmem ne diye bir kısmı dinimizden dönmeye meyletmiş. Meşhur şair Tevfik Fikret, oğluna âmentü yazmış. Haluk'un Âmentüsü…

Bizim müslümanların bir âmentüsü var:

آمَنْتُ بِاللهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَ كُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ

(*Âmentü bi'llâhi, ve melâiketihî,* ve *kütübihî, ve rusulihî, ve'l-yevmi'l-âhiri*) diyoruz.

"—Haluk'un Âmentüsü ne?

"—İlim, fen bilmem ne…"

İslâm ilmi, fenni zaten teşvik ediyor. Ayrı âmentü koymaya ne lüzum var. Sen müslümanın âmentüsünü beğenmiyorsun. Ayrı âmentü koyuyorsun. Pekiyi, senin âmentüne göre yetişen çocuğun bakalım ne olmuş?

Takip ediyorsun, Tevfik Fikret'in oğlu Haluk papaz olmuş.

Perşembenin gelişi çarşambadan belli. Sen ona öyle âmentü öğretirsen, sen baba olarak müslümanın âmentüsünden

kopartırsan onu, o çocuğun gideceği yer orası olur. Vebali de sana da gelir.

Onun için Allah akıl fikir versin, Allah dinimize bağlılığı nasip etsin, nur versin. İnsana nur vermedi mi göremez. Şurada bütün ışıklar sönse, ben yazıyı okuyamam, birbirimizin yüzünü göremeyiz. Işık olacak da görecek insan, sen varsın, ben varım, kitap var, harf var, göz var; nur olmayınca göremeyiz.

Allah imanın nurunu verdi mi insan gerçekleri görür. İmanın nurunu vermedi mi ıska geçer. O zaman görmez, yanından geçer görmez:

"—Ya hani nerede?"

"—Buralardaydı bilmem ne."

"—İşte orada ya!"

Nuru yok da ondan görmüyor. Nuru olmadı mı, görmez. Allah bizi nursuz bırakmasın…

Allah demek ki ön saflarda çarpışan mücahid kimseyi de sever.

"—Neden cihad ediyormuş müslümanlar?"

Mecbur kaldığı için cihad ediyor, gerekiyor da ondan cihad ediyor.

Bugün dünyanın her yerinde savaş var. Milletlerarası hukukta savaş hukuku var. Neden?

Mecbur kalınıyor. Sen bir şey yapmıyorsun o saldırıyor.

"—Kıbrıs'a biz mi saldırdık?"

Yunanistan ter ter tepiniyor. Hayır, hiç saldırmaya niyeti yoktu bizimkilerin. Hiç niyeti yoktu, keşke olsaydı ama hiç niyeti yoktu. Onlar başladılar çocukları kesmeye, küvetlere doldurmaya, üç tane çocuk üst üste istif etmeye. Köylerde katliamlar yapmaya, 60-70 tanesini bir mezara gömmeye. Allah bu zulme razı gelmedi. Bizim tembelleri arkasından itti. Nihayet biz de zar zor, zoraki cihad yaptık, bir kısmını kurtardık kardeşlerimizin.

Ondan sonra da Kanada bize küstü, askerî yardımı kesti. Amerika ambargo koydu, bilmem ne. Sen ilk önce Yunanlıya koysana o ambargoyu o kadar insan ölürken… Sen bir afyonkeşini biz hapse attığımız zaman hop oturup hop kalkıyorsun. İngilizler'in bir esrarkeşini hapse attık, filmler çevirdiler Türklerin zalimliğine; esrar içmekte serbest mi bırakalım?

Cihad lazım, onun için cihad eden kulu da Allah sever. Namaz

lazım ve yerli yerinde, onun için namaz kılan kulu da Allah sever ve rahmet nazarı ile bakar, severek bakar.

Üçüncüsü kimdi:

3. (*Ve ile'r-racüli yekùmu fî sevâdi'l-leyl*) "Ve geceleyin kalkıp, gecenin karanlığında uykusunu bırakıp ibadet eden kulu Allah sever."

Neden? Birkaç sebepten, birkaç sebebi bulup söyleyebiliriz.

Bir: Geceleyin uykuyu bölmek sevgi işidir, herkes yapamaz. Sevecek Allah'ın yolunu, kalkabilecek. Yoksa içinden gelmedikten sonra, dövsen de olmaz, itsen de olmaz, başına dikilsen de olmaz, üstüne bir maşrapa su döksen de olmaz. Kalkmaz, kalkmaz… Bir türlü kaldıramazsın.

Bizim talebeliğimiz zamanında yurtta bazı arkadaşlar vardı.

"—Hadi sabah namazına…" deyip başına gidip kaldırmak ölümdü.

Kalkmaz, yanında top patlatsan kalkmayacak nerdeyse, öyle bir şey. Aşk olacak ki sevgiden kalkacak, fedakârlık yapabilecek, uykusunu bölecek Allah'a ibadet edecek.

İki: Geceleyin kimse ibadeti görmüyor. Gündüz riya ve gösteriş olabilir. Gece ibadeti gizli olduğundan, riyadan uzak olduğundan makbul oluyor. Sonra geceleyin bütün işler tatilde, herkes uykuda, ortalık sessiz. Bir sükûnet var, insan yapayalnız.

Meselâ, insan kalabalıkta ağlamaya utanır. Duygularını baskı altında tutar. Geceleyin gözyaşı döker, ağlar, yalvarır, konuşur, ne yapacaksa yani; Rabbi ile karşı karşıya. Sükûnet var yalnızlık var, uzlet var ve o uzletin tadı var, halâveti var. Bunun için gece ibadeti kıymetli. Geceleyin kalkana da Allah-u Teàlâ Hazretleri rahmet nazarı ile bakar, sever, severek-gülerek bakar.

Demek ki bunları yapmalıyız. Namazları cemaatle kılmaya çalışmalıyız. Saf saf Rabbimiz'in huzurunda, kardeşlerimizi severek camilere gelmeliyiz. Kurtuluşumuz camilerden geçer. Caminin dışında kurtuluşun formülü tutmaz.

Profesörün birisi, "Bubbe basıncı olmayan bir betonarme kubbe tipi buldum." dedi.

"—Ya öyle mi?"

Makalelerini herkes okudu, tatbikatına geçildi. Ankara'da bir spor salonu yapıldı üzeri kapalı, üzerini o kubbe ile örttü. Kubbe çöktü, hesapla pratik birbirine uymadı.

Caminin dışında kalkınma formülü tutmaz. İman faktörünü nazar-ı dikkate almadan yapılan bir kalkınma olmaz. Mutluluk, ilerleme, gelişme, dürüstlük olmaz. Hırsızlığı, rüşveti, edepsizliği engelleyemezsin. Nasreddin Hoca'nın gittiği köy gibi köpekleri salıver, taşları bağla; olmaz ki...

Namaz ehli olacağız, cihad ehli olacağız.

"—İyi, hocam, tamam, sen bana bir tabanca tedarik et. Çıkayım ortaya, zaten tabanca patlatmak güzel, çocukluğumuzdan alışmışız mantar tabancası bilmem ne, böyle gürültücü bir şeye. Tamam, çifte tabanca olur mu?"

Zaten bu üniversiteli gençliğinin anarşiye meyli ondan. Hoşuna gidiyor tabanca, benim de hoşuma gider, kırda serbest olsa, oraya bir nişan diksek, güm güm vursak devirsek. On tane denedim, sekiz tane vurdum. Koltuklarımın altına dört tane karpuz yerleştiririm... Hoşuna gider insanın.

Cihad; cihadın çeşitleri var.

Cihadın en önemli çeşitlerinden birisi insanın kendi arzularını yenebilmesi. Nefsini yenmesi, nefsi ile cihad etmesi… Yenemiyor, müslüman annenin babanın çocuğu içkiye alışmış, bırakamıyor.

Neden? İçkinin haram olduğunu bilmiyor mu, biliyor. Hatta İmam Hatipten mezun. Biliyor ama nefsini yenemiyor.

Evli; başka bir kadın tutuyor. Mübarek, evlisin ya, gül gibi karın var ya, evde çoluk çocuğun var ya, nefsini yenemiyor. En büyük cihad nefisle yapılan cihaddır.

Onun için, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[13]

أَعْدٰى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ .

---

[13] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *İ'tilâlü'l-Kulûb*, c.I, s.35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

(*A'dâ adüvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke*) "Senin en büyük düşmanın, şu iki yanın arasındaki, içindeki nefsindir."

İnsanın içinde en büyük düşman nefsidir. Başka düşmana gerek yok. Nefsinin insana ettiğini, cümle cihan halkı başına üşüşse ancak yapabilir, o kadar zulüm. Nefsi insanı mahveder. Ailesini yıkar, şerefini elinden alır. Perişan duruma düşürür. Her türlü kötü duruma düşürür. Dünyasını da mahveder âhiretini de mahveder. Kâtil eder, ayyaş eder, sıhhatinden olur insan. Her türlü kötü duruma düşer. En büyük cihad nefisledir.

Ramazan'da yaptığımız kısa bir mücadele ile şu nefsi yenmeyi azıcık öğrendik. Yemek vermedik, su vermedik, sabretmeyi biraz öğrendik. Kuvvetleneceğiz, Ramazan'dan sonra devam edeceğiz, nefsi yenmeyi öğreneceğiz. Nefsin her istediğini vermeyeceğiz.

Tasavvuf dediğimiz, tarikat dediğimiz şey, nefsi yenme terbiyesini kazanma yolu. Nefsi yenmeyi öğreneceğiz. Nefsin her dediğini yapıyoruz, bir dediğini iki etmiyoruz; karşısında el pençe divan duruyor, nefsinin esiri. Bu derviş değil, devirmiş, yolda giderken devirmiş. Dervişlik yok, çünkü her dediğini yapıyor. Nefsine uyuyor, şeytana uyuyor. Nefsimiz en büyük düşman.

İkincisi şeytan. Şeytan vesvese verir, doğrudan doğruya, direkt etkisi yoktur:

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

(النحل: ٩٩)

(*İnnehû leyse lehû sultànün ale'llezîne âmenû ve alâ rabbihim yetevekkelûn.*) "Gerçek şu ki, iman edip de Rablerine hakkıyla tevekkül edenler üzerinde, şeytanın bir hakimiyeti yoktur." (Nahl, 16/99)

Şeytan düşmandır ama vesvese verir.

"—Şöyle yapsam nasıl olur, gel şunu şöyle yap..." falan gibilerinden vesvese verir.

Kuvvetli iman sahibi, Allah'a dayanan insanlar bunu da yenebilirler.

Başka düşmanlar; işte bilmem varlığımıza göz dikenler,

birliğimize göz dikenler; çeşit çeşit düşmanlar var. Bunlara karşı uyanık olacağız.

"—Bunlar bitti mi, nesli yeryüzünden kalktı mı? Dinazorlar vs. gibi sadece müzelik mahlûklar mı?"

Hayır, düşman aynen duruyor. Çevremizde, içimizde duruyor. Beşinci kol faaliyetleri yapıyor. Casuslama işler yapıyor. Bizim halkımızı dejenere etmeye çalışıyor, bölmeye çalışıyor, birbirine düşürmeye çalışıyor.

Geçen gün gördüm resmini, anarşistlerden dokuz tanesi öldürülmüş; yanlarında havan topları, bazukalar, otomatik tüfekler...

"—Hangi suçlara katıldı?" diye bir liste verdi televizyon.

Şu kadar yüzbaşı öldürmüş, şu kadar binbaşı öldürmüş, bu kadar er öldürmüş.

"—Ya bu zavallıcıkları niye öldürdün?"

"—Ben istiklalimi elde edeceğim, orada bir Kürt devleti kuracağım."

"—Biz sana Kürtsün, Türksün diye bir ayrılık gayrılık yaptık mı?"

Kimimiz Arnavut, kimimiz Çerkez, kimimiz Kürt, kimimiz Türk… Bir kader birliği yapmışız, koskoca imparatorluktan çekilmişiz. Buraya sığınmışız. Birbirimizin kardeşiyiz. Kimimiz Boşnak, kimimiz Pomak ne olacak?

Sana ben yemek yeme mi dedim, ticaret yapma mı dedim. "Ben seni devlet memuru yapmam!" mı dedim; bakanlar var.

Daha ne istiyorsun, her türlü imkân var. Yediğin önünde yemediğin ardında… Ne bu hunharlık!

O kadar adamı öldürmüşsün; öldürdüğün adamın çoluğu çocuğu yok mu? Ne sebeple öldürdün? Nasıl cevap vereceksin?

Dosdoğru cehenneme ama bunları anlatamamışız.

Niye anlatamamışız?

İslâm'ı doğru düzgün öğretmeye müsaade etmemişiz. Hem İslâm'ı doğru düzgün öğretmeye müsaade etme, hem de anarşi olmamasını iste. Olmaz ki…

Doktorun elini kolunu bağla, hasta iyi olsun diye bekle. Olmaz"

Doktora müsaade et de tedavisini yapsın.

Memlekette demokrasi var; Avrupa'dan, Amerika'dan ithal malı dernekleri getiriyorsun, kurduruyorsun. Açılışı valiye, kaymakama yaptırıyorsun. Öbür tarafa da serbestlik ver. Hadi bakalım halk kimi beğenirse onu seçsin! Ondan oluyor. Çünkü bu insanın ruhunu tatmin etmedin mi; kafasına yanlış bilgi girdi mi, engelleyemezsin.

Demek ki cihad da edeceğiz. Bir de Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne karşı ibadet edici kul olacağız. Gecemiz ibadetle geçecek, gündüzümüz itaatle geçecek, Allah'a âsi olmayacağız.

Eskilerden bir tabir var: Gündüz külâhlı, gece silahlı...

Külah, Mevlevîler'in böyle uzun külâhları vardır. Derviş külâhı, uzun…

Gündüz külâh giyiyor, tamam bu derviş sanıyorsun. Gece bakıyorsun silahlı, haramîlik yapmış vs. Eskiden böyle şeyler olmuş demek ki. Halk kendisini tanıyamasın diye, gündüz külah giymiş, gece anarşi işleri yapmış.

Böyle olmayacağız. Nasıl olacağız?

Gece ibadetli taatli, gündüz itaatli olacağız. Gündüz Allah'a âsi olmayacağız, emirlerini tutacağız. Gece seccademize geçeceğiz, Allah-u Teàlâ Hazretlerine güzel kulluk edeceğiz.

Nizamülmülk'ü Sultan Melikşah'a mı birisine şikâyet etmişler. Demişler ki:

"—Senin bu vezir, hazinendeki bütün paralarını başka tarafta sarf ediyor, orduya harcamıyor bu parayı."

Çağırmış:

"—Bana bak Lala! Ben sana hazinemi emanet ettim. Devlet işlerini sen yürüt diye. Lüzumsuz yere sarf ediyormuşsun, orduya gereken tahsisatı ayırmıyormuşsun, ondan sonra yanlış işler yapıyormuşsun." demiş.

Diyor ki:

"—Sultanım! Ben senin iki paralık bir kulunum. Eğer beni esir pazarına götürüp satmak istesen, ihtiyar olduğumdan taş, odun falan taşıyamadığımdan, hizmet yapamadığımdan bana üç-beş dirhemden fazla para vermezler. İki paralık bir kulunum senin. İstersen atarsın, istersen satarsın. Satsan da para etmem. Senin orduların seni, ancak silahlarının menzili kadar mesafede korurlar. Kılıçlarının, mızraklarının boyu kadar veyahut oklarının

gidebildiği mesafeye kadar düşmana karşı seni savunurlar. Ben senin için öyle bir ordu hazırlıyorum ki; o senin ordun uyuduğu zaman onlar uyanırlar. Onlar nöbeti alırlar. Onlar sabahlara kadar nöbette bulunurlar."

"—Kimleri kastediyor?"

Alimleri, zâhidleri, âbidleri kasdediyor.

"—Şikâyet mevzuu ne?"

Nizamülmülk çok medrese açtırmış, alimlere çok para vermiş. Medreseler açtırmış. Neden yapmış, adam açıklıyor işte… Ben, iyi insan yetiştireceğim, âlim yetiştireceğim. Senin askerlerin uyuduğu zaman, sana dualarıyla yardımcı olan, halkı iyi yetiştiren insan yetiştireceğiz. Onlar sabahlara kadar gözyaşı dökerler, ibadet ederler, seni Allah'ın gazabından onlar korurlar.

Çok güzel cevap vermiş. Ben onu diyanet dergisinde böyle yazdım, neşrettim. Çok güzel cevap vermiş. Hakiki korunma da öyle zaten. Allah korursa korur insanı.

Rabbimiz bizi İslâm'a bağlı eylesin… Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeye muvaffak eylesin… Geceleyin de kendisine aşina kullarından eylesin… Huzuruna çıkıp, gözyaşı döküp niyaz ve münacat edenlerden eylesin... Gafil gafil, horul horul uyuyanlardan etmesin… Sevmediği kullarının zümresinden etmesin… Kapısından bizi kovmasın... Bizi rahmetine mazhar eylesin... Cennetine dâhil eylesin, cemâliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

29. 05. 1988 – İskenderpaşa Camii

03. RABBİMİZDEN AF DİLEYELİM!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يُضْمِنُ الْمُقَدَّمِ عَلَى الدَّابَةِ ثُلُثَيْ مَا أَصَابَتْ وَهُوَ رَا كِبٌ ، وَيُضْمِنُ الرَّدِيفِ الثُّلُث (كر. عن واثلة)

RE. 511/7 (*Yudminü'l-mukaddemi ale'd-dâbbeti sülüsey mâ esàbet ve hüve râkibün, ve yudminü'r-redîfi's-sülüs.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve Muhterem kardeşlerim!

Allah'u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti, selâmı, bereketi, ihsânı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz iki cihanın, saadetine sizleri ve bizleri nail eylesin… Rahmetine dünyada ve ahirette mazhar eylesin…

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine

başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Han'ın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun:

……………………………

a. İdarecinin Sorumluluğu

Peygamber SAS Efendimizin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup taallüm edeceğiz, tefeyyüz edeceğiz.

Peygamberimiz Efendimiz SAS, bu okuduğumuz birinci hadîs-i şerîfinde, Vâsile RA'ın nakil ve rivayet ettiğine göre şöyle buyurmuşlar:[14]

يُضْمِنُ الْمُقَدَّمِ عَلَى الدَّابَّةِ ثُلُثَى مَا أَصَابَتْ وَهُوَ رَاكِبٌ، وَيُضْمِنُ الرَّدِيفِ الثُّلُث (كر. عن واثلة)

RE. 511/7 (*Yudminü'l-mukaddemi ale'd-dâbbeti sülüsey mâ esàbet ve hüve râkibün, ve yudminü'r-redîfi's-sülüs.*) [Bineğin önünde olan, binmiş halde iken, hayvanın yaptığı zararın üçte ikisini; terkisinde olan ise üçte birini tazmin eder.]

"Bir bineğin üstünün ön tarafında, normal eğerli kısmında oturup seyahat eden kimse, o hayvan bir zarara sebep olursa

---

[14] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.4; Vâsile RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.65, no:40113; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.143, no:26830.

veyahut o hayvana bir şey isabet ederse, onun yaptığı zararın üçte ikisi ona, üçte biri de arkasındaki kimseye gelir."

Redif dediğimiz, terki dediğimiz kısma, hayvanın arkasına da bazen birisini alırlardı, hayvanın arka tarafına binerlerdi. Böylece tazmin ederler.

Ödenmesi gereken bir zarar verirse hayvan; meselâ gidiyor küpleri kırıyor. Kim ödeyecek? Üçte ikisini eyere binen, üçte birini arkadaki kişi ödeyecek.

Veyahut hayvan kiralık olabilir. Mesela hacca gidiyor olabilirler. Hayvana bir zarar geldi, ödenecek. O zaman paranın üçte ikisini eğerli, üçte birini de arkadaki öder. Çünkü birisi tam istifade ediyor. Ötekisi biraz daha arkada oluyor.

Birisi yönetime sahip, dizginler elinde, dur diyebilir, git diyebilir. Mes'uliyeti biraz daha fazla oluyor. Burada İslâm dininin hakka hukuka verdiği önemi görüyoruz. Vebalin de istifadeye göre sorumluluğa göre olduğunu anlıyoruz.

Buradan bir başka şeye atlayabiliriz. Bir ailenin içinde en büyük mesuliyet babanındır çünkü ailenin reisidir. Annenin vebali bundan biraz daha azdır. Çünkü ona mutî olmakla emredilmiştir. Bir devlet başkanının sorumluluğunun haddi hesabı yoktur. İnsanı ite kaka devlet başkanı yapmak isteseler, vebalin çokluğundan dolayı gitmemesi lâzım. Ama güzel bir idare yaparsa, sevabı da ona göre çoktur. Herhangi bir topluluğun başkanı olan kimsenin vebali çoktur. Tâbî olanların vebali ona göre azdır.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A'in kendi sesinden alınmış kaydı hatırlıyorum:

"—Bir insanın kendisinin şeyhliğe kalkması deliliktir. Görevlendirilmiş olmak müstesna..." diyor.

Müteşeyyihlik diyoruz ya! Bir insan şeyh değil, keyfinden şeyhliğe kalkıyor. Tarikatı bulmuş, iddia ile ortaya çıkmış ama aslında sahih bir el sahibi değil. Salahiyetli değil, icazet almış değil, tamamen divanelik. Dünyasını ve ahiretini mahvediyor.

Ahiret yolunun yol kesicileri, dünya yolunun yol kesicilerinden daha büyük zararlara yol açtığından veballeri çok daha fazladır. Çünkü dünyadaki haramî insanın yolunu keser, tabancayı çeker. Eskiden silahı çekerdi, kılıcı çekerdi, mızrağı tutardı, "Çık

paraları!" derdi. Paraları alırsa giderdi veyahut tek olursa öldürürdü.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[15]

مَنْ قَاتَلَ دُونَ نَفْسِهِ ، حَتَّى يُقْتَلُ ، فَهُوَ شَهِيدٌ ؛ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ ، فَهُوَ شَهِيدٌ (عبد الرزاق عن ابن عباس)

(*Men kàtele dûne nefsihî, hattâ yuktele, fehüve şehîdün*) "Bir insan kendisini korumak için mücadele etse ve öldürülse, o şehiddir. (*Ve men kutile dûne mâlihî, fehüve şehîdün*) Bir insan malını korumak için öldürülse, o da şehiddir."

Ölürse ölür. Ne yapalım? Nasılsa bir gün bu can gitmeyecek mi? Ebedî kalacak değil ya, bir yerde gidecek, bir şey sebep olacak. "Baş ağrısı bahane..." derler ya. Veya kaldırımda ayağı burkulur düşer, bahane olur. Veya küçücük bir yara, arı sokması bahane olur.

Adamın birisi arı sokmasından hastanelik olmuş. Zar zor hastaneye götürmüşler, ölümden dönmüş. Doktorlar demişler ki:

"—Senin arının iğnesine karşı hassasiyetin var, alerjin var. Seni arı sokmaması gerekiyor. Kendine dikkat et!"

Bazı romatizmalı kimseler de, "Arı sokması iyi gelir." diye arıyı dizinin üstüne koyar, beklermiş. İtiyor kakıyor, arı sokmuyor. Allah'ın hikmeti.

Afyonkarahisar'da anlatmışlardı. Otomobil yolda giderken camın aralığından bir arı giriyor, adamı sokuyor, öldürüyor. Arı sokmasından ölüyor. Baş ağrısı bahane olur.

Otobüsün birinci sırası var, ikinci sırası var. Gazeteler yazmıştı hatırlayacaksınız. Önden bir odun parçası düşüyor, sekiyor, cama geliyor. Camı kırıyor, birinci sıradaki insanları geçiyor. İkinci sıradaki insana vuruyor, öldürüyor. Ecel; onun ölmesi lazımmış.

Bursa Uludağ'a çıkan bir otobüs uçuruma yuvarlanıyor.

---

[15] Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.116, no:18570; Hàris, *Müsned*, c.III, s.44, no:625; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.166, no:11224; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.425, no:11236; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.108, no:23087.

Yolcuların hepsi ölüyor. Annesinin kucağından fırlayan çocuk, karların üstünde ağlarken getiriyorlar. O yaşayacak, diğerlerinin vadesi yetmiş. Ecel geldi mi, baş ağrısı bahane...

İnsan malından, canından dolayı mücadele etmeli; ederse şehid olur. Ama âhiret yolunu kesen kimse, bir insana yanlış bilgiler verirse, itikad bozuk olursa, gidilen yol yanlış olursa, ebedî hüsrana uğrattığı için büyük vebali, cezası var.

"—Bu adam aldatıyor da, ötekisinin kabahati nedir?"

O da sapmayacak. Allah herkese sapmaması için akıl nimeti vermiş. Vebali de, sorumluluğu da akıllı insana vermiş. Akılsız insanın sorumluluğu yok, divanelere vebal yok...

Divâne râ kalem nîst

Farsça böyle bir beyit de var. Bizim eski dervişler de bilir; böyle bir ilâhi de vardır.[16] Deliye mesuliyet yok ama, akıllıya var! Aklının gereğini yapacak, doğru yolu bulacak. Yanlış yere saplanmayacak, yanlış insana kapılanmayacak. Yanlış itikattan kendisini kurtaracak, hak yolunu bulacak. Her insan buna mecbur, vazifesi.

---

[16] *Bu aşk bir bahr-i ummandır,*
Buna hadd ü kenar olmaz;
Delilim sırr-ı Kur'andır,
Bunu bilende ar olmaz!

Eğer àşık isen yâre,
Sakın aldanma ağyâre,
Düş İbrâhim gibi nâre,
Bu gülşende yanar olmaz!

Kıyamazsan baş ü cana,
Uzak dur girme meydana,
Bu meydanda nice başlar
Kesilir, hiç sorar olmaz!

Seyfullah sözünde mesttir,
Şeyhinden aldığı desttir,
Divane-ra kalem nist'tir,
Ne söylese kanar olmaz!

Dağın başındaki insan bile Brezilya'nın ormanındaki vahşi bile Allah'ın varlığını bilmekle mükelleftir. Ama İslâm'ı tanıyamamış; İslâm şeriatinden haberdar olamamışsa o ayrı. Allah'ın varlığını bilmekle mükelleftir. Kitaplarımız böyle yazıyor.

Demek ki, "Nimetler külfetlere göredir, külfetler nimetlere göredir." diye bir kaideden yola çıkarak; "Devenin ön tarafında oturup sefa sürmesi güzel ama sorumluluk çok oluyor. Başkan olmak kolay ama sorumluluk çok oluyor." diye sözü çeşitlendirdik. Hepsi doğrudur. Hepsi hadislerden alınmıştır.

Allah, içimizdeki sorumluluk sahibi olanlarımızı, sorumluluğunun idraki içinde, Allah'ın rızasına uygun hareket etmeye muvaffak eylesin... Rızasına aykırı işler yapmaktan hıfz eylesin... Çünkü ötekilerin vebali de ona yüklenir.

Peygamber Efendimiz SAS'in hükümdarlara yazdığı mektuplar var. Peygamber Efendimiz SAS, cümle cihan halkını hak yoluna çağırmakla vazifeli olduğu için, alemlere rahmet olarak indirildiği için, civardaki devletlere mektuplar yazdı.

Bizim şimdi oturduğumuz bu diyarlar, o zaman Bizans İmparatorluğunun topraklarıydı. Burada da Peygamber Efendimiz SAS'in muasırı olarak Heraklius isminde bir hükümdar hüküm sürmekteydi.

Bu *Heraklius* kelimesinin sonundaki *us* takısı "müzekker takısı" oluyor, Arapça'da Hirakl diye geçer. Yalnız bunu da doğru okuyamazlar, "Hirkal" yazarlar. Aslı Heraklius'tur. Peygamber Efendimiz SAS ona mektup yazmış, şöyle diyor:[17]

أَسْلِمْ ، تَسْلَمْ ، يُؤْتِكَ اللهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ (ن. حم. ق. عن أبي سفيان)

(*Eslim*) "Müslüman ol, (*teslem*) selâmete erersin." Hem dünyada

---

[17] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.8, no:6; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.262, no:2370; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.177, no:18388; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.216, no:3132; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.344, no:9724; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.311; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.268, no:6726; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.6; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.384, no:11035.

sâlim olursun hem ahirette cennetlik olursun, selâmete erersin, ebedî saadete erersin. (*Yü'tike'llàhu ecrake merreteyni*) "Allah sevabını sana iki kat, katmerli olarak verir." Bir senin kendinin müslüman olma sevabın, bir de çevrendeki insanların; "Hükümdarımız müslüman oldu." diyerek müslüman olmalarıyla onların sevabını da alacaksın. Eğer kabul etmezsen, sana tabi olanların veballeri de üzerine yüklenecek." diye bildirdi.

Nitekim de öyle oldu; kabul etmeyince bütün diğer kabul etmeyenlerin veballerini yüklendi.

Belki böyle büyük işler, hükümdarlık gibi büyük sorumluluklar bizde yoktur ama içimizde müdür olanlar vardır, öğretmen olanlar vardır. Çok sayıda aile reisi vardır, değil mi? Ailenin vebali babaların omzundadır. Hanımının, çocuklarının, maiyetindeki insanların Müslümanlıkları, eğitimi onlardan sorulur. Onun için veballidir.

Evet, son söz onundur, aile reisi odur ama o reisliğin bir de bu taraftan sorumluluğu vardır. O sorumluluğun şuurunda olalım. Sözümüzün geçtiği bütün insanları, Allah'ın istediği şekilde yönetmeye gayret edelim, günahlardan korumaya gayret edelim! Yanlış yola düşmesine engel olmaya çalışalım! Yoksa zararın büyüğünü bize ödetirler, sorumlu olana ödetirler.

Rabbimiz bizlere sorumluluk verdiği gibi, o sorumluluğun gereği olan güzel bir idare yapma meziyetini, kabiliyetini lütfetsin ve bu sorumluluklarımızı alnımızın akı ile eda etmeyi nasib eylesin...

b. Abdesti Bozan Şeyler

Beyhakî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz, nelerin abdesti bozduğunu anlatıyor. Buyuruyor ki:[18]

---

[18] *Nasbü'r-Râye*, c.I, s.44; *ed-Dirâye*, c.I, s.33, no:25; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.335, no:26309; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.151, no:26850.

يُعَادُ الْوُضُوءُ مِنْ سَبْعٍ: مِنْ إِقْطَارِ الْبَوْلِ، وَالدَّمِ السَّائِلِ، وَالْقَيْءِ،
وَمِنْ دَسْعَةٍ يَمْلأُ بِهَا الْفَمُ، وَالنَّوْمِ الْمُضْطَجِعِ، وَقَهْقَهَةِ الرَّجُلِ فِي
الصَّلاَةِ، وَ مِنْ خُرُوجِ الدَّمِ (ق. وضعفه عَن أبي هريرة)

RE. 511/8 (*Yüàdü'l-vudùü min seb'in: İktàri'l-bevli, ve'd-demi's-sâili, ve'l-kay'i, ve min des'aten yemleü bihe'l-femü, v'en-nevmi'l-mudtacii, ve kahkaheti'r-raculi fi's-salâti, ve min hurûci'd-demi.*)

Biliyorsunuz, bizim dinimiz ibadet için abdest almayı farz kılmış. İbadet farz, ibadet için de abdest farz. Abdest almanın kendi içinde ayrıca farzları var. Abdest almadan ibadet olmaz.

"—Hocam, aynı şeyi ben de yapıyorum. O eğiliyor ben de eğiliyorum, o secde ediyor ben de ediyorum, o okuyor ben de okuyorum."

Ama abdest alacaksın. Abdest almak namazın anahtarıdır. Bir yere anahtarsız girilmediği gibi, abdestsiz de namaza girilmez.

"—Ben kıldım oldu."

Kıldın ama olup olmadığını Allah bilir; tabii ki olmadı.

Bektâşîye:

"—Abdestsiz namaz olur mu?" demişler.

"—Ben kıldım da oldu." demiş.

Mesele kılmaksa, kıldın ama olmadığı muhakkak… "Oldu" sözü yanlış. Abdestsiz olmaz! Abdestli olacak.

"—Bir insan abdest almışken, abdesti varken neden bozulur?"

"—Hocam ilmihali açar bakarız. *Büyük İslâm İlmihali*'ni açar bakarız."

İlmihalde yazıyor ama o bilgiler ilmihale nereden geliyor?

Peygamber Efendimiz SAS öğretiyor, hadîs-i şerîflerle tavsiye ediyor, bildiriyor da oradan biliniyor. İşte onun için bunlar kaynaktır. Biz bunları okuduğumuz zaman bilgilerimizin delillerini, kanunları, esaslarını öğrenmiş oluyoruz.

Bu hadis-i şerifte Efendimiz'in ifadesi şöyle:

(*Yüàdü'l-vudùü min seb'in*) "Alınmış olan bir abdest, şu yedi sebepten dolayı bozulur, tekrar almak icap eder."

"—Abdest almıştım."

Almıştın ama bozuldu.

Şu sayacağımız yedi sebepten dolayı abdest bozulur:

1. (*İktàri'l-bevli*) "İdrarın damlamasından, idrar çıkmasından bozulur."

Biliniyor ki, büyük abdestten ve küçük abdestten bozulur. Ama damlamasından da bozulur. Burada zaman zaman hatırlatıyorum; ben kendimi bu hususta biraz eksik hissediyorum, üzülüyorum. Aslında fıkıh hadislerini çok geniş öğretmemiz lazım ama itikad hadisleri daha önce geldiği için orada geniş geniş duruyoruz. Böyle her şeyi güzel yapmayı cemaate öğretmemiz lâzım. Vakit az olduğundan dolayı üzerinde duramıyoruz ama, önemli olduğundan dolayı hep söylerim.

Mesela, bizim erkek kardeşlerimiz abdest alıyor. Tuvalete girer, küçük abdestini yapar, kalkar yürür gider. Halbuki beklemek lazım, o damlaların kesilmesine dikkat etmek lazım. Çünkü kalktığı zaman birkaç adım attı mı, birikmiş olan damlalar çıkar. Baksa orada ıslaklığı görür. Erkek de görür, kadın da görür. Tam kesildiğine dikkat etmek lâzım!

Buna *istibrâ* deniliyor; tam berî olmak demek. Damlaların kesildiğini anlamak lâzım! Sıvazlamak, yıkayıp kurulamak gerekiyor.

Bir insan küçük abdestini yapıyor, geliyor, oturuyor, abdest alıyor, kalkıyor. "Ceketimi alayım!" derken, "Bir adım atayım!" derken, "Pabucu çıkarayım!" derken, biraz sert bir hareket yapınca, bu sefer o insanın idrar kesesinden dışarıya kadar giden yoldan damlalar dışarı çıkar.

Bir doktor anlatmıştı ama benim hatırımda pek kalmadı, idrar yolu kavisliymiş; doğrudan doğruya gitmezmiş. Herhalde deveboynu gibi kıvrımlı bir şeyi varmış. Bu tuvaletlerin altındaki, eğri boyun kısmı gibi demek ki... Oraya birikmiş olan bu sular, yani idrar damlaları dışarı çıkar. Oysa, abdest aldım sanırsınız; içeriye girer namaz kılarsınız ama namaz olmaz. İdrarın damlamasından, dışarı çıkmasından abdest bozulur; onun için çok dikkat etmek lazım, temiz olmak lazım!

Şimdi işler biraz kolaylaşmıştır. Herkesin cebinde kâğıt

mendiller oluyor. Temizliğin şartları da daha kolaydır. Su var; eskiden su da her yerde bulunmazdı. Hatta yüznumara da bulunmazdı. *Helâ* diyoruz, yani harice çıkar giderdi.

Arapçada *helâ* ne demek? Boşluk demek. Tenha yere gittim demek. Ama biz onu tuvalet mânasında kullanmışız. Helâ, *mele*'in karşılığıdır. *Mele'*, topluluğun, kalabalığın olduğu yer."

"—Adam (*alâ melei'n-nâs*) herkesin toplu olarak bulunduğu bir yerde, şöyle şöyle yanlış bir iş yaptı." denir. "Herkesin gözü önünde, kalabalığın gözü önünde olmak, kalabalıkta..." demek. Helâ ise, "Tenha yer, yalnız yer…" demek. Bir insan "Dur benim bir işim var!" diyor, tenha bir yere yürüyüp gidiyor. Def-i hâcet ediyor yani ihtiyacını görüyor.

Dedelerimiz, mübarekler çok titizlermiş. Allah cennette kavuştursun bizi. Mübarekler çok temiz insanlarmış. Güvercinler gibi hamamdan çıkmazlarmış. Bursa'da hamam, İstanbul'da hamam, Sofular'da hamam, her yerde hamam. Kubbeli kubbeli hamamlar... Neden?

"—Temizlik olsun." diye.

Hatta bir paşa bir vezir bir cami yaptırdı mı ne yaparmış?

"—Gusül icap ederse, gusül abdesti alsınlar." diye yanına bir hamam koyarmış.

Daha sonra yanına bir aşevi, bir hastane, bir medrese, bir misafirhane, bir kervansaray koyarmış. Bir sürü de vakıflar vakfedermiş.

"—Bunların gelirleri buraya gelecek, kandillerinin yağları şuradan sağlanacak, buraya gelen misafirlere ikramlar şuradan yapılacak." dermiş.

Bunların, bu vakıfların devam etmesi lazımdı ama devam etmedi. Devam ettirmeyenlere, dünyanın ahiretin büyük veballeri, mesuliyetleri yüklendi. Çünkü bir akit bozuluyor. Ticarî bir akitte birisi bir yanlış yaptı mı doğru karakolu sonra mahkemeyi boyluyor. Şimdi, "O vakfı yapan insanlar gitti." diye, onların bütün düzenlerini bozuyorsun, malının gelirini kullanmıyorsun. Çok büyük vebal!

Bu vakıfların yönetiminde olan, devletin yönetiminde olan kimseler vakıfların üzerine titremeli. Vakıf malını çarçur etmemeli.

Vakıf, o malını korumalı. Camilerin kenarlarında görürüz; medreseler kalmamış, camilerin malları yağmalanmış.

Şimdi ben Bursa'da bakıyorum, Ulucami'nin önünden cadde geçiyor, Yıldırım Sultan. Yıldırım o camiyi yaptığı zaman, caddeyi öyle mihrabın önünden geçirir miydi? Kim bilir o Ulucami'nin önünde ne kadar geniş bahçesi vardı. Yağma Hasan'ın böreği; hepsi gitmiş. Caddeyi oradan geçirmişler, karşı tarafında Sümerbank binası yapmışlar. Sen şu caminin avlusunun duvarını doğru düzgün yap. Avlunun öbür tarafında caddeni yap, oradaki evleri yaptırma. Çınar Oteli vesaire, onları yaptırma!

Vakıflara dikkat etmek lâzım, etmemişler. Etmeyenlerin hepsi, o vakfa dikkat etmemenin vebalinden dolayı cayır cayır yanacak, yanıyor da. Hadîs-i şerîflerde öyle bildiriliyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri emanetlere riayet etmeyi nasib eylesin...

Bu, temizlikten abdest almaktan bahsettik de oradan açıldı. Eskilerimiz temizlik olsun diye hamam koymuş, abdest alma yerleri koymuşlar. Temizliğe de son derece riayet etmişler. Ama bir de başka diyarları düşünün. Bilmiyorum cemaatimiz başka diyarlara, nereye gitmiş olabilir? Mesela Hicaza gitmiş olabilir. Karayolu ile Hicaza gittiyseniz, yolda abdest almak icap ettiyse, şap gibi yandınız, tabir öyle. Şap gibi yandınız.

Neden? Abdesti nerede bozacaksın, nerede alacaksın? Allah'ın yolu…

Biz seneler önce ilk defa hacca gidiyoruz; yedi arabaydık. Suriye'den geçtik, Ürdün'den geçtik. Biz alışmışız, benzin istasyonlarında her türlü ihtiyaç var. Öbür tarafta acısını çektiğim için istedikleri paraları onlara kucak kucak veriyorum. Orada benzin istasyonlarında tuvalet yok.

Hatta tehlikeli yer olduğu için benzin istasyonunda fazla bile durdurmuyorlar. Benzini aldın mı "Yallah!" diyor. "Hadi bakalım çık, git buradan." "Biraz kenarda durayım, camı sileceğim." desen kabul etmiyor. "Yok, ileride" diyor. Tuvalet hiç yok. Pekiyi, ne olacak? Çocuk var, kadın var, ihtiyar var. "Bu işi görmek için yer, mahal nerede?" diye soruyorsun. "Dara!" diyor. Dara "hariç" demek. "İşte her yer geniş, git gidebildiğin kadar." demek istiyor.

Sübhanallah! Biz müslüman Türkler temizliğe, titizliğe

alışmışız; utanıyoruz, sıkılıyoruz. Oralarda öyle açıkta olur mu?

"—Hariç! Çıktın mı tamam." diyor.

Ben onu bildiğim için "Bir sahra tuvaleti yapayım." diye dört tane kazık hazırladım, örtü hazırladım. Arabanın üstüne koydum, dört direkli ama meğer tuvaleti yapmak bile ne ustalıklar istiyormuş. Ben sanıyordum ki kumun içine soktuğum zaman girecek; girmiyor. Girse durmuyor, rüzgâr var. Meğer kazığı oradan iple bağlayacakmışsın, öte yana çakacakmışsın, dört bir yanından gerdirecekmişsin.

Hâsılı insan anlıyor ki temizlik titizlik hususunda dedelerimiz bizim memlekette çok güzel tedbirler almışlar. İnsan başka yerlerde o konforu göremeyebiliyor. Allah dedelerimizden razı olsun. Bütün müslümanlara da temizlik, titizlik, nezaket, zarafet nasip eylesin.

Hıristiyanlardan, gayrimüslimlerden duyuyoruz; kışlalarda duş yerlerinin kapısı penceresi olmazmış. Toplu halde duş yaparlarmış. Zaten Batıda tuvalet olmadığını biliyoruz. Son zamanlara kadar Versay Sarayı'nda bile olmadığını biliyoruz. Almanya'nın eski evlerine gittiğimiz zaman, koridora bir tane tuvalet koyduklarını, bütün ailenin oradan faydalandığını gördük.

Dedelerimiz iyi Müslümanlarmış; temiz, nazik, kibar insanlarmış. Sonra tuvaletin bahçenin öbür ucunda olması ne kadar güzel bir şey biliyor musunuz? Bir kere evleri bahçeliymiş; bahçenin ta öbür ucunda bir tuvalet varmış, oraya kadar gidiyorlarmış. Ne güzel! Ne koku gelir ne ses gelir. Ne kadar güzel! Sonra oradan buraya kadar yürüyünce 40 adım olur, 50-60 adım olur; abdest bozduktan sonraki durum da garantiye alınır.

Şimdi adam alafranga tuvalette abdestini bozuyor, yanındaki lavaboda abdestini alıyor. İki adım bile atmadı. Daha ayağını lavaboya kaldırırken veya indirirken abdesti bozuluyor.

Bunları niye bu kadar detaylı anlattım? Allah dedelerimize rahmet etsin! Bir, onlara böyle rahmet okumayı seviyorum, onun için...

İkincisi, küçük gibi görünen işten dolayı ibadetlerimiz kabul olmayabilir. Şu abdest alma işine çok dikkat edelim. Abdest bozma işine dikkat edelim. Kendimizi aldatmayalım. İyice işin bittiğine

emin olalım, hiç kalıntısı olmadığını bilelim. Biraz dolaşalım sonra abdest alalım.

Ama bunu vesveseye kadar vardırmayalım. Bir de işin o tarafı var. "Bir insana küçük abdestinden dolayı vesvese vermekle vazifeli özel şeytanlar olduğunu" hadîs-i şerîflerden biliyoruz. Geliyor; "Abdestin kaçtı kaçmadı, kaçmadı ama kaçar gibi oldu" diye vesvese veriyor.

Birisi abdest almış, namaza durmuş. Bozmuş namazı, yeniden abdest almış. Yeniden namaza duracak, dönmüş bir daha abdest almış. Peygamber Efendimiz SAS Efendimiz:

"—Ne oluyor?" diye sormuş.

"—Kaçtı gibi geliyor." demiş.

"Gibi gelmek" yok. İslâm'da böyle bir şey yok. Çünkü bunun kapısını açtın mı vesvese insanı deli divane etmeye kadar götürür. Öyle bir şey yok, gibisi yok! Onun üzerine Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:

"—Ey filanca! Kaçtı gibisi yok, kokusunu veya sesini duymadıkça abdestin bozulmaz."

"İşte orada bir kıpırdama oldu gibi, acaba kaçtı mı?" Vesvese vermek için "Galiba benim abdestim kaçtı" dedirtmek için şeytan oradan kıl çekermiş, damar oynatırmış.

Necip Fazıl rahmetli de:

"—Vesveseye fırsat vermemek için Peygamber Efendimiz SAS'in hadisine uyarak, velev bir kere de abdestsiz kılmış olsan bile, o abdestle o namazı kılacaksın, tazelemeyeceksin." diyor.

İnsan zaten abdestsiz olmuyor. Abdestli olduğunu bilen bir insan bozulduğunu düşündüğü zaman, "*Şek ile yakîn zâil olmaz*!" kesin bildiği şey şüphe ile zâil olmaz.

Bu, tahmininizden de yaygın bir vesvese mevzuudur. Bizim talebelerden gençlerden biliriz ki talebeye "Aman biraz idrarına dikkat et." dedi mi ona dikkat ederken abartır. Bu sefer bu tarafa, vesveseye kayar. O ifrattan, bu tefrite düşer. Bu sefer saatlerce abdest alamaz.

"—Nerede bizim Ahmet, Mehmet, Ali, Veli?"

Abdest alıyor. Bekle ki gelecek. İkindinin vakti yaklaşır hâlâ abdest alıyor. Çünkü vesveseye düştü. Vesveseye de düşmeyeceğiz.

Demek ki idrar damlasından, damla kaçmasından abdest bozulur; bir. Böyle bir şey oldu mu abdesti tazelemek lazım!

2. (*Ve'd-demi's-sâili*) "Akan kandan abdest bozulur."

Tam merdivenin kenarından geçerken şuraya bir yonga battı. Veyahut kedi geldi, bir tırmık attı. Veyahut bir başka şey oldu, iğne battı. Veyahut sivri bir şey battı, çizilen yerden kan çıktı. Abdest bozulur mu?

Bozulmaz. Aktığı zaman bozulur, çıkış yerinden çıkan, taşan, akan kandan dolayı bozulur. Orada toplanan kandan abdest bozulmaz. Burada da öyle diyor.

"—Damlayan idrardan abdest bozulur, akan kandan abdest bozulur."

"—Elmayı hart diye ısırdı. Elmada kan izi gördü, abdesti bozuldu mu?"

"—Bozulmaz. Akıcılığı belli değil."

"—Tükürdü, tükürüğünde birazcık kan gördü, bozulur mu?"

"—Tükürüğün de ekseriyeti kan olmamışsa bozulmaz. Vesveseye düşmemek için dinimizin ahkâmını bilmemiz lazım."

"—Birazcık kırmızılık gördü."

"—Birazcık kırmızılık gördü diye abdesti bozulmaz!"

Bunları bileceğiz.

3. (*Vel-kay'i*) "Kusmaktan abdest bozulur."

Midesi bulandı, yediği dokundu kustu. Kustu mu abdest bozulur.

Yedi şey sayacak ya; bir, idrarın damlası; iki, akıcı kan; üç, kusma.

Yediğini içtiğini kusup midesinden çıkarttı mı abdesti bozulur. Yediği içtiği olmasa, safra çıksa da kustuğu zaman bozulur.

4. (*Ve min des'aten yemleü bihe'l-femü*) "Midesinin kapağı ters açılır, ağzına bir şey gelir. Ağzına kadar dolan şeyden, iç kabarmasından da abdest bozulur."

Midesinden kopup geldi, çok olmasa az olsa, yine yutarsa bozulmaz.

5. (*Ve'n-nevmi'l-mudtacii*) "Yaslanılarak yapılan uyuklama, uyuma..."

Mesela benim şöyle oturduğum gibi dik bir vaziyette bir yere dayanmadan otursa uyusa bozulmaz. Çünkü bu vaziyette kendisine hâkimdir, bozulmaz. Ama yaslandı mı, uzandı mı iyice dalar; o uyku abdesti bozar.

6. (*Ve kahkaheti'r-racüli fi's-salâti*) "Kişinin namazda gülmesi ile namaz bozulur."

Namazın içinde gülündüğü zaman namaz bozulur. Kişinin kahkahası, sesli gülmesi namazı bozar. Tebessüm ederse bozulmaz. "Kahkaha" diyor, yani sesli gülmesi namazı bozar. Namazın dışında gülerse bozulmaz. Namazın içinde iken namaza gereken saygı gösterilmemiş olduğundan abdest de namaz da bozuluyor.

7. (*Ve min hurûci'd-demi*) "Ve kan çıkmasından da abdest bozulur."

Muhtelif yerlerden kan gelebilir. Ağzından, burnundan, kulağından, başka uzuvlarından kan çıktığı zaman abdest bozulur. Bunun sadece bu hadîs-i şerîfte değil başka hadîs-i şerîflerde de nice nice delilleri vardır.

Bizim büyüklerimizin fıkıh kitaplarında bu hususta kararları işte bu hadîs-i şerîflere dayanıyor. Başka mezheplerin bazı hususlarda farkları olabiliyor. Mesela bazı mezhepler "yattığı halde abdest bozulmaz" diyorlar. Onun için bakıyorsun birisi Harem-i Şerîf'te yatmış; ezan okunduğu zaman kalkıyor hemen namaz kılıyor.

Şâfîilerde kan aksa da bozulmaz. Bu hangi delile dayanmışsa? Hadîs-i şerîf burada…

Onlarda kadın eli değse abdest bozuluyor. Mezhepler arasında, hadîs-i şerîfleri anlayışta veyahut başka başka hadislere dayanmaktan dolayı bazı farklar olduğunu böylece öğrenmiş oluyoruz.

c. Köle Azad Edilmesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[19]

---

[19] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.162, no:7160; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.274, no:21109; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.451, no:7284; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.170; Muhammed ibn-i Fudâle babasından.

يُعْتِقُ الرَّجُلُ مِنْ عَبْدِهِ مَا شَاءَ ؛ إِنْ شَاءَ ثُلاثًا ، وَإِنْ شَاءَ رُبُعًا ، وَإِنْ شَاءَ خُمْسًا. لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللّٰهِ ضَغْطَةً (ق . عن محمد بن فضالة عن أبيه)

RE. 511/9 (*Yu'tiku'r-racülü min abdihî mâ şâe; in şâe sülüsen, ve in şâe rubuan, ve in şâe humusen. Leyse beynehû ve beyna'llàhi dağtaten.*)

(*Yu'tiku'r-racülü min abdihî mâ şâe*) "Kişi, kölesinin dilediği kadarını âzad edebilir." "Seni âzad ettim." dedi, tamamı âzad oldu, bunu anlıyoruz. Ama bir kısmını da bağışlamak suretiyle âzad edebilir.

(*İn şâe sülüsen*) "İsterse üçte birini, (*ve in şâe rubuan*) isterse dörtte birini, (*ve in şâe humsen*) isterse beşte birini âzad edebilir."

Üçte biri kurtulmuş olur, üçte ikisinin parasını verir. Dörtte birini âzad eder, dörtte üçünün parasını verir, bu mümkün. Tamamının değil de bir kısmının bağışlanması ödenmesi mümkündür. Köle âzat etmenin sevabı çok ama kişi bazen mecbur kalır, çok imkânı olmayabilir.

"—Üçte birini bağışladım." der, o da bir sevap;

"—Beşte birini bağışladım." diyebilir, o da sevap. Onun da mümkün olduğunu anlıyoruz.

d. Dağda Ezan Okuyup Namaz Kılmak

Onuncu hadis-i şerif, Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî, Taberânî, Beyhakî gibi kaynaklarda, Ukbetü'bnü Àmir RA'dan rivayet edilmiş:[20]

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.320, no:29598; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.154, no:26854.

[20] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.385, no:1203; Neseî, *Sünen*, c.II, s.20, no:666; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.157, no:17478; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.545, no:1660; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.301, no:833; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.405, no:1764; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.507, no:1630; Ukbe ibn-i Àmir RA'dan.

يَعْجَبُ رَبُّكَ مِنْ رَاعِي غَنَمٍ ، فِي رَأْسِ شَظِيَّةٍ بِجَبَلٍ ، يُؤَذِّنُ لِلصَّلاَةِ وَيُصَلِّي ، فَيَقُولُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ: اُنْظُرُوا إِلَى عَبْدِي هٰذَا ! يُؤَذِّنُ وَيُقِيمُ لِلصَّلاَةِ ، يَخَافُ مِنِّي ؛ قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ، وَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ (حم. د. ن. ص. طب. ق. الكجي عن عقبة بن عامر)

RE. 511/10 (*Ya'cebü rabbüke min râî ganemin, fî re'si şaziyyetin bi-cebelin, yüezzinü li's-salâti ve yusallî, feyekùlü'llàhu azze ve celle: Unzurû ilâ abdî hâzâ, Yüezzinü ve yukîmü li's-salâh, yehàfu minnî; kad gafartü li-abdî, ve edhaltühü'l-cenneh.*)

(*Ya'cebu rabbüke*) "Rabbin hoşlanır." demek.

Aceb, Arapçada hoşlanmak, memnun olmak, sevinmek, razı olmak mânasına da gelir. Bizdeki gibi "şaşırmak" mânasından ayrı "beğenmek-hoşlanmak" mânasına gelir. Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Ya'cebü rabbüke min râî ganemin, fî re'si şaziyyetin bi-cebelin*) "Senin Rabbin bir dağda bir vadi başında koyun güden bir adamın halinden hoşlanır." Ne yapar o adam? (*Yüezzinü li's-salâti ve yusallî*) "Namaz için ezan okur ve namazını kılar."

(*Feyekùlü'llàhu azze ve celle*) Aziz ve celil olan Allah-u Teâlâ hazretleri buyurur ki:

(*Unzurû ilâ abdî hâzâ, Yüezzinü ve yukîmü li's-salâh, yehàfu minnî*) "Meleklerine der ki: Şu benim kuluma bakın; ezan okuyor, namaz için kamet getiriyor, benden korkuyor."

Benden korktuğu için dağ başında kendisini kimse görmediği bir halde tek başına ezan okuyor, namaz kılıyor. Kılsa ne olacak, kılmasa ne olacak? İnsan yok, yalnız, mürailik ihtimali yok. Benden korktuğundan böyle yapıyor. (*Kad gafartü li-abdî, ve edhaltühü'l-cenneh*) Ben onu affettim ve onu cennete dâhil eyledim."

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.461, no:18948; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.154, no:26856.

Muhterem kardeşlerim!

Namazın sevaplarının farklı olduğu yerler vardır; onları bir hatırlatayım. İnsan evde namaz kılsa bir sevap alır. Camide cemaatle kılsa 27 kat fazla sevap alır. Onun için camide namaz kılmaya koşun, camide kılmaya çalışın; planınızı ona göre yapın, işinizi ona göre ayarlayın, hanıma ona göre talimat verin. "Hanım, ben yatsı namazına gideceğim, ben akşam namazını camide kılacağım. Sofrayı ona göre hazırla." deyin. Namazları camide kılmaya gayret edin.

Sabah namazını camide kılmaya çok çok gayret edin! Çünkü yatsı ile sabah namazının daha büyük fazileti var. Yatsıyı, sabah namazını kılan, bütün gününü sevaplı işlerle geçirmiş gibi ayrıca mükâfat alıyor. Sonra böyle bir dağ başında, şu hadîs-i şerîfte geçtiği gibi ezan okuyup, kamet getirdiğin zaman, sevap 50 kat olur; o da güzel!

Arap kardeşlerimizin hoşuma giden bir tarafı var. Mesela biz Mekke-i Mükerremeden Ciddeye doğru gelirken "ezan biraz geç okunacak" diye benzin istasyonundan hareket ettik, bir alışveriş ettik, "Daha namaza beş on dakika var, yolda kılarız." dedik. Keşke camide kılsaymışız, bilemedik. Biz camiden çıktık, baktık hemen yolun kenarına arabalarını park ediyorlar, saf bağlıyorlar; üçer, beşer, yedişer kişi, namazı evvel vaktinde kılıyorlar.

Suudî kardeşlerimizin çok güzel âdetleri var. Hemen evvel vaktinde kılıyorlar. Biz olsak;

"—Araba gideceği yere gitsin de ondan sonra kılarız, daha yatsıya çok var." deriz.

Bu bizim yanlış bir hareketimiz. Böyle yapmamamız lazım. Benzin istasyonunu beklemiyor; direksiyonu kırıyor, yolun dışına çıkıyor, evvel vaktinde namazlarını kılıyorlar. Arabası olan kardeşlerimiz arabalarına, kolay çıkacak bir yere birkaç kişilik güzel seccade koysunlar. Namazın vakti gelir gelmez hemen seccadeyi yaysınlar, ezanı okusunlar, kameti getirsinler, cemaat olsunlar, namazlarını kılsınlar. Sevabı 50 kat fazla, kaçırılacak gibi değil.

Kudüs-i Şerîfte kılınan namaz beş yüz misli sevap… Allah orayı da kurtarsın, zalimlerden kurtarmayı bize nasib eylesin…

Peygamber Efendimiz SAS'in Mescid-i Saadetinde, Medine-i Münevvere'de bin misli sevap. Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafını çeviren, o mübarek mescidde kılınan namaz da yüz bin mislidir.

Onun için oraya gidenler; haccedenler, umre yapanlar, namaz kılanlar yaşadı. Oralara gidip de çarşılarda pazarlarda vakit geçirenler de büyük mahrumiyete uğradılar. Her yerde çarşı var. Belki oradaki şeylerin daha âlâsı burada var. İnsan orada çarşıya pazara gider mi?

Benim elimde salâhiyet olsa, Mekke-i Mükerreme'de, neredeyse alışveriş yapacak çarşı bırakmam. Çarşıyı Harem-i Şerîf'in hudutlarına atarım. Cidde'ye giderken oraya uğrasın, alışverişini yapsın. Çünkü şeytan, bizim hacıları "ticaret ve alışveriş" diye çok aldatıyor. Bizi de aldatıyor; "Zemzemlik alacağım, hurma alacağım, kumaş alacağım, hediyelik alacağım…" derken çok vakitler çarşı pazarda veyahut boş şeylerle zayi oluyor.

Orada yüz bin misli sevap; sevap da fazla günah da fazla... Orada bir edepsizliğin cezası da yüz bin misli fazla… Oraya edeple gitmek, edeple ibadet etmek, edebe riayet etmek lazım!

e. Allah Mağfiret Dileyen Kulundan Hoşlanır

Ahmed ibn-i Hanbel'in Hz. Ali Efendimiz'den rivayet ettiği hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz SAS'in ifadesi şöyle:[21]

يَعْجَبُ الرَّبُّ مِنْ عَبْدِهِ، إِذَا قَالَ: رَبِّ اغْفِرْ لِي! وَيَقُولُ: عَلِمَ عَبْدِي، أَنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرِي (حم. عن علي)

---

[21] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.174, no:2235; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.501, no:3446; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.97, no:753; Taberânî, *Dua*, c.I, s.250, no:786; Tirmizî, *Şemâil-i Muhammediyye*, c.I, s.191, no:234; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.20, no:132; İbn-i Asâkir, *Hadîs-i Erbaîn*, c.I, s.41; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.393, no:10275; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.154, no:26855.

RE. 511/11 (*Ya'cebü'r-rabbü min abdihî, izâ kàle: Rabbi'ğfirlî! Ve yekùlü: Alime abdî, ennehû lâ yağfiru'z-zûnûbe gayrî*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

(*Ya'cebü'r-rabbü min abdihî*) "Rabbimiz kulunun şu halinden hoşlanır. (*İzâ kàle: Rabbi'ğfirlî*) 'Yâ Rabbi, sen beni mağfiret eyle!' demesinden Rabbimiz hoşlanır. *Rabbi'ğfirlî* dediği zaman Allah hoşlanır, (*ve yekùlü*) ve buyurur ki: (*Alime abdî, ennehû lâ yağfiru'z-zûnûbe gayrî*) 'Kulum benden gayrisinin, günahını affetmeyeceğini idrak etti, bildi.' der."

Onun için, biz de Rabbimizden afv u mağfiret dilemeye dikkat edelim. *Rabbi'ğfirlî* diye dua edelim.

Bu vesile ile *Rab* kelimesi üzerinde birazcık izahat verebilirim. *Rab* kelimesi büyütmek, yetiştirmek mânasına geliyor. Mesela paranın fazlalığına *ribâ* deniliyor, faiz demek; paranın artan, fazla olan kısmı…

Bir şeyi büyütmeye de *terbiye* deniliyor. Alıyorsun; yediriyorsun, içiriyorsun, büyütüyorsun. Çocuğun, evlâdın mânevî bakımdan da yetiştirilmesi mânasına geliyor.

Rab, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin isimlerinden birisi. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri yoktan var eyledi, yarattı; yaşatıyor, besliyor, büyütüyor. Küçücükken kocaman oluyoruz, bir zerre iken kocaman bir varlık oluyoruz. Nice nice nimetler bahşediyor. İnsanı besleyen, büyüten, geliştiren, yetiştiren, nimetlendiren, rızıklandıran o olduğu için, Allah-u Teàlâ Hazretlerinin sıfatlarından, Esmâül-Hüsnâ'sından biri de Rab oluyor. Bizi yaratan, yaşatan, besleyen, geliştiren, maddî mânevî gelişmemizi lütfeden Rabbimiz.

"—Yâ Rabbi, bizi mağfiret eyle!" diye seslendiğimiz, niyaz ettiğimiz zaman;

"—Kulum benden gayrisinin onun günahını affetmeyeceğini anladı, bildi." diye sevinir hoşlanır.

İşte bu duygu son derece önemli. Kulun, kendisini yalnız Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin affedeceğini bilmesi, fevkalade önemli bir hadise oluyor.

f. Günahkârların Azabı

Enes RA tarafından, Peygamber Efendimiz SAS'den şöyle rivayet edilmiş:[22]

يُعَذَّبُ الْمُذْنِبُونَ فِي النَّارِ، عَلٰى قَدَرِ نُقْصَانِ إِيمَانِهِمْ

(ك. في تاريخه عن أنس)

RE. 512/1 (*Yuazzebü'l-müznibûne fî'n-nâr, alâ kaderi nuksàni îmânihim*) "Günahkârlar cehennemde imanlarının noksanlığı kadar azaba uğrayacaklar."

Muhterem kardeşlerim!

Burada ben bir incelik seziyorum; dikkat edilirse "Günahlarının büyüklüğü nisbetinde" demiyor, "İmanlarının noksanlığı nisbetinde azaba uğrarlar." diyor. Bir başka hadîs-i şerîfte de şöyle diyor:

"—Zina eden, zina ettiği esnada imanı kendisinde değildir. Çıkıp gider."

İmanlı olsa imanı ona o günahı yaptırmayacaktır. O anda imanı gitti de o edepsizliği ondan yapıyor. Kumar oynayan kumar oynadığı esnada; adam öldüren adam öldürdüğü esnada imanı gitmiş oluyor. Günahkârlar da bu günahlarını, imanlarındaki bu gelip gitmeden, zaaftan dolayı yapıyorlar. Onun için, "Cehennemdeki azap görmeleri de, imanlarının noksanı miktarınca olacak!" diye Peygamber Efendimiz SAS o inceliği ifade etmiş. Yani "yaptığı edepsizliğin günahı" ile demiyor, "günahının çokluğu kadar" demiyor, "imanın noksanlığı ile" diyor.

O bakımdan imanımızı takviye etmeye, kuvvetlendirmeye, düzeltmeye, bâtıl ve yanlış itikadlardan sıyırmaya, has halis doğru itikada sahip olmaya son derece dikkat edeceğiz. Dedelerimizin en çok dikkat ettiği işlerden biridir.

Bizim dedelerimiz Orta Asya'da iken, Tibet yaylalarından

---

[22] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs,* c.IV, s.206, no:6626 ve c.V, s.538, no:9017; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXV, s.367; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.54; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.239, no:1067; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.636, no:39552; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.155, no:26859.

Hindistan’a doğru Hint dinlerini tanıdılar. Hintlilerin Budizm, Brahmanizm ve saire, çeşit çeşit inançlarını tanıdılar. Çinin Pekin şehrini baş şehir yapıp oralara hükümdarlık edip hâkim oldukları zamanlarda Çinin inançlarına sahip oldular, onları öğrendiler, biliyorlar. Zaten kendi mıntıkalarında buldukları çeşit çeşit bâtıl inançların içinde idiler.

İran’a geldikleri zaman ateşperestlik nedir, onu gördüler. İki tanrı kabul eden düalist dinleri gördüler. Hazar Türkleri 8. Asır’da Yahudiliği kabul ettiler. Hıristiyanlığı tanıdılar; hepsini biliyorlardı, hepsini mukayese etme imkânları oldu. İran’a geldikleri zaman Şia’yı tanıdılar, Şiîliği gördüler; hepsini incelediler.

Hepsi gözlerinin önündeyken, en doğru inanca sahip olup, Allah’ın rızasını kazanmanın yolunu arayıp hayatlarını öyle tanzim ettiler. En pâk itikada sahip oldular. Ehl-i sünnet ve’l-cemaat, sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye yapışmak, tâbi olmak yoluyla hak yolda devam ettiler.

Edebe çok riayet ettiler, merhamete çok önem verdiler, kalp temizliğine fevkalade riayet ettiler. “Kalp yıkmanın, Kâbeyi yıkmak gibi olduğu” duygusunu kitaplarda yaza yaza iyice perçinleştirdiler. İnsanların gönlünü hoş etmenin, hizmet etmenin, ikram etmenin sevabını gönüllere iyice yerleştirdiler.

Dağ başlarında tekkeler yaptılar, gelen geçene bedava yiyecekler verdiler, insanları bedava misafir ettiler. Misafir etmek için birbirleriyle yarıştılar, rekabet ettiler. Bir misafirin bineğini birisi bir taraftan tuttu birisi diğer taraftan tuttu; “Yok bu bizim tekkeye gelecek, biz ikram edeceğiz, önce ben gördüm.” diye münakaşa ettiler. Rabbimizin rızasını kazanmak için neler güzelse onları seçe seçe, en güzellerini yapa yapa yetiştiler. Bize de onu öğrettiler.

Osmanlı deyince yabana atmamak lazım; derya gibi insanlar, dünya tecrübesine sahip insanlar. Onun için bir insan onlara itiraz edeceği zaman yedi kere, dokuz kere yutkunması lazım. Dediklerini anlayabilmek için 10-15 fırın ekmek yemesi lazım. Osmanlının ne dediğini anlayabilmesi için epeyce seneler geçmesi lazım ki ondan sonra anlayabilsin.

Osmanlının son alimleri Türkiye'den çıkarıldığı zaman, önce Yunanistan'a oradan da Mısır'a gitmişler. İlimleriyle Mısır'ı fethetmişler. Orada herkes hayran kalmış. Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi ne derya adammış! Kalemi eline aldı mı herkes karşısında el pençe dururmuş.

Bir Zahidü'l-Kevserî ne mübarek adammış! Bizim Düzce'den yetişmiş bir mübarek ama oraya gittiği zaman Mısırı fethetmiş, alimler yetiştirmiş.

Şimdi alimler iki kelimeyi bir araya getiremiyorlar. Onlar gazetelere, mecmualara yazılar yazmışlar, pek çok eser te'lif etmişler. Mütevazi yaşamışlar ama büyük insanlar. Hâlâ Arap diyarlarında "çelebi" mânasına, "çok kibar" mânasına, "Osmanlı" diyorlar. Bir kimseye hitap ederken, (*Ente osmânî*) "Sen Osmanlısın!" desen, sevincinden uçar. "Çok centilmensin!" mânasına geliyor.

Pakistanlıların dedeleri, bizim dedelerimiz için onlar hakkında; "Onlar mübarek insanlardır; hudutlarda Allah yolunda cihad eden, Allah'ın sevgili kullarıdır." diye kaside yazarlarmış, şiirler yazarlarmış. Biz de elimizden geldiğince kötülüyoruz, emanetlerini hor bir şekilde çiğniyoruz.

Ne olurdu bütün evlerimiz cumbasıyla, haremliği ile selamlığı ile kalsaydı. Şu beton yığınları içinde kalmasaydı. Bu yeni binalar şehrin yeni yerlerinde yapılsaydı. Ben Belgrad'a gittim. Şurası yeni Belgrad, orası eski Belgrad; belli… Allah'ın toprakları geniş; eskiyi yıkıp berbat edeceğine, şehirleri beton yığını haline, nefes alınmayacak hale getireceğine olduğu haliyle bıraksaydın.

Ben bu caminin bahçesini hatırlıyorum, karşı tarafı hatırlıyorum; şu apartmanların olduğu yer, şu bizim caminin bitişi, yemyeşil bir bahçeydi. Şimdi yıktık, kazdık. Her gelen bir ev

yapmış; cemaat onları alıncaya kadar, oradan çıkarıncaya kadar kıyamet koptu. Ne zorluklar çektik.

Aşağıdaki apartmanların yerinde, iki dönüm üç dönüm bahçeler içinde ne güzel ahşap köşkler vardı. Ne olurdu böyle kalsaydı; dedelerimizin ne kadar kibar insan olduğu, ne kadar zarif olduğu, evlerinin ne kadar tatlı güzel olduğu, haremlikli selâmlıklı olduğu anlaşılsaydı; hiç iz kalmadı ki hepsi gitti. Ve belki sadece resimlerde kaldı.

Taş binalar olmasa bu binalar da giderdi. Bereket bunları kesme taştan yapmışlar, taşları kurşunla birbirlerine raptetmişler de bunlar kalmış; zelzeleden ve saireden kurtulmuş. Yıkılanları düzlediler de ancak böyleleri kaldı.

O dedelerimiz en sağlam itikadda oldukları gibi biz de Rabbimizden dileriz ki bizi yolların en güzelinde yürüyen kullar eylesin… İtikadın en hasına en hâlisine sahip kullar eylesin... Amellerinin en sevdiğini en güzellerini işleyen kullar eylesin… Ahlâkın en güzeline sahip, en kâmil kulları olmayı nasib eylesin... Ömrümüzü rızasına en uygun şekilde geçirmeyi nasib eylesin… Huzuruna da yüzü ak, alnı açık, en sevdiği kulları olarak varmayı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

05. 06. 1988 – İskenderpaşa Camii

04. ŞEHİD OLMANIN MÜKÂFATI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, şefîi'l-müznibîn muhammedin'il-mustafâ ve âlihi ve sahbihi ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَعْرَقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا ، وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ آذَانَهُمْ (خ. عن أبي هريرة)

RE. 512/3 (*Ya'raku'n-nâsü yevme'l-kıyâmeti, hattâ yezhebe arakuhüm fi'l-ardi seb'îne zirâan, ve yülcimühüm hattâ yeblüğa âzânehüm.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihanın saadetine sizleri ve bizleri nail eylesin... Rahmetine dünyada ve ahirette mazhar eylesin...
Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden okuyup tefeyyüz eylemek maksadıyla toplanmış bulunuyoruz.
Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, Peygamber SAS Efendimiz'e bağlılığımızın, ümmetliğimizin, sevgimizin saygımızın bir nişânesi olmak üzere, rûh-i pâkine

hediye edelim diye; ve onun cümle mübarek âlinin, pâk ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah-ı mukarrabînin ve hâsseten, sâdât ve meşâyih-i turuk-i aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fethedip bize hediye bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Hân'ın, askerlerinin, ordusunun, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ve zaman zaman düşmana karşı gerektiğinde savunmuş, müdafaa etmiş olan muvahhid askerlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet ettiğimiz caminin banisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi tekrar tekrar tâmir, tecdid ve tevsî eylemiş olanların ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş olan hadis alimlerinin, râvîlerin ve okuduğumuz *Râmûzü'l-Ehadîs* kitabını cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendi Hocamız Hazretlerinin, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamızın;

Beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşa AS, Ebu Eyyub el-Ensarî ve sair sahabei güzîn, tâbiîn, evliyâullah ve sâlihînin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise gelmiş, oturmuş ve iştirak etmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye, bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf besmeleleriyle okuyalım, ruhlarına hediye edelim öyle başlayalım:

....

a. Mahşerde İnsanların Terlemesi

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis koleksiyonu kitabının 512. sayfasının 3. hadîs-i şerîfi ve devamı olacak. Metinleri ve kaynakları merak edenler baksınlar diye bu sayfayı da bildiriyoruz.

Rabbimiz bizi de dünya ve ahiretin hayırlarına ve o büyüklerimizin himmet ve teveccühlerine, şefaatlerine nâil eylesin...

Metnini az önce okumuş olduğumuz sayfanın 3. hadîs-i

şerîfinde, Buhârî'nin Ebû Hüreyre'den rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri şöyle buyuruyorlar:

يَعْرَقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا ، وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ آذَانَهُمْ (خ. عن أبي هريرة)

RE. 512/3 (*Ya'raku'n-nâsü yevme'l-kıyâmeti, hattâ yezhebe arakuhüm fi'l-ardi seb'îne zirâan. ve yülcimühüm hattâ yeblüğa âzânehüm.*)

(*Ya'raku'n-nâsü yevme'l-kıyâmeti*) "İnsanlar kıyamet gününde terlerler, terleyecekler. (*Hattâ yezhebe arakuhüm fi'l-ardi seb'îne zirâan*) Yeryüzünde 70 zirâ aşağıya tesir edip, oraları ıslatacak kadar terleyecekler."

Bir *zirâ*', bir kol boyudur. "Yetmiş zirâ aşağıyı ıslatacak kadar terleyecekler. (*Ve yülcimühüm hattâ yeblüğa âzânehüm.*) Ter kulakları hizasına kadar yükselip herkesin ağızlarını dizginleyecek, gemleyecek, tıkayacak."

Bu hadîs-i şerîf mahşer günü hakkındadır. Hadîs-i şerîflerden öğrendiğimize göre mahşer gününde insanlar Arasat meydanında toplandıkları zaman güneş tepelerine yaklaştırılacak. O güneşin hararetinden beyinleri kaynayacak gibi olacak. Aynı zamanda büyük bir izdiham olacak. Bir taraftan güneşin harareti, bir taraftan izdihamın sıkıştırması, bir taraftan da;

"—Acaba kurulacak olan mahkeme-i kübrâda defter-i âmâlim açıldığı zaman, sevaplarım günahlarım tartıldığı zaman benim halim ne olacak?" diye endişelerinden, mücrimlerin utanmasından; "Eyvah!" diye ah vah etmelerinden ve korkularından aşırı derecede, tariflere sığmaz derecede ter dökecekler.

Terleri yeryüzüne yetmiş zirâ boyu nüfuz edecek ve kulakları hizasına kadar gelip ağızlarını kapatacak. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hesabı şiddetlidir. Çünkü o gün; kişinin anasından babasından, karısından çocuğundan kaçtığı; "Aman kimse beni görmesin!" deyip "Nefsî! Nefsî!" diye kendi canının peşine düştüğü bir gündür.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bir kısım has bahtiyar kulları ise bu şiddetli günde Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde, nurdan minberlerde oturacaklar. Allah-u Teàlâ Hazretleri mahşer gününün sıkıntılarını onlara göstermeyecek. Onlar bu sıkıntıları ve o endişeleri duymayacaklar. Elli bin yıl sürecek olan bu mahşer gününün uzun zamanı, onlara bir namaz kılımı gibi hoşça, çabucak geçen bir vakit gibi gelecek. Daha sonra da onlar Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin daha büyük nimetlerine mazhar olacaklar.

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri kemâl-i rahmetinden, bunları bizlere önceden bildiriyor. Bunları bildirmek için elçiler gönderiyor. Onun tecellisine biz tahammül edemediğimizden, dağlar tahammül edemediğinden, parça parça parçalandığından; Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim tahammülümüze göre, bizim anlayacağımız gibi konuşan, bizim aramızdan yetişen, bizim hallerimiz ile hallenmiş olan peygamberler göndermiş. Alemlere rahmet olarak gönderdiği bu peygamberleri ile olacak şeyleri bize önceden bildirmiş.

Mü'miniz, Allah'ın varlığını kavramış, anlayabilmiş, sezebilmiş insanlarız. Allah'ın lütfunu seziyoruz, hikmetlerini seziyoruz. Kâinattaki nizamı görüyoruz ve bu nizamın sahibini biliyoruz. Elhamdü lillâh dinimizin hak din olduğunu biliyoruz, başkaları da biliyorlar. Çeşit çeşit milletlerden çeşit çeşit insanlar, Allah'ın nasib verdiği, akıl ve irfan verdiği, şahsî çıkarlarını yenebilen, aşabilen, nefsine, şeytanına dur diyebilen insanlar gerçeği kabul edip hak dine geliyorlar.

Hak din üzerindeyiz. Bu din bize başka hiçbir dinin ihtiva etmediği bilgileri öğretiyor. Yahudilikte ahiret inancı yok. Yahudilerin kendileri söylüyorlar. Hıristiyanlık da yanlış, eksik. Ellerinde malzeme yok, ileride ne olacak, bilgi yok. Bu bilgilerin hepsini; eski bilgilerin de yanlışını doğrusundan ayırmamıza yardım edecek malzemeyi, kriterleri, ölçüleri bize dinimiz veriyor, Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîfleri veriyor. Yüzlerce cilt kıymetli çalışma ile toplanmış malzeme var.

Biliyoruz ki öleceğiz. İstersen kabul etme; öleceksin! Çırpınsan da, kaçsan da, inkâr etsen de faydası yok. Herkes ölecek. Öldükten sonra da dirileceğiz. Bu hayattan sonra bir ahiret hayatı var. Ahiret hayatından önce de bu dünya hayatının bir hesabı var.

Bu dünyada yapılanlar güme gitmiyor, kaybolmuyor, unutulmuyor; yazılıyor ve tesbit ediliyor. Şek ve şüphe yok, yazılıyor tesbit ediliyor; sorulacak ve hesabı istenecek. Sevaplar da günahlar da... İyilikler de kötülükler de... Bir karıncayı ezdiysen, taşladıysan onun da hesabı var. Bir küçük iyilik yaptıysan, müslümanların ayağına takılmasın diye yoldan bir taşı alıp bir kenara kaldırdıysan, o da hesaba girecek.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَه . وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

شَرّاً يَرَه (الزلزال:٧-٨)

(*Femen ya'mel miskàle zerretin hayran yerah. Ve men ya'mel miskàle zerretin şerran yerah.*) "Zerre kadar hayır işlemiş olan onun mukabilinde bir mükâfat alacak, karşılığını görecek. Zerre kadar

bir şer işlemiş olan insanın da, bu şerri unutulmayacak, onun cezasını ahirette görecek.” (Zilzâl, 99/7-8)

Gün gibi âşikâr! Gün gibi belli! Hiç şek şüphe yok… Fakat insanlarda unutma diye bir şey var. Veya düşünmeme diye bir hastalık var. Veya bildiğini uygulamama gibi bir kusur var.

Biliyor. Akademik, ilmî, felsefî bir münakaşaya, bir münazaraya geçsek, cümle cihanın cümle felsefeleri, dinleri, kanaatleri, inançları bizim inancımız karşısında güneşin karşısında buzun eridiği gibi eriyor, bitiyor. İslâm güneşi bütün buzları çözüyor eritiyor, karşısında rakip tanımıyor, rakip bırakmıyor. İslâm’ın hak din olduğunu, sağır sultanlar bile duysun diye Allah-u Teàlâ Hazretleri öyle hikmetli hadiseler çıkarıyor ki… Dünyanın bir köşesinde adamın birisini şöhretin zirvesine çıkarıyor, ondan sonra onu müslüman ettiriyor, cümle cihan halkına İslâm’ı duyuruyor.

Muhammed Ali, boksör. Boksundan dolayı şöhretin zirvesine çıkmış; Müslüman... Ringde kavgayı yaptıktan sonra bütün televizyonlarla dünyanın her tarafına gidiyor.

Uzaya gönderilmiş bir uzay aracının pilotu müslüman oluyor, cümle cihan halkı duyuyor. Radyolarda, televizyonlarda seyrettirilen meşhur bir dizinin bir araştırıcı alimi müslüman oluyor, cümle cihan halkı duyuyor.

Doğu’nun Batı’nın bildiği büyük bir filozof, bir alim komünizmi inceliyor, kapitalizmi inceliyor, herkesin saygısını kazanıyor; “Bu büyük adamdır, alim adamdır.” diye geliyor, son çizgide müslüman oluyor. Demek ki “Tefekkürün sonu İslâm’mış, ilmin sonu İslâm’mış” diye cümle cihan halkı duyuyor. Dağın tepesinde bile televizyonu olan, radyosu olan herkese Allah duyuruyor. Duymayan insan kalmayacak gibi. Hikmet-i Hudâ tedbirler alıp cümle cihan halkına İslâm’ı duyuruyor.

Ama bu insanların zalim nefisleri yok mu? O nefisler hakkı kabulde sahiplerine müsaade vermiyor. Dikiliyor karşısına;

“—Müslüman olup da ne yapacaksın? Bu sıcakta örtünülür mü? Bu zevkler, sefalar terk edilir mi? Hazır kurulmuş bir düzenin var. Bu da bir din değil mi? Bununla vaziyeti idare et. Haftada bir gidersin, bir ibadet edersin, ondan sonra olur biter. Öteki din daha zor.”

Sanki işportadan beğen, beğendiğini al usulüymüş gibi... “O din zor, ben onu yapamam!” diyor. Yapsan da yapamasan da sen bilirsin. Ya bu dini kabul edersin, ya da kabul etmezsin. Ettiğinin cezasını çekersin. Başkaları ne yapar bilmeyiz ama başkalarının da doğru yola gelmesini temenni ederiz.

Ama bizler madem bu hadîs-i şerîfleri okuyoruz, madem bu bilgileri Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bildiriyor, kulağımıza değdiriyor, şuurumuza erdiriyor; mademki bu bilgileri algılıyoruz, idrak ediyoruz o halde bu idrakimizin gereğini yapalım!

Ahirette müthiş bir hesap var, biliyoruz, *âmennâ ve saddaknâ…*

(*Ve'l-yevmi'l-âhiri*) Ahiret gününe inanıyoruz. Cennete ve cehenneme inanıyoruz. O halde cehennemden kurtulmak, cenneti kazanmak için çalışalım!

O büyük günde terleyeceğimizi bilelim. Büyük sıkıntılar olacağını bilelim. Büyük endişeler çekileceğini bilelim. İş işten geçmeden önce yapmamız gereken atılımı, yapmamız gereken tercihi yapalım! Küçük hesapları, maddî hesapları bırakalım. Bırakalım gafleti, bırakalım cahilliği. İşte kulağımıza geldi;

“—Tamam yâ Rabbi! Ben senin kulun olmaya âmâdeyim. Eski kusurlarımı bağışla. Bundan sonra bana, sana güzel kulluk etmeyi nasib eyle...” deyip o yola girelim, yürüyelim. Aklın icabı budur.

b. Akıllı Kimse Kimdir?

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[23]

---

[23] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.638, no:2459; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1423, no:4260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.124, no:17164; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.125, no:191; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.153, no:1122; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.281, no:7141, 7143; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.107, no:863; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.18, no:3489; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.350, no:10546; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.369, no:6306; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.267; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.266, no:463; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.140, no:185; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s:56, no:171; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.310, no:4930; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.184, no:354; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Muhàsebetü'n-Nefs*, c.I, s.19, no:1; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.50, no:6430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.39; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.186, no:7741; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

الْكَيِّسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ ؛ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا ، وَتَمَنَّى عَلَى اللهِ الْأَمَانِيَ (ت. عن شدَّاد بن أوس)

ME. 898 (*El-keyyisü men dâne nefsehû, ve amile limâ ba'de'l-mevt*) "Akıllı kimse nefsine hâkim olur ve ölümden sonrası için, âhiret için hazırlanır." Ahirete tedbir alır, âhiret yolculuğu için azık hazırlar. Takvâyı kendisine şiar edinir ve müttakiyâne, zâhidâne, dindarâne bir hayat yaşar. Ahirette rahata erer.

(*Vel'âcizü*) "Kârını zararını tesbit edemeyen, menfaatini düşünemeyen, kendisini kazançlı çıkaracak işleri ayırt edemeyen, zarara uğratacak işlerin zararlılığını anlayamayan âciz insan da hevâ-yı nefsinin peşinde koşar durur ömrü boyunca..."

"—Hele bugün dur, hele yarın gelsin!" der, erteler.

"—Ben de onu kabul etmiyor değilim. Dur bakalım hele bir emekli olayım, hele bir hacca gideyim. Hacdan geldikten sonra içkiyi de bırakacağım, sigarayı da bırakacağım, kumarı da bırakacağım, namaza da başlayacağım."

Şeytanın oyunları bitmiyor. Şerri işletemezse hayrı kabulü geciktiriyor. Şeytanın maskarası olmayalım. Allah-u Teàlâ Hazretlerinin yolunda gidelim. O gün terlememek istiyorsak bugünden tedbir alalım!

c. Arş'ın Gölgesinde Gölgelenecek Kimseler

Allah-u Teàlâ Hazretleri acaba hangi kullarını Arş-ı A'lâsının gölgesinde, nurdan minberlerin üstüne yüzleri nur, elbiseleri nur olarak oturtup orada sefalandıracak da; mahşer halkı onlara, yeryüzü ahalisinin pırıl pırıl parlayan yıldızlara baktığı gibi uzaktan bakıp da gıpta edecekler; "Bunlar kimlerdir?" diye soruşturacaklar, onların yerinde olmayı temenni edecekler.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.679, no:7036; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1024, no:2029; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.458, no:15935; RE. 229/7.

Kimlerdir? Bunları öğrenelim!

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyuruyor ki:[24]

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ : إمَامٌ عَادِلٌ ؛ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ ؛ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ ، اجْتَمَعَا عَلَيهِ و تَفَرَّقَا عَلَيهِ ؛ و رَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إنِّي أخَافُ اللهُ ؛ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ؛ وَرَجُلٌ ذَ كَرَ اللهَ خَالِياً فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ (خ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümu'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) "Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teàlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir:

1. (*İmâmün àdilün*) Adaletli yönetici;

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadetle büyüyen genç..." El-hamdü lillâh, camimizde böyleleri pek fazla. Allah yolunda daim etsin... Yanıltmasın, şaşırtmasın...

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) "Kalbi mescidlere bağlı kimse;

4. (*Ve racülâni tehàbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*)

---

[24] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse…

Eskiden ahiretlik diye bir şey vardı. "Kişiler birbirine hitap ederken "Nasılsın ahretlik?" derlerdi. Ahiret kardeşi edinmek şimdi unutuldu.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekàle: İnnî ehàfu'llàh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım, o işi yapmam!' cevabı ile karşılık veren kimse;

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû*) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gösterişsiz, gizli sadaka veren kimse;

7. (*Ve racülün zekera'llàhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde gizliden gizliye Allah'ı anıp, gözyaşı döküp ağlayan kimse..."

İşte bunlar Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenecek olan kimseler.

Bunlar insanların yapabildiği şeyler; zor değil, yapılamaz şeyler değil. O halde biz de öyle olalım! Hilekâr kul olacağımıza dürüst kul olalım. Günahkâr kul olacağımıza ibadetkâr, itaatkâr kul olalım. Zor bir şey değil. Allah-u Teàlâ Hazretleri dinimizi kolaylık dini olarak bize bahşeylemiş. Dinde hiçbir şey zor değil. Ama kötü alışkanlıklarına esir olmuş, başka yola sapmaya alışmış, günaha saplanmış olan insanlara zor geliyor.

Beş vakit namaz çok seyrek bir namaz? Yani ne olacak? Günün aralıklı zamanlarında beş defa namaz kılıyorsun, ne kadar az. Ama onlara göre çok fazla.

Oruç ne kadar güzel! Vücudumuz sıhhat buluyor, afiyet buluyor, midemiz dinleniyor, göbeğimiz eriyor, yeniden tazeleniyoruz. Senede bir kere idman yapıyoruz, ne kadar güzel! Ama bazılarına zor geliyor.

Hac ne kadar güzel bir seyahat eğitimi, müslümanların tanışma vesilesi. Eski peygamberlerin cevelan ettiği mübarek mahallere gitmek; buradayken tadamayacağı güzellikleri, lezzetleri, mânevî zevkleri tatmak ve görmek ne güzel! Temiz kalp ile gittiği zaman ne kadar güzel bir ibadet!

Kazandığından çıkarıp bir kardeşine vermen, onu sevindirmen,

senin verdiğin sadakadan fakir bir insanın gönlünün hoş olması, mesrur olarak sevinçle kalkıp gitmesi ne kadar tatlı bir duygu!

Allah'ın ibadetleri, taatleri, emirleri ne kadar güzel! Yasakları ne kadar zararlı, ne kadar kötü! El-hamdü lillâh, çok şükür ki Allah yasaklamış! İçki yasak; içkinin dışında bir sürü meşrubat serbest. Tatlılar, kaymaklar, börekler, çörekler, meşrubatlar, meyve suları serbest.

Bunların hepsi burada serbestken, helâlken gidip de insan Allah'ın haram kıldığı şeyi yapar mı? Şuurlu olmak serbest, ille deli mi olmak lazım?

İslâm'ın güzelliği gün gibi âşikâr ama bu zalim nefisler bazı insanlara müsaade etmiyor, yakasını bırakmıyor; o da o nefsini yenip de hak yola gelemiyor. Giremezse kendisi bilir; ahirette çok zorlu bir günde, çok şiddetli bir hesaba uğrayacak. Ve arkasından da cehenneme düşmesi kararlaştırılırsa, felaketin büyüklüğünü düşünün!

Mahşer gününde güneşin altında durmaktan terlere batmış olan insan, hesabın sonunda bir de cehenneme giderse, onu bile arayacak! Onu bile arayacak duruma gelecek! O kadar büyük, fecî azaplara uğrayacak. Bunlar oyuncak değil! Bunları çocuklara korku vermek için insanlar uydurmuş değil. Bunlar gerçek! Cennet hak, cehennem hak.

"—Hepsi dünyada!"

Yalan! Hepsi dünyada değil. Dünyada dünya hayatını yaşadıktan sonra, ahirette de hayat devam ediyor. Her şeyin dünyada olduğuna dair birtakım sapık felsefeler, avutucu düşünceler, akımlar var.

"—Hepsi dünyada! Gününü gün etmeye bak! İnsan dünyaya bir defa gelir."

Çok gördük öylelerini. Çok duyduk hayatlarını, çok okuduk.

Allah-u Teâlâ hazretleri yanlış felsefelere saplanıp da hayatını yanlış yolda geçiren, ahiretini de berbat edenlerden olmaktan bizleri şiddetle hıfz eylesin, korusun… Yolunda daim eylesin…

Bu dünyada terleyeceksek, Hak yolunda koşup terleyelim. Tatlı bir ter olur bu. Çünkü arkasından sevaplı, mutlu neticeleri görünce seviniriz.

Allah bizi âhirette mahzun etmesin, mahrum etmesin, mücrim eylemesin, cehenneme düşenlerden eylemesin... Saadete erenlerden, cennete girenlerden, Rabbimizin lütfuna nâil olanlardan eylesin...

d. Şehide Verilen İkramlar

Ahmed ibn-i Hanbel'den ikinci bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS'in bu hadîs-i şerîfi, şehide verilecek mükâfatları anlatıyor. Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyuruyorlar:[25]

---

[25] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.200, no:17818; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.VII, s.426; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.143, no:642; Kays el-Cüzâmî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.V, s.533, no:9517; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.705, no:11152; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.160, no:26868.

يُعْطَى الشَّهِيدُ سِتَّ خِصَالٍ ، عِنْدَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ مِنْ دَمِه : يُكَفَّرُ عَنْهُ كُلُّ خَطِيئَةٍ ، ويُرٰى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ ، ويُزَوَّجُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ ، ويُؤْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الأَكْبَرِ ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، ويُحَلَّى حُلَّةَ الْإِيمَانِ

(حم. وابن سعد عن قيس الجذامي)

RE. 512/4 (*Yu'ta'ş-şehîdü sitte hısâlin, inde evveli katretin min demihî: Yükefferu anhü küllü hatîetin, ve yurâ mak'adehû mine'l-cenneti, ve yüzevvecü mine'l-hùri'l-îni, ve yü'menü mine'l-fezei'l-ekberi, ve min azâbi'l-kabri, ve yuhallâ hullete'l-imân.*)

(*Yu'ta'ş-şehîdü sitte hısâlin: İnde evveli katretin min demihî*) "Şehid altı ikrama mazhar olur, yaralanıp da ilk damlası vücudundan yere damladığı zaman... İlk damlayan kanıyla beraber kendisine altı makam, altı mükâfât, altı ikram, ikrâm-ı ilâhî verilir:

1. (*Yükefferu anhu küllü hatîetin*) "Dünya hayatındayken, savaş etmeden önce işlemiş olduğu bütün günahları affolunur." Yâni, şehid olan insanın eski günahları sıyrılır, tertemiz bir insan olur. Bu çok önemli. Tabii insanlar zerre kadar hayır işlemişse, karşılığını görecek; zerre kadar şer işlemişse, cezasını çekecek, ahirette hesaba maruz olacak. Bunların hepsi siliniyor. Çok güzel; bir...

2. (*Ve yerâ mak'adehû mine'l-cenneh*) "Gözünden perdeler kaldırılır, cennetteki mekânı, makamı açılır; cennetteki yerini görür. Köşkleri, sarayları gözünün önüne getirilir." Onun için şehid gülerek gider. Bir gül bahçesine girercesine şehid olur. Ne kadar güzel.

3. (*Ve yüzevvicü mine'l-hûri'l-în*) "Ve gayet güzel gözlü, iri, akı ak, karası kara, şâhâne gözlü hurilerle evlendirilir, nikâhlandırılır."

4. (*Ve yü'menü mine'l-fezai'l-ekber*) "Ahiretin denilen büyük korkusundan emin olur. Mahşer gününde insanlar korkudan tir tir titrerken, herkesin büyük bir korkuya, muazzam bir heyecana, dehşete kapılacağı o günde, onlar hiç korkmaz." Çünkü şehid

oldukları için, mükâfatlarının ne olduğunu bildiklerinden, telaş etmezler. Zâten Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenirler. Böyle insanların arasında izdiham içinde, sıkışıklık içinde de olmazlar.

5. (*Ve min azâbi'l-kabr*) "Kabir azabı da görmezler." Çünkü insanlar bir de kıyamet kopuncaya kadar, kabirlerinde kaldıkları müddetçe, kötülükler yapmışlarsa dünyadayken, kabirde onun azabı vardır. O da çok önemli... Yâni, daha ahirette hesabı görülmeden kabirde çatır çatır azab görmek, yanmak, ceza çekmek de önemli. Öyle bir azab da görmez şehidler.

6. (*Ve yuhallâ hullete'l-îmân*) "İman elbisesi kendilerine giydirilir." Yâni, ahirette çok yüksek imanlılara mahsus üniforma diyelim, muazzam güzellikteki cennet libasları kendisine giydirilir. Yâni belki kanlara bulanmış bir elbise içinde dünyada ama, ahiretteki giyeceği öyle değil. Ahirette iman libasları, üniformaları, güzel cennet hulleleri kendisine giydirilir." deniliyor.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın malı mülkü vardır; sahip olduğu çeşit çeşit makamı vardır, mekânı vardır, mertebesi, şöhreti vardır. İnsanlar bunların bazısını azıcık azıcık sağa sola verir. Kendisi zengindir milyonları vardır da birazcık fukaraya da verir. Camiye de azıcık yardım eder. İmam-hatip okuluna, Kur'an kursuna, köprüye, yola, çeşmeye ve saireye biraz yardım eder. Fakat can bahis konusu oldu mu insanlar bucak bucak kaçar! Korku belası; "Eyvah canıma zarar gelecek!" diye bakarsın herkes bir tarafa dağılmış. İnsanın etrafında kimse kalmaz. Can bu.

Uhud savaşında müslüman nöbetçiler yeri bırakıp da düşman oradan hücum edince…

إِذْ جَاءُوكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا (الأحزاب:١٠)

(*İz câûküm nin fevkıküm ve min esfele minküm ve iz zâgati'l-ebsâru ve belagati'l-kulûbu'l-hanâcira ve tezunnûne billâhi'z-zunûnâ*) "Onlar hem yukarınızdan hem aşağı tarafınızdan, (vâdinin üstünden ve alt yanından) üzerinize yürüdükleri zaman; gözler

kayıp can boğaza dayandığı, geldiği zaman ve Allah-u Teâlâ hakkında çeşit çeşit düşünceler, insanın içinde endişeler, korkular hâsıl olduğu zaman…” (Ahzâb, 33/10)

إِذْ تُصْعِدُونَ وَلاَ تَلْوُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ

(آل عمران:١٥٣)

(*İz tus’idûne ve lâ telvûne alâ ehadin ve’r-rasûlü yed’ûküm fî uhrâküm*) “O zaman Peygamber arkanızdan sizi çağırdığı halde siz, durmadan (savaş alanından) uzaklaşıyor, hiç kimseye dönüp bakmıyordunuz.” (Âl-i İmran, 3/153)

“Kâfirler; ‘Muhammed öldü!’ diye bağırıyor; Peygamber SAS Efendimiz: “Sağım, selametteyim, dağılmayın, gelin!” diye sesleniyordu ama, herkes canının telaşına düşmüş, savaş meydanından dağılmış, geri gidiyorlardı.

Can korkusu oldu mu, her şey değişiyor. İnsanların en zor verebileceği şey canıdır; şehid onu veriyor, Allah yolunda canını veriyor. Nesi varsa veriyor. Bir kere malı, mülkü, her şeyi gidiyor. Zaten can gitti mi onlarla hiç ilgisi kalmıyor, canını da veriyor. En büyük fedakârlık, en zor iş ve herkesin yanaşamayacağı bir şey. Ama işte bu ikramlara da nâil oluyor.

Bir savaşta Peygamber SAS Efendimiz’in yanına biri geliyor. Sarhoş bir kimse, müşriklerden bir kimse… Diyor ki:

“—Yâ Rasûlallah! Ben şimdi müslüman olsam, senin safında düşmanla çarpışsam, ölürsem cennete gider miyim?”

“—Gidersin.” diyor.

Onun üzerine kelime-i şehâdet getiriyor, Peygamber Efendimiz’e iman ediyor ve oturuyor bir kenara, elindeki hurmaları yemeye başlıyor:

“—Şu hurmaları yiyeyim de biraz güç kuvvet kazanayım; güçlü bir şekilde savaşayım.” diye düşünüyor.

Sonra, hurmaları yerken aklına geliyor:

“—Bu hurmaları yeyip de cennete girmeyi tehir etmeye lüzum yok, bu işin beklemeye tahammülü yok.” diyerek torbayı bir tarafa savuruyor, savaşa giriyor; çarpışıyor, çarpışıyor ve şehid oluyor.

Peygamber Efendimiz'in şehadetiyle, garantisiyle, bildirmesiyle biliyoruz ki şehid oluyor. Cennete giriyor, cennetlik oluyor. Daha müşriklikten yeni çıkmış, imana yeni girmiş, daha bir namaz kılmaya bile vakti olmamış; savaşa girmiş, şehid oluyor. Canını verdiği için cennetlik oluyor.

Bir müslümanın içinde Allah-u Tealâ Hazretleri için şehid olma arzusu, Allah-u Tealâ Hazretleri'nin yoluna can verme arzusu olmazsa, kâmil bir mü'min olamıyor. İçinde münafıklıktan bir parça kalmış oluyor, eksikli olmuş oluyor. Onun için hepimizin içinde Rabbimizin bize emanet olarak verdiği canı onun yoluna feda edebilecek; malımızı, mülkümüzü, canımızı, varımızı verebilecek bir duygu yerleşmesi lazım!

Şairin dediği gibi:

Cânı Cânân dilemiş, vermemek olmaz ey dil;
Ne nîza eyleyelim, ol ne senindir ne benim.

Canımızı verebilecek bir sıfata, bir hâlet-i rûhiyeye sahip olmalıyız.

"—Eğer bir insan içinde 'Rabbim için canım da feda olsun' diye gerçekten Allah yolunda canını feda etme ve şehid olma arzusu taşıyorsa, Allah onu yumuşak yatağında ölse de şehidler mertebesine eriştirir." diye Peygamber Efendimiz'in müjdesi var.

İsterse yumuşak döşeğinde, yastığında ruh teslim etmiş olsun; mademki içinde o arzu vardı, ondan dolayı o mükâfatı alır ve şehid mertebesini bulur. Bir de ümmetin bozulduğu, fesada uğradığı zamanda Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarılan, ona göre yaşayan insana da şehid sevapları verilecek. Hatta yüzlerce şehit sevabı verilecek diye rivayetler var.

O bakımdan hepimiz de şehid olmayı cân u gönülden isteyelim. Bir de Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetine ittibâ etmeyi kararlaştıralım.

"—Her halimizde, her tavrımızda, giyimimizde, yemek yememizde, selamlaşmamızda, ev hayatımızda, iş hayatımızda, her şeyimizde Rasûlüllah Efendimiz'in izinden gideceğiz, sünnetine uyacağız. Bid'atlerden uzak duracağız. Has, öz, sahâbe-i kirâm

Müslümanlığını, Asr-ı Saadet Müslümanlığını yaşayacağız.” diye karar verelim.

Öğrendiğimiz hadîs-i şerîfleri uygulamak maksadıyla öğrenelim. Bu asırda sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi ihya edeceğiz, yaşatacağız, cihana göstereceğiz; “Bak, sünnet-i seniyyeye dayalı has Müslümanlık nasıl olur, görün!” diye sünnet-i seniyyeyi ihya edeceğiz. Bu niyeti taşırsak, Rabbimiz dileriz bizi de o şehid mertebelerine nâil eder.

Burada mahşer gününün sıkıntılarının anlatımı çıktı karşımıza; altındaki hadîs-i şerîfte de tevafuken bu hadîs-i şerîf çıktı:

“—Ey Ümmet-i Muhammed! Mahşer gününün dehşeti size, içinize korku saldı ise siz de Allah yolunda can vermeye niyet edin ki o korkulardan Allah sizi emin eylesin.”

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize yolunda canımızı, başımızı varımızı vermeyi, şehidlik mertebesine ermeyi nasib eylesin…

Kanının ilk damlasında şehidin bütün günahları affolunacak, gözünden perde kaldırılıp kendisine cennetteki yeri gösterilecek, hûri kızlarıyla evlendirilecek, o büyük korku gününün korkusundan emniyette olacak, kabir azabı görmeyecek, iman hullesi kendisine giydirilecek ve nice nice ikramlara nâil olacak.

Bunların hepsi büyük işler, çok büyük mükâfatlar.

İnsan kabre girdiği zaman kim bilir ne olacak?

Mü’minlerden bir tanesi kabre girer girmez azap melekleri kafasına müthiş bir darbe vurmuşlar, o darbenin şiddetinden kabrin içi ateş dolmuş. Adam o korku, o acı içinde;

“—Ben Allah’ın mü’min kuluydum, Allah’ın imanlı kullarındandım. Bana niçin vuruyorsunuz?” deyince;

Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîfinde bildiriliyor, demişler ki:

“—Sen bir gün zalimler bir mazluma zulmederlerken oradan geçtin de mazluma yardımcı olmadın; bu onun cezasıdır.”

İslâm’ı iyi öğrenmezsek bir yerden bir felâkete uğrarız. İslâm’ı iyi öğrenmeliyiz. Kendimizi, “iyi bir şey yapıyoruz” sandığımız halde bazı sebeplerden cezaya uğrama tehlikesine mâruz kalabiliriz. İslâm’ı iyi öğrenelim. Bak insan, “mazlumun yardımına

koşmadı" diye mü'min olduğu halde kabir azabı görebiliyor.

Meselâ, duaların kabul olması için şartlar vardır. Ferahlık zamanında Allah'a dua ve ibadet eden insan, daraldığı zamanda dua ederse, kabul ediliyor ama genişlik, ferahlık ve rahat zamanında dua etmez de başı sıkışınca dua ederse, Allah kabul etmiyor. Duanın kabulünün bazı şartlara bağlı olduğunu bilelim.

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (المائدة:٢٧)

(*İnnemâ yetekabbelu'llâhu mine'l-müttakîn.*) "Allah ancak takvâ sahiplerinden kabul eder, ancak muttakî kulların ibadetlerini kabul eder." (Mâide, 5/27)

Hz. Âdem'in iki oğlu da kurban kesti; birisi kabul oldu, birisi olmadı. Allah ancak muttakîlerin ibadetlerini kabul eder. O halde muttakî kul olmamız lazım. Takvâ ehli kul olmamız lazım.

Bunun şekli, şemaili nedir? Yalanla, dolanla olur mu?

Bursa'ya gittim, orada bir rivayet duydum. Başka tarikatin mensupları, rekabet yoluyla demişler ki:

"—Es'ad Hoca'nın kalbi açılmıştır. Onun kalbi gafil bulunmuştur. Onun için onun yoluna gitmeyin, bizim yolumuza gelin!"

Bre insafsız! Ahiret yoluna adam kandırarak, yalanla, dolanla insan çağrılır mı? Ondan hayır, bereket gelir mi? İftira etmeye utanmaz mısın?

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi "İyi bir şey yapıyoruz." sanıp da yanlış işler yapmaktan korusun… Sevmediği amellerden korusun; sevmediği işlerden, sözlerden, hallerden, kişilerden korusun… Allah her türlü şerlinin şerrinden bizi emin eylesin… Bize lütfuyla muamele eylesin. Şehidlik mertebesine nail olmak için nelere muhtaçsak bizi onlara sahip eylesin…

e. Cehennemliklerin Vücudu Büyütülür

Cehennem ehlinin feci halini anlatan bir hadîs-i şerîf karşımıza çıktı. Üçüncü hadîs-i şerîfte cehennemin ahvâlini anlatıyor. Bu hadîs-i şerîf Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed

ibn-i Hanbel Rh.A'in kitabında kayıtlı. Başka hadîs-i şerîflerden de okumuştum. Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:[26]

يَعْظُمُ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ ، حَتَّى إِنَّ بَيْنَ شَحْمَةِ أُذُنِ أَحَدِهِمْ إِلَى عَاتِقِهِ مَسِيرَةَ سَبْعِ مِائَةِ عَامٍ ، وَ إِنَّ غِلَظَ جِلْدِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعًا ، وَ إِنَّ ضِرْسَهُ مِثْلُ أُحُدٍ (حم. عن ابن عمر)

RE. 512/5 (*Yu'zamü ehlü'n-nâri fi'n-nâri, hattâ inne beyne şahmeti üzüni ehadihim ilâ âtikihî mesîretü seb'i mieti âmin, ve inne gıleza cildihî seb'ûne zirâan, ve inne'd-dırsehû mislü uhudin*)

(*Yu'zamü ehlü'n-nâri fi'n-nâri*) "Cehennemde, cehennem ehlinin vücutları büyütülür. Ebat olarak çok büyük boyutlara getirilir. (*Hattâ inne beyne şahmeti üzüni ehadihim ilâ âtikihî mesîretü seb'i mieti âmin*) Hatta o kadar büyütülür ki, o cehennem ehlinden bir herif-i nâ-şerifin kulağının yağından, yumuşak kısmından, küpe takılan aşağı kısmından omuzuna kadar olan mesafe, 700 yıllık yol kadar büyük olur."

Yani ebat büyütülüyor. Nasıl büyütülüyor?

Demek ki, "Her hücresi azabı tatsın, her birine azap ulaşsın." diye bu hücrelerin araları, moleküllerin araları açılıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hikmetinden sual olunmaz.

(*Ve inne gıleza cildihî seb'ûne zirâan*) "Ve cildinin kalınlığı 70 zirâ haline getirilir. (*Ve inne'd-dırsehû mislü uhudin*) Ve bir dişi Uhud dağı kadar büyütülür."

Gayet büyük ebatlar haline getiriliyor. O muazzam ebatlar halinde cehennem kütüğü olarak harıl harıl yanıyor.

Şu fecaati düşünün, şu azabı düşünün. Ve Allah'ın cehennemde mücrimler için hazırladığı daha nice azaplar varsa onları düşünün! Bir de şu dünyadaki mücrim insanların, cehennemi hak etmelerine

---

[26] Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.26, no:4800; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.717, no:18605; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.534; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.160, no:26870.

sebep olacak küçücük zevk parçalarını düşünün!

Değer mi? Şu dünyadaki iki paralık, bir akşamlık, bir kadehlik, bir anlık bir zevk; âhiretin o kadar büyük belâsına değer mi? Bir yalan dolan, bir aldatma, bir hırsızlık, bir arsızlık, bir namussuzluk; değer mi?

Namussuz insanlar hep yaşıyorlar da namuslular ölüyorlar mı? Namuslular da yaşıyor, namuslular da mutlu oluyor. Dürüst insanlar da dünya hayatında rahat ediyor.

Ne olmuş yani? Dünya hayatının zevkini, safasını sürmek için edepsiz, arsız, yüzsüz, namussuz, haysiyetsiz mi olmak lazım?

Hayır! Dünyada da en büyük mutluluk, yine imanlı insanlarda... İmansız insan mutsuz oluyor, endişeler içinde yaşıyor, intihar ediyor.

Şeker hastalığı hakkında konuşuluyordu. Bu hastalığa en çok gangsterler tutulurlarmış. Neden?

Çünkü her an korku içindeler. Bellerinde çifte tabanca ile geziyorlar. "Acaba hasmım beni köşe başında vurur mu?" diye korkusundan, o sinir gerginliğinden karaciğer filan tahrip oluyor.

Mutluluk dediğimiz şey başka bir şey... Bu ehl-i dünya bir dervişin, bir çobanın, bir köylünün, mü'min bir kimsenin, bir oduncunun, Yunus Emre gibi bir mübareğin veyahut daha başka bir zâtın, dağ başında boynu bükük bir dervişin, abası yamalı bir mü'min-i kâmil kulun tattığı zevklerin, safaların yüzde biri, binde biri, milyonda birine bile sahip değil!

Ne olmuş? Bir lüks arabaya kurulmuş geziyor, Boğaz'da volta atıyor. Kotraya binmiş de Marmara'ya açılmış, Marmaris'e kadar gitmiş.

Gitmesen ne olur? Ben gitmedim, öldüm mü?

İnsan mutluluğu Allah'ın rızası yolunda aramalı. Mutluluğun çeşitleri var. Önüne zevkli gibi görünen ama günah olan, zevksiz olan ama sevaplı olan iki iş geldiği zaman müslüman; Allah rızası için merdâne, meşakkatli tarafı seçebilmeli. Erkeksen, mertsen Allah rızası için fedakârlık göster, meşakkatli tarafı seç, hadi bakalım.

"—Allah'ı seviyorum!"

Seviyorsan göster. Cennet yolu biraz zorcadır, yokuşçadır.

Cehennem yolu kolaydır; tıkır tıkır. Bıraksan insan yuvarlana yuvarlana gider. Cehennemin yolu gayet kolaydır, düz arazide basılmış asfalt yol gibidir. Cennetin yolu biraz zorcadır.

Rabbimiz zâhirî geçici güzelliklere, aldatıcı fâni güzelliklere aldanmamayı; şuurlu olup bâki güzellikleri tercih etmeyi bize nasib eylesin…

İşte cehennem böyle kötü, şehitlik böyle tatlı, mahşer günü böyle korkulu! Hadîs-i şerîflerde görüyorsunuz.

f. Akîka Kurbanı

Hz. Âişe Validemiz'den rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz, bu hadîs-i şerifte doğan çocuk için kesilecek kurbanı anlatıyor:[27]

يُعَقُّ عَنِ الْغُلاَمِ شَاتَانِ مُكَافَأَتَانِ ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ ؛ اِذْبَحُوا عَلَى اسْمِهِ وَقُولُوا : بِسْمِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ ، اَللّٰهُمَّ لَكَ وَإِلَيْكَ هٰذِهِ عَقِيقَةُ فُلاَنٍ

(ق. عن عائشة)

RE. 512/6 (*Yuakku mine'l-gulâmi şâtâni mükâfeetâni, ve ani'l-câriyeti şâtün; izbehû ale'smihî ve kùlû: Bi'smi'llâhi va'llâhu ekber, allàhümme leke ve ileyke hâzihî akîkatü fülân*)

(*Yuakku mine'l-gulâmi şâtâni mükâfeetâni*) "Erkek çocuk için akîka kurbanı iki koyun olarak kesilir. (*Ve ani'l-câriyeti şâtün*) Kız çocuk için bir koyun kesilir. (*İzbehû ale'smihî ve kùlû*) Keserken Allah'ın adıyla kesin ve şöyle deyin:

(*Bi'smi'llâhi va'llàhu ekber, allàhümme leke ve ileyke hâzihî akîkatü fülân*) "*Bismi'llâhi allàhu ekber!* Yâ Rabbi! Sen emrettiğin için, senin rızan için bu kurbanı kesiyoruz ve sevabını senden bekliyoruz. Bu kesilen hayvan, şu isimli çocuğun akîkasıdır."

---

[27] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.303, no:19097; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.17, no:4541; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.434, no:45300; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.162, no:26873.

"—Bismi'llâhi allàhu ekber!" denilerek kesilecek. Allah'ın adı anılmadan kesilen kurban yenmez, haram olur.

"—Hocam biz sadece domuzu haram sanıyorduk."

Allah'ın adı anılmazsa, her şey haram olur. "*Bismi'llâhi allàhu ekber*" denilecek, Allah'ın adıyla kesilecek

Peygamber SAS Efendimiz duasını da öğretiyor.

Bu akîkayı bilmeyenler olabilir. Doğan çocuklar için bir akîka kurbanı kesilecek. Erkekse iki tane kesilmesi uygun, kızsa bir tanesi kâfi geliyor. Bunu keseceksiniz. Keserken de, (*Bi'smi'llâhi va'llàhu ekber, allàhümme leke ve ileyke hâzihî akîkatü fülân*) diye kimse onun adı söylenerek kesilecek.

Akîkası kesilmeyen çocuğun problemleri olur. Akîkasını kesmek lazım. Halkı toplayıp, dostları toplayıp onlara ziyafet çekip, çocuğun ondan sonraki hayatında hayır ve berekete nail olması için dualarını almak lazım!

Akîka kurbanı hakkında ilmihallerde teferruatlı bilgi vardır. Çocuklarınız için şimdiye kadar akîka kurbanı kesmemişseniz bu hadisten sonra kesin ve o ziyafeti çekin ki, hayır ve berekete nâil olasınız.

g. Uyurken Şeytanın Düğüm Vurması

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân, bu hadîs-i şerîfi Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz, insan uyuduğu zaman şeytanın ona ne oyunlar ettiğini anlatıyor: [28]

يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِ كُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلاَثَ عُقَدٍ ، يَضْرِبُ مَكَانَ كُلِّ عُقْدَةٍ :عَلَيْكَ لَيلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ ! فَإِنِ اسْتَيْقَظَ فَذَ كَرَ اللهَ ، انْحَلَّتْ عُقَدَةٌ ؛ فَإِنْ تَوَضَّأَ ، انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ ؛ فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقَدُهُ كُلُّهَا. فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ ؛ وَإِلاَّ ، أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسْلاَنَ (مالك ، حم . خ . م . د. ن . ه. حب. عن أبي هريرة)

RE. 512/7 (*Ya'kidü'ş-şeytânü alâ kâfiyeti re'si ehadüküm izâ hüve nâme selâse ukad, yadribu mekâne külli ukdetin: Aleyke leylün*

---

[28] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.383, no:1091; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.538, no:776; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.32, no:1306; Neseî, Sünen, c.III, s.203, no:1607; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.421, no:1329; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.176, no:424; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.243, no:7306; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VI, s.293, no:2553; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4418; Beyhakî, *Sünenü's-Suğrâ*, c.I, s.472, no:827; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.166, no:6278; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.290, no:3328; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.515, no:8934; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.146; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.174, no:1131; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.34, no:2215, 12217: Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.388, no:7821; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.426, no:960; er-Rebi', *Müsned*, c.I, s.63, no;130; Tahàvî, Müşkilü'l-Âsâr, c.I, s.356, no:299; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.780, no:21378; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.162, no:26874.

tavîlün ferkud! Feini'steykaza fezekera'llàhe, inhallet ukdetün; fein tevaddaa inhallet ukdetün; fein sallâ inhallet ukdetühû küllühâ. Feasbaha neşîtan tayyibe'n-nefsi, ve illâ asbaha habîse'n-nefsi keslân.)

(*Ya'kıdu'ş-şeytànü alâ kàfiyeti re'si ehadiküm izâ hüve nâme selâse ukadin*) "Sizden biri uyuduğu zaman, şeytan onun kafasının arkasına, ense tarafına üç tane düğüm atar. (*Yadribü mekâne külli ukdetin*) Her düğümün de üstüne vurur." Yâni kişi yatıp uyuduğu zaman, şeytan onun kafasının arka tarafına üç tane düğüm atıyor, mânevî düğüm bağlıyor.

Bağladığı zaman da der ki: (*Aleyke leylün tavîlün ferkud*) "Sana uzun bir gece olsun, hadi uyu!" der. Üç kere böyle yapar. (*Feini'steykaza*) Eğer uyku arasında gürültüden veya başka bir sebeple uyanır da, (*fezekera'llàhe*) Allah'ı zikrederse..."

Yâni, "*Allah, Lâ ilâhe illa'llàh, Sübhànallàh, El-hamdü lillâh, Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" gibi bir mübarek kelime ile zikrederse... (*İn hallet ukdetün*) Gözünü açtığı zaman şeytanın düğümlediği düğümlerden bir tanesi çözülür."

(*Fein tevaddaa inhallet ukdetün*) "Kalkıp abdest alırsa öteki düğüm de çözülür. (*Fein sallâ inhallet ukdetühû küllühâ*) Eğer kalkıp namaz da kılarsa, bütün düğümler o kişinin ensesinden, kafasının arkasından çözülmüş olur. (*Feasbaha neşîtan tayyibe'n-nefsi*) Neşeli, hoş halli, içi ferah bir şekilde kalkar.

Uyanıp Allah'ı zikrederse, abdest alırsa, namaz kılarsa; ferah, tatlı, neşeli bir şekilde uyanır.

(*Ve illâ asbaha habîse'n-nefsi keslân*) "Böyle yapmazsa berbat bir vaziyette ve tembel bir şekilde kalkar." Artık esnemekten çeneleri ayrılır, gerilmekten kolları acır; bir türlü uyanamaz. Neden?

Şeytan mânevî düğümleri vurdu, bağladı, arka tarafa düğümledi; onlardan kurtulamıyor.

Onun için ne yapacağız?

Tedbirleri söylüyorum. Gece yatarken abdest alacağız, o abdestle dört rekât namaz kılacağız.

"—Hocam, yatsı namazını kıldık ya..."

Ben demiyorum. Efendimiz söylüyor. Yatarken abdest almak iyi. Dört rekât da namaz kılacaksın. Abdestli yatarsan melekler

bütün geceyi ibadetle geçirmişsin gibi sevap yazacaklar. Hadîs-i şerifte, "Etrafına melekler ve hûri kızları toplanır, izdiham ederler." diyor. Böyle izdihamla, üst üste yığılarak etrafında melekler yer alırlar. Şeytan nereye sokulacak?

Meleğin geldiği yere yaklaşamaz bile. Bir kere böyle yapmanın mânevî bir faydasını göreceksiniz.

Kardeşlerimin çoğu yapıyordur ama içinizde yapmayan varsa bu gece denesin; abdest alıp dört rekât bir nafile namaz kılıp öyle yatsın. Etrafınıza melekler geleceği için, şeytan sokulamayacağı için, abdestli yattığınız için bir kere namaza, ibadete kalkmanız çok kolay olacak.

"—Hocam benim uykum çok ağır; kalkamıyorum, uyanamıyorum."

Böyle yap, uyanırsın. Bu bir.

Geceleyin de insan arada bir uykudan uyanıyor veyahut caminin hocası, müezzin ezanı okuduğu için kulağına ses geliyor; bir duyuyor, ondan sonra yorganı yukarıya çekti mi gitti gümbürtüye… Ondan sonra kalkamıyor. Ezan duyulmayan bir yer bile olsa uyandığı zaman, *"Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm, El-hamdü li'llâh, Sübhàna'llàh, Lâ ilâhe illa'llâh, Allah Allah…"* diye bir zikrederse, işte o zaman kalkması mümkün olur. Çünkü bir ip çözüldü, bir düğüm çözüldü.

Şimdi ne yapacak?

Gidecek bir abdest alacak. Zaten abdesti sıkışmıştır. İnsan patlayacak gibi oluyor. Başka türlü uykudan kalkmıyor zaten. Tuvalete gidecek. İhtiyacını giderdikten sonra yatağın hasretine dayanamayıp tekrar yatarsa yine kaybeder.

"—Hocam birazcık, şöyle beş dakika bir uzanayım, kafamın sersemliği geçsin. Kalkacağım bak, söz!"

Tamam, kalkacaksın ama saat 10'da kalkacaksın artık. Bir yattın mı, gittin gümbürtüye… O bitti, artık yatmayacaksın. Abdest alacaksın. O zaman ikinci düğüm çözülecek. Bak, Peygamber Efendimiz. hadîs-i şerîfte öyle bildiriyor. Abdest aldın, iki rekât da namaz kılıver. Daha sabahın vakti girmemişse teheccüd namazı kılmış olursun, ne güzel olur!

Peygamber SAS Efendimiz:[29]

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) "Geceleyin kılınan iki rekât namaz, teheccüd namazı dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır." diyor.

Geceleyin kıldığın iki rekât namaz dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır, hepsine sahip olmaktan daha kârlıdır.

O zaman teheccüd namazı kılmış olacaksın, dünyalar senin oluyor. Dünyadan ve içindeki her şeyden daha kıymetli şeylere

---

[29] Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

sahip olmuş oluyorsun. Duaların kabul oluyor. Namazın içinde dua var; (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) diyorsun, (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) diyorsun. O yaptığın dualar kabul olduğundan, nice nice hayırlara, bereketlere eriyorsun.

Ondan sonra da sabah namazının vakti gelince, evde sünneti kılıp camiye gidersin. Oradan da sevaplar alırsın. Neşeli olursun, hafif olursun, rahat olursun. Öğrenciysen zihnin berrak olur, açık olur. Hafız olacaksan okuduğun sayfa hemen, kolayca hatırına girer.

"—Yok hocam, uyku biraz az geldi, ben biraz daha yatacağım müsaadenle." diye gidip yattın mı insan, ancak saat 10'da kalkıyor. Fakat kafası da kazan gibi oluyor, gözünü açmak istemiyor.

Hani dinlenmiştin, ilaveten beş saat daha uyumuştun? Daha beter ağırlaştın. Bu tecrübeyle sabit, işte hadîs-i şerîflerle de belli olan bir durum.

Gecenizi böyle başlatın; uykunuzu abdestli olarak, namaz kılarak başlatın; sabaha kalkışınızı da Allah'ı zikrederek yapın; o zaman çok hayırlara ereceksiniz. Aksi takdirde berbat bir vaziyette, araba çarpmış da hurdahaş olmuşsunuz gibi tembel, her tarafınız ağrır vaziyette kalkarsınız. Bu böyledir.

Bak kaç tane mübarek hadis alimi bunu kitaplarında yazmışlar; Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce... Sahih kitaplardan beş tanesi yazmış. Madem bunu duydun o halde artık buna göre davran.

Allah-u Teàlâ Hazretleri gecemizi, gündüzümüzü, uykumuzu, uyanıklığımızı, her işimizi kendi rızasına uygun yapmaya bizleri muvaffak eylesin… Rızasını kazanmayı, şeytanın şerrinden emin olarak sàlih ameller işleyerek ömür geçirmeyi, huzuruna sevdiği ve razı olduğu kullar olarak varmayı cümlemize lütfuyla, keremiyle ihsan eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

12. 06. 1988 – İskenderpaşa Camii

05. HER ŞEY ALLAH'I ZİKREDER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يُغْفَرُ لِلْمُؤَذِّنِ مَدَّ صَوْتِهِ ، وَيُجِيبُهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ سَمِعَهُ ، وَلَهُ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ (أبو الشيخ في الاذان عن البراء)

RE. 512/10 (*Yuğferu li'l-müezzini medde savtihî, ve yücîbühû küllü ratbin ve yâbisin semiahû, ve lehû mislü ecri men sallâ me'ahû*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine

başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; eseri cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

…………………………….

a. Ezan Okumanın Fazileti

Bu hadîs-i şerîf *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis koleksiyonunun, alfabetik sıra ile hadîs-i şerîfleri sıralamış olan ve Gümüşhaneli

Hocamız Rh.A tarafından; “Bizim tekkemizde okunsun da, müridlerimiz Peygamber Efendimiz’in sünnet-i seniyyesini öğrensinler; onu yaşayarak Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin sevgili kulları olsunlar.” diye tertip etmiş olduğu kitabın 512. sayfasındaki 10. hadîs-i şeriftir.

Berâ RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz SAS, müezzinlere müjde olarak şöyle buyuruyor:[30]

يُغْفَرُ لِلْمُؤَذِّنِ مَدَّ صَوْتِهِ ، وَيُجِيبُهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ سَمِعَهُ ، وَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ (أبو الشيخ في الاذان عن البراء)

RE. 512/10 (*Yuğferu li’l-müezzini medde savtihî, ve yücîbühû küllü ratbin ve yâbisin semiahû, ve lehû mislü ecri men sallâ me’ahû*)

(*Yuğferu li’l-müezzini*) “Ezan okuyan müezzin mağfiret olunur, (*medde savtihî*) sesinin uzandığı yere kadar, sesinin uzanması müddetince... (*Ve yücîbühû küllü ratbin ve yâbisin semiahû*) O sesin uzandığı yerlerde yaş kuru nice mahlûk varsa onların hepsi ona cevap verirler, onun söylediği söze iştirak ederler. Onun “*Allàhu ekber… Eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh… Hayye ale’s-salâh… Hayye ale’l-felâh...*” gibi o mübarek kelimeleri seslenmesine karşılık verirler, iştirak ederler. (*Ve lehû mislü ecri men sallâ me’ahû*) Ve bu ezanın arkasından o namazı kimler kılmışsa, onların sevapları kadar ona da sevap verilir.”

Ne kadar güzel! İnsan bunu duyunca, “Tamam, ben memuriyeti bırakıyorum, ticareti bırakıyorum, esnaflığı bırakıyorum müezzin oluyorum.” der. “Bu kadar büyük mükâfattan sonra, bugünden tezi yok müezzinliği seçtim.” der. Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi

---

[30] Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.379, no:326; Berâ ibn-i Âzib RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.266, no:7600; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.431, no:1873; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.484, no:1863; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve’l-Müfterik*, c.III, s.165, no:1079; Ebû Hüreyre RA’dan.

Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.435, no:1646; İbn-i Adiy, *Kâmil fid-Duafâ*, c.IV, s.246; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.687, no:20928; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.170, no:26896.

sevdiği, razı olduğu amelleri işlemeye muvaffak eylesin.

Muhterem Kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri/ne kulluk bizim asıl işimizdir. Bu dünyaya niye geldik? "Allah'a güzel kulluk edelim." diye geldik. Başka bir şey yok. Burası imtihan dünyası; işte geldik, işte gidiyoruz.

Zaten küçükken bir şey anlayamadık, delikanlılık zamanında da aklımız havalardaydı. Ömrümüzün sonuna doğru da "Belim ağrıyor, bacağım ağrıyor, romatizmalarım ah…" derken ömür geldi, geçti. Vazifemiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulluk etmek.

"—Herkes 'Allah-u Teàlâ Hazretlerine kulluk edelim!' derse o zaman dünyanın işleri yapılmaz, memleketin işleri yürümez."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulluk her yerde, her işte, her mekânda, her zamanda olmalıdır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulluk camide olur, camiden çıktın mı âzad olursun, istediğini yapmak serbest olur. Tabii öyle şey yok!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulluk evde olur da daireye gittiğin zaman kulluğun dışına mı çıkarsın? Öyle şey yok! Dairenin içi de kulluğun içi, dairenin dışı da kulluğun içi. Dükkânın içi de kulluk, dışı da kulluk. Ticaret de kulluk, esnaflık da kulluk, memurluk da kulluk, amirlik de kulluk, emirlik de kulluk, komutanlık da kulluk, askerlik de kulluk; hepsi, herkes Allah'a kul olacak. Herkes yaptığı vazifeyi Allah'ın kulu olduğunun şuuru içinde yapacak!

. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[31]

خَيْرُ النَّاسِ، أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ (القضاعي عن جابر)

---

[31] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.182, no:4738; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.63, no:2353; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.399; İbn-i Hacer, *Metâlib-i Âliyye*, c.X, s.41, no:3503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.447; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.171, no:26899.

(*Hayru'n-nâs*) "İnsanların en hayırlısı (*enfauhüm li'n-nâs*) insanlara en çok faydası olandır."

Bizim dinimiz insana, "Bütün meslekleri bırakın!" demiyor ki. Ailesinin ihtiyacını görmek için, kimseye muhtaç olmamak, yük olmamak için çalışan insanı alkışlıyor, tebcil ediyor, takdir ediyor, teşvik ediyor. Bizim dinimizde çalışmak tatlı, sevimli, kıymetli görülür, teşvik edilir.

Peygamber Efendimiz'in çalışmayana, dilenene ikazları var:

"—Senin bir şeyin yok mu?"

"—Hiçbir şeyim yok."

"—Hiç mi yok?"

"—İşte birazcık bir şeyim var."

"—Getir onu sat. Al şuradan bir ip… İpi, dağlardan topladığın odunların arkasından geçir, omuzuna al, buraya getir; demeti beş kuruş, on kuruş, yirmi kuruşa sat! Bunun geliri ile geçin." buyuruyor.

İnsanın en hayırlı kazancı; kendi elinin emeğidir, alnının teridir. Ama Allah'ın rızasına uygun olarak yapacaksın. Ticarette yalan söylemeyeceksin, hile yapmayacaksın, memuriyette dürüst olacaksın. Halka hizmeti Hakk'a hizmetin, Hakk'ın rızasını kazanmanın bir vesilesi bileceksin. Evinde hanımınla konuşurken o şuurla konuşacaksın. Çocuğunla konuşurken, babalık mesuliyetini idrak ederek konuşacaksın.

Onu yetiştirirken nereye gönderiyorsun? Serbest mi bırakıyorsun, takip mi ediyorsun? O evden çıktıktan sonra ne yapacak? Onu takibi Allah'a kulluk şuuru içinde yapacaksın. Hâsılı hayatında, sağ olduğun müddetçe, nefes aldığın müddetçe Allah'ın kulluğunun dışında bir yer yapmayacaksın.

Şeyh efendinin birisi müridine:

"—Al bu tavuğu kimsenin görmediği bir yerde kes, getir." demiş.

Mürid dolaşmış, dolaşmış canlı tavuk elinde geri gelmiş. Şeyhi;

"—Evlâdım, hani kimsenin görmediği bir yerde kesecektin." deyince;

"—Üstadım, hocam, efendim! Allah bizi her yerde görüyor, kimsenin görmediği yer bulamadım." demiş.

Allah'ın görmediği, Allah'ın bilmediği, Allah'ın takip etmediği, Allah'ın rakîb, mutarassıt olmadığı, bakmadığı bir yer var mı? Yok! Her halimizi biliyor. Her halimizde onun rızasına uygun olmalıyız. Yatak halimizi, pijamalı halimizi biliyor; kravatlı, şapkalı, fötrlü halimizi biliyor. Daireyi biliyor, dairenin dışını biliyor. Kendi başımıza kaldığımız zamanki kara kara düşüncelerimizi biliyor, başkasının yanında sırıtmamızı biliyor. Allah CC, içimizi dışımızı, kalbimizi niyetimizi, geçmişimizi geleceğimizi biliyor.

Onun için, insan o şuura erdiği zaman has müslüman oluyor. İnsan; "Allah beni görüyor." diye düşününce, kendisine çeki düzen vermeli. Hani insan, toplum içine çıkacağı zaman boğazını temizler, yakasını düzeltir, aynaya bakar. Sanki insanların içine çıkmadığı zaman, Allah görmüyor mu? Görüyor.

Allah senin kaşını, bıyığını düzeltmene bakar mı?

Bakmaz! Allah insanın şekline, şemailine, yüzüne gözüne göre ona sevap vermez. Kalbinin pâklığına, amelinin ihlâsına ve neticesinin güzelliğine göre verir.

Küçücük bir kul, temiz bir kalp ile küçücük bir jest yapar, Allah'ın rızasını kazanır. Kocaman bir adam, gösteriş ve tantana ile davullu zurnalı bir iş yapar, Allah indinde beş para etmez;

"—Al bu amelini başına çal!" diyebilir.

Huzuruna bile kabul etmez. Meleklerine emreder; o ibadeti, o adamın başına geçirtir; çünkü ancak ihlâsla ve riyasız yapılan ameli Allah-u Teàlâ Hazretleri kabul eder. Her halimizde Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne güzel kulluk etmeye dikkat edelim. Bilelim ki Allah bizi görüyor; biz onu görmüyorsak da o bizi görüyor. O her yerde hâzır ve nâzırdır, her işimize vâkıftır. Kalbimizden geçen niyetimizi de biliyor; ona iltica edelim.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (آل عمران:١٥٩)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-mütevekkilîn*) "Allah kendisine tevekkül eden, kendisine sığınan, kendisine yalvaran, kendisine iltica eden kulu sever." (Âl-i İmrân, 3/159)

"—Yâ Rabbi! Çok perişanım, hiçbir şeyim yok. Yâ Rabbi! Çok kusurluyum, kendimi hiç beğenmiyorum. Yaptıklarımdan pişmanım; yüzüm kara, elim boş, mahcubum; kaçılacak bir yer olsa kaçacağım. Nereye kaçayım? Medet yâ Rabbi, affet yâ Rabbi! Bu edepsizlikten ben de bıktım, bu terbiyesizlikten ben de usandım ama şu nefsin elinden yakamı kurtaramıyorum; bu meret beni yerden yere çalıyor, bu şeytan beni aldatıyor. Yardım et yâ Rabbi! Sana güzel kulluk edeyim, güzel ibadet edeyim, senin yolunda olayım.

Namaz kıldığım zaman içim ferahlıyor. Senin istediğin şeyleri yaptığım zaman rahatlıyorum. Günahlı bir şeyi yaptığım zaman; elime para da geçse, keyfim rahat da olsa, zurnalar çalsa, sazlar çalsa, şarkılar türküler söylense, karnım davul gibi şişse yine de içimde bir eziklik, huzursuzluk oluyor. Kötü yollardan ayağımı kes yâ Rabbi! Yoluna döndür yâ Rabbi! Ben, bana neyin gerektiğini bilmem, sen bana neyin gerektiğini bilirsin. Sana teslim oldum. Sen bana ne gerekiyorsa onu ver, ne gerekmiyorsa ben istesem bile verme yâ Rabbi!"

Ben bilmezem bana gereken, sen hâkîmsin;

Men eyle, verme hem ne gerekmez bana…

Fuzûlî'nin güzel bir sözü; "Ben bilmem, sen bilirsin yâ Rabbi! Bana gerekmeyeni istesem bile verme." diyor. Ne güzel!

Sarhoşun, kumarbazın birisi, bütün malı mülkü satmış, savmış; bir malı kalmış, onu da almak istiyor. Anası, kardeşleri vermek istemiyor. Miras onun hakkı ama vermiyorlar;

"—Tamam, senin hakkın ama vermeyeceğiz, verirsek satacaksın, çoluk çocuğun var, yazıktır, günahtır." diyorlar.

O da geliyor, almaya çalışıyor.

Böyle şey mi olur? Sen diyeceksin ki:

"—Ben bu tarlayı sizden istesem bile bana vermeyin! Çünkü ben bunu harcarım, ıslah olmadım."

Allah Erhamü'r-râhimîn'dir. Evet yüzümüz kara, cezayı çoktan hak ettik; cehenneme atsa bizim edepsizliğimizdendir, kusurumuzdandır ama rahmeti gazabından ileridir, affetmeyi sever.

Rabbimiz bizi affetsin... Yaşıyoruz, hayattan kesilmemişiz. Bize bundan sonraki ömrümüzde rızasına uygun hareket etmeyi, rızasına uygun işler yapmayı nasib eylesin... Rızasına aykırı olan şeylerden bizi çeksin... Bizde sevmediği ne gibi huy varsa alsın, bizi o huylardan pâk eylesin…

Bize sevdiği duyguları, sevdiği huyları, sevdiği halleri versin, sevdiği yollarda yürütsün, sevdiği kullarla dost eylesin, sevmediği kullarla aramızı bozsun. Etrafımızda onun sevmediği ne kadar kul varsa savursun atsın, sevdiği kullarla kalalım. Fakir de olsa, yoksul da olsa, bir lokma bir hırkalı da olsa, tuzu ekmeğe katık yapıp yiyen de olsa, ayağa çıplak, sırtı yamalı da olsa bizi sevdiği kullarla beraber eylesin, sevdiği kullardan eylesin, sevdiği kullarla haşr eylesin…

Evet müezzinlik sevaplı bir iştir ama, insan şuur sahibi olursa her işte o sevabı alır. Memuriyette de alır, amirlikte de alır, emirlikte de alır, komutanlıkta da alır, askerlikte de alır, efendilikte de alır, kölelikte de alır.

Kölenin birisi mükemmel, dürüst bir müslümanmış. Kaderin sevki ile köle olmuş, sonra müslüman olmuş, köleliği devam ediyor.

Efendisi var, ona hizmet ediyor, hizmet etmekle vazifeli ama mü'min; namazını kılıyor, orucunu tutuyor, tesbihini çekiyor. Rızasını alarak yapmak için her şeyi efendisine sorarmış;

"—Efendim, nasıl yapayım? Şöyle mi olsun, böyle mi olsun?"

Çünkü her ikisini birden yapana çok büyük mükâfatlar vaat edilmiş.

"—Efendim, ekmek yapılacak ne yapayım?"

"—Fırını yak!"

"—Fırını yaktım efendim, ne yapayım?"

"—Ekmeği içine at."

"—Ekmeği içine attım efendim, ne yapayım?"

Böyle iki de bir de sorunca efendi kızmış;

"—Gir içine be adam!" demiş.

Fırını yaktı ya, "gir içine" demiş. Pırıl pırıl, altın gibi kalbi var kölenin...

Biraz sonra bakmış, köle ortalıkta yok.

"—Yahu, bu ekmekleri yakacak, ne oldu acaba, ortalıkta da görünmüyor." demiş.

Gitmiş aşağıya; şöyle eğilmiş, fırının içine bir de bakmış ki köle içeride; girmiş, bağdaş kurmuş oturmuş, tesbih çekip duruyor. Allah; İbrahim AS'ı Nemrut'un yaktığı ateşte yakmadı, bu sevgili kulunu da fırında yakmamış. Fırına girmiş, mâsum mâsum orada tesbih çekip duruyor. Allah her şeye kàdir...

İster bir sembolik hikâye olsun, isterse hakikaten olmuş olsun; çok güzel! Demek ki Allah, sevgili kulu oldu mu, köleyi de sevebiliyor. Sevgili kulu oldu mu komutanı da sever.

Belh şehrinin Sultanı İbrahim ibn-i Edhem'i de sevmiş, ona önceden mânevî bir işaret göndermiş, *intebih intebih, intebih intebih*, uyan uyan, uyan uyan kendine gel, kendine gel; kendine getirmiş.

جَذْبَةٌ مِنْ جَذَبَاتِ الرَّحْمَنِ ، خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الثَّقَلَيْنِ .

(*Cezbetün min cezebâti'r-rahmân, hayrun min ibâdeti's-sakaleyn*) "Allah'ın bir lütfunun tecelli edip de insanı onun yoluna çekmesi, insanların ve cinlerin tümünün yaptığı amellerden daha

çok kâr getirir.”

Çünkü, Allah diledi mi çeker alır, en yakın kulları haline getirir. Belh sultanlığı elden gitmiş, saraylar elden gitmiş, hazineler elden gitmiş, Allah’ın sevgili kulu olmuş. Allah imtihan ediyor.

Allah insanı, sevdiği şeylerden imtihan eder. Parayı mı çok seviyorsun? İmtihan paradan gelir. Parayı vermen gerekiyor. Eli titriyor, veremiyor. Sen demek ki Allah’ı sevmiyorsun ne bu, elin niye titriyor? Allah sana verirken öyle mi oluyor? Bol bol veriyor. Bol bol alıyorsun, kasaya tıkıyorsun. Alırken elin titremiyordu, verirken niye titriyor?

Çok mu hak ettin? Oturduğun yerden Allah gönderiyor. Ötekisi senden daha çok çalışıyor para kazanamıyor, sen kazanıyorsun. Veren Allah. Belki baktığın bir fakir hürmetine, belki hizmet ettiğin anan-baban hürmetine, belki daha başka bir sebeple, belki sırf imtihan olsun diye.

Sonra, para Allah indinde makbul bir şey değil ki. Nemrut’a da vermiş, Firavun’a da vermiş. Ne olacak yani? Verir de, alır da; hepsi imtihan. Allah her halimizde, her işimizi rızasına uygun yapmaya bizi muvaffak eylesin…

Ama müezzinliğin şerefi hakkında bu hadîs-i şerîf var. Demek ki sesinin uzandığı müddet kadar, yer kadar afv u mağfiret olunur. Veyahut sesini uzattığı müddetçe, sedası devam ettiği müddetçe Allah’ın afv u mağfiretinden hissesi gelir; akar, durur.

“—Hocam, ben şimdi bu hadîs-i şerîften sonra Diyanet’e müracaat etsem; ‘Sen İmam Hatip Okulu mezunu değilsin, hafızlık belgen yok.’ derler beni müezzin yapmazlar.”

Sen de Allah rızası için oku. Allah rızası için, fî sebîlillah yap. Dükkândan paran geliyor, tamam. Dairelerden de para geliyor mu?

“—Nereden bildin Hocam?”

Bu belli işte; o zaman sen de burada Allah rızası için çalış.

Hocanın birisi bir arsa almış, mütaahhit gelmiş:

“—Şu arsayı bana ver, ben buraya bir apartman dikeyim, üç dairesi senin olsun.” demiş.

Tamam. Hocanın durup dururken üç dairesi olmuş. Zamanında küçücük bir cüz’î tasarruf ile almış olduğu arsadan şimdi üç tane daire sahibi oldu. Hoca demiş ki:

“—Tamam, Allah bana üç tane daire verdi. Birisinde oturacağım, öteki ikisinin kirasını alacağım. Bundan sonra benim işim Rabbimin dinine hizmet etmek. Talebe okutmam, Kur’an’a hizmet etmem, dinimize hizmet etmem gerekiyor.”

Ne güzel! Her şeyi Rabbimiz veriyor; müsebbibü’l-esbâb, herkesin Rabbi, herkesi o yönetiyor. Verdiren o, getirten o, götürten o, açtıran o, kapattıran o, müşteriyi yığan o, canı alan o, veren o... O bakımdan sesinin uzandığı müddetçe sesinin uzandığı yere kadar mağfiret-i Rahmân’a mazhar oluyor; sen de bedavadan okursun. Bedavadan okursun ama insanın biraz da sesini alıştırması, talim etmesi gerekiyor.

Adamın birisi bir ezan okuyormuş. Allah affetsin, kulakları tıkayacak gibi gıcır gıcır bir sesle, çok fena...

Birisi aşağıdan bağırmış:

“—Yahu sen ne yapıyorsun orada?”

“—Ezan okuyorum, duymuyor musun?”

“—Niçin okuyorsun bu ezanı? Bunun için ne kadar para alıyorsun?”

“—Ne parası, ben bunu Allah rızası için okuyorum.” demiş.

Aşağıdaki cevabı yapıştırmış;

“—Öyleyse, Allah rızası için okuma!”

Ali Rıza Hakses isimli bir Müftü Efendi vardı, o anlatırdı. Cümle geçmişlerimize Allah rahmet eylesin...

“—Ben sesi güzel olanları seçerdim, şehrin en kalabalık muhitindeki camilere müezzin tayin ederdim.” derdi.

Bir tanesini Ankara’da Zincirli Camii’ne müezzin tayin etmiş. Akşam oldu mu, memurlar, işini kapatan esnaf orada minibüs, otobüs kuyruğuna girerler. Herkes evine gidecek. Uzun bir kuyruk olur. Ezan okunur. Kuyruktan çıksa hakkı yanacak, camiye gitmese sevabı yanacak; bocalar. O müezzinin sesinin güzelliğinden yoldan dönüp gelirlermiş.

Ses güzelliği de Allah’ın bir vergisi ama, aslında önemli olan mânası... İnsan mânasındaki güzelliği görmeli!

Birisi ezan okurken aşağıdan evliyâullahtan birisi geçiyormuş: “Bu ne biçim ezan okumak!” demiş. O da yukarıdan onun ne

maksatla söylediğinden haberdar değil.

"—Beğenmedin mi, beğenmediysen gel sen oku." diye ters bir cevap vermiş.

O da taşın üstüne çıkmış, onun o ezan okuduğu yerde bir Allahu ekber demiş, taş ortasından ikiye ayrılmış.

Demek ki insan o aşkla, o şevkle taşı çatlatacak gibi, yanlış yolda gideni doğru yola döndürecek gibi, maddî ve mânevî güzelliği ile okumaya gayret etmeli.

O eskiler ne güzel, ne mübarek insanlarmış, ne güzel zamanlar geçirmişler. Sabah ezanı şu makamdan okunur, öğle ezanı şu makamdan okunur. Sabahleyin sessiz. Erken kalkmışsan dinliyorsun; gökyüzünden bir ezan sedası çalkalanıyor; çıldır çıldır, şarıl şarıl sular yıkıyormuş gibi sanki kâinatı yıkıyor. Bir güzel müezzin çıkmış, bülbülleri imrendirecek gibi ezan okuyor. İnsan mest oluyor.

Dinî hayatı ne güzel yaşamışlar. Yaptıkları işlere aşklarını, sevgilerini, muhabbetlerini dökmüşler. Ne güzel işler yapmışlar, göçmüşler; şimdi sıra bize geldi. Bakalım Rabbimiz bize hangi güzel işleri yapmayı nasip edecek? Onu gözleyelim.

b. Yaş ve Kuru Her Şey Müezzine Cevap Verir

(*Ve yûcibühû küllü ratbin ve yâbisin*) "Yaş ve kuru her şey ona cevap verir."

"Yaş ve kuru" diye iki zıt şeyi söylemekten kastı, sesinin yayıldığı yerdeki her mahlûk. "Yaşı kurusu, iyisi kötüsü, büyüğü küçüğü, canlısı cansızı, taşı, ağacı, otu, böceği, çiçeği; hepsi, hepsi ona cevap verir." diyor.

Ayet-i kerimelerde çok geçiyor:

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ (الجمعة:١ ، التغابن:١)

(*Yüsebbihu li'llâhi mâ fi's-semâvâti ve mâ fi'l-ard*) "Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ı tesbih etmekte, *Sübhâna'llàh* demekte devam ediyorlar." (Cuma, 62/1; Teğàbün, 64/1)

Veyahut:

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلٰكِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ

(الإسرا: ٤٤)

(*Ve in min şey'in illâ yüsebbihu bi-hamdihî*) "Allah'ı zikretmeyen, onu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Her varlığın kendine göre bir zikri, tesbihi, hareketi vardır. (*Ve lâkin lâ tefkahûne tesbîhahüm*) Fakat, siz onların tesbihini anlayamazsınız." (İsrâ, 17/44)

Her şey Allah'ı zikr ü tesbih ediyor. Her şey; taş, hücre, molekül, atom, zerre, küre, kâinat, yıldızlar, ay, güneş, bulutlar, yağmurlar, rüzgârlar; her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni zikrediyor, tesbih ediyor.

"—Ben duymuyorum!"

Radyo olmasa, elektromanyetik dalgaları sezinleyebiliyor musun? Sezinleyemiyorsun. Televizyon cihazın olmasa, görüntüyü görebiliyor musun? Göremiyorsun.

Kuşun duyduğu sesi duyabiliyor musun? Duyamıyorsun. Atın sezdiği hissi sezebiliyor musun? Sezemiyorsun. Sivrisineğin zekâsı sende var mı? Yok. Ufacık tefecik şey, küçücük hayvan medeniyete meydan okuyor.

Sen aciz bir mahlûksun, senin bir ayarın var, bir skalan var; o skalanın dışındaki şeyleri görmezsin, duymazsın. Eğer istiabın geniş olsa, skalan fazla olsa, o zaman kim bilir neler neler göreceksin.

İnsanın beyninde milyonlarca, milyarlarca hücre var ama insan onun çok küçük bir kısmını; dokuzda birini veyahut çok daha azını kullanıyormuş. Büyük bir kısmı duruyor, boş. İnsan ötekileri de kullansa, ne büyük insan olacak.

Onun için gözünü aç, hikmetleri sez, etrafındaki esrarı anlamaya pür dikkat kesil! Dikkat edersen görürsün, dikkat etmezsen her şeyi dümdüz görürsün. Hiçbir şeyi anlamazsın, her şey sana dümdüz gelir.

Halıya bakarsın, dümdüz dersin. Yakından bakarsan düğüm düğüm; düğümlere bakarsan lif lif; liflere bakarsan, nice nice şekil

şekil; şekillere bakarsan, hücre hücre; hücrelere bakarsan, molekül molekül; moleküllere bakarsan atom atom; atomlara bakarsan, elektron, proton atom parçaları; onlara bakarsan enerji, enerjiye bakarsan; oradan ötesine karışmam. İnsan oradan ötede duruyor ama, Allah bildirince bilir. Allah öğretirse, insan her şeyi bilir.

Çevremizde her şey onu zikr ü tesbih ediyor. Rabbimiz Teàlâ bizi de zikr ü tesbih edenlerden eylesin… Gàfillerden eylemesin…

Koskoca boyumuzla posumuzla, aklımızla, gözümüzle, kulağımızla, dilimizle, dişimizle, kalbimizle, midemizle ortalıkta dolaşıyoruz ama Rabbimizden haberimiz yok, edebimiz yok, saygımız yok, sezgimiz yok, sevgimiz yok… Yazık! Vah, çok yazık!

Meselâ, bir adam hasta oluyor, hastaneye yatırıyorlar zincirlere vuruyorlar, bağlıyorlar, odasını da kilitliyorlar. Kapısında bir küçücük pencere var, oradan açıp içeriye bakıyorlar.

"—Aslan gibi adam ama, yazık!" diyorlar.

Neden? Çünkü aklı yok, onun için yazık diyorlar.

Rabbimiz bizi akıldan, sezgiden, sevgiden, mâneviyattan mahrum etmesin!

(*Ve lehû mislü ecri men sallâ meahû*) "Bu müezzinle beraber kimler namaz kılmışsa, onların ecirlerinin bir misli de ona veriliyor."

Neden? O sebep oldu, çağırdı. (*Hayye ale's-salâh*) "Haydi namaza gel!" dedi. Onlar da, "Ezan okundu, vakit geldi, hadi namaza gidelim." dediler, geldiler. Sebep oldu.

Vakti yaratan Allah, namazı emreden Allah, ezanı emreden Allah... Bu adamcağız kalktı, sadece "*Allahu ekber, Allahu ekber...*" dedi. "*Hayye ale's-salâh... Hayye ale'l-felâh!*" dedi. Minareden veya yüksek bir yerden ezan okudu; ötekisi de duydu, geldi. Bu kadarcık küçük bir gayrete, Allah namaza gelenlerin sevabını veriyor.

Pekiyi, daha büyük gayretlerle, İslâm'a daha büyük hizmetler ederse ne olur? Çok büyük sevaplar alır.

Oradan kıyas edelim. Müezzin "*Hayye ale's-salâh*!" diyor. Ev Allah'ın, din Allah'ın, erkân Allah'ın... Hepsini öğretmiş, hepsi usul olarak mevcut. Müezzin sadece bir seslenmiş oluyor. "Hadi gelin, *vakt-i salah*, namaz vaktidir, gelin!" diyor, ondan bu kadar ecir kazanıyor.

Rabbimizin lütfuna bak, keremine bak! Rabbimizin bizlere bahşettiği nimetleri ne sebeplerle verdiğini gör! Hak mı ediyoruz, müstahak mı olmuşuz, çok mu büyük iş yapıyoruz? Yani müezzin çok mu büyük bir iş yaptı?

Değil ama Allah'ın adını andı. Allah'ın büyüklüğünü semalara seslendi, sesinin duyulabileceği kadar yere duyurdu. Allah'ın birliğini söyledi, Peygamber Efendimiz'in onun elçisi olduğunu söyledi, namaza çağırdı, felaha çağırdı. İşte bu söylediği sözlerden, bu şehadetten dolayı bu ecirleri kazanıyor. Bir de düşünün ki dini müdafaa ediyor; elinde kalemi kitabı ile basını ile hizmet eden alimin sevabını düşünün!

"—Alim mi üstün, şehid mi?"

Geçen hafta şehidliğin ecrini, sevabını hadîs-i şerîfte okuduk ama alim daha üstün...

"—Hocam, alim masasında oturuyor; şehid kanını döküyor, canını veriyor."

"—Şehidi de yetiştiren alim..."

Alimler olmasa din çöker. En üstün alimdir, onun için kimse böbürlenmesin.

رُتْبَةُ الْعِلْمِ أَعْلَى الرُّتَبِ .

(*Rütbetü'l-ilmi a'le'r-ruteb*) "İlim rütbesi rütbelerin en üstünüdür."

"—Bana biat edilsin, bana tâbi olunsun..."

Olmaz! İlme tâbi olunacak, alime tâbi olunacak.

c. Kalbî Zikrin Fazileti

Bu hadîs-i şerîf zikirle ilgili. İbn-i Ebi'd-dünyâ ve İbn-i Hibban, Câbir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyuruyor:[32]

يُفَضِّلُ الذِّكْرَ الْخَفِيَّ الَّذِي لاَ تَسْمَعُهُ الْحَفَظَةُ ، عَلَى الَّذِي تَسْمَعُهُ سَبْعِينَ ضِعْفًا (ابن أبي الدنيا ، هب. وضعفه عن عائشة)

RE. 512/11 (*Yufaddilü'z-zikrü'l-hafiyyü'llezî lâ tesmeuhü'l-hafazatü ale'llezî tesmeuhû seb'îne dı'fen.)*

(*Yafdulü*) "Daha üstün olur, daha faziletli olur, daha sevaplı olur, (*ez-zikrü'l-hafiyyü'llezî lâ tesmeuhü'l-hafazatü*) Hafaza meleklerinin duymamış olduğu zikr-i hafî., (*ale'llezî tesmeuhû*) Hafaza meleklerinin duyduğu zikirden." Ne kadar daha faziletli, üstün, sevaplı? (*Seb'îne dı'fen*) "Yetmiş misli daha sevaplıdır."

Bir insan duyulabilecek bir şekilde *Allah, Allah, Allah* diyor veya *Lâ ilâhe illa'llàh, Lâ ilâhe illa'llàh, Lâ ilâhe illa'llàh* diyor veya *Sübhâna'llàh* veya *Allahu ekber* veya "Yâ Bakî, Yâ Latîf, Yâ Hak, Yâ Selâm…" diye Allah'ın esmâsından birisini söylüyor.

---

[32] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.182, no:4738; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.63, no:2353; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Âliyye*, c.X, s.41, no:3503; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.399; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.447; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.171, no:26899.

Bunların hepsi zikirdir. Bunu duyulacak şekilde söylerse bir sevap alır. Kalpten, candan, sevgiyle söylerse:

Bir kez Allah dese aşk ile lisân,
Dökülür cümle günah misl-i hazân.

Sonbaharda yaprakların kuruyup da ağaç sallandığı zaman döküldüğü gibi günahlar dökülüyor. Bir insan bir kere aşk ile Allah dese; bunu sessiz söylese, içinden söylese, kimsenin anlamayacağı bir şekilde söylese, sevabı yetmiş kat daha fazla oluyor. Neden? Çünkü içinden söylediği zaman gizli oluyor.

Hafaza melekleri hangileridir?

İnsanın amellerini kaydedip hıfzeden, onların kayda geçmesini sağlayan, sevapları günahları yazan melekler.

Sonra insanın her ekleminde, her âzâsında bir melek var; onu koruyor. Korumazsa mahvolur, kazaya uğrar, çalışamaz hale gelir. Bu hafaza melekleri sevap günah neyse yazacaklar, duymaları gerekiyor. Onların bile duymadığı; içten, gönülden yapılan o gizli zikir, yetmiş kat daha sevaplı oluyor.

Duyulduğu zaman gösteriş olabilir, şöhret olabilir.

"—Yahu filanca mahallemizde filanca efendi var ya, mübareğin dilinde Allah'ın adı hiç eksik olmaz, boyuna Allah'ı zikreder, durur. Elinde tesbih; şıkır şıkır çeker durur. Mâşaallah, ne mübarek adam!"

"—Ya, öyle mi? Gidelim elini öpelim, duasını alalım, hastamızı götürelim, şifa isteyelim." ve saire, şöhret olur.

Kapısına dizilmeye başlarlar:

"—Aman hocam, etme hocam, hastamıza bir nefes ediver hocam, dua ediver."

Tehlike! (*Eş-şöhretü âfetün*) "Şöhret âfettir." İnsanın şöhret kazanması âfettir.

"—Hocam nasıl olur, herkes beğeniyor, âfet olur mu?"

Film artistleri bile, "Gazetecilerden illallah!" dedikleri için arka kapıdan kaçıyorlar. Ön kapıdan giriyor, yangın merdiveninden kaçıyor.

Şöhret gerçekten âfettir. İnsanın bir kenarda, kimsenin

bilmediği bir şekilde, kendi başına, huzur içinde, rahat rahat ibadet edebilmesi çok tatlı. En güzeli o. Ama şöhrete bulaştı mı bu sefer şeytan gelir;

"—Sen nesin be! Aslansın. Kırkpınar pehlivanları senin yanında solda sıfır kalır. Ağasın, paşasın, senin yanına kimse yanaşamaz."

"—Hakikaten ben öyleyim galiba. Herkes etrafıma toplanıyor." derken, nefsi bir oyun eder, şeytan bir oyun eder, sonunda insan helâk olur. Çünkü Allah kibri sevmez, gururu sevmez.

Neyiz ki? Onun verdiğinden başka neyimiz var ki? O vermişse onundur. Benim neyim var ki, hepsi onun… Veren Allah, alan Allah… Eğer akıl vermişse Allah vermiş, alırsa görürsün gününü… Zenginlik vermişse Allah vermiş, alırsa anlarsın halini; köşelerde sürünürsün, küflü ekmek ararsın, Allah etmesin! Hepsi Allah'tan.

O halde övünmeye mahal yok ama insanoğlu şaşırır. Biraz alkış, biraz şöhret, biraz zenginlik insanın yürüyüşünü değiştirir, tavrını değiştirir, burnunun ucunu havaya kaldırtır. Eski dostları görmez olur, beğenmez olur; felaket. Onun için her şeyin gizli olması iyi.

Bir arkadaşımız anlatmıştı. Babası vefat etmiş, üzülmüş. Vazifelerini yapmış, evrâk-ı metrûkesini inceliyor. Mirasçı ya, karıştırıyor. Karıştırırken bir de bakmış, meğerse babası Nakşî tarikatinin dervişlerindenmiş, haberi yok!

Babası ömür boyu onun yanında yaşadı. Evladı, babasının zikir ehli bir kimse olduğundan; tesbih çeken, ibadet eden, âşık-ı sâdık bir kimse olduğundan haberi olmamış. Ne tevazu! Ne mübarek insanlar var; en övünülecek şeyleri en çok saklamışlar, ibadetlerini belli etmemişler. İbadet de gizli, kabahat de gizli.

"—Kabahatin gizli olmasını anladık ama ibadet niye gizli olsun?"

Nafile ibadetlerin gizlisi makbuldür, söylersen sevabı kaçar. Farz ibadetlerin âşikâre olması makbuldür çünkü başkası da görür; "Ben de yapayım." der.

"—Kusura bakmayın, namaz vakti geldi. Şurada namazı kılalım." diyor, âşikâre kılıyor.

Hacı efendi caddenin kenarına seccadeyi sermiş, çimenin üstünde namaz kılıyor. Hani ibadet gizli olurdu?

Bak bu hacı efendi, koca sakalıyla çimenin üstünde namaz

kılıyor. O caddedekilerin hepsine ibret olsun.

"—Ey ahali! Siz Allah'ın kulu değil misiniz?"

"—Kuluyuz."

"—Siz müslüman değil misiniz?"

"—Müslümanız."

"—Namaz size de farz değil mi?"

"—Farz."

"—İşte bak vakti geldi, ben burada kılıyorum. Size de ibret olsun, siz de kılın." demiş oluyor.

Lisân-ı hâl ile nasihat etmiş oluyor. Kürsüsüz, mikrofonsuz, teypsiz vaaz. Orada namaz kılınca ötekisinin aklına geliyor.

Zekâtını veriyor. Komşusu:

"—Ben de zenginim; bu zekâtını veriyor, ben niye vermeyeyim?" diye hatırına geliyor, tamam.

Ama nafile ibadetleri gizli yapmak sevap.

"—Geceleyin fukaralar gibi gözyaşı dök! Gündüz bir insana padişahlık gerekiyorsa geceleyin uyuma, seher vaktinde kalk, seccadene otur, karanlıkta kimse görmezken Allah de, tevbe et, istiğfar eyle, ibadet eyle, gözyaşı dök, ağla; o zaman mânevî padişah olursun."

"—Sultan Abdulkàdir-i Geylânî, hangi devletin sultanıymış? Başşehri neresi?"

Başşehri yok, mânevî âlemin sultanı.

Hacı Bayrâm-ı Velî Sultan, Tâceddin Sultan… Ankara'nın mübareklerinden.

Eyüp Sultan...

"—Eyüp Sultan'ın devleti varmış demek ki. Onun zamanında hangi vezirler yaşamış? Ordusu kaç kişiymiş?

Ordusu yok; mânevî hayatın sultanı. Eğer böyle mâneviyatın sultanı olmak istersen sessiz yapacaksın, sakin yapacaksın, göstermeyeceksin, belli etmeyeceksin ki ecri çok olsun.

Belli edersen, ibadetlerini âşikâre yaparsan sevabı azalır. Birkaç defa söylersen riyadan dolayı sevap silinir, günah yazılmaya başlanır.

"—Ben her gece kalkarım; namaz kılarım, Kur'an okurum, tesbih çekerim. Ne haber?"

"—Pazartesi ve perşembe günleri de oruç tutarım. Sen yapıyor musun? Seksen defa hacca gittim, yetmiş defa umre yaptım. Paramın şu kadarını fukaraya dağıtırım. Şu kadar talebe yetiştirdim."

Söyledikçe sevabı gider. Gizli yapacak; sessiz, karanlıkta, kimse görmeden yapacak; o zaman sevabı çok olur. Onun için zikr-i hafî kıymetli oluyor.

Muhterem kardeşlerim! Kalbinizi Allah'ın zikrine alıştırın! Sessiz sedasız, kimse bilmeden, dil dudak deprenmeden, ses dışarıya çıkmadan, kimsenin anlamasına meydan vermeden, içeriden Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin zikri ile kalbiniz meşgul olsun, dursun.

"—Allah, Allah, Allah, Allah, Allah, Allah…" belki daha şiddetli bir şekilde, daha hızlı bir tarzda, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin zikriyle kalbin meşgul olsun!

d. Deccal ile Ürdün Nehri Üzerinde Savaşılacağı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[33]

يُقَاتِلُ بَقِيَّتُكُمُ الدَّجَّال عَلَى نَهْرِ الأُرْدُنِ ، أَنْتُمْ شَرْقِيُّ النَّهْرِ وَهُمْ غَرْبِيَّتَهُ

(ابن سعد عن نهيك بن صريم السكونى)

RE. 512/12 (*Yukàtilü bakiyyetikümü'd-deccâle alâ nehri'l-ürdüni, entüm şarkiyyü'n-nehri ve hüm garbiyyetehû.*)

(*Yukàtilü bakiyyetikümü'd-deccâle alâ nehri'l-ürdüni*) "Sizin geride kalanlarınız; ölmeyip, şehid olmayıp geriye kalanlarınız Deccal ile Ürdün nehri üzerinde savaşacaksınız. (*Entüm şarkiyyü'n-nehri*) Siz nehrin şark tarafında olacaksınız; (*ve hüm garbiyyetehû*) o Deccal'in ordusu, avanesi garp tarafında olacak."

Peygamber Efendimiz; kıyamete takaddüm eden zamanda

---

[33] Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.668, no:12542; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.476, no:8824; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.VII, s.422; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXII, s.323; İbn-i Şureym es-Sükûnî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.327, no:38827; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIV, s.171, no:26901.

Deccal'ın çıkmasıyla ve ondan sonra olacak hadiselerle ilgili bir haberi de böylece bildirmiş. Peygamber Efendimiz'in dünyanın geleceği ile ilgili hadîs-i şerîfleri çoktur.

Bazı alimler bu hadîs-i şerîfleri ayrı kitaplar halinde toplamışlardır. Bazı kardeşlerimiz bu meselelere çok meraklıdır, çok severler. Bazıları bu konularda ihtisas sahibi olmuşlardır. Mehdi AS, Deccal, kıyamet ahvali üzerinde derin derin araştırmalar yapmışlar, hadîs-i şerîfleri toplamışlardır. Hepsi güzel… Hepsinden sadesi hepsinden güzeli, acizâne bana böylesi daha güzel geliyor.

Hadis-i şerifte şöyle buyuruluyor:[34]

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ (الديلمي عن أنس)

(*İzâ mâte'l-insânü*) "İnsan öldüğü zaman, (*fekad kàmet kıyâmetühû*) onun kıyameti kopmuştur."

"—Daha dur bakalım, Mehdi de çıkmadı, Deccal de çıkmadı, kıyamet de kopmadı." desen, Azrail fırsat vermez ki.

İnsanın, yakasına yapıştı mı; "Gel bakalım, hadi bakalım." dedi mi; "Onun kıyameti koptu." demektir. O zaman demek ki kıyamet hepimize burnumuzun ucu gibi yakın. Kendi kıyametimiz yakın. Ne zaman öleceğimizi bilmeyiz. Sabah çıkarız, akşam belki eve dönemeyiz. İnsan öldü mü onun kıyameti kopmuş demektir.

Onun için kıyamet bu kadar yakındır. İki parmağın birbirine yakınlığı kadar yakındır.

Ne yapmamız gerekiyor? Tevbe etmemiz gerekiyor; hak yolda olmamız, gàfil olmamamız, kendimizi uyarmamız, uyanmamız gerekiyor. Allah'ın sevdiği bir hal üzere olmamız gerekiyor. Allah'ın sevdiği hal üzere olursan ne âlâ! Olmazsan, bir gàfil anında, pokerin eldeki kâğıtları bile bitmemişken ecel gelirse ne olacak?

"—Hele biraz müsaade et de şu elimdeki kâğıtları bir harcayayım." mı diyeceksin?

---

[34] Lafız farkıyla: Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.285, no:1117; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1072, no:42748; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1615, no:2618; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IV, s.65, no:2781.

Veyahut tam kumaşı ölçmüş, tartmış, biçmiş; parayı almamış. Azrail AS'a:

“—Dur bakalım! Şu kumaşı verdik adamın eline, parasını alalım!” mı diyecek?

Kıyamet koptu mu zaten alışveriş eden insan, aldığının parasını veremeden kopacak. Öyle âni, birden kopacak. Bizim de kıyametimiz öyle olacak. Ölüm kim bilir nerede, nasıl, ne zaman, kaç yaşında, ne şekilde olacak?

Rabbimiz sevdiği bir kul olarak, sevdiği bir hal ile sevdiği bir sıfat üzere, sevdiği amelleri işlerken, dilimiz Kur'ân-ı Kerîm ile meşgulken, ağzımız oruçluyken, camide, secdede; böyle güzel hallerle hüsn-ü hâtimeler nasib eylesin…

Bu kıyamet meseleleri çok konuşulduğu için kendi kendime bu hususta bir yol tutturdum. Şöyle diyorum:

“—Yâ Rabbi! Bize kıyametin sıkıntılarını, dehşetlerini tattırma; uzak zamana, ta öte bir zamana at. Bize sevdiğin kul olarak yaşamayı nasip eyle, huzuruna sevdiğin bir kul olarak gelmeyi nasib eyle!”

O kıyametin sıkıntıları, telaşları çok zor. Zaten kıyamet insanların ancak şerlileri üzerine kopacak. Şerlileri üzerine kopacak ama, bir grup iyi insan da daima mevcut olacak.

Her ne hal ise Rabbimiz bizi sevdiği, razı olduğu zümreden eylesin… Gaflet içinde olmayan kullardan eylesin… Daima abdestli, daima namazlı, daima hak yolda, daima hizmet yolunda, daima sevdiği sıfatlara sahip olarak, iyi bir yol üzerinde yaşamayı nasib eylesin… Hayırlı, uzun ömür ihsan eylesin… Vademiz yettiği zaman da sevdiği bir kul olarak ruhumuzu teslim etmeyi nasib eylesin…

e. Kur'an Bilgisi ve Cennetin Dereceleri

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mace, Ebû Ya'lâ, ve İbn-i Ebî Şeybe Ebû Said el-Hudrî RA Hazretleri'nden rivayet etmiş. Kur'an ehline bir müjde var. Bugün imamlara, müezzinlere de hep mükâfatlar, müjdeler çıktı.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[35]

يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ ، إِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ: اقْرَأْ وَاصْعَدْ ! فَيَقْرَأُ وَيَصْعَدُ بِكُلِّ آيَةٍ دَرَجَةً ، حَتَّى يَقْرَأَ آخِرَ شَيْءٍ مَعَهُ (حم . ه. ع. ش . عن أبي سعيد)

RE. 513/1 (*Yukàlü li-sàhibi'l-kur'ân, izâ dehale'l-cenneh: İkra' va's'ad! Feyakrau ve yas'adu bi-külli âyetin dereceten, hattâ yakraa âhira şey'in meahû*)

(*Yükàlü li-sâhibi'l-kur'âni izâ dehale'l-cennete*) "Cennete girdiği zaman Kur'ân-ı Kerîm'e sahip olan kimseye denir ki: (*İkra' ve's'ad*) Oku ve yüksel! (*Feyakrau ve yas'adu*) O da Kur'ân-ı Kerîm'den ayetleri okur, okudukça derecesi artar artar; yükselir yükselir, yukarıya çıkar. (*Bi-külli âyetin dereceten hattâ yakraa âhire şey'in meahû*) En son bildiği âyet bitip tükeninceye kadar yükselmeye devam eder. Ayetler bitti mi yükselmesi de durur; artık orası derecesi olur."

Rabbimiz cümlemizi Kur'ân-ı Kerîm'in sahibi eylesin, Kur'ân-ı Kerîm'in ehli eylesin; Kur'ân-ı Kerîm'i okumak, anlamak, sevmek, Kur'ân-ı Kerîm tarafından sevilmek, Kur'ân-ı Kerîm tarafından şefaat olunmak nasib eylesin…

Kur'ân-ı Kerîm'i bilmiyoruz. "Hadi oku bakalım, yüksel bakalım." dediler. Kanatsız kuş gibi çırpın çırpın, olduğun yerde dur. Battal ördek gibi. Ne kadar acı! Rabbimiz hepimize Kur'ân-ı Kerîm'den çok şeyler bilmeyi nasip eylesin! Evlatlarımızı iyi yetiştirelim, Kur'an ehli olarak yetiştirelim, hafız yetiştirelim, âlim yetiştirelim, takvâ ehli yetiştirelim. Bir insan bir şeyin haram olduğunu bilse ama o haramı, o günahı işlese o işin haram olduğunu biliyor sayılır mı? Sayılmaz.

---

[35] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1242, no:3780; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.40, no:11378; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.495, no:1338; Ebû Nuaym, *Mesânîd-i Firâsü'l-Mekteb*, c.I, s.117, no:40; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.812, no:2331; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.172, no:26905.

Gerçekten bilseydi o haramı işlemeyecekti. Yapıyor, demek ki bilmiyor. Cahil sayılır. Günah işleyen insanların hepsi cahildir. Alim olan insan; kalbi doğru, sözü sadık, ameli müstakim olan, Hakk'ın yolunda yürüyen insandır. "Hocam bu mektebe gitmedi, medresede okumadı, yanında bir diploması yok. İlkokulu bile bitirmedi, ayrıldı." Ayrıldı ama Allah'ın rızasına uygun işler yapıyor. Sen üniversiteyi bitirdin ama boyuna günahlara koşturuyorsun; kırmadığın ceviz, yemediğin nane kalmadı. Nerede kaldı senin diploman? Sen o diplomaları ne diye aldın? Vebalin, mesuliyetin artsın diye mi aldın? İmam Hatip Okulu'nda okumuş; imamlıktan, hatiplikten, dinden, imandan nasibi yok.

Hafız olmuş birisi var. Bir iki yerde tanıttım:

"—Bu şahıs hem yüksek ticareti bitirmiştir hem hafızdır." dedim. Baktım köpürüyor, kızıyor;

"—Benim hafızlığını söyleme." diyor.

"—İyi söylemeyeyim ama ne oluyor?" dedim.

"—Çok kızar." dediler.

"—Hafız, iyi mâşaallah! Olgun bir kimseymiş ki hafızlığı övülmesin, övünç meselesi olmasın diye söylettirmiyor." diye düşündüm.

Ben hâlâ işin farkında değilim. Sonradan anladım ki meğer adam kumarbazmış, içkiciymiş. Tabi o yolla ötekisi zıt olduğundan, söylenmesine kızıyormuş.

Yazıklar olsun! O zaman, Kur'ân-ı Kerîm'in ehli değil, sahibi değil. Kur'ân-ı Kerîm onu bırakmış, gitmiş ki içki içiyor, kumar oynuyor, evli hanımından başka dost edinmiş, doğru yolda yürümüyor.

Allah insanı şaşırtmasın. Şaşırttı mı çok zor. Şeytan insanın burnuna kancayı bir taktı mı, bu ayıcıların ayıyı oynattığından beter oynatır:

"—Kalk bakalım kaynana nasıl bağırıyor, gelin nasıl utanıyor."

Koca ayı dağda onu görse parçalar ama, burada burnuna halka geçirilmiş. Sopayı gördüğü için kalkıyor. Ayıcının boyunun iki misli ama dediği her şeyi yapıyor. Çünkü burnuna halka geçti.

Şeytan da mânevî bakımdan bir müslümanın burnuna halkayı

geçirirse, onun gibi oynatırsa yazık olmaz mı?

Üstüne güldürme öyle düşman-ı bed-sîreti
Müstakim ol, Hz. Allah utandırmaz seni!

"Öyle kötü bir düşmanı kendine güldürme." diyor, Diyarbakırlı Said Paşa. "Allah'ın yolunda yürü, doğru yolda yürü, öyle günahlı işler yapıp da şeytanı kendine güldürme, şeytanın maskarası olma." diyor.

Rabbimiz bizi şeytanın maskarası olmayanlardan eylesin... Rahman'ın yolunda yürüyenlerden eylesin…

Kur'ân-ı Kerîm'e çok çalışmalıyız, Kur'ân-ı Kerîm'in ehli olmalıyız ama Kur'ân-ı Kerîm'i uygulamalıyız, yaşamalıyız; yaşamazsak ehli sayılmayız.

f. Anaya Babaya İtaatte Ölçü

Bundan sonraki hadîs-i şerîf hepimiz için ibret verici bir ikaz mahiyetinde. 513. sayfanın 2. hadîs-i şerîfi:

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[36]

يُقَالُ لِلْعَاقِّ: اِعْمَلْ مَاشِئْتَ مِنَ الطَّاعَةِ ، فَإِنِي لاَ أَغْفِرُ لَكَ ؛ وَيُقَالُ لِلْبَارِّ: اِعْمَلْ مَاشِئْتَ ، فَإِنِّي أَغْفِرُ لَكَ (حل. عن عائشة)

RE. 513/2 (*Yukàlü li'l-àkkı: İ'mel mâ şi'te mine't-tàati, feinnî lâ ağfiru leke; ve yukàlü li'l-bârri i'mel mâ şi'te, feinnî ağfiru leke.*)

Âkkun, Arapça'da *ayın, elif, kaf* ile; anneye ve babaya âsî olan edepsiz evlat demek. Anasını babasını saymıyor, sözünü dinlemiyor, kan kusturuyor, kendisine lânet ettiriyor. Böyle evlada *âk* derler. *Âk,* hukuk-u valideyne, ana ve baba hukukuna riayet etmeyip âsî olmak demek.

---

[36] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.216; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.457, no:8739; Hz. Aişe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.663, no:664.

(*Yukàlü li'l-àkkı*) "Ana babasına âsî olan, böyle edepsiz evlâda denilir ki: (*İ'mel mâ şi'te mine't-tàati*) İbadetten, taatten ne iş yaparsan yap; (*feinnî lâ ağfiru leke*) ben seni affetmiyorum!"

Allah-u Teàlâ Hazretleri, meleklerine öyle dedirtir.

"—Ne yaparsan yap boşuna, ben seni affetmiyorum."

Namaz kıldı, hacca gitti ama anasına âsî, babasına âsî. Onlar orada inleyip duruyor, o orada namaz kılıyor.

"—Namaz kıldım, zekât verdim, sadaka verdim. Daha ne olacak, daha ne istiyorsun?"

Allah, annene babana itaatli olmanı istiyor. Annenin, babanın gönlünü almanı istiyor. Annenin, babanın hakkını ödeyemezsin de, mümkün mertebe hizmet etmeni istiyor.

Yapmıyorsun; annen üzgün, baban kırgın:

"—Bizim oğlan dinlemez ki bizi, edepsiz. Yetiştirdik, okuttuk ama dinlemez. Allah cezasını versin, Allah müstahakkını versin." diyor.

(*Ve yukàlü li'l-bârri*) "Ana babasına itaatkâr olan, edepli evlâda da denilir ki: (*İ'mel mâ şi'te*) İstediğini yap, (*feinnî ağfiru leke*)

muhakkak ben seni affedeceğim!”

Allah-u Teàlâ Hazretleri, meleklerine böyle dedirtir.

Tarlayı satmış, oğlunu okutmuş. Oğlan hukuk fakültesini bitirmiş. Dikilmiş babasının karşısına:

“—Biz fakültede devrimciler olarak gericilerle mücadele etmek için aramızda teşkilat kurduk. Sen benim kız kardeşime başını örttürüyorsun, çarşaf giydirtiyorsun. Bu ne biçim şeydir?” der.

Adam hacı, dindar, namazlı niyazlı kimse. Oğlunun yetişmesi için okuması için tarlanın mahsulünü satmış, tarlanın kökünü satmış. Çocuk da okumuş, anasının babasının karşısına çıkıyor;

“—Kız kardeşimi aç!” diyor.

Ne yapacaksın kız kardeşini açınca, vitrine mi koyacaksın?

“—Açılsın, utanıyorum ben kardeşimden.” diyor.

Sen Avrupalı mısın, Asyalı mısın, müslüman mısın, nesin? Senin örfün, tören ne? Avrupa’da çıplaklar kampı bile var; bikini ile mayo ile gezerler, mini etekle japone kolla gezerler. Onlar gezer ama sen müslümansın, senin bir imanın var.

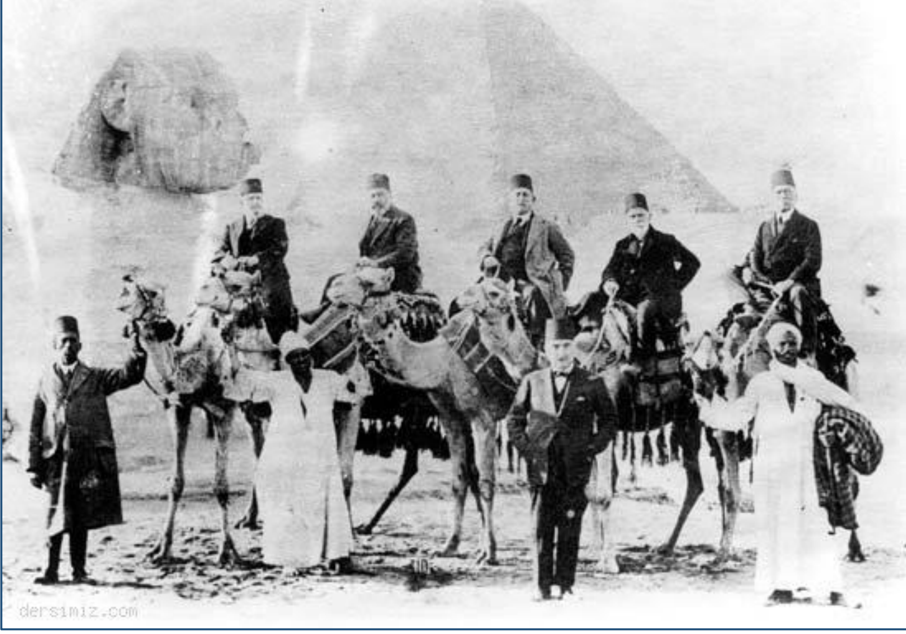
“—Benim kardeşim de öyle olsun.”

Olur mu? Biz taklitçi miyiz? Biz bir işi neden yapıyoruz? Allah’ın rızası için yapıyoruz. “Allah emretti.” diye namaz kılıyoruz. “Allah emretti.” diye hadis okuyoruz. Allah, Rasûlüne uymamızı emir buyurduğu için Rasûlünün hadîs-i şerîflerini okuyoruz. “Allah’ın rızası burada.” diye okuduklarımızı tatbik ediyoruz. “Müezzinlik sevap!” diye aklımıza yerleştirdik.

“—Aman yaz tatilinde bir yere gittiğimiz zaman minareye çıkalım da biraz ezan okuyalım.” diye niyetimize aldık.

Neden? Çünkü her şeyi Allah rızası için yapıyoruz. Allah’ın rızasına aykırı olan şeyi para da olsa pul da olsa büyük kâr da olsa istemiyoruz.

“—Lokantamıza içki koyarsak çok müşteri gelir, çok para kazanırız. Bakkalımıza içkileri sıralarsak içkiciler geliyor, çok satılıyor. Çok da para veriyorlar. Hem oraya geldiği zaman meze de alıyor. Parayı nereden buluyorsa fiyatını bile sormuyor. Hepsini alıyor alıyor, parayı veriyor, ‘üstü de sende kalsın’ diyor. Arkadaşlarını toplamış âlem yapacak. Balkonda manzaraya karşı, boğaza karşı içecekler; çok para veriyor.”

Onun için;

"—Hocam müsaade et de içki koyalım, satalım! Ben kendim hiç içmem. Hacca gittim, beş vakit namazı camide kılarım."

Satamazsın! Satmak da yasak! Haram! Menfaatimiz de olsa günahlı işten geri duruyoruz, zararımız da olsa sevaplı işi yapıyoruz. "*Çiğnerim, çiğnenirim hakkı tutar kaldırırım!*" diyor Mehmet Âkif.

Mehmet Âkif ne diye İstanbul'da oturmadı? Otursaydı. Niye Kastamonu'ya gitti? Niye İstiklal Harbi'ne katıldı? Niye cephelerde koşturdu? Niye canını dişine taktı? Niye dedelerimiz yedi düvelle, dünyanın her yerinde çarpıştılar? Niye canlarını verdiler?

İmanları için. Onlar dünya nimetini isteselerdi çok şeyler elde ederlerdi, ahiret nimetini istediler.

Bizimki şaşırmış. Anne babasına âsî. İstediğini yapsın, kıymeti yok. Anne babasına âsî oldu mu, insanın ibadetleri kabul olmuyor. Bunu aklınıza yerleştirin, annenizin babanızın gönlünü alın!

"—Hocam, benim bir annem babam namaz kıldığıma razı değil, senin vaazına geldiğime razı değil, tesbih çektiğime razı değil,

müslüman olduğuma razı değil, kızlarla flört etmediğime razı değil.”

Böyleleri de var. Şimdi ne olacak?

O zaman onun sözünü dinlememek vazife oluyor. İş değişti.

Bizim bir arkadaşımız vardı, bir yerde hoca…

“—Siz Müslümanlığın cefasını mı çektiniz?” derdi. “Ben ikindi namazını kılmak üzere, “Allahu ekber!” diye namaza dururdum. Babam alt taraftan evimizin kapısını açınca hemen selâm verir, her şeyi saklardım. Namaz kıldığımı belli etmezdim, saklardım. Babam süvariydi; ‘Sende mi gerici oldun, namaz kılıyorsun.’ diye kırbaçla döverdi.”

Öyle babalar da var. Allah herkese çeşit çeşit imtihanlar veriyor. Allah ıslah etsin, akıl fikir versin.

Günah yolunda kimseye itaat edilmez:[37]

لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ (حم. طب. ك. وابن خزيمة ، وابن جرير عن عمران ؛ و الحكم بن عمرو ، وأبو نعيم ، خط. عن أنس ؛ طب. عن النواس)

---

[37] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.66, no:20672; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.170, no:381; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.632, no:602; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.55, no:873; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.275; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.145; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.409, no:3889; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.356, no:1988; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.II, s.383, no:3788; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.155, no:786; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.VIII, s.58; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.131, no:1095; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.181, no:3917; Hz. Hüseyin RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.545, no:33717; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.369, no:3647; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Abdi'l-Ber, el-İstîàb, c.I, s.269; Abdullah ibn-i Huzâfe RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X; s.22; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.109, no:443; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.322; Temîm-i Dârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.105, no:14875; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2077, no:3076; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.427, no:17172.

RE. 481/9 (*Lâ tàate li-mahlûkin fî ma'siyeti'l-hàlik*) "Allah'a isyan edilme durumu olduğu zaman, mahlûka itaat olmaz!"

Babası oğlunu karşısına oturtuyor:

"—İç evlâdım şu kadehten..."

İçemez! Kendisi içki içiyor, oğluna diyor ki:

"—Gel buraya!"

Çocuk geliyor.

"—İç şundan!" diyor.

Kadın oradan diyor ki:

"—Yahu içirtme şu şeyi, ne biçim adamsın?"

"—Annene küfret!" diyor çocuğa...

Çocuk söyleyince gülüyor.

Tabii böyle babaları, anaları Allah ıslah etsin… Onlar Allah'a âsî olduğu için, "Allah'a isyan yolunda kula itaat edilmez, günaha dalınmaz."

Amir memuruna:

"—Şu işi şöyle idare ediver." diyor.

"—Yapamam." derse;

"—Ben senin amirinim, yapmak zorundasın." diyor.

Yapamaz. Yaparsa mes'ul olur; "Amirim söyledi." demek kurtarmaz. Dinimizde bu kaide eskiden beri böyle…

Allah'a isyan yolunda kula itaat edilmez. Babası da olsa, hocası da olsa, kocası da olsa isyanda itaat olmaz, yanlış işte itaat olmaz.

Peygamber Efendimiz SAS bir müfreze tertip etmiş, birisine demiş ki:

"—Sen bu müfrezenin komutanısın!"

Ötekilere de demiş ki:

"—Buna itaat edin, başkanınız, komutanınız bu!"

Müfreze yola çıkmış. Vazifeleri yapmışlar ama aralarına fitne girmiş, ihtilaf girmiş, şeytan girmiş, araları açılmış.

"—Peygamber Efendimiz bana itaat etmenizi söylemedi mi?"

"—Tamam, ediyoruz."

"—Şuraya gideceğiz."

"—Tamam."

"—Buraya gideceğiz."

“—Tamam.”

İstemeseler de itaat ediyorlar.

“—Hepiniz odun toplayın!”

Gitmişler, odun toplamışlar, yığın yığmışlar.

“—Ateşleyin!”

Ateşlemişler. Müfrezenin topladığı şeyler çatırdayarak yanıyor.

“—Girin içine!” demiş.

“Peygamber Efendimiz, ‘İtaat edin!’ dedi ama içine girmek olur mu?” Duraklamışlar, demişler ki:

“—Biz bunun içine girmeyiz, bu durumu Peygamber Efendimiz’e soracağız.”

Dönüşte sormuşlar:

“—Yâ Rasûlallah! Sen bize ona itaat etmeyi emretmiştin ama böyle böyle yaptı. Hayatımız bahasına girse miydik?”

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Eğer girseydiniz, cehenneme giderdiniz.”

Çünkü hayat yok olacak, orada çatır çatır yanacak. ne ifrat ne tefrit, ne o tarafa haksızlık ne bu tarafa haksızlık. Tam adalet çizgisi; keskin, sağlam, cadde-i kübrâ dosdoğru bir yol.

İslâm’ı böyle en güzel hali ile anlayıp yaşamayı, rızasını kazanmayı ve huzuruna sevdiği kul olarak, yüzü ak, alnı açık varmayı, cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı, cennet nimetleri ile mütena’im olmayı, Rabbimiz cümlemize nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!..

19. 06.1988 – İskenderpaşa Camii

06. MAHLÛKATA MERHAMET ETMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ لَمْ تَصُمْ جَوَارِحُهُ عَنْ مَحَارِمِي، فَلاَ حَاجَةَ لِي فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي (أبو نعيم عن ابن مسعود)

RE. 513/9 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Men lem tesum cevârihuhû an mehârimî, felâ hâcete lî fî en yedea taâmehû ve şerâbehû min eclî.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve çok muhterem kardeşlerim!

Allah hepinizden razı olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri dünyanın ve ahiretin saadet ve selâmetine sizleri ve bizleri nâil eylesin…

Peygamberimiz Efendimiz, rehberimiz, nümûne-i imtisâlimiz Muhammed Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir demet okumak, öğrenmek, tefeyyüz etmek üzere, namazımızın arkasından böyle oturup bir saat kadar hadis ile meşgul oluyoruz.

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına ve anlatılmasına, açıklanmasına başlamazdan önce boynumuzun borcu, sevgimizin,

saygımızın ve bağlılığımızın bir nişânesi ve gereği olması dolayısıyla, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye; ve onun mübarek sahabesi, cümle ahbâbı ve etbâı; ona en güzel tarzda ittibâ etmiş olan bütün mü'minler, alimler, fâzıllar ve kâmillerin;

Hazret-i Adem Atamız Safiyyullah'tan AS, Peygamber Efendimiz'e kadar yeryüzünün muhtelif yerlerinde ne kadar peygamber gelmiş geçmişse onların; bütün evliyâullah ve mürşid-i kâmillerimiz, sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemiz; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtazâ Efendilerimiz'den müteselsilen kendisinden feyz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turûk-u aliyye silsilelerimizden güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyihimizin ruhlarına;

Bu hadis-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvîlerin, musanniflerin; bu kitabı cem ve te'lif eyleyip, bizim okumamız için vasiyet etmiş olan Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri, canlarını, mallarını ortaya koyarak, Allah yolunda cihad edip, sevap kazanalım, cenneti kazanalım, rıza-i Bârîyi kazanalım diyerek, nice nice uzak yerlerden buralara gelip gelip fetheden ecdadımızın, fâtihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin, içinde oturup bu hadis-i şerifleri okuduğumuz şu camiinin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve ondan sonra muhtelif zamanlarda gerekli tamir, tevsi ve tecdîd eylemiş olanların ruhlarına hediye olsun diye; bu caminin içinden güzerân eylemiş olan eimmenin, hutebânın, müezzinlerin ve cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere, şu pazar günü herkes pikniğe gidip keyfine, zevkine, sefasına bakarken, Peygamber Efendimiz'e sevgisinden dolayı şu meclise gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ve istediklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan Müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, Peygamber Eendimiz'in sünnetine uygun işler yapalım, Peygamber Eendimiz'in sünnetini ihyâ edelim, böylece şehid sevaplarına nâil olalım diye; Peygamber Efendimiz'in şefaatine nail olalım, ahirette ona komşu olalım diye, bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerif

okuyalım öyle başlayalım, buyurun!

……………………..

a. Âzaların da Oruç Tutması

Okuyacağımız hadis-i şerifler Gümüşhanevî Hocamızın te'lif eylediği *Râmûzü'l-Ehàdis* isimli hadis kitabının 513 sayfasının 9. hadis-i şerifi ve devamıdır.

Demin metnini okumuş olduğumuz, İbn-i Mes'ud RA'ın râvîsi bulunduğu hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şöyle buyurduğunu bize naklediyor:[38]

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ لَمْ تَصُمْ جَوارِحُهُ عَنْ مَحَارِمِي ، فَلا حَاجَةَ لِي فِي أن يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِى (أبو نعيم عن ابن مسعود)

RE. 513/9 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Men lem tesum cevârihuhû an mehârimî, felâ hâcete lî fî en yedea taâmehû ve şerâbehû min eclî.*)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve Celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men lem tesum cevârihuhû an mehârimî*) Benim haram kılmış olduğum şeylerden sakınmayan; âzâları ve cevârihleri oruç tutmayan bir kimsenin, (*felâ hâcete lî fî en yedea taâmehû ve şerâbehû min eclî*) benim için yemesini ve içmesini terk etmesine hiç ihtiyacım yok."

Yemiyor, içmiyor ama diğer âzâları ile günahları işleyip duruyor. Öbür âzâları da günahlardan kesilecekti. Kesilmediğine göre boş yere yemesini, içmesini terk ediyor. Benim onun yemesini içmesini terk etmesine ihtiyacım yok. Nasıl olsa maksat hâsıl olmadı, işler çiğnendi gitti.

Muhterem kardeşlerim!

---

38 Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.VII, s.380, no:40673; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.242, no:8075; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.508, no:23867; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.214, no:23867.

Oruç çok güzel bir ibadettir. Bilim adamları da, akıllı mantıklı her insan da, Yirminci Yüzyıl'ın modern ilmini okumuş herkes de bu ibadete hayran kalır. Bir müddet bir şey yemiyorsunuz. İki öğün atlatıyorsunuz, üç öğün atlatıyorsunuz, bir şey yemiyorsunuz.

"—Önümde yiyecek var, param var, niye yemiyorum?"

İşte bu akıl ve mantık işi. Nefis bir şey yemeyi istiyor ama yemiyorsunuz. Ne kadar güzel! Buradaki asıl maksat, insanın nefsini yenmeyi öğrenmesi.

"—Oruçtan asıl maksat perhiz mi?"

Değil. O zaman Peygamber Efendimiz bir diyet listesi çıkarırdı:

"—Şunları şunları yiyeceksiniz, bunları yemeyeceksiniz; şunlardan bunlardan perhiz yapacaksınız, şunlardan bunlardan şu kadar gram yiyeceksiniz; tamam." derdi.

Maksat sadece perhiz değil. Maksat insanın iradesinin kuvvetli olması, nefsini yenmesi, Allah'ın istediği noktada durması, Allah'ın çizmiş olduğu haram sınırını tecavüz etmemesi, öbür tarafa aşmaması, geçmemesi, Allah'ın istediği bir kul olarak yaşaması, Allah'ın istediği işleri yapması, haram kıldığı işleri yapmamasıdır. Maksat bu!

Biliyorsunuz insanın içinde bir nefis var. *Nefs*... *Nun-fe-sin* harfleri. *Fe* harfi cezimli ama söylemek, nefs demek zor olduğundan nefis diyoruz.

Ayrıca bir de nefîs kelimesi var.

"—Bu tatlı nasıl olmuş?"

"—Nefîs olmuş."

Orada y var, o başka. 'Nefse çok tatlı gelecek, çok güzel bir tarzda demek.

"—Bu manzara nasıl?"

"—Nefîs..."

Nefsin çok beğendiği, haz ettiği bir manzara demek; o ayrı.

Nefs insanın kendi içindeki maddî benliği. Bu maddî benliği, varlığı Allah bize vermiş, herkeste bir nefis var.

Niye vermiş? Hepsi hikmetli. Bu nefis yemek ister, içmek ister; o da güzel, istemesi de güzel. Hiç istemesi olmasa, insan ne zaman acıktığını bilmese, yemeği atlatır atlatır, farkına varmaz, yemez, ondan sonra vücut çöker, gümbür gümbür gider, insan yaşayamaz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu yaşamanın devam etmesini istediğinden vücudun içine nefis diye bir varlık yerleştirmiş ki;

"—Sen bu vücudun maddî ihtiyaçlarını gözet! Sen idare müdürüsün. Şu vücut binasının idarî işlerine bak! Buraya su gerekiyor, suyu sağla… Su kesilirse bul. Gıda gerekiyorsa gıdayı sağla… Gıda kesilirse bul. Bu işleri kolla, gözet." diye Allah bize bir nefis vazifelendirmiş, içimize vermiş.

Bu nefis terbiye edilmediği zaman her şeyi istiyor. Yaramaz bir çocuk gibi. Annesi ile çarşıya çıkıyor, macun görüyor:

"—Anne bana macun alsana!"

"—Pekiyi."

Bir adım daha gidiyor:

"—Anne bana keten helva alsana!"

"—Pekiyi..."

Biraz daha geçiyor:

"—Anne bana balon alsana!"

"—Pekiyi..."

Biraz daha geçiyor:

"—Anne bana papuç alsana!"

"—Pekiyi..."

"—Anne bana şundan alsana!"

"—Pekiyi..."

Oyuncakçı dükkânının önünde annesini tutuyor, yürütmesi mümkün değil.

"—Gitme!"

"—Ne olacak?"

"—Bunlara bakacağız."

"—Evladım, para kalmadı."

Başlıyor tepinmeye, ağlamaya. Yani her şeyi istiyor.

'—'Aman illallah! Bu çocukla çarşıya çıkılmaz!"

Her dükkânın önünde bir mücadele, bir kavga, bir gürültü. Simitçiden simit ister, şekerciden şeker ister, leblebiciden leblebi ister, üzümcüden üzüm ister. Vermesen üzülürsün, versen illallah dersin.

Nefis de bunun gibi, terbiye edilmediği zaman her şeyi istiyor:

"—İsterim de isterim!"

Sonu gelmiyor, bitmez tükenmez arzular kaynıyor. Denizin dalgaları nasıl bitmiyor, peş peşe sahile atılıp duruyor. İnsanın nefsinin arzuları da bitmek bilmiyor.

Ne olacak o zaman? Her şeye tamam dersen bozukluk olur, buna bir yerde "dur" demek gerekiyor ve bunun bir ölçüsünü koymak gerekiyor. Bunun ölçüsü şeriat tarafından konulmuş.

Bizim dinimiz hayata hürmet ediyor, hayatı korumayı amaçlıyor. Dinin ana hedeflerinden birisi de hayatı korumaktır. İslâm dininin emirleri incelenirse hayatı koruma esasına çok dikkat ettiği görülür. Mesela bir insanın kendisini öldürmeye bile hakkı yoktur.

"—Can benim, sana ne? İstersem kayalardan aşağıya atlarım, istersem arabanın altına atlarım, istersem köprüden atlarım."

"—Atamazsın." diyor.

İslâm bu hayatı koruyor, küçükten beri koruyor. Hatta anne rahminden beri koruyor. Sonuna kadar koruyor. Hayata kastetmeyi en büyük günah saymış. İnsanın kendi hayatına kastetmesi de, başkasının hayatına kastetmesi de en büyük

günahlardan. Bu ana prensibin ışığı altında; her şeyi güzel, her hükmü hoş olan İslâm'ın birtakım yasakları oluyor.

"—Şunu yapma, bunu yapma!"

"—Yirminci Yüzyıl'da böyle yasaklı bir şey olur mu?"

Elbette olur. Yasaksız yer var mı, yasaksız iş yürür mü? Hadi bakalım, şu İstanbul'da bütün yasakları kaldır. Hırsızlar kepenkleri açsın, dükkânları yağmalasın. Yasak yok ya, herkes önüne gelen eve dalsın, girsin çıksın, istediğini alsın; herkes istediğini yapsın.

"—Olur mu hocam?"

"—Olmaz."

Tamam. Yasaksız yer olmaz. Yasaksız nizam olmaz. Nizam demek; "Şunu yapma, şunu yap." demektir, yasak demektir. İslâm da nizam demektir; düzen, intizam demektir. Tabi yasakları olacak. İslâm bu yasakları koyuyor, yumuşak yumuşak söylüyor:

"—Gıdayı ölçüyle al, belli zamanlarda al, vücudunu tamamen gıda ile doldurma, midenin bir kısmını boş bırak." diyor.

Peygamber Efendimiz'in vücudun korunması, sıhhatin korunması ile ilgili nice nice güzel tavsiyeleri var.

Oruç diye bir ibadet konulmuş. On iki tane ay var. On iki ayın bir ayında, senede bir ayda, Ramazan ayında oruç tutuluyor. Bakın dünya ehli nelere çalışıyor? Dünya ehli bir ay tatil yapıyor. On bir ay çalıştı mı; "Senede bir ay yıllık izin yapacağım!" diyor. Yallah plajlara, denizlere, gezmelere gidiyor.

Bizim dinimizde, İslâm'da senede bir ay irade eğitimi olarak oruç var. Ne kadar güzel! Nasıl insanın varlığını koruyor, aklı koruyor, insanın haysiyetini koruyor. Dinin gerçeklerini insanlar arasında yürütmek için, ayakta tutmak için ne güzel prensipler koymuş.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِسْلَامِ

(*El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm*) [İslâm nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun!]

Ne güzel din! Ne güzel yasak!

قُلْ إِنَّ اللّٰهَ لاَ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ (الأعراف:٢٨)

(*Kul inna'llàhe lâ ye'muru bi'l-fahşâ'*) "Ey Rasûlüm! Onlara de ki: Allah kötü şey emretmez!" (A'raf, 7/28)

Kanun bu… Allah-u Teàâ Hazretleri:

وَمَا أَنَا بِظَلاَّمٍ لِلْعَبِيدِ (ق:٢٩)

(*Ve mà ene bi-zallâmin li'l-abîd*) "Ben kullarıma zulmedici değilim." (Kaf, 50/29) buyuruyor.

"—Zulmetsem, kimse benden hesap soramaz ama ben kullarıma zulmetmem!" diyor.

Zulmetse hesap soran bulunur mu?

لاَ يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'al*) "Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; (*ve hüm yüs'elûn*) onlar ise sorguya çekileceklerdir." (Enbiyâ, 21/23)

Herkes sorgu suale tabi olabilir ama kàdir-i mutlak olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kim iradesinin dışında bir şey yaptırabilir?"

Olmaz! Allah; kötü şeyi emretmediğini, daima iyi, faydalı şeyleri emrettiğini bize bildirmiş. Demek ki her emrettiğinde her yasakladığında insanlık için bir fayda var. Bunu biliyoruz ve bunu incelediğimiz zaman, İslâm'a hayranlıkla bağlılığımız katmerleniyor, kat kat kuvvetleniyor.

"—Ne güzel nizammış. Ben bu dini anamdan babamdan öğrendim ama ne güzel bir dinmiş!" diyoruz.

Bizim böyle dememizle kalmıyor; anası babası hıristiyan, putperest, budist olan insanlar da müslüman oluyor. İnceleyince güzelliği karşısında hayran kalıyor, müslüman oluyor. Budizm'i, Hıristiyanlığı, Yahudiliği incelemiş. Bakıyor en güzeli İslâm, hak yol İslâm; İslâm'a geliyor. Bu Hindistan'da da, Avusturalya'da da, Pakistan'da da, Amerika'da da böyle.

Pekiyi, neden bütün dünya insanları gürül gürül müslüman olmuyorlar?

Senin ve benim gayretsizliğimizden, çok çalışmadığımızdan, gayret göstermediğimizden, İslâm'ın güzelliğini iyi temsil edemediğimizden.

Emekli astsubay bir kardeşimiz anlatıyor:

"—Başka partiden, parti olarak karşı kutuptan, menfi, inançsız, bize de yan bakan biri vardı. Konuştuk. Ona İslâm'ın güzelliklerini anlattım. 'İslâm; senin söylediğin, düşündüğün, sandığın gibi değil.' dedim, inanmadı. Yavaş yavaş ikna ettim, yola getirdim. Hatta bir gün sizin caminize Cuma'ya getirdim." diyor.

Adam münkir, inançsız ve muhalif iken ona hakkı anlatmış, kabul ettirmiş. "Ama siz başka türlüsünüz." diyormuş. Hayır, biz başka türlü değiliz, İslâm böyle ama İslâm'ın yaşanması kalmamış, azalmış, Müslümanlar bozulmuş, İslâm'ı başkalarına anlatmak için gayret azalmış.

Herkes dünya gailesine, geçim derdine düşmüş; bu dinin hizmetlisi nerede? Nerede o âşık-ı sâdık nerede?

"—Ne iş yaparsın?"

"—Nalburum."

"—Sen ne iş yaparsın?"

"—Mühendisim."

"—Aman hocam, çok lafa tutma. İnşaat şantiyemde işçiler bekliyor, hadi Allah'a ısmarladık."

"—Biraz dur, konuşalım!"

"—Aman hocam daireye imzaya zor yetişeceğim."

Bakıyorsun ortada kimse kalmıyor. Dine hizmet bahis konusu olduğu zaman herkes bağlanmış. Abdest alırken boynumuzu da mesh ediyoruz, diyoruz ki; "Yâ Rabbi! Benim boynumu her çeşit esaret bağından kurtar, bağımlı olmayayım. Sana kul olayım, senden gayri bir şeye bağımlı olmayayım. Şu benim boynumu cehennemden âzad et. Şeytana kulluktan âzad et, nefse kul olmaktan âzad et. Her şeyden kurtar, hür olayım."

Hürriyet nedir?

"—Hürriyet; atlar, kuşlar, kelebekler, koyunlar, balıklar,

inekler gibi giyinmeden, çırılçıplak, gönlünce istediğin şeyi yapmaktır, çalışmamaktır, yan gelip yatmaktır, güneşlenmektir, bronzlaşmaktır."

Böyle hürriyet olur mu? Buna anarşi, idaresizlik derler. Anarşi bu! Hürriyet, insanı bağlayan duygulardan kurtulmaktır. Kendisini faziletli insan olmaya engel olan her çeşit bağlantıdan ve takıntıdan kurtarıp yükselmektir. Yüksel bakalım yükselebildiğin kadar…

Yüksel çünkü yerin bu yer değildir.
Dünyaya gelmek hüner değildir.

Yükseleceksin, yükseleceksin, insan-ı kâmil olacaksın, faziletli olacaksın. Hayatın bir gayesi var; en yüksek insan olmak. En yüksek insan olmaya hiç çalışmamış, İslâm'a hiç gayret göstermemiş… Sokaklar, caddeler, şehirler perişan; belediyecilik yok, temizlik yok, intizam yok… Sevgi yok, saygı yok… Ne olacak?

Kendisi muhtâc-ı himmet bir dede;
Nerede kaldı gayriye himmet ede...

Biz kendimiz nasihate muhtaç, İslâm'a muhtaç hale gelmişiz. Gayrimüslim bize bakıp da müslüman olur mu? Olmaz, olmuyor. İptidâî görüyor, olmuyor. Çünkü kusurluyuz. Gerçek müslüman böyle değil. Gerçek müslüman tuttuğunu koparıyor. Yanına gelen insanı kendisine hayran bırakıyor ve müslüman olmasına vesile oluyor. Gerçek müslümanın şânı bu… Görüyoruz, duyuyoruz, işte bu sabah da duydum. Muhalif insan gide gele, gide gele İslâm'ı sevmiş.

Bizim bir profesör arkadaşımız vardı, Amerika'da tahsil görmüş:

"—Ben orada ihtisasımı yaparken, onun yanında talebesi iken Amerikalı profesörüm; benim ahlâkımdan dolayı, bana hayranlığından dolayı neredeyse müslüman olacaktı." dedi.

Çalışırsak, güzel müslüman olursak cümle cihan halkı müslüman olur. Çalışmazsak bile bize baktıkları zaman müslüman olurlar. Bu insanların içinde din duygusu var, doğruyu arıyorlar ama sen güzel numune değilsin, ben güzel numune değilim. Sen ve

ben güzel nümune olsak zaten geliyor, kıyıdan kenardan yanaşıyor, bakıyor beğeniyor, müslüman oluyor. Hiçbir şey söylemeden de olabiliyor.

İnsanın içinde nefs denilen bir varlık var, bu varlığın ıslah edilmesi için İslâm, senede bir ay bir irade eğitim kampı kurmuş. Bir ay yıllık izin değil, bir ay yıllık eğitim, ne kadar güzel. Ne kadar güzel bir din! Bir ay kendini iradenle kontrol edeceksin. Yemek karşında ama yemeyeceksin; buzlu bardak karşında, güneş tepende ama suyu içmeyeceksin, bekleyeceksin. Birisi kavga etmeye gelse; "Ben oruçluyum, sana uymam!" diyeceksin; diline sahip olacaksın, mâlayâni söylemeyeceksin; gıybet, dedikodu etmeyeceksin. Miden haram lokma görmemiş olacak. Elin harama uzanmayacak, gözün harama bakmayacak.

Oruçta her âzânın günahtan kesilmesi gerekiyor. Oruçlu iken Allah'ın sana helal kılmış olduğu su ve ekmeği bile yemiyorken, sair zamanlarda da haram kıldığı kötü şeyleri yapmak caiz mi? Hiç akla mantığa sığıyor mu? İnsan derhal içinden bir kocaman haykırış bekliyor:

"—Hayır, olur mu öyle şey! Allah'ın helâllerini nefsim ezilsin diye, iradem kuvvetlensin diye yemezken, içmezken bir deneyeyim olsun diye harama bulaşır mıyım? Hayır, asla bulaşmam. Elbette onları hiç yapmam."

Eskiden; "Evleviyetle yapmam." derlerdi. Evleviyet, evlâ oluş şekliyle demek. "Bu böyle olduğuna göre, bu hayli hayli böyle…" mânâsına gelir.

Birçok insan orucun bu halini bilmiyor. Orucun böyle bir ibadet olduğunun şuurunda değil. Sanıyor ki oruç sahura kalkmaktır, güzel yemekler yemektir, ondan sonra oruç tutmaktır. Akşamüstü kandillerin yanmasıdır, ondan sonra iftar sofrasında yüklen yüklenebildiğin kadar. Gündüz iki öğün atlattın ya, sabah kahvaltısı ile öğle yemeği yemedin ya. "Akşam bunları telafi etmek gerekiyor." diye iki buçuk misli mideyi yüklemek. Millet böyle sanıyor. Halbuki böyle değil.

Avrupalının birisi bizim bir iftarda bulunmuş. Milletin yemeğe, suya nasıl saldırdığını görmüş. Demiş ki: "Bunların hepsi ölecek ama dur bakayım nasıl ölecekler." Kenardan seyrediyor. Milet

asker bavulu gibi midesini dolduruyor. “Onu da koyayım, bunu da koyayım.” derken midenin nefes alacak hali kalmıyor, gözler baygınlaşıyor. Ondan sonra gelsin çaylar, gitsin kahveler.

Bu kadar yemek yeyince, insan nasıl hazmeder? Tıkanır, kalbi durur, bir. Avrupalı böyle gözetlemeye devam ederken yatsı ezanı okunmuş. Bizim cemaat kalkmış önce on rekât yatsı namazı kılmışlar, arkasından yirmi rekât teravih kılmışlar, vitir vacibi de kıldıktan sonra otuz üç rekâtı tamamlamışlar.

Tabii eğile kalka o midedeki şeyler hep hazmediliyor. “Tamam.” demiş, “Öleceklerdi ama bundan sonra ölmezler, artık hazmettiler.”

Neden sair zamankinden fazla bir ibadet?

O da Allah’ın bir hikmeti. Allah, kullarının sabrede-meyeceğini biliyor. Onun için Ramazan’da başka aylarda olmayan teravih namazı var; yirmi rekât… Niye çok? Çünkü yemeği çok yiyorsun. Sen yemeği çok yemeseydin, belki o da az olurdu. Yemeğe böyle yükleneceğini bildiğinden, senin sıhhatin için Allah onu öyle çok yapmış. Ancak öyle eriyebiliyor.

Orucun öyle olmadığını, insan hadîs-i şerîfleri okursa anlar. Oruç daha asil bir ibadettir, insanın irade terbiyesidir. Oruç insanın nefsinin terbiyesi; haramlardan kesilmeyi, harama karşı direnmeyi öğrenmesi ibadeti, bir askerî talimdir. Oruç bir kamp çalışması; kampta komandoları eğitiyorlar.

Millet bunu bilmez. ‘Yemek yemiyor, su içmiyor.’ Bunu bilir ama gözü haramda, kulağı haramda, dili haramda, eli haramda, ayağı haramda olursa, bu açlık ve susuzluğun ona bir faydası olmaz.

Âzâ ve cevârih ne demek?

İnsanın uzuvları ve organları demek. Ellerimiz ayaklarımız gibi vücudumuzun parçaları demek. Allah; “Öteki âzâları oruç tutmazsa benim onun yemeyi ve içmeyi bırakmasına ihtiyacım yok.” diyor. Ötekiler de oruç tutacak. Ne yapacak? Gözü harama bakmayacak, kulağı haramı dinlemeyecek, dili haramı söylemeyecek, eli harama uzanmayacak, ayağı haram yere yürüyüp varmayacak. Her şeyi haramdan kesilecek; her âzâsı günahtan perhiz yapacak, günaha sırt dönecek, günaha reaksiyon gösterecek ki orucu oruç olsun, Allah ona sevap versin.

Peygamber Efendimiz SAS’in bize bildirdiğine göre, Allah-u

Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:[39]

اَلصَّوْمُ لِي ، وَأَنَا أَجْزِي بِهِ (خ. م. ت. حم. عن أبي هريرة)

(*Es-savmü lî, ve ene eczî bihî*) "Oruç, benim içindir; onun mükâfatını ben vereceğim!"

Böyle oruç tutarsa, o zaman insan çok sevaba erer.

---

[39] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2723, no:7054; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.806, no:1151; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.136, no:764; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.393, no:9101; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.45, no:1235; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.232, no:8492; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.III, s.269; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.235, no:7898; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.279, no:3285; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2675; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.379, no:7723; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.288, no:921; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.476, no:2507; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.5, no:8986; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.269, no:541; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.174, no:1120; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.273; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.66, no:254; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIII, s.219; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.99; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.404; Dâra Kutnî, *İlel*. c.X, s.162, no: 1955; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.371; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.806, no:1151; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.162, no:2213; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.40, no:11377; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.232, no:8492; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.286, no:1005; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.273, no:8117; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.90, no:2523; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2677; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.288, no:921; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.5, no:8986; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.159, no:2211; Bezzâr, *Müsned*, c.III, s.129, no:915; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.90, no:2521; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.349; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.177, no:4478; Hz. Ali RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.161, no:2212; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.446, no:4256; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.98, no:10076; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.90, no:2522; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.213, no:3691; Dâra Kutnî, *İlel*. c.V, s.316, no:907; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.59, 141; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.309, no:3391; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1254; Ebû Meysere RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.404; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.416, no:5071-5080; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.710, no:23576-23629 ve 24271-24290.

"—Hocam, inşaallah bunu bir deftere yazarım unutmam. Önümüzdeki Ramazan'da böyle oruç tutarım."

Bu da doğru değil! Ramazan'da oruç tutmak farz. Sıhhatine sahip olan, şartları yerinde olan herkes oruç tutacak ama Ramazan'ın dışında da oruçlar var! Onlara sünnet oruçlar, nafile oruçlar diyoruz. İnsan Ramazan'ın dışında da bu egzersizi devam ettirmeli. Mesela sünnet olan Pazartesi ve Perşembe oruçları var. Peygamber SAS buyuruyor ki:[40]

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يوم الاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ ، فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ (ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) "Pazartesi ve perşembe günleri kulların amelleri Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne arz olunur; (*feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sàim*) Ben de amellerimin oruçluyken arz edilmesini seviyorum da, ondan o günlerde oruç tutuyorum." derdi.

Allah her yerde hâzır ve nâzırdır. Kulların her yaptığını biliyor ama resmî işleme sunulması o zaman oluyor; Pazartesi, Perşembe. Peygamber Efendimiz; "Onun için ben de amellerimin Rabbime arz olunduğu zamanda oruçlu olmayı severim." buyuruyor.

Efendimiz; Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutardı. Hele Receb ayı, Şa'ban ayı geldiği zaman fevkalâde çok oruç tutardı. Hele hele kamerî ayların 13, 14 ve 15. günleri, mehtaplı gecelerin gündüzlerinde orucu hiç bırakmamış. Kim bilir o gecelerde nasıl bir nurâniyet, gündüzlerinde nasıl bir bereket var. O kendisine mâlum

---

[40] Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

olduğu için o günlerde orucu hiç bırakmamış.

Demek ki bizler de zaman zaman, bu sünnet oruçlarının zamanı geldikçe, o oruçları tutmalıyız. Ama orucu Allah'ın istediği gibi tutmalıyız. Meselâ, gözümüze de oruç tutturmalıyız.

"—Gözüm kayıverdi hocam, ne yapayım, dayanamadım, gitti."

Olmaz!

"—Dilimi tutamadım hocam, hay kopasıca, her zaman böyle yapıyor."

Peygamber Efendimiz; yalan sözün, yalan şahitliğin orucu bozduğunu söylüyor. Mânevî bakımdan bozuyor, sevabı kalmıyor. Yalan söz söylediği zaman, yalancı şahitlik yaptığı zaman orucu gidiyor. O bakımdan oruç tutalım. Orucun bir irade eğitimi olduğunu bilelim. Orucun bütün vücudun her âzâsına, her organına tutturulması gerektiğini bilelim.

Kalbin orucu nedir?

Kalbin orucu da günah şeyleri düşünmemek, günah şeylere meyletmemek, günahı istememek; iyi şeyler istemektir, Allahu a'lem… İnsanın kalbine bile oruç tutturması gerekiyor, kötü şeylerden kesilmesi gerekiyor.

Allah cümlemize kendisinin razı olduğu amelleri işlemeyi nasip eylesin…

Birtakım şeyler yapıyoruz ama Allah indinde kabul olacak şekilde mi yaptık, yoksa hiçbir işe yaramaz şekilde mi yaptık, bilmiyoruz. Adam akşam; "Bugün oruç tuttum." diye sevinecek, keyiflenecek, halbuki Allah kabul etmiyor, "istemiyorum" diyor. "Akşama kadar aç ve susuz kalmaktan gayrı bir kârı yok." diyor.

"—Namaz kılıyoruz, acaba namazın da böyle sırları var mı?"

Elbette var. Namazın da böyle riayetleri, böyle incelikleri var. Sen namaz kıldım mı sanıyorsun? Vah vah! Onlara dikkat etmediğin zaman bu namazın sevabını hiç alamazsın. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:

"—Nice namaz kılan insan vardır ki namazı onu Allah'a yaklaştırmaz, ancak uzaklaştırmaya yarar."

Namaz kılıyor Allah'tan uzaklaşıyor! Demek ki güzel kılınmayan bir namaz, kötü bir kalple kılınan namaz, sahibinin duygusuzca, iz'ansızca, akılsızca, mantıksızca yapmış olduğu;

şekilden ibaret olan bir namaz, ruhsuz bir namaz belki insanı Allah'tan uzaklaştırıyor. Belki adam namazı kılıyor; "Ben bundan bir fayda görmedim, bir daha kılmayayım." diyor; namazı orucu bırakıyor.

Zaten güzel kılmadın ki! Onun için Allah seni cezalandırdı. İbadetten kesilmek, Allah'ın sana cezası. Allah seni huzuruna almıyor. Bundan büyük ceza mı olur? Huzuruna kabul edilmiyorsun.

"—Ben üç gündür namaz kılmıyorum."

Demek ki üç gündür Allah seni huzuruna kabul etmiyor. Herkes günde beş defa huzuruna girerken, sen üç gündür huzuruna kabul olunmamışsın. Ağla! "Benim kabahatim nedir?" diye düşün, onu bulmaya çalış. Akşam gıybet mi ettin, sabah haram mı yedin? Ne yaptıysan sebebini bul ve tedaviye geç.

Medine-i Münevvere'de anlatırlar; bu işi oraya yerleşen insanlar bilir, mücavir dediğimiz kimseler bilir, nice incelikleri var. Peygamber Efendimiz'in Ravza-ı Mübâreke'sine geldiği zaman, "*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ Rasûla'llah!*" diye selâm veren kişi, "Ve aleyküm selâm..." diye cevabını işitirmiş. Öyle mübarek insanlar oluyor Yâni selam verdiği zaman Rasûlüllah'ın kendisinin selamını aldığını kulaklarıyla duyuyor. Öyle insanlar var.

Birisi bir gün gelmiş, yine saygıyla sevgiyle; "*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ Rasû'lallah*!" demiş ama karşılık yok, bir şey duymuyor.

"—Acaba ne kabahatim oldu ki? Rasûlüllah selâmıma cevap vermedi."

Bir kabahat var. Düşünmüş, aramış, sonunda anlamış. meğer biraz Medine'nin aleyhinde konuşmuş; havasını, suyunu, gıdalarını şikâyet etmiş. Hemen kesilir! Çünkü insanın dinde tarikatte, tasavvufta, mâneviyatta ilerlemesi edepledir. Edepten mahrum oldu mu yukarıdan aşağıya tepe taklak düşüverir. O bakımdan Allah hepimize edebe riayet etmeyi nasib eylesin...

Bu izahtan sonra bir kere daha hadîs-i şerîfi mealen verip ikinci hadîse geçelim:

"—Aziz ve Celil olan Allah buyurur ki; âzâları, organları benim haram kıldığım şeylerden kesilmeyen, oruç haline geçmeyen, oruç

tutmayan kimsenin, benim için yemesini içmesini terk etmesine ihtiyacım yok.”

O bakımdan oruçlarımıza dikkat edelim. Ramazan gelmeden başka sevaplı oruçları da tutmaya kendimizi alıştıralım.

Zilhicce’nin ilk on günü oruç tutmak çok sevap. Hacıların hacca gittiği, o kutsal topraklarda ibadetler ettiği, Arefe günü Arafat’a çıktığı o günlerde oruç fevkalâde sevap. Hele Arefe günü fevkalâde sevap. Hacılar için değil. Hacılar orada güneşin altında ibadette olacaklarından; Mina’dan Arafat’a yürümüş olduklarından, Arafat’tan Müzdelife’ye dönecek olduklarından onlara mekruh. Dinimiz ne kadar hikmetli, hacı olmayanlar burada oruç tutarlarsa onlara sevap. Arafe günü orucu çok sevap.

Zilhicce’nin başından itibaren bayrama kadar olan günlerde on gün oruç tutmak çok sevap; hatırınızda olsun. Ondan sonra Muharrem’in 9, 10, 11’inde oruçlar var. Sonra *eyyam-ı bîz* oruçları var. Kamerî ayların 13, 14, 15’i. Kendinizi bunlara alıştırın; oruç tutmaya alıştırın, kendinize hâkim olmaya alıştırın.

Birisi ile konuşuyorum:

‘—’Niye böyle yaptın?”

“—Kendimi tutamadım.” diyor.

İşte o kendini tutamadığın, kendimizi tutamadığımız yanlış. Kendimizi tutabilmeliyiz. Dayanamadım, sinirlendim, bağırdım, tutamadım. Zaten herkes suçu bundan işliyor. Tutmayı öğreneceksin; İslâm bu, oruç bu. Kendimizi kontrol etmeyi, kendimize hâkim olmayı öğrenelim inşaallah…

Ramazan’a gelinceye kadar bu nafile oruçlarla tatbikatı yapalım da Ramazan’da kaliteli oruç tutmayı öğrenmiş olalım. Yoksa Ramazan’da başlarsak orucumuz yine delik deşik olur, yine güve yeniği gibi olur. Şimdiden başlayalım da Ramazan ayına kadar ancak alışırız, ancak öğrenebiliriz.

b. Mahlûkàta Merhametli Olmak

İkinci hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

Sayfanın onuncu hadîs-i şerîfi. Râvîsi Hz.Ebû Bekir Efendimiz RA. Deylemî kitabına yazmış. İbn Asâkir’in, Ebu’ş- Şeyh’in

kitabında var. Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[41]

يَقُولُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ رَحْمَتِى ، فَارْحَمُوا خَلْقِى

(أبو الشيخ ، كر. والديلمى عن أبى بكر)

RE. 513/10 (*Yekùlu'llàhu azze ve celle: İn küntüm tuhibbûne rahmetî fe'rhamû halkî*)

(*Yekùlu'llàhu azze ve celle*) "Azîz ve Celîl olan Allah buyurur ki..." '

Azîz ve Celîl olmak' ne demek? *Aziz* olmak; mutlaka galebe çalıcı, hiç kimse önünde duramaz, mutlaka galip mânâsına gelir.

Bir de nadir ve kıymetli şeye aziz derler.

"—Filanca mal, pazarda azizleşti."

Ne demek? Yani çok nadir, çok az bulunur, çok kıymetli, bulunsa hemen kapışılacak, herkes üstüne atlayacak mânasına...

Bir de mutlak olarak, mağlubiyeti hiç bahis konusu olmayacak tarzda galebe çalıcı galibe *azîz* derler. Allah-u Teâlâ hazretleri elbette bu sıfata her yönden sahiptir. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kahrının önüne hiç kimse geçemez, nusretinin önüne hiç kimse geçemez. Allah'ın tutup kaldırdığı bir kulu kimse aşağıya indiremez. Allah'ın desteklediği bir orduyu kimse yenemez; velev bir avuç bile olsa, düşmanları perişan eder, darmadağın dağıtır. Tarihte misalleri çok. Allah Aziz'dir.

Celîl, celâl de ululuk mânâsı ifade ediyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri yücedir, uludur.

Her yönden hükmü yürüyücü, galip ve ululuk sahibi olan Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyuruyor:

(*İn küntüm tuhibbûne rahmetî*) "Ey kullarım, siz benim rahmetimi seviyorsanız, arzunuz benim rahmetime ermek ise; 'Ah

---

[41] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIL, s.51; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s252, no:8103; Taberânî, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.51, no:41; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.30; Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Şâşî, *Müsned*, c.III, s.399, no:1154; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.167, no:5991; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.196, no:26963.

Allah'ın rahmetine bir mazhar olsam, o lütfa bir nail olsam, Allah'ın lütfu bende bir tecelli etse, Allah'ın rahmeti ile dünyam ve ahiretim aydın olsa...” diye Allah'ın rahmetini elde etmeyi seviyorsanız, istiyorsanız, (*fe'rhamû halkî*) benim yarattıklarıma merhamet edin!”

Acımak; yaratılanlara, mahlûkata sevgiyle şefkatle yaklaşmak; bir sıkıntı içinde olmalarını istememek, sıkıntıdalarsa yardımcı olmaya çalışmak, ızdırap çektiklerini görünce yüreğinin parçalanması, dayanamaması, gözünden yaş gelmesidir. İnsan bütün mahlûkata acıyacak. Bakın, (*Fe'rhamû halkî*) “Yarattıklarıma acıyın!” diyor. Sadece insanlara demiyor.

Onun için tasavvufta; büyüklerimizden duyduğumuz, gördüğümüz, bildiğimiz şekil şudur ki, biz karıncayı bile incitmeyiz, acırız. Her çeşit mahlûka acırız. Bizim ecdadımızın vakıfları, bizim ecdadımızın davranışları, yaptıkları işler incelenirse, bu çok net olarak görülür. Biz her mahlûka acırız, hepsine merhametimiz vardır. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri merhameti tavsiye ediyor.

Bazı mahlûkları öldürüyoruz!

كل مضر يقتل

(*Küllü mudırrın yuktelü*) “Zararlı olan her şey öldürülür.”

Allah ona izin veriyor. Çünkü hayatın bir nizamı vardır, her canlının bir düşmanı vardır; düşmanı ile mücadele eder, öldürür. Buna tabiatta hayat mücadelesi diyoruz, yaşam kavgası diyoruz. Televizyonda belgesel filmlerde görüyorsunuz; o mahlûk o mahlûka saldırıyor, yutuyor; o onun gıdası, ne yapsın? Geyik aslanın avı, otlar geyiğin avı; her şey böyle halka halka. Küçük balıklar, büyük balıkların avı; daha büyük balık geliyor onu avlıyor. Kanun böyle.

Güzel güzel kanatları olan bir kelebeği, sevimli gibi gördüğümüz küçük bir serçe geldi; havada uçarken yakaladı, yuttu. Bazen insanın hatırına geliyor. Bu neden?

“—Eğer bu sineklerin, böceklerin, kelebeklerin, haşaratın başkaları tarafından yenmesi olmasa, çok kısa zamanda dünyanın bütün sathı o hayvanlarla dolar.” deniliyor.

Çünkü müthiş bir üreme kabiliyetleri varmış. Allah onları dengeliyor, buduyor. Nasıl sen bahçendeki asmanın dallarını

kesiyorsun.

"—Aman kesme!"

"—Niye?"

"—Dalı var, meyve verecek."

Kestiği zaman daha çok meyve veriyor. Kesmediği zaman, bir sene budamadığı zaman meyvesi daha az oluyor. Onun gibi her mahlûkun bir dengesi, bir miktarı var. Onu ötekisi yiyecek ki o dengelenme, budama tamam olsun; her şeyde hikmet var.

Geçtiğimiz yıllarda Avustralya'da bakmışlar bir mahlûk fazla büyüyor; "Bunun düşmanı nedir?" diye düşünmüşler; onu bulup getirmişler, oraya salıvermişler. O yeni gelen mahlûk ötekini bitirmiş, bu sefer onlar yayılmış. Eyvah! Bir başka bela. "Onu nasıl def edeceğiz?" diye düşünmeye başlamışlar. Yani tabiat dediğimiz, doğa dediğimiz şeyin dengesini tekrar rayına oturtuncaya kadar akla karayı seçmişler. Şimdi Avustralya'ya gitmek istediğin zaman eline mektup veriyorlar.

"—Avustralya'ya hiçbir canlı şey götüremezsin, tohum götüremezsin, hayvan götüremezsin."

Bir sürü yasaklar koymuşlar. 20 bin dolara kadar ceza.

Allah, tabiatın dengesini çok güzel kurmuş. Biz bir yerine müdahale etmek istediğimiz zaman, hassas kuyumcu terazisi gibi bozuyoruz. Bozulduğu zaman da kolay kolay düzeltemiyorsun. Denizlerde hayat sönüyor, akarsularda hayat sönüyor, hava kirliliği artıyor. Birçok şey oluyor. Hepsinin sebebi var ama bu, Allah'ın kendi koyduğu kanun. Biz ona karışamayız. Biz; Allah'ın kanununun bize emrettiği, müsaade ettiği şeyleri yaparız.

"—Hocam ben o zaman koyun yemek istemiyorum."

Sen bilirsin ama senin yaratılışında et yemek de var, ot yemek de var. Allah onları yiyesin diye senin için yaratmış. Sen bir şey yemezsen ölürsün, dünyayı koyunlar kaplar. Nizam böyle. Sen yemezsen kurtlar yer. Bu işin sistemi böyle. Allah'ın müsaade ettiği şeyi yaparız, müsaade etmediği şeyi yapmayız. (*Küllü mudırrın yuktel*) "Her zararlı mahlûk öldürülür."

Peki o zararlı mahlûku niye yaratmış?

Başka bir sebep için yaratmış. O sebebi aşıp da sana doğru geldiği zaman sen onu öldürebilirsin. Onun yaratılışının yönü

başka. Sana doğru geldiği zaman sen onu öldürürsün. Meselâ akrep öldürülür. Mâlûm, hacca gideceklere bir sürü bilgiyi birden vermeye çalıştığın zaman, adamın aklı karışıyor.

Bizim hacılardan bir tanesi Arafat'a çıkmış, tabi ihramlı. Büyük bir akrep görmüş. "Öldürülür mü, öldürülmez mi, ihramda yasak mı?" diye tereddüt etmiş. Zararlı olduğu için ihramlı iken de öldürülür. Ama millete öldürülür desen de "Hani canlı öldürülmeyecekti." diye hatırında ters kalabiliyor. Bir şeyi hatırına iyi yerleştirememişse, o heyecan esnasında yarım bilgiyi karıştırıyor.

Bizim orada hacı kardeşlerimizden bir tanesi "Öldürülür mü, öldürülmez mi?" derken, akrep yıldırım gibi bir seğirtmiş, bacağına bir vurmuş;

'—'Feleğimi şaşırdım, bir anda kendimi yerde buldum." diyor.

Oranın akreplerinin zehri de azılı. Hastaneye kaldırmışlar, serum vermişler. Ondan sonra getirdiler. Titriyor, ayağı şişmiş.

(*Küllü mudırrın yuktelü*) "Zararlı olan her mahlûk öldürülür." Zararsızı öldüremezsin. "Ben fabrikatörüm, param çok, dürbünlü tüfeğim var, avlanmaya gidiyorum." Gıdaya ihtiyacın var mı? "Yok, spor yapıyoruz." Tüfeksiz spor yap, daldaki kuşlardan ne istiyorsun? Can yakıcılık. Sen bir saçma atıyorsun, bir tanesini öldürüyorsun, üç tanesi yaralı oluyor; günlerce oralarda topal topal dolaşıyor. Zararlıyı öldürürsün ama zararlı olmayan şeyi mecbur olmadıkça öldürme. Onu da Allah yaratmış, yaşasın. Ölümü senin elinden olmasın; merhametli olmak gerekiyor.

Ayrıca kâinatın en şereflisi olan insana özel bir merhamet gerekiyor. Kuşlara da merhamet ederiz, leyleklere de merhamet ederiz, kedilere köpeklere de acırız, yaralarını tedavi ederiz; ilaç süreriz, sargı sararız. Ama en çok insana merhamet ederiz. Çünkü insan zübde-i âlemdir, bu kâinatın özetidir, hülasasıdır. İnsan en kıymetli mahlûktur. İnsana izzet ve hürmet her şeyden fazla gelir. Hatta yine hadîs-i şerîflerde geçiyor:

"—İnsanın gönlü Kâbe gibidir."

Ma'rifetullah dediğimiz ilâhî bilgi; Allah'ı bilme, tanıma orada karar kılıyor. Allah'ı bilen insanın gönlü, Kâbe'den daha şerefli oluyor. Onu kırmamak gerekiyor, izzet etmek gerekiyor. Dünyanın neresinde olursa olsun insana yardım etmek gerekiyor, yardımcı

olmak gerekiyor.

"—Sınırın bu tarafı tamam, öbür tarafı kahrolsun, mahvolsun."

Olmaz! O da Allah'ın kuludur, yazıktır.

Somali'de bir zalim idare başa geçmiş, orada alimleri yakmış. Yirminci Yüzyıl'da alimi yakmış, hala hazmedemiyorum. "Bu ne merhametsizlik!" diye acımamız gerekiyor. Dünyanın neresinde olursa olsun mazlumu desteklemeliyiz, zalimi protesto etmeliyiz. Zalimin zulmüne engel olmaya çalışmalıyız. Sel, zelzele, yangın veya kıtlık felaketi geçirmiş insanlara da yardım etmeliyiz.

El-hamdü lillâh, Türkiye Allah'ın nimetlerini bol verdiği bir ülke. Allah'ın öyle diyarları var ki biz şimdi burada soğutma cihazı çalışırken, gölgeli yerde, kubbenin altında bile buram buram terlerken, dışarıda çatır çatır 50 derece, 60 derece, taşın üstüne yumurtayı koyduğun zaman pişecek kadar sıcak olan yerler var.

Ayrıca su yok, gıda yok, kuraklıktan toprak çatlamış; insanlar susuzluktan, açlıktan ölüp gidiyorlar, hayvanlar ölüyor, bir deri bir kemik kalıyor. Merhamet etmeliyiz, yardım etmeliyiz. Türkiye'nin de şarkında, garbında nice mazlum insanlar, nice zavallılar var, nice fakirler var.

İnsan şöyle biraz gezmeli. Cumartesi, Pazar oldu mu herkes; "İstanbul'un en sefalı yeri neresi?" deyip oraya gidiyor. Bir de; "İstanbul'un en zavallı yeri neresi?" diye araştırın da bir Pazar da oraya gidin, bir tatil günü de oraya gidin! Bir gecekondu muhitinde, bir ara sokakta veya sokaksız yerlerde, aralarda bir dolaşın, çocukların haline bir bakın!

O donsuz çocuklar, pabuçsuz yavrucuklar; o zavallı, çıbanlı, hastalıklı insanlar… O evler, o evlerin içindeki durumlar, anası babası ölmüş yetimler, kocası ölmüş dullar. Ne yaparlar; ne yer ne içerler, nasıl yaşarlar? Onları bilenler kimlerdir? O caminin imanına gidip bir sorun:

"—Acaba bu semtte zekât verebileceğim, hakikaten fakir kim var?"

Merhametli olalım! Allah'ın rahmetine ermenin yolu mahlûkatına merhametli olmaktır. İnşaallah bundan sonra, bu hadîs-i şerîfi okuduktan sonra hepimiz merhametin her türüne sahip olarak, bu hususta gayretli oluruz.

c. Allah Ümit Kesene Gazab Eder

Üçüncü, 11. hadîs-i şerîf.

Bu hadîs-i şerîfi Deylemî rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[42]

يقول الله مَا غَضَبْتُ عَلَى أَحَدٍ غَضَبِى عَلَى عَبْدٍ أَتَى مَعْصِيَةً فيتَعَاظَمَهَا فِى جَنْبِ عَفْوِى ، فَلَوْ كُنْتُ مُعَجِّلاً الْعُقُوبَةِ أَوْ كَانَتِ الْعَجَلَةُ مِنْ شَأْنِى لَعَجَّلْتُهَا لِلْقَانِطِينَ مِنْ رَحْمَتِى ، وَلَوْ لَمْ أَرْحَمْ عِبَادِ ى ، إِلاَّ مِنْ خَوْفِهِمْ

[42] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.243, no:8078; el-Münteci' RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.256, no:10418; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.208, no:26992.

مِنَ الْوُقُوفِ بَيْنَ يَدَىَّ ، لَشَكَرتُ ذٰلِكَ لَهُمْ ، وَجَعَلْتُ ثَوَابَهُمْ مِنَ الأَمْنِ لِمَا خَافُوا (الديلمى عن المنتجع)

RE. 513/11 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Mâ gadabtü alâ ehadin gadabî alâ abdin etâ ma'siyeten feteâzamehâ fî cenbi afvî, felev küntü muaccile'l-ukùbeti ev kâneti'l-aceletü min şe'nî leacceltühâ li'l-kànitîne min rahmetî, ve lev lem erham ibâdî, illâ min havfihim mine'l-vukûfi beyne yedeyye leşekertü zâlike lehüm ve cealtü sevâbehüm mine'l-emni limâ hâfü.*)

Şöyle bir mânası var, Allahu âlem:

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve Celil olan; ne dilerse yapan, her yerde her şeye hakim ve galip olan, azamet ve celal sahibi Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Mâ gadabtü alâ ehadin gadabî alâ abdin etâ ma'siyeten feteâzamehâ fî cenbi afvî*) "Bir günah işleyip de, o günahı gözünde büyütüp, benim affımın yanında o günahı büyük görüp, 'Allah beni affetmez.' sanan insana ettiğim kadar kimseye gazap etmem; en çok ona gazap ederim."

(*Felev küntü muaccile'l-ukùbeti ev kâneti'l-aceletü min şe'nî leacceltühâ li'l-kànitîne min rahmetî,*) "Eğer ben cezayı hemen verici olsaydım, eğer acele benim şânımdan olsaydı ilk önce yaptığı günahtan dolayı benim rahmetimden ümitsizliğe düşmüş olanları, ümidini kesenleri cezalandırırdım."

(*Ve lev lem erham ibâdî, illâ min havfihim mine'l-vukûfi beyne yedeyye*) "Eğer ben kullarıma merhamet etmemiş olsaydım, benim huzurumdaki o korkularından dolayı onlara merhamet ederdim."

Halbuki buyrulmuş ki:[43]

قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي (م. عن أبي هريرة)

[43] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.307, no:4940; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.242, no:7297; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.13, no:1036; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.176, no:4474: Ebû Hüreyre RA'dan.

(*Kale'llàhu azze ve celle: Sebekat rahmetî gadabî*) "Aziz ve Celîl olan Allah buyurdu ki: Rahmetim gazabımı geçti."

Erhamü'r-râhimîn olduğunu bildiriyor.

Bu mânaları size sizin anlayacağınız dille, benim anladığım şekilde anlatmaya çalışayım. Bu hadîs-i şerîfte iki büyük mânevî ve ilâhî kanuna işaret var:

Bir kulun günahı, suçu, kabahati, edepsizliği ne kadar çok olursa olsun, Allah affedebilir! Allah'ın affından, rahmetinden ümit kesmek yasaktır! Allah affetmeye kadirdir.

"—Allah herkesi affeder ama benim suçum çok büyük, beni affetmez."

Öyle şey yok! İşte böyle düşünmek yanlış. Allah suçlunun suçu ne kadar çok olursa olsun, affeder. Allah, affedilmeyeceğini sanan kimseye kızıyor. En çok ona kızıyor.

'—Peygamber Efendimiz bunu neden bildirmiş?'

Hepimiz suçluyuz, günahlıyız, kabahatliyiz, yüzümüz kara… Bu gibi kuvvetli hadîs-i şerîfler, ikazlar olmasaydı belki ümitsizliğe düşerdik. "Korkmayın! Allah'ın rahmeti geniş." demiş oluyor. Korkmayın, ümidi kesmeyin!

"—Ama çok kabahat ettim hocam."

Ne kadar edersen et! Anlatamadık mı? Ne kadar kabahat edersen et, Allah'ın rahmetinden ümidini kesme, korkma! Allah Erhamü'r-râhimîn'dir, bağışlar!

Peygamber Efendimiz, bu duyguyu vermek için böyle söylüyor.

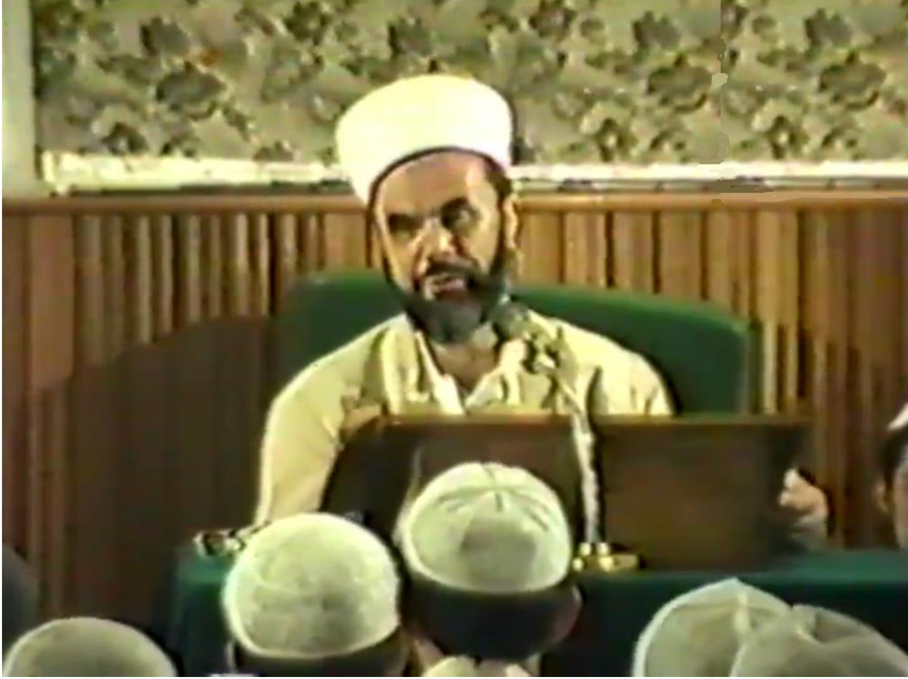
Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Rûz-i mahşerde Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına öyle merhamet edecek, öyle rahmet ile tecelli edecek, öyle affedecek ki bir ara şeytan bile heveslenecek, şeytan bile ümitlenecek."

Ama onu affetmeyecek. Ona lânet etti, huzurundan kovdu. O edepsizi cehenneme müstahak kıldı, o ebediyen yanacak. Rahmetinin tecellisi o kadar çok ki, o bile heveslenecek.

Onun için:

"—Ey ayyaşlar, ey sarhoşlar, ey günahkârlar, ey kumarbazlar, ey katiller, ey hırsızlar, ey arsızlar, ey edepsizler, ey küçüklü büyüklü, geceli gündüzlü günah işlemiş olan, içinde bu günahın acısı ile yanıp duran Allah'ın kulları! Ümitsizliğe düşmeyin, ıslah olun! Allah günahları bağışlar, affeder."

Affetmek onun o kadar önem verdiği bir şey ki, affından ümit kesene gazap ediyor. Anlatılmak istenen konunun birisi bu. Ümit kesmeyeceğiz. Ümit kesmek yasak ve günah… Suçun ne kadar çok olursa olsun, Allah'tan ümit kesmek yok!

Kimisi bana anlatamıyor da:

"—Hocam, benim şimdiki halime bakma, eskiden çok fena bir insandım. Şu haltı karıştırmıştım, şu naneyi yemiştim."

Tamam, biliyorum fena, isterse söylemesin. Söylemesine de lüzum yok. Allah affeder.

"—Yâ Rabbi! Can u gönülden tevbe ediyorum, affet beni. Çok edepsizlik ettim, çok fena yaptım, yapmamam gerekiyordu, affet yâ Rabbi!" diye tevbe etti mi, Allah affeder.

Can u gönülden bir daha yapmamaya azmetti mi, ihlâs ile tevbe etti mi Allah affeder.

"—Hocam, ben böyle bir tevbe ile tevbe etmiştim, yapmayacağıma söz vermiştim ama yine bir akşam arkadaşlarım beni kandırdı, bir edepsizlik daha yaptım."

Tevbenden sonra yine tevbe et. Çünkü kullar tevbe ettikçe Allah affediyor. Tevbede pişmanlık şarttır, bir daha işlememeye azmetmek şarttır. Bir daha işlemeyi aklında tutup da, “Ben şimdi bir tevbe edeyim ama nasıl olsa yine yaparım. Nasıl olsa hoca da müsaade etti, ‘Yine tevbe et!’ dedi, yine tevbe ederim.” demek olmaz.

Öyle şey yok! Allah her şeyi biliyor, kalpleri biliyor. Allah’ın şamarına uğrar insan, ne olacağı belli olmaz. Bazen büyük felaketler pat diye gelir. Bakıyorsun adam kahveye girmiş; bir doğal afet geliyor. Maçka’da heyelan oldu; Allah dağı başlarına geçirmedi mi? O kahveye girmiş insanların hâlet-i rûhiyesini bir düşünün. Kahveye girdiler, belki televizyon seyrediyorlardı, belki münasebetsiz şeyler konuşuyorlardı; ne oluyordu, bilmiyoruz ki. Belki televizyonda bir şarkıcı şarkı söylüyordu, belki bir dansöz göbek dansı, oryantal danslar yapıyordu. Küt! Koca bir dağ, insanın tepesine geçebiliyor; belli olmaz.

Güney Amerika’da bir yanardağ patladı, bir kasaba lavlar altında kaldı. Allah’ın cezası nasıl gelecek, ne zaman gelecek bilinmez, onun için daima titreyip, edepli olmak gerekiyor. Kullar tevbe ediyor; ihlâsla, yapmamaya niyet ederek tevbe ediyor da ondan sonra şeytan zayıflığından dolayı onu yine kandırıyor, yine bir hata ediyor. Allah yine affeder. İnsanoğlu bu hataları yapıyor. Bazı kimseler böyle oluyor.

Asıl olan yapmamaya azmetmek. Ama yapmamaya azmettiği halde yine bir hata etmişse, yine tevbe etsin, Allah yine bağışlar. Niyeti iyi olmak şartıyla yine bağışlar. Yalnız bir taraftan da, “Ben niye bu tevbemde karar kılamıyorum, bunun bir çaresini bulayım.” diye çare araması gerekiyor. Çünkü o zayıflık bir gün onu perişan eder.

Tevbe ediyor, günaha düşüyor; bir gün sille gelir, pattadak ezilir, bir yerde belâsını bulur. Ona da dikkat etmek gerekiyor. Allah’tan korkmak, ondan yardım istemek, ona ihtiyacını arz etmek gerekiyor.

“—Yâ Rabbi! Zayıfım, işte görüyorsun. Sana candan tevbe ettim; şeytan yine kandırdı, nefsim yine kandırdı. Bana yardım et, şu melunu yeneyim yâ Rabbi! Şu şeytana maskara olmayayım yâ

Rabbi! Bana günahı işlettirdikten sonra kim bilir belki de karşıma geçip kıs kıs gülüyordur bu mel'un; bana bu düşmanı güldürtme yâ Rabbi!" diye, yine Allah'a sığınmak gerekiyor.

Bu hadîs-i şerîften çıkacak ana fikir bu... Günahkârız. Kimisi kendisini salıveriyor; "Artık ben battım, battı balık yan gider. Artık ben ıslah olmam." diyor, bir perişanlık içinde günaha devam ediyor.

"—Bitmişim hocam, benim hayatım mahvolmuş. Beni boş ver, kurtarmaya çalışma!" diyor.

Olmaz, bitmişim diye bir şey yok. "Allah affedebilir." diyeceğiz, bu rahmeti düşüneceğiz ama, gazabından da korkacağız. Allah'ın işi oyuna gelmez, tevbesi de oyuna gelmez. Biz iyi niyetle tevbe edeceğiz, bir daha hiç yapmamaya azmedeceğiz.

d. Arşın Gölgesinde Gölgelenecek Kimseler

Hadîs-i şerîfin öbür tarafındaki mâna da:

"Mahşer günü olduğu zaman kullar; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda, divanda diz çöküp başları öne eğik duracaklar, elli bin yıl bekleyecekler."

Burada birazcık tere tahammül edemiyoruz; cübbenin altında gömleğim sırılsıklam. Sizin de öyle, alnınızdan terler fışkırıyor; görüyorum. Biz şurada gölgede bile birazcık tere tahammül edemiyoruz. Güneş mahşer halkının tepesine yaklaştırılacak, güneşten beyinleri kaynayacak. Terleri yetmiş arşın toprağa işleyecek. Aşağıya doğru ve kulakları hizasına kadar ter çıkacak. Kimisinin dudakları hizasına çıkacak kimisinin ağızlarını gemleyecek; öyle ter boşanacak. Elli bin yıl bekleşecekler. Buna "Arasat'ta vukuf" deniyor. Arasat meydanında, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin, huzur-u rabbi'l-izzetinde divana durmak; zor, uzun, korkunç, sıkıntılı, cefalı bir bekleyiştir. Bu bekleyiş çok acı, çok zor bir bekleyiş, bundan çok korkmamız gerekiyor.

Peygamber Efendimiz'in bazı hadîs-i şerîflerinde bildiriliyor; Allah'ın bazı has kulları bu tehlikeli, uzun, sıkıntılı bekleyişten mahfuz olacak, Allah onları Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde oturtacak, nurdan minberlerde safa sürecekler, elli bin yıllık zaman onlara bir namaz kılımı kadar kolay bir vakit gibi gelecek. Allah onlara, o bahtiyarlara mahşer gününün sıkıntılarını duyurmayacak.

"—Kim onlar?"

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyuruyor ki:[44]

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ : إمَامٌ عَادِلٌ ؛ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ ؛ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ ، اجْتَمَعَا عَلَيهِ و تَفَرَّقَا عَلَيهِ ؛ وَ رَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إنِّي أخَافُ اللهَ ؛ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خَالِياً فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ (خ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümu'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) “Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teàlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir:

1. (*İmâmün àdilün*) Adaletli idareci;

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadetle büyüyen genç...”

İçinizde gençler var, Allah razı olsun. Bu istikrarlı hallerine böyle devam ederlerse o zümreden olabilirler.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) “Kalbi mescidlere bağlı kimse; aklı fikri ibadette, mescidde olan ibadet düşkünü insan.

---

44 Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

4. (*Ve racülâni tehàbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse…

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekàle: İnnî ehàfu'llàh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım, o işi yapmam!' cevabı ile karşılık veren, kendisine hâkim olup günaha düşmeyen kimse.

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû*) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gösterişsiz, gizli sadaka veren kimse; gösterişten uzak hayır yapıcı hayır sahipleri.

7. (*Ve racülün zekera'llàhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde gizliden gizliye Allah'ı zikredip, gözyaşı döküp ağlayan kimse..."

İşte bunlar Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenecek olan kimseler.

Bunların içinden hangisi bizim sıfatımıza uyuyor, düşünün. Şunlar uyuyor ki; biz birbirimizin ihvanıyız, kardeşleriyiz. Eğer biz bu kardeşliği candan yaparsak, candan ihvan olabilirsek, hakiki kardeş olabilirsek Arş-ı âlâ'nın gölgesinde gölgelenebiliriz.

Eğer zikrimizi güzel yaparsak; geceleri, gündüzleri, tenhalarda, Allah Allah diyerek gözyaşı dökersek, bizi de Allah-u Teàlâ Hazretleri Arş'ının gölgesinde gölgelendirir. Dileriz ki Rabbimiz bizi, Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelendirdiği bahtiyarların arasına katsın, onlardan eylesin…

Şimdi oradaki bekleyişin çok zor olmasından ve orada insanlar müthiş bir korkuya kapılacağından, Allah'ın hiç başka rahmeti olmasa oradaki bekleyişlerindeki korkularından dolayı, onların karşılığı olarak, Allah mü'minleri dâru's-selâmı olan cennetine dahil edecek.

Arasat meydanındaki o bekleyişin mukabilinde, sevgili kullarını cennetine sokacak, merhamet edecek; başka hiç merhamet olmasa orada bulunduklarının çektiğinin karşılığı olarak cennetine koyacak. Yani oradaki bekleyiş zor olacak ama, oradaki bekleyişten sonra mü'minler Allah'ın huzuruna gelecekler.

Muhterem kardeşlerim!

Hadîs-i şerifleri insan dikkatli bir şekilde okursa, görülür ki aslında cehenneme girmek çok zordur. Çünkü cennete girmenin yolları çok fazla ve çok kolay... Bakıyorsun; ah böyle bir cennete girecek bir insan; girdik gitti, garanti cennet diyecek gibi oluyor insan…

O bakımdan cehenneme girmek zor. Fakat biz insanoğulları çok edepsiz mahluklarız. Cennete girelim diye böyle sevk edildiğimiz halde "Bu tarafa gidin be mübarekler, cennet bu tarafta…" dememize rağmen, yok ayak altından kaçıp, koltuk altından sıyrılıp ille cehenneme balıklama atlamak gibi bir halimiz var. Zorla, "İlle o tarafa gideceğim!" diye bir hal var insanoğullarında; hayret edici bir şey…

"—Mü'min misin?"

"—Mü'minim."

"—Cennetin varlığına inanıyor musun?"

"—İnanıyorum elbette..."

"—Niye cehennemden kaçınmazsın? Niye cennete çalışmazsın?"

Akıl almaz, bu zamanın insanlarını akıl almaz. Hadi zamane insanının işi böyle, hiç düşünmemesini birazcık anladık da, mü'minleri anlayamadık… Mü'min ama cehennemden kaçınmıyor, cennete gitmeye şevk göstermiyor.

Allah şuur versin… Şuur vermeden insan mantar gibi bir şey oluyor. Hiçbir şey olmaz.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

03. 07. 1988 – İskenderpaşa Camii

07. ALLAH DUALARI KABUL EDER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirin... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî, ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنْ سَأَلَنِي عَبْدِي ، أَعْطَيْتُهُ ؛ وَإِنْ لَمْ يَسْأَلْنِي ، غَضَبْتُ عَلَيْهِ (أبو الشيخ عن أبي هريرة)

RE. 514/1 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: İn seelenî abdî, a'taytühû; ve in lem yes'elünî, gadabtü aleyhi*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ukrâmı, ihsânı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ

Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun:

....

a. Allah Dua Etmeyene Kızar

Okumuş olduğumuz hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli Gümüşhaneli Hocamız'ın te'lif eylediği hadis mecmuasının 514. sayfasında 1. hadis-i şeriftir. Allah şefaalerine nâil eylesin…

Bu hadîs-i şerîfi Ebü'ş-Şeyh Rh.A kitabına kayd eylemiş. Ebû

Hüreyre RA Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet etmiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendisine bildirmesi ile, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[45]

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنْ سَأَلَنِي عَبْدِي ، أَعْطَيْتُهُ ؛ وَإِنْ لَمْ يَسْأَلْنِي ، غَضَبْتُ عَلَيْهِ (أبو الشيخ عن أبي هريرة)

RE. 514/1 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: İn seelenî abdî, a'taytühû; ve in lem yes'elünî, gadabtü aleyhi*)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurur: (*İn seelenî abdî, a'taytühû*) 'Kulum benden bir şey isterse, ben ona istediğini bahşederim, veririm. (*Ve in lem yes'elünî*) Eğer kulum benden bir şey istemezse, (*gadabtü aleyhi*) ona gazap ederim."

Bu sayfanın sonuna kadar, hadîs-i şeriflerde hep (*yekùlü'llàhu azze ve celle*) veyahut (*yekùlü'llàhu teàlâ*) gelecek. Peygamber Efendimiz, mânasını Allàh-u Teàlâ Hazretleri'nden nakil ve rivayet ediyor. Allah'ın öyle buyurduğunu kendisine bildirmesi üzerine, o da bizlere nakilediyor.

Aziz olmak, "Aziz Allah" diyoruz, "*Allàhu Azze ve Celle*" diyoruz; mutlak mânada her yönden galip olmak mânasına gelir.

Âyet-i kerîmede geçiyor:

وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ (ص:٢٣)

(*Ve azzenî fi'l-hitâb*) "Benim karşıma çıktı, benimle münakaşa etti ve münakaşada beni yendi." (Sàd, 38/23) demek.

Her şeyi yenen, her şeye galip olan olduğu için, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne *Azze* diyoruz. *Celle* de celil olmak, yüce olmak, ulu olmak mânasına geliyor. Peygamber Efendimiz; "Kudreti sonsuz olup da her şeyi yenen ve ululuğuna son ve nihayet bulunmayan yüce Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki" diyor.

---

[45] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.242, no:8076; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.68, no:3157; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.196, no:26962.

(*İn seelenî abdî, a'taytühû*) "Kulum benden bir şey isterse istediğini veririm. (*Ve in lem yes'elünî, gadabtü aleyhi*) İstemezse, ona gazap ederim."

Bu ikinci cümlesi, daha önce duymamış olanlar için oldukça şaşırtıcı olabilir. Çünkü dünya insanları ve dünya zenginleri kendisinden bir şey istenmediği zaman memnun olurlar. Biraz fazla istendiği zaman yüzleri kırışmaya, buruşmaya başlar. Bir insan birkaç defa istedi mi; "Daha geçen sefer vermedim mi?" diye itiraza başlarlar.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) [Onun benzeri hiçbir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11)

Rabbimiz'in misli, emsali yok; onun gibi hiçbir varlık yok. Hiçbir şey ona benzemez, hiçbir sıfat ona benzemez. Hiçbir yaratık

sıfatlarında ve zâtında Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne benzemez. Allah-u Teàlâ Hazretleri cömerttir ama, işte böyle cömerttir. İstendi mi, istenileni bahşeder. İstenmediği zaman, gazap eder.

Hakikaten bir insan, böyle kerîm Rabbi varken, o Rabbine başvurmazsa, istemezse, gafil, cahil, ukala demektir. Daha kim bilir nice kusurları vardır ki, Allah'ın gazabına layık oluyor. Allah ıslah eylesin, bizi kendisinin gazap ettiği duruma düşürmesin...

Bundan anladığımız şudur ki, Rabbimiz'den istemeliyiz.

"—Hocam! Biraz ayıp olmaz mı? Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâhı, ulu dergâhtır, azametli dergâhtır. O dergâhı, o makamı küçük, ufak tefek şeyler için rahatsız etmek caiz olur mu? Acaba irili, ufaklı, her şeyi isteyebilir miyiz?"

Her şeyi isteyebilirsiniz! Duyunca ne kadar hoşuma gitti, her yerde söylüyorum; Peygamber SAS Hazretleri, bir hadîs-i şerîfinde şöyle buyurmuş[46]

سَلُوا اللهَ كُلَّ شَيْءٍ ، حَتَّى الشِّسْعَ (ع. عن عائشة)

(*Selü'llàhe küllü şey'in*) "Her şeyi Allah'tan isteyin, (*hatte'ş-şis'a*) hatta ayakkabınızın bağcığını bile..."

Başka bir rivayet de şöyle:[47]

لِيَسْأَلْ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا ، حَتَّى يَسْأَلَهُ شِسْعَ نَعْلِهِ إِذَا انْقَطَعَ

(ت. حب. أنس)

(*Liyes'el ehadüküm rabbehû hàcetehû küllehâ*) "Sizden biriniz bütün ihtiyaçlarını Rabbinden istesin; (*Hattâ yes'elehû şis'a na'lihî*

---

46 Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.229, no:17222; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.173, no:354; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.42, no:1119; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.66, no:3142; *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.473, no:4708.

47 Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.47, no:3536; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.130, no:3403; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.40, no:1116; İbn-i Sinnî, *Amelü'l-yevm ve'l-leyle*, c.II, s.172, no:353; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.460, no:5423; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.228, no:17221; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XVIII, s.335, no:19554.

ize'nkataa) hattâ koptuğu zaman ayakkabısının bağcığını bile..."

İlla köşkler, saraylar çok büyük şeyler değil; küçük şeyler de istenir, büyük şeyler de istenir. Allah kendisinden bir şey istenmesini seviyor, onun için istememiz gerekiyor. Dua ibadettir, onun için istememiz gerekiyor. O bize bizden yakındır, onun için istememiz gerekiyor.

Dün Avustralya'dan birisi telefon etti; çocuğunu emziriyormuş, sütü kesilmiş.

"—Sütüm kesildi. 'Sütümü getir yâ Rabbi!' dedim; sütüm geldi." diyor.

Allah verir. Kendisine candan iltica eden kullara verir. Vereceği muhakkaktır. Ayet-i kerimede:

اُدْعُونِى اَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Üd'ùnî estecib leküm*) "Bana dua edin, ben sizin duanıza icabet ederim, karşılık veririm." buyuruyor. (Mü'min, 23/60)

İşte bu isticâbenin mânâsı üzerinde durmak gerekiyor. Bir karşılık verecek ama, nasıl verecek?

Bazen istediğinin aynını verir; bazen istediğinden âlâsını, daha üstününü verir. Bazen de; "Sen onu istiyorsun ama, şu maksatla istiyorsun. Alırsan, o maksat hâsıl olmayacak, tersi olacak." der, vermez; onun yerine başka şey verir.

Senin istediğin şey kadere aykırı ise, verilmeyecek bir şeyse, vermez; onun yerine sevap verir. O da bir karşılıktır.

Meselâ, hiç kimse sevdiği bir büyüğünün ölmesini istemez:

"—Annem ölmesin, babam ölmesin..." der, istemez.

Dua eder;

"—Allah'ım, ömür ver... Yâ Rabbi, yaşasın, şu hastalıktan kurtulsun!" der ama, Allah onun ömrünü yazmıştır; şu kadar yaşayacak, ondan sonra ahirete göçecektir.

O zaman, senin o istediğini aynen vermez, yani o kula ömür vermez. O kulun eceli geldiği için, onun canını alır ama, sen ona dua ettiğin için, yine seni mükâfatlandırır, sevap verir. Ahirette o kadar büyük sevap verir ki, Abdülkàdir-i Geylânî Hazretleri'nin

kitabında da yazdığı gibi, hadîs-i şerîflerde de geçtiği üzere, ahirette bazı kimseler, kendilerine amel defterleri sunulduğu zaman, açıp içinde çok hayırlar görecekler, çok sevaplar görecekler. O sevaplara şaşıracaklar:

"—Yâ Rabbi! Acaba biz bu sevapları nereden kazanmışız? Biz bunu nereden kazandığımızı bilemedik." diyecekler.

Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara buyuracak ki:

"—Kullarım! Bunlar sizin dünyada yaptığınız duaların karşılığıdır. O zaman istediğiniz şeyler, benim kaderime muvafık olmadığı için, onları vermedim, yerine bu mükâfatları verdim. Onun için bu mükâfatlara, sevaplara nail oldunuz."

Kâinatın yöneticisi biz değiliz, Allah-u Teàlâ Hazretleri... Biz neler neler isteriz. Dağlar olmasın, her taraf ova olsun. Kış olmasın, yağmur yağsın. Çömlekçi yağmur yağmasın, güneş çıksın ister. Ekin eken de yağmur yağsın da, ekinleri sulansın ister. Herkesin kendine göre bir derdi var. Bazen de bu istekler birbirine zıt olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kendi azameti ile, kendi tasarrufu ile kâinatı hikmetle yönetir. Biz hikmet sahibi değiliz, bilemeyiz. O, hikmetle yönetir. Onun için, bizim her istediğimiz olamaz. Bazen de kullar suçlu olur, edepsiz olur, ondan olmaz. Bu işin pek çok yönü vardır ama, Allah dua edenin karşılığını verir.

Bir de şöyle bir durum vardır. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurmuş ki:

"—Ey Peygamberim! Zalimlere söyle, o zulmü işleyip duruyorken bana dua etmesinler. Çünkü aksini yaparım. Zalim, edepsiz; hem böyle edepsizliği, günahı işliyor, hem de şunu, bunu istiyor. O zaman, tam onu cezalandıracak şeyi yaparım!"

O bakımdan hikmetleri sonsuzdur. Bazen de olur; Allah-u Teàlâ Hazretleri kulun duasının bereketine; kazasını, kaderini, takdirini tebdil eder.

"—Nasıl tebdil eder?"

Dua, başa gelene de fayda eder, başa gelecek olana da, gelmemiş olana da tesir eder. Duanın bir tesiri olduğu için, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bir kaderinden bir kaderine intikale sebep olur. O bakımdan, dua dediğimiz şey, müthiş bir şeydir.

Dua mazlumun müthiş bir silahıdır. Ne bazukaya benzer, ne Stinger füzesine benzer, ne daha başka bir şeye benzer. O dua neler yapar. Kul, Allah'ın istediği gibi bir kul olsa, o dua nelere kàdir olur. Tabii, dinimizin pek çok incelikleri var, ahkâmının derinlikleri var. İnsanın dinde fakih olması, bu ahkâmın hudutlarını bilmesi ile mümkündür. Öyle herkes meseleyi olduğu gibi dümdüz bilemez. Oruç tutmak sevaptır ama, bayram gününde oruç tutmak haramdır.

Dün oruç tutuyorduk da birdenbire ne oldu?.. Ne olacak! Bayram oldu. Bayram günü oruç tutmak haram... Yeri ve zamanı vardır. Yersiz yaparsan olmaz. Keloğlan gibi her seferinde itilip kakılıp bir cezaya uğrarsın.

Her şeyi hikmetle, yerli yerinde yapmak gerekiyor, Allah'ın emrini bilerek yapmak gerekiyor. Boynu bükük, gözü yaşlı, bağrı yanık, hassas, duygulu, merhametli, sevgili, şefkatli, Rabbine saygılı, haşyetli bir kul olmak gerekiyor. Çok istemek gerekiyor. İstediği zaman, Allah verir.

Nasıl verir?.. Âlâsını verir. İstemediği zaman da gazap eder. Onun için, istemeyi bilelim, istemenin şeklini bilelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri istemenin usulünü bize Fâtiha'da öğretmiş. Pattadak (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) diye başlamıyoruz. İlk önce *Besmele* ile başlıyoruz, ondan sonra *Hamd* ediyoruz. Allah'ın rahmetinden bizi haberdar eden sıfatları sayıyoruz. *Rahmân* ve *Rahîm* olduğunu söylüyoruz. *Mâliki yevmi'd-dîn* olduğunu söylüyoruz. Nice sıfatlarını sayıp onu övdükten, ona hamd ettikten sonra dileğimizi söylüyoruz.

Demek ki, insan duanın şekline de, zamanına da itina etmeli! Bazı zamanlar vardır, dua şıp diye kabul olur. Demirin tavında dövülmesi gibi; ısınıp ısınıp örsün üstüne koyulup şekil verilmesi gibi, duanın da zamanı vardır. O zaman gelince buyur, yap duanı. O zamanları da kaçırmamak gerekiyor. İnsanın önüne fırsat gelir, güzel değerlendirmeli! Kaçırmamalı, dikkatli olmalı, uyanık müslüman olmalı!..

Onun için, bizim mânevî yolumuzun büyükleri diyorlar ki;

"—Hûş der dem olmalı! Müslüman, derviş, mutasavvıf, ârif, her zaman, her nefes alışverişte şuurlu olmalı, gafil olmamalı! Neyin

nereden geldiğine, nereye gittiğine, ne olduğuna, çevresinde ne döndüğüne âgâh olmalı, ona göre tavır almalı! Dua zamanı ise dua etmeli!"

Şakır şakır yağmur yağdığı zaman, rahmet iniyor. Duanın makbul olduğu zamandır. İslâm orduları düşmana saldırdığı zaman, duanın makbul olduğu zamandır. Onun için dua etmek gerekiyor. "Allah Allah!" diye cihad ediyorlar. "Niye 'Allah Allah' diye hücum ettiler?" Başkaları bizimkilerin halini anlayamaz. Onlar "hurra", bizimkiler "Allah Allah" diye bağırdı.

Onlar niye "hurra" demiş?

Hurra, galiba acele demek; "Haydi bakalım acele edin, süratli olun." Bizimkiler "Allah, Allah!" diyorlar. Çünkü zikretmenin sevabı var. Yapılan dualar makbul.

Sonra bazı kimselerin duası makbuldür. Annenin, babanın duası makbuldür. Kendisine ittibâ edilen hocanın duası makbuldür. Anne babanın ve hocanın duası da geçer, bedduası da... Onun için onları ganimet bilmek gerekiyor. Hayır dualarını almaya çalışmak gerekiyor.

Hastanın duası makbuldür. Yolcunun duası makbuldür. Hacının, umre yapan kişinin eve dönene kadarki zamanda duası makbuldür. Yolda yakala, hudutta karşıla; duasını al. Çünkü evine daha gelmedi. Eve geldi mi, seferîlik hali bitmiş olur. O istisnaî mevsim kapanıyor, sezon kapanıyor. Eve geldi mi, bitiyor. Eve gelmeden duasını almak gerekiyor.

Bizim Güneydoğu Anadolu'nun ahalisi meseleyi gayet iyi bilirler. Hacıları evlerine alırlar. Onlara ikramda bulunurlar. Sevabını bildikleri için; "Aman ne olur, buyurun bize gelin!" diye rica ederler, otobüsteki yolcuları paylaşırlar.

Sonra, mazlumun duası makbuldür. Kâfir bile olsa makbuldür. İşin fena tarafı bu! Onun için kimseye zulmetmemek gerekiyor. İnsan zulmedince burnundan fitil fitil gelir. Mazlumun duası makbuldür.

Bir de müslüman kardeşin, arkadaşın, müslüman kardeşe, arkadaşa o yokken, onun olmadığı yerde, onun gıyabında yaptığı dua makbuldür. Sen şimdi burada tek başına duruyorsun, Ahmed adlı kardeşini hatırlıyorsun:

“—Yâ Rabbi! Şu kardeşime hayırlar ihsan eyle!” diyorsun.

O yok ortada... Ortada bir menfaat, yağcılık, dalkavukluk bahis konusu değil... Hatırına geldi, sırf onun için dua ediyorsun.

Arkadaşın arkadaşa gıyabında yaptığı dua makbuldür. Belki en süratle makbul olan dualardan birisi de budur. Onun için ne yapacağız. Arkadaşımızın bize dua etmesini sağlayacağız. Bizim de ona dua etmek suretiyle, onun iyiliğini istememizin mümkün olduğunu bilerek arkadaşlarımıza dua edeceğiz.

“—Rabbenâ, hep bana! Rabbenâ, hep bana!”

Evet hep sana verir ama, merak etme gayb hazinelerinden bir şey eksilmez; ona da istersen, ona da verir. Ona verdiği seninkinden kesinti suretiyle değil ki, sen ona verilmesini istemiyorsun. Yok! Başkasına bir şey verilmesine tahammülün yok. Hiç kimseye verilmesin. Öyle şey olmaz.

Bedevînin birisi devamlı kendisine dua ediyormuş. Peygamber Efendimiz demiş ki:

“—Sen Allah’ın rahmetini çok daralttın.”

Bedevî özel olarak bir şey istiyor, başka bir şey istemiyor. Öyle olmaz! Umumî istemek gerekiyor, çok istemek gerekiyor, herkes için istemek gerekiyor.

Peygamber SAS Efendimiz’in tavsiyesi: [48]

اَللَّهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. عد. والديلمي
عن أبي هريرة)

(*Allàhümme’rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh*) “Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed’e toptan lütfunla, rahmetinle muamele eyle!” diye dua etmektir.

Makbul dualardan birisidir. Müslümanlar hakkında umumî bir duadır. Ama insan, özel dua da etmeli! “Filanca kardeşim imtihana

---

[48] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; RE. 381/7.

girecek, filanca kardeşimin durumu biraz zorca...” gibi; başkaları için de dua etmeli!

Elinizi açtığınız zaman, duanızın bir bölümünü de yakınlarınız ve kardeşlerinize ayırın, biraz da başkaları için dua edin, değerli kardeşlerim! Ben âciz, nâçiz kardeşinizi de duadan unutmayın!

b. Kadere Razı Mü’min Genç

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim. İkinci hadîs-i şerîf, gençlere bir iltifat olarak rast geldi:[49]

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: اَلشَّابُّ الْمُؤْمِنُ بِقَدَرِي ، اَلرَّاضِي بِكِتَابِي ، اَلْقَانِعُ بِرِزْقِي ، اَلتَّارِكُ لِشَهْوَتِهِ مِنْ أَجْلِي ، هُوَ عِنْدِي كَبَعْضِ مَلاَئِكَتِي (الديلمي عن عمر)

RE. 514/2 (*Yekùlu’lllàhu azze ve celle: Eş-şâbbü’l-mü’mini bi-kaderî, er-râdî bi-kitâbî, el-kâni’u bi-rızkî, et-târikü li-şehvetihî min eclî, hüve ındî keba’di melâiketî.*)

Abdullah ibn-i Ömer RA’dan Deylemî Rh.A rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

“—Aziz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurur.”.

Aziz ve celîl ne demek? Her şeyi yenen, her şeye galip, azamet ve ululuk sahibi demek; onu söylemiştik. “Aziz ve celîl olan Allahu Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Eş-şâbbü’l-mü’mini bi-kaderî*) Şâb uzun â ile, Arapça’da “genç, delikanlı” demek. *Şebâb*, gençler demek; *şebâbet*, gençlik demektir. Eski şarkılarda geçiyor:

Eğlenip zevke bak, şebâbet bitmeden.[50]

---

[49] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.244, no:8081; Enes ibn-i Mâlik RAdan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.786, no:43107; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.194, no:26958.

[50] *Kıt’anın tamamı:*

Vah zavallılar vah! Öyle demişler, dünyayı öyle anlamışlar. Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri bakın nasıl buyuruyor:

(*Eş-şabbü'l-mü'mini bi-kaderî*) "Benim kaderime inanmış olan genç..." Çünkü, Allah'ın bir takdiri var; kimisini zengin kimisini fakir, kimisini güzel kimisini çirkin, kimisini uzun, kimisini kısa, kimisini çok akıllı, kimisini kıt akıllı yaratmış. Çeşit çeşit... Ağaçlar, çiçekler, hayvanlar, böcekler, meyveler, sebzeler çeşit çeşit. İnsanlar da çeşit çeşit, parmaklar bile çeşit çeşit. Birisi ötekisine benzemez. Tek olarak göstersen, hangisinin hangi parmak olduğunu herkes bilir. Bu başparmak, bu serçe parmak, bu işaret parmağı... Herkes bilir. Dişler bile farklı. Sebebi var, hikmeti var. Farklılığında hikmet var.

Ne yapacağız, kavga mı edeceğiz?

"—Ben Allah'a küstüm! Allah'ım, bana bunu da mı yapacaktın?"

Kimisi böyle diyor.

Sen daha beterine layıksın da yapmamış. Sen kimsin? Edepsizin birisin. Bu ukalalığına göre, seni ezmesi gerekiyordu da yine o kadar yapmamış. Birisine azıcık bir dokunuver, birazcık başına bir şey gelsin. Açıyor ağzını, yumuyor gözünü. Ne yer kalıyor, ne gök kalıyor.

Hani Ye'cüc ve Me'cüc kavmi dünyayı istila edecekmiş;

"—Yerdekileri öldürdük, göktekileri de öldürelim!" diye gökyüzüne ok savuracaklarmış.

Böyle edepsizler var.

Öylesi değil! Kadere inanmış; Allah'ın onun hakkındaki takdirine, mukadderatına, alın yazısına, çizgisine inanmış, saygılı, bağlı; "Rabbim böyle takdir etmiş." diyor, itaatli... Böyle bir genç.

Dört sıfat sayıyor:

1. (*Eş-şâbbü'l-mü'mini bi-kaderî*) "Benim kaderime, onun hakkındaki mukadderatıma, takdirime inanmış, bana dayanmış, tevekkül etmiş, güvenmiş genç."

Bu mevsim geçmeden, bu alem bitmeden;
Eğlenip zevke bak, şebabet bitmeden!
En güzel demlere elveda etmeden,
Eğlenip zevke bak, şebabet bitmeden!

2, (*Er-râdî bi-kitâbî*) “Benim onun hakkındaki yazıma razı gelmiş.”

Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

“—Olur mu ya, ya başka bir şey eyleyiverirse?”
Hayır! Neylerse güzel eyler.

Hak’tan olacak işler.
Boştur gam u teşvişler

Hoştur bana senden gelen,
Ya gonca gül, yahut diken,
Ya hil’at ü yahut kefen...
Lütfun da hoş, kahrın da hoş!

Böyle diyebiliyor musun?

Böyle bir genç, kaderine inanmış; “Allah’ın kaderi var, mukadderat var. Ölüm yazılmamışsa ölmem. Ölüm yazılmışsa kurtuluş yok. Doksan tane harbe girsem, kaderimde ölmek yoksa yine yaşarım.” Bu kader inancı... “Rabbim! Her şeyde bir hikmet vardır.” diye kaderine de alın yazısına da razı. Allah’ın onun hakkındaki yazısına razı.

Arapça’da ketebe fiili bazen, farz mânasına gelir. Meselâ:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمْ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Yâ eyyühe’llezîne âmenû kütibe aleykümü’s-sıyâmü kemâ kütibe ale’llezîne min kablikürn leallekürn tettekùn.*) “Ey iman edenler! Sizden önceki ümmetlere yazıldığı, farz kılındığı gibi, oruç size de farz kılındı.” (Bakara, 2/183) buyruluyor.

Her ümmetin ıslah olması için oruç tutması gerektiğinden, ta eski zamanlardan beri, Allah orucu farz kılmış ama, kimisi değiştirmiş, kimisi perhiz haline dönüştürmüş.

“—Oruç tutmak zor oluyor, bunu perhize döndürelim, 10 gün ekleyelim.” demişler.

Pazarlık usulü, tebdil etmişler. *Kütibe*, yazıldı, farz kılındı demek.

“—Benim yazıma; emirlerime, yasaklarıma razı.”

Allah, “Zina etmeyin!” diyor, “Tamam, peki yâ Rabbi!” diyor. “İçki içmeyin!” diyor, “Peki yâ Rabbi!” diyor. “Namaz vakti kalk; uyku uyuma, namaza git!” diyor, “Pekiyi yâ Rabbi!” “Rabbimiz ne yazmışsa Kur’ân-ı Kerîm’inde, şeriatte ne emredilmişse, ona da razı...” mânasına gelebilir. O da güzel!

Tabi insanın Allah’ın emirlerine, yasaklarına sevgiyle bağlanması gerekiyor. Rasûlüllah’a da bağlanması gerekiyor. Rasûlüllah’ın hükmüne razı olmayan kâfir olur, beğenmeyen kâfir olur. Kimisi Rasûlüllah’ı küçümsüyor. “Hadis, sünnet o kadar önemli değildir.” sanıyor. Sabit olmuş olan bir sünneti inkâr eden kâfir olur, beğenmeyen kâfir olur. O, ondan aşağı değil.

Demek ki gencin ikinci sıfatı, kadere inanması; Allah'ın emirlerine, yasaklarına, yazısına razı olması, bunlardan hoşnut olması, bir itirazının olmaması...

3. (*El-kàniu bi-rızkî*) "Benim ona vermiş olduğum rızka kanaat ediyor." "Rabbim şu kadar rızık vermiş, çok şükür." diyor. Gözü haramda değil, başka yere dalmıyor. Başkasının cebine elini sokmuyor, harama tevessül etmiyor. Kendisine gelen rızka kanaat ediyor. Böyle bir genç... Üçüncü sıfatı da bu.

4. (*Et-târikü li-şehvetihî min eclî*) "Şehvetini benim için terk eden genç."

Delikanlı demişiz, coşkun bir mizacı var. İçinde arzular, hevesler, istekler var. Ama Allah'ın emirleri ve yasaklarına saygılı... Allah rızası için günahlardan uzak duruyor. Şurada bir açık kadın görse, başını bu tarafa çeviriyor, bakmıyor. Kadınsa, o da harama bakmıyor. Başını eğiyor, öyle gidiyor. Şehvetine, nefsinin iştihasına, arzularına hâkim oluyor, onları bastırıyor.

Allah rızası için yapılması gereken şeyi yapıyor; yapılmaması gereken şey neyse, onu yapmıyor. Nefsini zorluyor, şehvetini terk ediyor.

Şehvet, sadece cinsî şehvet değildir. Arapça'da *şehvet* kelimesinin geniş bir mânası vardır. Meselâ, insanın çok yemek yemek istemesi...

"—Ah şimdi şöyle güzel harlı bir ateşte, iyice terleye terleye, üstüne yağları damlaya damlaya pişmiş bir döner kebap olsa, ne kadar canım istedi."

Veyahut:

"—Hacıbaba'nın kaymaklı baklavasını canım ne kadar istedi."

O da şehvettir. Midenin, karnın şehvetine *şehvetü'l-batın* derler. Cinsî arzulara da *şehvetü'l-ferc* denir.

Gerek cinsî arzu, gerek midenin arzusu olsun, insanın arzuları gelip çattı mı, o arzuları dizginleyebilmeli! Yerinde mi, yersiz mi, doğru istikamette mi, yanlış istikamette mi?..

"—Aman daldan bir elma uzanmış, kıpkırmızı, kocaman, lezzetli. Elimi uzatsam alacağım. Canım da elma istiyor, hava da çok sıcak, kimse de görmüyor, zaten bahçeler arasında bir yoldayız."

Almayacak! İçinde arzusu var ama almayacak.

Neden? Çünkü haram... Başkasının malı alınmaz. Kendisinin olmayan mal alınmaz; almayacak, Harama bakmayacak, harama kuşak çözmeyecek. Şehvetini Allah için terk edecek.

Tekrar edelim:

"—Aziz ve celîl olan Allah-u Teàlâ buyurur ki: Benim kaderime inanmış, benim yazıma razı, ona gönderdiğim rızka kânî ve şehvetini benim için terk eden, bu dört sıfata sahip genç, benim nazarımda, benim yanımda bazı meleklerim kadar kıymetlidir." Yâni, onu melek gibi suçsuz, günahsız, temiz, pâk bir kimse olarak kabul ediyor; "Benim nazarımda öyledir!" diyor.

O halde bu hadîs-i şerîfi yazalım, işyerimize asalım!

Gençlerin yatak odalarına girerseniz, duvarlarında bazı resimler görürsünüz. Kimisi otomobil meraklısıdır. Dünyanın neresinde sürat otomobili varsa, bakarsınız bütün duvarlar o otomobil resimleri ile doldurulmuş.

Bir arkadaşın evine gittik, öyle. İrili ufaklı, küçüklü büyüklü, adını duymadığınız, markasını bilmediğiniz çeşit çeşit otomobil resimleri. Çocuk belli ki otomobil merakından kıvranıyor.

Bizim askerlik yaptığımız sırada, general bir teftişe kalkmış, astsubayların yatakhanelerini geziyor. Bir astsubay vardı; inançsız, ters bir insandı. Bekâr... General onun odasına girmiş, duvarlara bir bakmış, müstehcen resimlerle dolu. Duvarda ne kadar resim varsa, bastonu ile cart cart hepsini yırtmış.

General bile dayanamamış. O da nihayet serbest yetişen bir kimse... Bizim gibi namazında niyazında, sofu insan değil ama, o bile dayanamamış; "Bu ne rezalet!" diye bütün resimleri yırtmış.

Herkes duvarına, yatak odasına keyfine göre bir şey yapıştırıyor; ya otomobil, ya başka bir şey... Çocukların odasında da tavşan resimleri, uç uç böcekleri, kelebekler filan var. Kız veya erkek oluşuna göre değişiyor.

"—Biz odamıza neyi asalım?"

Bunu yazıp assak, ne güzel olur!

"—Benim kaderime inanan, benim yazıma razı olan, benim verdiğim rızka kanaat eden, benim için arzularını terk eden, dizginleyen genç, benim nazarımda meleklerimden bazısı gibidir, o

kadar kıymetlidir."

Dâimâ gözünün önünde olsa, her gününü ona göre geçirse, her işini ona göre yapsa... İnsan bir haramdan vazgeçti mi, gözünü alabildi mi, Allah ona öyle bir derece verir, kalbine öyle bir iman zevki, şevki, lezzeti verir ki evliyâlığa yaklaşır.

Onun için, insan mutlaka o halleri engelleyecek bir irade gücüne sahip olmalı! Genç kardeşlerimiz bu sıfatlara sahip olmaya çalışmalı! Kadere inanacak, Allah'ın yazısına razı gelecek, rızkına kanaatkâr olacak. Şehvetini Allah için terk edecek. Bunlar da hatırınızda iyice kalsın...

c. Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'ın Faydası

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Hz. Ebû Bekir Efendimiz'den, Deylemî Rh.A rivayet etmiş. Şöyle buyruluyor:[51]

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: قُلْ لِأُمَّتِكَ يَقُولُوا : لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ ، عَشْراً عِنْدَ الصُّبْحِ ، وَعَشْراً عِنْدَ الْمَسَاءِ ، وَعَشْراً عِنْدَ النَّوْمِ ؛ يَدْفَعُ عَنْهُمْ عِنْدَ النَّوْمِ بَلْوَى الدُّنْيَا ، وَعِنْدَ الْمَسَاءِ مَكَايِدَةُ الشَّيْطَانَ ، وَ عِنْدَ الصُّبْحِ أَسْوَأُ غَضَبِي (الديلمي عن أبي بكر)

RE. 514/3 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Kul li-ümmetike yekùlû: Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi, aşran ınde's-subh, ve aşran ınde'l-mesâ', ve aşran inde'n-nevm; yedfeu anhüm inde'n-nevmi belve'd-dünyâ, ve ınde'l-mesâi mekâyidetü'ş-şeytân, ve ınde's-subhi esveü gadabî.*)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Kul li-ümmetike*) Ümmetine söyle, (*yekùlü lâ havle ve lâ kuvvete*

---

[51] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.248, no:8093; Hz. Ebû Bekir RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.170, no:3607; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.205, no:26982.

illâ bi'llâhi, aşran ınde's-subh) sabahleyin 10 defa, '*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" desinler! (*Ve aşran ınde'l-mesâ'*) Akşamleyin de 10 defa, '*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'* desinler! (*Ve aşran ınde'n-nevmi*) Geceleyin uykuya yatacakları zaman da 10 defa, '*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'* desinler!"

Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'e böyle vahy eylemiş:

"—Ey Rasûlüm! Ümmetine söyle, sabahleyin 10 defa, '*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'* desinler. Akşamleyin 10 defa, *'Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'* desinler. Bir de gece yatacakları zaman 10 defa, *'Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh'* desinler!"

Uyku esnasında okuduğu takdirde, ne olur:

(*Yedfeu anhüm inde'n-nevmi belve'd-dünyâ*) "Bu okuması, ondan dünyanın belâlarını def eder." Çünkü geceleyin dünyanın maddî-mânevî belâları insanın üzerine gelebilir. Neler neler vardır, ne gibi hallere uğrayacağı hiç belli olmaz. Hatta demişler ki:

"—Geceler nice hadiselere gebedir."

Geceleyin ne olacağı belli olmaz. Yatıyorsun; ışık yok, ortalık karanlık. Kurt dumanlı havayı sever. Düşman kötülük yapacaksa geceleyin gelir. Haşarat o vakit çıkar. Yılanı, akrebi çıyanı var, çeşit çeşit olaylara mâruz kalabilir.

Gündüz olsa, görse kendisini savunur. Yılanı, akrebi vurur öldürür. Daha başka düşmanlara karşı da tedbirini alır. Ama gece mışıl mışıl uyuyor. Hiçbir şeyden haberi yok. 10 defa "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" derse, Allah koruyor. Dünyanın belâlarını Allah ondan def ediyor.

Onun için, gece yatarken böyle demeye kendimizi alıştıralım! Gece yatarken 10 defa, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" diyelim!

Mânası nedir:

"Güç kuvvet Allah-u Teàlâ'nın elindedir, O'nun dışında güç kuvvet yoktur." Allah bir şeyi dilerse yapar, yaptırır. Bir şeyi dilemezse, kimse onun dilemediği şeyi yapmaya muvaffak olamaz. Allah seni koruyacaksa, kimse sana zarar veremez. Yerine göre, burada söylenişine göre, o mânaya geliyor.

Onun için, dünyanın belâlarından kurtulalım diye, yatarken "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*"ı söyleyeceğiz.

(*Ve inde'l-mesâi mekâyidetü'ş-şeytân*) "Akşamleyin okunduğu zaman, şeytanın hilelerine karşı korur. Şeytanın hilesi tesir etmez."

Akşam oldu mu, henüz alacakaranlıktır. Akşam ezanı okununca daha etraf görünür. Sonra yatsı okunacak, karanlık iyice basacak, uyku vakti gelecek; o zaman insanların çeşit çeşit sıkıntılara uğraması muhtemeldir. Şeytanın hileleri, tuzakları vardır. O arada insan şeytan tarafından kandırılabilir, çeşitli günahlar işleyebilir. O bakımdan akşamleyin de 10 defa "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" desin.

(*Ve inde's-subhi esveü gadabî*) "Sabahleyin okunduğu zaman da, Allah'ın gazabının en kötü tarzda gelmesi muhtemel ise bile, onu engeller."

Sabah okuduğu zaman, insan Allah'ın gazabından kurtulur, emniyet içinde olur. Akşam okuduğu zaman, şeytanın hilesinden kurtulur, emniyet içinde olur. Gece okuduğu zaman da, dünyanın belâlarından emniyet içinde olur; huzur içinde yatar, kalkar. Onun için, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*"ı söyleyeceğiz.

Başka bir hadis-i şerifte:[52]

أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، فَإِنَّهَا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ

(حم. خط. عد. عن أبي هريرة)

(*Eksirû min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh* sözünü çok söyleyiniz; (*feinnehâ min künûzi'l-cenneti*) muhakkak ki o, cennet hazinelerinden bir hazinedir." buyruluyor.

Mânevî bir hazinedir. Ya çok sevap kazandırdığı için bir

---

[52] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.333, no:8387; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.443, no:8553; Taberânî, *Dua*, c.I, s.469, no:1642; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.179, no:3625; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.248; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.32, no:3565; Hàzim ibn-i Harmele RA'dan.

Taberânî, *Dua*, c.I, s.473, no:1654; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.454, no:1958; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.168, no:502; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.377, no:4327, 4329.

hazinedir, ya Allah'ın korumalarını celb ettiği için bir hazinedir, ya da insana çok kıymetli bazı bilgiler vermesi yönünden bir hazinedir. Çünkü insan biliyor ki; (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) "Güç kuvvet Allah'ındır. Allah'tan gayrının gücü kuvveti yoktur." demektir. Allah dilerse korur, ötekilerine bir şey yaptırtmaz. Allah korumazsa, aldığı tedbirlerin bir faydası olmaz. Kırk tane kapının arkasına saklansa, yine ceza ve belâ kendisine gelir.

İmanı çok kuvvetlendiren bir cümledir. Onun için sabah akşam, gece uyku esnasında 10'ar kere *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*'ı söyleyelim! Ayrıca mânâsının derinliğini de düşünerek, ona nüfuz etmeye çalışalım!

(*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) "Allah'tan başka güç kuvvet yoktur. O var, ona dayanırım, ona tevekkül ederim." İnsan bu duyguyla hareket etti mi, Allah onu sever korur. Çok hayırlara erdirir. Onun için lütfen mânâsına da dikkat ederek söyleyelim!

d. Allah'ın Kuluna Karşılık Vermesi

Dördüncü hadis-i şerif.

İbn-i Şahin, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Bu hadîs-i şerîfin aynı mânada başka ibarelerle rivayetleri de var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[53]

يَقُولُ اللّٰهُ: ابْنَ آدَمَ ، إِنْ ذَكَرْتَنِي فِي نَفْسِكَ ، ذَكَرْتُكَ فِي نَفْسِي ؛ وَإِنْ ذَكَرْتَنِي فِي مَلَأٍ ، ذَكَرْتُكَ فِي مَلَأٍ أَفْضَلُ مِنْهُمْ وَأَكْرَمُ ؛ وَإِنْ دَنَوْتَ مِنِّي شِبْرًا ، دَنَوْتُ مِنْكَ ذِرَاعًا ؛ وَ إِنْ دَنَوْتَ مِنِّي ذِرَاعًا ،

[53] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.138, no:12428; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.353, no:1169; Münâvî, *el-Ehàdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.81, no:185; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Şâhin, *et-Tergîb*, c.I, s.189, no:167; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.236, no:1181; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.79, no:16774; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.192, no:26951.

دَنَوْتُ مِنْكَ بَاعًا ؛ وَ إِن مَشَيْتَ إِلَيَّ ، هَرْوَلْتُ إِلَيْكَ (ابن شاهين

في الترغيب في الذ كر عن ابن عباس ؛ وفيه معمر بن زائدة ،

قال العقيلي: لا يُتَابَعُ على حديثه)

RE. 514/4 (*Yekùlu'llàhu'bne ademe, in zekertenî fî nefsike, zekertüke fî nefsî; ve in zekertenî fî melein, zekertüke fî melein efdale minhüm ve ekreme. Ve in denevte minnî şibran, denevtü minke zirâan; ve in denevte minnî zirâan, denevtü minke bâan; ve in meşeyte ileyye, herveletü ileyke...)*

(*Yekùlu'llàh*) "Allah der ki, Allah buyurur ki: (*Ye'bne âdem*) 'Yâ İbn-i Âdem!' demektir. Allah ne der, ne buyurur? "Ey Âdemoğlu!" buyurur. Hepimiz Hz. Âdem'in evlatları olduğumuz için, Benî Âdem'iz.

İbn, çocuk demek. *Benî*, çocuklar demek. Birisi tekil, birisi çoğul. (*Ye'bni adem*) "Ey Âdem'in oğlu!" Yâ Benî Âdem! "Ey Âdem'in çocukları!" Çoğul sigası ile. Benî Âdem kelimesini biliyoruz da *İbn-i Âdem* sözünü bilmiyoruz. "Ey Âdem'in oğlu olan insan, kişi!" Biz hepimiz Hz. Âdem Atamız Aleyhisselam'ın torunlarıyız, ondan geldik, Onun için Âdem'in oğulları, torunlarıyız, onun için Benî Âdem'iz.

(*İn zekertenî fî nefsike*) "Eğer sen beni kendi içinde, kendi nefsinde, sessizce zikredersen, (*zekertüke fî nefsî*) ben de seni kendi nefsimde, sessiz zikrederim." Bir insan oturuyor, sessizce duruyor, acaba şimdi ne düşünüyor?

Ne bileyim ben! İnsanın aklından geçenleri kimse bilemez. Belki içinden "Allah, Allah" diyordur. Kendi kendine, kimsenin duyamayacağı, anlayamayacağı şekilde; "Allah, Allah" diyordur. Böyle "Allah Allah…" derse, Allah da onu kendi nefsinde anar. Herhalde sessiz demektir.

İkincisi: (*Ve in zekertenî fî melein*) "Ey Âdemoğlu! Sen beni kalabalıkta, kalabalığın içinde zikredersen, (*zekertüke fî melein efdale minhüm ve ekreme*) ben de seni senin o aralarında zikrettiğin topluluktan daha faziletli, daha kerametli, daha asaletli toplulukların içinde zikrederim."

Mesela, biz şimdi kalksak, *Lâ ilâhe illa'llàh* desek veyahut *Allah Allah* desek, bir cami cemaati insan *Allah* demiş oluruz. İçimizden birisi, topluluk içinde zikrediyor, *Allah Allah* diyor. O zaman Allah o kimseyi; daha hayırlı, daha faziletli, daha asaletli bir zümre içinde zikreder, kendisine yakın has melekleri arasında zikreder. "Bak bu kulum beni anıyor. Gafil değil, cahil değil, şeytana uymuş değil, şaşırmış değil, imansız değil, beni zikrediyor." diye metheder.

(*Ve in denevte minnî şibran*) "Ey Âdemoğlu! Sen bana bir karış gelirsen, (*denevtü minke zirâ'an*) ben sana bir arşın gelirim."

Burada insanların bildiği mesafe ölçüleri verilmek suretiyle, daha çok olduğunu gözleriyle tecessüm ettirebilsinler, anlayabilsinler isteniyor. Karış şu kadardır. Arşın bu kadardır, karışın birkaç misli fazladır.

"Kul Allah'a biraz yönelirse, Allah'a yaraşır bir iş yaparsa, Allah'ın lütf u keremi ona kat kat fazla gelir." demek. Mecazen böyle anlatılmış oluyor. "Sen, ey kulum! Bana bir karış gelirsen, ben sana bir arşın gelirim." Sözü Allahu a'lem bu mânaya geliyor.

(*Ve in denevte minnî zirâan*) "Eğer sen bana bir arşın gelirsen, (*denevtü minke bâan*) ben sana bir kulaç gelirim, daha fazla gelirim."

(*Ve in meşeyte ileyye*) "Eğer sen bana yürüyerek gelirsen, (*herveletü ileyke*) ben sana koşarım. Sen bana yürürsen, bana doğru yürümeye başlarsan, ben sana koşarım."

Bunlar hep Allah-u Teàlâ Hazretlerinin, kullarının anlaması için söylemiş olduğu şeyler. Yoksa Rabbimiz mekândan ve zamandan münezzehtir, fiilleri kulların fiileri gibi değildir.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) [Onun benzeri hiçbir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11)

"Kulumdan küçücük bir gayret olursa ben onu kat kat mükâfatlandırırım." mânasında anlayalım diye böyle buyurmuş oluyor.

Onun için demişler ki:

"—Kuldan işaret, Hak'tan beşaret."

Kuldan küçücük bir emare, bir işaret bir pırıltı, bir hareket oldu mu, Cenâb-ı Hak'tan nice nice müjdeler, nice nice lütuflar gelir. Allah-u Teàlâ Hazretleri kulun kendisine yapmış olduğu küçücük iyilikleri, küçücük taatleri, küçücük ibadetleri kat kat mükâfatlandırır.

Bir *Lâ ilâhe illa'llàh* diyoruz, cennetlik olmanın sebebi oluyor. Bir *Sübhàna'llàh* diyoruz, yeri göğü dolduruyor. Yani yeri göğü dolduruyor, mîzânı ağır getiriyor. Bir *Allahu ekber* diyoruz, nice sevaplar kazanıyoruz. Bir *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh* diyoruz, nice nice dertler def olup gidiyor. İnsan nice nice hayırlara eriyor.

Bunlar kolay şeylerdir ama mükâfatları büyüktür. Kul kolay şeyler yapıyor, mükâfatlar büyük büyük geliyor. Neden?

Biz küçüğüz, kuluz, nâçiziz; ondan. Allah da azametlilerin azametlisi, büyüklerin büyüğü, cömertlerin cömerdi olduğundan lütfundan, kereminden çok çok ihsan ediyor. Onun ihsânı ona göre; bizim yaptığımız da bize göre…

Bağdat'ta ahali susuzluktan kırılıyor, yağmur yağmıyor. Topraklar çatladı, hayvanlar ölüyor.

"—Haydi gelin, yağmur duasına çıkalım!" demişler, toplanmışlar.

İbrâhim ibn-i Edhem Hazretleri'ni de çağırıyorlar:

"—Sen de gel ya mübârek! Sen de bir âmin de!"

Hürmet ettikleri bir kimse ama, onlara pek iltifat etmiyor.

"—Siz kulluğunuzu güzel yapın, o Rabliğini bilir. Sizi susuz bırakmaz." diyor.

"—Siz Allah'ın istediği kul olsanız, Allah sizi susuz bırakır mı? Günah işliyorsunuz, suyunuz ondan kesiliyor." demek istiyor.

Bedevînin birisi geldi:

"—Yâ Rasûlallah! Susuzluktan, kuraklıktan kırılıyoruz, topraklar çatladı, hayvanlar ölüyor, çocuklar susuzluktan bağırıyor." deyince, Rasûlüllah Efendimiz dua etti:

"—Yâ Rabbi! Su ihsan eyle, yağmur yağdır." dedi.

Hadis kitaplarında yazıyor ki:

"—Hava açıktı, masmaviydi." Medine'nin bir tarafında bir dağ adı söylüyor; "O dağın üzerinden sanki bir atın üzerindeki süvariymiş gibi acele bir bulut geldi ve şakır şakır rahmet yağmaya

başladı.” diyor.

O sıcakta oraya da rahmet yağdı mı bir güzel oluyor ki, tadına doyum olmuyor. Millet öyle kumrular gibi üst üste, Altınoluğun altında kalabalıkta ne yapacağını şaşırıyor. Veya Peygamber Efendimiz’in Türbe-i Saadetinden gelen suların avluya döküldüğü oluğun altında, karıncanın düğünü gibi, herkes; “Aman oradan gelen sular bizim üstümüze aksın!” diye şakır şakır ıslanmaktan korkmuyorlar, pek tatlı oluyor.

Gördünüz mü? Allah’ın sevgili kulu olunca nasıl yağdırıyor. Daha ortada bulut yokken, ortalık masmavi iken, acele bir süvari gelir gibi bir bulut gelmiş, şakır şakır yağmur yağdırmış. Ne kadar yağdırmış? Rivayette o da yazıyor: Bir hafta!.. Bir hafta yağıyor da, ertesi hafta Peygamber Efendimiz minberde iken o bedevî diyor ki:

“—Yâ Rasûlallah! Çok yağdı, bu sefer de felaket olacak.”

Peygamber Efendimiz demiş ki:

“—Yâ Rabbi, çevrelere yağdır! (*Havâlinâ*) Havalimize, etrafımıza yağdır yâ Rabbi!”

Rasûlüllah’ın edebine bak ki, “Yağdır yâ Rabbi!” dedikten sonra, “Kes yâ Rabbi!” demiyor; “Çevrelere yağdır yâ Rabbi!” diyor. Yağmur o zaman öbür taraflara kaymış.

“—O Peygamber, biz onunla bir olur muyuz?”

Bir olamayız tabi. Ama Mekke-i Mükerreme’nin bir imamından bahsettiler. Yine öyle bir kuraklık olmuş, yağmur duasına çıkmışlar. Yaşlı, mübarek bir kimse... Elini açmış, bir dua etmiş. Yine gök masmaviymiş, o daha oradayken yağmur başlamış. Allah, peygamberine de verir, sàlih kullarına da verir.

Bir şehirde müftülük yapmış olan bir dostumuz vardı, o anlattı. Bir büyük kuraklık olmuş, pamuk tarlaları kurumaya başlamış. Epey bir sıkıntı, devam eden uzun bir kuraklık olmuş. Demişler ki:

“—Müftü Efendi, bir yağmur duasına çıksak...”

“—Çıkalım!” demiş.

Yağmur duası var, *Salâtü’l-İstiskâ* denir. İslâm da yağmur için duaya çıkmak var. “Çıkalım!” demiş. Cumartesi günü yağmur duasına çıkmak üzere, çevre kasabalara haber salmışlar. Cumartesi sabahı olmuş, Müftü efendinin yardımcılarından biri gelmiş:

“—Hocam! Biz minibüslerle ahaliyi topladık, yağmur duası yapacağız diye koca meydana davet ettik. Her kasabadan yığınla insan geliyor ama, örfî idareden izin almadık, şimdi ne olacak?”

Müftü Efendi arabaya atlamış, dosdoğru bölgenin örfî idare komutanı olan paşanın yanına gitmiş. Tabi il müftüsü gelince, paşa “Buyurun!” diye içeriye almış.

“—Paşam!” Ahali toplandı, siz bizim bölgemizin hâkimisiniz. Milleti yağmur duasına çağırdık, herkes sizi bekliyor; buyurun, sizi almaya geldim!” demiş.

Kurnaz, akıllı müftü! “İzin almadım, kusura bakmayın!” demiyor da lafı böyle değiştiriyor. Hatırınızda olsun, böyle bazı kurnazlıklar iyi olur. Tabi Paşa da:

“—Aman Hocam! İşim, gücüm var. Hadi benim yerime vekâleten sen oraya git, ben burada işlerimi yapayım, randevularım var.” demiş.

Zaten onun maksadı o; yürümüş, gitmiş.

İkinci mesele;

“—Yirminci Yüzyıl’da yağmur duası mı olurmuş?” diye gazeteler hafta boyu tenkit etmişler.

Niye olmasın? İlim mi mâni? Yok! Niye olmasın?

Yirminci yüzyılda yağmur duası mı olur?

Her zaman olur! Dünyanın yaratıldığı zamandan, biteceği zamana kadar her zaman yağmur duası olur. Kul her zaman Rabbine dua eder, şaşkın adam! Niye olmasın?

"—Yirminci Yüzyıl'da olmaz."

"—Pekiyi, buyur yağmuru sen yağdır o zaman! Gücün yetiyor mu?"

Yetmiyor. O zaman Allah'a dua et!

Hık mık! İçinde bir şey var ama ne olduğunu söyleyemiyor. İnancı yok. "Yağmur duasından bir şey olur mu?" diyor. İçinde "Olmaz!" kanaati var.

Bütün hafta boyu yazmışlar çizmişler; "Olmaz böyle şey!" diye müftüyü tenkit etmişler, veryansın etmişler. Müftü Efendi bunu bana kendisi anlatıyor:

"Neyse, Paşa'nın izin işini öylece hallettik. Geldik dua edeceğiz. Elimi kaldırdım, şöyle dua ettim:

'—Yâ Rabbi! Ben senin kusurlu, yüzü kara bir kulunum! Muhakkak ki eksiğim, kabahatim çoktur. Ama sen duaları kabul edicisin. Üstelik bir hafta boyunca bu edepsizler gazetelerde yazdılar, çizdiler, Yirminci Yüzyıl'da yağmur duası olur muymuş dediler. Yâ Rabbi! Bu dinsizlerin, imansızların karşısında beni mahcup etme!' dedim.

Ortalık berraktı, gökyüzü masmaviydi. Bir bulut geldi, şakır şakır bir yağmur yağdı." diyor.

Allah duaları kabul eder. Allah vardır, vaadi haktır, duaları kabul eder, kullarına lütfeder, günahkârın günahını affeder, yüzümüzün karasına bakmaz.

Eğer Allah-u Teàlâ bizim yüzümüzün karasına bakacak olsaydı başımıza taş yağardı. Mahvolurduk. Ama affediyor, mühlet veriyor. "Tevbe etsinler!" diye fırsat veriyor.

Onun için, Rabbimiz bize akıl fikir ihsan etsin de, o fırsatları değerlendirip huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmayı becerelim! Bu iş, onun tevfîkini refîk etmesiyle olursa olur. Sevdiği işleri yapalım, huzuruna sevdiği kul olarak varalım, inşallah...

e. Kızdığın Zaman Allah’ı Zikret!

Beşinci hadis-i şerif:[54]

يَقُولُ اللهُ: ابْنَ آدَمَ ، اُذْكُرْنِي حِينَ تَغْضَبُ ، أَذْكُرْكَ حِينَ أَغْضَبُ ؛ وَلاَ أَمْحَقُكَ فِيمَنْ أَمْحَقُ (ابن شاهين عن ابن عباس وفيه عثمان بن عطاء الخراساني ضعفوه)

RE. 514/5 (*Yekùlü’llàhu’bne âdeme, ü’zkürnî hîne tağdabü, ezkürke hîne ağdabu; ve lâ emhakuke fîmen emhaku.*)

(*Yekùlü’llàhu’bne âdeme*) Allah-u Teàlâ Hazretleri der ki: “Ey Âdemoğlu!” diyor. (*Ü’zkürnî hîne tağdabü*) “Kızdığın zaman beni zikret. Sinirlendiğin, kızdığın, gazap ettiğin zaman beni zikret, beni hatırla, beni yâd et! (*Ezkürke hîne ağdabu*) Ben de gazap zamanında seni hatırlayayım, yâd edeyim, zikredeyim. (*Ve lâ emhakuke fîmen emhaku*) Ve o zaman mahvettiğim, helâk ettiğim insanlar arasında seni helâk etmeyeyim.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri, “Ben’i zikret!” buyurmuş. Zikir, “*Allah, Allah, Allah*...” demek veya Esmâü’l-Hüsnâ’dan birisini söylemek suretiyle olur.

Zikir, bir de hatırlamak mânasına gelir. Mesela hatıra olarak bir kimseye mendilini verirsin, buna *tezkâr* derler. “Hatırlatıcı, zikrettirici bir hediye, hediyelik eşya” mânasına. Bir hatırlamak mânasına genel mânası var. Bir de “tekrar tekrar söylemek” mânasına, zikretmek mânası var. İkisi de buraya uygun düşüyor.

Sinirlendin, âsabın bozuldu, gazaplandın, kalktın. “Dur bakalım şimdi patlayacak, bir şey olacak.” diye etraftakiler sana bakıyorlar. O zaman ne yapacaksın?

“—Zikret!”

“—Nasıl zikredeyim?”

---

[54] Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V, s.124; Ebû İdris Rh.A.ten.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.523, no:7719; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.218, no:27013.

"*Lâ ilâhe illa'llàh*" de, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" de. "*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammed*" de, "*Allah, Allah*" de, "*Yâ Latîf*!" de, "*Yâ Rabbi*!" de... Ne diyeceksen.

Dikkat ederseniz, dedelerimiz örf olarak bize bunu yerleştirmişler. Birisine kızdık mı ne deriz?

"—*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh*!"

Aslında zikrediyoruz ama, biz onu kızgınlıkla karşı tarafı yiyecek gibi söylüyoruz. "Şimdi gelirsem kafanı patlatırım." mânasında söylüyoruz. Ama dikkat edilirse, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" diyoruz.

Demek ki dedelerimiz bize doğru öğretmişler, sinirlendiğimiz zaman netice itibariyle, "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*" demeyi öğretmişler. Biz işin farkında değiliz. İpleri kaçırmışız, ne olduğunu unutmuşuz.

Millet, *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*'ın mânasını bilmiyor. *İnşâallàh* ne demek, mânasını bilmiyor. (*İn şâa'llàh*) "Allah dilerse..." demektir.

"—*İnşaallah*, yarın öğleyin Eminönü'nde camide seninle buluşalım!"

"—Bana doğru söz ver." diyor.

"—Verdim ya işte!"

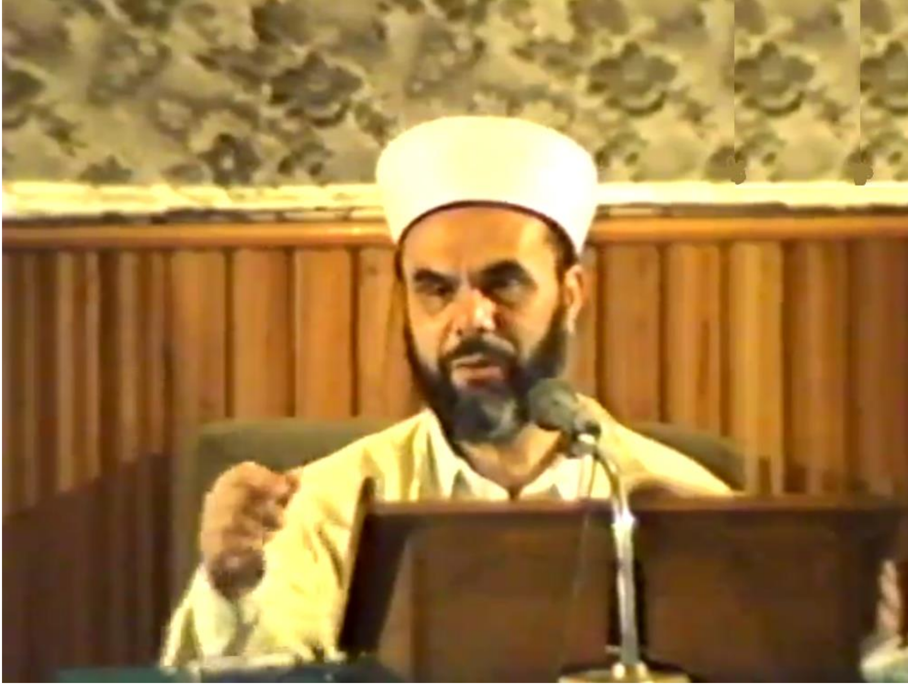
"—Ama *inşaallah* diyorsun."

İnşaallah demeyi, "Belki gelmem." mânâsında sanıyor. *İnşaallah* demek; "Başıma taş yağmazsa, arabam arıza yapmazsa, ölmez sağ kalırsam, Allah müsaade ederse geleceğim." demek.

İnşaallah'ın mânasını bilmediği için; "Sağlam söz ver." diyor.

"—Sağlam söz versem ne olacak? Sağlam söz veririm, yolda bir trafik hadisesi olur; polis alır götürür, akşama kadar çıkamam. Bu elimde olan bir şey değil ki. Benim ertesi gün Eminönü'ne gelebilmem için, her şeye gücümün yetmesi gerekir. Benim her şeye gücüm yetmiyor ki. Ben Allah'ın âciz bir kuluyum. Nice nice mânileri atlayarak, Allah nasib ederse gelirim. Onun için *inşaallah* demem gerekiyor."

Millet onun farkında değil. *İnşaallah*'ın mânasını bilmiyor. *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh*'ın mânasını bilmiyor. *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın mânâsını bilmiyor.

Bizim akrabalardan birisi vardı. Biraz kızdı mı, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" derdi. Kendisini ne güzel alıştırmış, *Lâ ilâhe illa'llàh* diye zikrediyor. Veyahut biraz kızdık mı, "*Allah Allah*!" diyoruz. "Kızacağım, birazdan tepem atacak." der gibi. Bu durumda karşı taraf hemen çekinir. Ama aslında zikrediyoruz. Demek ki dedelerimiz iyi şeyler öğretmiş. Örf ve âdet olarak güzel şeyler öğretmiş. Bunların şuuruna erelim. Gazaplandığımız zaman Allah'ı zikredeceğiz.

Bir; böyle dille zikretmek, bir de hatırlamak. Allah insanları görüyor. Allah insanları ahirette bu dünyada yaptıklarından dolayı cezalandıracak veya mükâfatlandıracak.

"—Ben şimdi kalkarsam, kızgınlıkla yerdeki koca kayayı alıp da karşıdaki adamın kafasını patlatırsam, onun kafasını delersem, çatlatırsam veya öldürürsem ahirette katil olarak Allah'ın cezasına uğrarım." diye insanın hatırlaması da gerekiyor.

Veyahut şöyle hatırlaması gerekiyor:

"—Yâ Rabbi! Bu haksızlık yapıyor, görüyorsun. Senin için, sana olan saygımdan, kulluk bağlarımdan dolayı taşkınlık

göstermiyorum, sabrediyorum. Sen benim hukukumu koru.”

“—Sinirlendiğiniz zaman Allah’ı anın!” diye Rabbimiz bize emrediyor.

Peygamber Efendimiz bildiriyor:

“—Ey Âdemoğlu! Gazaplandığın, sinirlendiğin zaman beni zikret ki, ben de gazaplandığım zaman seni zikredeyim; helâk ettiğim kimseler arasında seni helâk etmeyeyim. Sen burada beni dinlersen, benim hatırım için aşırı iş yapmazsan, zulmetmezsen, haksızlık ve gadir yapmazsan; ben de ahirette seni affederim. Helâk ettiğim insanların arasına sokmam. Onlardan ayrı muamele ederim, cennetime sokarım.”

Pratik olarak aklınıza yerleştirin, sinirlendiğimiz zaman zikredeceksiniz. Ya *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*, ya *Lâ ilâhe illa’llàh* yahut *Allah*, yahut *Sübhàna’llàh*, veya *Hasbüna’llàhu ve ni’me’l-vekîl*… Bunların hepsi zikirdir, böyle zikredeceksiniz.

Ama bunu alışılmış bir âdet olarak değil de mânasını düşünerek yaparsanız o zaman Allah sizi ahirette gazabına uğratmayacak, demektir. Gazabına uğratıp helak ettiği insanlar arasında etmeyecek, lütfuna ereceksiniz demektir.

Allah bize kızdığımız zaman, sevdiğimiz zaman, her zaman Rabbimizin rızasını gözetmeyi nasib eylesin… Güzel huylar nasip eylesin, huzuruna vardığımız zaman bize rahmetiyle muamele eylesin... Cennetiyle cemaliyle bizleri müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

10. 07. 1988 - İskenderpaşa

08. AMELLERİNİZİ İPTAL ETMEYİN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirin, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr… Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ اِخْتَرِ الْجَنَّةَ عَلَى النَّارِ ، وَلاَ تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ،
فَتُقْذَفُوا فِي النِّارِ مُنَكِّسِينَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا (الرافعى عن على)

RE. 515/8 (*Yekùlu'llàhu teàlâ: Ye'bne âdem, ihteri'l-cennete ale'n-nâri, ve lâ tübtılû a'mâleküm, fetukzefû fi'n-nâri münekkisîne, hâlidîne fîhâ ebedâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah hepinizden razı olsun… Dünya ve ahiretin hayırlarına, saadet ve selâmetine Rabbimiz cümlenizi ve cümlemizi nail eylesin… Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet, her pazar günü ikindiden sonra oturup okuyarak taallüm ediyoruz, tefeyyüz ediyoruz. Allah bizi Peygamber Efendimiz'in yolundan ayırmasın, şefaatine nail eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına, izahına geçmezden önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin ve bağlılığımızın bir

nişanesi, saygımızın bir emaresi olmak üzere, önce onun ruhuna, sonra onun âlinin, ashabının, etbâının ruhlarına; hâsseten verese-i enbiyâ, ulemâ-i muhakkıkîn, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervâhına; sâir enbiyâ ve mürselîn ve evliyâullahın ruhlarına;

Bu hadîs-i şerîflerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş, hakkı geçmiş olan bütün ravilerin ve hadis alimlerinin ruhlarına; beldemizin fatihlerinin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, muvahhid askerlerin ruhlarına;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hâsseten içinde toplandığımız şu caminin binasına ve tamirine ve mamur olarak hizmete devamına yardımcı olanların ruhlarına; beldemizin medâr-ı iftiharı enbiyâ ve sahabe ve tabiîn ve sâir salihînin ervâhına; Yûşa AS'dan, Ebû Eyyûb el-Ensarî Hazretlerinden sâir evliyâullaha kadar…

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu mescide toplanmış, gelmiş bulunan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, ruhları şad olsun diye ve yaşayan biz müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım, buyurun!

…………………………..

a. Hadis-i Şeriflerin Kaynağı

Hadîs-i şerîfler Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın toplamış olduğu ve bize de "Hep bunu okuyun; bitirince de tekrar baştan başlayın, devredin!" diye tavsiye edilmiş olan ve bizim bu camiamızda okuna gelmiş olan *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 515. sayfasının 8. hadîs-i şerîfi ve devamı olacak.

Bu hadîs-i şerîflerin kaynaklarını, sıhhatini sormak herkesin hakkıdır. Elbette insan dinini sağlam yerden öğrenmeli ve aslını bellemeli! Öğrendiği şeyin de kaynağını bilmeli. Öğrendiği bilginin kaynağını bilmek müslüman için çok gereklidir.

Öyle rivayetler çıkarıyorlar ki meselâ:

"—Güzele bakmak sevaptır!"

Allah saklasın, sanki insanı günaha teşvik ediyormuş gibi bir

kaide koyuyorlar ortaya. Allah günahı haram kılmışken harama bakmayın derken; "Güzele bakmak sevaptır." diye el âlemin nâmahremine bakmaya kapı açan insanların bu hâline ne denir? Dinle alay etmek bu!

"—Nereden çıkardın bu sözü, gel bakayım buraya alçak! Söyle bakalım. Bu kàideyi nerden çıkardın?" diye sormamız lâzım!

İşte, "Zaman sana uymazsa sen zamana uy!"

Pekiyi, gideyim Avrupa'nın bitli turistine uyayım mı? Onun batıl dinine uyayım mı? Olur mu?

"—Amerikalılar fezaya gitmiş işte."

Fezaya gitmelerinin sebebi Hıristiyanlık mı?

Hayır. Korsika'da, Güney Amerika'da, Orta Amerika'da bir sürü bizden daha geri hıristiyan var. Habeşistan'da yerli hayatı, vahşi hayatı yaşayan hıristiyan var… "Hıristiyanlık onları kurtarıyor." diye bize yutturmaya çalışıyorlar.

"—Fezayı fetheden Amerikalıların dini olan Hıristiyanlığa gel."

Onunla onun ne ilgisi var? Birisi teknoloji birisi de inanç. İnançta sıfır, teknolojide on... Ne yapalım? Olabilir.

Olabiliyor bazen. Ticarette çok başarılı bir adam, ahlâkta sıfır… Olabiliyor. Onu aldatmış, bunu kandırmış, devleti soymuş, hileli bilmem neler yapmış, zengin olmuş, Mercedes'le geziyor.

Beş yüz Mercedes, bin Mercedes. Başına çalınsın! Haramdan kazandıktan sonra kıymeti yok ki her şeyin aslını öğreneceğiz. Bunun için okuduğumuz hadîs-i şerîfin sayfası 515. sayfada 8. hadistir. Hocamız Gümüşhaneli Hazretleri, her hadîs-i şerîfin de arkasına yazmış:

b. Amellerinizi Boşa Çıkarmayın!

Bu hadisi Hz. Ali Efendimiz rivayet etmiş, râvînin kitabına yazmış. Arasan oradan bulursun. Kaynağı bu…

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte ne buyurmuş:[55]

---

[55] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.799, no:43173; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.218, no:27011.

يقول الله تعالَى: يَا ابْنَ آدَمَ اِخْتَرِ الْجَنَّةَ عَلَى النَّارِ، وَلاَ تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ،

فَتُقْذَفُوا فِي النَّار مُنَكِّسِينَ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا (الرافعى عن على)

RE. 515/8 (*Yekùlu'llàhu teàlâ: Ye'bne âdeme, ihteri'l-cennete ale'n-nâri, ve lâ tübtılû a'mâleküm, fetukzefû fi'n-nâri münekkisîne, hâlidîne fîhâ ebedâ.*)

(*Yekùlü'llàhu teàlâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin böyle buyurduğunu nereden bildi? O Allah'ın elçisi. Onu Allah gönderdi. Gönderdiği için de bildiriyor:

"—Kulum yâ Muhammed! Ümmetine söyle." dediği için bunları söylüyor.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى. اِنْ هُوَ اِلاَّ وَحْىٌ يُوحٰى (النجم:٣-٤)

(*Ve mâ yentiku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ*) "O kendi hevâ-i nefsinden, atma tutma tarzında konuşmaz. Kendi isteği, arzusu ile konuşmaz. Onun söylediği şeyler hak ve gerçektir. Allah tarafından ona vahy edilmiştir." (Necm, 53/1-2) diye de Kur'ân-ı Kerîm de tasdik etmiştir.

İmzayı basmış; "O hak peygamberdir." demiştir.

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَ يَغْفِرْ

لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (آل عمران:٣١)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llàhe fe'ttebiùni yuhbibkümü'llàh*) "Onlara de ki: Eğer siz Allah'ı seviyorsanız, bana tâbi olunuz, bana uyunuz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri de sizi sevsin; (*ve yağfirleküm zunûbeküm va'llàhu gafûrun rahîm*) ve günahlarınızı afv ü mağfiret eylesin... Allah gafurdur ve rahimdir." (Âl-i İmran: 31)

Onun için Rasûlllah'ı seviyoruz ve ona tâbî olmaya çalışıyoruz. En sevgili canımızın, malımızın onun yolunda feda olması lazım! Lafta böyle ama zırnık veremiyoruz; o ayrı. O da bizim edepsizliğimiz, karaktersizliğimiz, cahilliğimiz, gafilliğimiz...

Ashab-ı kiram canlarını feda etmişler.

Peygamber Efendimiz diyor ki:[56]

وَدِدْتُ أَنِّي لَقِيتُ إِخْوَانِي . قَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ ، أَلَسْنَا إِخْوَانَكَ ؟

---

[56] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.155, no:12601; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.139; c.LIV, s.172, no:11430; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.275; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.184, no:34586; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.441, no:25265.

قَالَ: أَنْتُمْ أَصْحَابِي ، و إِخْوَانِي قَوْمٌ يَجِيئُونَ مِنْ بَعْدِي ، يُؤْمِنُونَ بِي وَلَمْ يَرَوْنِي (كر. عن البراء)

RE. 459/10 (*Vedidtü ennî lakîtü ihvânî*) "Keşke ben ihvânıma kavuşsam diye içim istiyor, seviyor, öyle sevdim." diye söylemiş de; (*Kàlu: Yâ rasûla'llàh, elesnâ ihvânek*) "Biz senin ihvanın değil miyiz, kardeşlerin değil miyiz yâ Rasûlallah?" diye hayretle sormuşlar ashab-ı kiram.

(*Kàle: Entüm ashàbî*) Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki: "Siz benim ashabımsınız. (*Ve ihvanî kavmün yecîûne min ba'dî*) Benim ihvanım, benden sonra gelen öyle kimselerdir ki, (*yü'minûne bî ve lem yerevnî*) beni görmeden bana inanırlar. Onlar beni görmek için malını, canını, ailesini, her şeyini verecek kadar benim aşkımla, sevgimle, saygımla dolu olan insanlardır."

Allah rızası için öyle olmamız lazım. Rasûlüllah aşkına, dinimiz için her türlü fedakârlığı yapmamız lazım. Ama yapamıyoruz. O bizim hesabımız. Ahirette Allah herkese hesabını soracak. Rabbimiz hesabını âsân verenlerden eylesin. Rızasını kazananlardan eylesin. Rasûlüllah'ı hoşnut edenlerden eylesin.

Hacı kardeşim anlatıyor:

"—Rasûlüllah Efendimiz rüyamda bana katlanmış bir ihram getirdi. Bana sundu." diyor.

Ne mutlu! Yani hac yapmış bir kimse Rasûlüllah Efendimiz'i görmüş rüyasında. "Kimseye söylemezdim ama sen hocam olduğun için söylüyorum." diyor.

Maksadı övünmek değil!

"—Rasûlüllah Efendimiz katlanmış bir ihram verdi bana." diyor.

Ne demek bu?

Rasûlüllah'ı görmek bile büyük bir devlet. Rasûlüllah'tan bir de mükâfat almak; o daha büyük bir devlet. Ondan sonra bir de ihram, haccının güzel olduğuna alamet değil mi? Evelallah ona alâmet ama nasıl bir insan?

Sevgili bir insan, saygılı bir insan, kibar bir hoca, alim… Okuduğu zaman yanık yanık, herkesi ağlatandır. Kur'ân-ı Kerîm'i duyarak okur. Öyle bir insan. İşte Allah mükâfatını vermiş. Öylesine mükâfat veriyor.

Ötekisi de hiçbir şey göremeden geliyor. Allah bizi Peygamber Efendimiz'e has ümmet eylesin... Kendisine has kul eylesin... Bizi has müslüman eylesin. Has, sâlih ameller işleyip Peygamber Efendimiz'in rızasını kazanıp, ahirette ona komşu olmayı nasib eylesin… Peygamber Efendimiz'le beraber Firdevs-i Âlâ'ya girmeyi nasib eylesin...

Peygamber Efendimiz'in bize bildirdiğine göre, Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurmuş:

(*Ye'bne âdeme*) "Ey Hz. Âdem'in evlâdı, oğlu. Ey Âdemoğlu!"

Biz kimiz? Allah, Âdem diye bir mahlûk yaratmış, onun zürriyetiyiz. Dünya kadar mahlûkatı var, fezalara kadar mahlûkları var. Nûrânî mahlûklar var, cismânî varlıklar var; semâî varlıklar var, arazî varlıklar var. Bildiğimiz bilmediğimiz; görünenler var, görünmeyenler var. İns var, cin var. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin çeşit çeşit varlıkları var.

"—Ey Âdemoğlu!" Sizler Hz. Âdem'den gelmektesiniz.

"—Ey Âdem'in evladı olan kul, bırak cehennemi, cenneti seç! Cehennemin mukabilinde cenneti tercih et, cenneti seç."

Bu ne biçim söz ki, insan hiç bile bile cehennemi ister mi? İstemez. Yanmayı ister mi? İstemez. Cennetteki o güzel nimetleri kaçırmak ister mi? İstemez.

Pekiyi, niye böyle söylenmiş?

(*İhteri'l-cennete ale'n-nâri*) "Nefsânî arzularını terk et, Allah'ın rahmanî emirlerini tut ki, cehennemden kurtulup cennete girersin." demek.

Yoksa hiç kimse cehennemde yanmayı istemez. Hiç kimse. Şeytan bile istemez. Kimse istemez cehennemde yanmayı, herkes cennete girmeyi ister. Bedava bir şey bulsa herkes balıklama üstüne gidiyor. "Bedavadır, sebildir." dedi mi bir anda kaybolup gidiyor. Sonra cennet, nimetlerin en çok olduğu yer. Herkes cenneti ister. Cehennem, Allah'ın kullarının zalimlerinden hesap sorduğu, onlardan intikam aldığı yer; her türlü azap onda…

Kimse azabı istemez ama yolu ne?

“—Bırak şu nefsin arzularını, şehvetleri. Allah’ın emirlerini tut da, cenneti seç de cehennemden kurtul.” demek.

(*Ve lâ tübtilû a’mâleküm*) “Sakın ha amellerinizi boşa çıkarttırmayın! (*Fetukzefû fi’n-nâri münkisîne hâlidîne fîhâ ebedâ*) Ebedî olarak kalmak üzere baş aşağı cehenneme atılmayasınız.”

Birinci mesele; “Cenneti nasıl seçeceğiz, cehenneme nasıl tercih edeceğiz?” meselesiydi.

Peygamber Efendimiz’in Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfi var ki şöyle buyurmuş:

“—Cehennemin etrafı şehvetli, nefse tatlı, hoş gelen şeylerle kamufle edilmiştir, çevrilmiştir. Cennetin etrafı da nefsin hoşuna gitmeyen, tatsız tuzsuz gibi gelen şeylerle kamufle edilmiştir.”

İnsan cehenneme düşmek istemiyorsa nefsin arzu ettiği, şehvetin sevk ettiği şeylere gitmeyecek.

Şehvet deyince sadece seksüel bir arzu mu hatıra geliyor.

Hayır! Şehvetin çeşitleri var. Arapça’da o seksüel arzuya *şehvetü’l-ferc* derler; tenasül uzvunun şehveti…

Midenin oburluğuna *şehvetü’l-batın* derler. Aman gelsin kuzular, kuzu çevirmeleri, tepeleme pilavlar, kâselerle hoşaflar, arkasından kaymaklı kadayıflar, baklavalar, buzlu karpuzlar, kavunlar… Adamın aklı fikri yemekte… Ya nedir bu senin hâlin?

Şehvetü’l-batın var; mide şehveti var, iştahı var; aklı fikri yemekte… Davul gibi olmuş; biraz daha yese altı yüz kiloya gelecek. Hâlâ yemek arzusu var, o şehveti var.

Sonra bazı insanlarda mala mülke karşı arzu var. Üç tane, dört tane dairesi var. Ama gelenin ayağını öpüyor, elini öpüyor, iki takla atıyor; ondan da bir şey istiyor.

Mübarek, bir tanesinde otur, iki tanesini de kiraya ver, maaşın da var, alnının teriyle haysiyetinle geçin. Nedir bu helâl durumunu haram duruma sokuyorsun. Hakkın olmayan zekâtı alıyorsun. Milletin “zekât” diye getirdiği şeyleri; “Ver bana.” diyorsun, cebine koyuyorsun. Üç tane apartmanı var ya. Şehveti var, mala karşı şehveti var; ondan vazgeçemiyor, gözü doymuyor.

Gözü ne zaman doyacak?

Kabrine toprak dolduğu zaman, kafatası çürüyüp de içini toprak

doldurduğu zaman, gözü o zaman doyacak. Dünyada başka türlü dolmaz. İnsanoğlunun iki vadi dolusu altını olsa, "Bir üçüncü vadi daha olsa…" deyip çalışır.

Suudi Arabistan'a gittik. Harıl harıl faaliyet; adamlardan petrol geliri taşıyor. Parayı nereye koyacaklarını bilememişler. Götürmüşler IMF'ye; "IMF" dediğimiz dünyayı idare eden bu bankanın büyük sermayedarları müslümanlar. Gitmişler, Amerika'da filanca şirkete ortak olmuşlar. Gitmişler, İngiltere'de falanca şirkete ortak olmuşlar. Gitmişler, Almanya'da bilmem hangi şirkete ortak olmuşlar. Parayı nereye koyacaklarını bilemiyorlar. Biz de, "Parayı nasıl daha çok arttıracağız?" diye uykularımız kaçıyor. Gözlerimize uyku girmiyor.

Neden? Bu böyle gittikçe artarak gider. Âdemoğlunun gözüne toprak doluncaya kadar hırsı geçmez; o da mal hırsı.

Kimisinin mevki hırsı vardır. Mevki makam hırsı vardır. Ondan dolayı yanar, tutuşur. İlla ki baş olayım. Soğan başı bile olsa razı… İlla bir baş olması lazım. İkinci adam olmaya razı değil.

"—Dünyanın merkezi neresi?"

Bu adamın tepesinin ortası! Pergeli oraya koyacaksın; ondan sonra çevireceksin. Dünya, işte bu adamın başından şu kadar mesafede. Şuna şu kadar mesafede. "Egzantirik" diyoruz, "egosantirik" diyoruz veyahut. Adam kendisini dünyanın merkezi sanıyor. Dünya onun emrinde; "Herkes gelsin, kendisine hizmet etsin, arkasından yelpazelesin, önünde iki kat eğilsinler." istiyor.

"—Bunda ne var?"

Bunda reis olma, baş olma hırsı var.

"—Bu ne olur?"

İnsanı felâkete götürür.

Çünkü her reis, her başkan, kıyamet gününde hesap yerine elleri boynuna bağlı, zincirli getirilecek. Böylece elleri ensesinde; hani o Vietnamlı esirleri falan görürüz ya, esir alınmışlar, elleri ensesinde silah tehdidi altında geliyorlar.

"—Bütün mevki makam sahipleri, reisler başta hepsi mahşer yerine, hesap yerine elleri bağlı gelecekler." diyor Peygamber Efendimiz.

Eğer başkanlıklarını Allah'ın emrine uygun yapmışlarsa ve

gelişleri meşru ise meşru başkanlarsa o zaman çözülecek, kurtulacaklar. Vazifeye gelişleri meşru ise bir ve yaptıkları işler meşru ise iki. Ama hesap yerine bağlı gelecekler.

Eğer gelişleri meşru değilse... Adam ihtilal yapmış, babasını devirmiş, saltanata oturmuş. Baban zaten meşru yolda mıydı? Sen oraya geçmişsin. Ne hakkın var? Müslümanların hazinesini saraylara, cariyelere, cariyelerin keyfine, danslara harcamaya ne hakkın var?

Suudi Arabistan'da, petrolden geliri alıyor. İspanya'da gidiyor, bir oteli kapatıyor; bir gece bir çalgıcı çağırıyor, otuz bin dolar veriyor. Anlattılar.

Ne hakkın var? Bu para senin mi? Taş attın da kolun mu yoruldu? Hayır!

Gelişi gayrimeşru, gidişi gayrimeşru, yaptığı şeylerin hepsi berbat…

İkincisi; yaptığı işten Allah'ın emirlerini dinleyen meşru bir insan olabilir. Bir yere tayin edilmiş olur, tamam. Ama tembellik edip rüşvet yemiş. Bilmiyor ki Türkiye'de yaptığından dolayı sorumluluk var. Bir arkadaşımız böyle bir dert yanıyor:

"—Türkiye'de insana yapmadığından dolayı bir sorumluluk yüklenmiyor."

Bir adam bir gazetenin başında, bir icraat yapmışsa icraatında yakasına yapışıyorlar:

"—Sen bunu niye yaptın? Parası nereden, pulu nereden, kararı nasıl aldın? Kanuna, nizama uygun mu?"

Yapmadığından hesap sorulmaz. Halbuki; "Be adam, sen şu şirketin başında idin. Şu şu görevleri yapman lazımdı. Halkı şu ihtiyaçlardan uzak tutman vazifendi. Onu yapmadın, bunu yapmadın." denmeliydi; onun sorumluluğu yok.

Halbuki ahirette var. Ahirette insan bir, yaptıklarından sorumlu olacak. Bir de, "Neden yapmadın?" diye sorumlu olacak:

"—Sen su vakitte ibadet edecektin, niye etmedin? Sen paranla şu hayrı yapman lazımdı, niye yapmadın?" diye soracaklar.

"İşte bir insan bu sorulardan eğer müsbet bir cevap alamazsa o zaman bağları üzerine bağ eklenecek, cehenneme gidecek." diyor Peygamberimiz.

Onun için akıllı bir insan reislik istemez; veballi olduğu için. Ancak kendisine istemediği hâlde bir görev emredilirse, yüklenilmişse, onu “Emredildi.” diye yapar. Yaparken de gözyaşları dökerek; “Ben buna layık değilim ama yardım et yâ Rabbi!” diye de dua eder ve Allah da istemeden olduğu için yardımcı olur. O da nice hayırlara erer, nice nice sevaplar kazanır. Maiyetindeki bütün insanların hayırlarında, onları hayra sevk etmesinden dolayı da çok ecirler kazanabilir.

Demek ki mevki hırsı var, mal hırsı var, yemek hırsı var. Karşı cinse karşı duyulan hisler var. İşte bunlar insanı cehenneme götürür. Cehennemin etrafı bu gibi tuzaklarla çevrili. Kamufle edilmiş:

“—Dur şundan da alayım, dur şundan da alayım.” Hop insanın ayağı kayar. Tepe taklak cehenneme yuvarlanır, gider.

Neden? Mal hırsına, seksüel arzuya, hırsa, kibre, ucba yanaştı:

“—Herkes beni alkışlasın, sevsin, bir gecede şu kadar milyon para kazanayım.” falan gibi kestirme yollara yanaştı; ayağı kayar, cehenneme gider.

Cennettin etrafı da nefse hoş gelmeyen şeylerle çevrilidir.

Nedir nefse hoş gelmeyen şeyler? En basit şeylerden başlayalım:

“—Beş vakit namaz kıl!”

“—Hocam, ya pantolonu jilet gibi ütülettirdim, şimdi camiye gidersem ütüsü bozulur, buradan da kalkıp filanca yere gidecektim. Buruşuk pantolonla gidilmez. En iyisi ben bu namazı şimdi kılmayayım da akşama öderim.”

Yazıklar olsun sana! Bir ütü uğruna namaz kılmadın! Bak nefsine tatsız geliyor.

“—Malından kırkta birini zekât vereceksin.”

“—Hocam, kırkta biri şu kadar lira para eder ya. Sen bu paraları kazanmayı kolay mı sanıyorsun? Ben bunu kırsam nasıl olur?”

Peki, sana Allah bu kırk misli parayı nasıl vermiş? Allah sana kırk misli parayı veriyor da onu yemeye utanmıyorsun; öteki kardeşin senden daha sefil bir hâlde ıstırap içinde kıvranıyor. Ona vermemiş sana vermiş, sen o kırkın bir tanesini acıyıp da bu tarafa veremiyorsun; otuz dokuzu sana kalacak, yine paşalar gibi yaşayacaksın. Onu vermiyor, nefsine hoş gelmiyor. Parayı çıkar

bak, para birikmeyecek.

Adamın bize borcu var. Borcumu almaya gidiyorum vermiyor.

Niye? Para birikince, miktar fazla olunca vermek zor gelir. Para benim param ya, senin değil ki.

"—Altı ay sonraya senet vereyim."

Razı değilim! Ben sana malı peşin vermişim. Satmışsın, benim paramı almışsın. Kârını ayır, paramı ver.

"—Hayır, altı ay sonra vereyim."

Ne kurnazsın! Biliyorsun altı ay sonra paranın değerinin yarı yarıya düşeceğini. Karşındakini aptal yerine koyuyorsun; altı ay sonraya, bir sene sonraya senet veriyorsun. Razı değilim!

"—Canın isterse, veremem!"

Veremezsen ben de ahirette sorarım.

Millet böyle. Parayı elinde hazır görünce kendinin olmayan parayı bile karşısındakinin parasını bile götürüp başka yere veriyor. Şimdi beş bin lira nasıl götürülür, oraya verilir? Senin değil ki! Götürüp alacaklısına veremiyor.

O bakımdan zekât vermek zordur. Sabah kalkıp namaz kılmak zordur. Ramazan'da oruç tutmak zordur.

"—Hocam, sigaraya çok alışmışım, bıraktığım zaman zor oluyor. Hastayım, yemek yemediğim zaman rahatsız oluyorum; onun için doktorlar, 'Oruç tutma!' dedi."

Kumar masasında on dört saat oturuyorsun, yemek hiç hatırına gelmiyor. "Sandviç" denen yemek çeşidini, kumarbaz ve adı "Sandviç" olan bir adam bulmuş.

Neden? Kumar masasından kalkarsa kumarı yarım kalacağından, masanın başında yemek işini halletmek için ekmeğin içine peynir, ıvır zıvır bir şeyler koyup orada hart hurt ısırıp "Al papazı, ver kızı, çat çut…" kumar oynamak için onu bulmuş ve ona "Sandviç" denmiş. Adı sandviç olmasının sebebi; adamın adı Sandviç. Ama o çeşit yiyeceğe ad olmuş.

Kumar masasından kalkmaya vakti olmayacak kadar kumarbaz olan bir herifin buluşu bu. Alaminüt, şipşak bir yemek işte. Hemen uzunca bir ekmek parçasının içini bıçakla kesiyorsun, içine onu bunu dolduruyorsun. Kim uğraşacak masanın başında

çatalla bıçakla yemek yiyecek. Bir taraftan elindeki kâğıtlara bakar, bir taraftan da hart diye ısırır, ağzını şişire şişire yer. Ondan sonra işi mühim; kumar!

Hacca gitmek zor. Adamın birisine:

"—Hacca git." demişler.

"—Gitmem!" demiş.

"—Gitmen lazım!" demişler.

"—Yok!" demiş.

Sonra başına bir felâket gelmiş.

Sen Allah'ın yoluna gitmeyince Allah seni huzuruna ister mi?

Başına bir felaket gelmiş, mahvolmuş.

"—Hacca gel." diye adama bir sene zorlamışlar; bucak bucak kaçmış.

İnsan utanır yahu, Allah'ın huzuruna gideceksin.

"—Ama hocam, orası çok sıcakmış, kalabalıkmış."

Kalabalık ya, sıcak. Burada keyfe alıştın. Gör bakalım Peygamber Efendimiz, nerede yaşamış, o sahabesi, o Tebük yolunu 699 km. yolu araba yokken, yaya olarak nasıl tepmiş de Allah yolunda cihad etmişler. Hepsi şehid olmuşlar da, gelenlere, "Siz niye şehid olmadınız, niye sağ geldiniz?" diye Medîne-i Münevvere ahalisi sırt çevirmiş.

Rasûlüllah müdafaa etmiş de, o zaman yüzlerine bakmışlar.

"Öbür arkadaşlarınızın hepsi şehid oldu da, siz niye Medine'ye sağ geldiniz?" diye küsmüşler ve geldikleri zaman da gelenlere Medine'de sırt dönmüşler. Rasûlullah;

"—Onlar üzerlerine düşeni yaptılar; onların suçları yoktur." diyor da, ondan sonra "merhaba" ediyorlar.

"—Allah yolunda can vereceksin" diyorlar.

"—Yaşamak mıydı gayen, yaşamaya mı geldin?" diyorlar.

"—Yaşamaya değil ki Rasûlüllah'ın emrini dinlemeye geldik."

"—Karşımızdaki düşman çok fazla!"

"—Fazla olsun, biz düşmanın azlığı çokluğu hesabını düşünmek zorunda değiliz. Bizi Rasûlüllah buraya 'Bizans ordusu ile çarpışın!' diye gönderdi."

"—Biz buradan dönemeyiz. Adedimiz az…"

"—Olsun. Çarpışırız, çarpışırız ölürüz. Can kurtarmaya

gelmedik. Can kurtarmaya gelseydik, savaşa katılmazdık.”

Öyle; bu din öyle insanlar sayesinde yükseldi. Seninle benimle yükselmedi. Öyle insanlar bu dini yükselttiler, dünyaya yaydılar.

Karşıdaki adamları hayran bıraktılar:

“—Yahu bu Müslümanlık ne güzel dinmiş, ne fedakâr dinmiş, adamlardan hiç bir şey istemiyorlar. Sadece Allah’ın birliğini anlatıyorlar. Kulumuz, kölemiz oluyorlar.”

Bunlar hak yoluna gelip müslüman oldular. Hindusu müslüman oldu, yahudisi, Bizanslısı, Ermenisi müslüman oldu, ne bileyim Afrikalısı, Fransalısı, İngiliz kralı Offa Rex müslüman oldu.

Offa Rex, 757-796 yılları arasında Britanya’nın güneyindeki Mersiya krallığına hükmetti. (*Lâ ilâhe illa’llàh, Muhammedün rasûlü’llàh*) diye para bastırmış; mecmuada resmi neşredildi:

Paranın bir yüzünde kralın ismi (OFFA REX) yazıyor. diğer yüzünde:

لا اله الا الله محمد رسول الله

(*Lâ ilâhe illa’llàh*, *Muhammedün rasûlü’llàh*) [Allah’tan başka ilâh yoktur, Muhammed Allah’ın rasûlüdür.] yazıyor. Yazının etrafında, paranın kenarında ise:

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ (الصف:٩)

(*Hüve'llezî ersele rasûlehû bi'l-hüdâ ve dîni'l-hakkı li-yuzhirehû ale'd-dîni küllihî velev kerihe'l-müşrikîn*) [Müşrikler istemeseler de, dinini bütün dinlere üstün kılmak için Peygamberini hidayet ve hak din ile gönderen odur.] (Saf. 61/9) yazıyor.

Endülüs müslümanken İngiltere kralı bile müslüman olmuş. Yakın çünkü. Bir ada ötesi. Fransa'nın ortasına kadar gitmiş ama nasıl gitmiş; lafla değil, İslâm'ın güzelliğini göstererek.

İsveç kralı Endülüs'e adam gönderiyor, yalvarıyor:

"—Aman sayın halife, bu gönderdiğim talebeleri istediğin gibi terbiye et! Her şeyi sana ait. Lütfen kabul et, reddetme!" diyor. Çünkü ilim orada, irfan orada...

Biz şimdi mirasyediyiz. Ne bu paraları kazanma şeklinden haberimiz var ne bu ülkelerin kazanılma şeklinden haberimiz var. Ne İslâm'ın çilesini çekmişiz ne sıkıntıya düşmüşüz. Hep el bebek gül bebek, hoppala; öyle büyümüşüz.

"—Aman evlâdım, yalvarırım ne olur namaz kıl."

Yahu bu adamı yalvarttırmana gerek yok ki… Sen bu namazı kılacaksın, cehennemden sen kurtulacaksın!

Hocalar yalvarır:

"—Malınızın zekâtını vermeyi ihmal etmeyin. Aman farzdır, hacca gidin, aman günahlara dalmayın!"

Ötekisi de nazlana nazlana bakar. Bir farzı yapacaksın, kime nazlanıyorsun. Allah'ın dinine ait bir emri yaparken nazlanmak olur mu?

Nazlandın mı başına bir tokat gelir, bir sille gelir, bir yumruk gelir; mahvolursun, perişan olursun. Sen Allah'ın yolunu istemezsen Allah seni hiç istemez.

Sen Allah'tan isteyeceksin, gözyaşı dökeceksin. Yalvaracaksın, yakaracaksın, suçunu itiraf edeceksin, cürmünü mu'terif olacaksın;

Allah affeder. Yalvaracaksın ama gözyaşı dökeceksin.

"—Benim hâlim çok fenâ ya Rabbi! Kusur bende." diyeceksin.

Onu demiyor; bu dünyada ebedi kalacağını zannediyor, paralarına güveniyor, mevkiine güveniyor. Ne para kalır ne mevki kalır; ne makam kalır, ne gençlik kalır; hepsi gider. Hepsini de görüyor, hepsini de biliyor, geleceğini de biliyor.

Hiç kimse, "Bana ihtiyarlık gelmez." demez, hiç kimse "Bana ölüm gelmeyecek." demez. Ama bir gaflet, şeytanın bir tuzağı, nefsin bir oyunu onu aldatmış; öyle gidiyor. Allah bizi cenneti seçenlerden, şehvetleri terk edenlerden, meşakkatli şeylere koşa koşa gidenlerden eylesin.

Masamın üstünde mektup var. Bir çocuk mektup yazmış:

"—Hocam sizden izin istiyorum." diyor. Yeni, daha dün açtım. "Biz tıbbiye talebesiyiz. Afganistan'a cihada gideceğiz. Orada cihad farz olmuş. Biz burada nasıl rahat dururuz?" diyor.

Mekke-i Mükerreme'de, Afganistan'dan gelen kardeşlerimiz bize resimler gösterdi. On tane, on beş tane acemi... Sayfaları çevirdik, çevirdik. Şehidleri gördük, yaralıları gördük, silahları gördük, esirleri gördük. Dostları gördük, düşmanları gördük. Ama burada yaz ayı, kim bilir hangi plajlarda geçti? Nice müslümanın vakti, parası pulu, nerelere gitti?

Orada Stinger füzeleri gelinceye kadar Ruslar epeyce ezmişler. O füzeler geldiği zaman, onlarla Rusları epeyce haklamışlar. O zaman biraz geri gitmişler. Ama şimdi Amerika vermiyormuş.

Niye yapmıyoruz, yapamıyoruz, niye geri kalmışız?

Bursalı bir arkadaş anlattı, mecmuaya da yazacağım. Size önceden anlatıyorum inşaallah:

"—Kamyonumuzun beyni mesabesinde olan direksiyon kutusu bozuldu." diyor.

Hangi marka kamyonsa gelmişler acentesinden, İstanbul'da sormuşlar. Bir buçuk milyon istemiş. Kamyon, büyük bir kamyon. İnşaat işlerinde kullandıkları bir kamyon.

"—Açın tamir edelim!" demişler.

"—Yok, bu beyin gibidir. Açılınca bir daha toplanmaz, mümkün değil; bu iş olmaz, yenisini alacaksın!" demişler.

Hani insanın kafasına ameliyat kolay değil ki. Kalp ameliyatı,

beyin ameliyatı da öyle; bunun gibi.

"—Bu kadar para nereye gidecek?"

Buradaki komisyoncuya; büyük ölçüde o teknolojiyi üretmiş olan Avrupa'ya, Amerika'ya gidecek. O kamyonun patentinin sahibi olan müesseseye gidecek. Bizim Bursa'daki bir kardeşimiz demiş, çok hoşuma gitti; kâğıda yazdırdım "unutmayayım" diye, mecmuaya da yazacağım:

"—Bir buçuk milyonluk kutuyu, affedersiniz, cenabet hâliyle gusülsüz haliyle gavurun kendisi yapmış. Biz niye yapamıyoruz?"

"—Getir kutuyu usta!" demiş.

İsmini öğrensem ismini de söyleyeceğim. Kutuyu açmış, kusurunu bulmuş, yenisini yapmış, kamyona takmış, çalıştırmış. Fiyatı onda biri.

Niye biz bu paraları gavurlara kaptıralım?

Niye biz Stinger füzesi yapamayalım?

Niye kâfirler bize heveslenmesin?

Suudi Arabistan'dayken biraz İngilizce, Arapça gazeteler açtık okuduk:

Katar hükümeti bilmem kaç tane Stinger füzesi elde etti, depoladı. Onun üzerine Amerika ona bir ültimatom verdi:

"—Şu kadar füze elde etmiştir. Bir yerden satın almamıştır. Bu elde ettiğin füzeleri sicil numarası ile, seri numarası ile tek tek iade etmezsen sana Amerikan yardımını kesiyorum." demiş.

Niye kesiyorsun?

İsrail'de de bir sürü silah var. Yunanistan'ın elinde bir sürü silah var, senin elinde bir sürü silah var. İngiltere'nin, Avrupa ülkelerinin hepsinin elinde bir sürü silah var. Hindistan'a kendi silahını veriyorsun, Rusya'nın elinde silah var. Niye bir Katar hükümetinin elinde silah olmasın?

"—Yok, olmasın! Olursa yardımı keserim."

Pekiyi Katar, Kuveyt, Bahreyn, Suudi Arabistan, bunlar petrol ülkeleri; bu petrol gelirlerinin paralarını nereye yatırıyor bunlar?

"—Amerikan bankalarına yatırıyor."

Ben bir şey anlamadım, siz anladıysanız haber verin.

Paralar bizden oraya yatıyor. Ondan sonra adam;

"—Size yardım etmem." diye tehdit ediyor.

Bir şey anlayan varsa bana haber versin. Ben hiçbir şey anlamadım; hiç aklım almadı, üniversitede profesördüm ama emekli oldum herhalde ondan; aklım hiç almıyor. Para bizden, para onların bankasına gidiyor. Kendimizi korumak için silahlanıyoruz, silahlanınca;

"—O silahları geri verin. Bu kadar kuvvetli olma, yardımı keserim." diyor.

Bu işe kimler karışıyorsa. Benim aklım ermedi.

(*Ve lâ tübtılû a'mâleküm fetukzefû fi'n-nâri münkisîne hàlidîne fîhâ ebedâ*) "Ebedî olarak baş aşağı cehenneme asılmak istemiyorsanız amellerinizi iptal etmeyin!" diyor hadîs-i şerîfin devamında.

Muhterem kardeşlerim! Burada amellerin iptal edilmesinden bahsediliyor. Dikkat ederseniz amel kelimesi geçiyor. Arapça'da amel, iş demektir. Biz de bugün işçiye amele diyoruz, bazı yerlerde hâlâ kullanılıyor. İşçi de deniliyor. Amele de kullanılıyor. Bu adam amele, düz işçi mânasında kullanılıyor.

Kişi bir dinî amel işliyor. Diyelim ki namaz kıldı, hac etti, zekât verdi, sadaka verdi, Kur'an okudu… Diyelim ki hayr ü hasenât yaptı. Ama amel var.

(*Ve lâ tübtilû a'mâleküm*) "Amellerinizi iptal etmeyiniz; sıfıra, boşa çıkarmayınız."

Bazı kimseler mebus seçilmek istemiş, parti de "Şu kadar lira koyacaksın." diye şart koşmuş. Paralarını tıkır tıkır yatırmışlar, şu kadar namzet girmiş, ön seçimi kazanamamışlar. O kadar para partiye kalmış, bu kadar para da bunların cebinden çıkmış.

"—Paralar ne oldu?"

Boşa gitti, mebus olamadı. Mebus olsaydı maaş alacaktı, onu telafi edecekti. Ama paralar boşa gitti.

Burada da amel işliyor, bir iş yapıyor, ama boşa gidiyor. Bu çok fenâ! Hepimiz için bunun üzerinde kara kara, acı acı, dikkatli dikkatli, ince ince, uzun uzun düşünmek mecburiyeti vardır.

Amel işliyorsunuz boşa gidiyor.

Ameller neden boşa gider? Bunu mutlaka öğrenmelisiniz:

"—Ben namaz kılıyorum; benim bu amelim, namazım niye boşa gider? Sadaka veriyorum; sadakam niye boşa gider? Ben hacca

gittim; niye haccım boşa gider?"

Amellerin kabulünün şartlarını bize hangi ilim öğretir?

Tasavvuf ilmi öğretir. İnsanın kalbi temiz olmazsa Allah amelini kabul etmez.

Bu iş uzundur da birkaç misalle anlatayım:

Hz. Âdem'in iki tane oğlu olduğu rivayet ediliyor. "Habil ve Kabil" adında iki tane oğlu varmış. İkisi de kurban kestiler. Bir tanesinin kurbanını Allah kabul etti; ötekisini kabul etmedi.

Neden?

İkisi de kurban kesti mi, kesti. İkisi de kan akıttı mı akıttı. Kurban mı? Tamam. Niye birisi kabul oldu, ötekisi kabul olmadı?

Allah müttakî kullarının amelini kabul eder. Başkasını kabul etmez. Kalbi sâfî olmayınca, niyeti hâlis olmayınca, kendisi takvâ ehli olmayınca ameli kabul olmuyor. Kafasında başka fikirler var. Hani diyorlar ya bazen:

"—Falanca adamın kafasında bin tane tilki dolaşır, hiçbirinin kuyruğu ötekisine değmez."

Bin tane tilki dolaşacak, kuyrukları da uzun olur, ötekisine de değmeyecek. Ne demek?

"—Öyle cambaz adam ki kafasında öyle entrikalar döndürüyor ki tilkilerin kuyruklarını birbirlerine değdirmeden, bu işleri başarıyor. Bu kadar işi, dümeni çeviriyor." demek.

Allah öyle hilekâr, kötü niyetli, art niyetli insanların ibadetini kabul etmez.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

لاَ تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى (البقرة: ٢٦٤)

(*Lâ tübtilû sadakàtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ*) "Verdiğiniz sadakaları, zekâtları, hayırları başa kakarak, eza vererek iptal etmeyin!" (Bakara, 2/264)

Sen bir hayır yaptın ama başa kakarsan, verdiğin insana eza verirsen, Allah onun sevabını iptal ediyor. Demek ki kibar insan olacağız, müttakî insan olacağız, kalbi sâfî, temiz insan olacağız. Allah, riyakârın amelini kabul etmiyor:

"—Seni mürai seni! Seni gösterişçi seni! Seni alçak seni! Sen

ahiret amelini, dünyadaki birkaç insanın gözüne girmek için şöhret kazanmak için yaparsın ha! Ben senin namazını, niyazını, haccını, zekâtını, yaptığın camiyi, şadırvanı, minareyi kabul etmiyorum!" diyor.

Gitti, paralar boşa gitti. Mebus olmak isteyen adam gibi hepsi boşa gitti.

Neden? Riyakâr, gösterişçi…

Sonra adam haramdan hayır yapmaya çalışıyor. Köroğlu, zenginleri soyarmış, fakirlere verirmiş.

"—Ne kahraman adam be!"

Böyle kahramanlık mı olur! Eğer zenginin parası hayırlı para ise meşru yoldan kazanılmışsa onu soyduğun zaman yol kesici oluyorsun, yakalansan kafan kesilir; hiçbir işe yaramaz. Onun malını boşuna almış oluyorsun. Alamazsın ki! İslâm'da, bir insanın malını almaya öteki insanın hakkı ve salahiyeti yok!

"—Onun parası yok, alayım buna vereyim!"

Allah onun nizamını koymuş. Senin ondan zorla almaya hakkın yok. Hesabını o soracak. Ondan alırmış, fakire verirmiş.

Haramdan hayır olmaz. Allah kabul etmez.

"—Nereden biliyorsun hocam?"

Hadislerden biliyorum. Ben nereden bilirim Allah'ın işini? Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte buyurmuş; oradan biliyorum. Bir insan haram para ile hacca giderse;

"—*Lebbeyk, Allàhümme lebbeyk*!" dediği zaman, "Emret yâ Rabbi! Emrine fermanına uydum, davetine icabet ettim, 'Bu beldeleri ziyaret edin.' diye Hz. İbrahim nida etti, ruhlar âleminde ben onu duymuştum. Emret yâ Rabbi, emrindeyim. Kat kat hizmetindeyim. Buyur ya Rabbi! İşte hizmetine geliyorum." mânasına geliyor bu… Haramla hacceden bir kimseye Allah der ki; (*Lâ lebbeyke ve lâ sa'deyke*) Sana yok öyle.

Neden? Haramla, haram para ile hacca gittin.

Onun için eskiler helâl olsun diye; "Hacca gideceksen, git bir arkadaşından borç al da öyle git. Çünkü borç helâldir. Borç parayı al, sonra kendi paranla o parayı öde. O parayla git." demişler. Nice nice incelikler düşünmüşler. Haram para ile hayır olmaz.

Köroğlu'nun işi körce bir iş… Komünistler Köroğlu'nu

kendilerine bayrak ediyorlar. Ne iyi yapmış be! Zenginlerden almış, fakirlere vermiş. Zenginlerden alıp fakirlere veren adamın İslâm'dan haberi yok. Hem de gönül hoşluğuyla. Hem de razı ede ede, hem de gözyaşı döke döke zengin, hayırlı zengin, parasını en güzel tarzda hesaplıyor, veriyor. Allah vermişse Allah yolunda çalışmış kazanmışsa zengin düşmanlığına ne lüzum var? Öyle zenginler var ki hayranlık duyuyoruz. Hangi hizmet olursa olsun onların üstünde, onların gayreti ile yürüyor.

İşte şurada caminin yanındaki evlerini aldık; komşusu. Aslında caminin yanlarına böyle evler yapılır mıydı? Yapılmazdı. Ama gelmiş yanaşmışlar, mülk sahibi olmuşlar, hadi ona elli milyon, hadi ona kırk milyon, hadi ona yirmi milyon, oradaki evleri aldık, aldık, inşaat yapıyoruz. Para ile oluyor.

Caminin yüznumaraları yeterli değil. Para ile olacak. Her şey para ile. Zengin düşmanlığına ne lüzum var? Adam meşru ticaret yapıyorsa hayırlı bir ticaret yapıyorsa gayet güzel, normal. Fakiri zengine saldırt, düşman et; onu ona düşman et, onu ona çekiştir, onu buna çekiştir… Kafasız!

Osmanlı sultanlarından hiçbir tanesi haccetmemiş. Bak demek ki hem halife-i rûy-i zemîn diye geçiniyorlar hem de haccetmemişler. Bizim Mehmed Zahid Kotku Hocamız'a söylemişler. Hocamız àrif kimse. Şöyle başını bir eğmiş, demiş ki:

"—Her hac mevsiminde buradan beldenin àriflerinden, sàlihlerinden, fukarasından, fukarâ-i sâbirînden, din adamlarından bir vapur dolusu insanı padişah doldururdu, oraya gönderirdi. Bir alay tertip ederdi, sürre alayı; paralar, hediyeler… Hicaz ahalisine keselerle altınlar, paralar giderdi. Oralara harcansın diye paralar buradan giderdi. Vekiller gönderirdi."

İşte bak, hüsn-ü zan eder kurtulur. Ötekisi su-i zan eder, biter.

Sonra bir hadîs-i şerîfte şöyle geçiyor:[57]

---

[57] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II s.693, no:4903; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.266, no:6608; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1430; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1408, no:4210; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.330, no:3656; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.330, no:26594; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6610; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1049; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.271, no:6212; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.159, no:2812; İbn-i Abdi'l-Ber, *Temhîd*, c.VI, s.124; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.247; Hatîb-i Bağdâdî,

الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ، كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ (د. هب.

عن أبي هريرة؛ ه . ع . ش. هب. والديلمي عن أنس)

RE. 202/17 (*El-hasedü ye'külü'l-hasenât, kemâ te'külü'n-nâru'l-hatab*) "Hased etmek, kıskanmak, kıskançlık, insanın amellerini yer bitirir, tüketir, ateşin odunu kül ettiği gibi."

Bir şey daha yakalandı. Demek ki insan hasedçi olursa, öteki taraftan kazandığı sevaplar kül oluyormuş. Tamam mı?

Şimdi üç, dört şeyden anladık ki kişi takvâ ehli olmazsa amelleri kabul olmuyor. Takvâyı öğreneceğiz.

Tamam mı? Mecbur muyuz? Mecburuz.

Yaptığımız hayrı, hasenatı karşı tarafı üzerek, başına kakarak, ezâ vererek yaparsak Allah kabul etmezmiş, iptal olurmuş. Demek ki kibarca vereceğiz; sessizce, belli etmeden, gönlünü hoş ederek vereceğiz; münasip bir tarzda, sakin bir şekilde vereceğiz;

Ondan sonra hased, insanın öteki iyiliklerini alıp götürüyormuş. Demek ki hased ehli olmayacağız. Allah ona vermiş; daha çok versin.

"—Ama adamın filanca yerde köşkü var."

Allah bir tane daha versin.

"—Mercedes arabası var."

İki tane olsun, beş tane olsun, daha çok versin; bana ne?

"—Allah ona vermiş, sen istemez misin?"

Verirse bana da versin. Ama büyüklerimiz:

"—Yâ Rabbi! Çok verip de azdırma." demiş.

Çok verdiği zaman insan zenginlikte umumiyetle azar.

Peygamberimiz duasında:

"—Muhammed'in âlinin, aile efradının rızkını günlük ver yâ Rabbi!" diyor.

Târih-i Bağdad, c.II, s.227; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.170; Enes RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1048; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.833, no:7438; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.117, no:1132; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XII, s.193, no:11738.

Peygamber Efendimiz para biriktirmedi; günü gününe, taze taze saçtı, dağıttı; öyle bayatlamış halde parayı ertesi güne bırakmadı. Yanında para, altın bırakmadı.

Bin altın gelirdi; bir şey kalmamacasına, hepsini dağıtırdı,

“—Şurasını ihtiyata ayırayım!” demezdi.

Demek ki hased etmeyeceğiz, takvâ ehli olacağız, tatlı dilli güleç yüzlü olacağız, iyi derviş olacağız.

Adam geliyor, karşıma çıkmış, pabuç kadar dili var; tasavvufun karşısında, tasavvufun aleyhine konuşuyor.

Sen tasavvufu anlıyor musun, İslâm’ı biliyor musun, hadislerden haberin var mı, ayetleri okudun mu?

Tasavvufun aleyhinde konuşuyorsun. Sen kimsin, aleyhte olmak kim? Sen hâkim misin, baş kadı mısın? Bu işin hükmü senden mi sorulur? Kararı sen mi vereceksin? Arapça bilir misin, dinî kitapları okudun mu, dinî tahsilin var mı?

“—Yok, ama aklım var.”

Aklın olsaydı, susardın. Senin aklın yok ki cahilliğini bile anlamıyorsun.

Dişçiye gidip de akıl öğretiyor musun? “Kerpeteni öyle tutma!” diyor musun? Doktora; “İğneyi buraya vurma, ameliyatta neşteri oraya vurma!” diyor musun?

“—Nasıl diyeyim?”

Nasıl desin? Nerden nasıl kesileceğini, ne yapılacağını bilmez ki.

Eczacıya gidip de, “O ilacı verme de şu ilacı ver!” diyebiliyor musun? Diyemiyorsun.

Pekiyi din adamının işine ne karışıyorsun, mürşidin işine ne karışıyorsun?

Çünkü orada yasak yok. Çünkü orada işler görünmüyor, herkes karışıyor. “*Tıfl-ı ebcedhân*” derler eskiler; Elif be okuyan tıfıl gelmiş, ahkâm kesiyor, ayrı baş çekiyor. Ayrı yol çıkarıyor; ekol kurmuş, neşriyat yapıyor.

“—Ben tasavvufa karşıyım.”

Sen kimsin ya! Ateş olsan cirmin kadar yer yakarsın. Nereye gidersen git. Gideceksin gideceksin, İspanya’daki boğa güreşlerindeki boğa gibi duvara toslayacaksın. Burnundan soluya soluya varacağın yer orası. Allah ıslah eylesin!

Bu yolda tasavvufsuz bir şey olmaz. Tasavvuf dediğimiz "bu yolun inceliklerini anlatan ilim dalı" demek. Tasavvuf demek, "şeriat" demek. Tasavvuf; ayetlerden çıkmış, hadislerden çıkmış, emirler, demek.

Allah; "Amellerinizi iptal etmeyin, baş aşağı çevrilip cehenneme atılmayın!" diyor.

Şimdi ben bu hadisi okuduğuma göre, amellerin iptal edilme sebeplerini düşünmek zorunda değil miyim?

Mecburum, gün gibi âşikâr. Ameller yapıldığı halde iptal ediliyormuş, böyle bir tehlike var mıymış? Varmış. Tamam, bu tehlike olduktan sonra, gece uykumun kaçması lâzım! Yaptığım şeyi nasıl yaptığımı düşünmeliyim.

"—Filanca yerde cami yaptım… Otuz dokuz defa hac ettim, bu seferki kırkıncı…"

Allah kabul etti mi bakalım? Sen haccettin ama Allah seni hacı kabul etti mi? Peygamber Efendimiz sana havlu ikram etti mi bakalım?

Birisine de;

"—Evlâdım, kâğıt kalem getir de, senin haccını yazayım!" demiş.

Sen rüyanda Peygamber Efendimiz'i gördün mü?

O zaman konuşma! Git, edepsizliği bırak!

Birisi; "Efendim, tekkemiz yanıyor." demiş. Koşmuş, koşmuş, Peygamber Efendimiz'i rüyada görüyor. Adam başka bir yere bağlı ama bâtıl yolda, palavracı...

"—Ben kutbü'l-aktâbım. Feyizleri dünyaya ben dağıtırım." diyor. Bunları, duyuyoruz, kulağımıza geliyor. "Falancayı ben vazifelendirdim. Filancayı ben vazifelendirdim." diyor. Gülüyoruz. Kendisini öyle bir mevkide farz ediyor ki, öyle gösteriyor ki, etrafındaki insanları aldatacak.

O tekkeye mensup birisi anlatıyor; adı sanı, bulunduğu şehir bende mahfuz… Rüyada Peygamber Efendimiz'e koşmuş da:

"—Yâ Rasûlallah! Tekkemizde yangın çıktı, yanıyor." demiş.

Tekkesi yanıyormuş; "Tekkemizde yangın çıktı, yanıyor." diye nefes nefese Rasûlüllah'a gelmiş, haber vermiş.

Peygamber Efendimiz ne buyurmuş:

"—Bizim öyle bir tekkemiz yok!" demiş.

Aldın mı cevabı? Kutbu'l-aktablıkla, gavsü'l-âzamlıkla etrafa ahkâm kesmekle, feyiz dağıtmak iddiasıyla, palavra ile riya ile insanları kandırıyordun; hadi bakalım Rasûlullah senin tekkeni saymıyor! Buyur bakalım! "Bizim öyle bir tekkemiz yok!" demiş.

Adam da mecburen orayı bırakmış. Rasûlüllah'ın rüyada öyle dediği yere, insan bağlı kalır mı?

Tasavvufsuz bir iş olmaz. Rasûlüllah'tan bir işaret alıyorsan buyur. Ama bir işaretin yoksa edepsizliği bırak da, "Ben niye bu kadar gafilim, bu kadar cahilim!" diye otur, ağla. Öyle bilmediğin işlere karışma! Elinin hamuru ile erkeğin işine karışma!

c. Allah'tan Ni'met, Kuldan İsyan

Bu ikinci hadîs-i şerîf yine Hz. Ali Efendimiz'den; Râfiî ve Deylemî rivayet etmişler, bunu ezberlememiz lazım. Hepimizin hafızasında bu ikinci hadîs-i şerîf olmalı. 515. sayfanın dokuzuncu ve onuncu hadisi. Satırları öbür sayfaya da geçiyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[58]

يَقُولُ اللّٰهُ تَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ، مَا تُنْصِفُنِي أَتَحَبَّبُ إِلَيْكَ بِالنِّعَمِ، وَتَتَمَقَّتُ إِلَيَّ بِالْمَعَاصِي، خَيْرِي عَلَيْكَ مُنْزَلٌ، وَشَرُّكَ إِلَيَّ صَاعِدٌ؛ وَلاَ يَزَالُ مَلَكٌ كَرِيمٌ يَأْتِينِي عَنْكَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ بِعَمَلٍ قَبِيحٍ. يَا ابْنَ آدَمَ، لَوْ سَمِعْتَ وَصْفَكَ مِنْ غَيْرِكَ، وَأَنْتَ لاَ تَعْلَمُ مَنِ الْمَوْصُوفُ لَسَارَعْتَ إِلَى مَقْتِهِ

(الديلمى ، والرافعى عن على)

---

[58] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.233, no:8048; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.104, no:1270; Hz. Ali RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.140, no:4589; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.377; Mâlik ibn-i Dinar Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.800, no:43174; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.221, no:27018.

RE. 515/9 (*Yekùlu'llàhu teâlâ: Ye'bne âdem, mâ tunsifunî, e tehabbebü ileyke bi'n-niami, ve tetemakkatü ileyye bi'l-meâsî; hayrî ileyke münzelün, ve şerrüke ileyye sàidün; ve lâ yezâlü melekün kerîmün ye'tînî anke külle yevmin ve leyletin bi-amelin kabîhin. Ye'bne âdem, lev semi'te vasfeke min gayrike, ve ente lâ ta'lemü meni'l-mevsùfu lesâra'te ilâ maktihî*.)

(*Yekùlu'llàhu teâlâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur:

(*Ye'bne âdem*) "Ey Âdemoğlu!"

Sen, ben, hepimiz Hz. Âdem'in oğluyuz. Bizlere hitap ediyor.

(*Mâ tunsifunî*) "Bana hiç ölçü ile adaletle, insafla kulluk etmiyorsun! Bana hiç insaflı, adaletli, dengeli, ölçülü kulluk etmiyorsun."

Neden? İzahı gerekiyor.

Neden biz Allah'a insafa sığar bir tarzda kulluk etmiyormuşuz? Bu işin izahı nasılmış?

(*E tehabbebü ileyke bi'n-niami*) "Ben sana çeşitli nimetler göndermek suretiyle sevgimi izhar ediyorum. Sevgimin tezahürü olarak sana göz vermişim, akıl vermişim, İslâm vermişim; sulh,

sükûn, sıhhat, afiyet vermişim. Şeref, haysiyet vermişim, eş, evlat, ev, otomobil, dükkân vermişim. Çeşit çeşit nimetlerimi yiyorsun; karpuz var, kavun var, şeftali var, armut var…"

"—Bunları ne sayıyorsun hocam, her yerde var?"

Her yerde yok! Dünyanın öyle yerleri var ki karpuz kabuğunu bulsa, kıtır kıtır onu da yer, yerden solucan toplayan yerler var. Senin dünyadan haberin yok. Yerden yağmur yağdığı zaman solucan topluyorlar, senin haberin var mı? Ağaç kabuklarını kemiriyorlar, açlıktan kırılıyorlar. Hayvanlar ölüyor, insanlar ölüyor.

Yardım gidiyor, yardım da çarçur ediliyor; yardım gitmiyor, yine ölüyor adamlar. Öyle yerler var. Allah bize çeşitli nimetlerini sunuyor; "Biz onu sevelim, kulluğunu yapalım." diye sevgisini izhar ediyor.

(*Ve tetemakkatü ileyye bi'l-meàsî*) "Sen de günahlar işlemek suretiyle, benim sevgimi elde etmek değil de gazabıma uğramak yolunu tutturuyorsun."

"Ben sana sevgimden nimetler ihsan ediyorum. Sen de günahlara dalmışşın, 'İlla gazaba uğrayacağım!' diye, —tabiri caizse bizim Türkçemizde— kaşınıyorsun! Ben sana nimetler ihsan ediyorum. Sen de günahlarla, 'İlle azaba, gazaba uğrayayım, azabı çekeyim!' diye kaşınıyorsun, hatta ona çanak tutuyorsun, onu istiyorsun."

(*Hayrî ileyke münzelün*) "Benim hayrım sana inmekte, rahmet yağıyor, güneş çıkıyor, bahar oluyor, meyveler oluyor, havalar, güzellikler ve sâire… (*Ve şerrüke ileyye sàidün*) Senin günahın da bana çıkmakta. Benim sana hayrım iniyor, senin de bana günahın geliyor habire. 'Yâ Rabbi! Şu kulun şu edepsizliği işledi, şu günahı işledi." diye daima haberler geliyor."

(*Ve lâ yezâlü melekün kerîmün ye'tînî anke külle yevmin ve leyletin bi-amelin kabîhin*) "Asil bir melek, kerim bir melek, her gün her gece, 'Şu kulun yine şunu işledi yâ Rabbi!' diye senden bana kötü bir ameli getirip sunuyor."

(*Ye'bne âdem, lev semi'te vasfeke min gayrike*) "Eğer sen kendi durumunu, sıfatını, hâlini, vasfını, başkasından duysaydın; (*ve ente*

lâ ta'lemü meni'l-mevsûfu) anlatılan kim bilmeden, bu söylenenleri başkasından duysaydın; senin hâlin 'Bir adam varmış, kendisine birisi iyilik edip duruyormuş da o da ona illa kötülük yapıyormuş; o ona daima hayır sunuyormuş da, o da o hayır sunan kimseye daima kötülük ediyormuş.' diye üçüncü bir şahsa anlatılıyormuş gibi anlatılmış olsaydı; (*le-sâre'te ilâ-maktihî*) sen ona gazap etmekte, kızmakta en önce davranırdın."

"—Vay edepsiz, madem böyle yapıyor, o cezayı hak etmiş, onun kolunu bacağını kırmak lazım, kafasını kırmak lazım!" diye, sen onu daha beter yapardın.

Bizim hâlimiz böyle muhterem kardeşlerim. Bu hadîs-i şerîfi ezberleyelim. Bu hadîs-i şerîf çok önemli; bizim hâlimizi anlatıyor:

"Ey Âdemoğlu! Bana insafla muamele etmiyorsun, insaflı kulluk etmiyorsun. Ben sana çeşitli nimetler verip sevgiyle muamele ederken sen de günahlar işleyip benim gazabımı çekecek şeyler yapıyorsun. Benim hayrım sana her gün inmekte iken, her gün ve gece senin şerrin bana yükselmekte… Bir asil melek daima senden bana bu kötü şeyleri çıkarıp duruyor. Sen kendi vasfını, başkasından duysaydın, 'Bu anlatılan vasfedilen kim?' diye bilmeden, kendine çok daha fazla kızar ve onu gazap etmeye, haklamaya koşardın!" diyor.

Muhterem kardeşlerim! Halimiz budur. Allah bizi edepli kul eylesin… Günahlardan mahfuz eylesin, sevaplı işleri seve seve yapmayı nasib eylesin… Rabbimize edepsizce isyan ettirmesin… Karınca kararınca gücümüzün yettiğince, edeple irfanla, sâlih kul olarak, kâmil bir kul olarak, dikkat ederek, çok düşünerek, az konuşarak, ihtiyat ederek, kulluk etmeyi, kâmil insan olmayı Allah cümlemize nasip eylesin…

d. Allah'ın Dua Eden Kulunu Affetmesi

Üç olsun diye, bir hadîs-i şerîf daha okuyacağım. 516. sayfanın 1. hadis-i şerifi.

Bu hadîs-i şerîfi Enes RA'dan Hakîm-i Tirmizî rivayet etmiş. Peygamber SAS'in bu hadîs-i şerîfinin ifadesini iyi hatırınızda tutun. Bakın, "Hocaefendi'nin toplantısına gittik, üç hadis okudu." diye hatırınızda tutabilirsiniz.

Enes RA Peygamber Efendimiz'in hizmetinde bulunmuş, yakınında sekiz sene kadar hizmet etmiş sahabi; Allah şefaatine erdirsin…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[59]

يَقُولُ اللهُ تَعَالٰى: إِنِّى لَأُجِدُنِى أَسْتَحْيِى مِنْ عَبْدِى، يَرْفَعُ يَدَيْهِ إِلَيَّ ثُمَّ أَرُدُّهُمَا صِفْرًا. قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: إِلٰهَنَا لَيْسَ لِذٰلِكَ بِأَهْلٍ. قَالَ اللهُ تَعَالٰى: لٰكِنِّى أَهْلُ التَّقْوٰى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ، وَأُشْهِدُكُمْ أَنِّى قَدْ غَفَرْتُ لَهُ (الحكيم عن أنس)

RE. 516/1 (*Yekùlu'llàhu teàlâ: İnnî leücidünî estahyî min abdî, yerfeu yedeyhi ileyye sümme eruddühümâ sıfrâ. Kàleti'l-melâiketü: İlâhenâ leyse li-zâlike bi-ehlin. Kàle'llàhu teàlâ: Lâkinnî ehlü't-takvâ ve ehlü'l-mağfireti ve üşhidüküm ennî kad gafertü lehû.*)

Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurur:

(*İnnî leücidünî estahyî min abdî*) "Ben kendimi kulumdan utanır buluyorum. Kulumdan hayâ ediyor vaziyette buluyorum."

Allah-u Teàlâ Hazretleri kulundan utanıyor. Hangi kulundan utanıyor?

(*Yerfeu yedeyhi ileyye sümme eruddühümâ*) "O, kollarını, ellerini kaldırmış; 'Yâ Rabbi!" diye bana dua ediyor, 'Senin duanı kabul etmiyorum.' diye reddediyorum; bundan utanırım. Kollarını bana kaldırmış olan bir kulumun duasını kabul etmeyip, onu reddetmekten utanırım."

(*Kàleti'l-melâiketü*). "Melekler derler ki: (*İlâhenâ*) Ey bizim ilâhımız, Rabbimiz! (*Leyse li-zâlike bi-ehlin*) Sen bunu affeyledin, makbul eyledin ama bu adamın ciğeri beş para etmez; bu kulun buna lâyık değil ki." derler.

(*Kàle'llàhu teàlâ*) Allah-u Teàlâ onlara der ki: (*Lâkinnî ehlü't-*

---

[59] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.326; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.70, no:3168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.200, no:26972.

takvâ ve ehlü'l-mağfireti) "Evet lâyık değil ama ben takvâ ehliyim ve mağfiret ehliyim. Kullarımı mağfiret eyleyeceğim, kullarımı koruyacağım. (*Ve üşhidüküm*) Ve siz de şahit olun ki, sizi de şahit tutuyorum ki, (*ennî kad gafertü lehû*) ben bu kulumu bağışladım."

Meleklerin itirazına rağmen Allah o kulu bağışlar. Niye bağışladı?

"—Elini kaldırdı, hatasını bildi, suçundan özür diledi." diye.

Suç işlemeyen kul olmaz. Büyüğü küçüğü, arifi, cahili her insan, her gün suç işler. Yanlış düşünür, yanlış söyler, yanlış yere bakar. Bir hata yapar, bir kabahat işler. Kabahatsiz kul olmaz, suçsuz kul olmaz. Ama kulun hayırlısı kabahatini anlayıp tevbe edendir. Kul ne kadar suçlu günahlı olsa da el kaldırdı mı, Allah böyle muamele ediyor, affediyor. O hâlde Rabbimizin dergâhına yüz sürelim!

İlâhide dediği gibi:

Yüz sürelim dergâha,
Yalvaralım Allah'a…

Elimizi açalım ve samimi olarak itiraf edelim. Hani hıristiyanların *—lâ teşbih ve velâ temsil—* görevlendirilmiş papazın karşısında günah çıkarmaları... Allah varken papaza günah çıkarılır mı?

Kilisenin bir hücresine giriyor. Hücre kapalı, soyunma odası gibi; şu tarafta küçük bir pencerecik var. Hapishane kapısının penceresi gibi, cırt orası açılıyor. Öbür tarafındaki papazı görmüyor:

"—Papaz efendi, ben şu günahı işledim, şöyle oldu, böyle oldu."

Papaz da ona oradan bir şeyler söylüyor; hadi affettim. Günah çıkarıyor; ötekisi de günahı affediyor! O da gidiyor. "Tamam, papaza anlattın, iş bitti." sanıyor. Papazın ne hükmü var ki, kulun günahını Allah namına affetsin.

Cennetten arsa bile satmışlar; tarih kitaplarında okuduk. Bir ara cennetten arsa satmışlar, "Şöyle yaparsanız işte mühürlü kâğıt, buyurun cenneti garanti ediyoruz, cennetten yer!" demişler. İnsanoğlunun saçmalıklarının sonu gelmez.

Can ü gönülden seversen

Yalvar kul, Allah'a yalvar
Maksuda ermek dilersen
Yalvar kul, Allah'a yalvar

Yalvar a kardeş yalvara
Varmayasın yüzü kara
Ümmet isen Peygambere
Yalvar kul, Allah'a yalvar

Geceler uykudan uyan
Gizli sırlar olsun ayan
Mahrum olmaz Allah diyen
Yalvar kul, Allah'a yalvar

Tanı sen kendini tanı
Niçün yarattı Hak seni
Düşünüben hàtimeni
Yalvar kul, Allah'a yalvar

Yunus zikredip Hak deyü
Yürü maksudun dileyu
Hem inleyü, hem ağlayu
Yalvar kul, Allah'a yalvar

Ey kul Allah'a yalvar! Allah var, gözünü aç, geceleyin uykudan uyan, abdestini al! Herkes uyuyor, hiç kimse görmüyor. Tenhada, "Yâ Rabbi!" de, elini kaldır, suçunu itiraf et, bir daha yapmamaya söz ver, pişmanlığını dile getir; Allah affeder.

"—Ama benim kabahatim çok büyük, benimkini affetmez."

Böyle bir şey yok. Büyüğü küçüğü yok, her suçu affediyor. Günahkârları tehdit ediyor. Arkasından;

إِلاَّ مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلاً صَالِحًا (الفرقان: ٧٠)

(*İllâ men tâbe ve âmene ve amile amelen sàlihan*) [Ancak tevbe ve iman edip iyi davranışta bulunanlar başkadır.] (Furkan, 25/70) diye tevbe edenleri müstesna kılıyor.

"—Evet, ben bu adamı cehenneme atarım, şu azabı veririm, şöyle mahvederim, şöyle kahrederim, şöyle gazap ederim ama tevbe eden müstesna…" diyor.

Onun için gelin Allah diyelim, tevbe edelim, Hakk'ın yoluna girelim, eski günahlarımıza ağlayalım! Bundan sonra günah işlememeye azmedelim.

Hem de şimdi tam zamanı, Zilhicce ayı bitiyor. Muharrem'in biridir. Yeni yıldır. Yeni bir takvimdir. İnsan yeni bir sınıfa gittiği zaman, yeni bir deftere başladığı zaman, yeni bir işyeri açtığı zaman, yeni bir elbise giydiği zaman, bir heves oluyor ya;

"—İnşaallah bunu kirletmeyeyim, bu elbisemi temiz kullanayım, inşaallah bu defterin uçlarını kıvırttırmayayım. İnşaallah bu defterim lekelenmesin, işim iyi gitsin, burada kimseyle kavga etmeyeyim, ötekilerde hep belâlı olduk." diyoruz ya, işte yeni bir devre.

Zaten her gün yeni bir gündür ama bu fırsat yeni bir fırsat oluyor; beraberce azmedelim, gayret edelim, inşaallah şeytana uymayalım, nefse de uymayalım, çünkü nefis ve şehvet insanı cehenneme götürür. Onları yenebildiğimiz nisbette kurtulacağız, cennete gideceğiz.

Cehennemin etrafı nefse hoş gelen şeylerle çevrili, cennetin etrafı ise nefse hoş gelmeyen şeylerle çevrili olduğu için demek ki nefse hoş gelen şeyler için azmedeceğiz, kendimizi tutacağız, nefse hoş gelmeyen şeyleri, ibadetleri de hoş gelmese de hoşumuza gitmeye gitmeye olsa da yapacağız.

Adam geliyor diyor ki:

"—Hocam, tesbihâtımdan zevk almıyorum."

Almıyorsan da yine yap. Çünkü sen zevk almak için tesbih çekmiyorsun.

"—Hiçbir feyz almıyorum, zevk almıyorum."

Almasan da yine yap. Çünkü bu zikrin faziletini, Kur'an bildirmiş, hadis bildirmiş; sen devam et, bir zaman gelir, alırsın. Bu yolun çeşit çeşit hâlleri var; kabz hâli, bast hâli var. Çeşitli imtihanları var.

Sen onu acaba zevkten dolayı mı yapıyorsun, Allah rızası için mi yapıyorsun; bir düşün! Allah rızası için yapıyorsun. O halde hoşuna gitse de gitmese de yapacaksın.

Sabahleyin uykun olsa da olmasa da camiye geleceksin. Vücudun yorgun olsa da olmasa da hacca gideceksin, canın istese de istemese de zekâtını vereceksin; bu böyle. Asıl olan istemediğin halde yapmak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde buyuruyor ki:

لَن تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ (آل عمران:٩٢)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûne.*) "Sevdiğiniz o güzelim mallardan Allah yolunda vermedikçe, infak etmedikçe birrü takvâ sıfatına nail olamazsınız!" (Âl-i İmrân, 3/92)

Sevdiklerinizden canınız yana yana vereceksiniz. Bahçe sahiplerinin mahsulleri olgunlaşmış, demişler ki:

"—Yarın hasat edelim, mahsulleri toplayalım. Toplayalım ama hiçbir fakir fukara yanımıza yaklaşıp da bizden bir şey istemesin. Tamam mı, söz mü?" diye sözleşmişler ki, hiçbir fakire bir şey vermeyecekler.

Ertesi gün bahçeye gidiyorlar ki, gece bir felâket gelmiş, bütün mahsul gitmiş. Neden?

Sen o niyetle gidersen öyle olur. Ayet-i kerîmede bildiriyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri yardım eylesin; çok fakiriz, çok yoksuluz, çok suçluyuz, çok zayıfız, çok cahiliz, çok gafiliz. Rabbimiz bizi yardımına, nusretine mazhar eylesin; zikrinde şükründe, hüsn-ü ibâdetinde muvaffak eylesin… Düşmanımız çok, düşmanlarımıza karşı bizi korusun… Hayırları işlettirsin, şerlerden uzak tutsun, sevdiğimiz lütufları yapmayı nasib eylesin, günahlardan uzak eylesin…

Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele!

07. 08. 1988 – İskenderpaşa Camii

09. MAZLUMA YARDIM EDİN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdki ve'l-vefâ...

Emma ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtihâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atün dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَقُولُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: وعزّتي وجَلالِي ، لأَنْتَقِمَنَّ مِنَ الظَّالِمِ فِي عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ ، وَلأَنْتَقِمَنَّ مِمَّنْ رَأَى مَظْلُومًا ، فَقَدَرَ أَنْ يَنْصُرَهُ ، فَلَمْ يَنْصُرْهُ

(ك. فى الكنى ، والشيرازي فى الألقاب ، طب. والخرائطى فى مساوئ الأخلاق ، كر. عن ابن عباس)

RE. 516/2 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Ve izzetî ve celâlî, leentakimenne mine'z-zàlimî fî àcilihî ve âcilihî, ve leentakımenne mimmen raâ mazlumen. fekadere en yensurahû, felem yensurhu.)*
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl…

Çok aziz ve değerli kardeşlerim.

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikrâmı; dünya ve ahirette üzerinize olsun. Rabbimiz rahmetiyle muamele eylesin, sizlere ve bizlere…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerîflerinden bir miktar okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîfleri okumazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-u pâkine hediye olsun diye; ve onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbabının ruhlarına ve sâir enbiyâ ve mürselînin ervahına hediye

olsun diye;

Üzerimizde büyük hakları olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri feth etmiş olan fâtih ecdadımızın, Fâtih Sultan Mehmed Hân'ın, şehidlerin, gazilerin, mücâhidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin, hassaten şu caminin bânîsi İskender Paşa'nın ve bu camiyi tekrar tekrar tamir, tecdîd ve tevsî etmiş, genişletmiş, ayakta tutmuş, hizmette devamını sağlamış olanların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün yakınlarının ve sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu okuduğumuz hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvîlerin; kitabın yazarı Gümüşhanevî Ahmed Ziyâüddin Hocaefendimiz'in ve kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Biz yaşayan hâl-i hayattaki mü'minlerin de Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olun diye bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

……………………..

a. Allah Zàlimden İntikam Alır

Hadîs-i şerîfler *Râmûzu'l-Ehàdis* kitabının, 516. sayfasında 2. hadîs-i şerîf ve devamıdır. Kaynaklarını, metnini merak etmiş olanlar bunu da kaydetsinler

Demin metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif, İbn-i Abbâs RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şeriftir. Kaynakları burada yazılı: Taberânî, İbn-i Asâkir, Şirâzî ve Harâitî kaydetmişler.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[60]

---

60 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.278, no:10652; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.15, no:36; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.186, no:4510; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.526, no:12135; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.340, no:7021; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.417, no:917; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VI, s.45, no:40185; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIV, s.216, no:27007.

يَقُولُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: وعِزَّتِي وجَلالِي ، لأَنْتَقِمَنَّ مِنَ الظَّالِمِ فِي عَاجِلِهِ

وَآجِلِهِ ، ولأَنْتَقِمَنَّ مِمَّنْ رأَى مَظْلُومًا ، فَقَدَرَ أَنْ ينصُرَهُ ، فَلَمْ ينصُرْهُ

(ك. فى الكنى ، والشيرازي فى الألقاب ، طب. والخرائطى فى

مساوئ الأخلاق ، كر. عن ابن عباس)

RE. 516/2 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Ve izzetî ve celâlî, leentakimenne mine'z-zàlimî fî àcilihî ve âcilihî, ve leentakımenne mimmen raâ mazlumen, fekadere en yensurahû felem yensurhu.*)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Azîz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyuruyor: (*Ve izzetî ve celâlî*) Kendi izzet ve celâlime andolsun ki, (*leentakimenne mine'z-zàlimî*) mutlaka, muhakkak zalimden intikamımı alacağım. (*Fî àcilihî ve âcilihî*) Hal-i hazırda yaşadığı dünyada da, varıp gideceği ahirette de… Her ikisinde de mutlaka ve mutlaka, muhakkak ki zalimden intikamımı alacağım. İzzetime celâlime andolsun ki böyle yapacağım." buyurur Allah-u Teàlâ Hazretleri.

(*Ve lentakımenne*) "Muhakkak ve muhakkak, mutlaka ve mutlaka, (*mimmen raâ mazlumen*) bir mazlumu zalimlerin elinde ızdırab, işkence çekerken, zulme uğrarken gördüğü halde, (*fekadere en yensurahû felem yensurhu*) ve onu yardımıyla ondan kurtarmaya gücü yettiği halde ona yardım etmeyenden de vallàhi, mutlaka intikamımı alacağım."

Hadîs-i şerifin korkunç ifadesi, müthiş ifadesi bu tarzda…

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerifi duydunuz, ben de okudum. Şu dünya hayatında yaşıyoruz. Görüyorsunuz caminin içi bir yığın insan, kalabalık. Oturacak yer bulamıyoruz, terliyoruz, dizlerimizi büküyoruz. Dışarıda da bir yığın insan var. Şehirler dolusu insanlar, çarşılar, pazarlar…

Geçen gün Beyazıt'a gittim, bir alışveriş yapayım diye; korktum. Kenarda, köşede durmaya alışmışım. Kalabalıklardan korktum. Bir yığın insan… Bu insanlar bir arada yaşıyorlar. Kimisi ayakkabıcı, kimisi elbiseci, kimisi kumaşçı, kimisi lokantacı, kimisi

kasap, kimisi bakkal; işçi, köylü, çiftçi filan… Herkes bir iş yapıyor ve yaşıyor. Bu yaşayışın ve hatta özel yaşayışın; toplu yaşayışın ve özel yaşayışın temel prensibi adalettir. Ana prensibi.

Sen benim hakkımı çiğnersen, ben senin hakkını çiğnersem, benim hakkımı birileri zorbalıkla alırsa, ötekisinin hakkını birileri zorbalıkla alırsa dünya hayatı olmaz, cemiyet hayatı olmaz, insanlar hayatlarını sürdüremez.

İnsanlar ta ilk çağlardan beri bakmışlar ki pabuç pahalı. Bir araya gelmişler, yardımlaşmışlar. Şehirler kurmuşlar, etrafına surlar çevirmişler. İlk önce yabancı, vahşi hayvanlardan kendilerini korumak için yapmışlar bunu, ondan sonra kendi hemcinslerinin mütecavizlerinden korunmak için… Tek başına yaşamanın mümkün olmadığını, bir kenarda, köşede kaldığı zaman gelip birisinin zulmen kendisine zulmedip, bir şeyler yaptığını gördükleri için yardımlaşmışlar.

Şehirler kurmuşlar, kaideler koymuşlar. Bu kaidelerin en güzellerini Allah-u Teàlâ Hazretleri, insanlara peygamberler vasıtasıyla bildirmiş. En güzel prensipleri öğretmiş.

"—Zulmetmeyin, haksızlık etmeyin, merhametli olun, iyilik yapın, karşınızdakini kendiniz gibi düşünün! Kendiniz için istediğinizi karşınızdaki için de isteyin!" gibi şahane prensibler koymuş Allah-u Teàlâ Hazretleri bize.

Dünya hayatının yaşam kurallarını da öğretmiş. Eğer o kurallar olmasa, mümkün değil bizim böyle toplum halinde yaşamamız.

Demek ki, bu kurallara uymamız lazım. Uymalıyız… Bu kuralların, bu kaidelerin hepsi, bizim Yaradanımız, her şeyi bilen, her şeyi gören Rabbimiz tarafından bize öğretildiği için; aslı, esası ilâhî olduğu için… Hele hele bizim dinimizin kâideleri, bu ilâhî kaidelerin bozulmamış, aynen muhafaza edilmiş olarak bize gelmiş olanları olduğundan… Mutlaka bunlara uymalıyız.

Öteki milletlerde de gördüğümüz ahlak kırpıntıları, ufak tefek kırıntılar, pırıltılar; onlar da eski peygamberlerin onlara öğrettikleri ilâhî bilgilerin kırıntılarıdır. Onlar onları kırmışlar, dökmüşler, parçalamışlar, ufak kırpıntılar kalmış. Ama bizim dinimizde el-hamdü lillah, Allah-u Teâlâ Hazretleri nasib etmiş, hiçbir şeyi zâyî etmeden bize kadar intikal ettirmişler.

Râvîden râvîye, alimden alime… Rasûlullah şöyle yaptı, böyle buyurdu. Kur'an şöyle yazdı, böyle bildiriyor diye bugüne kadar gelmiş. Bugün cümle cihan halkı biliyor.

Dünya üzerinde Peygamber Efendimiz'in hayatı kadar detaylı tespit edilmiş hiçbir beşer hayatı yok. Hiçbir beşer hayatı yok. Hiç kimsenin hayatı yok. Fatihler, kahramanlar, komutanlar, reisler, devlet kurucuları, reis-i cumhurlar vs. hiçbirinin hayatı, hâl-i hazırdakiler dahil hiç birisinin hayatı, Peygamber Efendimiz'in hayatı kadar detaylı tespit edilmiş değil.

Evren Paşa'nın her sözü tesbit ediliyor mu? Sanmam… Neler konuşuyordur günlük hayatında sabahtan akşama da belli değil ama Peygamber Efendimiz'in oturması, kalkması, yemesi, uyuması, uyanması; aile hayatı, ticaret hayatı, seyahati ve sairesi… En ince teferruatına kadar tesbit edilmiş. Allah'a hamd u senâlar olsun. Allah'a hamd u senâlar olsun. *El-hamdü lillâhi alâ ni'meti'l-islâm*. Allah bizi müslüman etmiş.

Öküze tapmıyoruz, Hintliler öküze tapıyorlar. Geçiyorlar

öküzün karşısına tapınıyorlar. Aya, güneşe, yıldıza, puta tapmıyoruz. Şu beğendiğimiz Japonlar gidiyorlar, güneşe tapınıyorlar. Başlarındaki devlet reislerinin güneşin oğlu olduğunu söylüyorlar. Güneşin oğlu olsaydı çatır çatır yanardı be adam! O kadar da mı aklın yok? Güneşin oğluymuş… Güneşin kucağına gitti mi o ne olur? Buhar gibi olur. Buhar bile olmaz, buharı bile kalmaz.

Şu mantığa bakın, şu akla bakın… Yirminci Yüzyıl'da neler neler var.

Ama el-hamdü lillâh bizim dinimiz hak din ve bizim prensiblerimiz… Her şeyi bir tarafa bırakalım, kitaplar dolusu güzel ahlâkı, prensipleri… Şu prensibe bakın! Bak ne buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri:

"—İzzetime, celâlîme andolsun ki ben Azîzim, yani beni hiç kimse yenemez. Ben ne dersem o olur. Kainatın sahibi benim. İşte o benim izzetime and olsun ki, celâlime, azametime, ululuğuma and olsun ki zalimden hem dünyada, hem ahirette intikamımı mutlaka alacağım."

Şu prensibe bak! Müslüman bir zalimlik yapabilir mi? Bunu bilen bir müslüman, İslam'ı biracık bilen müslüman, zalimlik yapabilir mi? Yapamaz!.. Ondan yapmadık. Bir anarşi devresi geçti. Şu memleketin yüzde doksan dokuzu Müslüman, cümle cihan bunu biliyor. Bu anarşik hadiselerin içine girenlerin karşısında olduğumuz da gün gibi aşikar…

Komünizme karşıyız diyoruz. Dobra dobra söylüyoruz, farklı bir şey yok. Kapitalizme de karşıyız. Batılıların kokmuş nizamlarına da karşıyız. Hepsine karşıyız. Dobra dobra söylüyoruz. Çerçevemiz belli. Ama elimizi kana bulamadık. Neden? Zulümden korktuğumuzdan...

Bulamasını bilmez miydik? Vallahi âlâsını biliriz. Vallahi âlâsını biliriz. Damla bırakmayız. İp ucu bırakmayız, iplik bırakmayız ortada. Yapmak istesek yaparız. Ama biz Allah'a inanmışız. Biz Allah'a inanmışız, zulümden korkuyoruz. Polisten korkmuyoruz, hükümetten korkmuyoruz, mahkemeden korkmuyoruz, hapisten korkmuyoruz, ölümden korkmuyoruz.

Dedelerimiz de korkmamış, biz de korkmuyoruz. Vallahi korkmuyoruz. Ölüm bizim için Rabbimiz'e kavuşma vesilesi...

Asker terhis olmaktan korkar mı? Günlerini sayıyor. Yirmi dokuz gün kaldı, yirmi sekiz gün kaldı, yirmi yedi gün kaldı, yirmi altı gün kaldı. Takvimin kenarındaki şeylere çarpı koyuyor, çarpı koyuyor. Az kaldı diye seviniyor. Mü'min ahirete gideceği zamanı düğün günü bilir.

"—Rabbimin huzuruna varacağım. Ebedi nimetlerine ereceğim. Sevdiklerime kavuşacağım. Rasûlüllah'ın huzuruna varacağım…"

"—Dayanılır şey mi… İnsan hayata bakmaz mı?"

Bakmayız, ölümden korkmayız. Dedelerimiz korkmamış. Savaş girmiş, ölmüş, şehid olmuş. Biz de oluruz. Ama imanımız kalmışsa oluruz. İmanı gitmişse, şortlu, açık, saçık, terbiyesiz, yüzsüz, arsız, kösele gibi olmuş yüzü… Ben şöyle biraz bir bakıyorum, deniz kenarlarına gidenlerin haline bakıyorum, nuru gitmiş. Yüzünün nuru gitmiş. Neden? Harama baktı. Kötü duygular içini doldurdu.

Bir yaz mevsimi, bir ailenin ahlâkî manzarasının harabeye dönmesine sebep olmaya yetiyor. Tamam.

"—Yazın bir Marmaris'e gittik, iyi bir yaz geçirdik."

Görürsün sen başına neler gelecek. Ne çocuğunda hayır kaldı, ne kızında hayır kaldı, ne karında hayır kaldı, ne sende hayır kaldı; ne gönlünde hayır kaldı, ne yüzünde hayır kaldı.

Yüzünden bile belli oluyor.

Hz. Osman-ı Zinnûreyn'in yanına sahabeden birisi geldi de şöyle bir baktı yüzüne Osman-ı Zinnûreyn. Osman ibn-i Afvan, o hayâ sahibi mübarek sahabe…

"—Kaç tane kızım olsa, and olsun hepsini gene sana verirdim bir bir, peş peşe!" diye Peygamber Efendimiz'in kendisine "Ağlama!" diye söylediği Hz. Osman, o gelen kimsenin yüzüne baktı da dedi ki:

"—Senin gözlerinde zinâ izleri görüyorum!"

Adam çarpılmış gibi oldu, şaşırdı karşısındaki. Dedi ki:

"—Peygamberlik kesilmedi mi yâ Osman!"

Yâni Peygamber Efendimiz'e Allah gizli şeyleri bildiriyordu, SAS biliyordu.

"—Sen nereden bildin? Peygamberlik kesilmedi mi yoksa?" dedi, şaşırdı.

Ona keramet derler, o onu bilemedi. Peygamberin yaptığına

mucize derler, evliyaullahın yaptığına keramet derler. En üstünü olan sahabe, sahabe de evliyaullah, onların yaptığına keramet derler.

Yolda gelirken bir kadına bakmış. Hz. Osman'ın yanına gelirken bir kadına bakmış, Hz. Osman:

"—Senin gözünde zina izleri görüyorum!" dedi.

Bu zamanın insanının hali nedir? Bu zamane insanının hali nedir? Ben Beyazıt'a gittim, vallahi korktum. Korktum, dağlara kaçacağım geldi benim. Beyazıt turistler tarafından istilaya uğramış, çıkartma yapmışlar turistler. Beyazıt gitmiş elden.

Çıplak, şortlu, üstsüz, altsız, başsız, yüzsüz, arsız… Cıvıl cıvıl, kıyır kıyır, solucan gibi, yılan gibi bir sürü insan. Korktum…

"—Beyazıt ne hocam? Vah zavallı hocam vah! Dünyadan haberin yok senin. Vah!.. Sen bir gel bakalım Antalya'ya, gel bakalım bir Marmaris'e, bir Bodrum'a…"

Oralardan hicret ediyor Müslümanlar, "Artık burada yaşanmaz!" diye evlerini satıp geliyorlar.

Sokaklarda adam yere yatıyormuş, bira şişesini yukarıdan aşağıya, "Bakalım isabet ettirebilecek miyim?" diye lıkır lıkır döküyormuş. Artık kediler gibi, köpekler gibi; ahlak, edep, ar, namus kalmamış.

Gazeteler de utanmadan yazıyor: "Yaz gününün aşkları, bilmem neleri, bilmem neleri…" diye, yaz gününde kaçamaklarmış, bilmem nelermiş… Kendisi yaptığı için, onu tatlı tatlı anlatıyor. Kendisi edepsiz olduğundan, edepsizliği ballandırıyor. Bir fahişenin, bir zînâkârın, bilmem hangi günahkârın şeyini tatlı tatlı anlatıyor. Özendirici bir üslupla anlatıyor. Ötekisi de okuyacak, özenecek. O evdeki kız, o gazetenin o makalesini okursa, tamam onun gibi şey yapar.

Kadının birisi, "Benim cennetim yatak!" demiş. Yani kötü kadının birisi… Cennet kelimesini sen öyle bir zina fiiline nasıl yakıştırıp, nasıl yazabildin be adam? Alçak!.. Nasıl yazabildin onu ona? Nasıl utanmadın zinayı öyle resmetmeye. Ne biçim gazetecisin! O fahişenin o resmini koyup da "Hürriyet kadar tatlı şey yoktur!" edepsizliği hürriyet diye nasıl takdim ettin sen? Bunu böyle yapıyorlar. Bugünün manzarası bu.

Şimdi söz sözü açtı da böyle çok uzaklara dağıldık. "Vallahi, izzetime, celâlime and olsun ki zalimden intikamımı alacağım!" buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Zalimin zulmü en sonunda kendisini helâk eder.

"—Ama askeri var, mafyası var, tabancalı fedaileri var, gücü var, kuvveti var."

Görürüz, görürüz… O onun imtihanı. Şu sırada Allah onun ipini salıveriyor da ondan var. Ondan kendisini bir şey yapabiliyorum sanıyor. O zalimin sonuna bak sen. Göreceğiz… Bekle o zalimin sonunu, bak ne diyor… Arapça'da bir elifin bile mânâyı nasıl değiştirdiğini görün: (*Leentakimenne mine'z-zâlimî*) "Zalimden mutlaka ve mutlaka intikamımı alacağım*; (fî àcilihî ve âcilihî.*) hem dünyasında alacağım, hem ahirette…"

Bu hadis-i şeriften anlıyoruz ki, zalimin dünyası da perişan. Sadece ahireti değil, sadece Allah ahirette onu günahından dolayı cehennemde kütük gibi, çatır çatır yakacak değil. Bu dünyada da belâsını bulacak. Bu hadis-i şerif ona şahit... Zalim bu dünyada da belsını bulacak.

Zalim kimdir? Zalim genel manasıyla başkanının hukukunu çiğneyendir. Başkasının hukukunu çiğnedi mi bir insan… Allah hukuk koymuş ortaya.

"—Şu tarla senin, bu tarla benim. Benim tarlamda işin ne?"

Küçükken ters yetiştiriyoruz çocukları. Çocuk gelmiş bizim odaya, paldır küldür merdivenleri, kapıyı açık görmüş,

"—Buradan kütüphaneye geçebilir miyim?"

Elinde üç tane, dört tane yiyecek. Kırıklarını yerlere döküyor. Bir elinde oyuncak. Kazık kadar… Pantolonu şort gibi kısa… Karşıda, şu bizim caminin müştemilatında. Merdivenlerden çıkmış. Ben de orada misafirlerle konuşuyorum.

"—Buradan kütüphaneye geçebilir miyim?"

Kütüphaneye geçsen ne yapacaksın sen. Sen orada kütüphanede ne yapacaksın? Bu elinde bisküviler kırılmış, dökülmüş malzeme ile. Alışmış, bilmediği kapıdan girmeye alışmış. Geçmemesi gereken yerden geçmeye alışmış. Almaması gereken şeyi almaya alışmış. Yememesi gereken şeyi yemeye alışmış.

"—E canım küçüktür hocam, bu kadar da sert olma!"

O küçük büyüdüğü zaman, solucan büyüyüp ejderha oldu mu,

padişahın ordusu onu yenemez. Yedi başlı ejderha oldu mu, padişahın ordusu gelse, o yedi başlı canavarı yenemez. Küçükken ayağınla üstünü bastın mı solucanı, akrebi ezersin. Ama büyüdüğü zaman olmaz.

O çocuğa annesi, babası da bir zaman sonra söz dinletemez. Söz dinletemez.

"—Ama evladım iyi, yumurta mı getirdin. Aferin, maşallah!"

Nereden aldın diye sorsana yumurtayı. Komşunun tavuğunun yumurtladığı yeri gördü, oradan, folluktan yumurtayı aldı. Kadın da "İyi evladım!" diyor. Hırsızlığa küçükken teşvik ediyor. Küçükken "Olmaz evladım! Senin olmayan bir şeye elini uzatamazsın!" diye öğretecek.

Sonra şu elindeki şeyleri sen yiyorsun, ya bir çocuğun parası yoksa, o senin yediğin şeyleri yiyemiyorsa, onun canı çekerse, yutkunursa, sen öyle olsan ister misin? İstemezsin. Hadi bakalım ona da ver. Vermeyi öğretecek, almayı değil… Veremiyorsa, tenhada yemeyi öğretecek.

Hıristiyanlar kadar olamadınız mı? Adam Hıristiyan, Ermeni veya Yahudi; Müslümanın ramazan günü çocuklarını sokaklara salmazlarmış. Bu beldenin bir zaman gayr-i müslimleri, Müslümanlar oruç tutuyor diye çocuklarını döverlermiş, sokakta meyve falan yediğini görseler…

"—Müslümanların önünde sen nasıl böyle çatır çutur yersin, onları imrendirecek şeyi yaparsın!" diye döverlermiş. "Gir bakayım içeri! İçeride ye!" derlermiş.

Gayr-i müslimler kadar da olamıyor mu? Bu zamane insanı küçükten zalim yetişiyor, başkasının hukukunu çiğnemeye yetişiyor.

Kıkır kıkır, kıkır kıkır gülüyor; hepsi birden kaçıyor; mahallenin çocukları. Canım burası cami, oyuncak değil, oyun yeri değil. Bu senin pabucunla girdiğin yer, namaz kılınan yer. Olmaz…

Arabamı şurada bir yere park etmiştim birkaç sene önce. Gözümden kıskanırdım, metalik boyalı, güzel bir arabaydı. Böyle boncuk gibi. Evin önünde yer bulamadım, ileride bıraktım. Sonra şu arabaya ne oluyor diye bir bakayım dedim. Beş altı sene oluyor, belki daha fazla oluyor. Bir de baktım ki, benim arabanın üstüne –

şekere karıncaların üşüştüğü gibi– mahallenin çocukları hepsi üşüşmüş. Hepsi… Üstünde bakalit yeri var, oraya da çıkmışlar, orası manzaralı olduğu için. Manzaralı yer, oraya çıkmışlar. Volkswagen olduğu için de arkasından tamponuna bakıyorlar. Ondan sonra böyle kavuk gibi büyük stop lambaları var. O da bir merdiven teşkil ediyor, bir ona basıyorlar.

Üst tarafa ellerini uzattılar mı, üst tarafın bagaj şeyini elini tuttu mu, hop yukarıya çıkıyor. Kademe kademe mahallenin bütün çocukları, hepsi toplaşmış.

Peki, ben bunun boyası çizildiği zaman, yüzlerce, binlerce lira verip onun boyasını öyle tamir ettirebiliyorum. Bu çocukların annesi nerede, babası nerede. Kendi arabalarına böyle olsa, razı gelirler mi? Yani bir arabanın çamurluyken silindiği zaman, çamuru çiziyor diye de uygun görmüyorlar. Güderiyle silinecek, bilmem şöyle olacak, böyle olacak. Pabucuyla çoluk çocuk kayarak, kopartarak, aynasını çıkartarak, orasını kırarak, burasını kırarak olmuyor. Pekiyi bunların annesi nerede, babası nerede? Camdan görüyor da ses çıkartmıyor. Olmaz!..

Zulüm küçükken başlıyor, onu anlatmak istiyorum muhterem kardeşlerim. Zulüm küçükken başlıyor. Okulda arkadaşının beğendiği silgisini, kalemini almaktan başlıyor. Sıra dinlememekten başlıyor. Söz dinlememekten başlıyor. Yalnız benim keyfim yerine gelsin, başkası ne yaparsa yapsın…

Biz burada kuyruk olmuşuz, yılışık yılışık geliyor kuyruğun en önüne, oraya giriyor.

"—Canım, kuyruk var burada!" diyoruz, aldırmıyor.

İşini bir an önce bitirmeye bakıyor, orada uyanıklık yapıyor. Zulme öyle küçük şeylerden alışıyor, alışıyor. Ama zulmün burada küçüğünü, büyüğünü demiyor ki Allah; "İster küçük olsun, ister büyük olsun, intikamımı alacağım!" diyor, mutlaka alacağım diyor. İster küçük zulüm olsun, ister büyük zulüm olsun.

Başkasının hukukuna tecavüz etmemeyi öğreneceğiz öğreteceğiz, bir… Kendi hukukumuzu korumayı öğreneceğiz öğreteceğiz, iki… İki kanatlı bu iş. Ne sen aldan, ne de aldat. Kaide bu.

"—Efendim ben aldanayım!"

Evet, aldatmaya göre aldanmak nisbeten biraz iyi ama gözünü

de açacaksın, aldanmayacaksın. Ne hukukunu çiğnettireceksin, ne de başkasının hukukuna el uzatacaksın. Asıl kaide bu…

"—Efendim, işte ses çıkartma!"

Olmaz!... Adam orada şortla geziyor, üstsüz geziyor, içki içiyor, kumar oynuyor, haksızlık yapıyor, bilmem ne yapıyor… Ondan sonra geliyor, benim başörtüme karışıyor. Hakkı yok. Benim imanıma, benim inancıma karışmaya hakkın yok senin. Edebini bil.

"—Benim çocuğumu okutmuyor."

Okutmamaya hakkı yok. İçeri sokmuyor,

"—İçeriye sokmuyor!"

Sokmamaya hakkı yok. Hem hakkını korumayı öğreneceksin, hem de hakka riayet etmeyi öğreneceksin. Hem küçük çocuğuna öğreteceksin, hem büyüğüne…

Çocuk bütün oyuncakları topluyor, başkasına oynatmıyor. Şimdiden başladı ters duygu. Çünkü müşterek oynamayı beceremiyor. Hepsi benim olsun diyor. Önüne bir kutu şeker koysan, kutuyu kapıyor, kimseye vermiyor. Göğsüne böyle bastırıyor:

"—Vermem!"

"—Niye vermiyorsun? Onun da canı istiyor."

Onu oradan yetiştiremezsen, büyüdü mü hiç yetiştiremezsin. O çocuk bir büyüdü mü, delikanlı oldu mu ne babasını dinler, ne anasını dinler. Ne polisi dinler, ne mahkemeyi dinler… Fırsatı buldu mu yapacağını yapar.

Bizim arkadaşların, kendilerinin olmayan çadırlarına girmişler kamp yerinde, yaz tatilinde, oturmuşlar. Bir kere senin olmayan bir çadıra nasıl girersin. Yemişler içmişler, zıkkımlanmışlar, içki içmişler. Ondan sonra da tabancaları çıkartmışlar, atış talimi yapmışlar. Göz dağı veriyorlar. Yani "Biz bu edepsizlikleri yaparız!" filan diye atış talimi yapmışlar. Ondan sonra da yıkılıp, defolup gitmişler.

Başka bir yerde olsa, polis helikopterle yetişir. Bizimkiler haber mi veremedi, muhabere zorluğu mu var ne olduysa. O edepsizlikleri o kadar yapmışlar, devam etmişler de bizim arkadaşlar da gidip haber verememişler.

Küçüklü, büyüklü zulüm. İrili ufaklı zulüm. Yani cemiyete

baktığın zaman vicdanlı bir insan olarak, elini kalbine koyduğu zaman, Allah'tan korkarak, vicdanına dayanarak konuşan bir insan olarak; her şey zulüm.

Yeşil ışık yanıyor, karşı taraf devam ediyor.

"—E benim hakkıma tecavüz ediyorsun. Ben yeşil ışıkta geçecektim."

Bana yeşil ışık yanıyor, yayalar önümden geçiyor.

"—Babam kırmızı ben zaten duruyorum, sen geçiyorsun. Yeşil ışıkta da sen geçiyorsun. Ben ne zaman gideceğim? Buradan karşı tarafa ben nasıl gideceğim yani?"

Kimsenin kimseye aldırdığı yok. Neden? Bunlar bize azdır bile, revadır hepsi. Dinden uzaklaştın mı, şu prensibe sahip olan dini hor gördün mü, gericilik gördün mü, o cemiyetten hayır gelmez. Daha beterini bekle…

Biz bu hadis-i şerife göre yaşıyoruz. Dedelerimiz harbe gittikleri zaman, gittikleri yollarda, bağlardan koparttıkları üzümlerin parasını, üzümün salkımının olduğu yere bağlamışlar. Tarih kitapları yazıyor. Dedelerimiz vergi aldıkları hristiyanlardan, o ülkeden geri çekildikleri zaman vergilerini iade etmişler. Demişler ki:

"—Biz vergi aldığımız zaman, sizi himayemize de almış oluyoruz. Devletimiz var diye. Şimdi düşman geldiği için, mecburuz çekilmeye. Paralarınızı geri alın." demişler. Bizim adalet anlayışımız bu.

Kumların ortasında bir torba hazine bulmuş asker. Teslim etmiş. Halife diyor ki:

"—Bu adamı mükafatlandırın!"

Adamı sıkıştırıyorlar, arıyorlar, tarıyorlar, ismini istiyorlar. Mükafat vereceğiz.

"—Ben mükafatı kendim dünya ehlinden bekleseydim, torbayı vermezdim. Torbanın içinde hazine var. Ben mükafatı Allah'tan beklerim."

Ama kendisinin üstü yırtık, lime lime.

Bu Anadolu'da bir tanesi çıkmış, düşmandan er dilemiş. Çıkan

adamı yenmiş… Bir tanesi daha, bir tanesi daha, bir tanesi daha…. Büyük kahraman. Ordu coşmuş, etrafına almış. Adam …lu. Yüzünü kapatıyor, göstermiyor. Saklıyor kendisini…

"—Kimsin yâ mübarek! Nesin? Kahraman, etrafında pervane gibi dönüyorlar. Yüzü peçeli adamın, saklıyor. Bir tanesi gelip de peçeyi açmak istemiş, açmış, bakmış ki: Abdullah ibn-i Mübarek! Meşhur alim, meşhur fakih, meşhur hadisçi, meşhur mutasavvıf, meşhur kimse. Hem din ilminde derin, hem kahramanlıkta eşsiz, her şeyi güzel. Peçesini zorla açınca diyor ki:

"—Sen de bana gadredenlerden oldun!" diyor. "Ne diye açtın peçemi, benim şöhretimi niye yaydın? Şöhretlendirdin beni!" diyor. Arkadaşına sitem ediyor yani.

Bulunduğu beldeden hacca gidermiş mübarek –Allah şefaatine erdirsin– Abdullah ibn-i Mübarek hacca gidecek diye yayıldı mı:

"—Aman hocam, biz de senin peşinde hacca gelelim!" diye takılanlar olurmuş.

"—Peki! Verin paraları. Hac paralarını bana verin!" dermiş. Onlar da getirip keseleri teslim ederlermiş. Yolda beraber, grup halinde gittikleri için, bir elde toplansın paralar diye keseleri teslim ederlermiş. Horasan'dan yola çıkarlarmış, menzil menzil. Abdullah ibn-i Mübarek,

"—Ne yemek istersiniz, canınız neyi çekiyor?" sofralar kurdururmuş, yemekler yenilirmiş, merhaleler geçilirmiş. Merhale merhale hac yollarında, ilahiler okuyarak, Kur'anlar okuyarak, salât u selamlar çekilerek, lebbeykler çekilerek Medîne-i Münevvere'ye gelinirmiş. Oradan sorarmış "Neler istiyorsunuz?" diye. "Ailenize ne vaad ettiniz hediye?" diye sorarmış. Hediyelerini hepsinin alıverirmiş. Keseler kendisinde ya, hediyelerini alırmış. Ondan sonra Mekke-i Mükerreme'ye gelirlermiş, haccı yaparlarmış.

"—Mekke'den aileniz size ne ısmarladı?"

"—Şunu ısmarladı, bunu ısmarladı…"

Onları alırmış. Ondan sonra safa ile dönerlermiş beldelerine, Horasan'a dönerlermiş. Horasan'da sandığı açarmış. Herkesten aldığı üstüne ismi yazılı, mühürlü keseleri kendilerine iade ederlermiş. Ne oldu? Yol boyunca bütün masraflar Abdullah ibn-i Mübarek'ten çıktı. Yanında herkesin kesesi olsa, bir kısmını da

kendisi masraf yapacak. Keseyi ondan alıyor, parasız bırakıyor adamları. Bütün hayırları kendisi yapıyor. Ondan sonra da dönüşte hepsine paralarını iade ediyor. Hediyeler, gezmeler, yiyecekler, içecekler, zevkler, safalar, ibadetler, taatler, hepsi…

Öyle insanlar imiş onlar. Allah bizi bu güzel dinin güzelliklerini görmeyen körlerden etmesin... Vallahi bu din gibi güzel, kıymetli bir şey yok insanın elinde. Ne para, ne pul. Hazinelerin en kıymetlisi bu ama, onun kıymetini bilmiyorlar da insanlara bu dini bıraktırıp, başka yüzsüzlükleri utanmadan öğretiyorlar. Basını takip ediyorum. Mecmua çıkartıyoruz, bin bir türlü dert. Çıkartacağız diye yırtınıyoruz, adamların paraları var, pulları var, en güzel kağıtlara basıyorlar en müstehcen resimleri…

Picasso'nun tablosu. Geçen gün baktım bir gazetede, meşhur Picasso. Fransız bir ressam mı, İtalyan mı ne karın ağrısıysa… Onun tablosu. Bakalım bu adam meşhur bir ressam… İki tane çıplak kadın yapmış, avret yerlerinin resimleri dahil. İki tane çıplak erkek yapmış, avret yerlerinin resimleri dahil. Ve onu basmış. O gazete basmış.

Şimdi senin kızın, senin çocuğun alacak bu resmi, "Baba bu ne?" diyecek, ne olacak? Sanat olacak, sanat… Yirminci Yüzyıl'ın ince sanatı olacak.

Kendi mecmuamızı kurmalıyız, kendi gazetemizi kurmalıyız. Kendi kültürümüzü korumalıyız. Kendi eğitimimizi yapmalıyız. Kendi değerlerimize sahip olmalıyız. Kendi dinimize girmeliyiz, yaşamalıyız. Nerede müslümanlık, nerede din… Nerede? Camide… Birazcık… Birazcık, caminin kubbesi altında, bozulmamış, kavrulmamış birazcık müslümanlık var. Çık dışarıya. Çarşıda müslümanlık var mı? Senin evinde, benim evimde müslümanlık var mı? Konuşmamızda müslümanlık var mı? Ahlâkımızda müslümanlık var mı? Allah bilir… İnşaallah vardır. Temenni ederiz ki vardır, ama yoksa…

Biliyor musunuz ki insanın günah işlemesi de zulümdür. Neden? Çünkü Allah'ın hukukuna tecavüz ediyorsun orada da. Allah şu günahı işlemeyin diyor, sen onu işliyorsun. Allah bir yasak koymuş, sen o çizgiyi geçiyorsun. Günah işlemek de zulümdür. O da bu yeminin altına girerse yandın:

“—Vallahi zalimden intikamımı dünyada da ahirette de alacağım!”

“—Hocam benim başıma şu felâket geldi, şu üzüntü geldi, şu sıkıntı geldi, bu dert geldi, bu belâ geldi…”

Gelir tabii. Günahların içine dalıp gidiyorsun. Allah ondan sonra onu ceza olarak veriyor. Bak dünyada da cezalandıracağım diyor Allah… Zalimi dünyada da cezalandıracağım, ahirette de cezalandıracağım diyor. Uyansana!.. Dünyada rahat etmeyeceksin ki… Dünyada da cezayı bulacaksın, ahirette de bulacaksın. Allah saklasın. Onun için günahtan titrememiz lazım, zulümden titrememiz lazım.

İkinci cümlesini İslâm düşmanlarına anlat! Bak birisinden İslâm'ın nasıl bir din olduğunu… “Elinde gücü, kudreti yettiği halde bir mazluma zulmedildiğini görüp de ona yardım etmeyen insandan da vallahi intikamımı alacağım!” diyor Allah,,. Bir de o tarafını düşünün.!

“—Ben çok iyi bir insanım, etliye sütlüye hiç karışmam hocam! Bizim mahallede ne dolaplar döner, aldırmam. Bizim memlekette ne dolaplar döner, hiç bakmam. Nice suiistimaller oluyor bizim dairede, bana ne? Gözümü kapatırım, vazifemi yaparım!”

Olmaz!.. Zulmü engelleyeceksin, zalimi engelleyeceksin. Zulme mani olacaksın. Mazluma yardım edeceksin. Mazlum bazen bütün bir halk olur. Halkın bütün hukuku gider. Vakıflar yağmalanır.

Caminin içine gecekondu yapmış, içki içiyor adam. Masal değil, Ayvansaray'da… İsterseniz adresini vereyim, isterseniz bir mecmuada fotoğrafını çıkartayım. Caminin duvarı duruyor, kemerli kapısı duruyor. Kapısının üstünde Osmanlı yazısı duruyor. Ayet-i kerime duruyor. O kapıdan içeri girdiğiniz zaman avlu. Avlunun içinde caminin kubbesi yıkılmış, duvarı yıkılmış, temel duvarları duruyor. Temel duvarlarının içinde şimdi sizin şu oturduğunuz yer gibi –-Allah etmesin— caminin iç kısmına bir alçak gecekondu yapmış.

Sen engellememişsin, ben engellememişim, belediyeci engellememiş… Caminin içine birisi gecekondu yapmış. Herkesin hukukuna tecavüzdür bu, ibadethaneye tecavüzdür. Oraya gecekondu yapmış,

“—Her akşam da içer hocam bu herif!” diyorlar.

Zaten içmeyen bir insan oraya gecekondu yapar mı, edepsiz istilacı!.. Edepli yapmaz. Sen de o edepsizi engellemiyorsun. Kanun, nizam, usul, belediye, istimlak, vs. nerede?.. Cami orada duruyor, duvarı orada duruyor, kitabesi orada duruyor. Gecekondu da orada bir kanser yarası gibi duruyor, engellemiyor.

Sahabe kabri, İstanbul’u fethe gelen Arap ordularının içinde Peygamber Efendimiz’i görmüş mübarek gözlere sahip sahabeden bazı kimseler burada şehid olmuş, kalmış. Onların kabirlerinden birisi bu.

Ve kabrin başına geldik, böyle kitabesine bakıyorum, penceresine bakıyorum. İçeriden bir farfaracı kadın çıktı:

“—Ne bakıyorsun!..”

“—Çok konuşma!” dedim.

Kendisi suçlu. Sen o kabri nasıl kendine mesken edinmişsin. Dedelerimiz oraya türbe yapmış, sen orayı mesken etmiş, girmişsin. O kabrin içinde kim bilir ne halılar vardı, ne çalınanlar vardı. Kim bilir ne yaptın sen onları. Tabii kontrol ediyor diye korkuyor. Ben oraya kontrole gelmişim, bağırmaya kalkıyor.

Zulmün âlâsı, envâı, çeşitleri, türleri… Etrafımızda tümen tümen ve biz de oh, dünyanın en rahat insanları, *Dâru’r-rahat* müslümanları… Hiç tasamız yok, hiç gamımız yok, hiç kederimiz yok… Para oradan geliyor, buradan doluyor. Buradan böyle doldurursun, dolar aşağı tarafı… Şuradan doluyor. Uyku geldiği zaman yatak var… Daha ne?

Daha nesi işte o. Eğer mazluma yardım etmezsen, zalimi engellemezsen, Allah senden intikam alacak. Allah senin hasmın olacak. Allah saklasın. Allah cümlemizi bu duruma düşmekten korusun… Hakkı tutan, hakkı destekleyen, hak müslüman olanlardan eylesin cümlemizi Rabbimiz…

Bu hadis-i şerifi hepiniz yazın! Bu hadis-i şerifi hiçbiriniz unutmayın! Bu hadis-i şerifi evlerinizde öğretin çoluk çocuğunuza, hanımınıza… Kimse kimseye zulmetmesin. Kardeşler de kardeşlere zulmetmesin. Kadın da kocasına zulmetmesin, koca da karısına zulmetmesin. Komşu da komşuya zulmetmesin. Allah intikam alacak deyin, öğretin.

Azîz ve celîl olan Allah buyuruyor ki:

"—İzzetime, celâlime andolsun ki, mutlaka ve mutlaka, muhakkak ve muhakkak zalimden hem bu dünyada, hem ahirette intikamımı alacağım! Ve mutlaka ve mutlaka mazlumu, ona yardım etmeye gücü yeterken yardımsız bırakandan da intikamımı alacağım!" buyuruyor Allah.

Bu iki cümleyi aklınızda tutun, hayatınızı buna göre tanzim edin! Allah'ın sizden intikam almasını istemiyorsanız, Allah'ın rahmetine ermeyi istiyorsanız zulme destek olmayın! Zalimi hoş görmeyin, mazlumu yardımsız bırakmayın, zulme razı olmayın!

Afganistan'da kaç milyon insan öldü? Bir buçuk milyon insan öldü. Afganistan'da şehid oldular. Şehid oldular ama ceza olarak şehid oldular. Kaç yıl, elli yıl Afganistan'da –-benim bildiğim zamanlarda–- çalışılmadı. Çocuklarını Rus kültürüne göre yetiştirdiler, münevverleri yetişti. Rus kültürüyle yetişmiş münevverler, vatana en büyük ihaneti işlediler. Ondan sonra da bunu kan temizledi. Ama bir buçuk milyon insanın kanı... Bir buçuk milyon insanın kanı, baraj yapsan barajı doldurur. Bir buçuk milyon insanın kanı, orayı temizlemeye çalışıyor şimdi.

Yıkılan evler, harcanan paralar; onlar ayrı… Ama bir buçuk bilyon insanın kanı gitti. Küçükken bir hayrı yapmazsan, iş zorlaşır. Serbest zamanda Allah'ın emrettiği tarzda yaşamazsın, Allah sıkıştırır. Daha zor duruma düşürür.

Çocuğunu müslüman yetiştir diyoruz, herkes çocuğunu müslüman yetiştirir. Bunda bir zorluk var mı? Yok… Yetiştirmiyor. Ondan sonra büyüdüğü zaman çocuk ayyaş oluyor, sarhoş oluyor, babasını dövüyor, anasını merdivenden yuvarlıyor.

"—Parayı vermedin, bileziği vermedin, ben onu satacaktım, esrar çekecektim, içki içecektim!" diye merdivenden yuvarlıyor.

Küçükken yapmadığı vazifesinin sonucu olarak, ceza olarak yuvarlanıyor. Evet insan acıyor bir yaşlı ninenin merdivenden aşağı yuvarlanmasına ama Allah ona öyle cezalandırıyor.

Afganistan'da acıyoruz bu olanlara ama, vaktinde vazife yapılmadığı için oluyor. Suriye'dekilere acıyoruz ama vaktinde yapılmadığı için. Şimdi bizim memlekette de güneş var. Millet güneşi plajda yanmakta kullanıyor. Güneş var, meyveler,

karpuzlar bol, ektiğin zaman kıpkırmızı içi… Ucuz, ye yiyebildiğin kadar. Üzümler salkım salkım, meyveler çeşit çeşit… İnsanın gözü gönlü açılıyor. Meyve bol, güneş bol, memleket münbit, bereketli, herkesin gözü bizim memleketin üzerinde…

Ama vazifeleri yapmıyoruz. Allah saklasın, sonra büyük bela gelir. Sonra büyük belâ gelir, aklımızı başımıza toplayalım, çevremizde olan olaylardan ibret alalım. Allah'ın dinine dönelim. Allah'ın sevgili kulu olmaya çalışalım. Allah'ın rızasını kazanmaya çalışalım. Çünkü bu iş her zaman böyle el bebek, gül bebek gitmez. Allah-u Teàlâ Hazretleri rahmetlidir, Erhamü'r-râhimîn'dir; bir de Azîzün zü'ntikam'dır, intikam sahibidir, zalimden zulmünün hesabını sorar, ondan alır.

Bir ara hatırlıyorsunuz muhterem kardeşlerim, Beyrut orta şarkın Paris'i değil miydi? Beyrut… Lübnan'nın baş şehri Beyrut, orta şarkın Paris'e değil miydi? Oryantalist dansözler, zevkler, safalar. Arapların bütün hovardaları, uçakla oraya gelmez miydi eğlenmeye? Şimdi?.. Şimdi harabe. Gruplar arasında çarpışmalardan harabe.

Pekiyi Arapların hovardaları şimdi nereye geliyor? Maalesef, İstanbul'a geliyor. İpini koparan buraya geliyor. Eğlence var, keyif var, manzara var, zevk var, bolluk var, para var, pul var, her şey var... Allah Azîzün zü'ntikam'dır. Etrafınızda olan hadiselerden ibret alalım,

Beyazıt'ı turistler istila etmiş. Beyazıt senin değil artık. Beyazıt elden gitmiş. "Deniz kenarları?.." oralar da gitmiş. Bakalım neresi bize kaldı bu memkelette? Bu müslümanlar yarın öbür gün ne yapacak? Bu müslümanların hali ne olacak?

Allah uyanık müslüman etsin, gafil olmaktan korusun, gafletten uyandırsın…

b. Dünya ve Ahiret Korkusu

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum:

Bu da demin adı geçen o mübarek kahramanın rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Abdullah ibn-i Mübarek var ya, onun hayatını inşaallah mecmuada yazacağım. Onun rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Hasan-ı Basrî'den mürsel olarak. İbn-i Hibban'da var, daha

başka kaynaklarda var. Sahabeden Ebû Hureyre RA râvîsi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[61]

يَقُولُ اللهُ: وَعِزَّتِي لاَ أَجْمَعُ عَلَى عَبْدِي خَوْفَيْنِ، وَلاَ أَجْمَعُ لَهُ أَمْنَيْنِ؛ إِذَا أَمِنَنِي فِي الدُّنْيَا أَخَفْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَإِذَا خَافَنِي فِي الدُّنْيَا آمَنْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (ابن المبارك، ك. عن أنس وابن عباس مرسلاً؛ ابن المبارك، هب. حب. عن أبى هريرة)

RE.516/3 (*Yekùlu'llàh; Ve izzetî lâ ecmau alâ abdî haffeyni, velâ ecmau lehû emneynî; izâ eminenî fi'd-dünyâ, ehaftuhù yevme'l-kıyâmeh; ve izâ ehafenî fi'd-dünyâ âmentuhû yevme'l-kıyâmeh.*)

(*Yekùlu'llàh*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki diyor Peygamber Efendimiz naklediyor bize: (*Ve izzeti*) "İzzetime andolsun ki, izzetime yemin olsun ki…"

Bir bir yemin edeceğimiz zaman ne deriz? Vallahi deriz, Allah'a yemin ederiz. Çünkü en kıymetli bildiğimiz şey Allah olduğu için… Allah-u Teàlâ da önemli olan şeylere yemin eder. O da bak izzetine yemin ediyor. "Benim izzetime, celâlime yemin olsun ki" diye Allah öyle yemin ediyor. Çünkü Allah'ın izzeti önemlidir. Önemli olan şeye öyle yemin ediyor.

(*Lâ ecmau alâ abdî haffeyni*) "İzzetime and olsun ki kulumun üzerinde iki tane korkuyu bir araya getirmem, toplamam; (*velâ ecmau lehû emneynî*) ve iki tane emniyeti bir araya getirmem, toplamam." Yani ona iki emniyet, iki korku vermem, bir tane veririm. Bir korku, bir emniyet… Öyle iki iki olmaz.

---

[61] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.482, no:777; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.II, s.405, no:640; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.169, no:1428; Ebu Hüreyre RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.553, no:18200; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.51, no:157; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.403, no:8028; Hasan-ı Basri Rh.A'ten.

İbn-iAsâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.267; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.150, no:5920; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXIV, s.215, no:27006.

Nedir bu iki korku, iki emniyet… "Dünya ve ahiret emniyeti." Yani dünyada emin olmak, ahirette emin olmak. İki korku nedir? Dünyada korkmak, ahirette korkmak. Allah "İki korku vermem!" diyor. Ne demek?

(*İzâ eminenî fi'd-dünyâ*) "Kulum eğer dünyada benden emin olursa, rahat, keyifli, tatlı bir yaşam içinde, (*ehaftuhù yevme'l-kıyâmeti*) ona ahirette rahatlık, huzur vermem, ahirette onu korkuturum."

Çünkü bu dünya keyfince yaşadı, ooh… Eğlence yerleri, kumar yerleri, hepsini ondan sor. Her şeyi biliyor. Neresi keyifli, neresi safalı, orada vur patlasın, çal oynasın ömür geçirdi.

Türkiye'nin rezaletleri yetmediği gibi, şimdi yatları, gemileri kotralarıyla Yunanistan'ın bilmem hangi adalarına filan gezmelere giderlermiş.

Tanıdığımız bir kaptan vardı da istifa etti:

"—Bu alçaklıkları yapmaya vasıta olmayayım!" diye, oradan biliyorum.

Dünyada insan böyle keyifte, eğlencede oldukça, ahirette keyifli ve emin olmaz. Allah orada onu korkutur.

"—Nasıl korkutur?"

Verir cezayı, verir belayı, atar cehenneme, yakar ateşlere… O zaman görür.

(*Ve izâ ehafenî fi'd-dünyâ*) "Eğer kulum dünyada benden korkarsa…"

"—Aman Rabbim benden intikam almasın, aman Rabbim beni cezalara uğratmasın, aman Rabbimin rızasına aykırı bir iş yapmayayım!" diye böyle korkarak, titreyerek yaşarsa; (*âmentühû yevme'l-kıyâmeti*) ben de onu kıyamet gününde huzura, emniyete kavuştururum. Ahirette korkutmam, hiç korku çektirtmem. Orada, ahirette rahat eder, huzura kavuşur, ahiretin saadetine nail olur, cennetin nimetlerine mazhar olur!" diyor.

Muhterem kardeşlerim, gelin birbirimize söz verelim: Allah'ın istediği gibi bir kul olalım bundan sonra… Bakın bugün yeni bir yılın ilk günüdür. Muharrem'in 1'idir bugün. 1409 hicri yılının ilk günündeyiz. Yeni, taptaze, yıpranmamış bir yıl. Allah geçmiş yıllarda yaptığımız günahlarımızı affetsin…

Çok gafletle vakit geçirdik, çok kusurlar işledik, çok kabahatler yaptık, haramlara battık, haramlar yedik. Tembellikler yaptık, yapmamız gereken vazifeleri yapmadık. Yapmamamız gereken rezaletleri yaptık. Yapmamız gereken faziletleri ihmal ettik. Böyle ters ters işler yaptık. Allah bizim eski hesaplarımızı silsin, bizi affetsin…

Önümüzde pırıl pırıl yeni bir sene, yeni bir yıl. Mübarek olsun bu 1409 yılı, bu ay mübarek Muharrem ayı, hepimiz hakkında hayırlı olsun… Şimdi bu Muharrem ayında, bu muhterem ay, dört muhterem aydan bir tanesi…

Bu ay, muharrem ayı, Allah eski ümmetlere, eski peygamberlere hep sevindirici şeyler lütfetmiş Muharrem ayında. Nuh AS tufandan kurtulmuş filan… Böyle yani, güzel şeyler. Rabbimiz bu muharrem ayını bizler için de mübarek eylesin, hayırlı eylesin, müjdeli eylesin. Güzel hallere kavuştursun. …… Hakiki bir tevbe ile tevbe edelim. Bundan sonra Rabbimizin istediği kul olalım. Rabbimizin istediği şekilde hareket edelim, şu andan itibaren…

“—Ya Rabbi, sen bize yardım eyle. Bu yeni seneyi, senin rızana uygun, bundan sonraki seneleri senin rızana uygun geçirmeye niyetleyiz. Tevfîkını bize refîk eyle. Sevdiğin kul olmayı bize nasib eyle…”

c. Gözü İçin Sabreden Kimse

Üçüncü hadis-i şerif…

Tirmizi hasen ve sahih hadis diye rivayet etmiş. Ebû Hureyre RA’dan… Başka kaynaklardan da biliyoruz muhterem kardeşlerim!

Bu hadis-i şerifte, şöyle buyuruyor Peygamber Efendimiz:[62]

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ أَذْهَبْتُ حَبِيبَتَيْهِ ، فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ ، لَمْ أَرْضَ

62 Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.421, no:2325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.205, no:7587; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.417, no:2795; Ebû Hüreyre RA’dan.
Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.277, no:6533; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.209, no:2695.

لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ (هناد ، ت. حسن صحيح عن أبي هريرة)

RE. 516/4 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle: Men ezhebtü habibeteyhi fesabare, va'htesebe, lem erda lehû sevâben dûne'l-cenneh*)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men ezhebtü habibeteyhi fesabare*) Kim iki sevgili gözünü giderdiğim zaman sabrederse, (*va'htesebe*) sevabı benden beklerse, (*lem erda lehû sevâben dûne'l-cenneh*) ben ona cennetten başka bir mükâfat vermeye razı gelmem! Mükâfatı cennet olur." diyor.

Biliyorsunuz muhterem kardeşlerim, Allah bize çeşit çeşit âzâ vermiş. Bunların en kıymetlilerinden iki tanesi gözdür. Bir tanesi gitse bile insanın keyfi kaçar. Çünkü Allah'ın böyle birbirinden mesafeli iki tane göz koymasının da faydası var. Fizik okuyanlar bilir ki, iki gözle baktığımız zaman derinlik duygusunu algılıyoruz. Bir gözle baktığımız zaman iğnenin deliğine ipliği geçiremeyiz. Çünkü derinlik, mesafe mefhumu kaybolur. İki ayrı yerden aynı maddeye baktığımız zaman onun ötekisinin gerisinde mi, evvelinde mi olduğunu, üçüncü … meydana geliyor. Üç … oluyor. Yani o zaman

"—Hah şu, şundan daha geride, bu daha önce!" diye sezebiliyoruz. Bir gözü bile olsa insanın, bir mahrumiyettir ama iki gözü de giderse. Hele gördükten sonra giderse… Görmekteyken bir kaza oluyor, görmez oluyor. Çok büyük üzüntü tabii, çok büyük felaket.

Ama Allah kulları çeşitli şekillerde imtihan ediyor, bazen de hastalıklarla imtihan eder, günahlarını affettirir. Eğer bir insanın gözleri kör olursa, o da sabrederse ve sevabı Allah'tan beklerse, mutlaka cennetlik olur.

Bunun bir misali sahabe-i kiramdan, Aşere-i Mübeşşere'den mübarek bir zatın [Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA] son zamanlarda gözleri görmez olmuş. Ama tecrübeyle sabit ki, kim kendisine gelse dua istese, birisine dua etse, duası kabul olurmuş. Kime ne dua etse elini açıp, Allah onun hatırını kırmıyor, o öyle oluyor. Allah'ın öyle sevgili kulları var, hadis-i şeriflerden biliyoruz, rivayetlerden biliyoruz. Duası makbul bir kul. Yani körün birisi gelse,

“—Ne olur dua et, bıktım bu körlükten. Gözümü Allah bana versin!” diye… O da elini açsa;

“—Ya Rabbî şuna gözünü ver!” dese gözü iyi oluyor.

Hastalık geçsin dese, hastalığı geçiyor. Şu muradıma ereyim dese, dua etse, istediği oluyor.

Şimdi bu mübarek sahabenin gözü kör olmuş. İki gözü görmez olmuş. Geliyorlar, diyorlar ki:

“—Mübarek! Sen bize dua ettiğin zaman, ne dua etsen Allah kabul ediyordu. Duan makbul… Allah’ın hoş, sevgili bir kulusun. Kendine dua etsene Allah gözünü sana geri versin.” Diyor ki:

“—Ben Allah’ın takdirini, gözümün nurundan daha çok severim. O öyle takdir etmiş, ben ona kalkıp da başka bir şey istemem!” diyor yani.

Öyle mübarek insanlara, Allah öyle mertebeler veriyor. Allah bir âzâ noksanlığı vermesin. Sıhhat, afiyette daim etsin. Hem maddeten bedenimiz sıhhatli olsun, kendisine güzel kulluk edelim. Hem de mânen başımız dinç olsun. Elemlerden, üzüntülerden, kederlerden, sıkıntılardan Allah bizi hıfz eylesin, korusun…

Eğer öyle sabırlı, Allah’tan sevap bekleyen. Edepli, boynu bükük, has bir kul olursak; Allah o zaman büyük mükâfatlar veriyor. Bu hadis-i şerif onun misalidir.

d. Kur’an ve Zikirle Meşgul Olmak

Bir hadis-i şerif daha okuyacağım arkasından. Tirmizî hasen hadis-i şerif diye Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmiş, Hakîm rivayet etmiş, Dârimî rivayet etmiş:[63]

يَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: مَنْ شَغَلَهُ الْقُرْآنُ وَذِكْرِي عَنْ مَسْأَلَتِي ،

[63] Tirmizî, *Sünen*, c.X s.169, no:2850; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.533, no:3356; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.353, no:2015; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.520, no:2332; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.188, no:26944.

أَعْطَيْتُهُ أَفْضَلَ مَا أُعْطِي السَّائِلِينَ ؛ وَ فَضْلُ كَلاَمِ اللّٰهِ عَلَى سَائِرِ الْكَلاَمِ ، كَفَضْلِ اللّٰهِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ (الدارمي ، والحكيم ، هب. ت. حسن غريب عن أبي سعيد)

RE. 516/ 5 (*Yekùlu'r-rabbu tebâreke ve teàlâ: Men şeğalehu'l-kur'ânu ve zikrî an mes'eletî, a'taytühû efdale mâ u'tiye's-sâilîn; ve fadlu kelâmi'llâhi alâ sâiri'l-kelâmi, kefadli'llâhi alâ cemîi halkihi*)

Bu hadis-i şerif Kur'an ve zikir hakkında. Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurur: (*tebâreke ve teàlâ*) sıfatlarıyla anmış bu sefer. (*Yekùlu'r-rabbu tebâreke ve teàl*â) "Rab Tebâreke ve Teàlâ şöyle buyurur!" diye anlatmış Peygamber Efendimiz. *Tebâreke*, mübarek olmak demek. *Teàlâ* da yüce olmak demek. Yani, "Mübarek ve yüce Rabbimiz şöyle buyurur." diyor.

(*Men şeğalehü'l-kur'ânu ve zikrî an mes'eleti*) "Herhangi bir kul ki, Kur'an okumak ve beni zikretmek, benden bir şeyler istemesine mâni oluyor, dua edemiyor, Kur'an okuduğu için, zikrettiği için duaya vakit kalmıyor.

"—Aman Kur'an'ı tamamlayım, aman şu zikrimin sayıları tamam olsun!" filan diye onunla meşgul. Dua etmeye vakti kalmıyor. Zikirle ve Kur'an'la meşgul.

(*A'taytühû*) "Ben o kuluma veririm, (*efdale ma u'tiye's-sâilîn*) dua edip isteyen kullara verilenlerden daha faziletlisini, daha çoğunu veririm." buyuruyor.

Neden? "Benim Kur'an'ımı okuyordu benim zikrimi yapıyordu, isteyemedi. Ben ona ne lazım olduğunu bilmiyor muyum? Öteki isteyenlere verilenlerden daha fazlasını, daha faziletlisini veririm!" diyor.

Bu neyi gösteriyor? Kur'an okumanın sevabımı gösteriyor, zikretmenin faziletini gösteriyor. Kur'an okumak herkesin harcı değil. Kur'an'ı herkes öğrenemiyor. Ama zikir herkesin harcı. Herkes *Allah* diyebilir, *Lâ ilâhe illa'llah* diyebilir. Ümmîsi de der, alimi de der. Yaşlısı da der, genci de der. Onun için zikirden kesilmeyin. Vaktinizi boşa geçirmeyin. Her zamanınızı Allah'ın zikriyle, sevapla değerlendirin. Bir şey istemeseniz bile Allah isteyenlere verilenlerden fazlasını veriyor; onu bilin!

Bir de muhterem kardeşlerim, lütfen şu Allah'ın kelamına saygı duyalım. Lütfen şu Allah'ın kelamına sevgi duyalım, şu Kur'an'ı öğrenelim. Ayıptır, seneler geçiyor, ömürler bitiyor. Kur'an okumayı bilmiyoruz, tefsir okumamışız, Kur'an'dan haberimiz yok, ahkâmından haberimiz yok. Kur'an bize ne demişse onun aksini yapmaktayız. Bilerek, bilmeyerek yanlış yollarda yürümekteyiz. Lütfen kendimize gelelim, Allah'ın kelamına saygı duyalım.

Bakın, hadis-i şerifin devamında buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Ve fadlu kelâmi'llâhi alâ sâiri'l-kelâmi*) "Allah'ın kelamının, sair kelam üzerine fazileti, başka sözler üzerine Allah'ın kelamının fazileti, (*kefadli'llâhi alâ cemîi halkihî*) Allah'ın diğer mahlukatın üzerine fazileti gibidir."

Yani bir Kur'an var, bir de okuduğun bir edebiyat kitabı var; onu mu okuyayım, onu mu okuyayım? Bir Kur'an var, bir de şurada okuduğun bir gazete var; onu mu okuyayım, onu mu okuyayım? Bir Kur'an-ı Kerîm var, bir de filancanın sözleri var; onu mu okuyayım, onu mu okuyayım?

Nerede o, nerede o? Allah'ın kelâmı ötekilerle kıyas kabul eder mi? Allah'ın üstünlüğü, kullarına, fazileti, üstünlüğü ne kadar tarif edilmeyecek gibiyle, kelâmının da üstünlüğü o kadar fazladır. Onun için Allah'ın kelâmına sarılalım, öğrenelim, belleyelim, ezberleyelim, her cümlesine dikkat edelim!

Bakın demin dedim ki, bir *elif* mânâyı değiştiriyor. *àcilihî ev âcilihî* deseydi bir önceki hadis-i şerifte, "Ya dünyada veririm cezasını, ya ahirette veririm!" demek olurdu. *Ev* demeyip de *ve* deyince "Hem dünyada veririm, hem ahirette veririm!" demek oluyor.

Kur'an-ı Kerîm'de öyle ince mânâlar var ki… Yani bir harften nice mânâlar çıkıyor. Kur'an-ı Kerîm'i böyle sindire sindire okumak lazım. Roman okur gibi hızlı okunmaz Kur'an-ı Kerîm. Her kelimesi üzerinde dura dura okunur.

"—Niye Rabbimiz böyle demiş. Niye şöyle dememiş de böyle demiş. Niye şu kelimeyi kullanmış, niye şu ifadeyi kullanmış…" diye Kur'an-ı Kerîm'i öyle okuyalım. Kur'an-ı Kerîm'in ehli olalım.

Kur'an-ı Kerîm'in hasmı olmayalım. Kur'an-ı Kerîm bizden davacı olmasın. Kur'an-ı Kerîm biliyorsunuz, şefaat edecek, Kur'an-ı Kerîm yine biliyorsunuz davacı olacak.

"—Ya Rabbî, ben bu adamın evinde duvara asılı durdum yıllar yılı… Beni açıp okumadı." diye davacı olmasın.

Kur'an'ın ehli olalım, Kur'an-ı Kerîm bize dünyada, ahirette yoldaş olsun. Kabirde arkadaş olsun, kıyamette şefaatçi olsun. Cennete girmemize kılavuz olsun...

e. Zayıfa Yapılan İyiliğin Karşılığı

Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edilmiş, Hatîb-i Bağdâdî kitabına yazmış.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[64]

يَقُولُ اللّٰهُ تَعَالٰى: مَنْ بَرَّ أَحَداً مِنْ خَلْقِي ضَعِيفًا ، فَلَمْ يَكُنْ مَعَهُ مَا يُكَافِئُهُ عَلَيْهِ كَافَيْتُهُ أَنَا عَلَيْهِ (خط. عن دينار عن أنس)

RE. 516/6 (*Yekùlü'llàhu teàlâ: Men berre ehaden min halkî daîfen, felem yekün meahû mâ yukâfiühû aleyhi, kâfeytühû* ene aleyhi.)

(*Yekùlü'llàhu teàlâ*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Men berre ehaden min halkî daîfen*) "Kim benim kullarımdan, yaratıklarımdan zayıf bir kimseye, bir iyilik yaparsa, bir ikramda bulunursa, bir bağışta bulunursa… Zayıf, yoksul bir kimseye bir bağışta bulunursa… (*Felem yekün meahû mâ yukâfiühû aleyhi*) O kimsede de o yapılan iyiliğe karşılık verecek bir güç, imkân yoksa; (*kâfe'tühû*) ben onun yerine, onun karşılığını veririm!" buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Biraz açıklamam gereken bir nokta var. Peygamber Efendimiz SAS'in terbiyesi, bize öğrettiği: bize biri bir iyilik yaparsa, bizim de

---

[64] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.175, no:5883; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.378, no:16139; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.211, no:26998.

hemen ona bir iyilik yapmamız. Yani iyiliği iyilikle karşılamamız, karşılıksız bırakmamamız gerekiyor. Buna *mükâfaa* deniyor, yani onun emsali olan bir şey yapmak.

Meselâ:

"—*Selâmün aleyküm!*" diyor,

"—*Aleyküm selâm!*" diyoruz, "Ve aleyküm selâm ve rahmetu'llah!" diyoruz.

Yani bir karşılık veriyoruz. O bize geliyor, bir hediye veriyor; biz de ona, evine gittiğimiz zaman bir kutu baklava götürüyoruz. O bize bir sıkıntılı zamanımızda yardımımıza koşuyor, biz de onun sıkıntılı bir zamanında yardımına koşuyoruz. Hani her şey karşılıklı oluyor ya, işte buna *mükâfeet* deniliyor, karşılık verme...

İslam ahlâkı yapılan bir iyiliği karşılıksız bırakmamaktır. Ama sen bir kimseye bir iyilik yapıyorsun, adam yoksul, zayıf, perişan, parasız, pulsuz bir kimse, sana hiç mukabelesinde bulunamıyor. Bulunamazsa, Allah bulunuyor. Allah CC onun yerine karşılığında hayırlar ihsan ediyor.

Onun için bu hadis-i şerifi bildiklerinden, bu mânâya vakıf olduklarından, dedelerimiz karşıdaki adamdan karşılık beklememişler. Yaptıkları iyiliği Allah rızası için yapmışlar, hatta ne demişler:

İyilik yap, denize at; balık bilmezse bile Hàlık bilir.

İyiliği istersen denize at, denizin dibi engin. Bir gitti mi kim çıkaracak bir daha Allah bilir. Allah çıkartır. Allah hiçbir şeyi unutmaz, her şeyi yazıyor, her şeyi biliyor.

Senin yaptığın iyilik, hiçbir zaman karşılıksız kalmaz. Karşılık da bekleme, karşılık bekleyerek de yapma! Sen Allah rızası için yap! Bil ki yalnız, Allah'ın kanunu budur, iyilik yapan mahrum kalmaz. Mutlaka onun karşılığına erer.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi has müslümanlar eylesin… Kendisine has kul eylesin… Habibine has ümmet eylesin...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

14. 08. 1988 – İskenderpaşa Camii

10. ALLAH'IN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ… Ve alâ âlihi ve sahbihi ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

يَقُولُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ: يَا آدَمُ ، قُمْ فَجَهِّزْ مِنْ أُمَّتِكَ ،
تِسْعَمِائَةٍ وَتِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِلَى النَّارِ ، وَوَحِداً إِلَى الْجَنَّةِ . فَكَبَى
أَصْحَابُهُ وَبَكَوْا ، فَقَالَ: إِرْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ ، فَوَالَّذِ ى نَفْسِي بِيَدِ هِ ،
مَا أُمَّتِي فِي الأُمَمِ إِلاَّ كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ
(طب. عن أبى الدرداء)

RE. 516/7 (*Yekùlü'llàhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti: Yâ ademü, kum fecehhiz min ümmetike, tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri, ve vâhiden ile'l-cenneti. Fekebâ ashâbuhû ve bekev. fekàle: İrfeù ruûseküm, fevellezî nefsî bi-yedihî mâ ümmetî fi'l-ümemi illâ ke'ş-şa'reti'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi.)*
Sadaka rasûlü'llah fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünya ve

âhirette üzerinizde olsun… Rabbimiz iki cihanda size rahmetiyle muamele etsin… Cenneti ve cemali ile cümlenizi, cümlemizi müşerref eylesin.

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden okumak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamadan önce, Peygamber Efendimiz'e bağlılığımızın, ümmetliğimizin nişânesi olmak üzere rûh-u pâkine hediye edelim diye, aciz naçiz bir hediye olsun diye ve onun âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına, ve sâir enbiyâ ve mürselînin ervâhına, hâssaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, verese-i nebî, ulemâ-i muhakkikîn, meşâyih-i vâsılîn sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Kendisinden feyz aldığımız Hocamız Mehmed Zahîd-i Bursevî'nin, kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin, hadisçilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyup Allah'ın rızasını kazanmak için cihad eyleyerek fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu içinde oturduğumuz caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi zaman zaman genişleten, tamir, tecdid ve tevsî edenlerin ve içinde cemaat olarak ibadet eyleyip mânen ihyâ edenlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ve dilediklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, Kur'an'ın yolunda yürüyelim, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uyalım, Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, geçmişlerimize hediye edelim öyle başlayalım:

…………………..

a. İnsanların Çoğu Cehenneme Gidecek

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler Gümüşhaneli Hocamız'ın toplamış olduğu hadis mecmuası, hadis koleksiyonu Râmûzü'l-Ehâdîs'in 516. sayfasındadır.

Ebü'd-Derdâ RA'dan, Taberânî rivayet etmiş diye metinde kaydedilmiş. Peygamber Efendimiz SAS bu rivayete göre şöyle buyurmuş:[65]

يَقُولُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ: يَا آدَمُ ، قُمْ فَجَهِّزْ مِنْ أُمَّتِكَ ، تِسْعَمِائَةٍ وَتِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِلَى النَّارِ ، وَوَاحِداً إِلَى الْجَنَّةِ . فَبَكَى أَصْحَابُهُ وَبَكَوْا ، فَقَالَ: إِرْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ ، فَوَالَّذِى نَفْسِي بِيَدِهِ ، مَا أُمَّتِي فِي الأُمَمِ إِلاَّ كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ

(طب. عن أبى الدرداء)

RE. 516/7 (*Yekùlü'llàhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti: Yâ ademü, kum fecehhiz min ümmetike, tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri, ve vâhiden ile'l-cenneti. Fekebâ ashâbuhû ve bekev. fekàle: İrfeù ruûseküm, fevellezî nefsî bi-yedihî mâ ümmetî fi'l-ümemi illâ ke'ş-şa'reti'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi.)*

(*Yekùlü'llàhu tebâreke ve teâlâ yevme'l-kıyâmeti*) "Yüce ve kutlu Rabbimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri kıyamet gününde buyuracak ki: (*Yâ âdemü*) Ey Âdem!"

Hz. Âdem Peygamber AS ceddimiz, dedemiz, ebu'l-beşer.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kıyamet gününde buyuracak ki:

"Ey Âdem! (*Kum*) Kalk ayağa! (*Fecehhiz min ümmetike*) Senin ümmetinden hazırla... (*Tis'amietin ve tis'aten ve tis'îne ile'n-nâri*) 999'unu cehenneme sevket, cehenneme gitmek üzere hazırla! (*Ve*

---

[65] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.441, no:27529; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.262, no:2215; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.721, no:18621; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.32, no:3016; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.223, no:27023.

vâhiden ile'l-cenneti) Sadece bir tanesi, binde bir tanesi cennete gidecek şekilde onları ayarla, techiz et!"

(*Ümmetike*) dediği, Hz. Âdem AS'ın bugüne kadar yeryüzünde yaşamış olan bütün zürriyeti... [(*Zürriyetike*) diye de rivayet edilmiş.]

Demek ki Peygamber Efendimiz, "Allah-u Teàlâ Hazretleri Hz. Âdem AS'ın neslinden gelen, benî Âdem, Hz. Âdem'in evlâtları olan biz insan neslinin dokuz yüz doksan dokuz bölüğü cehenneme, bir bölüğü cennete gidecek diye onları hazırlamasını, sevk etmesini, temyiz etmesini, tefrik etmesini Hazreti Âdem'e emredecek." dedi. Bilgi olarak bunu verdi.

Bu hadîs-i şerîfin dışında başka hadîs-i şerîflerden de bunu biliyoruz. İnsanların çok büyük ekseriyeti cehenneme, çok küçük bir ekalliyet cennete girecek; bunu çok net biliyoruz.

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ (يوسف:١٠٣)

(*Ve mâ ekserü'n-nâsi ve lev haraste bi-mü'minîn*) "Ey Rasûlüm, sen ne kadar heves etsen de, çalışsan, ter döksen, gayret etsen, uğraşsan da, insanların pek çoğu bu gerçekleri anlayıp da iman edecek, doğru yola gelecek değillerdir." (Yusuf, 12/103) diye âyet-i kerîmede de bildirildiği gibi, sizin de etrafınıza baktığınız zaman gördüğünüz üzere insanların çoğu cehenneme odun, yakıt, cehennemin malzemesi durumunda...

Din yok, iman yok, insaf yok, adalet yok, vefa yok, dürüstlük yok... Hepsi cezayı hak etmiş, bir yığın güruh! Bunların içinde cennete girecekler binde bir mesabesinde. Dokuz yüz doksan dokuzu cehenneme, bir bölüğü cennete gidecek kadar cennetlikler az...

Rasûlüllah Efendimiz'den bu sözler sadır olup da, ashâb-ı kirâm bunu duyunca ne yaptılar?

(*Fekebâ ashâbuhû*) "Yüzleri üstü yerlere düştüler."

Baş üstü, yüz üstü yere kapandılar, düştüler. Ayakta duracak takatleri kalmadı veyahut dehşetten, korkudan, üzüntüden

secdeye varır gibi yüzleri üstü yerlere devrildiler, kapandılar. (*Ve bekev*) "Başladılar ağlamaya." Çünkü haberi veren muhbir-i sâdık, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin peygamberi. O haberi duyunca, o mâlûmat onların kulağına erişince hepsi yüzüstü yerlere düştü ve ağladılar.

(*Fekàle*) "Hz. Peygamber SAS buyurdu ki:

(*İrfeù ruûseküm*) "Başlarınızı kaldırın! (*Fevellezî nefsî bi-yedihî*) Canım, nefsim elinde olan Allah'a and olsun, yemin ederim ki, (*mâ ümmetî fi'l-ümemi*) benim ümmetim öteki ümmetlere nazaran kıyas edilirse, nisbet edilirse; (*illâ ke'ş-şa'reti'l-beyzâi fî celdi's-sevri'l-esvedi*. "Benim ümmetim siyah renkli bir öküzün derisindeki tek bir beyaz kıl gibidir."

Yani bu ne demek?

O da ayrı bir acı haber. Mi'racda Peygamber Efendimiz, Hz. Âdem AS'ı sağına baktığı zaman gülüyor, soluna baktığı zaman ağlıyor gördü. Cebrâil AS'a sordu.

"—Onun sağına bakıp da gördüğü insanlar, zürriyetler, Hz. Âdem'in cennete gidecek evlâtları olduğundan, onları görünce sevinip gülüyor. Soluna dönüp baktığı zaman gördükleri de cehenneme gidecekler olduğu için, canından parça olduğundan, evlâtları, zürriyetleri olduğundan onları görünce ağlıyor." dedi.

Mi'rac'dan da Peygamber Efendimiz'in gözüne meselenin böyle gösterildiğini biliyoruz.

Peygamber Efendimiz:

"—Başınızı kaldırın! Öteki ümmetlere nisbetle benim ümmetim bir siyah öküz derisinde —birkaç kişi oturacak gibi büyük, kocaman olur— bir tek beyaz kıl kadar azdır. Ve cennet ehlinin üçte biri olmaya, yarısı olmaya razı mısınız?" dedi.

Anlaşılıyor ki va'd-i ilâhî, Ümmet-i Muhammed'in içinden çıkan cennetlikler, cennete girecekler cennette öteki ümmetlerin hepsine denk olacak, onların hepsinden fazla olacak gibi ama insanların çoğu, büyük ekseriyet cehenneme gidecek.

Muhterem kardeşlerim!

Belki bu hadîs-i şerîf bize sahâbe-i kirâm kadar tesir etmiyor. Çünkü biz ağlamadık. İçimizde bir şey kıpırdadı ama onlar yerlere kapandılar, hüngür hüngür ağladılar da biz sadece dinliyoruz.

Neden?

İmanlar farklı, duygular farklı, seviyeler farklı olduğu için o kadar fazla tesir etmiyor ama, derince ekseriyetin cehenneme gideceğini düşünecek olursak; bizim de acaba cennete mi yarar, cehenneme mi yarar iş yaptığımızı düşünecek olursak, uykumuzun kaçması lâzım! Bizim de biraz aklımızın başımızdan gitmesi lâzım! Bizim de biraz kalbimizin küt küt atması, biraz telaşa, endişeye düşmemiz gerekir. Çünkü bu acı bir haberdir. Cehennem oyuncak değildir.

Türkiye'nin istersen İstanbul'unda, istersen Ankara'sında, istersen kasabasında, istersen köyünde oturursun gibi değil! Birisi cennet, Allah'ın nimetlerinin olduğu yer; öbür tarafta cehennem, Allah'ın kahrının tecelli ettiği yer… O cennete giremezsek halimiz ne olur! O cehenneme düşer, o ateşlerde yanar, o azaplara uğrarsak halimiz ne olur!

Bir dişçiye tedavi için gidemiyoruz. Elimize iğne batsa, ayağımıza diken batsa, midemiz rahatsızlansa veya başımız ağrısa veyahut başımıza sebebi bilinmeyen bir ağrı saplansa feleğimizi şaşırıyoruz. Allah'ın kahrının yoğun bir şekilde tecelli ettiği cehenneme kim dayanabilir?

Kimse dayanamaz. Onun için çok ciddi olarak bu meseleyi düşünmeliyiz.

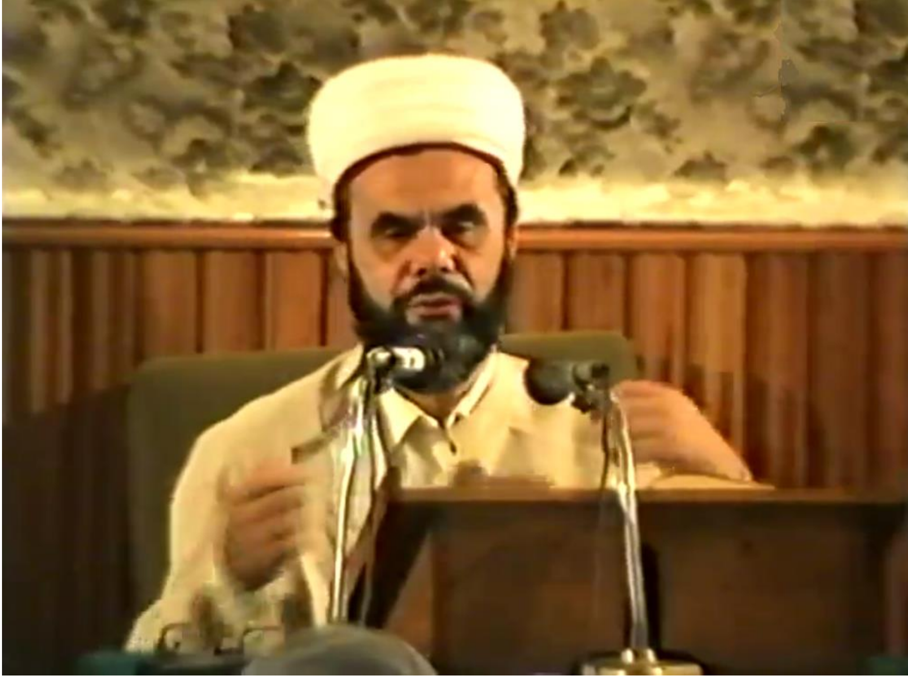
Biz Rasûlüllah'ın ashabından mıyız? Değiliz!

Evliyâullahtan mıyız? Salihlerden mi, kâmillerden mi, alimlerden miyiz? Allah'ın sevdiği muttakî, muhsin, sabırlı, şükürlü kullardan mıyız?

Herkes kendisini teraziye koysun, haline bir dikkat etsin. Kötü huylarını bir tarafa koysun, kötü amellerinden vazgeçsin. Hayatına çekidüzen versin. Çünkü elde fırsat var. Çünkü yaşıyoruz, şu anda sağız. Tevbe edersek, tevbenin kabul olma ihtimali var. Yolumuzu döndürürsek bir başka yola gitme ihtimali var. Yani vazgeçilmez bir yola girmişiz de dönemeyeceğiz gibi bir durum yok.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın vaadi haktır. Dinimiz haktır. Rasûlüllah Efendimiz haktır. Kur'an haktır. Rasûlüllah Efendimiz'in sünneti, sözü, bildirdikleri haktır, gerçektir. Aklımızı başımıza toplayalım.

İnsanların gözü dönmüş. Ahlâk, vicdan kalmamış. Hatta dindarım diyen insanlarda bile… Şu ağzımı bir açsam söylenecek öyle sözler var ki, ortalık karmakarış olur. Sadece karşılaştığım hadiseleri, bana anlatılanları size nakletsem ortalık allak bullak olur. Gözümüzü açalım!

Düşünün ki geminin birisi bir kayaya çarpmış, içindeki insanların hepsi denize dökülmüşler. Canını kurtaran kurtaracak, öyle bir durumdayız. Aklınızı başınıza toplayın, aklımızı başımıza toplayalım. Kimsenin kimseye caka satacak hali yoktur. Bu iş sarık işi de, sakal işi de değil. Zor! Cenneti kazanmak kolay bir şey değil. Sadece, "Namaz kıldım, Ramazan'da oruç tuttum." demekle olacak bir şey değil. Çünkü namazın kabulünün, orucun, Allah'ın bir kulu sevmesinin şartları var... Bunun için tasa çekmeli, çare aramalıyız.

Borcumuzun vadesi geldiği zaman, vergi ayı geldiği zaman nasıl çare düşünüyorsak; ayın sonu geldiği zaman kirayı nasıl vereceğiz diye bir şeyler düşünüyorsak; sabah kalktığımız zaman o gün ne yemek yiyeceğiz, nereden sağlayacağız diye düşünüyorsak… Bunların hepsi gelip geçici şeyler!

En çok düşünülmeye uygun ve layık olan:

“—Cenneti nasıl kazanacağız? Cehennemden paçayı nasıl kurtaracağız? Şu azınlığın, mutlu mübareklerin arasına acaba nasıl olur da biz de girebiliriz? Bunların içine girmek çok zor! Dokuz yüz doksan dokuz kişiden biri mi olacağız yoksa binde bir olabilecek miyiz?”

Onun için çok ciddi gayret sarf edelim. Ömürlerimiz gelip geçiyor. Genç olan kardeşlerimize ihtar ediyorum ki yaşlılara sorsunlar, rüzgâr gibi geçiyor. “Ben şu anda gencim.” diye gençliğine güvenmesinler. Bir gözünü kapar, bir açar bakar ki kırk beş yaşına gelmiş. Bir gözünü kapar, bir daha açar, bakar ki yetmiş yaşına gelmiş, yürümeye dermanı kalmamış. Ondan sonra bir daha gözünü açtığı zaman Azrail’i karşısında görüverir. Bazen de genç yaşında gider, onu da bilmiyoruz.

Bu çok ciddi iş! Hadîs-i şerîfi biz de düşünelim. Gece düşünelim, not alalım; gündüz düşünelim:

“—Hangi kazancı sağlıyor, nereden kazanıyoruz? Hangi işleri yapıyoruz? Günümüzü nasıl değerlendiriyoruz? Acaba sağlam yolda mı, çürük yolda mı gidiyoruz?”

Dünya hırsını bırakalım, ahireti düşünelim. Çünkü Allah bu dünyada rızkı garanti etmiş. “Yarattım, rızkınızı da garanti ediyorum.” diye rivayetler var. Asıl ahiretin tasasını çekelim. Çünkü dünya nasıl olsa oluyor.

Rabbimiz bizi uyanık müslüman etsin… Şeytana ve nefse uymaktan, ona köle olmaktan, aldanmaktan bizi korusun… Bizi sevdiği kul etsin... Sevdiği amelleri işlemeyi muvaffak eylesin... Cehenneme düşmeyenlerden eylesin… Has kulları ile cennetine girenlerden eylesin…

b. Allah’ın Sevdiği Kimseler

Amr ibn-i Abese RA’dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz SAS bu rivayete göre buyurdular ki:[66]

---

[66] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.386; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.485, no:8996; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.40, no:9080; Taberânî,

يَقُولُ اللهُ تعَالَى: قَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَحَابُّونَ مِنْ أَجْلِي ، وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَزَاوَرُونَ مِنْ أَجْلِي ، وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَبَاذَلُونَ مِنْ أَجْلِي ، وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَصَادَقُونَ مِنْ أَجْلِي ، وَقَدْ حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَنَاصَرُونَ مِنْ أَجْلِي . مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلاَ مُؤْمِنَةٍ ، يُقَدِّمُ اللهُ لَهُ ثَلاَثَةَ أَوْلاَدٍ مِنْ صُلْبِهِ ، لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْثَ ، إِلاَّ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ

(ابن أبى الدنيا في كتاب الإخوان ، طب. عن عمرو بن عبسة)

(*Yekùlü'llàhu tealâ: Kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetezâverûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetebâzelûne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetesàdekùne min eclî, ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetenâsarûne min eclî.*

Mâ min mü'minin ve lâ mü'minetin, yukaddimu'llàhe selâsete evlâdin min sulbihî, lem yeblüğu'l-hınse, illâ edhalehu'l-cennete bi-fadli rahmetihî iyyâhüm.)

"Allah-u Teàlâ şöyle buyurur: (*Kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî*) "Benden ötürü, benim yüzümden, benim sebebimle birbirleri ile dostluk, muhabbet edenlere benim sevgim, muhabbetim hak olur. Ben onları severim. Benim muhabbetime nail olur, benim sevgimi ve rızamı kazanırlar."

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın her işi hikmetlidir. Yukarıdaki tehdit hadîs-i kudsîsinden sonra, Rabbimiz karşımıza kendisinin sevmesini,

---

Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, c.I, s.377, no:654; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.125, no:304; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.495, no:18013; Amr ibn-i Abese RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.17, no:24713; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV,s.204, no:26980.

rızasını nasıl elde edeceğimizi bildiren bir hadîs-i şerîf çıkardı.

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

1. (*Kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetehâbbûne min eclî*) "Birbirlerini Allah rızası için seven, birbirleriyle Allah rızası için dostluk edenlere benim muhabbetim hak olur, benim rızama nail olurlar."

Onun için birbirimizle has kardeş olalım! Samimi olalım! Hani birbirimize ihvan diyoruz ya, kardeş demek… Bu kardeşliği lafta koymayalım, hakiki, candan kardeş olalım. Birbirimizi candan sevelim ki, Allah'ın sevgisi bize gelsin. Allah kulların birbirleri ile birlik, muhabbet, düzen içinde olmalarını istediğinden bu şarta bağlamış.

Elbette sevgi de bir eğitim işidir. Biz birbirimizi seversek sevginin nasıl olduğunu, nasıl bir duygu olduğunu tatmış, öğrenmiş oluruz. Sevmesini bilmeyen bir insan hiçbir şeyi sevmez. Sevgi duygusu gelişmemişse Kur'an'ı, Rasûlüllah'ı, Allah'ı, cenneti sevemez… Onun için birbirimizi candan sevmeyi mutlaka becerelim.

Çünkü birbirimizi candan sevmiyoruz. Hakiki dostluk, kıyamet alameti midir, âhir zaman alameti midir nedir; kitaplarda kalmış. Herkes birbirinin yüzüne gülüyor, ayağının altına karpuz kabuğu koyuyor. Arkasından kuyusunu kazıyor, çelme takıyor.

Kimler? Müslümanım diyenler de… Kâfirler öyle zaten. Babasına hayrı yok, evladına hayrı yok. Karının kocaya, kocanın karıya faydası yok da... Onların huyları bizlere de bulaştı. Çünkü her taraf onlarla doldu.

Bir turizm belâsına battık. Bir batıcılık fırtınasına tutulduk. Bizim sandalımızı o fırtına sürükledi bir kayalık sahile çarptı, mahvolduk, gittik. Bu dinsiz, imansız, edepsiz, arsız, yüzsüz insanların her şeyi bize geldi, bulaştı. Hastalıkları; frengi, Aids, kolerası vs. dahil… Mânevî hastalıkları, hırsları, hırsızlıkları, edepsizlikleri, yüzsüzlükleri, şehvetperestlikleri, her şeyleri geldi bulaştı.

İslâm ahlâkı, kitaplarda anlatılan mübarek insanların halleri müzelerde, kitapların sayfaları arasında kaldı. Şimdi her şeyimiz onlar gibi… Giyimden, kuşamdan, yemeden, içmeden başlıyor, birbirimize muamelemize kadar, ticari muamelemize kadar...

Geçen gün bir kardeş geldi bana diyor ki:

“—O kadar konuştuk bana söz verdiler. En son anda bir oyun ettiler, şu kadar servetim gitti. Mahvoldum.”

Ahde vefa yok ki! Sen tedbir alacaktın.

“—Ama söz verdiler.”

Söz verirler ama sözlerinde durmazlar. İşi sımsıkı bağlayacaksın, bağlamazsan olmaz. Alacağını başından, güzelce, sımsıkı bağlamazsan sonradan kendi alacağını alıncaya kadar akla karayı seçiyorsun. Adam ödemiyor. Öbür tarafta dairesi var, arabası var, araba alıyor, keyfine bakıyor. Ama senin paranı ödemiyor. Bir kötü devire düşmüşüz, bilmiyorum eskiden de böyle miydi?

Allah’ın iyi kulları da var. Fakat kötülük de çok yaygın. Biliyoruz ki bu kötülükler bize batıdan geldi. Batının edepsizliği, açıklığı, saçıklığı, üstsüzlüğü, altsızlığı, hepsi oradan geldi. Bir profesör;

“—Ne olacak, bir kadın bir erkekle anlaşmış. Kanunları, polisleri bu adamların peşinde koşturmanın mânası ne? Ne isterlerse yapsınlar!” diyor.

Mantığa bak, alçak! “Ne isterlerse yapsınlar!” dediğin taraflardan bir tanesi ya senin anandır, ya senin karındır, ya senin kızındır. Hangisine razısın? Herhangi bir tanesine razı mısın? Belki ona da bir şey demeyecek, çünkü yüzsüzlük adamakıllı almış gitmiş.

Onun için biz birbirimizi candan sevelim. Sevmedikçe cennete girmek yok. Hadîs-i şerîfi biliyorsunuz. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[67]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لاَ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى

---

[67] Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA’dan.

Câmiü’l-Ehàdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

تَحَابُّوا (حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابي هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû, ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû. Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm: Efşü's-selâme beyneküm*)

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki, yani Allah'a yemin olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) iman etmedikçe cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz."

(*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) Birbirinizi sevmedikçe, karşılıklı muhabbet beslemedikçe, birbirinizle dost olmadıkça, ihlâslı samîmî kardeş olmadıkça hakîkî mü'min olamazsınız."

Onun için birbirimizi seveceğiz.

Tarikat oyuncak değil, ihvanlık masal değil! Ya bunu tam yaparsınız ya da kimseyi kandıramazsınız. Mutlaka has, halis, samimi, açık kalpli, temiz kalpli dost olacaksınız. Birbirinizi Allah için seveceksiniz ki Allah'ın rızasına, sevgisine erebilesiniz. Yolu bu!

2. (*Ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetezâverûne min eclî*) "Birbirlerini Allah rızası için, benim uğrumda, benim yolumda, benden ötürü ziyaret edenlere benim sevgim hak olur."

Birbirimizi ziyaret de edeceğiz. Alâkaları kesmeyeceğiz. Birbirimizi seveceğiz, ziyaretleşeceğiz.

3. (*Ve kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetebâzelûne min eclî*) "Benim yüzümden, benim rızam için, ben emrettim ve ben seviyorum diye birbirlerine ikramda bulunup cömertlik yapanlara, mallarını, imkânlarını saçanlara benim sevgim hak olur. Muhakkak ben onları severim."

Demek ki kesemizin ağzını da açacağız. Maddî imkânlarımızı da kardeşlerimize tahsis edeceğiz. Onların mutluluğu için çalışacağız. Hastalar için hastaneler, tahsilsizler için okullar kuracağız. Yoksullar için düşkünler evi, ihtiyarlar için ihtiyarlar evi yapacağız. Susuz köyler için su sağlayacağız. Bunların hepsi fedakârlıkla oluyor.

Onun için, bir de işin para tarafı var. Her şeyi yapmaya razı

ama parasından vermiyor. Olmaz! Para vermeye alışacak. Müslüman, Allah rızası için sevdiklerinden verecek.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ (آل عمران:٩٢)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) "Sevdiğiniz şeyleri Allah yolunda infak etmedikçe birr ü takva ehli, has müslümanlar derecesine ulaşamazsınız." (Âl-i İmran, 3/92)

Eskiler nasıl fedakârlık yapmışlarsa, siz de, biz de yapacağız.

"—Ancak geçimimi sağlıyorum."

Bir şey değil ama geçiminden fazlası varsa, televizyonun varsa, yazlığın kışlığın varsa, araban varsa, gelirin fazlaysa, oluk gibi başka yerlere para gidip duruyorken hayra para vermiyorsan, olmaz. Kişi sevdiği uğurda fedakârlık yapacak.

Bunu başkaları yapıyor. Dünyanın her yerinde, her zaman iş malî fedakârlıklarla yürür. Hıristiyanlar, masonlar yapıyor. "Mason locasına torba koyuyorlar, herkes elini torbaya sokuyor, çıkartıyor." diye kitaplarda okuyoruz. "Bir şey koyan koyuyor, ihtiyacı olan alıyormuş." diye okuyoruz.

Gezdiğim hıristiyan ülkelerinde dağı taşı, sokağı binayı, parkı bahçeyi her tarafı vakıf olarak gördüm. Kazanıyorlar, kazandıklarını kiliseye vakfediyorlar. Şu bina kilisenin, şu hastane kilisenin, şu üniversite kilisenin, şu arazi kilisenin, şu şehrin yarısı kilisenin, üçte biri kilisenin… Böyle.

Biz hak yolunun yolcuları bir şey yapacağız, para lazım! Para bulamazsak, kimse yardım etmezse o zaman işler olmuyor. O bakımdan bu hadîs-i şerîf Allah'ın sevgisini kazanmanın yollarını sayıyor; malî fedakârlık da olacak, kesenin ağzını açmamız gerekiyor. Cimri değil cömert olmamız gerekiyor.

4. (*Ve kad hakkat mahabbetî li'llezîne yetesàdekûne min eclî*) "Benden ötürü, benim rızam için birbirlerine sadakat gösterenlere; doğru sözlü, doğru özlü olup sadakat gösterenlere de benim muhabbetim hak olur, ben onları severim."

Birbirine karşılıklı sadakat göstermek, doğru sözlü doğru özlü olmak, aldatmamak, yalan söylememek, hile yapmamak, vefasızlık

göstermemek…

5. (*Ve kad hakkat mehabbetî li'llezîne yetenâsarûne min eclî*) "Benim rızam için, benden ötürü birbirlerine yardım edenlere de benim sevgim hak olur." diye bunları saydı.

Hatırlatmak bâbında söyleyeyim:

Allah'ın rızasını kazanmak, muhabbetine ermek, Allah'ın sevgisini elde etmek için yani Allah tarafından sevilen bir kul olmak için neler ileri sürülüyor bir daha onları sayayım:

1. Birbirlerimizle muhabbet etmememizi emrediyor. Sen benimle, ben seninle mü'min kardeşler olarak birbirlerimizle muhabbeti emrediyor. O zaman Allah sevecek. Muhabbetsiz, kindar, küskün, kırgın, dargın olursak sevmiyor, affetmiyor. Tövbemiz, istiğfarımız kendisine kadar gitse birbirleriyle barışsınlar diye Allah reddediyor. Onun için birbirimizi seveceğiz, mecbur. Ve Allah'ın rızasını kazanmanın çıkar yolu, bir.

2. Birbirlerimizi ziyaret edeceğiz, alâkayı kesmeyeceğiz. Bu şehirde başka mahallede veya başka şehirde veya başka uzak diyarlarda; ziyaret edeceğiz. Ziyaretleşme de çok önemli. Buna da zaman ve malî imkân ayırmalıyız. Ziyaretleri de ihmal etmemeliyiz.

3. Birbirimize bezl ü ihsân, atâ ve ikramda bulunacağız. Cömert olacağız, nekes, eli sıkı, cimri olmayacağız. Kesenin ağzını açıp para saçacağız ki Allah sevsin. "Allah yolunda kardeşlerime feda olsun." diye cömert olacağız. İkramımızı onlara karşılıklı arz edeceğiz.

4. Birbirlerimize sadakat göstereceğiz, yalan söylemeyeceğiz, vefasızlık etmeyeceğiz, alâkayı kesmeyeceğiz.

5. Birbirimizle yardımlaşacağız.

Seveceğiz, ziyaretleşeceğiz, ikramlaşacağız, sadâkat göstereceğiz ve yardımlaşacağız. Hadîs-i şerîfte bunları sayıyor.

Allah bizleri kâğıt üzerinde veya lafta ihvan etmesin, gerçekten has kardeşler olmayı, Allah'ın istediği tarzda sıfatlara sahip kardeşler olmayı nasib etsin… Böylece Allah'ın sevgisine, rızasına ermeyi nasib eylesin...

c. Üç Çocuğu Vefat Eden Kimse

Aynı hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz, bundan sonra

başka konuya geçiyor. Buyuruyor ki:

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلاَ مُؤْمِنَةٍ ، يُقَدِّمُ اللهُ لَهُ ثَلاَثَةَ أَوْلاَدٍ مِنْ صُلْبِهِ ، لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْثَ ، إِلاَّ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ .

(*Mâ min mü'minin ve lâ mü'minetin, yukaddimu'llàhe selâsete evlâdin min sulbihî, lem yeblüğu'l-hınse, illâ edhalehu'l-cennete, bi-fadli rahmetihî iyyâhüm.*)

"Kendi soyundan, kendi neslinden buluğa ermemiş üç tane evladı, kendi sağlığında, kendinden daha önce göndermiş hiçbir mü'min erkek ve kadın yoktur ki Allah onu cennete sokmasın. Mutlaka cennete sokar." Yani, insanın evladı öldü mü Allah onu cennete sokmaya vesile ediyor. (*Bi-fadli rahmetihî iyyâhüm*) "O evlatlara olan rahmetinden, acımasından, merhametinden dolayı o anne babayı cennete sokuyor."

Muhterem kardeşlerim!

Allah insana evlât verir, bazen de alır. Bu devirde tabii bakımlar iyi, hastaneler var, beslenme imkânları çok. Eski devirde bu imkânlar, ilaçlar ve saireler yoktu. Doğanların nicesi bir yaşında, iki yaşında, üç yaşında, küçük yaşlarda ölürdü. İnsan nasıl olsa ölecek ama küçük çağda, babasının anasının sağlığında öldü mü, büyük bir üzüntü olur.

"—Ah mübarek evladım, zavallı yavrucuğum! Şöyle halliydi, gül yanaklıydı…" filan diye insan kendisini tutamaz.

Acı bir durum ama, ona sabredildiği zamana Allah onu cennete sokuyor. Onlar rûz-ı mahşerde annelerine, babalarına su ikram edecekler.

Hatta eski devirde birisi varmış. "Ben ibadeti çok edeyim." diye evlenmemiş.

"—Evlensem çoluk çocuk olacak. Tam serbest hareket edemeyeceğim. Camide bulunamayacağım. Gece kalkamayacağım. Çalışmak mecburiyeti daha fazla olacak. En iyisi evlenmeyeyim, ibadet edeyim." derken bir gece bir rüya görmüş.

Rüyada kıyamet kopmuş görüyor. Kendisini mahşer yerinde bekliyor görüyor. Birtakım mübarek simalı küçük çocuklar

mahşerin o sıkıntısında, o terinde, o güneşin altında, o müthiş günde insanların o susuzluk anında, bazı kimselere götürüp su veriyorlarmış.

Bunu hacca giden kardeşlerimiz bilirler. Elinde su kabıyla bir yerden bir yere gidecek olsan, “Aman bana da versene!” diye hemen herkes el uzatıyor. Halbuki Harem-i şerifin her tarafı bidon dolu. Sen bir şişeye doldurmuşsun, öbür tarafa götüreceksin, “Şuradan bana su versene.” filan diye uzatıyorlar.

Orada imkân var. Bir de mahşer gününde imkânın olmadığı zamanı düşünün. O zaman tabi o suyu istiyorlarmış. Bu adam da istemiş. Kendisi çok susamış, rüyada. O çocuklara demiş ki:

“—Şu dağıttığınız kupalardan bana da su versenize!”

Demişler ki:

“—Veremeyiz, biz görevli insanlarız, biz anne ve babalarımıza su veriyoruz. Genç yaşta, bebekken, çocukken öldük. Anne ve babalarımıza su veriyoruz, herkese veremeyiz. Ancak evlat sahipleri bu suları evlatlarının elinden içebilirler.”

Rüyayı görünce ertesi gün kalkmış, hemen:

“—Aman! Evleneyim. Çoluk çocuğum olsun. Olsun da ölürse ölsün, kalırsa kalsın.” demiş, evlenmiş.

Bir din kitabında okumuştum.

O bakımdan bir insanın üç çocuğu ölürse cennete gireceğine dair müjde burada verilmiş oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi evlât acısına uğratmasın... Evlâtlarımızı hayırlı yetiştirmek nasib eylesin… Ama böyle üzüntülü, sıkıntılı durum olursa da arkasından mükâfat olduğunu bilelim. Her sıkıntının arkasından bir mükâfat vardır.

Hatta hadîs-i şerîflerde göreceksiniz; Allah bazı iyi kullarına bela ve üzüntülü, musibetli şeyleri daha çok verir. O da ayrı bir kanundur.

Biz bugünün kafasıyla şöyle düşünebiliriz:

“—Allah bir kulu sevdi mi herhalde onun hiç sıkıntısı olmaz. Havalarda uçar. Mânevî sofra önüne açılır. Türlü türlü cennet taamlarından yer. İsterse namazı hemen Kâbe-i Müşerrefe’de kılar. İsterse şöyle yapar, böyle yapar. Her türlü konfor, rahat… Elini sıcak sudan soğuk suya değdirmez.”

Böyle değil! Bu bizim zannımız, daha doğrusu nefsimizin temennisi. Böyle değil!

Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[68]

أَشَدُّ الْبَلاَيَا عَلَى الأَنْبِيَاءُ

(*Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ*) "En şiddetli belâlar, musibetler, imtihanlar peygamberlere gelmiştir."

Ondan sonra evliyaya, sàlihlere geliyor. Mü'minlere dereceleri üzerine geliyor. İyi kullara dereceleri artsın diye daha çok geliyor.

Birisi tevbekâr olmuş, iyi bir duruma gelmiş. Hacca gitmiş. "Bayağı değişti." diyorlar. Ama hacda bir felâket... Hacdan dönmüş, iş yerinde bir felâket... Bilmem nerede bir felâket...

Neden? Allah ecri çok olsun diye yapıyor. Garip bir kanundur. Bizim sandığımız gibi değil. Peygamber Efendimiz ne sıkıntılar çekti! Allah'ın sàlih kullarının halleri ne sıkıntılarla geçmiştir! Hapislerde, zalim sultanların hücumuna uğramakla geçmiştir. Neler çekmişlerdir...

Meşhur fakih Serahsî... O, 30 ciltlik mübarek, muazzam eserini

---

[68] Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778-6784; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

hapiste yazdırmış. Hapsin demir parmaklıklarının yanına talebeleri gelirmiş, o da aşağıdan yazdırırmış. 30 ciltlik eser! Zalim sultan onu hapsetmiş. İyi ki fırsat vermiş de demir parmaklara kadar talebeleri yanaşabiliyor. Yanında kitap yok, hafızasından yazdırmış. Derya gibi insan…

Neden kızarlar bu zalimler?

Doğruyu söyledi diye kızarlar. Dobra dobra doğruyu söyler, Allah'ın rızasını düşünür. Dobra dobra doğruyu söyleyince insanı dokuz köyden kovarlar. Onun için o zulme uğrar.

Birisi demiş ki;

"-Müslümanlar zekâtlarını bana versin, ordu kuracağım, düşmanlarla çarpışacağım. Ordunun teçhizi için zekât toplansın."

Alimlere sormuş, alimler fetvayı vermişler. Büyük bir alim diyor ki:

"—Hayır, olamaz! Zekât fukaranın hakkıdır. Sen onu ordunun teçhizinde harcayamazsın. Senin paran yok değil ki! Sarayın var, hazinen var, cariyelerin var. Her bir cariyenin kolunda bileğinden dirseğine kadar altın bilezik dolu, mücevherat dolu... Sat onları, orduyu onunla teçhiz et. Fukaranın malına ne göz dikme!"

"—Bu zekât paralarını toplayıp teşkilata harcayalım."

"—Harcayamazsın. Fukaranın hakkı!"

"—Hangi dangalak söylemiş?" diyor.

"—Alimler söylemiş. Var mı bir diyeceğin?"

Dangalak filan değil, senden çok daha bilgili. Belki sen öyle söylemekle kendin o duruma düşmüş oluyorsun. Senden çok daha bilgili bir insan, Allah'tan korktuğu için doğruyu söylüyor. Senin paran yok mu, bankaları istif etmişsin, yukarıya yığmışsın. Ondan sonra oradan buradan alacağım diye şey yapıyorsun.

Doğruyu söylerler, doğru söylediği için dokuz köyden kovulur, ızdırap, sıkıntı çekerler.

Allah her halükârda kullarını imtihan eder. Dünya hayatının iyi günleri de kötü günleri de olur. İnsanın çocuğu da ölür, çocuğu da doğar. Düğünü de olur, matemi de olur. Sıhhati de olur, hastalığı da olur. İyi günler olduğu zaman el bebek gül bebek iyi kulluk edeceksin. Başına kötü bir imtihan, musibet geldiği zaman isyan bayrağını açıp Allah'a asi olacaksın; reva mı?

"—Bu da mı gelecekti benim başıma! Yâ Rabbi! Bunu da mı yapacaktın bana!" filan, isyan sözlerini şarkılara sokmuşlar.
Başına gelen bir iş, Allah'a karşı geliyor.

Başına gelen ne? O da ayrıca düşünülmeye değer bir şey. Başkaları daha nice sıkıntılar çekiyor, her türlü nimet var. O nimetleri görmüyor da, "Başıma bu felaket niye geldi?" diyor. Dünya hayatı lezzetlerle, elemlerle karışık geçer. İnsanın iki günü bir olmaz. Padişahken fakir, fakirken zengin olur. Sağlıklı iken hasta düşer…

Onun için her halükârda Allah'a güzel kulluk etmeyi öğreneceğiz. Sıhhatli iken de hasta iken de, varlıklı iken de fakirken de… Fakirken asi olursan, "Bunu bana niye yaptı?" diye Allah'a küsersen; sen bilirsin. Allah'ın sana ihtiyacı yok, senin Allah'a ihtiyacın var! İmtihanı kaybedersin, mahvolursun. Ondan sonra Allah, dünyanın nimetini verir ama —başına çalınsın— hiç hayrını görmezsin. İstersen bu dünyada istediğin kadar rahat et…

Onun için imtihanı kaybetmemeye dikkat edelim. İnsanın başına sıkıntı gelebilir ama, "Allah sıkıntı göstermesin, afiyet versin." diye dua ederiz. Huzur ve saadet versin, iki cihanda mesut, bahtiyar olalım. Hasta olduğumuz zaman Allah'a dua ederiz, geçsin diye... Dua serbest, duaya bir şey yok!

Yusuf AS'ın babası Ya'kub AS:

إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللّٰهِ (يوسف:٨٦)

(*İnnemâ eşkû bessî ve hüznî ila'llàh*) "Ben sıkıntımı, üzüntümü, mahzunluğumu Allah'a arz ediyorum, Allah'a arz ederim." (Yusuf, 12/86) diyor.

"—Yâ Rabbi! Şu sıkıntım var, affet."

O olur. İnsanın Allah'a münacatı, niyazı caiz; isyanı, itirazı caiz değil. O bakımdan hayatın iyi ve kötü günlerine, hallerine ve imtihanlarına dikkat edelim.

Filanca veled-i zina, alçak ama milyonlar, milyarlarla oynuyor. Milyarlara para demiyor, küçümsüyor. Devleti soyuyor, hazineyi soyuyor filan.

Olsun! Dünya hayatının kıymeti olmadığından Allah onlara

müddet ve mühlet veriyor. İplerini salıvermiş. Karun hepsinden daha zengindi ama, Allah yerin içine batırdı. O bakımdan varlıktan şımarmayalım, darlıktan raydan çıkmayalım, itiraza kalkmayalım. Yunus Emre ne güzel söylüyor:

Ne varlığa övünürem,
Ne yokluğa yerinirem,
Aşkın ile avunuram,
Bana seni gerek seni!

Yunus Emre mesela bu işi anlamış, iyi müslüman, meseleyi biliyor. Ne varlıktan üzüntü sıkıntı çekerim diyor.

"Ne yokluğa yerinirem." diyor, yani "Varlık olursa şımarmam, yokluk olursa da itiraza kalkmam!" "Aşkın ile avunuram." diyor yani, "Seni sevdiğim için, o bana yeter, ben o sevgiden etrafıma aldırmam." diyor. "Bana sen lazımsın, sen gereksin yâ Rabbi! Senin rızan gerek." diyor.

Ömrünü öyle geçirmiş mübarekler. O sözleri yaşamasa söyleyebilir mi?

Derviş bağrı baş gerek
Gözü dolu yaş gerek
Koyundan yavaş gerek
Sen derviş olamazsın!

Dövene elsiz gerek,
Sövene dilsiz gerek,
Derviş gönülsüz gerek
Sen derviş olamazsın!

"Derviş bağrı baş gerek." Dervişin bağrı yaralı gelecek. "Gözü dolu yaş gerek." Gözü ağlayacak; sevgiden, saygıdan, hasretlikten, aşktan, muhabbetten gözü yaşlı, duygulu…" Koyundan yavaş gerek, dövene elsiz gerek." O vuracak, sen vurmayacaksın. "Sövene dilsiz gerek." O sövecek, sen cevap vermeyeceksin.

Neden? Sen cevap vermeyince melek cevap verir de ondan.

"Derviş gönülsüz gerek." Kibirlenmez, gönüllenmez, darılmaz, Allah rızası için sabreder, diye güzel şeyler söylemiş. Mübarek,

hadislerden alınma ahlâkı bildiği için…

Biz de bu hadîs-i şerîften öğrendiğimiz üzere Allah'ın kaderine rıza gösterelim. Tasavvufta bu yüksek bir makamdır. Buna, "Allah'ın kazasına, kaderine rıza ve teslimiyet makamı" derler. Büyük insanların işidir. Ufak tefek, beceriksiz, acizler, zayıflar bunu yapamazlar, beceremezler ama büyük kullar büyük sabırlar içinde yaparlar.

Hz. Eyyüb AS'ın hali, hayatı Kur'ân-ı Kerîm'de bize bir numunedir. Çeşit çeşit nimetlere sahip iken Allah o nimetleri elinden almış. Nice nice zenginliklere sahip iken Allah o malları elinden almış. Nice nice evlâd-u ıyâle, akraba-yı tâlukâta sahip iken Allah onları elinden almış.

Gül gibi sıhhatli iken Allah ona hastalık vermiş; bütün vücudu yara olmuş, yaraları kurtlanmış. Şimdiki gibi antibiyotikler mi vardı, hemen tedavi olsun. Kurtlar yaraları yemeğe başlamış ama sabretmiş.

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ (ص:٤٤)

(*Ni'me'l-abd innehû evvâb*) "O, ne iyi, ne güzel bir kuldu! Dâima Allah'a yönelirdi." (Sad 38/44) diye methediyor.

Allah tarafından *ni'me'l-abd* denmek az bir şey mi? Ne yüksek makam! "Ne iyi kuldur." diyor. Eyyüb AS'ın sabrı!..

Allah'tan belâ istemeyiz ama, bu dünya hayatı da belâsız geçmez. Ufak tefek belâlara da küçücük küçücük biz de sabırlar edelim. İtiraz etmeyelim, feryat etmeyelim, karşı çıkmayalım, yüz buruşturmayalım, sırt dönmeyelim… Adam başına azıcık bir şey geldi, camiden kesiliyor. Başına birazcık sıkıntı geldi, namazı bırakıyor. Başına birazcık bir sıkıntı hali geldi, açıyor ağzını yumuyor gözünü, ağzına geleni söylüyor. Bunlar zayıflık, cahillik alâmetidir. Has müslümanlar Allah'ın kaza ve kaderine rıza gösteren insanlardır. Velev çoluk çocuğu ölse bile sabredince karşılığı cennet oluyor.

d. İki Gözü Görmez Olan Kimse

Bu hadis-i şerifte, şöyle buyuruyor Peygamber Efendimiz:[69]

يَقُولُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ أَذْهَبْتُ حَبِيبَتَيْهِ ، فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ ، لَمْ أَرْضَ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ (هناد ، ت. حسن صحيح عن أبي هريرة)

RE. 516/4 (*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men ezhebtü habibeteyhi fesabare*) Kim iki sevgili gözünü giderdiğim zaman sabrederse, (*va'htesebe*) sevabı benden beklerse, (*lem erda lehû sevâben dûne'l-cenneh*) ben ona cennetten başka bir mükâfat vermeye razı gelmem! Mükâfatı cennet olur." diyor.

Evet, gözü gidiyor ama cenneti kazanıyor.

Nasıl olsa bir gün öleceğiz. Onun için dervişliği iyi öğrenelim. Yarım yamalak anlamayalım, öğrenmeyelim. Dervişlik tepeden tırnağa kadar edepli kul olmaktır. Camiye giriş edebi, namaz kılış edebi, sabır, şükür, arkadaşlık edebi vardır. Müslümanlık makamları içinde dervişlik en yüksek makamdır. Nice nice edeplere riayet etmekle sağlanır.

Rabbimiz bizi en güzel ahlâk ile ahlâklananlardan, ahlâklanmış olanlardan ve en güzel adaba riayet edenlerden, en yüksek mertebeleri kazanan kullardan eylesin...

Evet, hepimizin içinde tasavvufa karşı bir sevgi, mâneviyata karşı bir ilgi var. Allah'ın rızasını kazanalım istiyoruz. Bu lafla olmaz, lafla olmuyor. Giyimle kuşamla da olmuyor.

Yunus'un şiirini biliyorsunuz:

Dervişlik olaydı tâc ile hırka,
Alırdık biz dahî otuza kırka…

---

[69] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.421, no:2325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.205, no:7587; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.417, no:2795; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.277, no:6533; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.209, no:2695.

Bu, takke meselesi, kavuk meselesi, hırka meselesi değildir.

“—Bana hocamdan hırka hediye geldi, tamam, ben şeyh oldum.”

Şeyh olmayı kolay mı sanıyorsun sen! Sen önce bir derviş ol! Direk gibi nefsin varken, nerede kaldı gayrıya himmet ede.

Kendisi muhtâc-ı himmet bir dede,
Nerde kaldı gayrıya himmet ede.

Herkes şeyh olmak arzusunda… Bir derviş ol bakalım! Edebe riayet etmeyi öğren. Allah’ın huzurunda olduğunu, O’nun seni gördüğünü, kalbinden geçenleri bildiğini düşün, kalbini temiz eyle, bakalım.

Dün akşam akrabadan birisinin evine gittik. Basmış teybin düğmesine, bizim normal konuşmalarımızı almış. Ben de gittim, banyoda abdest alıyorum. Dışarıdan baktım, benim sesim kulağıma geliyor. Ne söylemişsem hepsini banda kaydetmiş.

Şimdi buna gülelim mi ağlayalım mı?

Allah her şeyimizi kaydediyor. Güzel şey söylemişsek, ne âlâ! Ama bir de günah, isyan, kabahat, kusur utanç verici durumsa ne olacak? Her şeyimiz hem de görüntülü olarak tesbit ediliyorsa? Hem sözlerimiz hem de işlerimiz tesbit ediliyorsa, o zaman halimiz ne olacak?

“—O zaman ben her halime dikkat edeyim. Her an uyanık bulunayım.”

İşte şimdi Nakşî Tarikatı’nın birinci prensibine geldin:

(*Hûş der dem*) “Her nefes alışverişte şuurlu olmak.”

Sen daha yeni yeni dervişliğe geliyorsun. Dur bakalım! Şeyh olmak nerede! Meseleyi daha yeni anladın. Her anında uyanık olacaksın, yaptığın her işin Allah tarafından görüldüğünü, kaydedildiğini bilerek yaptığın işe dikkat edeceksin.

Allah yardım eylesin... Sevdiği kul eylesin... Günahlardan uzak eylesin… Nefse, şeytana uydurmasın... Bizleri mahşer halkına rezil, rüsva eylemesin…

e. Kulluğu Güzel Yap!

Ma’kıl ibn-i Yesâr RA’dan rivayet edilmiş bir hadîs-i kudsî. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş k*i:*[70]

يَقُولُ رَبُّكُمْ: يَا ابْنَ آدَمَ ، تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمْلأْ قَلْبَكَ غِنًى ، وَأَمْلأْ يَدَيْكَ رِزْقًا ؛ يَا ابْنَ آدَمَ ، لاَ تُبَاعِدْ مِنِّى فَأَمْلأْ قَلْبَكَ فَقْرًا ، وَأَمْلأْ يَدَيْكَ شُغْلاً

(طب. ك. عن معقل بن يسار)

RE. 517/1 (*Yekùlü rabbüküm: Ye’bne âdeme, teferrağ li-ibâdetî, emle’ kalbeke gınen, ve emle’ yedeyke rızkan: yebne âdeme, lâ tübâid minnî, feemle’ kalbeke fakran, ve emle’ yedeyke şuğlen.*)

(*Yekùlü rabbüküm*) “Sizin Rabbiniz buyuruyor ki: (*Ye’bne âdeme*) Ey Âdemoğlu! Ey insan, ey Hz. Âdem’in evlâdı olan kul! (*Teferrağ li-ibâdetî*) “Sen, benim kulluğum için içindeki şeyleri sil, çıkar! Kendini konsantre et, topla, içindekileri boşalt. Benim ibadetim, kulluğum için lüzumsuz şeyleri at bakalım!

Böyle yaparsa ne olur? (*Emle’ kalbeke gınen*) “O zaman senin gönlünü, kalbini ben zenginlik doldururum.”

“Sen benim için içindeki mâlâyâni, boş, lüzumsuz şeyleri sürüp çıkartıp kalbini pak edersen, o zaman ben senin kalbini mânevî bakımdan zenginlik doldururum, zinetlendiririm. (*Ve emle’ yedeyke rızkan*) Ve elini de rızık doldururum.”

O zaman anlaşıldı ki *teferrağ*; “Benim ibadetim için boşalt.” demesinin iki mânası var:

“—Bir, içini lüzumsuz duygulardan, düşüncelerden, kalbini fesat, fitne hislerden, kötü huylardan temizle… Bir de boş şeylerle uğraşmaktan vazgeç de biraz benim ibadetime zaman ayır!”

“—Çok işim var.”

---

[70] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.362, no:7926; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.216, no:500; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.505, no:18040; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.301; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.II, s.303; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.939, no:43614; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.224, no:27026.

Ne işin var? Plaja gidecek, eğlenecek, televizyon seyredecek, yatacak, uyuyacak, pikniğe gidecek, arkadaşlarıyla kahvede sohbet edecek, lokalde oturacak vs. Çok işi varmış, kimi kandırıyorsun?

Genel müdürün kapısına gidiyorsun, "İçeride toplantı var." diyorlar. Giriyorsun, bakıyorsun, ne toplantısı; oturmuşlar, kahve içiyorlar. Kapıda levha:

"—Çok mühim toplantı var!"

Ne toplantısı; dışarıdan öyle görünüyor.

Allah her şeyi, her hâlimizi biliyor. Sen zamanını Allah'ın ibadetine bir tahsis et, bir ayır, ona zamanını bir ver o zaman Allah iki şey yapar:

1. Gönlünü zenginlik doldurur.

2. Elini rızık doldurur.

"—Ben çalışamadım, gidemedim." diye rızkın kaçtı sanıyorsun ya, rızkı Allah sana başka yerden verir.

Benim Ankara'da, İstanbul'da tanıdığım kardeşlerim var. Ankara'da bir tanesini çok iyi tanıyorum, biliyorum. Namaz vakti geldi mi dükkânından çıkar, camiye gider. Namazını camide sakin sakin, sünnetiyle, farzıyla, duasıyla, aşr-ı şerîfini dinleyinceye kadar rahat rahat yapar.

Neden?

Bir müşteri giderse bir başka müşteri gelecek. O müşterilerin sonu gelmez ki.

"—Son sünneti kılmayım. Hemen pabucu kapayım, derhal camiden işimin başına…"

Şeytan seni aldatıyor, ibadeti acele getirtiyor. İbadetine biraz zaman ayır. Öğle namazının bir tadını çıkar. Abdestini güzelce al.

"—Yok hocam. Şu sıkışık abdestle bu namazı çıkartırsam yirmi dakika kazanırım."

Olmaz! Git, güzelce rahatla. Tertemiz elini yüzünü yıkadığın zaman ne rahat edeceksin, bak. İçin dışın temizlenecek çünkü bu abdest, insanı hem maddeten hem mânen temizliyor. Sonra namazını doğru düzgün kıl! Sünnetleri kıl.

"—Çok yorgunum hocam! On rekât da çok değil mi?"

Sen onu kıldığın zaman dinleneceksin. Yatsı namazını kılmadan evvel insanın gözlerinin uçlarına kurşun takılmış gibi

uykusu geliyor. Yatsı namazı kılıyorsun, gözler böcek gibi açılıyor.

Neden? Birincisi şeytanın hilesi…

"—Yat, haydi biraz uyu."

Bir yatarsan alimallah sabah namazına kaldırmaz.

"—Gece kalkar kılarsın, daha iyi."

O, şeytanın aldatması.

"—Çok yoruldun, gündüz çok koşturdun, koşturma! Dünya işine o kadar koşturma…"

Bir bahane bulur. O bahaneyi yutarsan, takılırsan, kapılırsan, çok şeyler kaybedersin. İşte Peygamber Efendimiz'in bu hadîs-i şerîfinden anlaşılıyor ki ibadete biraz serbest vakit ayır ve gönlünü de başka şeylerden temizle, çıkar.

Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecelli ede Hak;
Padişah konmaz saraya, hâne ma'mûr olmadan.

Kalbine Allah tecelli edecek. Öyle virâneye tecelli eder mi?

Padişahın mezbeleye, gecekonduya geldiği görülmüş mü? Tertemiz olacak.

Eskiden padişah nereye konaklayacaksa, padişah gelmeden evvel otağcılar giderler, otağ-ı hümâyunu kurarlarmış. Tertemiz halılar, şilteler, sedirler vs. Yanında mutfak faaliyete başlarmış, yemekler vs. hazır. Seferde padişah atından indiği zaman otağına giriverirmiş. Padişahı olmadık bir yerde oturtmayalım, temiz bir yerde olsun diye tedbir alıyorlar.

Kalbin günahlarla, fitne fesatla, kötü düşüncelerle dolu olursa Allah-u Teàlâ Hazretleri oraya tecelli etmez ki! İhsan etmez, lütuflarını göndermez ki!

Kalbini de kötü duygulardan temizleyeceksin. Zamanının da meşguliyetlerini biraz ayıracaksın. Sen şu tarafa, sen şu tarafa diye iki tarafa ayıracaksın… Durun bakalım, ibadet edeceğiz. O arada bir güzel namaz kılacaksın.

Ne olur?

İki şey olur: Allah kalbini mânevî zenginliklerle doldurur. İçin zenginleşir, ruhaniyâtın, mâneviyatın güzelleşir. Bu, bir.

İkincisi, Allah elini de rızıkla doldurur. Yani merak etme, sen Allah'a ibadetini yaptın diye maaşından mahrum kalmazsın,

geçimin dara düşmez. Hadîs-i şerîf, (*Ve emle' yedeyke rızkan*) "Elini de rızık doldurur." diyor.

Rızık, kelimesini biliyorsunuz. *Yed* kelimesinin de "el" mânasına geldiğini biliyorsunuz. "Allah'ın ibadetine zaman ayırırsan, Allah senin iki elini rızıkla da doldurur." buyuruyor.

Sonra, Peygamber Efendimiz'in söylediğine göre, Allah-u Teàlâ Hazretleri ne buyurmuş:

(*Yebne âdeme, lâ tübâid minnî*) "Ey Âdemoğlu, benden uzaklaşma! Yani benim ibadetimden, kulluğumdan uzaklaşma! (*Feemle' kalbeke fakran*) O zaman ben senin kalbini fakirlikle doldururum; (*ve emle' yedeyke şuğlen*) ve iki elini de meşguliyetlerle doldururum."

Hangi birine yetişeceğini şaşırırsın. Feleğin şaşar:

"—Oraya gidecektim, bunu yapacaktım, şu da olmadı, bu da gelmedi... Postaneden telgraf geldi mi? Şunu aldın mı? Malları yükledin mi? Kontrolünü yaptın mı?"

Şeytan sana kıs kıs güler. Sen oradan namazdan biraz vakti kırpıp buraya bakayım dedin, Allah sana bir meşguliyet salar, namazların hiçbirini kılmasan bitmez o iş. Sen orada sünnetin zamanını kâr mı ettin sanıyorsun? Sen ibadetin vaktinden tasarruf edince Allah bu tarafa bir meşguliyet yığar, feleğini şaşırırsın.

Eğer Allah yolunda gidersen Allah hem gönlüne zenginlik hem eline rızık veriyor. Rahatlık oluyor. Ama kendi hesabına göre Allah'ın ibadetinden uzaklaşır, Allah'a kulluktan geri durursan...

Neden geri duruyor? "Çok meşguliyetim var. Ben genel müdürüm. Fabrika sahibiyim. Şu kadar malım var. Sizin gibi boşta gezen, hayta, aylak filan değilim."

Seni Allah onlara esir etmiş. Sen onlardan biraz kesil. Oralara vekiller vs. tayin et, zenginsen her işe kendin koşma! Ağalar, kendileri gidip mutfakta bulaşık yıkar mı? Hizmetçisi vs. var. Sen biraz oralara adam koy, kendin camiye gel, Allah'a ibadete koş, Allah'ın dinine hizmet etmeye gel.

Fakir, Allah'ın dinine hizmet edemiyor; parası yok. Zengin, Allah'ın dinine hizmet edemiyor; işi çok. Bu Allah'ın dinine kim yardım edecek? Mezardan dedelerimiz mi kalkacak? Ellerinde mızraklar, kılıçlar, kalkanlar, "Yâ Allah!" diye kâfirlerle onlar

uğraşacak! Sen yine fabrikada, işyerinde kazancına devam!..

Yazın nasıl gezmeye, tatile fırsatı buluyorsun? Eğlenceye zamanı nasıl buluyorsun? Sinemadaki filmi seyretmeye vakti nasıl buluyorsun? Kendi kendimizi aldatmayalım.

Hadîs-i şerîfi bir daha okuyalım:

"—Rabbiniz buyurur ki: Ey Âdemoğlu! Sen benim ibadetim için içini, dışını, çevreni, zamanını biraz boşalt! Ben de senin kalbini zenginlik, iki elini de rızık doldurayım.

Ey Âdemoğlu! Benim ibadetlerimi yapmaktan geri durmak sureti ile benden uzaklaşma. O zaman senin kalbini fakirlik, iki elini de meşgale doldururum. Hangi işe, hangi meşguliyete koşturacağını şaşırırsın."

Bu da bir mânevî kanundur. Yavaş yavaş mânevî kanunları öğrenin. İnsan ibadetten geri kaldığı zaman, işlerini bitirecek bir zaman kazanmaz. Şeytan talebeyi de, tüccarı da böyle aldatır.

Talebeye der ki:

"—Oraya gidersen derslerine çalışamazsın, imtihandan muvaffak olamazsın."

Hayır! Sen camiye git, namazını kıl, ibadetini yap. Allah senin zihnine açıklık verir. Başka yerden yardım eder, o iş olur. Sen camiye git, vazifeni yap, Allah senin işini kolaylaştırır. O meşguliyeti kendisi halleder. Adam sana problem olmaz, müşterin sana koşarak gelir, vermeyeceği parayı Allah ona verdirtir. İşini kolaylaştırır.

Bak, meşguliyetin çokluğu, iki elinin iş dolu olması Allah'ın insana bir cezasıymış. Önünde dört tane telefon, bir birisi çalıyor, bir ötekisi çalıyor, hangi birine cevap vereceğini şaşırıyor.

Neden? Allah ona ceza veriyor. Genel müdür olmuş ama namaza Cuma'ya gelmiyor. İşte çapına uygun ceza…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

21. 08. 1988 – İskenderpaşa Camii

11. HASTALIKLAR VE DUALAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Ve şefîi'l-müznibîn, muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emma ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtihâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atün dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ve âlihi'l-ahyâr...

Ve an àişete radıya'llahu anhâ ennehû kàle:

كَانَ إِذَا اشْتَكَى ، رَقَاهُ جِبْرِيلُ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ يُبْرِيكَ ، مِنْ كُلِّ

دَاءٍ يَشْفِيكَ ، وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ، وَ شَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ

(م. عن عائشة)

RE. 525/12 (*Kâne ize'ştekâ, rakâhu cibrîlu, kàle: Bi'smi'llâhi yübrîke, min külli dâin yeşfîke, ve min şerri hàsidin izâ hasede, ve şerri külli zî aynin.*)

Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Uzun bir zaman sizlere Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerini okuma şerefinden uzak kaldım.

İslâm'ın bayrağı, ilmin sancağı ayakta dursun, onu tutup kaldıracak insanları Allah başımızdan eksik etmesin. Allah ilmi ve alimi seven, ilmiyle âmil olan, Allah'ın rızasını kazanan böylece cennetine ve cemaline nail ve mazhar olan kullardan eylesin...

Rasûlüllah SAS Efendimiz, bizim nümûne-i imtisâlimizdir. En başta gelen örnek insandır. İnsanların en üstünüdür. Gelmişin, geleceğin efendisidir. O bakımdan, onun her hareketi bizim için bir işarettir, bir beşarettir. Elbette ona uyacağız.

Rabbimiz Peygamber Efendimiz'in sünnetine uymak suretiyle şehid sevapları kazanan bahtiyarların zümresine cümlemizi dâhil eylesin...

Dersimize başlamadan önce Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye; ve onun cümle âl'inin, pak ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye;

Ümmet-i Muhammed'in Peygamber SAS'den sonra irşâdıyla vazifeli sâdât ve meşâyih-i turuk-i aliyyemizin cümlesine hediye olsun diye;

Bu beldeleri "Allah, Allah!.." diye fethetmiş olan, canlarını mallarını ve her türlü müktesebatını ortaya koymuş olan şehidlerin, fatihlerin, gazilerini cümlesinin ve onların serdarı cennet mekân Fatih Sultan Mehmed Han'ın ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde oturup ibadet ettiğimiz, ilim öğrendiğimiz, vaaz ettiğimiz, hadis okuduğumuz caminin bânîsi İskender Paşa'nın ruhuna hediye olsun diye; bu camiyi zaman zaman tamir, tevsî ve tecdid etmiş olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarının şâd olması için;

Hz. Âdem Atamız'dan Peygamber Efendimiz'e (*salevâtu'llàhi aleyhim ecmaîn*) kadar gelmiş geçmiş cümle mürselînin ruhlarına hediye olsun diye, cümle evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye ve o zamandan bu zamana dünyada yaşamış, gelmiş geçmiş mü'minlere dereceleri üzere hediye olsun diye –Rabbimiz'in keremi çoktur. Bizim azımızı çoğa sayar hepsine ikram eder; bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım:

....

a. Hastaya Okunacak Bir Dua

Rabbimiz bizi sevdiği kullarının yolundan, izinden, zümresinden ayırmasın...

Râmûzü'l- Ehâdîs isimli kitabımızın 525.sayfasının 12. hadîs-i şerîfi ve devamını okuyacağız. Hz. Âişe Validemiz'den rivâyet ediliyor. Müslim isimli meşhur hadis aliminin kitabında geçiyor.

Hz. Aişe RA buyurmuşlar ki:[71]

كَانَ إِذَا اشْتَكَى ، رَقَاهُ جِبْرِيلُ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ يُبْرِيكَ ، مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ ، وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ، وَ شَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ

(م. عن عائشة)

RE. 525/12 (*Kâne ize'ştekâ, rakâhu cibrîlu*) "Peygamber SAS Efendimiz rahatsızlandığı zaman, Cebrâil AS ona okurdu. Meleklerin başı, serdarı Cebrâil AS, şifa olsun diye ona okurdu. (*Kàle*) Derdi ki:

بِسْمِ اللهِ يُبْرِيكَ ، مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ ، وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ، وَشَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ

(*Bi'smi'llâhi yübrîke*) "Sana şifa verecek, seni hastalıklardan berî kılacak olan Allah'ın adıyla sana okuyorum. Seni sıhhatli edecek Allah'ın adıyla okuyorum. (*Min külli dâin yeşfîke*) Seni her türlü hastalıktan şifaya kavuşturacak olan Allah'ın adıyla okuyorum. (*Ve min şerri hâsidin izâ hasede*) Kıskanan insanın kıskançlığından hâsıl olacak şerden seni korusun diye; (*ve şerri külli zî aynin*) gözü, nazarı değen her insanın şerrinden seni korusun diye; hasetçinin hasedinden ve türlü hastalıktan seni koruyacak olan Allah'a iltica ediyorum! Onun adıyla sana

---

71 Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.172, no:4055; Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.160, no:25311; İshak ibn-i Râhaveyh, Müsned, c.III, s.1005, no:1743; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.344, no:1720; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.189, no:8438; İbn-i Sa'd, *Tabâkat*, c.II, s.213; Hz. Aişe RA'dan,

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.134, no:18364.

okuyorum!"

Cebrâil AS'ın Peygamber Efendimiz'e ettiği bu duayı öğrenelim, hastalarımıza okuyalım! Çünkü bu hadîs-i şerîften de öğreniyoruz ki, insana şifayı ancak Allah verir. O dilerse verir; dilemezse doktorlar, ilaçlar bir şey yapamaz. Dünyanın bütün doktorları bir araya gelse, insanın yarasına ondan başka kimse merhem veremez. Ancak o şifa verir, bunu bilmemiz lazım!

Bizde halk arasında çok atasözü var. Çok güzel sözler var, çok yanlış sözler de var:

"—Onun işi Allah'a kalmıştır." diyorlar.

Başka zaman başka türlü müydü?

"—O adam Allahlık..." diyorlar.

Olmayan insan mı var?

"—Dua ile bu iş olmaz, oturmuş dua ediyorsun." diyorlar.

Allah kabul etmezse, senin gayretin para eder mi? Her şey Allah'tan... Bir insan hakkıyla Allah'a tevekkül etti mi Allah ona yeter, başka bir vasıta aramaya ihtiyaç bıraktırmaz. Dertliyse deva verir, hasta ise şifa verir; müşkül işini âsân eder, sıkıntılardan feraha çıkarır. Sevindirir, gözünü şenlendirir.

Eğer Allah dilemezse, bütün gayretleri boşa gider. Her şey Allah'tan... Her şeyin Allah'tan olduğunu insanlar duyuyorlar, söylüyorlar ama, öyle hareket etmiyorlar. Gönüllerine inmiyor bu söz. Her şey Allah'tan!..

Yaşatan kim? Allah... Öldüren kim? Allah... Kurtaran kim? Allah... Belayı getiren kim? Allah... Hastalığı getiren kim? Allah... Kaldıran kim? Allah... Yükselten kim? Allah... Alçaltan kim? Allah... Aziz kılan kim? Allah... Hor ve zelil eden kim? Allah...

O zaman Allah'a dayan, Allah'a sarıl, Allah'ın kulu ol, emrini tut; hakiki iman budur.

"—Düşmanlar toplanmışlar, geliyorlar, sizi tepeleyecekler!" denilince, mü'minler şöyle dediler:

"—Gelirlerse gelsinler;

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ (آل عمران:١٧٣)

(*Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl*) "Allah bize yeter, biz ona

tevekkül etmişiz; o ne iyi vekildir.” (Âl-i İmran, 3/173)

İşte bu imana sahip olmalıyız.

“—İçki satmasam dükkânımda kâr edemem, çoluk çocuğu nasıl geçindireceğim?” diyor.

Yazıklar olsun sana! Anlamadın mı rızkını Allah’ın verdiğini. Bilemedin mi kârın zararın Allah’tan geldiğini.

“—Hocam aklımı kullandım, gık demedim. Öyle yapmasaydım canım tehlikeye girerdi.”

Bilmiyor musun yaşatan da Allah, öldüren de Allah!..

Cihan harbinde, Filistin cephesinde, birlikler arası postacılık yapan bir şahıs [Cevat Rifat Atilhan] diyor ki... Biz ziyaretine gittik. Baktık evin alt katında oturuyor. Evinin camları kocaman, demir parmaklık bile yok. Bizim arkadaşlardan birisi dedi ki:

“—Üstad, sen meşhursun. Yahudilere çatıyorsun, Siyonizm’in aleyhinde kitap yazıyorsun, söylüyorsun... Düşmanın çoktur. Camlara demir bile koymamışşın?’

Dedi ki:

“—Çocuklar! Allah insanı öldürmezse, kimse öldüremez. Ben I. Cihan Harbi’nde birliklerin arasında haberci subayıydım. Bir birlikten başka birliğe giderken, bombalar başımın üstünden, gözümün önünden geçer giderdi, bak hâlâ sağım!” dedi.

Hàlid ibn-i Velid RA ashab-ı kiramdan. Suriye’de Humus muydu, Hama mıydı? Karıştırıyorum, camisi var orada, Humus’ta. Caminin önünde bir abidesi var. Abideye yazmışlar, diyor ki:[72]

لَقَدْ شَهِدْتُ مِائَةَ زَحْفٍ ، وَمَا فِي بَدَنِي مَوْضِعُ شِبْرٍ إِلاَّ وَفِيهِ ضَرْبَةُ سَيْفٍ ، أَوْ طَعْنَةُ رُمْحٍ ، أَوْ رُمْيَةُ سَهْمٍ ؛ ثُمَّ هَا أَنَا أَمُوتُ عَلَى فِرَاشِي كَمَا يَمُوتُ الْعِيرُ ، فَلاَ نَامَتْ أَعْيُنُ الْجُبَنَاءِ !

---

72 İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.313; İbn-i Abdilber, *el-İstîâb*, c.I, s.127.

(*Lekad şehidtü miete zahfin*) “Yüz tane savaşa girdim.” diyor. Kolay değil... (*Ve mâ fî bedenî mevdıu şibrin illâ ve fîhi darbetü seyfin, ev ta’netü rumhin, ev rumyetü sehmin*) “Şu vücudumda bir kılıç darbesi, bir ok veya bir mızrak yarası olmayan bir karış yer bulamazsın!” diyor.

(*Ve hâ ene emûtü alâ firâşî kemâ yemûtü’l-îru*) “İşte görün, şimdi yatağımda ölüyorum!” diyor.

Vücudum harplerde aldığım yaralardan delik deşik demek istiyor yani. Vücudumun her tarafında bir yaralanma izi var. Ama işte gene yatağımda ölüyorum diyor. İşte gene yatağımda ölüyorum diyor bak o kadar harbe girmiş, çıkmış. Gene yatağımda ölüyorum diyor.

فَلاَ نَامَتْ أَعْيُنُ الْجُبَنَاءَ !

(*Felâ nâmet a’yünü’l-cübenâ’*) “Korkakların gözleri açılsın,

uyumasın, gözlerini yummasınlar. Gözlerini açsınlar, bak Allah öldürmedi mi, insan ölmüyor!” diyor.

Öldüren Allah, yaşatan Allah... Kimseden korkma! Allah’a dayan, Allah’a güven, Allah’a kulluk et!

Dedelerimiz korksaydı bu diyarları fethedebilirler miydi? Fatih Sultan Mehmed burayı alabilir miydi?

Surları muhasara etmiş, iki aya yaklaşmış fetih olmuyor. Toplamış askeri demiş ki:

“—İçinizde haram yiyen varsa, ordumdan çıksın gitsin! Acaba ondan mı fetih müyesser olmuyor.”

Hiç kimse ayrılmamış. Neden? Çünkü hepsi helâl yemeye azmetmiş. Hepsi Allah yolunda can vermeye azmetmiş. Hepsi Allah ehli insanlar. Hepsi Allah’ın has kulları... Onun için, o şuura dönmek zorundayız.

“—Ah! Fatih Sultan Mehmed’in zamanı ne hoş zamanmış. Kanûnî’nin zamanı ne muhteşem zamanmış. Ordularımız kalkarmış, Almanya’ya sefere gidermiş.”

Yine öyle olmak istiyorsan o ruha sahip ol!

Filistin’de Yahudilere diyorlarmış ki:

“—Siz bu zulmü yapıyorsunuz ama, bu müslümanlar sizi tepeleyecek, hepinizi öldürecek.”

Hadîs-i şerîfte böyle bildiriliyor. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde:

“—Her ağaç ve her taş; ‘Ey Müslüman! Arkamda bir yahudi var, gel onu da öldür!’ diyecek.” diyor. Biz sizi haklayacağız.” diyolarmış da, Yahudiler:

“—Ne siz o anlatılan Müslümanlarsınız, ne de biz o yahudileriz.” diyorlarmış.

Yani, “Siz o müslümanlar değilsiniz.” diye bize hakaret ediyorlar. O müslümanlar olmayınca, bacak kadar yahudi, karış kadar cüce, filanca mikrop, falanca haşerat, kabadayılık yapar. O ruha sahip olunca ödü kopar.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

“—Allah bana öyle bir hasse, öyle bir özellik verdi ki, bir ay mesafedeki düşmanımın kalbine benim korkum gider. O tir tir titrer.”

Peygamber Efendimiz'in korkusundan bir ay mesafedeki düşmanın kalbi küt küt atardı. Neden? Çünkü Peygamber Efendimiz, Allah'ın sevgili kulu.

Has ve sevgili kullardan bütün düşmanlar korkar. Bir tane müslümandan ödleri patlar. Hakikaten bir tane müslüman da kaç kişinin yapamayacağı işi yapar. İşte o imana dönmek zorundayız. Cebine para dolduğu zaman, dünyalık keyfin tıkırında olduğu zaman hiç önemsemiyorsan yazıklar olsun sana! Allah'ın yardımı o zaman gelmez.

Tevbe, istiğfar ve *Lâ ilâhe illa'llah* sözü Allah'ın gazabının kullarının üzerine gelmesine daima mâni olur. Ne zamana kadar?

Dünyalığı ele bol bol gelirken, ahiretin gittiğine aldırmadığı zamana kadar. O halete düştü mü, o zaman *Lâ ilâhe illa'llah* dese de Allah ona yardım etmez. Allah'ın belası, cezası, kahrı, gazabı onun üzerine balyoz gibi iner. Hadîs-i şerîflerde böyle bildiriliyor. Dileyelim ki bu zaman, o zaman olmasın.

Millet, "Turiste hizmetçilik edeceğim, turistten para kazanacağım!" diye dinini imanını sattı, haramları yedi. Her türlü kötülükler yapılıyor. Nerede çok turist varsa orada örfümüz, ahlâkımız, dinimiz, imanımız gidiyor. "Para geliyor ya ne olursa olsun!" zihniyeti. Allah saklasın; Allah'ın kahır ve gazabı oraya gelir.

Onun için, sakın ha dünyanız tıkırında olduğu zaman, ahiret de elden gidince gevşeklik yapmayın. Ahiret elden gitmesin diye asıl derdiniz, gamınız, tasanız, düşünceniz o olsun.

"—Ah, bugün namazı cemaatle kılamadım. Niye tesbihimi çekemedim. Niye Kur'ân-ı Kerîm'i okuyamadım. Niye evlâdımı Allah yolunda yetiştiremedim. Niye helâl bir kazanç yolu sağlayamadım. Niye şu hadîse uyamadım. Niye şu âyetin emrini tutamadım…"

Derdimiz tasamız bu olmalı. Derdimiz tasamız para pul olunca bak Allah nasıl %85 enflasyon veriyor. Yani senin cebindeki 100 liranın 85 lirası havaya gidiyor. Sen misin dünyaya sımsıkı sarılan, materyalist, maddeci, menfaatperest, para canlısı olan, din ne olursa olsun aldırmayıp "Para gelsin yeter ki, para para…" diyen, al sana %85 ceza…

“—Kırk liranın bir lirasını zekât olarak vermez misin? Zalim! Al sana yüz liranın seksen beş, doksan lirasını alıyorum. On lira kalıyor sana.”

İbret almıyor musunuz?

Allah cümlemize akıl fikir ihsan eylesin... Cümlemizi ahireti tercih eden, rızasını tercih eden kullardan eylesin… Menfaat de Allah’tan, kâr da Allah’tan, ceza da Allah’tan... Matrak pataklama aleti, sopa demek. Sopa da Allah’tan... Sen başka yerden mi sanıyorsun.

Adamın biri yolda gidiyormuş. Biri gelmiş, arkadan ensesine bir tane patlatmış. Dönüp bakmış. İzbandut gibi birisi sırıtıp duruyor.

“—Ne bakıyorsun, tokat Allah’tan geldi.” demiş.

“—Biliyorum da kimi vesile etti, ona bakıyorum.” demiş.

Allah bir izbandutu vesile eder. Bazen bir izbandutu sana muhafız eder, korutturur. Bazen de bir izbandutu musallat eder, seni yere çaldırır. Sen kazanmayı, kaybetmeyi, sefa sürmeyi, gam çekmeyi başka şeyden mi sanıyorsun?

Hadîs-i şerîften öğren! Bak Cebrâil AS Peygamber Efendimiz’e dua okurken ne diyor:

“—Her şey Allah’tan... Sopa da, ceza da, koruma da, zafer de, mağlubiyet de Allah’tan...”

Sen kendine güvenirsen, kibirlenirsen, Allah’ın yolunu bırakırsan böyle olur. Ceza da ondan...

Yüzde 85 enflasyon ne demek? “100 liranın 85 lirası, bir sene içinde senin cebinden gidiyor.” demek. “Senenin başında 1.000 liran varsa 850 lira elden gidiyor.” demek. Az bir ceza mı?

Trafik polisi durdurup birazcık ceza yazdı mı yüreğin cız ediyor. Vergiden biraz zamlı bir şey geldi mi, yüreğin cız ediyor. Domatesin biraz daha ucuzunu bulmak için pazarda ne kadar dolaşıyorsun. Paranın o kadarı bir çırpıda gidiyor. Sen misin maddeye tapan, sen misin parayı dinden öne alan, al buyur bakalım, çek cezayı...

Turist gelecek, memleket kalkınacak. Çok para gelecek. Hadi bakalım sen turizmden yüzde 85 gelir sağlayabiliyor musun? El alemin ne kadar kötü erkeği, kadını varsa memlekete dolduruyorsun. İçkiler fıçılarla... Ondan sonra turist gelecek.

Bir rapor okudum. Diyor ki: Avrupa'nın ihtiyarlarına şehir yapacaklarmış. Yaşlıları, emeklileri gelecekmiş:

"—Türkiye ucuz bir ülke! Buradan her birinize 2,5 Türk hizmetçi düşüyor." diyorlarmış.

Biz hizmetçi miyiz ya! Kuru ekmek yerim, tuza banarım, ağaç kabuğu kemiririm, yine de gâvura hizmetçilik etmem!

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Yolda yürürken onu kenara çekilmek zorunda bırakın!"

Müslümanın izzeti var. Müslüman gider de başkasına hizmet eder mi?

Her şeyi değiştirdiler. Fikirler, değerler, kıymetler, kanaatler, zevkler hepsi değişti, her şey tersine döndü. Şimdi o makbul oldu. Adam içki içecek. Bizimki ona hizmetçilik edecek. İçkiden sonra kusacak, bizimkisi gidecek temizleyecek. Rezalet edecek, ondan sonra sen onun çöpünü alacaksın. O denizde güneşlenecek. Balığı yiyecek, kılçığını atacak. Aman ne ala kalkınma!

Peygamber Efendimiz rahatsızlandığı zaman… Peygamber rahatsızlanır mı? Rahatsızlanır. Allah verince olur. Hastalık bir bakıma çok büyük sevapların kazanılmasına vesile oluyor. İnşaallah Allah, bizleri de öyle hasta etmiş olsun.

"—Hastanın uykusu ibadet, iniltisi tesbihtir. Ameli makbuldür. Sıhhatinde yaptığı şimdi yapamadığı ibadetleri yapılmış gibi defterine yazılmaya devam eder. Duası makbuldür. Hastalıktan kalkıp da gezindiği zamanda anasından doğduğu gün gibi temiz pak olur."

Bu kadar mükâfat olunca insanın hasta olası geliyor ama Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Allah'tan sağlık, afiyet isteyin!"

O yüzden hastalık istemiyoruz.

Birisi:

"—Yâ Rabbi! Bana ahirette vereceğin sıkıntıları, gamları, kederleri şu fâni dünyada ver, ahirette rahat edeyim!" demiş.

Bu da bir mantık. Böyle dua etmiş, hastalanmış. Peygamber Efendimiz SAS ziyaretine gitmiş. Hastalıktan küçülmüş, âdetâ kuş yavrusu gibi kalmış. Peygamber Efendimiz sormuş:

"—Sen Allah'a dua etmesini bilmez miydin?"

“—Bilirim, yâ Rasûlallah! Bilirim de, ‘Bana ahirette vereceğini dünyada ver yâ Rabbi!’ dedim.” diyor.

Yanlış dua etmiş. Peygamber Efendimiz ona:

“—Öyle dua etme! Allah’tan dünyada ve ahirette afiyet iste. Hem dinin salim olsun, yanlış bir inanç, yanlış bir fikir veya günah sahibi olma; hem dünyan mâmur olsun. Vücudun sıhhatli, başın esen olsun, gamdan kederden uzak ol; hem de ahiretin mâmur olsun. Cennete gir. Cehenneme düşme, başın derde girmesin.” buyurdu.

Başka bir hadis-i şerifte de Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[73]

سَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ (ك. عن جابر)

(*Selu’llàhe’l-àfiyete*) “Allah’tan afiyet isteyin!”

Onun için afiyet iste... Ama afiyet isteyip dururken bir hastalık geldi, bir sıkıntı geldi. O da bir imtihan. Sabredersen o mükâfatları alırsın.

Bağırırsan, çağırırsan, üzülürsen, isyan edersen o zaman alamazsın. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir. Allah sabredenleri sever, sevdiği kul olursun. İnsanın başına bir hal gelirse başka yerden değil, Allah’tan geliyor. Onun için sabredin. Bir hastalık gelirse Allah’tan; sabredin, ecir bekleyin.

Peygamber Efendimiz’e de hastalık gelir, gelmiş. Başka peygamberlere de gelmiş. “Derecesi artsın veyahut ibret olsun, insanlar hastalık halinde nasıl davranacağını öğrensin.” diye gelmiştir.

Peygamber Efendimiz ne kadar sabırlıydı, nasıl hareket etti? Nümune olacak. Çünkü o insanların nümunesi... Başına her çeşit hal gelebilecek olan insanların nümunesi...

b. Çörek Otu ve Balla Tedavi

---

[73] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.40, no:4342; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.II, s.65, no:790; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.615, no:10906; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XVI, s.36, no:16146.

Peygamber Efendimiz hastalandığı zaman ne yaparmış? Hatîb-i Bağdâdî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayeti şöyle:[74]

كَانَ إِذَا اشْتَكَى ، اقْتَمَحَ كَفًّا مِنْ شُونِيزٍ ، وَشَرِبَ عَلَيْهِ مَاءُ زَمْزَمَ وَعَسَلاً (خط. عن أنس)

RE. 525/13 (*Kâne ize'ştekâ, iktemeha keffen min şûnîzin, ve şeribe aleyhi mâu zemzem ve aselâ.*) "Rahatsızlandıkları zaman, çörek otundan bir avuç alırdı, su ve balla içerdi."

Çörek otu, kara ot dedikleri şey. Hani simidin üstündeki susamın karası, susam gibi... Bazı çöreklerin üzerinde olur. Çörek otundan bir avuç alır ve su ile balla içermiş.

Çörek otu şifalıdır. Başka bir hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[75]

الحَبَّةُ السَّوْدَاءُ فِيهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلاَّ الْمَوْتَ

(أبو نعيم في الطب عن بريدة)

(*El-habbetü's-sevdâü fîhâ şifâün min külli dâin ille'l-mevte*) "Çörek otunda ölümden başka her hastalığa şifa vardır."

Çok şifalı. Çörek otu yiyip de hâli düzelenler var.

---

[74] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.342, no:259; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

[75] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVII, s.449, no:5256; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.234, no:4104; Tirmizî, *Sünen*, c.VİI, s.355, no:1964; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.250, no:3438; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7285; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.435, no:6071; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.373, no:7579; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.345, no:19351; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.251, no:3439; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.XVII, s.448, no:5255; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.252, no:3440; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.39, no:105; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.39, no:28251-28255.

Babam anlatır hep; Suud'lu bir alim varmış, basur illetine müptelaymış. Almanyalara gitmiş. Durumu fena imiş, ameliyat olacakmış. Muayene olmuş. İlaçla geçmez, ameliyat edeceğiz demişler. O da bir hafta çörek otuna devam etmiş.

"—Peygamber Efendimiz methediyor, bunu içeyim." demiş.

Bir hafta sonra doktora gitmiş. Doktor;

"Aşk olsun. Hem bana geldin hem de ameliyatı başkasına yaptırmışsın." demiş. Hastalık yok olmuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kadirdir. Çörek otunun içine çok şifa koymuş, mâlumunuz olsun. Evinizde sofranızda bulunsun. Tuz bulunuyor, biber bulunuyor, çörek otu da bulunsun, sabah akşam yiyin. Peygamber Efendimiz'in methettiği bir şey.

"—Eline alır, bal ve suyla içerdi." diye buradan okuyoruz.

Enes RA, böyle rivayet etmiş.

c. Baş Ağrısı İçin Hacamat

Sayfanın 14. hadîs-i şerifi. Taberânî Ebû Râfî'nin hanımı

Selmâ'dan rivayet etmiş:[76]

كانَ إِذَا اشْتَكَى أَحَدٌ رَأْسهُ ، قَالَ: اِذْهَبْ ، فَاحْتَجِمْ ! وَإِذَا اشْتَكَى رِجْلَهُ ، قَالَ: اِذْهَبْ ، فَاخْضُبْهَا بِالْحِنَّاءِ (طب. عن سلمى ، امرأة أبي رافع)

RE. 525/14 (*Kâne ize'ştekâ ehadün re'sehû, kàle: İzheb fa'htecim! Ve ize'ştekâ riclehû, kàle: İzheb fa'hdubhâ bi'l-hınnâi.*)

(*Kâne ize'ştekâ ehadün re'sehû*) "Birisi Peygamber Efendimiz'e baş ağrısından şikâyet ederse ona: (*İzheb fa'htecim*) 'Git, hacamat ol!' dermiş." Hacamat olmak, kan aldırmak demek, mâlum. "

(*Ve ize'ştekâ riclehû,*) "Ayağından şikâyet ederse; 'Ayağım acıyor yâ Rasûlallah!' derse, (*kàle*) ona da: (*İzheb fa'hdubhâ bi'l-hınnâi*) 'Kına ile ayağını kınala!' dermiş."

Kına, bizim bildiğimiz kına...

Az önceki hadîs-i şerîfte bir şey demeyi unuttum. Amerikalılar çörek otundan ilaç yapıyorlarmış. Bu adamların bir özelliği var, çok çalışıyorlar. Bir de dünyanın her yerini didik didik araştırıyorlar. Bizim haberimizin olmadığından onların haberi oluyor. İnceliyorlar, madenleri buluyorlar. Yeraltına gömülmüş şehirleri buluyorlar.

Yeni kıtaları keşfettiler, adaları buldular. Dünya dar geldi, şimdi yıldızlara doğru gidiyorlar. Çalışıyorlar. Bu çalışma müslümana yakışır. Ama müslüman çalışmamış. Biz onların karşısında yeniliyoruz. Çünkü biz onlar kadar ilme düşkün değiliz, çalışmıyoruz, tembeliz, keyfimize düşkünüz.

Kahvehaneler ağzına kadar dolu... Stadyumlar tıklım tıklım dolu; bayraklar, şapkalar, minderler... Teşkilatlar bir gece önceden gelir, şişme yatağını getirir, gişenin önünde sıraya girer, bekler. Bir

---

[76] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.298, no:755; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.122; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XXIII, s.218, no:7036; Ebû Râfî'nin hanımı Selmâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s131, no:18350.

maç seyredecek… 11 insan bir topun peşinde koşuyor, ötekisi onu yakalamak için uğraşıyor. 20 bin tane, 50 bin tane insan da; "Yaşa, varol, kahrol." diye bağırıyor. Allah akıl fikir versin. Vakitleri o kadar bol ki çekinmeden harcıyor. Bunun sporluğu nerede? Adam taşa otura otura hasta oluyor, hastaneyi boyluyor. 11 kişi, 90 dakika ırgat gibi koşuyor. 35 yaşında saf dışı oluyor. 40 yaşına geldiği zaman, o ağır sporu bırakınca fil gibi oluyor, şişmanlıyor.

Bunun sporluğu nerede?

Ben bazı spor denilenleri spor kabul etmiyorum. Mesela boks. Bunun sporluğu nerede? Ne zalim oyun! O buna vuruyor burnunun direğini kırıyor, bu ona vuruyor çenesini dağıtıyor, dişlerini döküyor. O ona vuruyor beynine felç geliyor, yere düşüyor. Hakem 9'a, 10'a kadar sayıyor. Kalkamıyor, tamam. Sen mağlupsun. Diğerine; "Sen galipsin. İyi ki bu cinayeti işledin." diyor. Bunun sporluğu nerede?

Ötekiler de seyrediyor; ya ya ya, şa şa şa… Paralar filancanın cebine. Bir sürü meraklıyı kışkırtıyorlar. Saçma bir şey, bunun sporla ilgisi yok. Spor insana sağlık kazandırır, düzen kazandırır. Benim kanaatime göre öyle olması lazım.

O adamlar çok çalıştıkları için hadisleri de okuyorlar. Daha güzel baskılar halinde bizim müslümanların kitaplarını neşrediyorlar. İndeksler, önsözler, dipnotlar koyuyorlar, araştırmalar yapıyorlar. Bir de bakıyorsun müslümanın eserini gâvur neşretmiş.

Kur'ân-ı Kerîm fihristi Hollanda'da basılmış. Hadîs-i şerîf indeksi Hollanda'da basılmış. Hem de nasıl bir sistemle. Bir adam başlamış neşretmeye, ölmüş, arkasındaki devam ettirmiş, ölmüş, arkasındaki devam ettirmiş. 40 senede, 50 senede eseri tamamlamışlar ama bitirmişler, bayrağı yere düşürmemişler. Bunlar ibret alınacak şeyler.

Biz müslümanlar bir şey yapamayız, çalışmayız. Dedelerimiz güzel eserler ortaya koymuşlar, koruyamamışız. Camileri koruyamamışız. Camiler gecekondu olmuş, yıkılmış. Bugün oturduğunuz semtleri, civarını düşünün. Kaç tane caminin minaresi yıkık, harabe arsa haline gelmiş.

Nusretiye camisi, mihrabı meydanda bir cami. Cami olduğu mihrabından belli ama yıkılmış. Camileri koruyamayan bir

müslüman topluluğu, yüzde 99'u müslüman…

Ört ki ölem gayrı ben... Yaşayıp ne yapacağım? Müslümanlar ibadethanelerini koruyacak güçten bile mahrum. Bunlardan ne hayır gelir? Dedelerinin kendilerine bıraktıklarını bile koruyamıyorlar.

Memleketlerini koruyamamışlar, vakıflarını koruyamamışlar, camilerini koruyamamışlar, hukuklarını koruyamamışlar. Hindistan'daki paryalar gibi dünyanın her yerinde hor hakir ezilmekte.

Neden? Allah'ın dininden ayrıldığın için ceza. Başka hiçbir şey değil, hiçbir şeyde arama. Ne diyor Rasûlüllah Efendimiz, ne öğütlüyor bize? Ne tavsiye etmişse hepsinin aksini yapmışızdır.

Ama Amerikalı gidip çörek otundan ilaç yapmış. Neden? Hadisi okuyor, çörek otunun şifalı olduğunu gördü. Şimdi o doktor arkadaşlarına söylemeyecek mi?

"—Yahu ben bir ağır hastayı gördüm, bir hafta sonra geldi, başka doktorda ameliyat olmuş sandım. Meğer çörek otu yemiş, bir haftada hastalığı geçmiş."

Heriflerin gözü açık... Biz daha bekleyelim, o orada çörek otundan ilaç yapıyor. Çok değişmemiz lazım! "Hak yoldayız, müslümanız!" diye biz kendi kendimizi aldatıyoruz ama, âdâbımız hak âdâbı değil, işimiz hakça, müslümanca değil... Çok kusurluyuz, düzeltelim! Çok çalışalım, gayret edelim, uğraşalım, didinelim, her türlü iyiliğe sahip olalım, her türlü kötülüğe engel olalım!

Müslümanlık sadece namaz kılmaktan ibaret midir? Hayır.

Sadece Ramazan'da oruç tutmaktan ibaret midir? Hayır.

Sadece hacca gitmekten ibaret midir? Hayır.

Sadece zekât vermekten ibaret midir? Hayır.

Sadece kelime-i şehâdetten ibaret midir? Hayır.

"—Hocam beş şey saydın, ben bunları yapıyorum, ben tam müslümanım."

Hayır! Emr-i mâruf nehy-i ani'l-münker de farz; yapıyor musun? Cihad da farz, yapıyor musun?

Allah'ın emri bölünür mü? Allah'ın kitabının bazı sayfaları iptal mı edilmiş? Allah'ın bazı âyetlerini kabul edip de, bazılarını inkâr mı edeceksin?

Oku bakalım; 32 farz, 54 farz var. O Allah'ın farzı da, bu Allah'ın farzı değil mi? Namaz farz da, emr-i mâruf farz değil mi? Müslümanlığı dar tanıyoruz, ondan sonra Müslümanlık yaptık sanıyoruz. Bir gün hesap vereceğiz. Rabbimiz; "Kulum! Ben sana şu farzı da buyurmuştum, onu neden yapmadın?" derse ne olacak?

Talebenin karnesinde sadece bir dersin notu mu var? 12, 13 tane dersin notu yok mu? Bir tanesinden kötü not alınca sınıfta kalmıyor mu, ikmale kalmıyor mu?

Bizim de Allah'ın farzlarının hepsini tutmamız lazım, İslâm'ı tam öğrenmemiz lazım. Namaz emrini tutup da helal yemek emrine uymazsak olmaz. Haram olan şeyi yersek, yaparsak olmaz. O da Allah'ın emri, bu da Allah'ın emri.

Onun için Müslümanlığımızı tashih edelim. İş işten geçmeden, ömür bitmeden, başımıza Allah'ın cezası gelmeden ıslah olalım. Islah olalım da ölürsek gam yemeyelim.

"—Yâ Rabbi! Senin yolunda yürümeye çalışıyorduk. Vaktimiz geldi, vademiz yetti, ecelimiz geldi hayat bu kadarmış. *Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdûhü ve rasulüh*" diyerek ruhumuzu müsterih olarak teslim edelim. Ama yarım yamalak olmayalım!

d. Küçük Parmağına İp Bağlardı

İbn-i Ömer RA'dan, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'tan rivayet edilmiş:[77]

كانَ إِذَا أَشْفَقَ مِنَ الحَاجَةِ ، يَنْسَاهَا رَبَطَ فِي خِنْصَرِهِ ، أَوْ فِي خَاتَمِهِ الْخَيْطَ (ابن سعد ، والحكيم عن ابن عمر)

RE. 525/15 (*Kane izâ eşfeka mine'l-hâceti, yensâhâ rabata fî hınsırihî, ev fî hàtemihi'l-hayta.*)

---

[77] İbn-i Sa'd, Tabâkat, c.I, s.386; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.149, no:18454; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.423, no:1355; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.180, no:6557.

(*Kane izâ eşfeka mine'l-hâceti*) "Peygamber Efendimiz bir işi, bir hâceti unutmaktan korkarsa, (*yensâhâ rabata fî hınsırihî*) küçük parmağına ip bağlardı, (*ev fî hàtemihi'l-hayta*) veya yüzüğüne ip bağlardı."

O ipi görünce "Şu işim vardı, tamam." derdi. Unutmamak için bir çare. Hani yüzüğü değiştiririz, Peygamber Efendimiz ip bağlarmış.

Sizin de hatırınızda bulunsun. Siz de bir şeyi unutmamak için böyle yapın!

e. Dua Ederken Ellerini Kaldırması

Berâ RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Buyurmuş ki:[78]

كَانَ إِذَا أَصَابَتْهُ شِدَّةٌ فَدَعَا ، رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ

(ع. عن البراء)

RE. 525/16 (*Kane izâ esâbethü şiddetün fedeà, rafea yedeyhi hattâ yurâ beyâzu ibteyhi.*)

(*Kane izâ esâbethü şiddetün fedeà*) "Peygamber Efendimiz'e bir musibet, üzücü, şiddetli bir bela, hadise isabet ederse dua ederdi. (*Rafea yedeyhi hattâ yurâ beyâzu ibteyhi*) Dua ederken iki elini, koltuğunun altının beyazı görünecek kadar kaldırırdı."

Elini çok kaldırdığı için bazen omuzundan ridâsı, hırkası düşerdi.

Çok şiddetli durum olduğu zaman iki elini kaldırırdı. İki koltuk altındaki beyazlıklar görününceye kadar kaldırırdı. Bir savaşta bu tarzda çok candan dua ettiği için, omuzundan hırkası düşmüştü.

f. Göz Hastalığı İçin Dua

Enes RA'dan rivayet edilmiş:[79]

---

[78] İbn-i Hacer, *Metàlibü'l-Âliyye*, c.IX, s.438, no:3428; Berâ ibn-i Âzib RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.71, no:18008; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.180, no:6578.

[79] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.459, no:8272; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.134, no:18365; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.180, no:6579.

كَانَ إِذَا أَصَابَهُ رَمَدٌ أَوْ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِهِ ، دَعَا بِهٰؤُلاَءِ الْكَلِمَاتِ :

اَللّٰهُمَّ مَتِّعْنِي بِبَصَرِي ، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي ، وَأَرِنِي فِي الْعَدُوِّ ثَأْرِي ،

وَانْصُرْنِي عَلٰى مَنْ ظَلَمَنِي (ابن السني ، ك. عن أنس)

RE. 526/1 (*Kâne izâ esàbehû ramedün ev ehaden min ashâbihî, deà bi-hâülâi'l-kelimâti: Allàhümme metti'nî bi-basarî, ve'c'alhu'lvârise minnî, ve erinî fi'l'aduvvi se'rî, ve'nsurnî alâ men zalemenî.*)

(*Kâne izâ esàbehû ramedün*) "Peygamber Efendimiz SAS göz rahatsızlığı olduğu zaman, (*ev ehaden min ashâbihî*) veyahut ashabından birisine bu hastalık geldiği zaman, (*deà bi-hâülâi'l-kelimâti*) şu duayı yapardı."

Suudî Arabistan'da çok görünen bir göz hastalığıdır. Bu göz hastalığı bazen körlüğe kadar yol açar. Çeşitleri var. Gözünde ağrı oluyor, iltihaplanma oluyor. Sonra mikroptan kör oluyor. Kendisinde veyahut ashabından birisinde böyle bir rahatsızlık belirirse, Peygamber SAS şu kelimelerle dua ederdi:

(*Allàhümme metti'nî bi-basarî*) "Ey benim Rabbim, Allah'ım! Gözümü alıp da beni mahrum bırakma. Beni nimetlendir. Yâ Rabbi! Görme nimetinden beni mahrum etme, gözümü kör etme."

(*Ve'c'alhu'lvârise minnî*) Gözümü bana varis kıl! O benden evvel ölmesin. Ömrümün sonuna kadar gözüm görsün. O bana varis olsun. Sağlığımda iken gözümden olup da, âmâ duruma düşmeyeyim!" demek istiyor.

Bazı insanlar âmâ oluyor. Ne olur?

"—Eğer Allah bir insanın çok kıymetli bir uzvu olan gözünü alır, o da sabrederse, Allah ona mükâfat olarak cennetten başka bir mükâfata razı gelmez."

Sahabe-i kiramdan duası makbul bir kimsenin hikâyesini nakledeyim. Bu mübarek zât Aşere-i Mübeşşere'den [Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA]. Dua etse duası makbul olurmuş.

Muhterem kardeşlerim!

Duanın kıymetini bilin! Allah duaları kabul eder.

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ud'ùnî istecib leküm*) "Bana dua edin, duanızı kabul ederim." (Mü'min, 40/60) diyor.

Her şey dua ile olur.

"—İşimiz duaya mı kaldı? Dua etmezsek olmaz mı?" demeyin!

Dua önemli. O mübarek zâtın duası kabul olurmuş. Kim gelse, "Bana dua et!" dese, dua etse; duası kabul olurmuş.

Peygamber Efendimiz'in de öyleydi. Peygamber SAS kime dua etse, duası kabul olurdu.

"—Yâ Rasûlallah! Yağmur yağmıyor, dua et de yağmur yağsın!" deyince bir dua etti, bir hafta yağmur yağdı. Kesilmedi de, bir dahaki hafta:

"—Yâ Rasûlallah! Artık yağmasın..." dediler.

O zaman;

“—Çevremize yağdır yâ Rabbi!” dedi. “Kes!” demedi.
Duası makbul.

Kime dua ederse duası makbul iken, bu mübarek zatın gözlerine körlük gelmiş. Yaşlılık zamanında gözleri görmez olunca, birisi akıl öğretmek istemiş:

“—Biliyoruz ki senin duan makbul. Kendine de dua etsene, gözlerin açılsın!”

“—Allah’ın takdirini gözümün nurundan daha çok seviyorum. Allah öyle takdir etmiş, razıyım.” diyor.

Ama herhalde biliyor, bilmez mi hadisleri? Sabrederse mükâfatının cennet olduğunu bildiğinden aldırmıyor. O bakımdan, Allah herkesi başka çeşit imtihan ediyor.

Bize göz vermiş. Biz şimdi gözden imtihan oluyoruz. Harama bakarsak imtihanı kaybederiz. Kur’an’a bakarsak imtihanı kazanırız. Baktığımız şeyden ibret alırsak, sevap kazanırız. Şerre alet edersek, röntgencilikte kullanırsak, günah...

Remed hastalığı gelince Peygamber Efendimiz;

“—Aman yâ Rabbi, Allah’ım! Beni göz nimetinle nimetlendirmeye devam et! Beni bundan mahrum etme! Bunu bana vâris kıl! Gözüm benden evvel gitmesin, daha sonraya kalsın, bana vâris olsun...” diye dua ederdi.

Hakikaten insanın gözü ne büyük nimet! Yirminci Yüzyıl bilgisine, ilmine göre biraz düşünürse, dikkatle incelerse insan, ne ibretler var.

Gazetelerden okuyorsunuz, reisicumhur bile konuşuyor. Bir organ bağışlama meselesi var. Bir insan ölüyor. Tıbben öldüğü tamamen sabitse, hayattayken de razı olmuşsa gözünü çıkarıyorlar, bir başka hastaya takıyorlar. Demek ki göz insana vâris oluyormuş. Bu hadisten bildik bunu, anladık. Demek ki insan ölüyor da gözü daha canlı kalıyor. Burada Peygamber Efendimiz’in ibâresine dikkat edin;

“—Ömrümün sonuna kadar beni gözümden mahrum etme...” demiyor; “Yâ Rabbi! Gözümü bana varis kıl!” diyor.

Demek ki, gözün ölümden sonra da yaşamaya devam ettiğini biliyor ki böyle dua ediyor. İslâm’ın ne kadar incelikleri var.

Sonra duasının devamında ne dermiş:

(*Ve erinî fi'l'aduvvi se'rî*) "Yâ Rabbi! Benim şu gözüme düşmanımdan intikamımı, ahdimi, ahımı aldığımı göster!"

Düşman, din düşmanı... Kendi nefisi için düşmanlık etmedi. Bütün şahsi düşmanlarının hepsini bağışladı. Din konusunda affetmedi. Din düşmanları ile zalimlerle kâfirlerle müşriklerle çarpıştı. Müşrik imana gelecekse, savaşı kesti.

"—Kalbi fesatsa, hakikaten inanmadan; 'İman ettim.' dediyse hesabı Allah'a. Onun hesabı bana ait değil." dedi.

Birisi bir kâfirle, müşrikle mücadele ederken yatırdı, tam öldüreceği sırada yerdeki, "*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah*" dedi, kelime-i şehadet getirdi. O da kavganın hıncıyla, savaşın kızgınlığı ile vurdu kılıcı, öldürdü.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Kıyamet gününde o "*Lâ ilâhe illa'llah*" diyen insanla senin halin ne olacak?"

O kadar çok söyledi ki... Karşısındaki insan, "*Lâ ilâhe illa'llah*" deyince, kılıcı bırakacaktı.

Peygamber Efendimiz:

"—İnanarak mı '*Lâ ilâhe illa'llah'* dedi, yoksa kurtulmak için mi dedi; orasını Allah bilir." diyor, öldürülmesine razı olmuyor.

Münafık olduğu kendisine bildirilen kimselerden bazılarının kendi evlatları:

"—Bu işi başkasına bırakmayalım, biz öldürelim! Başkası öldürürse kan davası güdüp intikam almaya kalkarlar." dediler.

Peygamber Efendimiz:

"—Hayır!" dedi,

Sahabeden bazıları:

"—Şu münafıkları tepeleyelim yâ Rasûlallah!" deyince;

"—Düşmanlara, 'Muhammed ashabını kesiyor.' dedirtmem." dedi.

Münafıkları bildirmedi. Huzeyfe ibn-i Yemân RA'a söylemiş ama Hz Ömer'e söylememiş. Çünkü Hz Ömer biraz asabiydi. Ona söylememiş de öbürüne söylemiş.

Mûsa AS zamanından bir kıssa okumuştum. Kıtlık oluyor, bela oluyor da;

"—Yâ Rabbi! Bunlar niye oluyor?" diye soruyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

“—Sizin içinizde bir gammaz var. Söz taşıyan, getirip götüren insan var. Ondan dolayı size kıtlık, belâ geliyor.” diyor.

Onun üzerine Mûsa AS;

“—Yâ Rabbi! Onu bize bildir de tepeleyelim, aramızdan atalım.”

“—Yâ Mûsa! Ben kullarıma laf taşımayı, birisinin aleyhinde konuşmayı yasak etmişken, haram etmişken, ben kendim onu yapar mıyım? ‘Şu kulum kötü!’ der miyim?”

Bu rivayeti okudum da kitapta, çok hoşuma gitti. Sonra ortalık düzeliyor. Kıtlık geçiyor.

“—Nasıl oldu yâ Rabbi!” diyor?

“—Bugün o öldü de ondan.” diyor.

“—Kim öldü?” diye anlamak istiyor hemen, bakıyor ki dört-beş cenaze var, yine saklıyor Allah. Hangisiydi belli değil.

Allah’ın settarlığı var ya, günahları örtüyor. Bizim de günahlarımızı örtsün. Nice nice kusurlarımız, günahlarımız var. Kirli bohçalarımızı ortaya dökmesin de bizi mahşer halkına rezil etmesin... Bizi kurtarsın da iyi kulu etsin... En çok onu temenni ederiz ama yüzümüz karadır, elimiz boştur, suçumuz çoktur, kabahatlerimiz sonsuzdur, hadde hesaba gelmez. Şairin dediği gibi:

Her dem hatâdır kârımız.

Her dem hata ederiz. Rabbimiz Settâr ismi hürmetine örtsün, Gaffâr ismi hürmetine mağfiret eylesin. Bizleri sevdiği kulların zümresine dâhil eylesin.

Hadisin son cümlesi, bununla bitirelim:

(*Ve’nsurnî alâ men zalemenî*) “Yâ Rabbi! Bana zulmeden kimseye karşı bana yardım et. Onun karşısında ezilmeyeyim.”

Bu duaları çok etmemiz lazım, çok ihtiyacımız var. Size bir kurnazlık tarafını söyleyeyim:

“—Mü’minin mü’min kardeşine onun gıyabında yaptığı dua makbuldür. Mü’minin mü’min kardeşine onun arkasından, onun olmadığı yerde yaptığı dua makbuldür.”

Birbirinize dua edin! Bir melek başınızın ucunda duanıza;

“—Âmin. Allah sana da onun gibi versin!” der.

Onun için, birinin iyiliğini istersen, bir kimse için hayır dilersen, o hayır sana da gelir. Hem sana gelecek, hem o arkadaşın hakkında

yaptığın dua makbul olacak. O halde birbirimizin arkasından dua edelim! Arkasından beddua değil, hoş dua edelim, güzel dua edelim! “Yâ Rabbi! Ben o kardeşimin şu sıkıntısını görüyorum. Üzülüyor zavallı... Hastalığı var, o şifa bulsun.” diyelim.

Allah hepinizden razı olsun. Gözlerim yaşardı. Ben hastanedeydim geldiler, dediler ki;

“—Hocam, sabahleyin camide hocalar sizin için el açtılar dua ettiler.”

Allah razı olsun. Kardeşlerden duyduk ki şu kadar salevât çekmişler. Biz sanıyoruz ki hastanede ilaçlarla iyi olduk. Tabi ki o dualarla iyi olduk. Birbirimize dua edelim, iyiliğimizi isteyelim.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi birbirini seven, birbiri ile muhabbetli, sargın, birbirlerini koruyan, has hakiki mü’min kardeşlerden eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

06. 11. 1988 - İskenderpaşa

12. PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN DUALARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, şefîi'l-müznibîn muhammedin'il-mustafâ ve âlihi ve sahbihi ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كَانَ إِذَا أَصَابَهُ غَمٌّ أَوْ كَرْبٌ ، يَقُولُ: حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْعِبَادِ ، حَسْبِيَ هُوَ الخَالِقُ مِنَ المَخْلُوقِينَ ، حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ المَرْزُوقِينَ ، حَسْبِيَ الَّذِي حَسْبِي ، حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ، حَسْبِيَ اللهُ لاَ إِلَهَ إِلا هُوَ ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (ابن أبي الدنيا في الفرج من طريق الخليل بن مرة عن فقيه أهل الأردن بلاغًا)

RE. 526/2 (*Kâne izâ esàbehû gammün ev kerbün, kâne yekùlü: Hasbiye'r-rabbü mine'l-ibâdi, hasbiye'l-hàliku mine'l-mahlûkîn, hasbiye'r-râzıku mine'l-merzûkîn, hasbiye'llezî hüve hasbî. hasbiya'llàhu ve ni'me'l-vekîl, hasbiye'llàhu lâ ilâhe illâ hû, aleyhi tevekkeltü ve hüve rabbü'l-arşi'l-azîm*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve

ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini Gümüşhaneli hocamızın toplamış olduğu hadis koleksiyonundan, *Râmuzu'l-Ehâdîs*'ten okuduk. Hocamız bu kitabın sonuna Peygamber SAS Efendimiz'in âdet-i seniyyeleri ve şemâil-i şerîfeleri neyse onları da ihtiva eden rivayetleri toplamış, koymuş.

Az önce 526. sayfanın 2. ibaresini okuduk. Bu ibareler bize Peygamber SAS hakkında bilgi veriyor. "Rasûlullah Efendimiz şöyleydi, şöyle yapardı, böyle yapardı." diye bize onun hayatından, ahlâkından, şemâilinden ve sıfatından bazı şeyleri bildiriyor. Bunları okuyacağız. Peygamber Efendimiz nasıl yaparsa, biz de hayatımızı ona uydurmaya çalışacağız. Çünkü o bizim peygamberimizdir, rehberimizdir, önderimizdir, numûne-i imtisâlimizdir. Her şeyimizi ona benzetirsek, ona uydurursak, onun sünnetine uyarsak, dünya ve âhiretin saadet ve selâmetine ereriz. Onun için bunları zevk ve şevkle okumaya, dinlemeye gayret edeceğiz.

Dersimize başlamadan önce Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye; ve onun cümle âl'inin, pak ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye;

Ümmet-i Muhammed'in Peygamber SAS'den sonra irşâdıyla vazifeli sâdât ve meşâyih-i turuk-i aliyyemizin cümlesine hediye olsun diye;

Bu beldeleri "Allah, Allah!.." diye fethetmiş olan, canlarını mallarını ve her türlü müktesebatını ortaya koymuş olan şehidlerin, fatihlerin, gazilerini cümlesinin ve onların serdarı cennet mekân Fatih Sultan Mehmed Han'ın ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde oturup ibadet ettiğimiz, ilim öğrendiğimiz, vaaz ettiğimiz, hadis okuduğumuz caminin bânîsi İskender Paşa'nın ruhuna hediye olsun diye; bu camiyi zaman zaman tamir, tevsî ve tecdid etmiş olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarının şâd olması için;

Hz. Âdem Atamız'dan Peygamber Efendimiz'e (*salevâtu'llàhi aleyhim ecmaîn*) kadar gelmiş geçmiş cümle mürselînin ruhlarına hediye olsun diye, cümle evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye

ve o zamandan bu zamana dünyada yaşamış, gelmiş geçmiş mü'minlere dereceleri üzere hediye olsun diye –Rabbimiz'in keremi çoktur. Bizim azımızı çoğa sayar hepsine ikram eder; bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım:

....

a. Kendisine Bir Sıkıntı Gelince Dedikleri

Metnini az önce okumuş olduğumuz ibârede Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyeleri şöyle anlatılıyor:[80]

كَانَ إِذَا أَصَابَهُ غَمٌّ أَوْ كَرْبٌ ، يَقُولُ: حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْعِبَادِ ، حَسْبِيَ هُوَ الخَالِقُ مِنَ المَخْلُوقِينَ ، حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ المَرْزُوقِينَ ، حَسْبِيَ الَّذِي حَسْبِي ، حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ، حَسْبِيَ اللهُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (ابن أبي الدنيا في الفرج من طريق الخليل بن مرة عن فقيه أهل الأردن بلاغًا)

RE. 526/2 (*Kâne izâ esàbehû gammün ev kerbün*, *kâne yekùlü*: *Hasbiye'r-rabbü mine'l-ibâdi*, *hasbiye'l-hàliku mine'l-mahlûkîn, hasbiye'r-râzıku mine'l-merzûkîn*, *hasbiye'llezî hüve hasbî. hasbiya'llàhu ve ni'me'l-vekîl*, *hasbiye'llàhu lâ ilâhe illâ hû, aleyhi tevekkeltü ve hüve rabbü'l-arşi'l-azîm*)

(*Kâne izâ esàbehû gammün ev kerbün*) "Kendisine bir gam, bir sıkıntı veya üzüntü gelince, (*kâne yekùlü*) şöyle buyururdu: (*Hasbiye'r-rabbü mine'l-ibâdi*) "Kullarına karşı Rabbim bana yeter. Kulları ne kadar çok olursa olsun, ne kadar güçlü olursa olsun, ne kadar zalim olursa olsun hiç önemi yok; Rabbim bana yeter."

---

[80] İbn-i Ebi'd-Dünya, *el-Fercü Ba'de'ş-Şiddeh*, c.I, s.55, no:54; Halil ibn-i Mürre Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.71, no:18009; *Camiü's-Sağir*, c.II, s.180, no:6580.

(*Hasbiye'l-hàliku mine'l-mahlûkîn*) "Yaratılanlara karşı Yaradan bana yeter. Yaratılmışın ne gücü, ne kuvveti var ki? Yaradan bana yeter!"

(*Hasbiye'r-râzıku mine'l-merzûkîn*) "Kendisine rızık verilen şu bîçârelere; başkalarının verdiklerine muhtaç olan, Allah'ın rızık vermesine muhtaç olan şu güçsüz bîçârelere karşı râzık olan Allah bana yeter."

(*Hasbiye'llezî hüve hasbî*) "Her zaman benim istinatgâhım olan, her zaman bana yetecek olan Rabbim, bana sıkıntılarımda her zaman yardım edecek olan Rabbim bana yeter."

(*Hasbiya'llàhu ve ni'me'l-vekîl*) "Allah bana yeter ve O ne iyi vekildir.

(*Hasbiye'llàhu lâ ilâhe illâ hû*) "Allah bana yeter, O'ndan gayri ilâh yoktur." (*Aleyhi tevekkeltü*) "Ben ona tevekkül eyledim." (*Ve hüve rabbü'l-arşi'l-azîm*) O azîm Arş'ın Rabbidir, sahibidir."

Peygamber Efendimiz sıkıntılara karşı bu sözleri söylerdi. Bu sözlerle Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne iltica ve tevekkül ederdi, ona

dayandığını ifade ederdi.

Allah'ın en güçsüz mahlûku, en aciz varlığı Allah'a dayandığında, en güçlü en kuvvetli olur. Çünkü her şeyi yaratan, her şeye gücü yeten, her şeyi bilen, bir şeyin olmasını istediği zaman "ol" diyen, dediği zaman olduran Allah'a dayanıyor. Allah razı olursa, onun duasına icabet ederse, ona yardım etmeyi murat ederse, karşı tarafın hali harap, bitti. İsterse bir tarafta ordu olsun, isterse dünya olsun, isterse kâinat olsun; Allah yeter.

Gerçekten de bu böyledir. Hakikaten de Allah-u Teàlâ Hazretleri her zaman bu tarzda Allah'a dayananların imdadına yetişmiştir. Bunun her zaman böyle olduğu; Allah'ın, candan sığınanların imdadına yetiştiği Kur'ân-ı Kerîm'le de sabittir, tarihle de sabittir, hatta kendi şahsî hayatımızda karşılaştığımız olaylarla da sabittir.

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (الطلاق:٢-٣)

(*Ve men yetevekkel ale'llàhi fehüve hasbüh*) "Kim Allah'a tevekkül ederse, Allah ona kâfi gelir." (Talak, 65/3)

Dünya kadar borcumuz vardır. Alacaklı sabahleyin kapımıza gelecektir. Kasamızda bir kuruş yoktur. Söz vermişizdir, parayı ödememiz lazım. Mertliğimizin, Müslümanlığımızın, sözümüzün eri olmamızın ayaklar altına alınmasını istemeyiz, sözümüzü çiğnetmek istemeyiz, el açarız:

"—Yâ Rabbi! Kasamda hiçbir şey yok, alacaklım gelecek, senden gayri müracaat edeceğim bir yer yok, bir merci yok, beni mahcup etme!" deriz.

Bakarsın Allah birisini gönderir, bir sebep gönderir. Çünkü Allah, müsebbibü'l-esbâbdır, sebepleri harekete geçiren odur, her şey ondandır.

Bakarsın o iş hallolmuş, el-hamdü lillâh... Muhakkak bunu hayatımızda birkaç defa tatmışızdır, denemişizdir, biliyoruzdur. Bilmeyen de denesin, bu böyledir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri imkân vermeyince, kullar kolunu kaldıramaz, felç gelir. Adımını atamaz, kafasına yıldırım yağar.

"—Şunu şöyle yapacağım, bunu böyle yapacağım, asarım

keserim!” diyen insanlar hiçbir şey yapamaz.

Meşhur hikâyedir: Zalim bir hükümdar varmış; çok zorlu, çok zorba bir kimseymiş. Kuyumcu başısını çağırmış;

“—Bana sabaha kadar üstü elmas kakmalı, süslü, ziynetli, sekiz tane yıldız yapacaksın.” demiş.

“—Efendim mümkün değil. Bunun ilk önce kaynatılması eritilmesi lazım; dökülmesi, törpülenmesi, oyulması, taşların ayarlanması lazım. Birkaç günlük iş...”

“—Ben anlamam! Git, sabaha kadar getirirsen getirirsin, getiremezsen kellen gider.” demiş.

Yapar mı? Allah zulmüne fırsat verirse yapar, ama vermezse yapamaz.

Bakmış bu iş olacak gibi değil, ağlayarak eve gelmiş. Olan biteni hanımına anlatmış. Hanımı demiş ki:

“—Kızgınlık anında söylemiştir. Sen şimdi git, elinden geldiği kadar çalış, biz de sana yardım edelim! ‘Bütün gece uyumadım, sabaha ancak bu kadarını yapabildim.’ dersin.” demiş.

“—Doğru söylüyorsun hanım.” demiş adam.

Beraberce atölyeye gitmişler. Kadın körüğü çalıştırmış; çocuklar aletleri, ocağı yakacak malzemeyi getirmişler. Üfürmüşler, yakmışlar, ısıtmışlar, eritmişler, dökmüşler, törpülemişler ve sabaha dek ancak yedi tanesini çivi haline getirebilmişler. O çiviler dövülecek, ondan sonra şekil verilecek, sonra da üstüne süslü ziynetli motifler icra edilecek.

Sabah olmuş. Bakmışlar ki karşıdan tozu dumana katarak atlılar geliyor.

“—Eyvah! Hadi ayrılık zamanı geldi.” demiş, ev halkıyla vedalaşmaya başlamış.

Kapı hızlı hızlı çalınmış. Açmışlar. Bir grup asker;

“—Yahu kapıyı niye açmıyorsun? Bu gece padişahımız öldü. Tabutuna çakılmak üzere sekiz tane altın çivi lazım!” demişler.

Allah’a dayandı mı bir insan, Allah onun düşmanını yerin dibine geçirir. Bu sadece ona mahsus bir şey değil, hepimiz için böyledir. Allah’a dayanmayı, Allah’a güvenmeyi, Allah’a sarılmayı, Allah’a tevekkül etmeyi öğrenelim!

Kulların ne gücü var ne kuvveti var? Herkes ister ki, bin sene

yaşasın... Hayatlarını idame ettirmeye güçleri yetiyor mu? Hastalandıkları zaman, kendilerini iyi etmeye güçleri yetiyor mu? Hiçbir şeye güçleri yetmiyor. Ancak Allah verirse, Allah nasib ederse oluyor.

Yaratan varken, yaratılmışlara baş eğmeye lüzum yok.

وَتَخْشَى النَّاسَ ، وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰيهُ (الأحزاب:٣٧)

(*Ve tahşe'n-nâs, va'llàhu ehakku en tahşâhu*) "İnsanların dedi kodusundan korkuyordun; halbuki Allah kendisinden korkmana daha çok lâyıktı." (Ahzâb, 33-37) Yâni, "Kendisinden korkulacak olan Allah olduğu halde, insanlardan korkmak olur mu?" mânasına Kur'ân-ı Kerîm'de ayet-i kerime var. Sadece bu ibarenin bile biz insanlara yetmesi lâzım! Yaratan bize yeter. Hangi türlü olursa olsun, mahlûkâta karşı Yaradan yeter.

Peygamber SAS Efendimiz:

"—Yatarken şu duayı okursanız akrep, yılan, çıyan vesaire tesir etmez, sokamaz, bir şey yapamaz, diyor:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ وَأَسْمَائِهِ كُلِّهَا ، مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ، وَذَرَأَ وَبَرَأَ

(*Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti ve esmâihî küllehâ, min şerri mâ haleka, ve zerae ve berae*) "Yarattığı, halk ettiği her şeyin şerrinden o esmâ-i hüsna sahibi, her türlü güce sahip Allah'a sığınıyorum."

Demek ki Allah'a sığınınca mahlûklar da, insanlar da, maddeler de zarar veremez. Bunun misalleri çok.

Hz. Ömer RA'a Bizans'tan elçi gelmiş, bazı hediyelerle beraber, bir de zehir getirmiş.

"—Ne olacak bu zehir?"

"—Efendim, bizim ülkemizde bazen asker isyan ediyor, kralı sıkıştırıyorlar. Askerin eline düşse çok işkence görecek olduğundan, bu zehiri ağzına atıyor, hemen ölüyor, kurtuluyor."

Gülmüş Hz. Ömer, "Ver onu!" demiş, "Yâ hayyu yâ kayyûm!" diyerek, dua ederek onu ağzına atmış.

Elçi, "Düştü, düşecek!" diye bakıyor ama, karşısındaki Peygamber Efendimiz'in has sahabisi... Onlar, Allah'ın sevgili kulları, evliyânın en yüksekleri, tabii hiçbir şey olmamış.

"—Allah zarar verdirtmezse olmaz, kimse zarar veremez. Rabbimiz bize yeter. Bizim böyle zehirle uğraşmaya, tedbir düşünmeye hiç ihtiyacımız yoktur. Biz Rabbimize dayanırız, o bizi korudu mu, kimse bize zarar veremez." diye gösteriyor.

Bu duyguyu öğrenmemiz, yaşamamız ve hayatımızı bu duyguya göre tanzim etmemiz lazım. Kazancımızı buna göre helalinden kazanmalıyız. "Ben bu helal yola girersem para kazanamam, aç kalırım." veyahut "Ben bu hak sözü söylersem işimden olurum, aç kalırım, çoluk çocuk muhtaç olur."

Yahu sen Allah'a dayan! Allah korur, kollar. İnsanın o duyguyu yaşaması lazım. Sonra rızık için başkasına boyun büker, çeşitli gayrimeşru yollardan rızkın gelmesine tamah eder.

Peygamber Efendimiz; "Rızık verilen kimselerin karşısında râzık olan Allah bana yeter." diyor. Rızkı Allah veriyor. Ötekiler de

rızkı Allah'tan alıyorlar. İnsana sarılacağına, insana bel bağlayacağına, insandan isteyeceğine Allah'tan iste.

Bir mahallede iki kişi varmış. Birisinin iki gözü de görmüyor. Ötekisi de kör galiba, çalışacak durumda değil.

Birisi, (*Hasbüna'llah*) "Allah bize yeter. Allah'tan beklerim, Allah'tan isterim." dermiş.

Ötekisi de, mahallenin ağasından, zengininden umar, bunu da alenen söylermiş. Bu da o ağanın kulağına gitmiş. O fakire akşamları bir tepsi kızarmış tavuk göndermeye başlamış. O da tavuğu almış, öteki âmâya gitmiş, demiş ki;

"—Yahu ben tek başımayım, bekârım; senin çoluk çocuğun kalabalık. Ben bu tepsiyi sana vereyim, sen de sabahtan beri avucunda ne biriktiyse bana ver!"

"—Pekiyi, bana yemek lâzım!" demiş, o tepsiyi almış; diğeri de onun hasılatını almış.

Böyle bir gün, iki gün, beş gün, on gün devam etmiş. En sonunda:

"—Yâhu, bir ağadan yalnızca böyle bir tepsiyle mi yetineceğiz, bu kadar az mı gelecek?" diye sözler söylüyor.

Ağa haber göndermiş;

"—Sen utanmaz mısın be adam? Sana kaç gündür tepsi içinde tavuk gönderiyorum, tavuğun içini de altın dolduruyorum; hâlâ gözün doymadı mı?"

O onları sattı, haberi yok. Tepsiyi tavuğuyla beraber sattı, altınlar da Allah'tan isteyenin eline geçti. Kuldan isteyenin eline bir şey geçmedi.

Bunları eski tasavvufî kitaplarda naklediyorlar ki, insanlar Allah'a dayanan kimsenin sonunda kazançlı çıkacağını, kula dayananın da mahrum kalacağını bilsinler.

"—Ağaca dayanma yıkılır, insana dayanma ölür." derler.

Allah'a dayanmak, ona tevekkül etmek lâzım!

İşte Peygamber Efendimiz de:

"—Allah bana yeter. O ne iyi vekildir!" dermiş. Ondan gayri ilâh olmadığını, (*lâ ilâhe illâ hû*) diyerek, ona tevekkül ettiğini (*aleyhi tevekkeltü*) diyerek, onun Arş-ı azîm sahibi olduğunu ifade ederek,

onu överek, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şânına lâyık sıfatlarını sıralayarak ona iltica edermiş.

Ne zaman? Başına bir üzüntü, sıkıntı, darlık ve meşakkat geldiği zaman...

حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

(*Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl*) Dedelerimiz söylediği için, biz bunu kızdığımız zaman birbirimize söyleriz. Mânasını unutmuşuz, işi asıl çığırından çıkarmışız ama, dedelerimizden geldiği için, âdet kabilinden söylüyoruz. Karşımızdaki bizi kızdırdığı zaman veya başımıza biraz sıkıntılı bir hal geldiği zaman biz de diyoruz. (*Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl, Sübhàna'llah*) diyoruz. Bunlar çok güzel sözler ama ne mânaya geldiğini bilerek, duyarak, şuurlu olarak söylemek lâzım!

Geçen gün tefsir kitabını açtım, Süleyman AS'ın kıssası karşıma çıktı; hoşuma gitti. Allah ona çok mülk vermiş, saltanat vermiş, çok büyük mânevî güç vermiş; cinlere, insanlara tesiri olan, hepsinin onun emrinde olduğu bir peygamber. Havalarda uçarmış.

Böyle havada uçarken fellahın birisi görmüş de;

"—Ne saltanat! Allah, Davud'un oğluna neler vermiş!" deyince, onu huzuruna çağırtmış, şöyle demiş:

"—Yanlış bir duyguya kapılıp da dininde zarara uğrama, günaha girme. Kabul olunmuş bir *Sübhàna'llah* sözü, bütün bu saltanatların hepsinden daha hayırlıdır."

Onun için, bu duyguların kadrini, kıymetini bilelim. İslâm budur, iman dediğimiz şey budur. Mü'min insan böyle durumlarda belli olur. Parayı almaz, aç kalır, ama harama uzanmaz, haramı işlemez.

b. Ansızın Gelecek Şeylerden Allah'a Sığınırdı

İkinci rivayet Enes RA'dan:[81]

---

[81] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.106, no:3371; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.457, no:1859; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.155, no:17001; Enes RA'dan.

كانَ إِذَا أَصبحَ وإِذَا أَمسَى يدعُو بهٰذهِ الدَّعَواتِ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلكَ مِنْ فُجَاءَةِ الخيرِ ، و أَعُوذُ بكَ مِنْ فُجَاءَةِ الشَّرِّ ، فَإِنَّ العبدَ لا يدرِي مَا يفجؤهُ ، إِذَا أَصبحَ وإِذَا أَمسَى (ع. وابن السني عن أنس)

RE. 526/3 (*Kâne izâ asbaha ve izâ emsâ yed'û bi-hâzihi'd-de'avât: Allàhümme innî es'elüke min fücâeti'l-hayri, ve e'ûzu bike min fücâeti'ş-şerri; fe-inne'l-abde lâ yedrî mâ yefceuhû, izâ asbaha, ve izâ emsâ.*)

"Peygamber SAS Efendimiz sabaha çıktığı zaman veya akşama erdiği zaman şu sözlerle dua ederdi:

(*Allàhümme innî es'elüke min fücâetil-hayri*) 'Yâ Rabbi! Ben senden ansızın bahşettiğin hayrı isterim. (*Ve eûzü bike min fücâeti'ş-şerr*) Ve ansızın gelen şerden sana sığınırım."

(*Fe-inne'l-abde lâ yedrî mâ yefceuhû izâ asbaha, ve izâ emsâ*) "Böyle dua etmek lazım çünkü kul sabahleyin başına ne gelecek, akşam olunca başına ne gelecek bilmez. Allah'tan hayrını istesin, şerrinden sığınsın ki Allah onu korusun."

Hakikaten insan gece yatar, sabah ne gibi bir hadiseyle karşılaşacağını bilmez. Bakarsın ertesi gün birdenbire hiç ummadığı bir durumla karşılaşmış. "Hay Allah! Filancanın başına şu hal gelmiş." diye insan hayretler içinde kalır.

Rabbimiz cümlemizi hayırlara erdirsin ve şerlerden korusun... İki cihanda mes'ud ve bahtiyar eylesin…

c. Sabah Akşam Ettiği Dua

Peygamber SAS Efendimiz'in sabah ve akşam nasıl dua ettiği hakkında buyrulmuş ki:[82]

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.71, no:18010; *Camiü's-Sağîr*, c.II, s.180, no:6581; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VI, s.188, no:4987.

[82] Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.III, s.407, no:15400; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.3, no:9829; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.378, no:2688; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.305,

كَانَ إِذَا أَصْبَحَ وإِذَا أَمْسٰى ، قَالَ: أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الإِسْلاَمِ ، وكَلِمَةِ الْإِخْلاَصِ ، ودِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيه وسَلَّم ، ومِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا ؛ ومَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (حم. طب. عن عبد الرحمن بن أبي أبزى)

RE. 526/4 (*Kâne izâ asbaha ve izâ emsâ, kàle: Asbahnâ alâ fıtrati'l-islâmi, ve kelimeti'l-ihlâsi, ve dîni nebiyyinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve milleti ebînâ ibrâhîme hanîfen müslimen; vemâ kâne mine'l-müşrikîn.*)

(*Kâne izâ asbaha ve izâ emsâ, kàle*) Peygamber Efendimiz sabaha çıktığı zaman ve akşama ulaştığı zaman böyle dua ederdi:

(*Asbahnâ alâ fıtrati'l-islâmi ve kelimeti'l-ihlâsi*) "İslâm fıtratı üzere ve ihlâs sözü üzere sabahladım. (*Ve dîni nebiyyinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem*) Ve Muhammed SAS'in dini üzere sabahladım." (*Ve milleti ebînâ*) Atamız İbrâhim AS'ın milleti üzere sabahladım. (*Hanîfen müslimen*) Hakk'a meyletmiş, Hakk'a yönelmiş, kendini Rabbine teslim etmiş bir kul olarak…"

(*Ve mâ kâne mine'l-müşrikîn.*) "O İbrâhim ki Allah'ın sevgili kulu ve peygamberi, Halîlullah, müşriklerden olmadı, şirke sapmadı; aya güneşe, puta yıldıza tapmadı. Allah'ın varlığına, birliğine ikrar getirip büyük bir mücadele verdi, müşriklere boyun eğmedi. İşte onun Allah'a teslim olan ve hakka teveccüh eden milleti üzere, Muhammed-i Mustafâ'nın dini üzere, ihlâs kelimesi üzere ve fıtrat-ı İslâm üzere sabahladım."

(*Fıtratü'l-islâm*) ne demek? "Allah'ın hak dini üzere; onun razı olduğu, tabii, insanın fıtratına uygun, katıksız; beşerin yalan yanlış itikadlarının bulaşmamış olduğu din." demek.

---

no:1911; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IX, s.77, no:27071; Taberânî, *Dua*, c.I, s.112, no:293; Abdurrahman ibn-i Ebî Ebzâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.71, no:18011; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXV, s.294, no:38228.

Dünyada pek çok insanın bir inancı var. Bu inanç nereden gelmiş, aslı nedir? Belki bir aslı vardı, belki o kavmin peygamberinden öğrendiği bir şeydi; sonradan sapıttı. Belki de bazı insanlar kendiliklerinden bazı şeyleri âdet haline getiriyorlar, o âdetler sonra din haline geliyor da insanlar olmadık şeylere tapınmaya başlıyorlar.

Güneşe tapınıyorlar. Meselâ, bugün dahi Japonlar güneşe tapınıyor ve imparatorlarını güneşin oğlu olarak biliyorlar. Hintliler ineğe tapıyor. Çeşitli hayvanlara tapanlar var.

Mısırlılar eskiden ineğe tapınırlarmış. Daha başka birçok şeylere tapınırlarmış. Firavun; "Ben sizin rabbinizim." diyor, demek ki ona da tapınıyorlardı. Firavun; "Size benden gayri bir tanrı tanımıyorum, bana tapının." diye zorbalıkla tazyik ediyordu, kendisine tapındırıyordu.

İnsanlar arasında çok çeşitli inançlar var. Amerika'da bir adam çıktı, etrafına insanları topladı, hepsini bir ormana götürdü, orada topluca intihar ettiler.

İsveç'e gittiğimiz zaman orada gördük; saçlarını tıraş etmişler, arkada bir tutam saç bırakmışlar, boncuk bağlamışlar, çarşaf dolanmışlar, ellerinde ziller. Hindistan'ın Krişna dinine mensuplarmış. Zil çalarak bir o tarafa, bir bu tarafa dans eder gibi, ahenkli birtakım şeyler söyleyerek, çarşı pazarda gösteri yapıyorlardı. Hıristiyanlığı da bırakmışlar, Hintlilerin dinine girmişler.

Bir Avrupalı, Güneydoğu Asya'da, elçilikte vazife yapmış, sonradan müslüman olmuş; diyor ki:

"—Güneydoğu Asya'nın çeşitli inançlarını gördüm. Budizm'i gördüm, Brahmanizm'i gördüm çeşit çeşit dinlerini gördüm. Onların inançlarında, ibadetlerinde bir akıl, bir mantık, bir ölçü, bir fayda görmedim. Ama İslâm'ın her ibadetinde bir anlam var. Her ibadetinde bir hikmet var, bir fayda var."

Geçen gün bir arkadaşın evindeydik; enfarktüs geçirmiş zengin bir kardeşimizle beraber oturuyorduk. Öteki de bypass ameliyatı geçirmiş. İkisi konuşuyorlar:

"—İlaç kullanıyor musun?"

"—Kullanıyorum" diyor o bypass ameliyatı geçiren. Göğsü

açılıyor, damarı ayağından çekiliyor, koparılıyor, bu tarafa takılıyor. Büyük bir ameliyat...

Berikisi:

"—Ben pek ilaç kullanmıyorum. Peygamber SAS Efendimiz'in sünneti bana yetiyor. Pazartesi perşembe günleri oruç tutuyorum. Bir de eyyâm-ı biyz oruçlarını tuttum mu, yani Arabî ayların on üç, on dört ve on beşinci günleri oruç tuttum mu, tam bir regülatör vazifesi, düzenleyici vazifesi görüyor." diyor.

Sair günler yemek yiyor; pazartesi yemiyor, oruç tutuyor. Sair günler yemek yiyor; perşembeye gelince oruç tutuyor. "Haftanın iki günü mideyi dinlendirmek, bana birçok hapı almaktan daha iyi geliyor." diyor.

Farzlar olsun, Peygamber Efendimiz'in tavsiye etmiş olduğu sünnetler olsun İslâm'ın emirlerinin hepsinde bir hikmet var, her şeyi güzel. Tatbik eden memnun kalıyor. Hadislerde geldiği zaman size anlatıyoruz; "Efendimiz, pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmayı severdi, tutun." diyoruz ama o hasta, kendisi denemiş, tecrübe etmiş; "Bu oruçlar beni düzenliyor, sıhhatimi tanzim ediyor." diyor, çok önemli.

Hâlihazırda sıhhatli olduğumuzdan bu oruçların kıymetini anlayamıyoruz, o orucu tuttuğumuz zaman ne kadar faydalar kazandığımızın farkında değiliz ama bilen biliyor. Onun için İslâm fıtrat dinidir. İnsanın fıtratına uygun, hilkatine muvafık dindir.

Bir askeri ateşemiz, Paris'te vazife yaparken bir Fransız'la dost olmuş. O Fransız bir gün çok fena durumdaymış; morali bozuk, kaşları çatıkmış.

"—Derdin ne?"

"—İntihar edeceğim."

"—Niye intihar edeceksin?"

"—Karım kötü yola saptı; beni, şerefimi ayaklar altına alıyor."

"—Boşa o zaman."

"—Bizim Katoliklik'te evlendin mi boşanmak yok. Ebediyen devam eder."

İntihara razı oluyor ama boşanamıyor. Din fıtrata uygun olmadı mı, insanların uydurmasıyla bozuldu mu insanları nerelere sürüklüyor. Onun için İslâm'ın kıymetini bilelim. İslâm'ın fıtrat

dini olduğunu, insanın hilkatine uygun olduğunu, sıhhatini takviye ettiğini, ruhunu beslediğini ve gerçeklere uygun din olduğunu iyi bilelim. Başka dinleri incelediği zaman insan bunu anlar.

Naylon çorap ilk çıktığı zaman herkes sımsıkı sarıldı, çok sevdi. "Her akşam yıkıyorsun sabahleyin tekrar giyiyorsun. Halbuki bizim çoraplar çabuk yıpranıyor, yamanıyor." dediler. Ama sonra herkesin ayağında, parmak arasında bir kaşıntı, bir mantar hastalığı, bir alerji başladı. O zaman; "Bizim pamuğumuz, yünümüz, Şile bezimiz, Denizli havlumuz çok daha sıhhatliymiş, uygunmuş." demeye başladık. İnsan mukayese edince anlıyor.

Şimdi biz İslâm dinine mensubuz, el-hamdü lillâh anamızdan babamızdan müslüman olarak doğduk, ama İslâm'ın kıymetini bilmiyoruz. Çünkü mukayese yapmadık. Amerika'yı göreceksin, Afrika'yı göreceksin, Hindistan'ı göreceksin, Eskimoları göreceksin. Hepsinin inancına bakacaksın da; "Bunların inancı da inanç mıymış, el-hamdü lillâh ben müslümanım!" diyeceksin. Bak o zaman nasıl sımsıkı sarılırsın. İslâm'ın güzelliğini, kadrini, kıymetini anlarsın.

Peygamber Efendimiz sabaha çıktığı zaman; "Ben İslâm fıtratı üzere sabahladım. Bozuk bir itikat üzere değil, Allah'ın razı olduğu ve fıtrata uygun olan din üzere sabahladım." diye dua edermiş. (*Ve kelimeti'l-ihlâsi*) "İhlâs sözü, yani Allah'ın varlığını, birliğini ifade eden ve O'nu her türlü katıktan, bozuk ilaveden ayıklayan söz." İhlâs bir şeyi halis kılmak, sâfi kılmak demek.

Kelimetü'l-ihlâs ne demek? Allah hakkında doğru olan itikadı söylemek, doğru olmayan şeylerden O'nu sıyırıp sâfi kılmak demek. Onun için *kelimetü'l-ihlâs* deniliyor. Yani, "Allah vardır; şeriki, nazîri yoktur, eşi ortağı yoktur, benzeri yoktur, küfüvvü dengi yoktur." demek.

İnsan (*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah*) veya (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh*) deyip, onun varlığını bilip ona inanıyor. İşte Peygamber Efendimiz; "O hak ve fıtrat dini üzere sabahladık, bu güzel itikad üzere sabahladık." dermiş.

"İslâm fıtratı üzere sabahladık, ihlâs kelimesi üzere sabahladık.

(*Ve alâ dîni nebiyyinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem*) Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS'in dini üzere sabahladık."

Peygamber Efendimiz söylüyor; kendisine salevât-ı şerîfe getiriyor ve "Onun dini üzere sabahladık." diyor. Peygamber Efendimiz bunu yapardı. Talim için, öğretmek için kendisinden üçüncü bir şahıs gibi bahsederdi.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getirmeyi bize emrediyor, farz:

إِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi*) "Hiç şüphe yok ki, Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. (*Yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslimâ*) Ey iman edenler! O mübarek Peygamber'e siz de salât ü selâm getirin!" (Ahzâb, 33/56) diye emrediyor.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[83]

رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ (ت. حسن غريب، حب. ك. عن أبي هريرة)

(*Rağime enfu raculin zükirtü indehû, felem yusalli aleyye*) "Ben kendisinin yanında anıldığım halde bana salât u selâm getirmeyenin burnu yerde sürtsün." Burnu yerde sürtsün veyahut burnu yerde sürter." demek. Çünkü Peygamber Efendimiz'i sevmeden insanın dini tamam olmaz.

Bu işin aslı, temeli, kökü, kaynağı, menbaı Rasûlüllah SAS'i

---

[83] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.455, no:3468; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.254, no:7444; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.437, no:8465; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.489, no:2148; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.136, no:12755.

candan sevmektir. Ona canını vereceksin;

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ !

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llàh*) "Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü!" diyeceksin.[84]

Onun adı anıldığı zaman gözlerinde değişiklik olacak, gönlüne bir başkalık gelecek, candan bir salât u selâm edeceksin, dua edeceksin.

Peygamber SAS Efendimiz:

"—Ben kendisinin yanında anıldığım halde bana salât u selâm getirmeyen, cimrinin ta kendisidir." diyor

Bunu hadîs-i şerîflerden biliyoruz. Allah emrettiği için, "Allah'ın emrini yapmama durumuna düşmesinler." diye, bize öğretmek için Peygamber Efendimiz açıkça ifade ediyor. Çünkü etrafındaki insanların kimisi çölden gelmiş bedevî… Kimi şeyleri hazır halde onların önüne koymak lâzım ki şaşırmadan öğrenebilsinler.

(*Ve alâ milleti ebînâ ibrâhîm AS*) "Atamız İbrahim AS'ın dini üzere." O neydi? Hanîf idi. Doğru olan dine meyletmiş, ona teveccüh etmiş bir kimseydi.

Hz. İbrahim AS zamanında insanlar güneşe, aya ve yıldızlara tapıyorlardı. Onun içinde bulunduğu cemiyette insanlar elleriyle çeşit çeşit putlar yapmışlardı. Onları puthânelerine koymuşlardı. Bir büyük put vardı; çeşit çeşit başka putlar vardı. İbrahim AS

---

[84] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

onlara tapmadığı gibi, tapılmasının da doğru olmadığını söyledi. Bir delikanlı iken, genç bir kimseyken;

"—Yaptığınız doğru değil, putlara tapınmamanız lâzım!" dedi.

Sonra daha da ileri, daha merdâne, daha kahramanca bir şey söyledi:

"—Bakın, elime fırsat geçerse ben sizin bu putlarınızın hepsini parçalayacağım!"

Bunu da dobra dobra söyledi. Ve onlar bir merasim münasebetiyle şehrin dışına gittikleri zaman puthâneye girdi ve bütün putları parçaladı. Kullandığı baltayı da götürdü büyük putun boynuna astı.

Geldiler baktılar ki puthâne harabeye dönmüş, tapındıkları putların hepsi yerlerde. "Bunu kim yapmıştır?" diye düşündüler.

قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ (الأنبياء: ٦٠)

(*Yezküruhüm yükàlü lehû ibrâhîm*) [Bunları diline dolayan bir genç duyduk; kendisine İbrahim denilirmiş, dediler.] (Enbiya, 21/60)

"—İbrâhim adı verilen bir kimse var ki bunları böyle kıracağını söylüyordu. Onu insanların önüne getirin." dediler. İbrahim AS'ı getirdiler.

İbrâhim AS Allah'a dayanmış, "*Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl*" diyor. O şuurdaki insan, mü'min, iman numûnesi, emsalsiz bir insan; Allah'ın dostu. Gayriye aldıran bir insan değil. Gayri ne yaparsa yapsın. Korkusu yok. Diyorlar ki:

قَالُوا أَأَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِآلِهَتِنَا يَاإِبْرَاهِيمُ (الأنبياء: ٦٢)

(*Kàlû e ente fealte hâzâ bi-âlihetinâ yâ ibrâhîm*) "'Ey İbrâhim, bunu sen mi yaptın bizim putlarımıza?' dediler." (Enbiyâ, 21/62)

İbrâhim AS, yaptıkları işin yanlışlığını anlatmak için onlarla şöyle konuşuyor:

بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنطِقُونَ (الأنبياء: ٦٣)

(*Bel fealehû kebîruhüm hâzâ*) “Belki en büyüğü yapmıştır.” (*Fe’s’elûhüm in kâne yantikûn*) “Konuşurlarsa sorun bakalım.” (Enbiyâ, 21/63)

Diyorlar ki:

لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰؤُلاَءِ يَنْطِقُونَ (الأنبياء: ٦٥)

(*Lekad alimte mâ hâülâi yantıkùn*) “Biliyorsun ki, konuşmaz bunlar.” (Enbiyâ, 21/65)

O zaman yapıştırıyor cevabı:

قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لاَ يَنفَعُكُمْ شَيْئًا وَلاَ يَضُرُّكُمْ (الأنبياء: ٦٦)

(*Kàle efeta’büdûne min dûni’llâhi mâ lâ yenfauküm şey’en ve lâ yedurruküm*) “İbrâhim AS: ‘Öyleyse, Allah’ı bırakıp da, size hiç bir fayda ve zarar vermeyen bir şeye hâla tapacak mısınız?’ dedi.” (Enbiyâ, 21/66)

İşte İbrâhim AS’ın dini bu. Hakka meyletmiş, hakka yönelmiş, bâtıldan yüz çevirmiş; hiç sarsılmıyor.

Ya başına bir zarar gelirse?

(*Müslimen*) “Kendini Allah’a teslim etmiş, Allah’a sığınmış.”

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ (الأنعام: ٧٩)

(*İnnî veccehtü vechiye li’llezî fetara’s-semâvâti ve’l-arda hanîfen ve mâ ene mine’l-müşrikîn.*) [Ben hanîf olarak, yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan Allah’a çevirdim ve ben müşriklerden değilim.] (En’am, 6/79)

“Ben zâtımı yeri göğü yaratmış olan Allah’a teslim ettim.” diyor. Ona dayanmış. İbrahim AS, hasbünallàh’ın mücessem numûnesi…

“Allah bana yeter!” sözünü birçok insan söyler de ona göre

hareket etmeyi başaramaz. İbrâhim AS onu başarmış olan kahramanlardan, Allah'ın dostu. Hem hasbiyallâh. "Allah bana yeter!" diyor hem de Allah'ın yettiğini bilen bir insan gibi kahramanca hareket ediyor, hiç kimseden, korkmuyor.

Peygamber Efendimiz de diyor ki:

"Fıtrat-ı İslâm, İslâm fıtratı üzere sabahladım, ihlâs sözü üzere, kelime-i şehâdet üzere sabahladım. Muhammed-i Mustafâ'nın dini üzere sabahladım; hanif ve müslim olan İbrahim AS'ın inancı üzere sabahladım."

Bunlar bize ne işaretler veriyor?

Biz de sabaha kalktığımız zaman bunları hatırlamalıyız: Hak din üzere olduğumuzu, Allah'tan başka ilâhın olmadığını, Muhammed-i Mustafâ'nın ümmeti olup onun yolunda gitmemiz gerektiğini ve İbrâhim AS gibi hakka meyledip batıldan yüz çeviren ve her türlü engelin karşısında kendisini Allah'a teslim edip kimseden korkmayan, kimseden çekinmeyen insanlar olmalıyız. Biz böyle müslümanlar olursak o zaman izzet ve şeref bizim olur.

Böyle müslümanlar olmadığımız zaman ceza olarak Allah başımıza yahudiyi musallat eder, Rum'u, Rus'u, Bulgar'ı musallat eder. İnsanın eceli değişmez. Vefatı nerede olacaksa orada olacak, o değişmez de, insan onların karşısında rezil rüsvâ olur, perişan olur. Halbuki bu kuvvette olsak, bu çalışmada olsak belki oralarda kâfir kalmazdı. Bu itikadda insanlar oralarda olsaydı; "Yahu sen benim yanımda bu hak itikad varken, bu bâtıl yolda nasıl duruyorsun?" diye anlatırdı. Yedi asır Bulgarlara öğretememişiz, onun cezasını çekiyoruz. Halbuki bizim asıl işimiz oydu. Öğretmeyi becerememişiz.

Müslümanın asıl vazifesi Allah'ın dinine yardım etmektir, Allah'ın dinini başkalarına yaymaktır, din için çalışmaktır! Biz dünya için çalışmaya yönelmişiz; para kazanmaya, zevke sefaya, rahata, ticarete, kazanca dalmışız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri; Tevbe Sûresi, 24. ayet-i kerimede buyuruyor ki:

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ

وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا

أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى

يَأْتِيَ اللّٰهُ بِأَمْرِهِ ، وَاللّٰهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (التوبة: ٢٤)

(*Kul*) "Onlara de ki: (*İn kâne âbâüküm ve ebnâüküm ve ihvânüküm ve ezvâcüküm ve aşîreteküm*) Eğer onların babaları, veya evlatları, oğulları, veya kardeşleri, veya eşleri, zevceleri; veya kavim ve kabileleri; (ve emvâlün-ni'ftereftümûhâ) kazandıkları, biriktirdikleri mallar; (*ve ticâretün tehşavne kesâdehâ*) bozulur diye korktukları ticaretler; (*ve mesâkinü terdavnehâ*) hoşlarına giden, hoşnud ve razı oldukları güzel meskenler; rahat, bağlı bahçeli, gölgelikli, geniş odalı, salonlu, havuzlu meskenleri; (*ehabbe ileyküm mina'llàhi ve rasûlihî*) işte bunlar size Allah'tan ve Rasûlünden, (*ve cihâdün fî sebîlihî*) ve Allah yolunda cihaddan daha sevimli ise; (*feterabbesû hattâ ye'tiya'llàhu bi-emrihî*) Allah'ın başınıza ne iş getireceğini o zaman bekleyin bakalım! (*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn*) Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez." (Tevbe, 9/24)

Yani, Allah onların cezası olarak müslümanlara bunları veriyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin cezası nasıl geliyor?

İşte bakın, ibret alın. Filistin'i sattılar, yahudiler parasıyla aldı. Padişahımız orayı satmak istemedi, sattırmak istemedi. Çiftlik yapmak istedi; "Padişaha ait çiftliktir, arazidir." dedi. Ama onlar oradan sokuldular, buradan girdiler; bazı kimselerden aldılar.

Amerikalılar; "Bir kolej kuracağız." diye Boğaz'da sadrazamın arazisini almışlar. Padişah, onu sattı diye sadrazama[85] darılmış. Tam Rumelihisarı'nın yanındaki yeri alıyorlar.

"—Fatih İstanbul'u buradan fethetmişti, biz de yine buradan müslümanların elinden koparacağız." diyorlar.

O Robert Kolej'i kurarken bu niyetle kurmuşlar (1863).

---

[85] Ahmed Tevfik (Okday) Paşa (1845-1936)

Dergide yazdım, 1970'li senelerde Amerika'da bir papaz kampanya açmış; bakın ne diyor?

"—Bize yardım edin, İslâm diyarında, müslümanların ülkesinde Hıristiyanlık için çalışma yapacağız. Eğer Kâbe'nin karşısında bir kilise kurmamızı istiyorsanız bize yardım edin."

Adamlar, Kâbe'nin karşısında kilise kurmak istiyor. O da o azimle her şeyini çıkarıp veriyor. Bugün hıristiyan ülkelerindeki mülklerin, arazilerin büyük çoğunluğu kilisenin malıdır. Çünkü adam ihtiyarladı mı "Sevap kazanayım." istiyor —artık ona cennette ne vaad ediyorsa— parasını, malını mülkünü getiriyor, kiliseye veriyor. Büyük imkânları var. Onlarla İslâm diyarlarında kilise kuruyorlar, okul kuruyorlar.

Don Petro muydu, Don Kastro muydu Avustralya'da çok büyük bir müessese gördüm; ne kadar büyük okulları var, kilisesi var. Büyük bir arazi…

"—Hocam, bu İzmir'de de bir şube kurdu. Müslümanları hıristiyan yapmak için, misyoner çalışması yapmak için İzmir'de

şubesini kurdu.” dediler.

Onlar öyle çalışıyorlar, müslümanlar çalışmıyor. Tabii ondan sonra milletimizin başına çeşitli yerlerden çeşitli sıkıntılar geliyor.

Rabbimiz bizi İbrâhim AS’ın kahramanlığında eylesin… Peygamber Efendimiz’e indirilen ahkâma uyup has ve halis din ile ve kelime-i şehâdetin gösterdiği tevhid akidesi üzere ve fıtrat dini üzere Müslümanlığımızı yaşamayı nasib etsin…

Bir insan niye sabah akşam bunu söylüyor?

Çünkü kendisine hatırlatıyor. “Her sabah, her akşam benim böyle olmam lazım, bu zihniyette bir insan olmam lazım.” diyor. Ticaretini ona göre yapacak, o günkü faaliyetlerini ona göre yapacak. Konuşmasını ona göre yapacak. Çalışmasını ona göre yapacak. Bunu sabahleyin boşuna söylemiyor; “Gününü ona göre tanzim etsin.” diye söylüyor.

Rabbimiz bizi sabaha böyle giren ve gününü bu söylediği sözlerin ışığında geçiren kimselerden eylesin…

Bir de şunu söyleyeyim: Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Rh.A. sabahları, akşamları okuyalım diye bir dua kitabı meydana getirmiş. Sabahları biz burada okuyoruz. Okuyan kardeşlerimiz hatırlayacak:

أَصْبَحْنَا عَلٰى فِطْرَةِ الإِسْلاَمِ ، وَكَلِمَةِ الإِخْلاَصِ ، وَعَلٰى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وسَلَّم ، وَعَلٰى مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ .

(*Asbahnâ alâ fıtrati’l-islâmi, ve kelimeti’l-ihlâsi, ve alâ dîni nebiyyinâ muhammedin salla’llàhu aleyhi ve selem, ve alâ milleti ebînâ ibrâhîme aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm.*)

Hocamız, bu duayı eklemiş, ihmal etmemiş. Sabahları *Evrâd-ı Şerîfe’*mizi okuyan kardeşlerimiz bu duayı da okumuş oluyorlar.

حَنِيفًا مُسْلِمًا ، وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ .

(*Hanîfen müslimen, ve mâ kâne mine'l-müşrikîn*) ilavesini de kendileri yapabilirler.

d. Kasık Temizliğini Kendisi Yapardı

İbn-i Mace'nin Ümm-ü Seleme RA'dan rivayet ettiğine göre:[86]

كَانَ إِذَا اطَّلَى بَدَأَ بِعَوْرَتِهِ ، فَطَلَاهَا بِالنُّورَةِ ، وَسَائِرَ جَسَدِهِ أَهْلُهُ

(ه. عن أم سلمة)

RE. 526//5 (*Kâne ize'ttalâ bedee bi-avretihî, fetalâhâ bi'n-nûreti ve saire cesedihî ehlühû.*) [Nevre, temizleme tozu sürdüğü zaman, önce avret yerinden başlardı, sonra cesedinin diğer yerlerine sürerdi.]

"Peygamber SAS Efendimiz, avret yerlerini temizlemek istediği zaman, hamam otu dediğimiz otu kullanırdı. Bedeninin diğer yerlerinde, mesela koltuk altı gibi yerlerde de kıllar oluyor. Onlar için ailesinden bazılarının yardımını istediği olurdu, onlara yardım ettirtirdi ama avret mahallinin temizliğini bizzat kendisi yapardı." diye bildiriyor.

İslâm dini insanın her şeyini ihtiva ediyor, her şeyini kuşatıyor. Temizliğini de anlatıyor, bedenini de anlatıyor, ruhunu da anlatıyor, ailesini de anlatıyor. Cemiyetinin, dünyasının, ahiretinin nasıl olması gerektiğini de anlatıyor. Dışarıda bıraktığı bir şey yok. Başka dergilerden görevli şahıslar bize mektup yazmış;

"—Siz ilk önce derginizde bazı dinî konuları yazarken sonra başladınız Ortak Pazar konusuna veya başka konulara girmeye." Ben de cevap verdim, dedim ki;

"—İslâm'da; 'Şu konuya girilmez, bu konuya girilmez!' diye yasak yok ki. İslâm her şeyle ilgilenir. İnsanla ilgili, dünya ile ilgili her şeyle ilgilenir. Cemiyetin veyahut ferdin herhangi bir faaliyeti onun dışında değildir."

---

[86] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.180, no:3741;
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.126, no:18314; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.180, no:6583.

Tek başımıza olduğumuz zaman yaptığımız şahsî faaliyetlerimiz var, mahrem faaliyetlerimiz var. Bunların arasında temizlik faaliyetimiz var.

"—Hocam bu konuyu kapatalım, nemelazım. Bu temizlik işi, şahsî bir iş."

Hayır, öyle şey yok! İslâm'da her şeyi anlatmak var. Peygamber Efendimiz her şeyi anlatmış; o çölün hiçbir şey bilmez, saf insanlarına neler öğretmiş. Nasıl kibar, görgülü, temiz insanlar olmuşlar. Hatırlarsanız eskiden "Pis gâvur" denirdi.

Çünkü onlar temizliği iyi bilmezlerdi. Müslümanlar elbiseyi defalarca yıkar; köpekten sakınır, domuzdan sakınır. Tavuğunu keseceği zaman kaç gün bekletir, pislik yememesine dikkat eder, pişirmesine dikkat eder. Her şeyde bir temizlik vardı.

Bizim ecdadımızın temizliğini belki bu yeni nesiller bilmezler, unutmuşlardır ama ben hatırlıyorum, duyuyorum, biliyorum. Ninelerimiz, dedelerimiz: "Çalıştığımız zaman belki üstümüze bir şeyler sıçramıştır." diye namaz kılarken ayrı şalvar giyerlermiş. Abdest alırken yere sıçrayan su temizdir ama ondan bile mümkün olduğu kadar sakınmışlar. Temizliğe bu kadar riayet etmişler.

Peki temizlik nasıl olacak?

Peygamber Efendimiz açıkça söylemiş:

"—Tırnaklarınızı keseceksiniz."

Şimdi bakıyorum modern kadınlar, hatta bazı erkekler tırnağını uzatmış. İnsanın derisini jilet gibi kesiyor. Bakıyorsun erkek, küçük parmağının tırnağını uzun bırakmış; galiba, "Lazım olacak." diye düşünüyor, kocaman bir tırnak.

Bazı kadınlar tırnaklarını uzatıyorlar, üstünü boyuyorlar. Manikür pedikür yapıyorlar, yaptırıyorlar. Bir kardeşimiz geçim için manikür pedikür yapıyormuş;

"—Bir mantar hastalığına tutuldum, aylarca yıllarca uğraştım elimdeki mantar hastalığı geçmedi." diyor.

El alemin tırnağını kurcalaya kurcalaya bir hastalığa tutulmuş; ondan sonra bırakmış.

e. On Şey Fıtrattandır

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[87]

عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ ، وَإِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ ، وَالسِّوَاكُ ، وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ ، وَ قَصُّ الْأَظْفَارِ ، وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ ، وَ نَتْفُ الْإِبِطِ ، وَحَلْقُ الْعَانَةِ ، وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ. قَالَ زَكَرِيَّاءُ : قَالَ مُصْعَبٌ: وَنَسِيتُ الْعَاشِرَةَ ، إِلاَّ أَنْ تَكُونَ الْمَضْمَضَةَ (حم. ش. م. د. ت. حسن ، ن. ه. عن عائشة)

RE. 316/2 (*Aşrun mine'l-fıtrati: Kassu'ş-şâribi, ve i'fâu'l-lihyeti, ve's-sivâkü; ve'stinşâku'l-mâi, ve kassu'l-azfâri, ve guslü'l-berâcimi, ve netfü'l-ibti, ve halku'l-âneti, ve'ntikàsu'l-mâ'. Kàle'l-mus'ab ve nesîtü'l-âşirete illâ en tekûne'l-madmadate.*)

Hazret-i Aişe Vâlidemiz'den rivâyet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*Aşrun mine'l-fıtrati*) On şey vardır ki, bunlar fıtrattandır:

1. (*Kassu'ş-şârib*) "Bıyığı kesmek."
2. (*İ'fâu'l-lihyeti*) "Sakalı da uzatmak."
3. (*Ve's-sivâk*) "Misvak kullanmak."
4. (*Ve'stinşâku'l-mâ'*) "Burna su vermek."
5. (*Ve guslü'l-berâcim*) "Parmak uçlarını, parmakların eklenti yerlerini yıkamak."
6. (*Ve kassu'l-azfâr*) "Tırnakları kesmek."
7. (*Ve netfu'l-ibit*) "Koltuk altlarının kıllarının giderilmesi."

---

[87] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.223, no:261; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.61, no:53; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.91, no:2757; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.107, no:293; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.137, no:25104; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.47, no:88; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.14, no:4517; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.23, no:2760; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.36, no:152; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.79, no:547; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.I, s.195, no:2058;Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.186, no:584; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.385, no:784; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.196, no1774; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.492, no:26012; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.209, no:14132.

8. (*Halku'l-âneti*) "Kasıklardaki kılların giderilmesi."

9. (*Ve'ntikàsu'l-mâ'*) "Küçük abdestini yapınca oraya su döküp, yıkayıp temizlemek."

10. (*Ve'lmadmadatü*) "Ağzı çalkalamak." olabilir. (Mus'ab isimli râvi onuncusunu tam hatırlayamamış.)

Erkeklerde ve kadınlarda koltuk altında kıllar biter. Koltuk altı çok çabuk terler. Ter kurur. Tekrar terler tekrar kurur, tekrar terler tekrar kurur. Atletin kolluysa iç fanilanın koltuk altı sapsarı olur. Hepimizin bildiği bir şey... İslâm bu pisliğe razı olmuyor; o kıllar orada durduğu zaman bir koku olacak, bir pislik olacak; öyleyse koltuk altlarını temizleyeceksin.

Sonra kasıklarında insanın çeşitli kıllar bitiyor, onların temizlenmesi lazım! Ayrıca çocukken sünnet olması lazım. Sünnet olmadığı takdirde, sünnet olunmayan et parçasının içinde çeşitli mikroplar ürüyor. Sonra idrar kalıyor, o idrar kokuyor, mikrop ürüyor. Ondan sonra başkalarına geçer. O bakımdan İslâm her şeye dikkat etmiş.

Sonra, bıyıklar tıraş ediliyor. Niye? Bıyıklar burnun altındadır, çok fazla olursa pislik birikir. Peygamber Efendimiz derisi belli olacak kadar bıyıkları azaltırdı, sakalı uzatırdı. Sakalda bir zarar yok. Sakal insanı kaşkol gibi korur. Sakalı uzun insan kış gününde hiç kaşkol takmasın. Sakalın ona faydası var. Ama bıyık öyle değil. İslâm her şeyin ölçüsünü böyle koymuş.

Bunlar Peygamber Efendimiz'in özel hayatından da bize intikal etmiş, râvîler rivayet etmiştir. Bazısını Peygamber Efendimiz'in zevceleri olan mübarek annelerimiz rivayet etmişlerdir; "Peygamber Efendimiz özel hayatında şöyle yapardı, böyle yapardı." diye. İşte burada da onu görmüş oluyoruz.

Bir ot varmış. Tabii millet şimdi başka yöntemler kullanıyor. Hamam otu denilen o ot karıştırılıyor, dövülüyor. Sürüldüğü zaman kılları kökünden temizliyormuş; o zamanın âdeti. Herhalde yakın zamana kadar da kullanılıyordu. Sonra bir de aktarlarda bulunan, ilaç yapımında da kullanılan otlar var; onlarla da temizlik sağlanabiliyor. Mühim olan mikropların barınmasına sebep olacak şeyleri vücutta bulundurmamak.

Peygamber Efendimiz saçlarını bazen tıraş ettirirdi, bazen de

mübarek kulakları hizasına gelecek kadar, hatta omuzuna dökülecek kadar uzattığı olurdu.

İslâm'da günde beş defa yıkanmak var. Abdest alıyorsunuz; kollarınızı ve yüzünüzü yıkıyorsunuz. Haftada bir defa gusül abdesti var. Hatta gusül bazı sebeplere de bağlı olduğu için bazen insanın haftada birkaç defa tepeden tırnağa yıkanması mümkün oluyor. İslâm temizlik dini, el-hamdü lillâh…

"—Hocam, şimdi herkes yıkanıyor."

Herkes yıkanıyor ama sen elli sene öncesine bir bak. Elli sene öncesinde, yüz sene öncesinde Avrupa'da senede bir bile yıkanmıyorlardı. Adamların evinde tuvalet yoktu, banyo yoktu. Evin ortasına tekne getirip hepsi içine girip çıkıp orada güya yıkanıyorlardı.

Onların şimdiki temizlik töresi bizden geçmedir. Dişlerinin temizlenmesi bizden öğrenmedir. Bizim diş fırçalamamızla diş fırçalamayı; hamamlarımız sayesinde yıkanmayı öğrendiler. 17. Asır'da buralara gelmiş, görmüş seyyahlar diyor ki:

"—Bu müslümanlar hasta olacak. Bunlar ne biçim insanlar, sürekli suya girip yıkanıyorlar, bu kadar yıkanılır mı?"

İşte İslâm'ın temizliği bu... En ayrıntı noktalara kadar -tırnak, koltuk altı, kasık, vücut temiz olacak. Saç sakaldan tertemiz olacak. Dişler misvaklanacak, temizlenecek. Kalp temiz olacak, muamele temiz olacak. İslâm baştan aşağı temizlik dinidir. Bunu da Peygamber Efendimiz bizzat kendisi örnek olarak göstermiştir.

Burada da yine temizliği kendi eliyle yaptığına dair bir rivayet var:[88]

كَانَ إِذَا اطَّلَى بِالنُّورَةِ وَلِيَ عَانَتَهُ وَفَرْجَهُ بِيَدِهِ (ابن سعد عن إبراهيم و عن حبيب بن أبي ثابت مرسلاً)

RE.526/6 (*Kâne izâ ittalâ bi'n-nûreti vellâ ânetehû ve fercehû bi-yedihî.*) [*Nevre*, temizleme tozu kullandığı zaman avret mahalline eli ile sürerdi.]

---

[88] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.126, no:18315; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6584.

f. Yalan Söylenmesinden Hoşlanmazdı

Ahmed ibn-i Hanbel ve Hàkim'in rivayet ettiğine Hz. Aişe RA şöyle buyurdu:[89]

كانَ إِذَا اطَّلعَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بيتِهِ كَذَبَ كَذْبَةً ، لَمْ يزَلْ مُعْرِضًا عَنْهُ حَتَّى يُحْدِثَ تَوبَةً (حم. ك. عن عائشة)

RE.526/7 (*Kâne izâ ittala'a alâ ehadin min ehli beytihî kezebe kezbeten, lem yezel muğridan anhü hattâ yuhdise tevbeten.*)

"Peygamber Efendimiz SAS çevresindeki insanlardan, ehli beytinden bir kimsede bir yalan söyleme durumu görmüşse, ondan

[89] Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.13, no:11; Hz. Aişe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.137, no:18381; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6585.

yüz çevirirdi. Tevbe edinceye kadar onun yüzüne bakmazdı."

"—Peygamber Efendimiz'in ailesi yalan söyler mi?"

Tabi "Ehl-i Beyti" denilince o çatının altında hizmetçisi de var, çeşit çeşit insanlar da var. Veyahut Ümmet-i Muhammed'den çeşitli kimseler geliyor gidiyor. Etrafındaki kimselerden birisinde yalan, hilâf-ı hakikat bir söz fark ederse ondan yüz çevirirdi, kaşlarını çatardı; tevbe edinceye kadar onunla konuşmazdı.

Ceza mükâfatla beraber yürür. Çocuğunu hep seversen şımarık olur. İyilik yaptığı zaman, güzel bir iş yaptığı zaman methedeceksin, okşayacaksın. Kötü bir şey yaptığı zaman "Bu olmadı." diyeceksin ki çocuk iyiye heves etsin, kötüden korksun, yapmasın. Peygamber Efendimiz de böyle bir yalan gördüğü zaman yüz çevirirdi; "Bir daha söylenmesin, bir daha yapılmasın." diye tevbe edinceye kadar onunla konuşmazdı.

Biz de çocuklarımızı, etrafımızdaki insanları, iş yerimizde çalıştırdığımız kimseleri böyle dürüst yetiştirelim. Dürüst yetişmeleri için onların ahlâkî davranışlarına dikkat edelim. Yanlış bir şey yaptıkları zaman gülmeyelim. Çocuk babasının sigarasını almış tüttürüyor, babası; "Vay, bacak kadar çocuk sigara tüttürüyor." diye gülüyor.

O zaman o çocuğu teşvik etmiş oluyor, o çocuk sigarayı hep içecek. Bir kere babanın içmemesi lazım! İçtiğini görünce, bir de gülünce onu suça iki misli teşvik etmiş oluyor. Ondan sonra, "Sigaradan kurtaracağız." diye uğraş, duvarlara yaz; "Sen kendini yavaş yavaş öldürüyorsun, sigara zararlıdır. Amerika'da yasaklanmış, televizyonda reklamı yapılmıyormuş." de istediğin kadar çabala, küçükten alıştırmış oluyorsun.

Hatta birisi olmadık bir şey yaptığı zaman tebessüm bile etmememiz lazım Bazen tutuyorlar hocalar aleyhine bir fıkra anlatıyorlar veya müslümanı küçük düşürecek veya cennetle cehennemle, melekle, şeytanla ilgili bir fıkra anlatıyorlar. Bunlar oyuncak mı? Nereden duydun? Besbelli yobazın, haylazın birisi uydurmuş. Sen bunu okuyorsun, söylüyorsun ötekisi de gülüyor, ne oluyor? Günaha herkes iştirak etmiş oluyor. Kötü şeyi teşvik etmemeliyiz, tebessümle bile teşvik etmemeliyiz. Hatta böyle kötü

bir şey olduğu zaman hafifçe bir yüz çevirme onun yola gelmesi için şart oluyor. Buradan onu anlıyoruz.

g. İftar Edince Söyledikleri

Ebû Dâvud Abdullah ibn-i Ömer RA'dan şöyle rivayet etmiş:[90]

كانَ إِذَا أَفْطَرَ ، قَالَ: ذَهَبَ الظَّمَأُ ، وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ ، وَثَبَتَ الأَجْرُ

إِنْ شَاءَ اللهُ (د. ك عن ابن عمر)

(*Kâne izâ eftare, kàle: Zehebe'z-zameü, ve'bte'lleti'l-urûku, ve sebete'l-ecru in şâa'llàh.*)

(*Kâne izâ eftare, kàle*) "Oruç bitip iftar ettiği zaman Peygamber Efendimiz şöyle derdi: (*Zehebe'z-zameü*) "Susuzluk gitti, (*ve'bte'lleti'l-urûku*) damarlar ıslandı, (*ve sebete'l-ecru in şâa'llàh*) inşaallah, Allah'ın izniyle sevap da hâsıl oldu."

İnsan, Ramazan'da veyahut sair zamanda oruç tutuyor. Arap diyarı biraz daha sıcak, bizimki gibi değil. Susuzluk insanı adamakıllı tâkatten düşürür. İftar ettiği zaman insan hemen suya sarılır. Onun için:

"—Susuzluk gitti, el-hamdü lillâh; damarlar suyla doldu, ıslandı. Eh gündüz biraz sıkıntı çektik ama Allah'ın izniyle ecir de kazanıldı."

Tabii sevap kazanmak kolay olmuyor. Fedakârlıkla oluyor, biraz zahmetle oluyor. İbadetlerin zahmeti en çok olanları, sevabı en çok olanları oluyor. O bakımdan hadîs-i şerîfte, ayet-i kerîmede ne bildirilmişse o meşakkate katlanırız, biz de o sevabı almaya gayret ederiz.

h. İftar Duası

---

[90] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.308, no:2010; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.239, no:7922; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.185, no:25; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.255, no:3329; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.246; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.221, no:5395; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVII, s.391; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.81, no:18055.

Ebû Dâvud Muaz ibn-i Zühre Rh.A'ten şöyle rivayet etmiş:[91]

كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ: اَللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

(د. عن معاذ بن زهرة مرسلاً)

RE. 526/9 (*Kâne izâ eftare kàl: Allàhümme leke sumtü, ve alâ rızkıke eftartü.*)

(*Kâne izâ eftare kàl*) "Peygamber Efendimiz iftar ederken şöyle derdi: (*Allàhümme leke sumtü*) Yâ Rabbi! Senin için oruç tuttum, (*ve alâ rızkıke eftartü*) ve senin verdiğin şu rızıkla iftar ediyorum."

Muhterem kardeşlerim! Mâlum, oruç sadece Ramazan'a mahsus değildir. Ramazan'da oruç tutmak, sıhhatli mü'minlere farzdır. Fakat sair zamanlarda da Peygamber Efendimiz çokça oruç

---

[91] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.309, no:2011; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.406, no:3902; Muaz ibn-i Zühre Rh.A'ten.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.81, no:18056.

tutardı. Hele gençlere; "Nefislerine hâkim olmayı öğrensinler." diye oruç tutmayı çokça tavsiye etmiştir. Onların sevabı çok fazla...

Allah-u Teâlâ Hazretleri fazl u kereminden orucun sevabını çok çok fazla miktarda veriyor, ölçüye sığmaz tarzda çok veriyor. Ama orucun sadece mide orucu olmaması lazım, her âzânın günahtan korunması lâzım.

Adam oruçlu, nâmahreme bakıyor. Olmadı, gözüne oruç tutturmadı. Adam oruçlu, ağzına geleni söylüyor, küfrediyor, hatta yalan söylüyor, hatta kalp kırıcı sözler söylüyor. Olmadı, diline orucu tutturamadı. Adam oruçlu; akşam vakti açmış radyoyu, filanca hânendeden, filanca sâzendeden şarkılar türküler dinliyor. Olmadı, kulağına oruç tutturmadı.

Oruç her âzâya tutturulacak. Sen Allah rızası için; Allah'ın helal kıldığı ekmeği yemiyorsun, helâl olan suyu içmiyorsun da zaten haram olan öteki şeyleri neden yapıyorsun? Oldu mu? Helâlleri bile yapmama durumunda olan bir insana, zaten haram olan şeyleri yapmak yakıştı mı şimdi? Hiç yakışık almaz.

Millet orucu sadece aç susuz kalmak sanıyor;

"—Biraz oruç tutayım da zayıflayayım." diyor.

Öyle yağma yok, öyle saçma şey yok! Orucu Allah rızası için tutacaksın ve bütün âzâlarına tutturacaksın. Bütün âzâların oruç tutacak ki Allah onun sevabını çok versin. O zaman Allah;

"—Bu kulum benim rızam için her türlü fedakârlığı yaptı, nefsinin her türlü arzusuna karşı çıktı, şeytana uymadı; günahlardan kaçtı, sevaplı işlere koştu, zahmetlere katlandı, ben de ona ecrini bi-gayri hisâb vereyim." diyecek, ama böyle yapana…

Yoksa nice oruç tutan insan vardır ki akşama kârı aç ve susuz kalmaktan ibarettir. Onun için orucu güzel tutalım!

i. Sarığını İki Omuzu Arasına Sarkıtırdı

Tirmizi Abdullah ibn-i Ömer RA'dan şöyle rivayet etmiş:[92]

---

[92] Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.351, no:1658; Taberâni, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XII, s.379, no:13405; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.38; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.173, no:6251; Ukaylî, Duafâ, c.V, s.131, no:1127; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.I, s.456; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.293, no:6069; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.192; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

كَانَ إِذَا اعْتَمَّ سَدَلَ عِمَامَتَهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ (ت. عن ابن عمر)

RE. 526/10 (*Kâne ize'temme, sedele imâmetehû beyne ketifeyhi.*)

(*Kâne ize'temme*) "Peygamber Efendimiz, sarık sardığı zaman, (*sedele imâmetehû beyne ketifeyhi*) ucunu iki küreğinin arkasına bir miktar, altmış yetmiş santim kadar sarkıtırdı."

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize Peygamber Efendimiz'in sünnetine ittiba etmeyi, onun ahlâkıyla ahlâklanmayı, onun âdâbı ile edeplenmeyi, rızasını kazanmayı ve onunla beraber cennete girmeyi nasip eylesin.

Ankara'da bizim fakirhaneye misafirler geldi. Muteriz, itirazcı... Bir takım yarım yamalak şeyler duymuşlar; karşı çıkmaya alışmışlar. Dedelerimizin hepsi din alimiydi, meseleleri gayet iyi biliyorlardı. Baktık her şeye itiraz ediyorlar. İtirazlarından bir tanesi de sarık. Sarığa itiraz ediyor:

"—Ne gerek var, bilmem ne..."

Sarık sünnet. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte tashih etmiş. Yetmiş kat sevabı daha fazla olur diyor. Meleklerin kıyafeti. İşte Peygamber Efendimiz böyle yapmış. Sarık sardığı zaman vücudundan aşağı doğru sarkıtırmış.

j. Üzüldüğü Zaman Sakalını Tutardı

Ebû Hüreyre RA şöyle rivayet etmiş:[93]

كَانَ إِذَا اغْتَمَّ أَخَذَ لِحيَتَهُ بِيَدِهِ يَنْظُرُ فِيهَا (الشيرازي عن أبي هريرة)

RE. 526/11 (*Kâne iza'ğtemme ehaze lihyetehû bi-yedihî yenzuru fîhâ.*)

"Biraz üzüldüğü zaman sakalını tutar ve şöyle ona bakardı. Bir tutam sakalından tutup ona doğru bakardı. Düşünceli düşünceli, üzüntülü üzüntülü sakalına bakardı. Adeti böyleydi."

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.119, no:18269.

[93] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.70, no:18007; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.208, no:2298.

Her insanın çeşitli davranışları vardır, üzüntülü sevinçli zamanlarda. Efendimiz sakalını tutar ona bakardı.

k. İftarda Ettiği Dua

Sayfanın sonundaki hadîs-i şerîfi de okuyalım.
Abdullah ibn-i Abbas RA şöyle buyurmuş:[94]

كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ، فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (طب. وابن السني عن ابن عباس)

RE. 526/12 (*Kâne izâ eftara kàle: Allàhümme leke sumtü, ve alâ rızkıke eftartü, ve tekabbel minnî inneke ente's-semîu'l-alîm*.)

(*Kâne izâ eftara kàle*) Oruç tutup da iftar ettiği zaman şöyle dua ederdi:

(*Allàhümme leke sumtü*) "Yâ Rabbi, senin rızan için oruç tuttum. (*Ve alâ rızkıke eftartü*) Senin rızkın ile iftarımı yaptım. (*Ve tekabbel minnî*) Bunu benden kabul et! (*İnneke ente's-semîu'l-alîm*) Sen her şeyi duyan, her şeyi bilensin. Hakkıyla duyan hakkıyla bilensin, yâ Rabbi!" diye dua ederdi.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize Peygamber Efendimiz'in sünnetine ittibâ etmeyi, onun ahlâkıyla ahlâklanmayı, onun âdâbı ile edeplenmeyi, rızasını kazanmayı ve onunla beraber cennete girmeyi nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

13. 11. 1988 – İskenderpaşa Camii

---

[94] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.81, no:18057; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6590.

13. EFENDİMİZ'İN İFTAR DUALARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كانَ إِذَا أَفْطَرَ قالَ: الْحَمْدُ للهِ الَّذِي أَعَانَنِي فصُمْتُ ، ورَزَقَنِي فَأَفْطَرْتُ (ابن السني ، هب. عن معاذ)

RE. 527/1 (*Kâne izâ eftara, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî eânenî fesumtü, ve razekanî feeftartü.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahirette cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...
Peygamber Efendimiz'in şemâilinden ve sîretinden ve adetlerinden bahseden bölümü okumaya devam ediyoruz. *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının sonunda yer alan bu bölümde, Peygamber Efendimiz'in nasıl hareket ettiği muhtelif rivayetlerle tesbit edilmiş.
Bu rivayetleri okunmaya başlamazdan önce Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın ve bağlılığımızın bir âciz nâçiz, küçük nişânesi olmak üzere rûh-u pâkine hediye edelim diye; ve

onun cümle mübarek ashabının, pâk etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselînin ve cümle evliyâullahın ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in Peygamber Efendimiz'den sonra mürşidleri ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ve halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve hassaten okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri canlarını mallarını ortaya koyarak, Allah'ın rızasını kazanmak için her türlü fedâkârlığı yaparak fethetmiş ve bize emanet ve miras bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretlerinin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri ve rivayetleri dinlemek üzere toplanmış bulunan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye edelim, cümlesinin ruhu şad olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, Peygamber Efendimiz'in yolunda yaşayalım, şehid sevapları kazanalım ve Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyalım, öyle başlayalım! Buyurun:

…………………………….

a. İftar Edince Ettikleri Dua

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzu'l-Ehàdîs* kitabının 527. sayfasının 1. hadis-i şerifidir.. Muaz RA'dan şöyle rivayet edilmiş:[95]

---

[95] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.100, no:9837; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.495, no:1410; Rebi' ibn-i Huseym RA'dan.

كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَعَانَنِي فَصُمْتُ، وَرَزَقَنِي فَأَفْطَرْتُ (ابن السني، هب. عن معاذ)

RE. 527/1 (*Kâne izâ eftara, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî eânenî fesumtü, ve razekanî feeftartü.*)

(*Kâne izâ eftara, kàle*) "Peygamber SAS Efendimiz oruçluyken, akşam olup da iftar eyledikleri zaman, şöyle buyururlardı:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî eânenî fesumtü, ve razekanî feeftartü.*) "O Allah'a hamd olsun ki, bana yardım etti de oruç tutabildim, bana bu rızkları verdi de iftar edebildim."

Peygamber SAS Efendimiz'in âdet-i seniyyesi böyle idi.

Muhterem kardeşlerim!

Burada mühim bir gerçeği görüyoruz. İnsan, yaptığı bütün fiilleri Allah-u Teâlâ Hazretleri dilerse, müsaade ederse yapar; dilemezse, müsaade etmezse yapamaz. Serbest bıraktığı zaman, serbest bıraktığı kadar kul bir şeyler yapar; fakat istemediği zaman, hiç kimse onun istemediği bir şeyi yapmaya güç yetiremez.

Oruç tutuyoruz. Allah sıhhat verdi de nasip etti de onun için tutuyoruz. Allah bizi kâfir etmedi, müslüman eyledi, imanımızın gereği olarak bu bilgiyi öğrendik de onun için tutuyoruz. Akıl fikir verdi de onun için bu ibadeti yapabiliyoruz. Hasta olsaydık yapamazdık; deli, mecnun, divâne olsaydık yapamazdık. Daha nice nice mâniler, engeller olabilirdi. Demek ki ibadete ve taate kuvvet de ondan. Aslında bizim övünülecek hiçbir şeyimiz yok. Her şey ondan... Her lütuf ondan... Biz, onun nimetlerinden istifade eden kullarıyız. O, gayb hazinelerinden ihsan ediyor, biz de istifade ediyoruz. Anlayışımız derin olur da bu gerçeği görürsek, ne âlâ... Gören görüyor.

İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.415, no:478; Muaz ibn-i Zehre RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.74, no:6482 Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s221, no:450; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.81, no:18058; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6591.

Peygamber Efendimiz nasıl buyurmuş?

"—Bana yardım etti de orucumu tuttum, rızkı verdi de iftar ettim. Rızık vermeseydi nasıl iftar edecektim? Aç kalsaydım, yokluk olsaydı, kıtlık olsaydı nasıl iftar edecektim? Rızk da ondan, oruç da ondan, ibadete kuvvet de, her şey ondan. Her gücün, kuvvetin sahibi o:[96]

لاَ حَوْلَ، وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

(*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llàhi'l-aliyyi'l-azîm*) "Allah'tan başka güç kuvvet sahibi yoktur, bütün güç kuvvet Allah'ın

---

96 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1276, no:3878, Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.
İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.3, s.226, no:946, Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.
Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.1, s.299, no:1003, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.5, s.33, Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.15, s.1376, no:43612.

elindedir. Her şey onun gücüyle, kuvvetiyle, müsaadesiyle oluyor. Yaşatan o, öldüren o... Yükselten o, alçaltan o... Aziz kılan o, zelil kılan o... Her şey ondan...”

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً (الملك:٢)

(*Ellezî haleka'l-mevte ve'l-hayâte li-yeblüveküm eyyüküm ahsenü amelâ*) “Allah-u Teàlâ Hazretleri, ‘Bakalım hanginiz daha güzel sàlih ameller işleyecek, güzel kulluk yapacak?’ diye, bizleri imtihan etmek, görmek ve denemek için ölümü, hayatı yarattı. İnsanları yeryüzüne gönderdi.” (Mülk, 67/2)

Bu dünya hayatı, bir yarış ve imtihan dünyası olduğundan, insanlar serbest bırakılmış, bir şeyler yapıyorlar. Şeytan da serbest bırakılmış, vesvese veriyor. Nefis de çeşit çeşit arzular ortaya koyuyor. Dünyanın çeşit çeşit zevkleri, süsleri, ziynetleri insanın karşısına dökülüyor; her birisi insana bir çeşit tesir ediyor. Şeytan şaşırtmaya; nefis, arzusu peşinde koşturtmaya çalışıyor. Dünyanın zevkleri çekici, cazip...

İnsan bir ona bakıyor, bir buna bakıyor. Eğer aklını kullanıp nefsini yener, şeytana uymaz, dünyanın lezzetlerine kapılmaz da Allah'ın istediği yolu tercih edebilirse;

“—Tamam, ben bunu yapacağım yâ Rabbi! Onlara uymuyorum.” diye kendisini tutabilirse, iradesine hâkim olabilirse, o zaman sevap kazanır.

O zaman Allah'ın sevgili ve makbul kulu olur. Ama Allah dilese yine felç eder, hiçbir şey yapamaz.

Bir şeyi küçücük bir isteme, seçme ve tercih hakkımız var. Allah bize sırf o tercihten dolayı büyük sevaplar verir.

Bir tercih, önüne çıkan iki tane yol:

“—Şu mu daha güzel, bu mu daha güzel? Buyur hangisini istersen seç!”

İyisini tercih ettiğin zaman, küçücük bir tercihten koca koca mükâfatlar alıyorsun; cenneti kazanıyorsun, rıdvânı kazanıyorsun. Allah'ın rızasına eriyorsun; dünyada da, ahirette de nice hayırlara mazhar oluyorsun.

Küçücük bir tercih; karşına çıkan iki yoldan bir tanesini tercih

etmek, iş çatallaştığı zaman uygun olanını seçmek... O halde bu seçmeye kendimizi alıştıralım! Önümüzde tercihler, yollar çoğaldığı zaman küçücük bir tercih hakkımız var; doğru yolu da seçebiliriz, eğri yolu da seçebiliriz.

Doğru yolda gitmeye de, eğri yolda gitmeye de kendi tâkatimiz yok. Allah akıl, güç, kuvvet, sıhhat verirse seçebiliriz. Sevap da günah da o müsaade etmeden olmaz. Ancak o, güç kuvvet verirse olur. Ama günaha rızası yok. Serbest bıraktığı için, sana da sıhhat, afiyet verdiği için sen onu yapabiliyorsun. Ama razı değil... Yaparsan cezası var, yapmazsan mükâfatı var.

Bir iyiliği yapmaya niyet edersen ve yaparsan on misli, yedi yüz misli, daha fazla, bi-gayri hisâb sevap kazanabilirsin. Bir kötülüğü yapmaya niyet eder de yaparsan, bir tane günah kazanırsın. Birisinde en aşağı on misli, hatta yetmiş misli, yedi yüz misli veya bin misli daha fazla; ötekisinde sadece yaptığın kötülüğe karşılık bir günah...

Bir iyiliği yapmaya niyet ettin, yapamadın mı, yine sevap var. Bir kötülüğü yapmaya heveslendin ama, sonra kendini tuttun mu, yine sevap var. Bunlar da işin bizim lehimize olan çok avantajlı tarafları...

Bütün bu güzelliklere, imkânlara rağmen insanlar tabi bu küçücük tercihlerini güzel yapamıyorlar. Daima nefis, şeytan, dünya, aldanma, günah tarafı seçiliyor. Ömür boyu bu böyle devam ediyor. Mü'mini de böyle.

"—Hay Allah! Yine şaşırdım. Hay Allah! Yine beceremedim."

Zayıf yetişiyoruz. Çocukluğumuzdan beri zayıf yetişiyoruz. Çocukluğumuzdan beri biraz irademizi sıkıp kuvvetli tutup tercihleri iyi yapmaya kendimizi alıştırmamışız. Pazumuz zayıf olduğundan yeniliyoruz.

Halbuki insan küçüklükten alışmalı. Çocuk tepiniyor:

"—İlle şu şekeri isterim." Annesi de;

"—Aman evlâdım, ağlama al." hemen veriyor.

Onu yiyor, ondan sonra bir başka şey için tepiniyor; zırlamaya, ağlamaya başlıyor. Şımarık şımarık; "Şunu da isterim." diyor.

"—Aman evladım onu da al."

"—Aman yavrum rahat etsin. Aman evladım bir şey yapmasın;

üzülmesin, yorulmasın.” Ama bir taraftan da onu nefsinin, arzularının esiri olmaya alıştırıyoruz.

İmam Gazâlî onun için diyor ki:

“—Zengin bile olsan, çocuklarına her zaman her istediğini verme! Bazen kuru ekmek yedir, katıksız sofraya oturt! Mahrumiyeti de görsün, mukayese etsin, işin kıymetini anlasın.”

Peygamber Efendimiz nasıl nübüvvet gözüyle bakıp anlıyor;

“—Yâ Rabbi! Sen bana yardım ettin de orucu tutabildim, rızkı verdin de iftarı yapabildim.” diyor.

Ne kadar güzel! Her şeyi nasıl görüyor, her şeyi güzel!

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[97]

اَلشِّتَاءُ رَبِيعُ الْمُؤْمِنِ ؛ قَصُرَ نَهَارُهُ فَصَامَهُ ، وَطَالَ لَيْلُهُ فَقَامَهُ

(العسكري في الأمثال ، هب. ق. عن أبي سعيد)

RE. 215/15 (*Eş-şitâü rebîu'l-mü'min; kasura nehâruhû fesàmehû, ve tàle leylühû fekàmehû.*)

(*Eş-şitâü rebîu'l-mü'min*) “Kış mevsimi mü'minin baharıdır. (*Kasura nehâruhû fesàmehû*) Gündüzleri kısadır, rahatça oruç tutar; (*ve tàle leylühû fekàmehû*) geceleri de uzundur, kalkar ibadet eder.” diyor.

Peygamber Efendimiz'in her şeyi değerlendirmesi böyle... Biz kış mevsimini belki sevmeyiz; soğuktur, soba yakıyoruz, yağmur yağıyor, titriyoruz, üşüyoruz. Abdest alırken jilet keser gibi ellerimiz sızlıyor. Ama Peygamber Efendimiz;

“—Kış mevsimi ne güzel mevsimdir. Gündüzleri kısadır, kolay oruç tutarsın. Geceleri uzundur, kalkar uzun uzun ibadet edersin.”

---

[97] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.416, no:3940; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.297, no:8239; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.375, no:3672; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kısmen: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11734; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.324, no:1061; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.325; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.115, no:141; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.576, no:35209: *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.519, no:1533; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.432, no:13464.

diyor. Her şeyi ilâhî cepheden görüyor. Her şeye Rahmânî yönden bakıyor, değerlendirmesini öyle yapıyor.

Allah bizi o mübarek Peygamber'e has ümmet eylesin. Onun yolunda daim eylesin.

b. Misafirlikte İftardan Sonra Yaptıkları Dua

Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayeti şöyle:[98]

كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ، قَالَ: أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمُ الْأَبْرَارُ، وَتَنَزَّلَتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ (حم. ق. عن أنس)

RE. 527/2 (*Kâne izâ eftare inde kavmin, kàle: Eftare indekümü's-sàimûn, ve ekele taâmekümü'l-ebrâr, ve tenezzelet aleykümü'l-melâikeh.*)

"Peygamber SAS Efendimiz, bir topluluğun misafiri olarak onların yanında iftar ettiği zaman, şu duayı buyururdu. Âdet-i seniyyesi, mutadı öyleydi. Derdi ki: (*Eftare indekümü's-sàimûn*) "Sizin yanınızda oruçlular iftar etsin!"

Bir kimse bir oruçluya bir hurma ve bir içim suyla bile iftar ettirirse, onun tuttuğu orucun sevabının misli iftar ettirene yazılır.

---

98 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.118, no:12198; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.239, no:7924; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.99, no:301; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.202, no:6901; Taberânî, *Dua*, c.I, s.288, no:925; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.125, no:6048; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.333, no:834; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.40, no:1772; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.291, no:4320; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.370; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.112, no:1358; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.100, no:9838; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.311, no:7907; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.467, no:967; Ziyâü'l-Makdîsî, el-*Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.II, s.329, no:1783; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.500, no:1422; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.71, no:12753; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.VIII, s.269, no:13384; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.252; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.72; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.86, no:18087; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6592.

Bu konuda başka bir hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:[99]

فَمَنْ أَفْطَرَ فِيهِ صَائِمًا ، كَانَ مَغْفِرَةٌ لِذُنُوبِهِ ، وَعِتْقُ رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ ،

وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ.

(*Femen eftara fîhi sàimen*) "Kim bu ayda bir oruçluyu iftar ettirirse, (*kâne mağfiretün li-zünûbihî*) günahlarına mağfiret sebebi olur, Allah günahlarını mağfiret eder bu ziyafetiyle... (*Ve ıtku rakabetihî mine'n-nâr*) Ve cehennemden boynunun bağının çözülmesine sebep olur." Yâni, cehennemden kurtuluşuna vesile olur iftar ettirmek. (*Ve kâne lehû mislü ecrihî, min gayri en yünkasa min ecrihî şey'un*) "Oruçlunun sevabının, ecrinin bir benzeri, bir o kadarı, bu oruçluya iftar ettiren kimseye verilir; oruçlunun sevabından hiçbir şey eksiltilmeden..."

Onun için, "Sofranızda hayırlı, ağzı oruçlu mübarek kullar, ibadet ehli kimseler iftar etsin." diye dua ediyor.

Şerhte, "Haber sîgasında dua." diyor. Haber de olsa, Peygamber Efendimiz; "Sofranızda oruçlular iftar etti, ne mutlu size!" demiş bile olsa o da yine aynı kapıya çıkar. "Ne mutlu! Sizin sofranızda oruçlular iftar etti!" "O oruçluların sevaplarını da ev sahibi alacak." demek. Böyle dua ederdi.

(*Ve ekele taàmekümü'l-ebrâr*) "Yemeklerinizi Allah'ın iyi kulları yesin!" Yani, "Sizin rızıklarınız şerliye, hayduta, hırsıza, haramiye, edepsize, günahkâra değil de Allah'ın sevgili kullarına nasib olsun!" demek istiyor.

Hadîs-i şerîflerden biliyoruz: [100]

---

[99] İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadàilü Şehri Ramadàn*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.176, no:25782.

[100] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2024, *Birr ve Sıla* 45/40, no:2622; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s:403, no:648٣; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.331, no:10482; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.7; Begavî,

رُبَّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّه (م. حب. ك. هب. عن أبي هريرة ؛ طس. هب. حل. عد. خط. عن أنس)

(*Rubbe eş'ase ağbera*) "Nice saçı başı dağınık, üstü başı tozlu topraklı kimseler vardır ki, (*lev aksame ale'llàhi leeberrehû*) eğer bir şeye yemin etse, ağzından bir yemin çıksa; Allah onun yemini doğru çıksın diye, o işi öyle yapar." Allah'ın sevgili kulu olduğu için…

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin öyle sevgili kulları vardır ki, "Vallahi şöyle olacak!" diye bir konuda bir şeye yemin etse; Allah'ın nazlı, sevgili kulu olduğundan, onun yemini doğru çıksın diye, onun hatırına Allah o işi öyle yapar. Allah'ın öyle ebrâr, hayırlı, has, halis, muhlis, velî, mahbub, makbul kulları vardır. Onları Allah öyle sevmiş; sevmiş, yaratmış. Sevmiş, yaşatıyor. Sevmiş, yüksek makamlar ihsan eylemiş.

Senin sofrana öyle kimse gelir de öyle bir kimse yemeğini yerse, öyle bir kimse dua ederse ne mutlu! İnsanın çocuğu olmuyorsa çocuğu olur, borcu varsa borcu gider, bereketsizse bereketlenir.

Peygamber Efendimiz süt annesi Hz. Halime'ye daha küçük bebekken gittiği zaman, sütü kendi yavrusuna yetmiyorken, iki kişiyi besleyecek kadar çoğaldı. Evin içinden bereket eksik olmadı. Çünkü o eve Allah'ın sevdiği kulu, peygamberi, Muhammed-i Mustafâ'sı geldi.

Şerhü's-Sünneh, c.VII, s.219; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.173, no:573; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.264, no:861; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.288, no:6459; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.331, no:10482; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.350; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.370, no:1236; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.108; İbn-i Hibbân, *es-Sikàt*, c.III, s.27, no:93; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.314; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.203, no:1247; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.178, no:578; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.267, no:3245; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.466, no:17918;*Kenzü'l-Ummâl,* c.III, s.286, no:5924, 5925; *Câmiu'l-Ehàdîs,* c.XIII, s.96, no:12646-12648; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.512, no:1364.

Allah bizi hep sevgili kullarıyla düşüp kalkan, beraber olan kimselerden eylesin. "Yemeklerinizi Allah'ın iyi kulları yesin. Sofranızda oruçlular iftar etsin."

(*Ve tenezzelet aleykümü'l-melâikeh*) "Sizin üzerinize, evinize melekler insin, gelsin." diye dua edermiş. Peygamber Efendimiz'in mutadı böyle imiş.

Başka bir rivayet şöyle:[101]

كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ ، قَالَ: أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ المَلاَئِكَةُ (طب. عن ابن الزبير)

RE. 527/3 (*Kâne izâ eftare inde kavmin, kàle: Eftare indekümü's-sàimûn, ve sallet aleykümü'l-melâikeh*)

(*Kâne izâ eftare inde kavmin, kàle*) "Peygamber Efendimiz bir topluluğun, kavmin misafiri olarak, onların yanında iftar ettiği zaman şöyle dua ederdi:

(*Eftare indekümü's-sàimûn*) 'Sofranızda oruçlular iftar eylesin, (*ve sallet aleykümü'l-melâikeh*) ve melekler size dua kılsın, sizin için istiğfar eylesin.'"

Ne mutlu! "Yâ Rabbi! Bu kulunu affet." diye meleklerin ağzından destekleniyorsunuz! Melekler sizi yâd ediyor ve size dua ediyor; Allah'tan sizin affınızı, mağfiretinizi, mükâfatlandırılmanızı istiyor.

Peygamber Efendimiz böyle dua ederdi.

Demek ki; (*tenezzelet aleykümü'l-melâikeh*) rivayeti var, (*ve sallet aleykümü'l-melâikeh*) duası var. Birisinde, "Üzerinize, evinize melekler insin!" diye geçiyor; ötekisinde ise, "Size melekler dua etsin!" diye geçiyor.

İnince de boş durmayacak ki, orada yine dua edecek. Onun için bu rivayet, duanın bir başka yönünü açıklıyor. Melekler demek ki o

---

[101] Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ,* c.VI, s.81, no:10129; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.107, no:5296; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.348, no:2217; Taberânî, Dua, c.I, s.288, no:927; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.86, no:18087; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6593.

misafirperver, ikram eden, sofrayı tanzim eden, insanları misafir eden kimseye dua edecekler. “Dua etsinler!” diye de biz el açıyoruz, gittiğimiz zaman öyle demiş oluyoruz.

c. Sürmeyi Tek Sayıda Sürerdi

Ahmed ibn-i Hanbel, Ukbe ibn-i Âmir RA’dan şöyle rivayet etmiş:[102]

كَانَ إِذَا ا كْتَحَلَ ا كْتَحَلَ وِتْراً ، وَإِذَا اسْتَجْمَرَ اسْتَجْمَرَ وِتْراً

(حم. عن عقبة بن عامر)

RE. 527/4 (*Kâne ize’ktehale iktehale vitran, ve ize’stecmera istecmera vitran.*)

(*Kâne ize’ktehale iktehale vitran*) “Peygamber Efendimiz sürmelendiği zaman tek olarak sürmelenirdi. (*Ve ize’stecmera istecmera vitran*) Buhurdandan koku kokladığı zaman da, tek olarak koklardı.”

İktehale, sürmelenmek demek. Erkeklerin gözlere sürme çekmesi bizim memleketimizde az bilinen bir âdet. Kadınlar envai çeşit süsle süsleniyorlar; saçlar berberlerde dalga dalga, kıvrım kıvrım veyahut başka çeşit şekillerde yapılıyor. Çeşit çeşit süsler, boyalar, rujlar, allıklar, pudralar, rimeller, takma kaşlar, takma gözler kullanılıyor. Erkeğin bir sürme çekmesinden, millet hop oturuyor hop kalkıyor:

“—Erkek sürme sürer mi?”

Sürer. Peygamber Efendimiz sürmüş. Ama iki memleket arasında da iklim bakımından biraz fark var. Orada radyasyon fazla, güneş ışınları fazla, hava sıcak, Ekvator’a yakın, ışınlar daha dik geliyor. Hava daha sıcak; 40-45 derece. Ayağını bastığın zaman ayağının altı yanar. Alnın kuma secde edemez. Elinle tutamazsın.

---

[102] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.156, no:17462; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.338. no:932; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.I, s.495, no:1043; Ukbe ibn-i Âmir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.124, no:18304; *Câmiü’s-Sağîr*. c.II, s.181, no:6594.

Bir demiri tutsan elin kabarır, sıcaktan yanar. Öyle sıcak, bol güneşli, bol ışıklı bir yerde eğer gözler ışınları iyi süzemezse rahatsız olur. Fazla ışından göz rahatsız olur. Onun için gözü sürmeliyorlar.

O diyarlarda ekseriya göz hastalığı olur. *İsmid* denilen bir madde ile, daha başka kurşun veya sülfürlü maddeler ile gözün altını üstünü sürmeleyecek ki, içi biraz koyulaşsın ve yansımalar azalsın. Sürmenin özel olarak göze kuvvetlendirici tesiri var. Onun için Peygamber Efendimiz sürme sürerdi.

Zaten kendisi doğuştan, kudretten sürmeliydi. Gözleri çok güzeldi. Kaşları kirpikleri gayet uzundu. Ayrıca gözlerinin altına tek olarak sürmelenirdi. Rivayete göre üç defa sağ gözüne, üç defa sol gözüne sürme çekerdi.

Bizim memleketimizde de bazı kahraman babayiğitler çıkıyor. Mesela benim Ankara'da tanıdığım bir kardeşimiz var. Hukuk Fakültesi'nden mezun... Hiç kimseye aldırmaz. Bakarsın sürmelenmiş. Herkes ona acayip acayip bakar, o da onlara acayip acayip bakar. Siz bana bakarsanız ben de size bakarım. Aldırdığı yok, Peygamber SAS Efendimiz'in yolunda gidiyor. Kim ne derse desin, umurunda değil.

Mü'minin vasıflarından biri neydi? Has mü'min, müslüman kulun vasıflarından birisi; Allah'ın yolunda yaşarken, yürürken, salih amelleri işlerken kınayanın kınamasından korkmazdı.

وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ (المائدة:٥٤)

(*Ve lâ yehàfûne levmete lâim*) "Müslüman doğru bildiği, dürüst bildiği, güzel bildiği şeyi yaparken, kınayanın kınamasına aldırmaz ve korkmaz." (Mâide, 5/54)

Mü'minin bir vasfı o.

"—Ben örtünürsem utanırım."

"—Kimden utanırsın?"

"—Arkadaşlarımdan utanırım. Ya mahalledeki arkadaşlarım beni görürlerse!"

"—Pekiyi kızım, arkadaşlarından utanıyorsun da Allah'tan utanmaz mısın?"

“—Hocam şimdi öyle bir soru sordun ki ‘Allah’tan utanmam’ desem başıma taş yağar. Ama işin bu tarafını düşünmemişim.”

“—Düşünmemişsin. Kuldan utanıyorsun, Allah’tan utanmıyorsun. Allah’ın emrini tutmak zor geliyor da kulların yanında ters işi yapmak uygun geliyor.”

Hatırlarım. Ankara’da bir soğuklar olur, sıfırın altı 27 derece. Çatır çatır soğuk, ortalıkta hiç ıslaklık kalmaz. Her taraf yaz günündeki gibi kupkuru olur. Ama rüzgâr estiği zaman buzlar havada uçuşur. O kadar acı soğuk. Bakarsınız hanımlar mini etek giymiş. Kör olmayasıca moda! Dizleri morarır, romatizmadan ölür, modayı bırakmaz. Ne kahraman (!) kadınlar var...

Hani bizim kahramanlar nerede? Hani nerede bizim müslüman kızlarımız, hanımlarımız, bacılarımız?

El alem modanın kurbanı olmaya razı. Gelsinler modanın devleri, bunları yutsunlar, kurban etsinler. Razılar. Moda için ölebilirler. Moda diyor ki:

“—Etekler kısalacak, filanca yere kadar çıkacak.”

Öyle açılıp kapanan perde gibi etekler yukarıya çıkıyor.

"—Etekler aşağıya kadar inecek."

Etekler o sene aşağıya kadar iniyor. "Eteği aşağı indiği zaman müslüman sanırlar." diye, yan tarafından kalçasına kadar yırtmaç. Müslüman sanmasınlar aman! Başkaları müslüman sanırlarsa bundan utanırlar! Ama otobüse binerken yine *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye biner. Bakıyorsun; Allah Allah, yüzünü, kaşını, gözünü boyamış. Be hanım! Madem besmeleyle otobüse binecek kadar imanın var, niye böyle yüzünü, gözünü boyuyorsun? Allah'tan korksana! Allah'ın emrini tutsana!

Allah'ın emrini tutmaktan yılmamalıyız, korkmamalıyız. Sakal, pekâlâ… Sürme, pekâlâ…

Peygamber Efendimiz bıyığı biraz kısa kesermiş, alttaki derisi görünecek kadar kısaltırmış. Sakalı uzatırmış. Bizde Doğu Anadolu'da yiğitler vardır; bıyıkları koçboynuzu gibi kıvrım kıvrım olur. Malatya'dan, Erzincan'dan, Elazığ'dan, Erzurum'dan...

"—Bu ne?"

"—Bıyık... Erkeklik öldü mü?"

"—İyi, güzel ama Peygamber Efendimiz böyle yapmamış!"

"—Şimdi ben bunu düzleyecek miyim? Oysa ne ihtimamla, sıvazlaya sıvazlaya kenarına doğru uzattım. Şimdi ben bunu azaltacak mıyım?"

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[103]

اَحْفُوا الشَّوَارِبَ، وَاَعْفُوا اللِّحٰى (م. ت. ن. عن ابن عمر ؛ عد. عن أبي هريرةَ)

(*Ahfü'ş-şevâribe ve a'fü'l-lihâ*) "Bıyıkları azaltın, sakalları

[103] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.70, no:380; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.430, no:2687; Neseî, *Sünen*, c.I, s.31, no:15; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.16, no:4654; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.66, no:13; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.VI, s.200, no:40289; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.345; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.649, no:17218; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.57, no:142; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.VII, no:826.

uzatın, salıverin!”

Onu yapamıyorsan, sen de o kız gibi korkaksın! O kız başını kapatmaktan korkuyor, sen bıyığını kesmekten korkuyorsun. Birisi sakalını bırakmaktan korkuyor, ötekisi Allah’ın buyruğunu söylemekten korkuyor. Berikisi Allah’ın farzına uymaktan korkuyor…

Memleket müslüman diyarı... Gelsinler de görsünler bakalım! Sahâbe-i kirâm kabirlerinden kalksalar; “Siz müslüman mısınız?” diye bizi sopayla kovalarlar. Böyle müslümanlık olur mu?

İnsan “Müslümanım!” dedi mi, Allah’a bir söz verdi mi, giyiminden kuşamından, yemesinden içmesinden, kalkmasından oturmasından, uyumasından uyanmasına kadar her şeyinde Allah’ın Rasûlü’ne uyması lazım! Allah’ın emrini tutması lazım! Her birimiz bir parça tenzilat yapa yapa, İslâm’ın nesi kalmış? ‘İ’si kalmış ortada direk gibi, başka bir şey kalmamış.

Bektaşî ne demiş?

“—Savm u salâtı biz kaldırdık. Haccı, zekâtı da siz kaldırdınız.”

Zekât verecek, cebinden paracığı çıkacak. Adamın canını al, parasını alma. Zekât vermemek için bir bahane bulur. Hac hem parayla hem de bedenî meşakkatle olur. Hacca da bir çare bulur.

Bektaşî babası kenara oturmuş, içki içer, ama dobra dobra konuştuğu zaman olur. Sarhoş mantığıyla dümdüz kontrolsüz konuşur. Sormuşlar;

“—İslâm’ın şartı kaç?” O da demiş:

“—Bir.”

“—Yahu ne yaptın, hani İslâm’ın şartı beş taneydi?”

“—Savm u salâtı biz kaldırdık. Haccı, zekâtı da siz kaldırdınız. Kaldı bir kelime-i şehâdet...”

Onu kimseye bırakmıyor mâşaallah! O da bir derece...

Gazetelere mecmualara bakıyorsun; arka sayfasında muzır müstehcen resimler, yazılar, fıkralar. Baş sayfasında İslâm’a hücumlar. Orta sayfasında:

“—El-hamdü lillah, ben de müslümanım! Sübhanallah...” Müslümanlığı da kimseye bırakmıyor.

Bir dergi Müslümanlığı tasnife tâbi tutmuş. Biz; “El-hamdü lillah müslümanım!” diyoruz ya, o da “El-hamdü lillah lâikiz!”

diyor. Türkiye müslümanları üzerinde anket yapmış; öyle yobaz müslüman çok değilmiş. Hem müslümanmış, hem içkiyi lıkır lıkır içiyormuş. Hem müslümanmış, hem de bayram namazından başka namaz kılmıyormuş. Kız hem müslümanmış, hem de açıkmış. Hem müslümanmış, hem de bikiniyle plaja gidermiş. Ne iyiymiş bu hal! Dergiye göre iyi, gayet kolay...

Bizim gibi hocalar çıkıp da; "Başını örteceksin, faiz yemeyeceksin, içki içmeyeceksin, zekât vereceksin!" diye hep tatsız tatsız şeyleri söylerse, beylerin canları sıkılıyor. "Müslüman değiliz!" de diyemiyorlar. "Allah'tan korkmuyorum!" diyemeyen insan gibi; ona da dilleri varmıyor.

Ortada bir kuru kelime-i şehadet kalıyor:

"*—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû.*" İşte ben müslümanım!

Bir de duymuşlar:[104]

---

[104] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.411, no:19704; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.$)&, no:3372; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.392, no:169; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.172; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.497, no:1933; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932: Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.493, no:3369; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.447, no:1773; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, no:448; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.49, no:82; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899, 3941; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.140, no:1166; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.238, no:778; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.91, no:6222; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.10, s.397; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.304, no:2131; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.21, no:1619; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.364, no:151; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensàrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.197, no:5074; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.56, no:1235; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.46, no:2426; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.354, no:207; İbn-i Abdilber, *el-İstîàb*, c.I, s.541; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.65, no:2174; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.290, no:8597; Ebû Şeybe el-Hudrî RA'dan.

مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (حم . عن أبي موسي ؛
حب. ط. حل. عن أبي ذر ؛ طس. عن أبي الدرداء ؛ طب.
ع. خط. عن معاذ ؛ طس. ع. حل. عن أبي هريرة)

(*Men kàle lâ ilâhe illa'llàh, dehale'l-cenneh*) "Kim lâ ilâhe illallâh derse, cennete girecek." Tamam, cennet de hazır.

Halbuki, bu dünya hayatı imtihan... İslâm'ın nasıl anlaşılması gerektiğini anlamak için Peygamber Efendimiz'in hayatına bakalım!

Allah-u Teàlâ Hazretleri;

"—Ey kulum Muhammed! İste, şu dağları sana altın yapayım!" diye haber gönderdiği zaman, Peygamber Efendimiz;

"—İstemem yâ Rabbi! Bir gün tok olayım, yemek yiyeyim, sana şükür edeyim; iki gün aç olayım, sabredeyim!" diyor.

Peygamber SAS Efendimiz Berat gecesinde, mübarek gecelerde başını secdeye koyduğu zaman nasıl takvâ ile nasıl tevazu ile nasıl yana yakıla dua etmiş:

"—Senden sana sığınırım yâ Rabbi!" demiş.

"—Kahrından, gazabından, azâbından, ikàbından senin lütfuna, keremine sığınırım!" demiş.

"—Ben peygamberim, Cennet-i A'lâ'ya gideceğim." diye ortada pervasız dolaşmamış.

Bizimkiler her türlü günahı işliyorlar, ondan sonra da:

"—El-hamdü lillâh müslümanız. Allah beni cennete sokmayacak da kimi sokacak?" diyorlar.

Cennetin yeri geniş; "Sen gelince ötekilere yer kalmayacak." diye bir şey yok. Elbette herkesin cennete girmesini isteriz. Ama

---

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.63, no:6455; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.83; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.61, no:208, 1425, 1779; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.172, no:23234, 23242-23145, 41734.

cennetin yolunu, Peygamber Efendimiz bize yaşayış tarzıyla göstermiş, belli etmiş.

Gündüz yemek yedi mi, akşam yemek yemezmiş. Akşam yemek yedi mi, gündüz yemek yemezmiş. Peygamber Efendimiz'in yaşayışına kimin tahammülü var? O Allah'ın has peygamberi... Ne kadar tahammül edebiliriz, takvâmız ne derecede, görelim bakalım!

(*Ve ize'stecmera istecmera vitran*) "Buhurdandan koku kokladığı zaman da üç defa koklardı." Bu da bizde âdet olmayan bir şey... Bir kabın içine, buhurdana cemre, kor ateş koyuyorlar. Ondan sonra üstüne öd ağacı koyuyorlar. O yanınca güzel koku çıkıyor, onları kokluyorlar.

Ramazan'da Harem-i Şerîf'te teravih namazı kılınıyor. Akşam topu patladığı zaman, hemen namaza durmuyorlar. Beş dakika bir fasıla veriliyor; herkes orucunu açıyor, hurmasını yiyor, ondan sonra akşam yemeğini yiyorlar.

Akşamla yatsının arasında bir saat yirmi dakika, bir saat otuz dakika var. Ama orada güzel bir âdet var; yatsıyı yarım saat daha sonra kılıyorlar. Hükümetin emri.

Bizde de o olsa çok güzel olur. "İftarı ettikten sonra teravihe yetişeceğiz." diye nefes nefese kalıyoruz, çok zorluk çekiyoruz. Halbuki yatsının takvimde yazılı vakti, evvel vaktidir. El birliği ile, "Yarım saat sonra kılacağız!" desek, olur. Zaten teravihin kılınma vakti geniş. Onlar yarım saat geriye atıyor. Ondan sonra bakıyorsun 9'da, 9'a beş kala, on kala teravih kılınıyor. Gayet güzel, ağır ağır, hatimle teravih namazı kılınıyor.

İmamın arkası parsellenmiş. Oranın eşrafı, zenginleri, kral ailesinden veyahut üniversiteden rektörler, dekanlar. Hem hafız hem dekan... İnsanın gidip alnını öpeceği geliyor. Bir sesi var, insan hayran kalıyor. Suudi Arabistan'da ahalinin müslümanlığı bizden daha iyi...

Suud'dan biri buraya da geldi. Camide; "Buyurun dua edin!" dedik, dua etti. Uzun boylu bir Suudlu vardı, orada bir mescidin imamı diye biliyordum. Aynı zamanda bir fakültede dekanmış veya bir okulda müdürmüş. Meselâ, Şeyh Salih denilen bir kimse var, Kâbe-i Müşerrefe'nin imamlarından birisi, Mekke'deki üniversitenin dekanı...

Dekanlar, rektörler, lise müdürleri imam olursa, o zaman cemaatin kalitesi yükselir. Bir işin başına ne kadar kaliteli insanı getirirsen, o iş o kadar güzel ve kaliteli olur.

Seccadeleri koyuyorlar, arka sıraları hemen parselliyorlar. Orada bir yer bulmak çok zor. Bir keresinde azmettim:

"—Öyle güzel bir yerde, imamın tam arkasında namaz kılacağım!" dedim.

Erkenden gittim, oturdum. Kalabalık sıkıştı. Yer bulduk, bir zorluk olmadı.

Ondan sonra başladı buhurdanlar gelmeye... Buhurdanı yakıyorlar, getiriyorlar. Onların başında örtüler var. Örtüyle bir sarıyorlar, bir kokluyorlar. Veyahut elleriyle tutuyorlar, kokluyorlar. Tabi buhurdan tutmak bizim âdetimiz değil. Baktım ki orada ikram fazla. İçecekler geliyor; kokular, esanslar geliyor. "Ben böyle tekellüf bir yerde bir daha durmam." dedim, oraya bir daha yanaşmadım.

İsticmâr, buhurdan koklama. "Kokladığı zaman üç defa koklardı." Bu kelime başka mânaya da gelir. Burada siyak ve sibaktan dolayı, sürmelenmenin arkasından geldiğinden, buhurdan, tütsü mânasına almak daha uygun...

d. Yemekten Sonra Parmaklarını Yalardı

Enes RA'dan bir rivayet. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Tirmizî'de, Ebû Dâvud'da var:[105]

كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعِقَ أَصَابِعَهُ الثَّلاَثَ (حم. م. ت. د. عن أنس)

RE. 527/ (*Kâne izâ ekele taàmen laika esàbiahü's-selâse*)

[105] Müslim, *Sahîh*, c.X, s.331, no:3795; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.463, no:1725; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.325, no:3347; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.290, no:14121; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.278, no:14395; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.176, no:6765; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.82, no:5858; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.63, no:3312; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.400, no:1352; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.29, no:7942;

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.103, no:18174; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6595.

“Peygamber SAS Efendimiz, yemek yediği zaman, yemekte kullandığı üç parmağını yalardı.”

Peygamber SAS Efendimiz, yemek yerken üç parmağını kullanırdı. Şehadet parmağı, başparmağı ve orta parmağını kullanarak yerdi.

Biz iki parmağımızı kullanıyoruz ya, o yemeğini yerken üçüncü parmağını da yardımcı olarak kullanır, üç parmağıyla yerdi. Sonra da üzerinde bir şey kalmasın diye onları yalardı.

İslâmî töreye göre sofraya oturmadan önce eller güzelce yıkanır. Yakın zamana kadar böyleydi. Peygamber Efendimiz’in bazı kereler çubuk kullandığı da rivayet ediliyor. Ona dayanarak; “Çatal da kullanılabilir.” diye çıkarmışlar. Batırılarak kullanılan yemek malzemesi olarak çubuk çatal birbirine benziyor, kaşık da meşrubat cinsinden sıvı, sulu yemekleri yemekte kullanılır. Ama sair yemekleri eliyle yediği zaman, üç parmağını güzelce yalardı. Yere bir şey düşse; “Onu şeytana bırakmayın.” derdi; “Artık onu yemeyin.” demezdi.

e. Yemeği Kendi Önünden Yerdi

Buhàrî ve Tirmizî Ca’fer ibn-i Ebü’l-Hàkim’den rivayeti:[106]

كَانَ إِذَا أَكَلَ ، لَمْ تَعْدُ أَصَابِعُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ (ت. خ. عن جعفر بن أبي الحكم مرسلاً ؛ أبو نعيم في المعرفة عنه ، عن الحكم بن رافع بن سيار ؛ طب. عن الحكم بن عمرو الغفاري)

RE. 527/6 (*Kâne izâ ekele lem ta’dü esâbi’uhû beyne yedeyhi*) “Yemek yediği zaman, tabağın kendisinin önündeki kısmından başlayarak yerdi, parmakları başkasının önüne, tabağın ortasına uzanmazdı.”

Peygamber SAS Efendimiz yemek yediği zaman kendi önünden

---

[106] İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.272; Ca’fer ibn-i Abdullah ibn-i Hakem ibn-i Râfî ibn-i Sinan el-Ensàrî’den.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.429, no:41701; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXXIV, s.382, no:37546.

yerdi. Başka tarafa elini uzatmazdı. Fakat meyve getirildiği zaman tabaktan seçerdi. Halka olunup sofraya oturulduğu zaman sadece kendi önünden yerdi; kendi önünden yemeyi, başkasının önüne uzanmamayı tavsiye ederdi.

f. Yemek Duası

Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Hibbân Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA'dan rivayet etmişler:[107]

كَانَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ، قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقٰى،

وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجاً (د. ن. حب. عن أبي أيوب)

RE. 527/7 (*Kâne izâ ekele ev şeribe, kàl: El-hamdü li'llâhi'llezî et'ame ve sakà, ve sevvegahû ve ceale lehû mahrecâ*)

"Peygamber Efendimiz; bir şeyi yediği, içtiği zaman: 'Nimet-i taâmı veren, meşrubatı, şu içecek şeyi verip bizi susuzluğa kandıran; yediren, içiren Allah'a hamd olsun! Bunların vücuda girişini kolaylaştıran, kolayca insanın yiyiverdiği, boğazından kayıverdiği bir şekilde yapan ve ona bir çıkış yeri de yaratan Allah'a hamd olsun!' diye hamd ederdi."

İleriye doğru okudukça da anlayacaksınız, geriden okuduklarınızı dinleyince de anlayacaksınız; Peygamber Efendimiz'in her adımı duadır. Oturması dua, kalkması dua, yemesi dua, yemek yemeyi bitirmesi dua, yeni elbise giymesi dua, elbiseyi çıkarması dua, tuvalete girerken söylediği sözler dua, çıktıktan sonra söylediği sözler dua; hamd, senâ, övme, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şükür, her haliyle, her an.

Zihni her an Allah-u Teàlâ Hazretleriyle meşgul. Her an Allahu

---

[107] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.334, no:3353; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.201, no:6894; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.24, no:5220; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.182, no:4082; Taberânî, *Dua*, c.I, s.280, no:897; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.62, no:5181; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.398, no:469; Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.103, no:18176; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6597.

Teâlâ hazretleriyle beraber. Her anında aklı onda. İşte bizim de olmamız gereken hal budur.

Bir hadîs-i şerîfte diyor ki; “Bir insan günah işlerse; namazı, orucu ve sair ibadetleri çok bile olsa, zikri az yapmış olur, zikretmemiş olur. Bir insan Allah’ın emirlerini tutar, itaatli olursa; namazı, orucu mütevazıâne olsa, çok miktarda olmasa bile zikir ehli olmuş olur.”

Zikir demek, Allah’ı anmak demek. Demek ki bir insanın cebinde binlik tesbih olsa; “Günde 25 bin defa *Lafza-i Celâl*, 10 bin defa *Kelime-i Tevhid* çekiyorum. Daima *Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh* diyorum.” dese bile, Allah’a isyan ediyorsa zikir erbabından sayılmıyor. Mutî olması lazım.

Çünkü hakikaten Allah’ı hatırlıyor olsaydı, günahı işliyor olmayacaktı. Demek ki dalga geçiyor. Demek ki yaptığı zikrin şuurunda değil. O zaman zikretmemiş oluyor.

O halde biz de şuura önem verelim.

Bakın bizim yolumuzda birinci prensip; hûş der dem prensibidir. Her nefes alışverişte şuurlu olmak, aklı başında olmak, gafil olmamak, gaflette olmamak.

Daima Allah’ın varlığından, birliğinden, lütfundan, kereminden haberdar ve uyanık olalım. Yolumuzun ana prensiplerinden birisi budur.

Telin üstündeki cambaz bir an dikkatini bırakır mı, başka yere bakar mı? Dar bir yolda süratle araba kullanan bir insan, sağa sola bakabilir mi?

İşte onun gibi, büyüklerimiz mü’minin de her anında şuurlu olmasını esas almış; “Her nefes alışverişte gafil olma; uyanık, şuurlu ol.” demişler.

Peygamber Efendimiz’in günlük yaşantısının anlatıldığı bu rivayetlerde görüyoruz ki Efendimiz’in şuuru her zaman uyanık. O her zaman Rabbine bağlı, her zaman Rabbine şükredici, her zaman O’na hamd edici, O’na sığınıcı. Her şeyin O’ndan geldiğini bilen bir insanın şuuru ve uyanıklığı. Numunemiz bu. Bizim de böyle olmamız lazım.

g. Guslü Gerektiren Bir Durum

Tahâvî Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş:[108]

كَانَ إِذَا الْتَقَى الْخِتَانَانِ اغْتَسَلَ (الطحاوي عن عائشة)

RE. 5378 (*Kâne ize'lteka'l-hitânâni'ğtesele*)

Peygamber SAS Efendimiz ne zaman gusül abdesti alırdı?

Hitânân, yani erkeğin ve kadının uzuvları, sünnet mahalleri birbirine iltika ettiği zaman, ister inzal vaki olsun, ister olmasın, yıkanırdı. Âdet-i senîyyesi böyleydi.

h. Peygamber Efendimiz'in Soyu

İbn-i Sa'd Abdullah ibn-i Abbas RA'dan şöyle rivayet etmiş:[109]

---

108 *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.43, no:17865; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.181, no:6598.

109 İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.I, s.56; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III. s.52; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.149, no:18455; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6599.

كانَ إِذَا انْتَسَبَ ، لَمْ يُجَاوِزْ فِي نِسْبَتِهِ مَعَدَّبْنَ عَدْنَانَ بْنِ أُدَدَ ، ثُمَّ يُمْسِكُ ، وَ يَقُولُ : كَذَبَ النَّسَّابُونَ . قالَ الله تَعَالى: وَقُرُونًا بَيْنَ ذلِكَ كَثِيرًا (ابن سعد عن ابن عباس)

RE. 527/9 (*Kâne ize'ntesebe, lem yücâviz fî nisbetihî meadde'bne adnâne'bni üdede, sümme yümsikü ve yekùlü: Kezebe'n-nessâbûne. Kàle'llàhu teàlâ: "Ve kurûnen beyne zâlike kesîrâ.*"

Peygamber Efendimiz kendi soyunu sopunu söylerken, Hz. Adnan ibn-i Üded'e kadar sayardı. Babası, dedesi, dedesinin babası, dedesinin dedesi, onun babası, onun dedesi, geriye doğru böyle sayarken, "Ben filancanın oğlu, falancanın oğlu, şunun oğlu, şunun oğlu, şunun oğlu." diye oraya kadar sayardı. Hz. İsmail'e kadar getirirdi. İsmi söylenen ceddine kadar getirirdi, ondan sonrasını getirmezdi. Halbuki Araplarda nesebi Hz. Âdem'e kadar götürürler. Sanki Âdem atasından kendisine gelinceye kadar bütün dedelerinin ismini biliyormuş gibi sayarlar.

Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri, Kur'ân-ı Kerîm'de; "Bunların arasında daha nice nice zamanlar geçmiştir." diye uzun fasılalar olduğunu bildiriyor. Demek ki neseb söyleyici kişiler yalan söylüyorlar. Efendimiz; "Öbür tarafı uydurmadır." diye, öbür tarafı söylemezdi, daha ileriye gitmezdi.

Çünkü o, bütün sözü doğru, her işi doğru olan peygamberdi. Hz. İbrahim'e, Hz. İsmail'e, Hz. Adnan'a kadar soyunu sayardı, daha fazlasını saymazdı. "Nesebciler buradan öteye yalan söylüyorlar, uyduruyorlar." demek istiyor.

i. Peygamber Efendimiz'e Vahyin Gelişi

Müslim Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan şöyle rivayet etmiş:[110]

---

[110] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.487, no:4306; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.477; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.151, no:18464; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6600.

كَانَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ ، نَكَّسَ رَأْسَهُ ، وَنَكَّسَ أَصْحَابُهُ رُؤُوسَهُمْ ؛ فَإِذَا أَقْلَعَ عَنْهُ ، رَفَعَ رَأْسَهُ (م. عن عبادة بن الصامت)

RE. 527/10 (*Kâne izâ nezele aleyhi'l-vahyü, nekese re'sehû, ve nekese ashâbühû ruûsehüm; feizâ uklia anhü, rafea re'sehû.*) "Peygamber SAS Efendimiz'e vahiy geldiği zaman başını eğerdi. Ashabı da başlarını eğerlerdi. Vahiy kesildiği zaman başını kaldırırdı."

Peygamber Efendimiz'e vahyin geliş çeşitleri çoktur, çeşitli şekillerde vahiy gelmiştir. Bazen kendisine melek görünür ve o tarzda Allah'ın emrini bildirirdi, Cebrail AS vahiy getirirdi. Bazen daha başka şekillerde olurdu. Kendisinde olağanüstü bir durum görülürdü. Vahiy hali olduğu zaman başını öne eğerdi. Öyle olağanüstü bir durum. Sahâbe-i kirâm da başlarını eğerlerdi.

O zaman Peygamber Efendimiz'de müthiş bir ağırlaşma hadisesi olurdu. Hatta bir keresinde bir kimse ile kalabalıkta yan yana otururken, diz dizelermiş. O esnada Peygamber Efendimiz'e vahiy geliyor; "Dizim kırılacak sandım." diyor. O kadar bir ağırlık. Vahiy geldiği zaman Peygamber Efendimiz devenin üstünde olsa, deve dayanamaz çökerdi.

İkinci bir rivayet şöyle:[111]

كان إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ ، كَرُبَ لِذَلِكَ ، وتَرَبَّدَ وَجْهُهُ
(حم. م. عن عبادة بن الصامت)

RE. 527/11 (*Kâne izâ nezele aleyhi'l-vahyü, keribe li-zâlike, ve terabbede vechühû*) "Kendisine vahiy indiği zaman, Peygamber Efendimiz zorlanırdı, sıkışırdı ve yüzünün rengi değişirdi." Vahiy zor bir hal, öyle kolayca oluveren bir şey değil.

---

[111] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.486, no:4305; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.477; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.318, no:22767; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.151, no:18465; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6601.

Hz. Ömer RA'dan da şöyle rivayet edilmiş:[112]

كَانَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ ، سُمِعَ عِنْدَ وَجْهِهِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ

(حم. ت. ك. عن عمر)

RE. 527/12 (*Kâne izâ nezele aleyhi'l-vahyü, sümia inde vechihî kedeviyyi'n-nahli*) "Vahiy geldiği zaman, yüzünün yakınında arı vızıltısı gibi bir ses duyulurdu."

j. Namazdan Sonra Dedikleri

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Neseî, Ebû Dâvud, Tirmizî ve İbn-i Mâce'nin Sevban RA'dan rivayeti:[113]

كَانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلاَتِهِ ، اسْتَغْفَرَ ثَلاَثًا ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ ، وَمِنْكَ السَّلاَمُ ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ (حم. م. ن. د. ت. ه. عن ثوبان)

RE. 527/13 (*Kâne ize'n-sarafe min salâtihî, isteğfera selâsen,*

---

[112] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.452, no:3097; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.717, no:1961; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.485; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.34, no:15; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.383, no:6038; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.437, no:2289; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.94, no:510; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.509, no:7176; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.306, no:4070; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXVIII, s.63, no:30682.

[113] Müslim, *Sahîh*, c.III, s.254, no:931; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.5, no:276; Neseî, *Sünen*, c.V, s.141, no:1320; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.182, no:918; Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.275; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.397, no:1260; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.291, no:487; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.358, no:1348; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.344, no:2003; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.363, no:737; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.122, no:4177; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.152, no:1088; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.419; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.48, no:17889; *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.409, no:363.

sümme kàl: Allàhümme ente's-selâmü ve minke's-selâm, tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm.)

(*Kâne ize'n-sarafe min salâtihî, isteğfera selâsen*) "Namazdan fâriğ olduğu, çıktığı zaman Peygamber Efendimiz üç defa (*Estağfiru'llàh el-azîm*) diye istiğfar ederdi. (*Sümme kàl*) Ondan sonra da, (*Allàhümme ente's-selâmü ve minke's-selâm, tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm*) derdi."

Allah razı olsun dedelerimizden, babalarımızdan; miras yoluyla kulağımıza geldiği için biz de diyoruz. Dedelerimiz bu hadisleri okumuşlar, hayatlarını ona göre tanzim etmişler. Oturmalarını kalkmalarını, yemelerini içmelerini, giyimlerini kuşamlarını Peygamber Efendimiz'in sünnetine uygun hale getirmişler. Biz de onlardan göre göre, müezzinlerden duya duya öğrendik, namazdan sonra öyle yapıyoruz. Ama anlıyoruz ki Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyesiymiş. Şimdi kaynağını öğrendik, yaptığımız işin sebebini anladık.

Peygamber Efendimiz; üç defa *Estağfiru'llah* derdi.

Ne demek?

"—Yâ Rabbi! Ben senden afv u mağfiret istiyorum." mânasına.

Bazı arifler demişler ki:

"—İnsan ibadet ediyor ama Allah'ın verdiği nimetlerin, imkânların yanında bu ibadetin ne kıymeti vardır? Bizim tüm ömrümüz ibadetle geçse de hangi lütfunu ödeyebiliriz ki? Kıymeti yok. Kendi ibadetini görmek ve onu bir şey sanmaktan istiğfardır."

"—'Namaz kıldım, Allah'a ibadet ettim. Var mı bana yan bakan?' gibi bir duygu gelmesin diye. Gelmişse, kendi ibadetini üstün görmek gibi bir durum olmuşsa ondan istiğfardır." diyorlar.

Ama Peygamber SAS Efendimiz de bize talim olsun diye böyle yapmış.

Belki namazın içinde kusurlarımız olmuştur:

"—Yâ Rabbi! Ben senin huzuruna geldim, dört rekât namaz kıldım ama ya aklımı iyi toplayamamışımdır ya kendimi iyi verememişimdir ya rükuumda eksiklik vardır ya secdemde eksiklik vardır ya tilavetimde kusur vardır. Ben nerede; senin huzuruna girmek, o senin dergâh-ı izzetine, huzur-u âlîne varmak, kabul olmak şerefine ermek nerede? Kim bilir senin huzuruna geldiğim zaman nice hatalar etmişimdir, affet. Günahlarımı bağışla yâ

Rabbi!" mânasına olabilir.

Çünkü yüce makamdır; o makamda nice âdâb vardır, biz onlardan gafilizdir, haberdar değilizdir.

Veyahut da namaz kıldın, el-hamdü lillâh vazifeni yaptın. İnsanın Allah'a en yakın olduğu zaman secde halidir; kulluğun en güzel sembolize olduğu, en kıymetli zamandır. Artık her şey tam tavına gelmişken insan; "Affet beni Allah'ım!" demiş oluyor. Allah'ın istediği namaz ibadetini yaptı, tamam. Galiba şimdi af isteme zamanı geldi. Hani bir insan fırsat kollar ya. Gidecek birisinden borç para alacak, içeri girer:

"—*Selamün aleyküm!*"

"—*Aleyküm selâm…*"

Elini ovuşturur;

"—Nasılsınız?" der,

"—Ne var ne yok?" Ama işin iç yüzü; arkasından fırsatı kolluyor, sözünü söyleyecek, meramını belirtecek, isteğini isteyecek. İşte o vakit de bizim için tam isteme zamanı oluyor.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah. "Affet Allah'ım!" Bunlar olabilir, bilmediğimiz başka noktalar olabilir.

Namaz bitince, Peygamber Efendimiz üç defa (*Estağfiru'llàh*) derdi. Sonra derdi ki:

اَللَّهمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ ، وَمِنْكَ السَّلاَمُ ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ

(*Allàhümme ente's-selâm*) Selam mastardır. Bir şey selamet mânasına mastarla tasvip edilirse mübalağa mânası ifade eder. "Yâ Rabbi! Sen Selâm'sın. Tepeden tırnağa, bütünüyle, hiç eksiksiz, her türlü noksandan münezzeh, her türlü kemâlâta sahip bir yüce varlıksın. Her türlü noksanlıktan, kusurdan, eksiklikten sâlimsin yâ Rabbi!" demek oluyor.

(*Ve minke's-selâm*) "Selamet, salimlik, her türlü noksanlıktan uzak olmak senin bağışındır, ikramındır. Biz kullara senden gelir ve selam yurdu olan cennete girmek de senin kullarına ikramındır. Onlara dünyada, âhirette selameti ancak sen verirsin." mânâsına geliyor.

(*Tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm*) "Mübareksin ve yücesin, ey celâl ve ikram sahibi Rabbim!" demiş oluyor.

İnsan bu sözlerin mânalarını bile bile namaz kılsa kim bilir ne kadar tatlı olacak! Allah hepimize sözün mânasını bilmeyi ve tadını duya duya ibadet etmeyi nasip eylesin... Bunun için de biraz Arapça'ya çalışmak lazım, mürekkep yalamak lazım, biraz *nasara-yensuru* ezberlemek lâzım. Ona da çalışalım ki söylediği sözlerden biraz mânalar sezinleyip ürperelim, ibadetimizi tatlı yapalım.

k. Namazdan Sonra Cemaate Dönerdi

Ebû Dâvud, Yezid ibnü'l-Esved RA'dan şöyle rivayet etmiş:[114]

كَانَ إِذَا انْصَرَفَ انْحَرَفَ (د. عن يزيد بن الأسود)

[114] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.235, no:519; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.182, no:2823; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.648, no:9235; Yezid ibn-i Esved RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.48, no:17890; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6604.

RE. 527/14 (*Kâne ize'n-sarafe'nharafe.*) "Peygamber SAS Efendimiz namazı bitirdi mi, ya sağına ya soluna dönerdi." Namazda iken kıbleye dönük, arkası cemaate dönük... Namazı bitirdi mi, yarım bir şekilde ya sağ tarafına, ya sol tarafına dönerdi, cemaate yönelirdi.

l. Güneş ve Ay Tutulunca Namaza Dururdu

Taberânî, Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan şöyle rivayet etmiş:[115]

كَانَ إِذَا انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ أَوِ الْقَمَرُ صَلَّى حَتَّى تَنْجَلِيَ

(طب. عن النعمان بن بشير)

RE. 527/15 (*Kâne ize'nkesefeti'ş-şemsü ve'l-kameru sallâ, hattâ yenceliye.*) "Güneş veya ay tutulduğu zaman Efendimiz namaza dururdu. Tutulma hadisesi geçinceye kadar namaz kılardı. "Peygamber SAS Efendimiz'in oğlu İbrahim vefat ettiği zaman güneş tutulması oldu. Sahabe (rıdvanullahi aleyhim ecmain):

"—Peygamber Efendimiz'in çocuğu öldüğü için, mübarek varlık olarak o vefat ettiğinden, güneş böyle tutuluyor." deyince, Efendimiz hutbe îrâd etti:

"—Güneş ve Ay, Allah'ın varlığına delalet eden büyük varlıklardır. Onlar bir kişinin ölmesiyle, yaşamasıyla ilgili olarak tutulmazlar." diyerek, o zamandan, insanların yanlış düşüncelere saplanmaması için uyardı.

Güneş tutulması heyecan veren bir hadisedir. Halen gazetelerde bile; "Bugün güneş tutulacak, şu saatten şu saate kadar görülecek." diye yazar ve herkes de camları islerle biraz karartıp öyle seyrederler. Güneş'in resmi çekilir, ertesi gün gazetelerde çıkar. Mühim bir hadise, böyle bir önemi var.

Peygamber SAS Efendimiz, böyle önemli hadiselerde en önemli iş olan namaz kılmayı tercih ederdi, Rabbinin huzuruna dururdu.

---

[115] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.68, no:17997; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6605.

Onu yaratan Allah, onu döndüren Allah. Güneş niye tutuluyor, Güneş tutulması dediğimiz hadise ne?

Ay, Dünya'nın etrafında fıldır fıldır dönerken Güneşle Dünya'nın arasına geliyor; o oraya geldiği zaman yani Ay'ın kapatmasıyla biz Güneş'in önünü biraz karanlık veya gölge olarak görüyoruz. Güneş tutulması bu...

Ay tutulması hadisesi nedir?

Mehtap, dolunay olduğu zaman Güneş Dünya'nın arkasında olduğundan, aşağı taraftan Ay'ın yüzünü dolunay yapıyor, parlatıyor, aydınlatıyor. Ama bu taraftan da biraz böyle kayıp eğer Dünya gölge yapmışsa o zaman da; "dolunaydı ama birden karardı" deriz. 15-20 dakika sonra bakıyorsun yine dolunay oluyor. Demek ki Güneş tutulması, Ay'ın Güneş'in önüne gelmesinden dolayı; Ay tutulması da Dünya'nın gölgesinin Ay'ın üstüne düşmesinden dolayı oluyor.

Bunlar iki gök hadisesi. Allah'ın yeri göğü, Güneş'i ve Ay'ı yaratmasında sonsuz hikmetler var. Dünya'nın etrafında Ay'ı döndürmesinde, Ay'ı ve Dünya'yı Güneş'in etrafında döndürmesinde, Dünya'yı kendi etrafında topaç gibi döndürmesinde nice nice büyük kudretler, ibretler, hikmetler var; insan alim olduğu zaman anlar.

فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (المؤمنون:١٤)

(*Fetebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minûn, 23/14)

"—Yâ Rabbi! Sen ne yüce yaratıcısın, ne kudret sahibisin, ne mübareksin!" diye hayranlığını ifade eder.

Dünya Güneş'in etrafında dönüyor, mevsimler meydana geliyor; yaz oluyor, havalar ısınıyor, sıcak oluyor; kış oluyor, havalar soğuyor, mikroplar kırılıyor, tohumlar soğukluyor; bahar geliyor, yeniden bir neşe, yeni bir tazelik ile her taraf şenleniyor.

Yaz geliyor, tohumlar olgunlaşıyor, her varlık kendisinin devamını hazırlıyor. Allah her varlığa tohumuyla kendisinin devamını sağlattırıyor. Her varlık biliyor ki ölecek, ama benim arkamdan neslimi yaşatsın diye tohumunu bırakıyor. Meyveler

tohum haline geliyor, buğdaylar başak veriyor, başaklar sararıyor, o otlar gidecek, saman olacak, kuruyacak, ölecek ama tohumda yaşıyor. Tohumunda, buğdayında, arpasında, ağacın çekirdeğinde, meyvesinin içinde Allah onun devamını sağlıyor.

Bütün varlıklar devamını, bekàsını sağlamak için harıl harıl çalışıp dururken, kendisinin öleceğini bildiği halde arkasından geleceği hazırlarken, biz müslümanlar niye öldükten sonra arkamızdan gelecekleri hazırlamayız? Bu ağaçlar kadar bizim hissimiz yok mu? Neden İslam'ın evlatlarımızda da devamını istemeyiz? Niye onların da müslüman olması için gayret sarf etmeyiz?

Cahilliğimizden. Eğer her şeyden ibret almayı bilseydik, tohumdan bile nice ibretler alırdık. Küçücük bir tohum, toprağa ekiyorsun, kocaman bir ağaç çıkıyor. Allah'ın büyük bir delili, büyük bir mucize.

Tohumun küçüklüğü ile de ilgili değil; incirin çekirdeği toplu iğnenin başı kadar küçük, incirin ağacı kocaman. Çamın tohumu, kozalağın içindeki toz, rüzgârda uçuşan şeyler, çam fıstığı dediğimiz şeyi kanat yapmış, fıldır fıldır dönüyor. Onun tozu ötekisine gidiyor, onu aşılıyor, o tohum olgunlaşıyor yere düşüyor, büyük bir çam ağacının dibinde küçük bir çam ağacı; bakıyorsun taptaze.

Herkes çocuklarını yetiştiriyor. Allah bize de evlatlarımızı müslüman olarak yetiştirmeyi nasib etsin.

m. Üzüldüğü Zaman Sakalını Tutardı

Ebû Nuaym Ebû Hüreyre RA'dan şöyle rivayet etmiş:[116]

كَانَ إِذَا اهْتَمَّ ، أَكْثَرَ مِنْ مَسِّ لِحْيَتِهِ (ابن السني وأبو نعيم في الطب عن عائشة ؛ أبو نعيم عن أبي هريرة)

---

[116] Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*. c.I, s.396, no:730; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.70, no:18006; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.208, no:2299.

RE. 527/16 (*Kâne ize'htemme, eksere min messi lihyetihî.*) "Efendimiz; üzüldüğü, sıkıldığı zaman elini sakalına çok sürmeye başlardı. Tutup sakalının ucuna bakardı."

n. Üzülünce Ettiği Dua

Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan şöyle rivayet etmiş:[117]

كَانَ إِذَا أَهَمَّهُ الأَمْرُ ، رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ ، وَقَالَ: سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ ؛ وَإِذَا اجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ ، قَالَ: يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ

(ت. عن أبي هريرة)

RE. 527/17 (*Kâne izâ ehemmehü'l-emrü, refea re'sehû ile's-semâi ve kàle: Sübhâna'llàhi'l-azîm; ve ize'ctehede fi'd-duâi, kàle: Yâ hayyu yâ kayyûm.*) "Bir iş kendisini sıkıştırırsa, üzerse o zaman başını göğe kaldırır, (*Sübhâna'llàhi'l-azîm*) 'Azamet sahibi olan Allah'ım! Sen her türlü noksandan münezzehsin.' derdi."

"Duada ısrarlı olup, ileri derecede dua etmek istediği zaman; (*Yâ hayyu yâ kayyûm*) 'Ey Hayy ve Kayyûm olan Allah!' derdi." Hayy demek, can sahibi, zî-şuur, akıllı demek; kör kuvvet değil.

Allah bizi iman-ı kâmilden ayırmasın...

Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele!

20. 11. 1988 – İskenderpaşa Camii

---

[117] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.323, no:3358; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.69, no:17999; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6607.

14. KOLAYLAŞTIRIN, ZORLAŞTIRMAYIN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân. Fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr...

كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ ، قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا ، وَكَفَانَا وَآوَانَا ، فَكَمْ مِمَّنْ لاَ كَافِيَ لَهُ ، وَلاَ مُؤْوِيَ لَهُ (حم . م .

ن. د. عن أنس)

RE. 528/1 (*Kâne izâ âvâ -kâne izâ evâ da okunabilir- ilâ firâşihî, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenâ, ve sekànâ, ve kefânâ ve âvânâ, fekem mimmen lâ kâfiye lehû, ve lâ mü'viye lehû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünyada ve ahirette üzerine olsun... Rabbimiz iki cihanda rahmetine mazhar eylesin…
Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyup, teallüm ve tefeyyüz eylemek üzere şu mescidde toplanmış bulunuyoruz.
Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ

Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretlerinin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Ve nihayet uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun:

…………………………….

a. Yatağına Yattığı Zaman Ettiği Dua

528. sayfanın 1. hadisinden itibaren okumaya devam ediyoruz. Enes RA'dan rivayet edildiğine ve Ahmed ibn-i Hanbel'in, Müslim'in, Neseî'nin, Ebû Dâvûd'un hadis kitaplarına

kaydettiklerine göre:[118]

كانَ إذَا أَوَى إلَى فِرَاشِهِ ، قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا ، وَكَفَانَا وَآوَانَا ، فَكَمْ مِمَّنْ لاَ كَافِيَ لَهُ ، وَلاَ مُؤْوِيَ لَهُ (حم . م . ن. د. عن أنس)

RE. 528/1 (*Kâne izâ evâ ilâ firâşihî, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenâ, ve sekànâ, ve kefânâ ve âvânâ, fekem mimmen lâ kâfiye lehû, ve lâ mü'viye lehû.*)

(*Kâne izâ evâ ilâ firâşihî, kàle*) "Peygamber Efendimiz SAS, yatağına girdiği zaman bu duayı okurlardı. Şöyle buyururlardı…" diye, Enes RA onun âdet-i seniyyesini bize bildiriyor.

Peygamber SAS Efendimiz nasıl dua edermiş? Buyururmuş ki:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî*) "O Allah'a hamd olsun ki, (*et'amenâ*) bize rızık bahşetti, doyurdu; (*ve sekànâ*) sular ihsan etti, susuzluğumuzu giderdi, suladı. Doyurdu, suladı, (*ve kefânâ ve âvânâ*) bizim ihtiyaçlarımızı karşıladı ve bize sığınacak bir yer nasip etti, barındırdı. Evimiz var, çatımız var, yatağımız var; girip sığınıp yatıyoruz, rahat ediyoruz.

Oradaki kelimelerin tam karşılığı olarak mânası:

"O Allah'a hamd olsun ki bizi doyurdu, suladı, ihtiyaçlarımızı giderdi ve bizi barındırdı. (*Fekem mimmen lâ kâfiye lehû, ve lâ mü'viye lehû*) Çünkü nice insan vardır ki onun ihtiyacını karşılayacak kimsesi yoktur ve sığınacak bir yeri mevcut değildir. Nice insan vardır ki onun yardımına koşacak, ihtiyacını karşılayacak bir yakını yoktur; açıkta, yardımsız, himayesiz kalıvermiştir. Barınağı da yoktur. Yersiz yurtsuzdur. Ama Allah bana çok şükür nasip etmiş; karnımı doyurmuş, suyumu içmişim,

---

[118] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.241, no:4890; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.259, no:3318; Ebû Dâvud, *Sünen*, c .XIII, s.248, no:4394; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.199, no:10635; Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.153, no:12574; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.326, no:6969; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.358, no:709; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.260; Enes ibn-i Mâlik A'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.114, no:18241; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.23, no:35702.

ihtiyaçlarım görülmüş ve işte şurada evimin içinde yatağımda yatıyorum, hamd olsun Allah'a!" demiş oluyor, Peygamber SAS Efendimiz.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz, mutasavvıfların *fenâ fi'llâh* makamı dedikleri makamdaydı. Elbette bir mutasavvıfın yetişebileceği makamlar, onun makamlarının en aşağı tarafıdır. O zirvenin, o büyük dağın ancak etekleridir. Elbette o en yüksek makamdaydı. Dikkat ederseniz her halinde Rabbi hatırında, daima müşahede halinde... Dâimâ *zikr-i müdâm* hali dediğimiz daimî bir zikir halinde ve *hûş der dem* halinde...

Hûş der dem, Nakşîlerin birinci prensibidir; nefes alıp verirken aklı başında olmak, gafil olmamak, şuurlu olmak. Ne yaptığını, nerede olduğunu, kimin huzurunda olduğunu bilmek... Rabbinin kendisini murakabe ettiğini bilmek... Baş, ilk adım bu.

Kendisinin gözlendiğini bilen bir insan, edepsizlik eder mi? Nice insan vardır ki, başkalarının yanında kuzu kuzu durur; yalnız başına kaldığı zaman, günahlar kabahatler işler. Ama insan müşahede makamına, ihsan makamına ermişse, Rabbinin kendisini gördüğünün şuuruna varmışsa, gàfil değilse, câhil değilse, o zaman her hali güzel olur, her anda edebe riayet eder.

Ben tekkemizin eski mensuplarının hayranıyım. Köylerde bile olan nice kardeşlerimizin anneleri babaları vardı ki böyle yaşlı ihvanımızdan hacı teyzeler hacı amcalar vardı ki, konuşmaları hoş zarif; oturmaları, kalkmaları, ikramları güzel, her halleri edebdi. Hatırlıyorum böyle bir saraylı sultan, hanımefendi gibiydi. Köylü ama sanki sarayda terbiye görmüş, en müstesna hocaların elinde en edebe uygun tarzda hareketleri öğrenerek yetişmiş bir insan gibilerdi. Konuşmaları, söze başlamaları, ikramları öyleydi. Her hallerinde zerafet vardı.

Bu ne zaman olur? İnsan tasavvufta ilerlediği zaman olur. Allah'ın kendisini gördüğünü bilen insan her zaman edepli durur.

Hani bazen; "Ben şuraya mensubum, buraya mensubum." diyoruz. Sadece bir mensubiyetten iftihar ediyoruz. Yoksa nerede onların halleri, nerede bizim hallerimiz! Allah bizlere de o güzel edepleri nasip eylesin…

Günahlarımızdan utanıyoruz. Ne biçim kuluz, ne biçim müslümanız ki Rabbimiz bize her an ihsanda bulunuyor, biz de her zaman isyandayız. Önümüzde ne kadar güzel edep numuneleri, âbideleri, misalleri var; biz hâlâ edebi öğrenememişiz. Konuşmanın, yaşamanın âdâbından gafiliz. Rabbimiz'e karşı kulluk edeplerinden, Peygamber Efendimiz'e karşı ümmetlik edeplerinden, hocalarımıza karşı talebelik edeplerinden gafiliz.

Öyle talebe var ki hocasına; "Bana tâbi olsun." diyor, dünya tersine döndü. Ayakların baş olduğu, rezillerin makbul olduğu, makbullerin ayak altında kaldığı kıyamet zamanının alâmeti! "Hocam bana tâbi olsun." Sübhânallah! Allah cümlemizi edep sahibi eylesin.

İşte Peygamber Efendimiz. Hayatını okuyoruz. Rivayetler kâne ile başlıyor; "Böyle yapardı, âdeti böyleydi, huyu böyleydi, mutadı buydu." mânasına. Yatağına girerken dua ederdi. Pekiyi yemek yerken? Yemek yerken de dua ederdi. Pekiyi elbise giyerken? Elbise giyerken de dua ederdi. Pekiyi sefere çıkarken, kapısından

çıkarken? O zaman da dua, her zamanda dua.

Her anı, her lütfu Allah'tan gören, şuurlu, uyanıklar uyanığı, edepliler edeplisi numune bir insanın örnek davranışını sergiliyor. Yatağına girerken kimse görmez insanı. Kimse bilmez ama Peygamber Efendimiz o yatağa girmedeki nimetleri görüyor. Başkalarıyla kendisini mukayese ediyor. Ve kendisinin sahip olduğu lütufları ikrar ediyor, itiraf ediyor.

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde bize şöyle buyurmuştur:

"—Kendinizden yukarıya değil, kendinizden aşağıya bakın. O zaman nimetleri hor görmemek bakımından daha iyi bir durumda olursunuz."

Bak kendisi söylediklerini ne kadar güzel tatbik ediyor. Kendisi yatağa girerken yataksızları düşünüyor. Kendisi evinde dururken evsizleri düşünüyor. Ve bu nimetleri kendisine verenin Allah (*Celle celâlühû ve amme nevâlühû ve lâ ilâhe gayrühû*) olduğunu biliyor. O şuur ile. Hepimiz aynı durumda değil miyiz?

Hepimiz öyleyiz ama bu rivayeti görünceye kadar hiç böyle düşünmemişizdir. Yemişizdir, ağzımızı silip kalkmışızdır. İçmişizdir, bardağın içine bir koca nefes! Ne oluyor? *El-hamdü lillâh* desene! İçerken *Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* desene. O suyu bulamasaydın ne olacaktı?

Eski hac seferlerinde bir mübarek, menzil menzil konakladığı yerlerin hallerini yazmış. Diyor ki:

"—Ürdün'le Suudi Arabistan'ın kuzeyinde bir mıntıkada, Eşmeler mevkiine geldik, Eşme tabir edilen bir mıntıkaya geldik. Burası bir vadinin tabanıdır, nereyi eşersen su çıkar. Su çıkar ama hayvan bile içmez bu suyu. Çünkü tuzludur, öyle tuzludur ki ciğerin yanar, içemezsin. İçsen için kavrulur, daha beter olursun."

Rabbimiz bize tatlı tatlı sular ihsan etmiş. Şu yağmurun kıymetini bilmiyoruz. Yağmurun altına bir kova koysak, toplasak bu su ne kadar tatlı bir sudur. Nice yerlerde bu yağmur yağmıyor. Biz belki bundan memnun değiliz;

"—Nedir bu böyle, bir haftadır on beş gündür yağmur yağıyor." diyoruz.

Git bir de onu Büyük Sahra'dakilere sor. Git bir de Suud'dakilere sor. Git bir de böyle memleketinin her tarafı kurak, toprakları çatlamış hayvanları zayıflamış, ölmüş insanlara sor!

Yediren, o rızıkları yaratan Allah… İçiren, o suları gönderen Allah… Ne kadar güzel bir düzen kurmuş. Eğer kâinat önceden yaratılmış olmasaydı, onu sizin gözünüzün önünde çalışıyor vaziyette bulmasaydınız acaba aklınıza nasıl bir çare gelirdi?

Denizdeki suları dağların tepesine taşımak için ne yapardınız acaba? Denizler aşağıda, dağlar yukarıda, kilometrelerce uzakta. Ne yapardınız? Oturur ağlardınız, ne yapacaksınız!

"—Susuzluktan ne yapacağız?" diye ağlardınız.

Ama Allah denizdeki suyu buharlaştırıyor, havaya çıkarttırıyor. Rüzgâra üfürttürüyor, dağların yamaçlarına yaslıyor. Dağların yamaçlarına suları döküyor. Dağın tepesinden aşağısına kadar her canlı, sudan nasibini alıyor. Eğer o kuyularda sular olmazsa o sıcak ülkelerde insanlar ne yiyip içecekler? Yağmur yağsa bile kumun altına kaybolup gidiyor.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ (الملك: ٣٠)

(*Kul eraeytüm in asbaha mâükâm gavren femen ye'tîküm bi-mâin maîn*) [De ki: Suyunuz çekiliverse, söyleyin bakalım, size kim bir akar su getirebilir?] (Mülk, 67/30)

"O suları Allah yok etseydi, o kuyular kurusaydı, sular çekilseydi; sizin o güzel afiyetle içtiğiniz tatlı suları kim getirirdi size?"

Şimdi biz yiyoruz, içiyoruz da hiç farkında değiliz ama, insan içinde bulunduğu nimetin kadrini, kıymetini bilmeli.

Bu yağmur bir nimettir. Arkasından çıkan güneş çok büyük bir nimettir. Şu meyveler büyük bir nimettir. Şu kırmızı yanaklı elmalar, o turuncu renkli portakallar, o salkım salkım üzümler, o parmak parmak, hevenk hevenk muzlar, büyük nimet! Allah'a hamd u senâlar olsun. El-hamdü lillâh! El-hamdü lillâh! Bize zâhirî ve bâtınî çeşit çeşit nimetlerini saçarak veren, kıt kıt, az az değil de üzerimize böyle saça saça veren Allah'a hamd u senâlar olsun… El-hamdü-lillâh!

İşte Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor:

"—Nice insan vardır ki, onun ihtiyacını karşılayacak bir kimsesi

yoktur da kıvranır, barınacak yeri yoktur da açıkta kalmıştır. Ama bana bunları vermiş, Allah'a hamd olsun."

O halde biz de her nimeti bize veren Allah'ı bilelim. O nimeti bize Allah'ın gönderdiğini mukayeselerle anlayalım. Artık haberleşme imkânları çok; radyo var, televizyon var, Dünyanın neresinde ne gibi sıkıntılar olduğunu anlayabiliyoruz, her şeyi gözümüzün önüne seriyor. Onun için Rabbimize bağlanalım!

Birisi size her gün bir tepsinin içinde türlü türlü yemekler, tatlılar gönderse, ondan sonra da ortasına bir kese altın koysa;

"—Bunu bana gönderen cömert adam kim?" diye bir merak etmez misiniz?

Kimin gönderdiğini öğrenmek için, getiren adamın yakasına yapışırsınız;

"—Bunları gönderen kim?" diye sorarsınız.

Sabahtan akşama, geceden gündüze ömür boyu nimetlerine mazhar olduğumuz Rabbimizi inkâr bize yakışır mı? Rabbimizin varlığından gafil olmak bize yakışır mı? Rabbimizin şükründen uzak durmak bize yakışır mı?

Alma! Nimetleri alma! O zaman da şükretme! Çık Allah'ın mülkünden, Allah'a kulluk etme! Mümkün değil! Her taraf Allah'ın mülkü… Her yediğin Allah'ın nimeti, sıhhatin afiyetin, aklın fikrin hepsi Allah'ın lütfu; sen onun şükründen gafilsin. Allah hepimize edep, basiret, gören göz ve hassas bir kalp nasip etsin... Kalbi olmazsa insanın, vicdanı olmazsa o zaman zor.

"—Vermeyince Mâbud, neylesin Sultan Mahmud?" demiş. Allah vermezse bir kimseye yapacak bir şey yok. İnadına tepiniyor, isyan ediyor, bağırıyor, çağırıyor, inkâr ediyor. İnadına günah işliyor.

Gazeteleri mecmuaları takip ediyorum; inadına günah işleyen insanlar var. Münkirliğinden inadına günah işliyor. İşte o da bir nasipsizlik. Onu da Allah öyle nasipsiz etmiş ki, öyle yanlış yolda… Şeytan burnuna halkayı geçirmiş, defi de eline almış; çalan şeytan, oynayan insan… Öteki sefer çalan çingeneydi, oynayan ayıydı. Bu sefer şeytan onun burnuna halkayı takmış, her istediğini yaptırıyor. Yapmadığı zaman halkasını biraz çekiyor, bağırttırıyor, istediğini yaptırtıyor. Defi de çalıyor, oynatıyor. Allah o düşman-ı bed-sîreti bize güldürtmesin.

Üstüne güldürme öyle düşmen-i bed-sîreti.

Kötü bir düşmanı güldürmek ne kadar yanlış! İnsanın şeytanı kendisine güldürmesi ne kadar yanlış bir hal! Rabbimize mutî, edepli bir kul olsak da kulluğumuzun gereğini yapsak. Rabbimiz bize tevfîkini refîk eylesin...

b. Vahiy Geldiği Zaman Kendinden Geçerdi

İbn-i Sa'd İkrime Rh.A'ten şöyle rivayet etmiş:[119]

كَانَ إِذَا أُوحِيَ إِلَيْهِ ، وُقِذَ لِذٰلِكَ سَاعَةً كَهَيْئَةِ السَّكْرَانِ

(ابن سعد عن عكرمة مرسلاً)

RE. 528/2 (*Kâne izâ ûhiye ileyhi, vukize li-zâlike sâaten ke-hey'eti's-sekrân.*)

(*Kâne izâ ûhiye ileyhi*) "Peygamber SAS Efendimiz, kendisine vahiy geldiği zaman, (*vukize li-zâlike sâaten ke-hey'eti's-sekrân*) bir müddet sekr halinde durur kalırdı."

Sekr hali ne demek? Kendinden geçmiş bir hal demek.

Neden? *Vahiy*, mühim bir hadise... Vahiy hadisesi sadece insanın içine gelen bir seziş ve duyuş tarzında değil, olağanüstü kuvveti olan, müthiş bir şey… Peygamber Efendimiz'in alnı boncuk boncuk terliyor. Devenin üzerinde, deveye binmişken vahiy gelse devenin bacakları tutmuyor, ağırlıktan çöküp kalıyor! Vahiy böyle bir şey! Vahiy geldiği zaman devenin bile yükünü kaldıramaz hale geldiği bir durum meydana geliyor. Onca güçlü bedenine, onca engin akıl gücüne, kuvvetine her şeyinin güzelliğine rağmen —Allah onu sevmiş güzel yaratmış— o hal geldiği zaman, Peygamber Efendimiz'de bir sekr hâli, kendinden geçme hâli olurdu. Vahiy gelince öyle bir müddet o halde dururdu.

Biz bile, *lâ teşbih velâ temsil*, yani benzetmek nerede ama hani bir Kur'ân-ı Kerîm okuyor da, bir zikirden bir tesbihten bir vaazdan

---

[119] İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.I, s.197; İkrime Rh.A'ten.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.151, no:18467.

şöyle bir lezzet geliyor da insanın aklı başından gidiyor, kendisini bir müddet kaybediyor. Ondan sonra ya bir irkiliyor, ya bir gözyaşı boşanıyor, bir şey oluyor. Bu mânevî hal, olağanüstü bir hal. Peygamber Efendimiz'e de vahiy gelince öyle bir durum olurdu.

Peygamber Efendimiz'in bu olağanüstü durumu onun peygamber olduğunun delilidir. O hal gelirdi, ondan sonra vahyi okurdu, herkes yazardı. O anda ne söylüyorsa onu yazardı. Hatta kendisi "unutmayayım" diye telaş ederdi. Vahiy geldiği zaman; "Aman şaşırmayayım, unutmayayım." diye telaşa düşerdi de;

لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ . إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ

(القيامة:١٦-١٧)

(*Lâ tüharrik bihî lisâneke li-ta'cele bihî*) "O vahyi ezberlemek için tekrar edeceğim diye, dilini hareket ettirme! (*İnne aleynâ cem'ahû ve kur'âneh*) O Kur'an-ı Kerim'in kalbinde toplanması ve okutulması bize aittir. Biz onu sana vahyettikten sonra, unutturur muyuz? Ne söylenecekse söyletiriz, meraklanma ey Rasûlüm!" (Kıyamet, 75/16-17) ayet-i kerîmesi nazil oldu.

Vahiy gelip dururken 'o heyecanlandı' diye vahiy derhal bu tenbihe döndü.

"—Onu unutmayayım, hemen söyleyeyim yazılsın diye telaş edip dilini dolandırma, dilini kıpırdatma ey Resûlüm! Onu toplamak ve okutturmak bize ait. Sana vahiy geldiği zaman sen telaş etme! Ne yapman gerekiyorsa Rabbin sana yaptırtır, telaşlanma!"

Bütün bunlar Peygamber Efendimiz'in normal bir insan olmasından kaynaklanıyor. Davranışları gayet güzeldi. Olağanüstü bir halle karşılaşan bir insanın nasıl olması gerektiğini düşünün, işte öyle. Peygamber Efendimiz'in hâli gayet normal.

Bu hâli gören bazı kimseler Peygamber Efendimiz'in okuduğu âyetlere baktılar; sonunda ses benzerlikleri var, şiire benziyor: "Bu şairdir!" dediler. Değil. Çünkü Kur'an şiir değil.

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنبَغِي لَهُ (يس: ٦٩)

(*Ve mâ allemnâhu'ş-şi'ra ve mâ yenbagî leh*) "Biz bu elçimiz Muhammed-i Mustafâ'mıza, Habîbimize şiir öğretmedik, o buna gelmezdi de." (Yâsîn, 36/69)

Şiir ne olacak! Dünyada bir sürü şair var. O Peygamber, onun söylediği de Allah'ın vahyi. Kimisi "şair" dedi. Kimisi "mecnun" dedi. Yani "cin çarpmış, divane olmuş" dediler. Peki ya söylenen hakikatler? Hepsi sapasağlam, dinleyen hayran kalıyor.

Hz. Ömer gibi kız kardeşini döve döve ağzını burnunu dağıtmış bir insan Kur'ân-ı Kerîm'in okunuşu karşısında yola geliyor, başını önüne eğiyor. Peygamber Efendimiz'i öldürmek için yola çıkmışken Peygamber Efendimiz'in dizine gelip müslüman oluyor. Kur'an öyle bir Kur'an. Öyle şey olur mu! Halini anlayamadıkları için bir tarife sokmaya çalıştılar. Hiçbir tarife girmiyor. Mızrak çuvala girer mi? Girmez. Güneş balçıkla sıvanır mı? Sıvanmaz. Ne söylersen söyle, o vahiy, başka hiçbir şeye benzemez.

İlham sana da gelir, bana da gelir. Başkalarına da gelmiş. İlham başka. Bu vahiy. Bak Peygamber Efendimiz'e vahiy geldiği zaman maddeten de kendisinde birtakım değişik haller oluyordu. Sen kalemi eline alırsın, kalemin ucunu ağzına sokarsın, gözlerini kapatırsın, ilham gelir; bir şeyler yazarsın, çizersin. Biz de yazıyoruz. Mecmua'ya yazı yazıyoruz. Şair şiir yazıyor. İlham demek küfürdür, hakarettir. Lâlettayin bir olay değil, olağanüstü bir olay.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz'in dizi, sahabeden birisinin dizi üzerindeydi. O zât "dizi kırılacak" sandı. Vahiy geldiği zaman kendisinin dizine öyle bir hal oldu ki rivayette; "Dizim parçalanacak, kırılacak sandım." diyor. Vahiy öyle bir hadise!

Yüzüne yakın yerde bir vızıltı sesi duyulurdu. İlham olsa vızıltı duyulur mu? Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini anlamak lazım, vahyin ne olduğunu, lâlettayin olaylardan olmadığını anlamak lazım.

Peygamber Efendimiz'in zamanında olmuş, ondan sonra da

kıyamete kadar vahiy yok. Peygamber Efendimiz'e gelmiş, âhir zaman peygamberi, o kadar. Her zaman olan bir şey değil. İlham olur. Salihlere de olur. Şeytanın ilhamı edepsizlere de olur. O da eline kalemi alır, bin bir türlü şaklabanlık, bin bir türlü madrabazlık yapar; nükte, şaka, fıkra, uydurma, güldürme yapar. O bir şey değil ama vahiy böyleydi.

Üniversitede inkârcı bir sınıf arkadaşımız vardı. Memurdu, yaşlı başlı adamdı. Ama inanmamış, Kur'an'ı hiç okumamış.

Kur'ân-ı Kerîm'de Fâtiha Sûresi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ . مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ .

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (الفاتحة:١-٥)

(*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Er-rahmâni'r-rahîm. Mâliki yevmi'd-dîn. İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn.*) [Hamd, övme ve övülme âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, Rahmândır ve Rahîmdir. Ceza gününün mâlikidir. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden yardım isteriz.] (Fâtiha, 1/1-5)

İlk sûre böyle başlıyor:

"—Ancak sana ibadet ederiz, ancak senden yardım isteriz."

"—Bu Allah'a karşı söylenmiş bir şey. Nasıl olur?" diyor.

Kur'an'dan haberi yok. Peygamber Efendimiz; "Şunu bildir, şu sana vahyolundu, yazdır." dediklerini yazmış, aynen koymuş.

Bazı kereler kendisine tenkit gelmiş! Neden tenkit gelmiş?

Âmâ bir şahıs geliyor:

"—Yâ Rasûlallah! Şu şöyle mi yâ Rasûlallah! Bu böyle mi yâ Rasûlallah..."

Başka bir taraftan heyet gelmiş. İtibarlı insanlar, kabile başkanı, zengin, eşraftan kimseler; Peygamber Efendimiz onlara İslâm'ı anlatmaya çalışıyor. Sözün bir âdâbı var. O her zaman orada, her sorduğu sorunun cevabını verse olmaz. Ötekiler misafir gelmiş.

Onun böyle sık sık soru sormasına Peygamber Efendimiz'in 'canı sıkıldı, yüzünü buruşturdu ve ondan döndü. Döndü ama, bu hadise hakkında Abese Sûresi nâzil oldu:

عَبَسَ وَتَوَلَّى . أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى . وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى . أَوْ
يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى . أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى . فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى .
عَلَيْكَ أَلاَّ يَزَّكَّى وَمَا (عبس:١-٧)

(*Abese ve tevellâ. En câehü'l-â'mâ. Vemâ yüdrîke leallehû yezzekkâ. Ev yezzekkerü fetenfeuhü'z-zikrâ. Emmâ men'isteğnâ. Feente lehû tesaddâ. Vemâ aleyke en lâ yezzekkâ.*)

[Peygamber yüzünü ekşitti ve geri döndü. Âmânın kendisine gelmesinden ötürü. Belki o temizlenecek yahut öğüt alacak da o öğüt ona fayda verecek. Kendini sana muhtaç görmeyene gelince, sen ona yöneliyorsun. Oysa ki onun temizlenip arınmasından sen sorumlu değilsin!] (Abese, 80/1-7)

Bu da Kur'ân-ı Kerîm'de var. Neden?

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm vahiy. Eğer bir insan Kur'an'ı kendisi yazıp çizip ilhamına göre söylemiş olsa, aleyhindeki şeyi yazar mı? O kadar da mı aklın yok?

Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sona şöyle bir incelerse, zaten Kur'ân-ı Kerîm insanı yakasından yakalıyor, havaya kaldırıyor. Âdetâ güçlü bir kol gibi pehlivan kolu gibi küfrün bataklığından çekiyor çıkarıyor, ayağını imanın sağlam toprağına bastırıyor. "İşte ayağını buraya bas, orada bataklıkta boğulma!' diye kurtarıyor. Kur'ân-ı Kerîm'in kendi kendine böyle hidayet kaynağı.

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ (البقرة:٢)

(*Hüden li'l-müttakîn*) "Vicdanı olup da Allah'tan korkanlar için hidayet kaynağı." (Bakara, 2/2)

Edepsizler de Kur'an okuyorlar da müslüman olmuyorlar. Müttakîler için hidayet kaynağı…

Allah hidayetine müşteri aramıyor ki. Kullarının imana gelmesine mecbur değil ki, muhtaç değil ki! O kul yalvarsın. Gelsin kapıda sızlansın, diz çöksün, gözyaşı döksün, başını taştan taşa

çalsın; "Aman yâ Rabbi! Ben suçluyum." desin de Allah lütfederse verir. Sanki Allah kuluna muhtaç mı ki onun hidayete gelmesi için uğraşacak! Kul edebini takınacak, takvâ ehli olacak, hakikati arayacak, gerçeği görmek isteyecek, boynunu bükecek. O zaman Allah hidayetini veriyor.

وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ (الحاقة: ٥٠)

(*Ve innehu lehasretün ale'l-kâfirîn*) "Kâfirlere de hasret, nedamet, kızgınlık, kırgınlık, kin, adavet kaynağıdır. Dinledikçe kızgınlığı artar." (Hakka, 69/50)

Müslümanın ezanını duydukça kızar. Müslümanın Kur'an'ını duydukça kızar. Müslümanın başarısını gördükçe kızar. Neden? Edepsiz, nasipsiz olduğundan Allah ona o sevgiyi vermemiş, o hidayeti vermemiş. Hidayet cennetin belgesi, anahtarı. Cennetin giriş belgesini anahtarını Allah ona nasip etmiyor. Bundan büyük mahrumiyet mi olur?

Vahiy böyle bir şey! Kur'ân-ı Kerîm böyle bir kitap. İlk sayfasını okusan, Fâtiha'sı insanı doğru yola getirmeye yeter!

الم . ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ (البقرة: ١-٢)

(*Elif lâm mîm. Zâlike'l-kitâbü lâ raybe fîh*, *hüden li'l-müttakîn*) "Elif, lâm, mîm. O kitapta asla şüphe yoktur. O, müttakîler için, sakınanlar ve arınmak isteyenler için bir yol göstericidir." (Bakara, 2/1-2)

Okusan gözün açılır. Ondan sonraki sayfayı okusan, Yirminci Yüzyıl'ın cemiyetinin gruplarını anlarsın. Kimisi kâfirdir, kimisi zalimdir. Kimisi sapık fikirler ileri sürer. "Canım biz ortalığı ıslah etmeye çalışıyoruz." der, halbuki bozuyor.

Üçüncü sayfasında daha, "Şu Türkiye'de kim ne kafaya hizmet ediyor." hemen anlarsın.

Ama okumuyorsun ki! Okumuyoruz ki! Okusak bile Arapçasını okuyoruz, mânasını okumuyoruz. Arapçasını okumak için de kırk sene geçmesi gerekiyor; kırk sene uğraşacak da elif'i, be'yi, te'yi, se'yi sökecek de nihayet Kur'an okumaya başlayacak.

Okumaya başladın mâşaallah. İyi ama sana bunun asıl mânası lazım! Allah bunun içinde, “Şunu yap, bunu yapma!” diyor. Hatim indirdin, güzel. Yüzüne bakmak bile sevap. Okuma yazma bilme; Kur’ân-ı Kerîm’i aç, yüzüne bak, sevap kazanırsın. O kadar kıymetli. ‘Elif’ de, bir sevap kazanırsın, ‘lâm’ de bir sevap kazanırsın, ‘mîm’ de bir sevap kazanırsın. Ama aslolan mânasını içine sindirmek, mânasını anlamak, anladığını uygulamak.

Kur’ân-ı Kerîm:

“—Namaz kıl!” diyor;

Adam;

“—Benim kalbim temiz.” diyor. “Günde beş vakit namaz çok, üçe inse olmaz mı? Haftada bir olsa, bak hıristiyanlar kiliseye haftada bir defa geliyor.” diyor.

Bu ne biçim müslüman?

Kur’ân-ı Kerîm;

“—Oruç tut!” diyor.

Adam;

“—Benim sıhhatim bozuluyor, şeker hastasıyım, sigarayı

bırakamıyorum.” diyor, oruç tutmuyor.

“—Zekât ver!” diyor;

“—Ben devlete vergimi veriyorum. Eğer okul için para isteseydin verirdim, cami için vermem!” diyor, yan çiziyor.

Hangi emri söylesen, hangi emri hatırlatsan aksini yapıyor. Allah “Başını ört!” demiş, “Namuslu ol!” demiş;

“—Yirminci Yüzyıl’da haremlik selâmlık olur mu?” diyor.

Yirminci Yüzyıl’da ne var?

Yirminci Yüzyıl edepsizlik yılı, olmaz, doğru Serâpâ edepsizlik; çıplaklar kampı, kumarhaneler, her türlü edepsizlik gazetelerde teşhir ediliyor, ilan ediliyor. Neredeyse tarifeleri fiyatları yazacaklar, resimleri koyacaklar! Belki kanunlar yasakladığı için yapamıyorlar yoksa onu da yaparlar. Zaten gazeteyi açtığın zaman hep takma isimli bir sürü gazino ilanı, meyhane ilanı.

Fransa’dan bir güzel gelmiş de kendisine müşteri arıyormuş, Rusya’dan bir başka kimse gelmiş de şöyle olmuş, İsveç’ten birisi gelmiş de “Türk erkekleri böyle güzel” demiş. Bundan büyük terbiyesizlik mi olur? Tamam, Yirminci Yüzyıl’da haremlik selâmlık olmaz. Neden? Çünkü edepsizlik asrı, yüzsüzlük terbiyesizlik asrı!

Ama biz müslümanız. Burası İslâm diyarı! Herkesin kendine göre bir yaşam tarzı var. Budist bir türlü yaşıyor. Hıristiyan bir türlü yaşıyor. Aslında hıristiyanlar, hıristiyanların yaşaması gerektiği gibi yaşamıyorlar! Rahibe tepeden tırnağa örtülü, öteki hıristiyan bikini ile geziyor. Böyle Hıristiyanlık olmaz. O ona örtün diyemiyor. Papaz yanına şortlu kızı alıyor. Anadolu’ya gezmeye geliyor. Yani yanındakine:

“—Böyle gezemezsin!” diyemiyor.

Bu, din adamlarının tefessüh etmesinden, dinin rayından çıkmış olmasından. Aslında Hıristiyanlık gerçek Hıristiyanlık olsa onun da örtünmesi lazım.

Ben Kapalıçarşı’da bulunduğum sırada, ortaokul talebesiyken, hatırlıyorum, bir Ermeni kadın geldi. Her tarafını örtmüş, eline de eldiven giymiş. Başında başörtüsü, ayağında çorabı; yüzünden başka bir yeri görünmüyor. Aldığı ayakkabının parasını çıkardı verdi. “Aman! Ben Allah’tan korkarım.” diyor. Nerde kaldı o eski

Ermeniler, eski Rum kadınları? Onlar bile kalmadı. Şimdi ayıkla pirincin taşını. İşler rayından çıktı.

Geçen senelerden birinde bizim enişteyle, akrabalar Boğaz'da gidiyorlarmış. Önlerinde mantolu, başörtülü bir kadın görmüşler. Boğaz şimdi zevk yeri ya, arabasını alan balık lokantasında, meze balık olacak, denize karşı içki içecek; oralara gidiyor. Oralar; Bebek, Emirgân ve saire artık gençlerin, zenginlerin para harcama yeri, lüks, zevk sefa yeri. Böyle bir şey oldu.

Bakmışlar önlerinde mantolu, başörtülü bir kadın var.

"—Ne güzel bak, müslüman kadın. Mantosunu giymiş, başını örtmüş."

Bizim enişte yaşlı, o da diyor ki:

"—Allah Allah! Şu dünya ne kadar değişti. Bizim zamanımızda, gençliğimizde bu mantoyu, başörtüyü hıristiyan kadınları kullanırlardı. Bizim müslüman kadınlar tepeden tırnağa çarşaflı, peçeli, örtülüydü."

Hani şöyle bir taraftan bir şey gelince ötekileri ittirir, onun yerini alır ya şimdi müslüman kadınlar itildi, gittiler. Artık onlar yok, tam tesettürlü yok. "Olmasın" diye her yerden bombardıman yapılıyor. Gümbür gümbür bombalar patlıyor.

"—Aman birisi örtünmesin, aman birisi kaç göçe saplanmasın, aman birisi Allah'ın emirlerine uygun şey yapmasın, haremlikli selamlıklı olmasın."

Ya nasıl olacak? Kadın erkek karman çorman olacak. Kadın bacak bacak üstüne atacak, eteği mini olabilir. Bu hale geldik. Allah bizleri ıslah etsin. Kahretmesin, mahvetmesin; lütfuyla keremiyle ıslah etsin.

Şimdi geldik hıristiyan kadınlarının kırk-elli yıl önceki durumlarına. Tabi bu da gidecek, bu da itilecek. Bu taraftan boyuna edepsizlik sökün edip geliyor. Bu da itilecek, bu da sahneden gidecek. Sonunda artık o hıristiyanların bugün Fransa'da, İsveç'te, İsviçre'de düştükleri hallere düşeceğiz. Şimdi bizim sokaklarımızda da erkek kızın boynuna elini dolamış, o ona sarılmış o onun belinden tutmuş, yaslanmış, ikisi birbirlerine payanda gibi gidiyor. Kimse garipsemiyor.

Hırka-i Şerif Camii'nden çıktık. Yanımda da arkadaşlar var,

yatsı namazını kıldık. Baktık bir erkekle bir kız böyle aynı tarzda birbirlerine yaslanmışlar. Ben dayanamadım.

"—Burası cami, edebinizi takının." dedim.

Baktı ben çok sinirliyim, arkam da kalabalık, belki tek kişi olsam o kadar da aldırmayacak, "Sana ne?" diye efelik yapacak. Arkamda cemaatten birkaç kişi olduğunu görünce;

"—Affedersiniz hocam, kusura bakmayın!" dedi, toparlandılar gittiler.

O da bir derece. Ama bir zaman gelecek "Karışma!" diyecek, "Memlekette hürriyet yok mu? Demokrasi yok mu? İstediğimi yaparım, sana ne?" diyecek.

Onun için Allah bizi ıslah etsin, şuur versin. Bu memleketin sahibi bizsek, burada bizim örfümüz hâkim olmalı, bizim borumuz ötmeli, bizim sözümüz geçmeli. Geçmiyor. O zaman sen erkeklikten istifanı ver, ne yapacaksan yap, nereye kaydolacaksan git kaydol. Dergiler bazen kılıbıklar diploması dağıtıyor. Bazıları da kah kah kah gülerek gidip onu alıyorlar.

c. Bey'at Alırken Gücüm Yettiğince Dedirtirdi

Ahmed ibn-i Hanbel Enes RA'dan şöyle rivayet etmiş:[120]

كَانَ إِذَا بَايَعَهُ النَّاسُ يُلَقِّنُهُمْ فِيمَا اسْتَطَعْتَ (حم. عن أنس)

RE. 528/3 (*Kâne izâ bâyeahü'n-nâsü yülekkınühüm fîme'steta'te*) "İnsanlar kendilerine bey'at ettiklerinde, onlara "Elimden geldiği kadar" sözünü koydururlardı."

Muhterem kardeşlerim! O zamanın müslümanları Peygamber SAS'e gelip elini tutup ahit yaparlardı. Söz mü? Söz. Ver elini, al elini. Söz, tamam mı? Tamam. Buna "bey'at" deniliyor. "Söz vermek, ahdetmek, anlaşma yapmak, antlaşma yapmak" deniliyor. Peygamber Efendimiz'e gelir, şöyle derlerdi:

"—Ya Rasûlallah! Sen Allah'ın resûlüsün, ben de Allah'a iman etmiş kimseyim, sana tâbiyim; buyruğunu tutacağım, ne emredersen yapacağım, söylediğin Allah'tan bize bildirdiğin şeyleri

---

120 *Câmiü's-Sağîr*, c.II. s.182, no:6610.

uygulayacağım, yasakladığın şeylerden kaçınacağım. Sen bir görev verirsen yapacağım. Her şeyine âmennâ, kabul ettim.” mânasına geliyor bu bey’at.

Kur’ân-ı Kerîm’de âyetler var. Yalnız erkekler mi bey’at ederdi? Hayır. Kadınlar da gelip Peygamber Efendimiz’e bey’at ederdi. Neden insanlar Peygamber Efendimiz’e gelip bey’at edelerdi?

Cevabı çok basit: Allah’ın peygamberi olduğu için. Ona itaat ettiği zaman Allah’a itaat etmiş olacağı için.

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللّٰهَ ، يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ، فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهِ ، وَ مَنْ أَوْفٰى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا (الفتح: ١٠)

(*İnne’llezîne yübâyiùneke innemâ yübâyiùna’llàh... Yedu’llàhi fevka eydîhim... Ve men nekese ve innemâ yenküsü alâ nefsihî... Ve men evfâ bimâ àhede aleyhu’llàhe feseyü’tîhi ecran azîmâ.*) *Sadaka’llàhu’l-azîm.*

[Ey Rasûlüm, muhakkak ki sana bey’at edenler, gerçekte Allah-u Teâlâ’ya bey’at etmişlerdir. Allah’ın kuvvet ve yardımı bey’at edenlerin üstündedir. Şu halde kim bu bağı çözerse, kendi aleyhine çözmüş olur. Kim de Allah ile sözleştiği şeye vefa, onun hükmünü îfâ ederse, Allah da ona büyük bir ecir verecektir.] (Fetih, 48/10) diye âyet-i kerîmede bunu isbat ediyor.

Söz dinleyecek. Kimin sözünü dinleyecek? Allah’ın sözünü dinleyecek. Allah’ın sözünü kimden öğrenecek? Elçisinden öğrenecek. Onun için uyuyor. O vefat ettikten sonra Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz’e bey’at ettiler.

Niçin bey’at ettiler?

Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz, Rasûlullah Efendimiz’in makamına kàim olduğu için, o makama itaat edileceği için, müslümanların başsız olmaması gerektiği için, camide namaz kılarken önünde bir imam olduğu gibi, müslümanların da düzenli olması gerektiği için.

Peygamber Efendimiz kadın eli tutmamış. Bey'at ederken bile tutmamış. "Ya Rasûlallah! Sen Allah'ın peygamberisin, ben de senin ümmetinim, kabul ettim." derken bile kadınların elini tutmamış. Neden? Bize nümune olsun diye.

Bizde şimdi "Merhaba..." "Merhaba..." derken, hemen bir el sıkışma yapılıyor. Karşındaki kadın. Biz bunu tenkit ederken şimdi yeni bir moda çıkardılar; sarılıyorlar öpüşüyorlar. Geçen gün televizyonda gördüm; ilgili yetkili birisi yaşlı öğretmenini yanaklarından öperek selamlıyor. O kadın, sen erkeksin.

Çok yaşlı olunca, ama fitne bahis konusu olmadığı zaman belki el öpülebilir. Karşındaki öğretmenindir, elini öpebilirsin ama yanak öpme modası yeni çıktı. Bir zamanlar profesör arkadaşlarla ben, bir komisyonda devlet tarafından görevlendirilmiştik. Programın sonunda bir profesör hanımla bir profesör bey yanak yanağa öpüştüler, öyle ayrıldılar. Bu da herhalde işin hafifi. Bir zaman sonra dudak dudağa öpüşme gelecek herhalde.

Bu âdetler nereden geldi?

Batı'dan geldi. Biz kendimiz gibi kalsak ne olur? Günah olmayan şeyi yapsak ve "Bizim usulümüz böyledir." desek kıyamet mi kopar? Ne değişir? Herkesin bir şekli, şemaili var. Senin giydiğin her şeyi İsveçli giyiyor mu, Fransız giyiyor mu? Avrupalıların giydiğini Alman giyiyor mu?

Bavyeralı Almanların giydiğini giyiyor mu? Hayır. Onun şapkası başka türlü, şapkasında tüyü var. Paltosunun, elbisesinin millî rengi koyu ceviz yeşili, onu giyiyor. Pantolonu dizden sıkmalı, aşağısı çorap. Yani bizim gibi giymeyebiliyor, başka türlü giyiniyor. Günlük gezintisinde böyle gezebiliyor. Niye biz kendimize ait olan ve sevaplı olan bir şeyi bırakıyoruz da kendimize ait olmayan, taklit olan ve günah olan bir şeyi yapıyoruz!

Bunun akılla mantıkla izahı mümkün değildir. Bunun izahı sadece gaflettir. Gaflet, delalet ve hatta hıyanettir. Başka bir şey değil. Niye sen Allah'ın yasak ettiği şeyi yapıyorsun, niye ben yapıyorum? Kapılmışız bir rüzgâra, böyle gelmiş böyle gidiyor.

"—Kusura bakmayın, size saygım sonsuz ama bizim töremizde böyle bir şey yoktur, biz böyle yapmıyoruz." diyemiyoruz.

Bu kadar yiğitlik, bu kadar gayret kalmamış. Bu kadar şahsiyet, şahsiyetinde istikrar kalmamış.

Aman bundan sonra birbirimize söz verelim, dikkatli olalım, dinimizi ayaklar altına almayalım, dinimizin bize telkin ettiği şeyleri terk etmeyelim, başkalarının kötü olan âdetlerini almayalım.

"—Attan inip eşeğe binmek" derler, bu onun gibi de değil.

"—Attan inip yerde, çamurda sürünmek." derler buna.

Başka bir şey değil. Böyle şeyler yapmayalım, inşaallah. Allah hepimizi kahrıyla gazabıyla değil de lütfuyla keremiyle ıslah etsin. Hakkı göstersin, hakka uydursun.

Peygamber Efendimiz'e gelirler, bey'at ederlerdi;

"—Yâ Rasûlallah, sana tâbiyiz." derlerdi.

Peygamber Efendimiz onlara:

(*Fîme'steta'tü*) "Gücüm yettiğince cümlesini de kullan." diye telkin ederdi.

"—Yâ Rasûlallah! Sana tâbiyim. Uzat elini, sana bey'at ediyorum, seninle sözleşiyorum." derken, "Gücüm yettiğince uyacağım de." derdi. Şefkatinden, sevgisinden, merhametinden böyle derdi. "Hakkı ile ittibayı yapamazsa vebal altında kalır." diye, "Hepsini yaparım." deme, "Gücüm yettiğince de!" diye telkin ederdi, "bunu söyle" diye tavsiye ederdi.

Peygamber Efendimiz'den sonra Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'e bey'at ettiler, Hulefâ-i Râşidîn'e bey'at ettiler. Ondan sonra bey'at edilecek insanlar zorbalıkla müslümanların başına geçmiş kimseler oldu. Peygamber Efendimiz'in torununu öldürecek kadar gözü dönmüş insanlar oldu. İktidar hırsı için, yönetim hırsı için Peygamber Efendimiz'in mübarek torununu —hem sahabedir hem torundur, kat kat kıymetli Hz. Hüseyin Efendimiz'i— yalnız onu da değil karısını, çocuklarını, arkadaşlarını, koca bir grubu öldürecek kadar gözleri dönmüş hale geldi.

Onlara bey'at edilir mi? Edilmez ama Hz. Hüseyin Efendimiz'i öldürdükleri gibi Medine-i Münevvere'nin mescidinin de etrafını sardılar. Komutanlar;

"—Herkes benim hükümdarıma bey'at edecek, bey'at etmeyeni kılıçtan geçiririm." dedi, böyle kerhen bir devre geçti.

Ama hakiki bey'at, Peygamber Efendimiz'in hakiki varisleri olan ulemâ-i muhakkıkîne olmak üzere devam etti. Bunun aslı

esası Allah'a bey'at olduğu için, "Günahta kula itaat yoktur!" kaidesi olduğu için günahkâra itaat edilmez. Suçta, günahta bir emir söylese uyulmaz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[121]

إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ (خ. م. د. ن. حب. عن عليّ)

(*İnneme't-tàatü fi'l-ma'rufi*) "İtaat ancak aklın ve şeriatin uygun bulduğu bir şeyde olur."

İsyan konusunda itaat olmaz:[122]

---

[121] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXII, s.218, no:6716; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.371, no:3424; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.210, no:2256; Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.114, no:4134; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:724; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.156, no:16386; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.434, no:7828; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.429, no:4567; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.405, no:7114; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.272, no:267; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.140, no:894; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.119, no:589; Tayâlisî, Müsned, c.I, s.17, no:109; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.38; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.67, no:14874; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.366, no:3076; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.426, no:17170.

[122] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.66, no:20672; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.170, no:381; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.632, no:602; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.55, no:873; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.275; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.145; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.409, no:3889; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.356, no:1988; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.II, s.383, no:3788; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.155, no:786; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.VIII, s.58; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.131, no:1095; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.181, no:3917; Hz. Hüseyin RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.545, no:33717; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.369, no:3647; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Abdi'l-Ber, el-İstîàb, c.I, s.269; Abdullah ibn-i Huzâfe RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X; s.22; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.109, no:443; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.322; Temîm-i Dârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.105, no:14875; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2077, no:3076; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.427, no:17172.

لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ (حم. طب. ك. وابن خزيمة ، وابن جرير عن عمران ؛ و الحكم بن عمرو ، وأبو نعيم ، خط. عن أنس ؛ طب. عن النواس)

RE. 481/9 (*Lâ tàate li-mahlûkin fî ma'siyeti'l-hàlik*) "Allah'a isyan edilme durumu olduğu zaman, günah işlemek olduğu zaman, hiçbir kimsenin sözünü dinlemek olmaz!"

Allah'a isyan konusunda anası babası, hocası, ağası, paşası da olsa itaat edilmez. Neden?

Çünkü günahı emrediyor. İtaat Allah'adır. Allah'ın emirlerini kendisine öğreten, kendisine telkin eden, kendisine gösteren kimseye itaat eder o da, "Allah'ın emirlerini iyi biliyor." diye. Bu böylece biline! "Yanlış yerlere bey'at edip de saçma sapan durumlara düşüp de ahiretini helak etmesin." diye bunu söylemek zorundayız.

Suud tebaası Kral Fehd'e bey'at ediyor. Irak tebaası Saddam Hüseyin'e bey'at ediyor. Suriye tebaası Hafız el-Esed'e bey'at ediyor.

Emperyalizmin uşakları! Ondan sonra; "Şunu şöyle yapacaksın, bunu böyle yapmayacaksın." Dindarlık suç, bizdeki gibi. Her yerde doğruyu söyleyen dokuz köyden kovuluyor. Her yerde şakşakçılar, menfaatçiler, rüşvetçiler işini yürütüyor. Şeytanın hizbi, hizbü'ş-şeytan her yerde!

Allah'a itaat edeceğiz ve Allah rızası için Allah yolunda Allah ehli insanlara itaat edeceğiz. Öyle uydurma fikirler çıkmasın. Günahta itaat olmaz. İtaat eden günaha girer. Allah'a isyan yolunda itaat eden cehennemi boylar.

Ama müslümanlar şuurlu olsaydı böyle bir şeyi yapmamaları gerekirdi, buna meydan vermemeleri gerekirdi. Zalime uyduklarından, zalimi desteklediklerinden dolayı zalimlerin yardakçıları da zulme iştirak etmiş oluyor, cezayı çekecekler.

Allah kimseyi zorlu imtihanlara uğratmasın. Karar vermek ve kararında durmak öyle kolay şeyler değildir. Oraların ahalileri epeyce sıkıntılar çektiler

d. Kolaylaştırın, Zorlaştırmayın!

Bu rivayet Ebû Mûsâ el-Eş'ârî RA'dan:[123]

كَانَ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ ، فِي بَعْضِ أَمْرِهِ ، قَالَ: بَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا ، وَيَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا (د. عن أبي موسى)

RE. 528/4 (*Kâne izâ bease ehaden min ashàbihî, fî ba'di emrihî, kàle: Beşşirû ve lâ tüneffirû, ve yessirû ve lâ tuassirû.*)

---

[123] Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.152, no:3262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s,462, no:4195; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.399, no:19588; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.215, no:6558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.250, no:7319; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.338, no:695; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.177; Ebû Mûsâ el-Eş'ârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.94, no:18127; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.182, no:6612.

(*Kâne izâ bease ehaden min ashàbihî, fî ba'di emrihî, kàle*) "Peygamber SAS Efendimiz ashabından bir kimseyi bir iş için bir yere görevlendirip gönderdiği zaman, ona ve etrafında gönderdiği heyete şöyle derdi: (*Beşşirû ve lâ tüneffirû*) Aman müjdeleyici, sevindirici olun! İşin tatlı taraflarını söyleyici olun; nefret ettirici, soğutucu olmayın! (*Ve yessirû ve lâ tuassirû*) Kolaylaştırıcı olun, zorlaştırıcı olmayın. İşleri yokuşa sürmeyin, kolaylık tarafını gösterin!"

"—Halka kolaylık tarafını gösterin, zorlaştırmayın! Sevdirici, sevindirici tarafı gösterin, kaçırtıcı tarafı göstermeyin! Yorgunu yokuşa sürmeyin!"

Bu bir umumî kaidedir, fıkhımızın da kavâid-i külliyesi içine girmiştir. Müslümanların vazife görmedeki genel prensibi budur:

"—Kolaylaştıracak zorlaştırmayacak; müjdeleyecek, kaçırtmayacak, korkutmayacak.

Biz bu havada, bu edâda hizmet görseydik; görevlerin her kademesinde şu güleç yüzlülüğe, şu kolaylaştırıcılığa, şu anlayışa, şu sevgiye yer verseydik, böyle hareket etseydik dünyayı fethederdik, kalpleri fethederdik! Herkesi memnun ederdik. Herkes hayran kalırdı. Ama İslâm namına, Allah namına, Kur'an namına, Peygamber namına kaşlarımızı çatmışız, kılıçlarımızı çekmişiz savuruyoruz; karşımıza kelle mi geliyor, omuz mu geliyor, kol mu geliyor kesip kesip, koparıp koparıp, pırasa doğrar gibi doğruyoruz.

"—Ben Müslümanım!" diyorsun ama, yaptığın müslümanın metodu değil ki! Karşındaki Allah'ın kulu bir insan; bir anlayış göster, bir yumuşak davran, bir güleç yüz göster, bir halden anla, zora sokma, gırtlağına basma. Genel kaide böyle olması lazım.

Onun için bir insan "Müslümanım" dedi mi herkes ilk önce bir şüphe ile bakıyor; "Müslüman mı? Aman, neme lazım, her ihtimale karşı ihtiyatlı olayım." diyor, o hale getirmişiz.

Bizim kardeşlerimizden bir tanesi Levent'te bir eve taşınmışlar. Sekiz on katlı bir ev, birçok dairesi var. Adam sakallı, hanım örtülü. Tabi Levent lüks bir semt, herkes bunları dışlamış, apartmanda hepsi hasım tavır almışlar. Fakat bunlar güleç yüzlü insanlar; merhabayı kesmemişler, davet etmişler, davete gitmişler, fırsat

kollamışlar, kendilerini sevdirmişler. Neticede hanımı, hacı hanım Allah razı olsun oradaki kimselere Kur'an öğretmiş, aralarında anlaşma olmuş, sevgi oluşmuş ve komşuluk gelişmiş. Şimdi:

"—Allah razı olsun hacı abla! Senin sayende Kur'an öğrendik. Size ilk önce düşman gözüyle bakıyorduk, 'Bu gericiler bizim apartmanımıza nereden geldi?' diyorduk. Şimdi sen bize hiç olmazsa ölülerimize bir hatim indirme, dua etme imkânını sağladın. Aramızda muhabbeti sağladın. Bize dinimizin esaslarını öğrettin." diye teşekkür ediyorlarmış.

Bu neden, muhterem kardeşlerim?

Güleç yüzlülükten, tatlı dillilikten! Bu kardeşimiz taviz mi veriyor? Hayır. Taviz vermeden yapıyor bu işi.

Bir lokantaya oturmuş, masada yemek yiyor; karşısında kızlı erkekli üniversiteliler. Şamata, gürültü ediyorlar. Yemek yiyecekler;

"—Durun!" demiş.

Durmuşlar, bakmışlar.

"—*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* deyin, besmeleyle başlayın, bu bizim yapmamız gerekendir."

"—Biz içimizden dedik..."

"—Yok" demiş, "Yüksek sesle söyleyeceksiniz ki ben de unutmuşsam size bakacağım hatırlayacağım. Hem siz üniversiteli olarak besmele çekince halktan vatandaştan bir kimse olarak bana da cesaret gelir."

"—Pekiyi…" demişler.

"—Siz yüksek tahsillisiniz, burası umumî bir yer. Burada herkes yüksek sesle konuşursa gülüşme olursa hava bozulur. Çok gürültü yapmayacaksınız, başkasına saygı göstereceksiniz."

O bunu bana anlatıyor, ben onun adına terliyorum. Çünkü karşısındaki üniversiteli, dalga geçer; "Hacı amca, tamam işine bak." der. Ama sözü güzel söylemiş, öyle dedirtmemiş. Sonra yemekleri yemişler.

Tabii bardağın yarısında çay bırakılır, kibarlık! Tabağın içinde yemek bırakılır. Sıyırırsan ayıp olur! Hatta bir de düzmece fıkra yapmışlar: Müslümanın birisi lokantaya girmiş, tabağı güzelce sıyırmış. Garson gelmiş:

“—Bir de kurutma kâğıdı getireyim mi?” demiş.

Aman ne komik! “Hiçbir şey ziyan olmasın.” diye tabağın her tarafını sıyırmışım, hiçbir şey çöpe gitmiyor, teşekkür etmen lazım. Sonra böyle tabağı yıkaması daha kolay. Bak tertemiz bir tabak, birazcık temizle, rafa koy. Bunun ayıplanacak tarafı var mı?

Almanya’da bulunmuş bir kardeşimiz anlattı. “Türkiye’den gelen bir heyetle Finlandiya’ya gittik. Bizi bir lokantaya götürdüler. Türk heyetiyiz, resmî heyetiz, paralar resmen verilecek, onun için para sıkıntımız yok. Lokantada yemek yerken önümüze yemek listesini getirdiler. Ben de yemek listesini aldım, içinde domuz eti olmayan bir yemek aradım. Bir yemek söyledim, getirttim. Birazını yedim, içime bir şüphe geldi, kalanını yemedim.” diyor.

Finlandiya, Batılı ülkelerden birisi, medeni denilen ülkelerden birisi. “Garson kız pür nezaket yanıma geldi:

‘—Beyefendi, acaba yemeğimizi beğenmediniz mi? Niçin yemediniz? Size yardımcı olabilir miyim?’ dedi.

‘—Teşekkür ederim, canım istemedi.’ dedim.

‘—Yok, olmaz, bunu yemeniz lazım.’ demiş.

‘—Yok, yemek istemiyorum.’

‘—Ama beyefendi, ziyan olur, ayıp olur, bizde böyle şey yoktur, bunun hepsi yenilecek.’ demiş.”

Neden? Harp görmüş millet. Mânasız kibarlıklar yok. Tabağa konulmuş olan şey yensin diye konuluyor, hepsi yenmeli.

Demek ki Batı’da da olsa Doğu’da da olsa; “Akıl için tarik birdir.” derler, bu işin normal şekli tabağın sıyrılmasıdır. Ama “kibarlık olsun” diye tabak sıyrılmıyor, çayın tamamı içilmiyor. Çayın yarısını bıraktın be adam! Zaten yarım geliyor, yarısını da sen bıraktın, üç yudum aldın, para ödüyorsun. Ne bonkör adamsın!

Şimdi onlar da, üniversiteli gençler de yemeği tam yememişler. Bizim hacı amca orada da müdahale etmiş;

“—Olmadı çocuklar. Bunlar ziyan olacak, çöpe gidecek, milli servet bu. Sıyıracaksınız.”

Zorlamış, hepsini sıyırttırmış.

Neyi anlatmak istiyorum?

Aslında prensiplerinden fedakârlık etmeyen bir insan ama güleç yüzlü bir insan, sempatik bir insan, tatlı dilli bir insan, karşı tarafı

ikna edebilir.

Biz de prensiplerimizden fedakârlık yapmadan müjdeleyeceğiz, korkutmayacağız, kolaylaştıracağız zorlaştırmayacağız. Ama karşı tarafa prensiplerimizi sevdire sevdire yapacağız. Genel taktiğimiz bu. Herkes bizi sevecek, bize hayranlık duyacak, bize itimat edecek.

Peygamber Efendimiz'e müşrikler bile gelirdi, mallarını teslim ederlerdi, "Sen Muhammedü'l-Emîn'sin!" derlerdi. Sanki emanetçi gibi, banka gibi Peygamber Efendimiz'in kiralık kasası varmış; herkes kesesini, malını getirip Peygamber Efendimiz'e emanet edermiş. "Muhammedü'l-Emîn" olduğundan.

Hepimiz *el-Emîn* olacağız. Ali el-Emîn, Es'ad el-Emîn, Mahmud el-Emîn, Hasan el-Emîn, Hüseyin el-Emîn… Neden? O peygamberin ümmeti olduğumuz için.

Aziz kardeşlerim!

Lütfen öğrendiklerimizi uygulayalım. Lütfen edepli müslüman olalım, şuurlu gayretli müslüman olalım. El birliğiyle dinimize hizmet edelim. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasını kazanmak için haris olalım.

Peygamber Efendimiz aklı iki şekilde tarif ediyor. Akıllı insan kimdir?

"—Bir; günahlardan en çok sakınan. Akıllı insan budur."

Neden? Günah işledi mi cehennemde yanacak da ondan. Akıllı insan günahlardan en çok sakınandır.

"—İki; sevaplı şeylere en haris olan, hırslı olan."

Anlaşılıyor ki sevabı öyle mızmız mızmız istemeyeceğiz. Sevaba haris olacağız. Sevap kazanmak için hırslı bir insan nasıl çalışır? Hırslı bir futbolcu gol atmak için nasıl çalışıyorsa, öyle çalışacağız. Futboldan anlar millet, başka şeyden anlamıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi hayırları işlemekte haris eylesin. Rızasını kazanmaya muvaffak eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

27. 11. 1988 – İskenderpaşa Camii

15. GÖREVE ERKEN GÖNDERİRDİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn, alâ külli hâlin ve fî-külli hîn… Ve's-salâtu ve's-selâmu âlâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidina muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmid-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كانَ إذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشاً بَعَثَهُمْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ

(د. ت. ه. عن صخر)

RE. 528/5 (*Kâne izâ bease seriyyeten ev ceyşen beasehüm min evveli'n-nehâri.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî külli akvâlihî, ve ef'âlihî.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünyada ve ahirette üzerine olsun... Rabbimiz iki cihanda rahmetine mazhar eylesin…

Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyup, taallüm ve tefeyyüz eylemek üzere şu mescidde toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir

enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun:

…………………………

a. Birliği Göreve Erken Gönderirdi

Peygamber SAS Efendimiz'in sîret ve şemâilinden, ahlâk ve ef'âlinden bahseden rivayetleri okumaya devam ediyoruz. *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının sonunda Peygamber Efendimiz'in ahlâk ve şemâiline dair ilave edilmiş bölümünde 528. sayfada, 5. rivayeti okuduk. Tirmizî'de, İbn-i Mâce'de ve Ebû Davud'da kaydedildiğine göre:[124]

---

[124] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.476, no:1133; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.182, no:2239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.493, no:2227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*,

كَانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشًا بَعَثَهُمْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ

(د. ت. ه. عن صخر)

RE. 528/5 (*Kâne izâ bease seriyyeten ev ceyşen, beasehüm min evveli'n-nehâri.*)

(*Kâne izâ bease seriyyeten ev ceyşen*) "Peygamber SAS Efendimiz bir seriyye veya bir orduyu göndereceği zaman, (*beasehüm min evveli'n-nehâri*) onları günün evvel vaktinde, sabah erkenden gönderirdi."

Seriyye; geceleyin gizlice seyahat eden askerî birlik, grup mânasına geliyor. *Serâ-yesrî* veyahut da *esrâ-yüsrî-isrâ'*; bunlar gece seyahat etmek demektir. Peygamber SAS Efendimiz de

---

c.III, s.417, no:15481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.319; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.160, no:432; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.27, no:42; Şeybânî*, el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.242, no:2402; İbn-i Hibbân, c.XI, s.62, no:4757; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.516, no:34306; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.516; Sahr el-Gàmidî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.94, no:18125; *Câmiüs-Sağîr*, c.II, s.182, no:6611.

Mi'rac'da önce Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e kadar geceleyin götürüldü. Onun için *isrâ* deniliyor bu hadiseye. Yani Peygamber Efendimiz geceleyin alındı, oradan öbür tarafa götürüldü.

"—Rüyada mı?"

Hayır. Uyanıkken götürüldü ve yolda birtakım şeyleri göre göre gitti. Birtakım kimselere birtakım yardımlar yapa yapa gitti. Birisi devesini kaybetmiş, ona devesini buldurdu ve sâire. Yani hepsi delil olsun diye, hepsi hikmetli…

Ona *isrâ* deniliyor. Kudüs'ten de semâvâtı geçip Rabbü'l-âlemîn'in huzûr-u izzetine varmasına da *Mi'rac* deniliyor, biliyorsunuz. *Seriyye* de geceleyin hareket eden, geceleyin yolculuk eden grup, askerî grup, topluluk mânasına geliyor.

Peygamber SAS Efendimiz Medîne-i Münevvere'de temekkün eyledikten ve İslâm'ı yerleştirdikten sonra muhtelif yerlere çeşitli görevlerle birlikler göndermiştir. Bu birlikler gittikleri yerlerde İslâm'ı tebliğ etmek ve temerrüt edenleri, karşı gelenleri te'dib etmek veya zaten karşı gelmiş olanları cezalandırmak için askerî bir harekât olarak yapılmıştır.

Peygamber SAS Efendimiz hem imâmü'l-müslimîndir, hem emîrü'l-mü'minîndir, hem peygamberdir, hem komutandır. Her şey kendisindedir. Komutandır; onun için öyle seriyye de göndermiştir, seriyyeden ayrı ordu da göndermiştir.

Hatta en son hazırladığı ordunun başına Üsâme Hazretleri'ni tayin buyurdu. Ama pek çok kimse itiraz etmek istediler;

"—Yani böyle bir kimsenin başkan olması, komutan olması doğru olur mu? Bizim içimizde bu kadar asaletli kimse var, ordu komutanlığına onu şey yapsak. Bu nihayet işte Zeyd'in oğlu, Üsâme; biraz rengi esmer, biraz kölemsi filan gibi bir durumu var." dediler.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz çok dirayetli, dedi ki:

"—Öyle şey olur mu? Rasûlüllah Efendimiz'in tayin ettiği komutanı ben değiştirir miyim? Mümkün mü?"

Onu vazifesinde ibkà etti. Bu hadiseler Peygamber Efendimiz âhirete irtihal ettiği sıralarda oldu.

"—Evet, vazife senindi, yine devam et!" dedi ve kendisi onun bineğinin dizgininden tutup, önünden böyle çekerek yolcu etti.

Şehrin dışına kadar kendisi götürdü bizzat ki halîfe-i müslimîn iken, halîfe-i Rasûlüllah iken komutanının önünde yürüdü. Onları teşvik etmek, teşcî etmek için yürüdü.

Komutanlık makamı bir vazifedir. Yani komutan vazifelidir, memurdur. Asıl müslümanların başkanı halifedir; ötekiler, komutanlar memurdur.

Askerî birliklere küçük olursa *seriyye*, büyük olursa *ceyş* deniliyor; gönderilen ordu mânasına geliyor. Bunları Peygamber Efendimiz göndereceği zaman günün evvel vaktinde, erkenden sabahleyin gönderirdi. Tabii adı *seriyye* ama gündüz gönderiyor. Yani gece seyahat eden şey olarak... Tabii o gider bir yerde konaklar, gündüz çıktıktan sonra gece kimse görmeyecek şekilde sessizce hareket eder, ondan sonra varacağı yere varır.

"—Niye öyle?"

Sabahın evvel vakti mübarektir. Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şerifinden biliyoruz ki bu ümmete ve Peygamber Efendimiz'e günün evvel vakti mübarek kılınmıştır.

Peygamber SAS Efendimiz:[125]

اللُّهمَّ بَارِكْ لأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا (حم. حب. عن صخر الغامدي)

(*Allàhümme bârik li-ümmetî fî bükûrihâ*) "Allahım, günün evvel vaktini ümmetim için mübarek ve bereketli kıl!" diye dua etmiştir.

Onun için, bizim İslâmî töremizde Peygamber Efendimiz'den beri o tavsiyeleri yapagelen ecdadımızdan gördüğümüz; sabahın erken vaktinde işe koyulmaktır.

Mü'min ne yapar? Teheccüde kalkar. Kalkarsa ne mutlu, çok sevap kazanır. Ondan sonra biraz yan tarafına şöyle yatıp, yaslanıp

---

[125] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.476, no:1133; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.182, no:2239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.493, no:2227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.417, no:15481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.319; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.27, no:42; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.242, no:2402; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.516, no:34306; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.516; Sahr el-Gàmidî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.320, no:35203; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VI, s.221, no:5067.

istirahat edebilir. Sonra sabah namazına kalkar. Sabah namazına namazı kılmaya camiye gelir. Camiye geldikten sonra Peygamber Efendimiz *İşrak* vaktine kadar, yani güneş doğup biraz yükselinceye kadar ibadet ve tâatle, zikirle meşgul olmayı severdi ve tavsiye etmiştir ve bunun çok bereketli ve çok sevaplı olduğunu bildirmiştir. Ebû Davud'da ve Tirmizî'de sahih, sıhhatli, hasen rivayetler vardır bu konuda…

Onun için biz de hocalarımızdan öyle gördük, fiilen hayatımızda gördük. Kitaplarda da okuduk ki, evliyâullah hep böyle Peygamber Efendimiz'in bu tavsiyesini tutmuşlar ve böylece hareket etmişler. İmam-ı Rabbanî'nin hayatını okudum ki, o da sabah namazından sonra böyle işraka kadar beklerdi diye. Abdülehad-i Nurî Hazretlerinin hayatını okudum ki, o da böyle yapardı diye hep kitaplarda yazıyor.

Sonra Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Rızkınızı aramak yerine uykuya kaymayınız dalmayınız."

Yani oradan rızkınızı aramaya gidiniz. Bizim prensibimiz böyle. Yani âdetimiz, âdet-i seniyyemiz böyle… Namazı kılacak, İşrak namazını kılar, ondan sonra kalkar dükkânını besmeleyle açar.

Benim bazı tanıdığım kimseler var, sabah namazını dükkânlarının orada kılarlardı. Kitap da götürürlerdi. Şu bizim Râmûz kitabından filan. Açarlardı, oradaki hamallara filan okurlardı. Maalesef hamallar falan erken gelir, patronlar gelmez. Hamallarla sabah namazını falan kıldıktan sonra açıp Râmûz'dan biraz kitap okuyup, ondan sonra besmeleyle dükkânı açardı. Cumartesi günü kapatıyorlar. "Yahudiler kapatıyor, ben niye kapatayım?" diye kapatmazdı.

Cumartesi günü yahudilerin diye tatil olmuş, pazar günü hıristiyanlara… Oh kiliseye gitme fırsatı tamam… Cuma günü de ödeme günü yapmışlar; bir telaş bir üzüntü bir koşuşma… Mü'min ibadetini yapamayacak. İş günü yapılmış zaten. Cumanın tatil yapılması için birkaç teşebbüs oldu cuma günü tatil olsun filan diye. Mecliste bu konuda kanun teklifi yapanlar oldu ama, öteki arkadaşları katılmamışlar bu teklif veren kimseye, tahakkuk etmedi, edebilir.

Yani niye pazar günü tatil olsun?

Temenni ederiz ki; bizim mebuslarımız şu memleketin büyük ekseriyetinin arzusuna uygun olarak, cuma gününü tatil yapar da herkes cuma günü sabahtan güzel gusül abdestini alır, temiz pak elbiselerini, bayramlık elbiselerini giyer, hoş kokuları sürünür, camiye erkence gelir, vaaz, nasihat dinler, sevap kazanır.

Erken gelen bir deve kesmiş gibi sevap kazanır. Biraz geç gelen bir koyun kesmiş gibi sevap kazanır. Derece derece, yani geç kaldıkça sevabı azalıyor. Ezan okunduktan sonra da melekler gelenlerin sevabını yazdıkları defteri kapatırlar artık. Çünkü hutbe başladı. Demek ki erken gitmek iyi. Halbuki biz şimdi erken gidemiyoruz.

Cuma günü, geçtiğimiz bu iki gün önceki cuma günü Ankara'daydım, baktım, cuma namazı kılınacak. Dediler ki:

"—Saat 12'de kılıyoruz."

Yani Diyanet, memurlar yetişsin diye 20-25 dakika tehir ettirmiş. Yetişecek zavallılar, iyi, güzel yani. Bu tedbir fena bir tedbir değil. Çünkü o zamanda da kılınabilir. İyi, cumalarını kaçırmamış oluyorlar.

Gene nefes nefese kalacak, yine yemeğini tam yiyemeyecek filan. En iyisi tatil olması. Evinde durur, gusül abdestini alır, cumaya gelir. Gusledip cumaya gelenin bir haftalık günahları üç gün ziyadesiyle siliniyor.

Gusül abdestini alır, Kur'an'ını okur. Kehf Suresi'ni okursa yine on günlük günahı af oluyor diye müjdeler var. Tesbihini çeker, mübarek bir şekilde, kabir ziyaretini yapar, büyüklerinin kabirlerini ziyaret eder; babasının, anasının, büyüklerinin... Böyle sevaplı işlerle meşgul olur. Hasta ziyareti cuma günü çok sevap…

Söz sözü açtı böyle bu noktalara kadar geldi. Yani Peygamber SAS Efendimiz'in âdet-i seniyyesi erkenden orduyu göndermekti. Biz de erkenci olalım demek istiyoruz. Fakat bugünkü sosyal yaşamımız, yaşantı şeklimiz maalesef bizim İslâmî ibadet ve inanç sistemimize göre ayarlanmış değil.

Şimdi bugünün insanı ne yapıyor?

Eskiden ben hatırlıyorum, akşam ezanı okunduktan sonra eve gelsek, çok korka korka gelirdik. Akşam ezanı okundu biz eve girmemişiz, geciktik. Muhakkak büyük bir mazeret olmalı ki insan kendisini affettirebilsin, yoksa çok ayıp etmiş olur.

Neden akşamdan önce gelecek?

Çünkü mü'min gündüz oruçlu olabilir. Akşam sofrasında bütün herkes hazır olmalı, oruçlu iftar etmeli. Sistemimiz öyleydi bizim eski sistemimiz. Akşam vaktinde iş bitiyordu, akşam ezanıyla beraber. Hem de güneş de batmış, karanlık da gelmiş oluyor, ne güzel. Şimdi bakıyorum çocuklar bile biz yatsı namazından çıkıyoruz, akşam namazından çıkıyoruz sokaklarda çantalarıyla ilkokul çocukları ortaokul çocukları dolaşıyor. Sistem başkalaşmış.

Bir kere akşam erkenden eğer yemeğimizi yesek, iftar vaktinde tam. Yatsı namazına gelsek, yatsı namazını kılsak, 13 rekât eğileceğiz kalkacağız, bu midede bir şey kalmaz, öğütülür. Ondan sonra da biraz abdest almak, dört rekât namaz kılmak filan yattığı zaman insan midesindeki gıdası hazmolmuş olarak yatar. Kalbi yorulmaz, midesi bozulmaz, bağırsakları gaz dolmaz, güzelce istirahatını yapar, uykusundan da fayda alır.

Yoksa mide doluyken yattığı zaman uykusundan fayda almıyor, dövülmüş gibi kalkıyor. Kalktığı zaman ağzı acı kalkıyor, boğazı başka türlü kalkıyor. Hep sistemin bozukluğundan. Halbuki akşam ezanı okununca yemeği yiyecektik, yatacağımız vakte kadar midemiz boşalacaktı, hafif bir mideyle yatacaktık, istirahat edecektik. Ondan sonra sahur vaktine kalkacaktık.

Neden kalkacaktık? Zaten midemiz boş olduğu için uyku yeter, yorgunluk olmaz. Hem de o vakte kadar uykuyu almış olursun. Sistemimiz, İslâmî sistemimiz bozuldu.

Şimdi nasıl oluyor?

Öğrenciler şu vakitte geliyor, baba şu vakitte geliyor, bilmem kim bu vakitte geliyor. Bir kere 7-8 filan yatsı akşam hiç düşünülmeden akşam oluyor. Ondan sonra da bir televizyon belâsı var; vakitleri telef makinesi, telefisyon... Onun karşısına geçiliyor. Taa en sonundaki bayrak merasimine kadar millet onun karşısında esir. "Kıpırdama, eller yukarı, yakarım seni." demiş gibi sanki, herkes televizyonun başında. Hangi program varsa, reklamlar dahil, iki tane de kanal çıktığı için bir o kanala, bir o kanala, hangi kanala düşeceğini şaşırıyor bazen. Gece 12, bazı gece korku filmleri varmış saat 1-2.

Saat ikide yatmış olan bir insan sabahleyin nasıl erken

kalkacak, o sabahın bereketli vaktinden istifade edecek? Edemiyor. Sistem değişti çünkü.

Halbuki müslüman yatsıdan sonra yatacaktı, uykusunu alacaktı, duaların kabul olduğu seher vaktine, yani öteki televizyoncuların korku filmini bitirdiği zamana uykusunu almış olarak kalkıp, seher vaktinde; "Dağlar ile taşlar ile seherlerde kuşlar ile çağırayım Mevlam seni" diye aşk ile şevk ile ibadet edecekti. Olmadı.

Neden? Haberler, filanca program, filanca film, filanca bilmem ne, falanca bilmem ne derken şey alt üst oluyor.

Sabahleyin mümkün değil, sabah namazına çok kimse gelemiyor o yüzden. Eğer namaz ehli ise kalkıyor. Bir abdestini alıyor pijamasıyla. Ondan sonra daha uykunun taraveti, tazeliği, mahmurluğu üzerinden aman kaçmasın, uykum dağılmasın diye düşünüyor, pijamasıyla hemen dört rekât namazı kıldı mı, iki sünnet iki farz, haydi cup tekrar yatağa.

Kaça kadar? Dokuz mu olur, on mu olur, 11 mi olur... Eğer senin bir acil işin var da, çarşıda pazarda açık dükkân ararsan hiç 8'de 9'da arama. Çarşılar in cin top atan tenha yerler oluyor sabahın erken vaktinde. Öğleye doğru esnafımız artık gözlerini yıkamış, çapaklarını gidermiş olarak geliyor. Ondan sonra da geç vakte kadar çalgılar, videolar, bilmem neler, bir gürültü, bir hay huy gidiyor.

Bu hengâme içinde biz ne yapacağız?

Eğer esnaf isek, eğer hür isek, serbest isek, kendi programımızı İslâm'a göre, sevap kazanmaya göre, günahlardan kurtulmaya göre çizeceğiz. Sabahleyin işe erken başlayacağız. Peygamber Efendimiz'e ve ümmetine sabahın erken vakti mübarek kılınmıştır. Hem feyizlidir hem bereketlidir. Kazancın da hayırlı olur, bereketli olur, zamanın da.

Bilmiyorum hiç böyle sabah erken işe koyuldunuz mu?

Bakarsınız saat 9.00…

"—Yaa çok iş yaptım, hâlâ saat 9 mu?"

Evet 9.00… Gene biraz daha çalışırsınız, çalışırsınız bakarsınız saat 9.30, bakarsınız 10, bakarsınız 11, bakarsınız 11.30, yani 12'ye gelinceye kadar bütün işleri bitirirsiniz.

“—Var mı bana daha iş?” diye.

Bir bereket var çünkü… Her şey biter. Millet daha yeni işe başlarken siz her şeyi bitirmiş olursunuz.

Ben böyle bazı genel müdürler de biliyorum; açıkgöz insanlar, müslüman insanlar, biliyorum; sabahleyin sabah namazından sonra gidiyor daireye... O zaman ne ziyaretçi gelir, ne kendisini meşgul edecek insan gelir. 9’a 10’a kadar işlerini bitiriyor.

Ondan sonra ziyaretçiler geldi mi, zaten çaylar gelsin, bilmem neler gitsin, doğru düzgün bir çalışma yapması mümkün değil. Ziyaretçileri savdıktan sonra, 5’den sonra yine çalışıyorlardı bizim arkadaşlarımız, 10’a-11’e kadar çalışıyorlardı. Yani halka hizmet diye çalışıyorlardı öyle. Allah sa’ylerini meşkûr eylesin…

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki biz bir değişim içindeyiz halk olarak, insanlar olarak. İslâm’dan uzaklaşınca yaşamımız da değişiyor. İslâmî ibadetleri yapmayınca hıristiyanların halleri gibi oluyor halimiz. Halbuki rahmetli anam bana derdi ki:

“—Evladım erken kalk! Eğer erken kalkmazsan rızıkları dağıtan melekler gelir, müslüman çocukları uykudaysa gider o rızıkları kâfirlerin erken kalkan çocuklarına verir. Onlara kaptırma rızkı. Kalk evlâdım!” derdi rahmetli.

Öyle teşvik ederdi bizi. Erken kalkmamız, erkenden işe koyulmamız lazım.

Almanya’da bir müddet bulundum. Devlet, üniversite görevlendirdi, kütüphanelerde araştırmalar yapmak için Münih’de altı ay bulundum. O esnada da çocuğum ilkokula gidiyordu.

İlkokula ne zaman gidiyorlardı? Ortalık kapkaranlık, daha geceyken. Servis arabasına biniyorlardı gidiyorlardı. Yani daha sokak lambaları yanarken, gökyüzü daha mavileşmemişken, kapkaranlıkken giderlerdi. İlkokul çocuğu, birinci sınıf, okula o vakitte gidiyordu.

Arkadaşlarımız vardı fabrikaya giderlerdi, BMW fabrikasına. Sabah namazını orada kılarlardı. Sabah namazını kaçıracak gibi olurlardı. Öyle saatlerde giderlerdi. Sabah vardiyasında. Öyle erken giderlerdi. Bu adamlar böyle çalışıyorlar. Harıl harıl, vızır vızır çalışıyorlar. Çalışan yol alır. Yürüyen yol alır. Allah-u Teàlâ

Hazretleri çalışana çalıştığının semeresini veriyor. İster mü'min olsun ister kâfir olsun, gayrimüslim de olsa çalıştığı zaman çalışmasının sonucunu alır. Aldılar. İlerlediler. Madencilikte, teknolojide, sanayide, ticarette, siyasette… Her şeyde ilerlediler; coğrafyada, keşiflerde... Dünyanın her tarafını onlar tuttular. Koca koca kıt'alar buldular.

Halbuki bizim ne güzel denizcilerimiz vardı. Rahmetli Barbaros Hayrettinlerimiz vardı Akdeniz'de cevlan eyleyen.

Onlar tuttular Amerika'yı buldular. Halbuki ilk defa İslâm coğrafyacıları bahsetmiş o tarafta kıtalar var diye, o koca deniz geçildiği zaman öbür tarafta kıtalar var diye İslâm coğrafyacılarından öğrenmişler. Hatta bazı profesörlerin makaleler yazmalarına ve araştırmalar sonunda belirtmelerine göre ilk defa müslümanlar gitmiş oralara. Kristof Kolomb'dan önce gitmiş.

Sonra Avustralya'yı buldular. Öyle yakın zamanda buldular ki, Avustralya'nın 200 yıllık tarihi var. Yani biz bulabilirdik. Bizim gemiciler gitselerdi, Avustralya kıtası dünyanın bilmem kaçıncı kıtası, bizim olsaydı... Şimdi İngiltere'nin, Avustralya'da yerleşmek için kraliçeye sadakat yemini etmek şart. Müstakil bir devlet gibi görünüyor ama İngiltere kraliçesine yemin etmeden oraya vatandaş olunamıyor. "Sadakat göstereceğim ben Kraliçe Hazretlerine!" diye yemin edecek de, o zaman onu vatandaşlığa kabul edecekler.

Koca koca diyarları aldılar. Kanada, Avustralya, Afrika'nın nice nice yerleri... Diyarları aldıkları yetmiyormuş gibi oradaki müslümanları da esir aldılar. Onları da Amerika'ya götürdüler, işçi olarak tarlalarında çalıştırdılar. Bugünkü Amerika zencilerinin asılları Afrika'dan esir tüccarları tarafından köyler basılarak, evler yıkılarak, aileler parçalanarak yağmalanmış insancıklardır, mazlumlardır.

Biz çalışmadığımız, yan gelip yattığımız, gevşek durduğumuz, muhabbetsiz olduğumuz, İslâm'ı yaşamadığımız, Allah'ın emirlerini iyi tutmadığımız için kâfirler ileri gitti, Allah da bizi cezalandırdı. Ceza. Yani çalışmamanın sonunda gelen bir ceza oldu. Onun için erken yapalım işlerimizi. İşimize erken koyulalım. Başkası daha yeni toparlanırken biz gittiğimiz yere gidip gelmiş olalım.

Bu hadîs-i şerif hatırınızda böylece kalsın. Peygamber Efendimiz orduyu da erken gönderirdi. Çünkü mübarek bir zaman. Günün o saati mübarek bir zaman olduğu için erkenden gönderirdi.

b. Sözü Kısa Tut!

Taberânî Ebû Ümâme RA'dan şöyle rivayet etmiş:[126]

كَانَ إِذَا بَعَثَ أَمِيرا ، قَالَ: أَقْصِرِ الْخُطْبَةَ ، وَأَقِلَّ الْكَلاَمَ ؛ فَإِنَّ مِنَ الْكَلاَمِ سِحْراً (طب. عن أبي أمامة)

RE. 525/6 (*Kâne izâ be'ase emîran, kàle: Aksıri'l-hutbete, ve ekılle'l-kelâme; feinne mine'l-kelâmi sihran.*)

(*Kâne izâ be'ase emîran*) "Peygamber SAS Efendimiz bir komutanı, 'Seni emir tayin ettim, git filanca yere!' diye görevlendirdiği zaman, (*kàle*) ona derdi ki: (*Aksıri'l-hutbete*) "Sözünün hutbesini, giriş kısmını kısa tut, (*ve ekılle'l-kelâme*) ve sözünü çok söyleme, az konuş!"

"—Sadede gel!" diyoruz ya hani. "Lafı çok uzatma, sadede gel!" dediğimiz gibi.

(*Feinne mine'l-kelâmi sihran*) "Çünkü sözde bir sihir vardır."

Nasihatinin arkasından niye bu cümleyi söylemiş diye düşünecek olursak; Peygamber SAS:

"—Uzun boylu konuşma! Uzun boylu konuştuğun zaman bu sözün içinde birtakım tesirler vardır. Nasıl sihir yasaksa, o sözler de karşı tarafta yanlış şeyler meydana getirebilir. Onun için özlü konuş, hemen sadede gel, girişini kısa tut!" filan mânasına.

Hutbe iki mânaya geliyor. Daha pek çok mânalara da gelebilir ama başlıca iki mânası var:

Bir; bir konuşmanın başındaki ön, giriş kısmı.

---

126 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.154, no:7662; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.259, no:1685; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.417, no:3159; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.375, no:23331; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.215, no:41339.

Meselâ, biz burada bu dersimize başlamadan önce ne diyoruz? Hamd ediyoruz, salât ü selam getiriyoruz, dua ettikten sonra (*emmâ ba'du*) diyoruz, ondan sonra başlıyoruz hadîs-i şerife… İşte buna hutbe-i kelâm derler, yani sözün giriş kısmı, hutbesi demektir.

Bir de minbere çıkıp da yapılan uzun konuşma vardır, ona da hutbe derler. Tabii onun da çok uzun olmaması, onun da özlü olması lazım. Ve onun da çok iyi hazırlanması lazım. Çok dikkat etmeli. Yani hatiplerimiz imamlarımız bunun çok güzel bir fırsat olduğunu, İslâm'ın çok güzel bir ibadeti olduğunu bilmeli!

Cuma ibadeti İslâm'da çok güzel bir ibadet, şahane bir ibadet ki; haftada bir bütün o beldenin müslümanları bir yerde toplanıyor, emrinin altında gözünün önünde… Boş şeylerle onları oyalamamalı, canlı konuları hafta içinde not etmeli, önemli konulara temas etmeli, oraya gelenleri İslâmî bakımdan harekete geçirecek, şuurlandıracak ve oraya gelişlerinden onları istifade ettirecek konuşma yapmalı!

Tabii bu da özlü olmalı, çok uzun olmamalı. Çünkü uzun olduğu zaman kişi anlamaz, unutur, hatırında kalmaz. Bir de tatsız tuzsuz konular gediği zaman, o zaman daha da fena oluyor.

Geçenlerde bir yerde konuştuk. Bir müftü efendi de şikâyet etti. Bir yüksek şahsiyet de vardı, o da şikâyet etti. Hutbelerde anneler günü, babalar günü, orman haftası, bilmem ne haftası, falanca haftası, filanca haftası...

Sen kendi dairende benim konularımı işliyor musun bir hafta da? Sen Orman Bakanlığı'nda benim dinî konularımı işliyor musun bir-iki hafta memurlarına? Sen Sağlık Bakanlığı'nda benim konularımı işliyor musun doktorlarına, memurlarına bir-iki hafta? İşlemiyorsun. Ama gelip benden cemaate bunu söyle diye istiyorsun.

Benim burada cemaate söyleyeceğim mühim şeyler var. Sen onu, halk eğitimini yap kendin… Broşür dağıt, dispanser çalışması yap!

Öyle şeylerle hutbeler işgal ediliyor ki; "Ey cemaat-i müslimîn! Hutbemizin mevzuu şudur." deyince millet başlıyor uyumaya. Hoşlanmıyor.

Ben şahsen bazılarından hoşlanmıyorum ve bu da tenkit mevzuu yapılıyor. Onun için hatiplerin canlı konuları işlemesi gerekiyor. Öyle ses getiren konular olmalı. Allah razı olsun bazı böyle hatip kardeşlerimi hatırlıyorum, güzel hazırlanırlar ve camileri tıklım tıklım dolar. En büyük camiye tayin edilmiş, cami tıklım tıklım dolar.

Neden? Millet nerede fayda varsa orayı biliyor ve buluyor. Faydalı şeyi istiyor, vaktini boş geçirmek istemiyor.

c. Peygamber Efendimiz'in Hassâsiyeti

Hz. Âişe Validemiz'den rivayet edilmiş bu üçüncü rivayet. Diyor ki Hz. Âişe anamız; Âişe-i Sıddîka RA, Hz. Ebû Bekir'in kızı ve müslümanların anası ve kadınların alimlerinden ve Peygamber Efendimiz'in mübarek zevcelerinden Âişe Anamız, Validemiz naklediyor ki:[127]

كَانَ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ شَيْءٌ ، لَمْ يَقُلْ: مَا بَالُ فُلاَنٍ يَقُولُ ؛ وَلَكِنْ يَقُولُ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَقُولُونَ كَذَا وَكَذَا (د. عن عائشة)

RE. 528/7 (*Kâne izâ beleğahû ani'r-racüli'ş-şey'ün, lem yekul: Mâ bâlü fulânin yekulü; velâkin yekùlü; Mâ bâlü akvâmin yekùlûne kezâ ve kezâ.*)

(*Kâne izâ beleğahû ani'r-racüli'ş-şey'ün*) "Peygamber Efendimiz'e bir şey ulaştığı zaman; bir haber, birisinin yaptığı bir iş kendisine geldiği zaman; o işte hatalı, onu söylemesi lazım. Söyleyeceği zaman, (*lem yekul: Mâ bâlü fulânin yekulü*) 'Filancaya ne oluyor? Bunu niye böyle söylüyor? Niye bu işi böyle yapıyor filanca?' demezdi.

(*Velâkin yekùlü*) "Ne derdi? (*Mâ bâlü akvâmin yekùlûne kezâ ve kezâ*) 'Bazı insanlar, bazı topluluklar niye şöyle şöyle diyorlar, niye

---

[127] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.409, no:4156; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.265, no:8099; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.90, no:5137; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.204, no:165; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.137, no:18383; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6614.

şöyle yapıyorlar?' derdi."

Yani saklıyor, isim zikretmiyor, belli etmiyor, tek bir şahsı hedef olarak göstermiyor. Bir kişi de olsa, "Bazı topluluklar niye böyle yapıyorlar?" derdi, bunu bir kimseyi hedef almadığını belirtmek için, saklamak için yapardı.

Onun için biz de bir tenkit yapacağımız zaman bir yerde, bu edebe riayet edelim! "Bazı insanlar şöyle yapıyorlar. Öyle yapılmasa, böyle olsa daha iyi olur. O söz yanlıştır, o iş yanlıştır. Onun doğrusu budur." filan diye öyle anlatmalı.

"—Sen niye öyle yapıyorsun? Senin o sözün yanlış." filan tarzında olursa kalp kırmalar olur.

Peygamber SAS Efendimiz'in müstesna, şahane edeplerinden bir edep de budur. Bakın ne kadar dikkatli, ne kadar hassas bir yüksek terbiyesi olduğunu görüyoruz Peygamber SAS'in...

"—Bazı insanlar niye böyle yapıyorlar? Niye böyle söylüyorlar?" derdi de, "Filanca niye şöyle yapıyor?" diye söylemezdi.

İsim zikretmezdi. Ve tek şahsı hedef aldığını, insanların anlayacağı bir şahsı ima etmekten sakınırdı. Bu da güzel bir edeptir, hatırınızda kalsın.

Dedelerimiz niye;

"—Sana söylüyorum kızım, sen anla gelinim." demişler?

Niye bu böyle olmuş? Geline doğrudan doğruya niye söylememiş? Gelin de onun gelini işte. Oğlunun karısı. Oğluna söylerse, alimallah duman attırır ona… Niye öyle yapmamış?

Öyle yapmıyor, dolaylı yoldan anlatıyor. Gönlü kırılmasın diye…

Evliyâullahın, mürşidlerin, büyük hoca efendilerimizin hareketleri de böyleydi. Kendi hayatımızdan onların meclislerinde gördüğümüz; bir kimsenin kusurunu gördüler mi "Hişt! Onu yapma, kes, bırak!" filan tarzında söylemezlerdi. Lafı biraz başka yerden dolandırıp bir başka şekilde yerini bulup söylerlerdi. Bazen birkaç gün sonra söylerlerdi. Bazen muhterem kardeşlerim, "Bir kusurun söylenmesi için on sene bekleriz." demiş Abdülaziz Efendi Rh.A.

"—Siz sanıyor musunuz ki biz müridimizin her kusurunu hemen pat diye yüzüne söyleriz? Hayır. Yerini bulsun, zamanı

gelsin, tavına gelsin, demir tavında dövülür, iş tam ona tesir edecek noktaya ulaşsın da söyleyeyim diye, fırsatı kollaya kollaya bazen on sene bekleriz, biz sizin bir kusurunuzu düzeltmek için.” demiş Abdülaziz Hocamız Rh.A.

Onun için acele etmemek lâzım!

Çocuğa da terbiyede bu kaidelere dikkat edersek, çocuğun haysiyeti rencide olmaz.

“—Gel buraya edepsiz!”

Haydii kulağını bir tutuyorsun, kıvırıyorsun kıvırıyorsun, lastik gibi. Çocuk şöyle parmağın ucunda havaya kalkıyor. Eyvah filan, şap suratına bir tokat... Evet, ananın babanın dövdüğü yerde vurduğu yerde gül biter, hocanın dövdüğü yerde gül biter ama o çocuğun içi harap olur.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

“—Çocuklarınıza asil insanmış gibi muamele edin!”

Nasıl muamele edersen çocuk öyle olur.

“—Sus terbiyesiz, otur terbiyesiz, defol terbiyesiz, git terbiyesiz, yapma onu, kafanı kırarım, bacağını kırarım, Allah kahretsin e mi!” bilmem ne...

Bazı kadınlar var; sanki kadın onun üvey anası, sanki evlat onun evlâdı değil. Açıyor ağzını yumuyor gözünü beddua ediyor.

“—Ölün çıksın e mi?” bilmem ne ve saire.

Ölüsü çıksa ne yapacaksın? O zaman da cıyak cıyak bağıracak, saçını başını yolacak.

“—E sen söyledin! Oyuncak mı?”

Bizim köyde birisi birisine bir haksızlık yapmış. Haksız bir muamele. Haksızlık yaptığı şahıs dul bir kadın. Yapma etme dinletememiş. Bir mal haksızlığı olmuş. O ona beddua ediyor;

“—Gözün çıksın, iki gözün kör olsun!” diyor kadın.

Kendisine böyle denilen şahıs da “Amin!” diyor. O “İki gözün kör olsun!” diyor, bu da “Amin!” diyor. Yani kendisine kör olsun diyen kimseye karşı alaylı alaylı “Amin!” diyor. “Köpeğin duası kabul olsa gökten kemik yağar.” diyor arkasından. Güya cevap veriyor, güya nükte yapıyor.

Muhterem kardeşlerim! Bugün o şahsın iki gözü kör…

Bu işler oyuna gelmez, yani onu anladım ben. İki gözü kör. Evet,

o zaman alay etti, o dua etti, beddua etti, bu da “Amin!” dedi. Allah’a sığınacaktı:

“—Estağfirullah” diyecekti, “Ben sana ne yaptım kadın?” diyecekti, “Bir haksızlık yapmışsam telafi edelim!” diyecekti.

Allah’ın işi şakaya gelmez. İşi hafife aldığı için, sen misin “İki gözün kör olsun!” deyince “Amin!” diyen? O da razı, sen de razısın. Haydi bakalım gözün kör olsun da gör. Buyur bakalım şimdi. Onun için çok dikkatli olmamız gerekiyor.

d. Gece Uyanınca Söyledikleri

Yine Hz. Âişe Validemiz RA rivayet eylemiş:[128]

كَانَ إِذَا تَضَوَّرَ مِنَ اللَّيْلِ، قَالَ : لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ، وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ (ن. ك. عن عائشة)

RE. 528/8 (*Kâne izâ tedavvara mine’l-leyli, kàle: Lâ ilâhe illa’llàhü’l-vâhidü’l-kahhâr, rabbü’s-semâvâti ve’l-ardı ve mâ beynehüme’l-azîzû’l-gaffâr*.)

Peygamber Efendimiz’in zevcesi olmak dolayısıyla gece hayatını biliyor. “Peygamber SAS Hazretleri geceleyin yatağında döndükleri zaman.” İnsan bir yandan bir yana döner ya hani, “Ah belim, of başım, ensem…” Hani artık ne söylerse döner.

Peygamber Efendimiz nasıl dönerdi?

Şöyle derdi: (*Lâ ilàhe illa’llàhü’l-vâhidü’l-kahhâr, rabbü’s-semâvâti ve’l-ardı ve mâ beynehüme’l-azîzû’l-gaffâr*)

Uyku uyuyordu, uykudan uyandı, bir yandan öbür tarafına dönüyor. Görüyorsunuz *Lâ ilâhe illa’llah*’larla, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin *Esmâ-i Hüsnâ*’sıyla dönüyor. Her hali öyle; gecesi,

---

[128] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.724, no:1980; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.400, no:7688; İbn-i Münde, *Tevhid*, c.I, s.406, no:303; Beyhakî, *el-Esmâ ve’s-Sıfat*, c.I, s.28, no:20; Taberânî, *Dua*, c.I, s.244, no:764; İbnü’s-Sinnî, *Amelü’l-Yevm ve’l-Leyleh*, c.III, s.441, no:755; Temmâmü’r-Râzî, *Fevâid*, c.IV, s.119, no:1616; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.143, no:162; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XXXII; s.442; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.114, no:18242; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.183, no:6615.

gündüzü, uykusu, uyanıklığı...

Zaten, “Benim gözüm uyur ama gönlüm uyumaz.” demiştir Peygamber Efendimiz. “Ben önümden gördüğüm gibi arkamı da görürüm.” buyurdu. Çünkü Allah gösteriyordu ona, arkasında olanı da bilirdi.

Ne demek? Bir de bu duanın mânası düşünelim söyleyelim. İlk önce duayı yazmak isteyen bu haliyle yazsın:

(*Lâ ilàhe illa’llàhü’l-vâhidü’l-kahhâr, rabbü’s-semâvâti ve’l-ardı ve mâ beynehüme’l-azîzû’l-gaffâr*)

Mânası ne oluyor:

“Vâhid ve Kahhâr olan Allah’tan gayrı bir ilah yoktur. Ancak O vardır. Başka hiçbir ilah yoktur. Vâhid’tir, tektir. Kahhâr’dır, kahredicidir. Zalimleri, düşmanları, istediğini kahreder.”

İstediğini yaşatır istediğini öldürür. İstediğinin başına yıldırımlar yağdırır, istediğine ömür verir. Hastayı iyi eder, iyi insanı hastanın başında beklerken öldürür. Ölüden diriyi çıkartır, diriyi ölüme götürür. Küçücük bir tohumdan bir ağaç meydana getirir. Vâhid ü Kahhâr, O’ndan gayrı ilah yok, hiçbir ilah yok. “O’ndan gayrı ilah yok,” [demek] yetmez, hiçbir ilah yok! Ancak O var, ondan gayrı hiçbir ilah yok.

(*Rabbü’s-semâvâti ve’l-ardı ve mâ beynehûmâ*) “Göklerin ve yerin ve bunların arasının Rabbidir. (*El-azîzü’l-gaffâr*) “Azîz’dir ve Gaffâr’dır.”

Tabii bu Esmâ-i Hüsnâ’yı açıklamaya geçecek olduk mu, çok uzun sözler söylemek mümkün.

Rab ne demek?

Arapça’da *rab* kelimesi, bir, sahib mânasına gelir. Meselâ, rabbü’l-mâl, mal sahibi demek. Meselâ, rabbü’l-beyt, evin ev sahibi hanım, evin ev sahibi bey filan mânasına gelir. *Rab*, sahib anlamına geliyor. (*Rabbü’s-semâvâti ve’l-ard*) demek, yani o mânasını verecek olursak; “Semaların, göklerin ve yerin sahibi.” Mülkün sahibi, yerin göğün her tarafın arasının hepsinin sahibi” demek.

Ama *rab*, bir de terbiye eden demektir. Terbiye de bizim bugünkü mânasında kullanılmıyor; büyüten, besleyip büyüten, yetiştiren demektir. Yani eline kamçıyı alıp da arslan terbiye etmek filan gibi değil de yedirip içirip, beslemek büyütmek mânasına

geliyor, daha ziyade beslemek mânasına geliyor. Yani semaların, göklerin, yerin ve arasındaki tüm varlıkların besleyicisi. Hepsine rızkını veriyor, hepsini yaşatıyor, hepsini yönetiyor. Rab bu mânaya geliyor.

Semaların ve yerin ve arasındakilerin Rabbi, Azîz ve Gaffâr. O Allah yerlerin, göklerin ve arasının Rabbi'dir, Azîz ve Gaffâr'dır.

Azîz ne demek? Çok izzetli demektir. Yani çok şerefli, çok kıymetli mânasına gelir. Bir de çok kudretli demektir. Yani dediğini yaptırır, hiç kimse onun karşısında duramaz, galebe çalar, yener mânasına gelir.

Kahhâr, kahredici, mahvedici demek. Kahreder, perişan eder; düşmanları kahreder, mânasına.

(*El-azîzü'l-gaffâr*) diyor, yani günahları çok affedicidir, günahları çok affedicidir.

Muhterem kardeşlerim! Hepimiz günah işleyen insanlar olduğumuzdan cezayı hak etmişizdir. Yani Allah bize ne ceza verse, ne hastalık verse, ne sıkıntı verse, ne derde uğrasak hepsi revâdır bize. Cehenneme atsa kütük gibi cayır cayır yaksa revâdır.

Neden? Edebsiz kullarız. Terbiyemiz, bilgimiz, görgümüz kıt.

O bizi her zaman görüyor, her zaman yanımızda hâzır ve nâzır. Her amelimiz yazılıyor, her amelimiz onun gözünün önünde, hepsi tartılacak. Biz sabahtan akşama günahtayız.

Bu günahlara gücü kuvveti nereden buluyoruz?

Onun verdiği rızıktan buluyoruz. Ye rızkını, yap isyanı… Bu kadar edebsizlik olur mu?

Sen birisine bir iyilik yapsan, o sana kötülük yapsa… Bir daha iyilik yapsan, bir daha kötülük yapsa… Bir daha iyilik yapsan, bir daha kötülük yapsa; gerilirsin, bir tokat aşkedersin, dokuz takla atar. Kızarsın, "Nedir bu?" dersin.

"—Yâhu ben sana boyuna iyilik yapıyorum, iyilik yapıyorum, sende hiç insaf, vicdan yok mu? Nankör, alçak!" bilmem ne, ağzına geleni söylersin.

E biz hepimiz, sabahtan akşama işimiz isyan, terbiyesizlik. Nerede o eski, eski edepli kullar?

Öyle kimseleri anlatıyorlar ki yatağında bir ayağını uzatıp

oturmamış, yatmamış. Hatta uyku esnasında ayağımı uzatırım, edepsizlik olur diye dizlerine bağ geçirirlermiş. Dizlerini kıvırıp böyle bağ geçirirlermiş ki ayağımız uzanıp da saygısızlık olmasın diye. Bir diz çöküp otururlarmış, saatlerce dururlarmış.

Hocamız Rahmetullâhi aleyh'i anlatıyorlar derviş arkadaşları:

"—Şeyhinin huzuruna gelip oturdu mu bir diz çökerdi, kımıldamazdı, heykel gibi dururdu." diyorlar.

Azme bak, terbiyeye bak. Ne insanlar varmış, ne edepli, saygılı, mübarek insanlar varmış!..

İmam Mâlik Hazretleri Rh.A, Mâliki mezhebinin kurucusu, hadis rivayet eder aynı zamanda. Aynı zamanda hadis alimi. Bir hadis rivayet ederken öyle bir edepli otururmuş ki, arkaya bile yaslanmazmış. Hadisi rivayet ediyor, oyuncak değil. Peygamber Efendimiz'in mübarek sözleri, sanki Peygamber Efendimiz'in meclisiymiş gibi o kadar kıymetli, o kadar önemli diye arkaya bile yaslanmazmış. Her şeyleri tepeden tırnağa edebe riâyet etmek, saygıyı gözlemek.

Hocamız'ın salonunun duvarında, şöyle oturduğu yerde, başının ucunda, sedirin başköşesinde yazılı idi: *Edeb yâ hû!*

“—Ey filanca! Edebini takın!” mânasına gelir.

Edeb bir tâc imiş nûr-u Hüdâ’dan,
Giy ol tâcı emin ol her belâdan.

Edeb, Allah’ın nurundan bir taç. İnsan başına edebî giydi mi sanki taçlı bir padişah gibi olur, o tacı giydin mi her belâdan emin olursun. Edebli ol demek yani.

İlm ü irfan meclisinde aradım kıldım taleb;
En geridedir ilim, illa edeb, illa edeb!

İlim bile geride kalıyor, önce edeb. Önce edeb, önce edeb diyor, yani edeb.

Kapıdan girişin, kapıyı çalmanın, selâmın bir edebî vardır.

Bir müslüman bir kapıyı çaldı. Kapıya doğru böyle durmaz. Peygamber Efendimiz’in sünnetidir, ya yanını dönecek ya arkasını dönecek kapıya.

Neden?

Sen kapıyı çalmışsındır, içerideki kadın başkası sanır, çıplak bir şekilde, başı açık bir şekilde açıverir kapıyı... Öyle olabilir. Onun için ihtiyata riâyet ederek yan duruyor, kapının açıldığı zaman içine bakmıyor.

Açık bir pencereden veya kapıdan içeriye bakmak hırsızlık gibidir İslâm’da. Ha o kapıdan içeri girmişsin, izinsiz dolaşıyorsun ha bakıyorsun. Bakmayacak.

E açmasalardı… Açmışlar, onlara ait bir şey ama sen baktığın zaman bakmanın günahını yüklenirsin. Hırsız gibi olursun sen.

Hırsızlık hiç yaptın mı?

“—Estağfirullah hocam, ne demek? Allah korusun, Allah saklasın.”

İyi ama filancanın camı açık, filancanın perdesi açık, filancanın kapısı açık… Açık bir pencereden veya kapıdan içeriye bakmak hırsızlık gibidir.

Ben hatırlıyorum, Haydarpaşa’dan trene binerdik Erenköy’e kadar, o zaman tren yolculuğu 25 dakika idi, köşklerin arasından geçerdik. Akşam, buradan tahsilden Erenköy’e dönüyoruz. E bütün

köşklerin böyle perdeleri açık. Trenden herkes, herkes seyrediyor:

"—Oooh, masasına bak ne kadar güzel. Mobilyalarına bak ne kadar güzel..."

Seyredene de günah, açana da günah…

Bizim töremizde yok, bizim töremizde perdeler kapatılır. Evin perdeleri kapatılır.

Müslüman yolda yürürken nasıl olacak?

Bizim büyüklerimiz bizim yolumuzda demişler ki: *Nazar ber kadem* yürüyecek. Bakışları, gözleri ayaklarında, pabucunun ucuna doğru dönük, öyle yürüyecek.

Hiç öyle yürüyen bir insan gördünüz mü bu civarda?

Ben görmedim. Şu apartmana bakarız, bu apartmana bakarız, gelene bakarız, gidene bakarız, bazısı dönüp geçene de bakar... İnsan pabucunun ucuna bakacak, başkasını görmeyecek, nâmahreme bakmayacak, işine işine bakacak, öyle yürüyecek.

Allah cümlemizi edeb sahibi eylesin…

e. Sözünü Üç Defa Tekrar Ederdi

Buhârî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve Tirmîzî'de Enes RA'dan rivayet edilmiş:[129]

كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ ، أَعَادَهَا ثَلاثًا ، حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ ؛ وَإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ ، سَلَّمَ عَلَيْهِمْ ثَلاَثاً (حم. خ. ت. عن أنس)

RE. 528/9 (*Kâne izâ tekelleme bi-kelimetin, eâdehâ selâsen, hattâ tüfheme anhü; feizâ etâ alâ kavmin, feselleme aleyhim, selleme aleyhim selâsen.*)

(*Kâne izâ tekelleme bi-kelimetin*) "Peygamber SAS bir söz konuştuğu zaman, (*eâdehâ selâsen*) onu üç defa tekrar ederdi. (*Hattâ tüfheme anhü*) Ta ki o söz anlaşılsın, iyice duyulsun,

---

[129] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.167, no:93; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.127; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.146, no:18434; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6618.

anlaşılsın diye üç defa söylerdi."

"Tavsiyesini, sözünü tane tane konuşurdu bir kere, çok fasîh konuşurdu ve üç defa tekrar ederdi. (*Feizâ etâ alâ kavmin*) Bir topluma, topluluğa geldiği zaman, (*feselleme aleyhim*) onlara selâm verdiği zaman, (*selleme aleyhim selâsen*) üç defa selâm verirdi."

"—*Es-selâmü aleyküm! Es-selâmü aleyküm! Es-selâmü aleyküm!*"

Bir defa *Selâmun aleyküm* deyip girmiyor. Üç defa selâm verirdi, böyleymiş âdet-i seniyyesi… Topluluğa geliyor, hepsinin gönlü hoş olsun diye demek ki ona, ona, ona, ona şöyle üç defa selâm verirdi. Sözünü üç defa tekrar etmesi, iyi anlaşılsın diye. Üç defa selâm vermesi de gönüller hoş olsun, memnuniyet olsun diye.

"—Aman Rasûlüllah Efendimiz bize üç defa selam verdi, üç defa dua buyurdu, üç defa bizim selâmetliğimizi istedi, ne mutlu..." diye sevincinden uçar insanlar.

Bir defa söyleyip kaşlarını çatıp bir kenara çekilse tesir başka olur, üç defa güleç yüzle söylediği zaman tesir çok güzel oluyor.

Ayet-i kerîmede ne deniliyor Peygamber Efendimiz hakkında:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ ، وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ (آل عمران:١٥٩)

(*Febimâ rahmetin mina'llàhi linte lehüm*) "Ey Rasûlüm! Allah'ın bir rahmeti eseri olarak sen o etrafındaki ashâbına yumuşak davrandın. O savaştaki söz dinlememelerine rağmen sen yine onlara yumuşak davrandın, mülayim davrandın.

(*Velev künte fazzan*) Öyle katı sözlü, katı davranışlı, sert, haşin tavırlı bir kimse olsaydın, (*galîze'l-kalbi*) katı kalpli bir kimse olsaydın; (*lenfaddù min havlike*) bu olaylardan, savaşın arkasındaki o şeylerden, gönül yıkıntılarından, üzüntülerden dolayı etrafındakiler dağılıp giderlerdi." (Âl-i İmran, 3/159)

Efendimiz yumuşaktı, tatlı tatlı… Mekke'yi fethetti de kimseyi böyle rencide edecek söz söylemedi. Onlar ona ne düşmanlıklar yapmışlardı! Fethetti, fatih olarak galip olarak girdi içeriye, kimseyi incitmedi. Affetti hepsini… Çünkü işi ahiret sevabı kazanmak. Dünya ile işi yok, ne olacak… Hesap ahirette. Biz de

öyle olalım inşaallah.

f. Uyandığı Zaman Ettiği Dua

Ümm-ü Seleme RA'dan şöyle rivayet edilmiş:[130]

كَانَ إِذَا تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ، قَالَ: رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاهْدِ لِلسَّبِيلِ الأَقْوَمِ (محمدبن نصر في الصلاة عن أم سلمة)

RE. 528/10 (*Kâne izâ teàrra mine'l-leyli, kàle: Rabbi'ğfir ve'rham, ve'hdi li's-sebîli'l-akvemi.*)

(*Kâne izâ teârra mine'l-leyli, kàle*) "Peygamber SAS Efendimiz geceleyin uyandığı, kalktığı zaman; (*kàle: Rabbi'ğfir ve'rham, ve'hdi li's-sebîli'l-akvemi*) '*Rabbi'ğfir ve'rham vehdi li's-sebîli'l-akvem'* derlerdi."

Yazın: "*Rabbi'ğfir ve'rham ve'hdi li's-sebîli'l-akvem.*"

Ne demek bu?

(*Rabbi'ğfir*) "Ey benim Rabbim affet, mağfiret et! (*Ve'rham*) Merhamet eyle, rahmetini bahşeyle… (*Vehdi li's-sebîli'l-akvem*) En sağlam, en doğru yola beni sevk et…"

Akvem, en doğru demektir. Yâni: "Dosdoğru en güzel yola beni sevk et yâ Rabbi. Yanlış yollara saptırtma yâ Rabbi. Eğri yollarda yürütme yâ Rabbi. Yanlış istikametlere yöneltme…" demek oluyor.

Yataktan kalktığı, uyandığı zaman Peygamber Efendimiz, geceleyin böyle derdi: (*Rabbi'ğfir ve'rham ve'hdi li's-sebîli'l-akvem*) "Affeyle yâ Rabbi, mağfiret eyle yâ Rabbi, rahmetini bahşeyle yâ Rabbi. En doğru yola sevk eyle yâ Rabbi." demiş oluyor.

g. Sabah Yemek Yerse, Akşam Yemezdi

Ebû Saîd el-Hudrî RA Hazretlerinden rivayet edilmiş:[131]

---

[130] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.115, no:18243; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6616.

[131] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.323; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVIII, s.423; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.104, no:18177; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6617.

كَانَ إِذَا تَغَدَّى لَمْ يَتَعَشَّ وَإِذَا تَعَشَّى لَمْ يَتَغَدَّ (حل. عن أبي سعيد)

RE. 528/11 (*Kâne izâ teğaddâ lem yete'aşşe ve izâ te'aşşâ lem yeteğadde.*)

"Peygamber Efendimiz sabah yemeği yerse, gündüz yemeği yerse akşam yemeği yemezdi. Akşam yemeği yerse, sabah yemeği yemezdi."

Bir günde iki yemek yemezdi. Açlığın çok faydaları vardır. Bulamadığından değil Peygamber Efendimiz, çok şey bulurdu, çok şey gelirdi kendisine de durdurmazdı yanında, hemen dağıtırdı, hemen ikram ederdi, hemen saçardı. Evinde bulunsa bile yemezdi. Yani bulmadığından değil, açlığın faydasından.

Açlığın faydalarından bazılarını zikredeyim. Neden böyle yaptığını şerhte şöyle açıklıyor:

Dünyaya dalmış olmamak, dünya ehli olmamak için, dünyadan zühd sahibi olduğundan böyle yapardı. Ve ibadete kuvvet bulmak için böyle yapardı. Çünkü midesi hafif oldu mu insanın uykusu gelmez, kendinden geçmez, gözleri kapanmaz, ibadetini, zikrini, tesbihini rahat yapar. Midesi dolu oldu mu dayandığı yerde vaaz meclisi bile olsa başlar horlamaya.

Neden? Midesi dolu, gözleri baygın, midesindeki şeyi öğüteceğim diye vücut har har, har har çalışıyor, yoruluyor. İbadete kuvvet bulmak, dünyadan sıyrılmak, dünyaya meyletmiş olmamak, dünya ehli olmamak tıka basa dolgunluk günah olduğundan, ondan kaçınmak ve muhtaçları kendisine tercih etmek için yapardı bunu.

Ashâb-ı suffe, mescidinin arka tarafındaki sofrada aç yatıyor, Peygamber Efendimiz günde iki defa yemek yemiyor. Neden? Onlara da gitsin biraz, onlar da istifade etsinler diye.

Hz. Fatıma Anamız ile Hz. Ali Efendimiz RA evli. Birisi kızı birisi damadı. Ev işi yapmaktan elleri yara olmuş. Hz. Ali Efendimiz Hz. Fatıma Anamıza yardımcı imiş; o da yapıyormuş, o da yapıyormuş. Kuyudan su çekiyorlar, buğday un hâline getirilecek. O zamanlar hazır böyle buğdaylar, bakkallar, unlar yok, unu el değirmeninde çevirecekler kendileri yapacaklar,

buğdayı kendileri öğütecekler.

Tabii, bilmiyorum o devirleri yaşayan var mıdır içinizde?

Böyle değirmen, dangur dungur, dangur dungur, dangur dungur çevire çevire insanın avucu yara olur;kuyudan suyu çeke çeke, çeke çeke insanın elleri yara olur, şişer kabarır, yara olur.

Şimdi biz musluğu açıyoruz; şar şar, şar şar...

Yahu sen bir abdest alacaktın, bir depo su harcadın! Şöyle biraz kıymetini bilsene. Sen bunu çeşmeden getirseydin sırtında, böyle mi harcardın? Denizden alsan israf etmeyeceksin suyu. Böyle dikkat edeceksin.

Elleri yara olmuş Hz. Ali Efendimiz'le Hz. Fatma Anamızın. Demişler ki;

"—Muhterem babacığımız! Ellerimiz ev işleri yapmaktan yara oldu, şu ganimet olarak getirilmiş olan esirlerden, bir tanesini bize hizmetçi olarak verseniz de ev işlerini o yapsa..." deyince diyor ki;

"—Ashâb-ı suffe'nin ihtiyaçları çok fazla, o esirleri satıp onların parasıyla onların ihtiyacını göreceğim. Ben size tesbih öğreteyim onları çekin, Allah size kuvvet verir."

Kendi çocuğuna şey [bile esir] vermiyor. Kendi çocuğuna bile ötekileri korumayı kollamayı düşündüğü için esir vermiyor. Öyle bir Peygamber... Dünyada öyle cömert, öyle ölçülü, öyle merhametli, öyle adaletli; âhirette de bize öyle şefkatli, şefaat edecek…

Bir hadis-i şeriflerinde buyurmuşlar ki:[132]

---

[132] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.2, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.3, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.387, no:6468; Hàkim, *Müstedrek*, c.1, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.1, s.258, no:749; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.6, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.8, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.7, s.261; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.1, s.166, no:236; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.2, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.386, no:6467; Hàkim, *Müstedrek*, c.1, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:311; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.3, s.201; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.11, s.189, no:11454; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس ؛ ط. ه . ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة عن جابر ؛ خط. عن ابن عمر ؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî*) "Benim şefaatim ümmetimin günahkârlarına, büyük günah işleyenlerine erişecek, onlara fayda verecek."

Yani biz de, günahkâr kullar da onun şefaatini isteriz. Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmı çok getirelim, sünnetini tutmaya çok gayret edelim, şefaatini istemeye yüzümüz olsun.

Şimdi dönelim hadis-i şerife:

"—Günde iki defa yemek yemezdi. Sabah yerse akşam yemezdi, akşam yerse sabah yemezdi."

Biz ne yapıyoruz? Biz yine âdeti değiştirdik. Yemek âdetini de değiştirdik, İslâmî âdet yok. Hepimizin şikayeti şişmanlıktandır. Kalp hastalıkları, damar sertliği, kolesterol ıvır zıvır bilmem romatizma ve saire ve saire.

Neden? Hepimiz sırtında bir tane, iki tane, üç tane teneke taşıyor. Gizli yağ tenekesi taşıyor.

Geçenlerde bir arkadaşımız Ankara'da ziyaretime geldi, 35 kilo fazlalığı varmış. Meşhur bir kimse, "35 kilo verdim." diyor.

"—Oo, iki tenekeden kurtulmuşsun." dedim. "Bu yağ tenekeleri 17,5 kiloluk, gaz tenekeleri 17 kiloluktur.35 kilo verdiysen sırtında devamlı iki teneke taşıyormuşsun, merdivenlerden inerken, yürürken... İki tenekeden kurtulmuşsun, ne mutlu sana!" dedim.

Şimdi biz ne yapıyoruz?

Biz, biz sabah kahvaltısı ederiz, bir. Sabah kahvaltısına gelsin yağlılar, bilmem sucuklar, bilmem neler filan bir kahvaltı ederiz.

Ondan sonra bir öğlen yemeği yeriz, lokantaya gider iş sahipleri, öğle yemeğinde gelsin bir buçuk porsiyon köfte bilmem ne, şunu bunu veyahut işyerinde bile yese yarım ekmeği şöyle bir keserler, içine doldururlar etleri, iştahlı iştahlı bir de onu yer, iki.

Ondan sonra akşam bir de eve gelir:

"—Oh be, öldüm yoruldum, getir hanım şu sofrayı, çabuk getir..." İçeriye zaten böyle şaka yaparak bağırarak girerler, "Ölüyorum yetiş imdadıma..." filan. Sofra bir kurulur ondan sonra onu da yer, oooh karnı tepe gibi şişti. Midede boş yer kalmadı, tım tım, futbol topu gibi. Ondan sonra divanın üstüne oturdu mu gözleri kapanmaya başlar.

"—Efendi yatsıyı kılacaktın?"

"—Dur sonra kılarım."

"—Neden?"

Karnı tıklım tıklım doldu, gündüzün yorgunluğu da var, yatar. E tabii her gün böyle yerse, sırf ekmek yese bile insan kilo alır. Ondan sonra damar sertliği, kolesterol, kalp rahatsızlıkları, ayak rahatsızlıkları başlıyor, çeşitli sıkıntılar oluyor.

Peygamber Efendimiz ne yaparmış?

Az yermiş, yediği zaman az yermiş, öğün olarak da miktar olarak az yermiş. Bizim dedelerimiz iki defa yerlermiş. Tanzimat'tan sonra üç defa yemek gelmiş. Üçüncü defa yemek, Tanzimat'tan sonra modalanmış.

Batı örfü âdeti gelince evin şekli şemâli de değişiyor. Sofra gidiyor masa geliyor, sedir gidiyor koltuk geliyor. Sedirin üstüne sıkıştığı zaman on kişi oturur ama salonun içine dört tane kallavi koltuk koydun mu, kanatlı, kuyruklu, kıvrımlı, girintili çıkıntılı bilmem neli; dört tane koltuk koca salonu dolduruyor.

"—Ötekiler nereye oturacak?"

"—Yer yok..."

"—Neden?"

İşte batı modası böyledir. Batırır insanı. Dört tane koltuğu koyarsın, hepimizin evinde var da onun için göğsümü gere gere söylüyorum. Hepimiz kusurluyuz. Yani sizden özür dilemiyorum, hepimiz böyleyiz. Bizim de öyle. Halbuki ne güzel sedir! Canım önünde şöyle bir sedir olurdu. Büyükler oraya otururdu, ondan sonra öbür taraflarda da minderler olurdu. Nereye kaldırsan gider minder, kolay bir şey. İstersen üstünde yatarsın, uyursun, sedirde de yatılır. Sedirin altına da bir şeyler konulurdu. Sedirin altı da bir işe yarardı.

Şimdi koltuğun altına bir şey koyamazsın.

Neden? Görünür, kimse görmesin, bir şey konulmaz.

Bacakları böyle, eğri büğrü bacakları vardır, arslan pençesi gibi bilmem ne filan gibi. Kim bilir kaç yüz bine, kaç milyona alınmıştır. Halbuki bir tahta sedir portakal sandığından bile yapılır, tak tak tak tak. Bir pazar günü getirin, ben yapayım size, bu kadar kolay... Koltuklara milyonlar verilir. Biraz eskidi mi mobilyalar hanım başlar sızlanmaya:

"—Bizim mobilyalar eskidi, yenileyelim!"

Yeni modası çıkmış, haydi onlar alınır. Mobilyalar çok olduğu için evlere sığılmaz. Üç odalı ev yetmedi, beş odalı ev arayalım; beş odalı yetmedi dubleks olsun, tripleks olsun. Bu işin sonu gelmiyor, çünkü âdetlerimiz değişti.

Peygamber Efendimiz yemek yerken tabağı sıyırır, biz tabakta bırakmayı kâr sayarız. Peygamber Efendimiz bir şey içeceği zaman içer, biz çayın yarısını boş bırakırız.

Dikkat ederseniz aslında biz İslâm'dan yavaş yavaş sıyrılıyoruz. Cemiyet olarak bizim düşmanlarımız bizi kandırıyorlar, yavaş yavaş, derece derece derece saptırdıkları için, biz İslâm'dan küllî sapmanın ne kadar büyük olduğunu fark edemiyoruz muhterem kardeşlerim.

Onun için İslâmî âdetlere, örflere sımsıkı sarılalım. Hepimiz gelin söz verelim; giyimimizden kuşamımızdan yaşamamıza, evimizin mobilyasından yememize varıncaya kadar her şeyimiz Efendimiz'in emirlerine ve âdetine uygun olsun…

h. Teheccüd Namazını İkişer İkişer Kılardı

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nden şöyle rivayet edilmiştir:[133]

كَانَ إِذَا تَهَجَّدَ يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ (ابن نصر عن أبي أيوب)

RE. 528/12 (*Kâne izâ teheccede, yüsellimü beyne külli rek'ateyni.*)

[133] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.66, no:17984; Câmiü's-Sağîr, c.II, s.183, no:6619.

(*Kâne izâ teheccede*) “Peygamber SAS Efendimiz teheccüd kıldığı zaman, (*yüsellimü beyne külli rek’ateyni*) her iki rekâtta bir selâm verirdi.”

Teheccüd ne demek?

İmsak kesilmezden önceki bir vakitte, gecenin bir zamanında uykudan kalkıp abdest alıp iki rekât, dört rekât, altı rekât neyse namaz kılmaya *teheccüd* derler. Bu konuda Peygamber Efendimiz’e:

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

(الإسرا: ٧٩)

(*Ve mine’l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek, asâ en yeb’aseke rabbüke makamen mahmûdâ*) [Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olmak üzere teheccüd namazı kıl ki, Rabbin seni Makam-ı Mahmud’a ulaştırsın.] (İsrâ, 17/79) buyrulmuştur.

Teheccüd çok sevaplıdır, çok kıymetlidir. Vakit çok değerlidir, o teheccüd zamanına seher vakti derler. Türkçe’de biz seher vakti

deyince bazıları sabah vakti anlıyor.

Seher nedir? *Seher*, gecenin son vaktine derler. Sahur yemeği yenilen zamana *seher vakti* derler. Yani daha henüz yatsının vakti geçmemiş, sabahın vakti girmemiş bir zaman.

Seherlerde kuşlar ile,
Çağırayım Mevlam seni.

Ne demek? Yani gecenin sonunda kalkacak. Başka bir ayet-i kerimede Peygamber Efendimiz'e:

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ . قُمْ اللَّيْلَ إِلاَّ قَلِيلاً . نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلاً

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلْ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً (المزمل:١-٤)

(*Yâ eyyühe'l-müzzemmil. Kumi'l-leyle illâ kalîlâ. Nısfehû evi'nkus minhü kalîlâ. Ev zid aleyhi ve rettili'l-kur'âne tertîlâ.*) [Ey örtünüp bürünen Rasûlüm! Birazı hariç geceleyin kalk namaz kıl! Gecenin yarısını kıl, yahut bunu biraz azalt, ya da çoğalt ve Kur'an'ı tane tane oku!] (Müzzemmil, 73/1-4) buyrulmuştur.

Onun için, gecenin yarısı geçtikten sonra, üçte ikisi geçtikten sonra, dervişler böyle kalkıp namaz kılarlar.

Gece herkes uyuyor, ortalık sessiz, bir huşû var. Bir mübarek zaman, o zamanda salihler ibadet ederler. Eskilerden yenilerden sàlihler ibadet ededurmuşlar, o vakit dualar kabuldür. Çünkü Allahu Teâlâ Hazretleri kullarına seslenir o zamanda;

"—Yok mu benden bir şey isteyen, haydi istesin, istediğini vereceğim?" dediği zamandır. Haceti olan kalksın, o vakitte namazını kılsın, dileğini dilesin.

"—Peygamber Efendimiz bu teheccüd vaktinde namaz kılardı, bu namazlarda iki rekâtta bir selam verirdi." deniliyor bu rivayette.

i. Suyun Fazlasını Secde Yerine Dökerdi

Taberani, Hz. Hasan Efendimiz'den şöyle rivayet etmiş:[134]

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ ، فَضَّلَ مَاءً ، حَتَّى يُسَيِّلَهُ عَلَى مَوْضِعِ سُجُودِهِ

(طب. عن الحسن ؛ ع. عن الحسين)

RE.528/13 (*Kâne izâ tevaddaa, faddala mâen, hattâ yüseyyilehû alâ mevdıi sücûdihî.*)

"Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman suyun fazlasını biraz artırırdı, onu secde mahalline dökerdi. Alnına dökerdi mânasına da gelir, secde ettiği yere de dökerdi."

Sıcak ülke, çatır çatır sıcak, çok sıcak, suyunun artan kısmını secde edeceği yere dökermiş ki, orada buharlaşmadan bir serinleme olacak secde etsin diye düşünüyorum ben. Öyle sanıyorum ben, yani o sebepten olduğunu tahmin ediyorum. Veya alnına dökerdi Peygamber Efendimiz SAS.

j. Küçük Abdest Mahalline Su Serperdi

İbn-i Mâce ve Taberânî, Hakem ibn-i Süfyan'dan şöyle rivayet etmişler:[135]

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَنَضَحَ بِهِ فَرْجَهُ

(حم. د. ن. ه. ك. عن الحكم بن سفيان)

RE. 528/14 (*Kâne izâ tevaddaa, ehaze keffen min mâin,*

---

134 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.85, no:2739; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.536, no:1190; Hz. Hasan RA'dan.

Câmiü's-Sağîr, c.II, s.183, no:6621.

135 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.61, no:454; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.216, no:3174; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.166, no:586; İbn-i ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.168, no:1792; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.152, no:586; Hakem ibn-i Süfyan RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.42; Câbir RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.161, no:734; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.363, no:5524; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

fenedaha bihî fercehû.)

“Peygamber Efendimiz SAS abdest aldığı zaman küçük abdest mahallini de yıkardı, oraya su serperdi.”

Vesvese gelmesin diye bize bir işaret bu. Hani acaba abdestim kaçtı mı ve saire olmasın diye veyahut küçük abdestten sonra bile abdest yerini yıkamak güzel bir şeydir. Yani orada hiçbir şey kalmasın diye yıkamak, kurulamak güzeldir. Ona işaret olabilir.

Sayfayı tamamlamak için böyle hızlı gidiyorum.

k. Abdest Alırken Yüzüğünü Hareket Ettirirdi

İbn-i Mâce Ebû Râfî’den şöyle rivayet emiş:[136]

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ حَرَّكَ خَاتَمَهُ (ه. عن أبي رافع)

RE. 528/15 (*Kâne izâ tevaddaa harrake hâtemehû.*)

(*Kâne izâ tevaddaa*) “Abdest aldığı zaman, (*harrake hâtemehû*) parmağındaki yüzüğü hareket ettirirdi.”

Çünkü yüzüğün altına su gitmezse abdest yerini bulmaz. Su her tarafına gitsin diye yüzüğü hareket ettirmek lazım. Yüzük kullananlar buna dikkat eylesinler.

l. Abdest Alırken Dirseklerine Dikkat Ederdi

Dâra Kutnî’de Câbir RA’dan şöyle rivayet edilmiş:[137]

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَدَارَ المَاءَ عَلَى مِرْفَقَيْهِ (قط. عن جابر)

RE. 528/16 (*Kâne izâ tevaddaa, edâre’l-mâe ‘alâ mirfekayhi.*)

---

136 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.46, no:443; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.57, no:263; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.83, no:16; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.VI, s.451; Ebû Râfî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.38, no:17836; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.183, no:6622.

137 Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.83, no:15; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.56, no:259; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.38, no:17837; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.183, no:6623.

“Abdest aldığı zaman suyu dirseklerinden döndürürdü. Dirseklerinden döndürürdü, yani dirsek kısmında su değmemiş, su ulaşmamış kısım kalmasın diye ihtimam ederdi.”

Abdestte biliyorsunuz kolların, dirseklerin iyice yıkanmasına dikkat etmek gerekiyor. Umumiyetle çocuklar, gençler acele ederler, suyu alırlar dökerler. Haydi getir bakalım kolunu, bak burası hiç ıslanmadı. Yani çok ihtimam etmezler. Halbuki suyu şöyle güzelce döndüreceksiniz, oranın şu dirsekten iki parmak yukarısına kadar ıslanması şart.

Ebû Hüreyre RA elbisesini iyice sıvarmış, taa buralara kadar yıkarmış. O neden? Abdest aldığı âzâlar kıyamet gününde pırıl pırıl nurlu olacak. Onun için yaparmış onu. O mübarek de ta buraya kadar sıvarmış, ta buralara kadar yıkarmış, omuzlarına yakın yerlerine kadar, oralar da pırıl pırıl olsun diye. Onun da hesabı o…

Allah şefaatlerine nâil eylesin… Allah bizi dinimizi neşeyle, şevkle, zevkle, şuurlu tatlı tatlı yaşamaya muvaffak eylesin... İki cihanda azîz eylesin…

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

04. 12. 1988 – İskenderpaşa Camii

16. PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İN ABDEST ALIŞI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîi'l-müznibîne muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdki ve'l-vefâ…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَّلَ لِحْيَتَهُ بِالْمَاءِ (حم. ك. عن عائشة ؛ ت. ك. عن عثمان ؛ ت. ك. عن عمار ؛ ك. عن بلال ؛ ه. ك. عن أنس ؛ طب. عن أبي أمامة ، وعن أبي الدرداء ، وعن أم سلمة ؛ طس. عن ابن عمر)

RE. 529/1 (*Kâne izâ tevaddaa hallele lihyetehû bi'l-mâi*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize olsun… Allah iki cihanın hayrına, saadetine, selâmetine nâil eylesin...
Peygamber SAS Efendimiz'den gelen haberleri, rivayetleri okumaya devam ediyoruz. Âdet-i seniyyeleri, sîret-i seniyyeleri ve şemâil-i şerîfeleri nasıldır; bu rivayetlerden anlıyoruz.
Bu rivayetleri okuyup Peygamber Efendimiz'in hayatına, talimatına ve âdetlerine ittibâ kesb etmeden, bunları okumaya

başlamadan önce Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişânesi olmak üzere, rûh-i pâkine hediye edelim diye ve onun âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ruhlarına ve bilhassa Peygamber SAS Efendimiz'den sonra Ümmet-i Muhammed'in irşadı ile meşgul olmuş, vazifeli, verese-i nebî, ulemâ-i muhakkıkîn, meşâyih-i vâsılîn, sâdât-ı turuk-i aliyyemizin ve halifelerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri feth eden Fatih Sultan Mehmed Hân'ın, fatihlerin, şehidlerin, gâzilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; içinde toplanıp ibadet ettiğimiz şu camiyi yaptıran İskender Paşa'nın ve bu camiyi temiz, pâk olarak hizmette tutan, genişleten ve şu anda da hizmete devamına vesile olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri, bu rivayetleri dinlemek üzere buraya toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinizin, yakınlarınızın, dostlarınızın ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, ömrü gafletle geçirmeyelim, Rabbimizin rızası yolunda, Kur'ân-ı Kerîm yolunda, Peygamber Efendimiz'in izinde sünnet-i seniyyeyi icra ederek yaşayalım ve neticede Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf'i okuyup öyle başlayalım!

………………………………………..

a. Abdest Alırken Sakalını Hilallerdi

Okuduğumuz rivayetler, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis mecmuasının sonuna Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamız'ın eklemiş olduğu şemâil-i seniyyeye dair rivayetleri toplayan kısmında 529. sayfadadır. Sayfa başından itibaren okumaya devam ediyoruz.

Hz. Aişe Validemiz'den Ahmed ibn-i Hanbel'in, Tirmizî'nin; nakil ve rivayet ettiklerine göre:[138]

---

[138] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.234, no:26012; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.539, no:1201; Hz. Aişe RA'dan.

كانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَّلَ لِحْيَتَهُ بِالمَاءِ (حم. ك. عن عائشة ؛ ت. ك. عن عثمان ؛ ت. ك. عن عمار ؛ ك. عن بلال ؛ ه. ك. عن أنس ؛ طب. عن أبي أمامة ، وعن أبي الدرداء ، وعن أم سلمة ؛ طس. عن ابن عمر)

RE. 529/1 (*Kâne izâ tevaddaa hallele lihyetehû bi'l-mâi*) "Peygamber SAS Efendimiz abdest alırken suyla sakal-ı şerifinin, mübarek hilye-i saadetinin arasını karıştırırdı. Parmaklarını sokarak suyun sakal köklerine varmasına sebep olacak tarzda bir gayret gösterirdi. Sakallarını hılallerdi."

Hılallemek hı harfiyle. İki gözlü he ile olursa "hilal" olur. Ayın ince haline diyoruz. Hı harfiyle olursa halel aralık, çatlak mânasına

---

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17838; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6624.

gelen kelime. Hılallemek de "Bir şeyin arasını, aralığını aralamak" mânasına geliyor.

Mesela parmakların arasını hılallemek lazım. El yıkarken parmakların arasını öteki parmaklarla hılalliyoruz. Hılallemek, hı harfiyle. Elleri kapalı tutsak da yıkasak belki köklere su gitmeyecek. Su gitmezse abdest tamam olmaz. Bunu engellemek için böyle hılalliyoruz, Peygamber Efendimiz sakalını da hılallerdi. "Sakalın aralıklarına su gitsin, köküne su varsın." diye tedbir alırlardı.

Muhterem kardeşlerim!

İbadetleri ciddî yapmamız lâzım. İbadetlerin vesileleri olan şeyleri de özene bezene dikkatli yapmamız lazım. Savruk, derme çatma, uydurma yapmamalıyız. Yapmadığımız zaman, savruk yaptığımız zaman, dikkat etmediğimiz zaman, ibadetin kabul olmama tehlikesine uğrayabiliriz.

Mâlum abdest namazın anahtarıdır. Abdest olmadan namaz olmaz. İnsan gelse, camiye girse; ayakta durması, rükûsu, secdesi, selamı vesairesi bütün hareketleri yapsa, bütün duaları da okumuş olsa, olur mu? Abdestli olmazsa olmaz. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri namaz için abdesti farz ve şart kılmış.

"—Benim huzuruma geleceğiniz zaman hadesten ve necasetten temiz, tâhir ve pak olarak geleceksiniz." buyurmuş.

Abdestli olmazsa emrine aykırı olur; ondan olmuyor. Olmayacağını da Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfleriyle bildiriyor. Abdestin tam olması lazım.

"İman meseleleri daha önde gelir, daha mühim meseleler var." diye onlardan bahsederken bu gibi meseleleri ilmihallerden bakmaları için kardeşlerimize bırakıyoruz. İlmihali açıp okuyacağız.

Abdest nasıl alınır, nasıl bozulur? Namaz nasıl kılınır, nasıl bozulur? Kıraat nasıl olmalıdır, ne olursa bozulur? Oruç nasıl tutulur, orucu neler bozar? Zekât nasıl verilir, kimlere verilir, ne miktarda verilir, ne suretle verilir?

Bunların teferruatı var. Bunları anlatmaya girişmemiz lazım. Zaman zaman da yapıyoruz ama daha ziyade insanları küfürden imana, gafletten uyanıklığa, tembellikten çalışkanlığa, savruk

Müslümanlıktan derli toplu müslüman olmaya, ibadetsiz tatbikatsız Müslümanlıktan tatbikatlı Müslümanlığa çekmeye çalışıyoruz.

Dışarıda kardeşlerimiz var; hepsi şehid torunları, hepsi mücahid evlatları. Kimisi Romanya'dan, kimisi Bulgaristan'dan, kimisi Yunanistan'dan, kimisi Kafkasya'dan, kimisi bilmem hangi adını bilmediğimiz diyarlardan kalkmış gelmişler. Bu Anadolu başından sonuna mücahid yatağıdır, arslan yatağıdır. Ama Firdevsî'nin *Şehnâme*'sinde söylediği gibi:

"—Bir zaman arslanların cevelan ettiği yerlerde şimdi topal tilkiler dolaşıyor."

Nerede o arslanlar? Nerede?

Bir dış seyahatimde Pakistanlı birisiyle tanıştım.

"—Benim dedem, sizin dedelerinizin âşıklısıydı, hayranıydı. Onlar için kasideler yazardı." dedi.

Biz duyarız ki kasideler para almak için padişahlara yazılırmış. O mübarek de Osmanlı'yı sevdiğinden, bizim ecdadımızı sevdiğinden onlara kasideler yazarmış.

"—Biz size hayranız. Siz ne mübarek insanların evlatlarısınız!" diyor.

Libya'da müzeyi gezdik. Yanımızda 42 milletten insan var. Bizim Türk olduğumuzu anladılar. İkide birde bana geliyorlar:

"—Bakın, bunlar da sizin eseriniz!" diyorlar.

Müzeye kaldırdıkları bütün tarihî mefâhiri bizim dedelerimizden. Çünkü oralara hâkim olmuşuz, oraları idare etmişiz; Allah rızası için oralara kan vermişiz, oralarda can vermişiz. Helâl olsun!

Can veren zarar mı etti, mal veren zarar mı etti? Cenneti kazandılar. Mal verdiyse Allah daha fazlasını verdi. Can verdiyse Allah cenneti verdi. Cenneti kazanmak kolay mı?

Ama onların evlatları?

"—Ah hocam, hiç o bahsi açma!"

Şimdi o arslanların evlatlarının hepsi hasta, ayağa kalkmaya mecalleri yok. Bir kükreseler neler olacak?

Kükremek ne, inilti bile yetecek ama inildeyemiyorlar, sesleri bile çıkmıyor, soluk bile alamıyorlar. Arslanların her birisi süt

dökmüş kediye döndü.

E hadi uyandıralım, tedavi edelim, kurtaralım. O arslanların evlatlarına da arslan olmak gerekir, öyle yakışır. Ona uğraşıyoruz. Hangi meseleyi konuşacağımızı, neyi anlatacağımızı şaşırıyoruz.

Bazen bize kâğıtlar gönderirler;

"—Hocam şu konuyu da açsanız iyi olur. Saflara dikkat etmiyorlar, şöyle oluyor böyle oluyor."

İyi güzel ama yetmiyor. Fuzulî'nin dediği gibi:

Bin cân olaydı kâş men-i dil-şikestede,
Tâ her biriyle bir kez olaydım fedâ sana…

"Keşke bin tane canım olsaydı da, her biriyle ayrı bir defa feda olsaydım, bin defa feda olsaydım ama bir tanecik canım var."

Bir tanecik dilimiz var, elimizde bir fırsatımız var, birini söylüyoruz diğerleri kalıyor. Ama o konular önemsiz değil, hepsi önemli.

Onun için, müslümanın devamlı bir öğretim, çalışma, kendi bilgisini artırma geliştirme faaliyeti içinde olması lazım! Biz bu kürsünün yetersiz olduğunu, zaman bakımından yetmediğini bildiğimiz için dergi çıkarıyoruz. Dört tane dergi çıkarıyoruz ki kadınlar okusun, çocuklar okusun, erkekler okusun; hocalar, alimler, öğretmenler okusun. Fırsat bulsak on tane daha çıkaracağız. Kitaplar çıkarıyoruz. Daha fırsat bulsak neler çıkaracağız?

Çünkü buradan okuduklarımız yetmiyor. "Onları da okusunlar, iyi yetişsinler." diye gayret ediyoruz.

Ârife tarif gerekmez, anlayın. Anlatamadıklarımızı da siz kitaplardan okuyun. Her zaman söylediğimiz bir prensibimiz var:

"—Her gün aile efradınızla beraber kitap okuduğunuz bir saatiniz olsun. Nasıl yemek saati var, saat yedide yemek yeniliyor. Ailenin bütün fertleri toplanırlar, akşam yemeğinde bir araya gelirler. Gündüz herkes bir yerde oluyor ama, çok şükür akşamleyin şu sofranın başında aile fertleri toplanıyor. Bazı ailelerde bu da olmuyor ama umumi durum işte akşamleyin toplanıyor. Veyahut herkes eve yatmaya geliyor. Ev otel değil, yatmadan yatmaya gelmek iyi bir şey değil; evin bir yuva olması,

bir eğitim merkezi olması lâzım. Çocuklarımıza kendi öz imanımızı, inancımızı, örfümüzü, âdetimizi öğretmemiz lâzım!

"—Evlâdım öyle yapılmaz."

"—Ama Avrupalılar böyle yapıyor."

"—Evlâdım Avrupalılar Avrupalı... Onlar batılı, batacaklar. Sen şarklısın, doğulusun, doğacaksın. Sen öbür âlemde daha nice nice mükâfatlara ereceksin. Sen müslümansın. O öyle yapar, sen böyle yaparsın. Onun zevki şöyledir, senin zevkin böyledir. Kültür farkı var."

Bizimkiler yalvarıyor;

"—Aman ne olursunuz, bizi Avrupa topluluğuna alın!"

Onlar da nazlanıyorlar:

"—Almayız!"

Neden?

"—Sizin kültürünüz farklı."

Bak nasıl biliyor. Tilki gibi, domuz gibi biliyor. Farklı olduğunu nasıl biliyor. "Biz onları müslüman ederiz." diye korkuyor. Zaten biz biraz toparlansak, şu dışarıda hasta yatan arslanlar biraz sıhhatlenseler Avrupa'yı müslüman ederiz, Amerika'yı müslüman ederiz.

Müjdeler olsun ki, bir profesör kardeşimiz Amerika'ya gitmiş. Mecmuada da yazdım, hoşuma gitti. Allah nazardan saklasın, inşaallah nazara gelmez.

"—Günde ortalama beş kişi müslüman oluyor." diyor.

Kardeşimiz, ihvanımız, dostumuz; konuşmaları güzel, bilgisi güzel, görgüsü güzel, ahlâkı güzel.

Demek ki, İslâm hak dini olduğu için Amerikalı geliyormuş soruyormuş.

"—Bu nedir, bu nasıldır, bu nicedir?"

O da cevabı veriyormuş. İngilizce, Fransızca, Almanca, Arapça, Farsça bilir; fıkıh, hadis tefsir bilir; hafız. Böylesini al da pamukların içinde kurdelelerle sararak el üstünde gezdir Böylesi kolay bulunur mu? Ama var. Biz müslümanız; bizim üslubumuz, usulümüz, halimiz başka türlüdür.

Biz kendi örfümüzü âdetimizi öğreteceğimizden ailemizin bir

mektep olması lazım.

"—Hocam mektebe gönderiyorum."

Tamam ama dışarıda senin kültürüne düşman bilmediğin çok mektepler var; gazete mektebi var, mahalle mektebi var, küfür mektebi var, zevk mektebi var, keyif mektebi var, afyon mektebi var, esrar mektebi var, içki mektebi var. Neler neler var, adını bildiğimiz bilmediğimiz nice şeyler var.

Sen çocuğu kendi kültürüne göre yetiştiremezsen, onlar benzetirler. Çocuğu bir ele aldılar mı şaşırırsın, tanıyamazsın, "Bu benim çocuğum mu?" diye hayret edersin.

"—Ah evladım bu sözü sen mi söylüyorsun?"

"—Evet, baba ben söylüyorum."

"—Bu söz babaya söylenir mi?"

"—Söylenir."

Başka mektepte okudu. Sen onu kendi mektebinde, öz aile mektebinde okutmadın, öz terbiyeni veremedin, cihanın hayran kaldığı o güzelim İslâm terbiyesiyle yetiştiremedin, şimdi buyur, ayıkla pirincin taşını.

Hadi al, yaptığını beğendin mi? Bir çuval inciri berbat ettin. Çocuk elden gitti. Çocuğun adı Ali, Veli, Hasan, Hüseyin, Ahmet, Mehmet ama çocuk oldu bir deli, oldu bir Avrupalı, oldu bir Batılı. Ondan sonra ondan hayır bekle!

Kız anasına:

"—Ben bu akşam dansa gideceğim. Sen bana karışamazsın." diyor.

"—Kızım niye saat ikide geldin eve?"

"—Sana ne? Ben yetişkin bir kızım. Sana mı soracağım, arkadaşlarımla gezdim." diyor.

"—Kızım olur mu, örfümüz âdetimiz."

Kız gülüyor;

"—Yahu, Yirminci Yüzyıl'da yaşıyoruz." diyor.

Amerika'da birisi müslüman olmuş; kardeşimiz, Amerikalı. Rehberi açmış, İslâm isimlerini arıyor. "Muhammed" ismini açmış, telefon rehberinden bir Muhammed'e telefon etmiş. Amerika'da Washington'da veya başka bir şehirde bilmiyorum.

"—Ben Amerikalıyım, yeni müslüman oldum. İslâm'la ilgili

konuşmalar yapma ihtiyacındayım. Şöyle bir müslümanla karşı karşıya gelsem, sorular sorsam, cevaplar verse istiyorum.” demiş.

“—Kardeşim, hangi devirde yaşıyoruz, Yirminci Yüzyıl’dayız!” demiş, çat telefonu kapatmış.

Adı Muhammed, adı Ahmed, adı Ali, Veli ama olmuş deli. Oraya gitmiş, bir Avrupa delisi olmuş, Amerika delisi olmuş. Amerikalıya Yirminci Yüzyıl’da olduğunu hatırlatıyor. O zaten Amerikalı, Yirminci Yüzyıl’dan bıkmış da sana geliyor. Bıkmış, illallah demiş;

“—Nedir bu Amerikan ailesi, nedir bu bizim ahlâksızlığımız, nedir bu bizim yaşam tarzımız, nedir bu bizim materyalistliğimiz, nedir bu bizim ruhsuzluğumuz?” demiş.

Amerikalılıktan bıkmış, çıkmış İslâm’a gelmiş. “Allah’ın hak yolu İslâm” diye İslâm’a gelmiş.

Meryem Cemile müslüman oluyor da, “Amerika’da durulmaz!” diyor, Pakistan’a gidiyor. Yahudi kızı müslüman olmuş, Pakistan’a gidiyor. Pakistan mı daha müreffeh bir ülke, Amerika mı? Hangisi daha konforlu, hangisi daha güzel, hangisi daha rahat?

Biz Sapanca’da oturuyoruz, dağların arka tarafları yemyeşildir. Amerika’dan bizim mahdum mektup yazıyor:

“—Sapanca’nın yeşilliği solda sıfır kalır, burası o kadar güzel!” diyor.

Görmedim ama duydum, Amerika güzel; yollar, imkânlar, konfor ve saire çok gelişmiş. Güzel ama, kadın müslüman olduktan sonra Amerika’yı sevmemiş de Pakistan’a gitmeyi tercih ediyor. Ezan sesi duyacak, müslümanlar arasında olacak, ibadetini yapabilecek. Kendisi Amerikalı, müslüman, başörtülü geziyor. İslâm’ın emirlerine uymaya çalışıyor.

Neden? Üç dört tane gazete yazmış. Bizim Kadın Aile dergisinden kardeşimiz konferans istemiş, gitmiş bir şehirde konferans vermiş.

Amerikalı olmak, İngiliz olmak, zengin olmak, üniversite mezunu olmak kurtarmaz.

Sanma ey hâce ki senden zer ü sîm isterler;
Yevme lâ yenfeù’da kalb-i selîm isterler.

“Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin divanında temiz bir kalpten, iyi

bir imandan, sàlih bir amelden başka bir şey fayda etmeyecek.”

Onu sezmiş, müslüman olmuş, İslâm’a göre yaşıyor, İslâm’ın bütün emirlerini tatbik etmek istiyor.

Kalkmış Türkiye’ye gelmiş. Bizden bir kardeşimizle evli. Türkiye’ye gelmiş ki müslüman ülkede, müslümanlar arasında müslümanca yaşayacak. Müslüman kimseler de “Konferans ver!” diye onu çağırmışlar, gitmiş. Dinleyenler müslüman; çarşaflı, mantolu, başörtülü mesture hanımefendiler, Allah razı olsun… Konuşan aynı tarzda mesture hanımefendi, Allah razı olsun… Gazeteciler içeri girmek istemişler, alınmayınca da;

“—Çember sakallı nöbetçiler bizi içeri sokmadı.” diye gazetelerinde yazmışlar, kupürü var.

E almazlar; bizde kadınların yanına erkekler paldır küldür giremez. Kadınlar belki orada mantosunu çıkarmıştır, seni niye içeri alsın?

Polise şikâyet etmişler, kadın polis gelmiş, yöneticilere demiş ki:

“—Bakın, gazeteciler sizden şikâyetçi oluyor.”

“—Efendim, konuşmacı hanımefendi konferansçı resmini çektirmek istemiyor, ne yapalım, zorla mı çekeceksiniz?”

Polis de o zaman gazetecileri azarlamış:

“—Madem memlekette istediğini yapma hürriyeti var, o zaman karışamazsınız.” demiş.

Üç gazetede de aynı haber:

“—Resmini çektirmeyen kadın!”

Çektirmez! İnancı bakımından uygun görmediği için çektirmiyor. Sen ona anlayış göstersene! Bak Amerika’dan kalkmış, gelmiş.

Ötekiler boy boy resim çektiriyorlar. En müstehcen şekilde soyunuyorlar, tüllere sarılıyorlar; “Nasıl en tahrik edici tarzda poz verebiliriz?” diye onu arıyorlar. Sabahtan akşama, geceden gündüze fotoğrafçıların işi en tahrikkâr ve en tahripkâr resimleri bulmaya çalışmak. Fotoğrafları çekiliyor, filanca mecmuanın kapak kızı şu kadar lira para kazanıyor. Kürkler içinde, ipekler içinde. Ahirette de ateşler içinde, cehennemde…

O onlardan kaçmış, müslümanca yaşamak istiyor, burada da bizimkiler anlayamıyor. Çünkü bizimkiler uyuyan arslanlardan,

uyuyan hastalıklılardan… Bari sen anla! Amerikalı anlıyor; Amerika'da bir kimse;

"—Resim çektirmem, aşı olmam, kan aldırmam." dediği zaman;

"—Bir tarikattan mısın? Bir inanca mı mensupsun?" diyor.

Yani inancının gereği olarak öyle davranıyorsa anlıyor. Çünkü Amerika'da çok çeşitli milletler var; "Olur ya, onun da anlayışı böyledir." diye düşünüyor.

Amerika'da Salt Lake City tarafında yaşayan Mormonlar var. Sigara içmezler, içki içmezler. İslâm'dan etkilenmişler. Çok kadınla evlenmek var.

"—Vay! Bizim devrimciler görmesin, duymasın!

Amerika'da *Salt Lake City* Mormon cemaati; buyurun gidin, onlarla kavga edin. Artık kaç rauntluk kavga edecekseniz; biz de videoya alalım, seyredelim.

Bizim kendi öz kültürümüzün olduğundan söz açarak işi bu taraflara kadar getirdik. Bir öz kültürümüz varmış, masal gibi; evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski harman içinde. Bizim bir öz kültürümüz varmış, çok da güzelmiş.

Kendi kültürümüzü masal anlatır gibi anlatıyoruz. Halbuki biz o kültürün evlatlarıyız. Biz böyle anlatırsak bizim çocuklarımız ne yapar?

İslâm'dan haberi yok. Kıbrıs'a gidenler:

"—Müslümanlarla karşılaşıyoruz, adı müslüman ama hiçbir şeyden haberleri yok." diyor.

Kıbrıslı Müslümanlar, mücahidler Kıbrıs harekâtı olmadan önce, altmışlı yılarda resim çektirmişlerdi; hiç unutmuyorum. Bir meyhanenin önünde sıra olarak dizilmişler, resim çektirmişler. Kıbrıslı mücahidler; bilmem ne birahanesinin, meyhanesinin önünde. Büyük levha var, onun altında mücahid yazıyor.

Mücâhid demek, Allah yolunda cihad eden demek, haramları işleyen demek değil ki. Yani çığırından çıkmış. Evet, onlar müslüman çocuklarıydı ama kültürleri gitti, unutuldu. Onlar unutulunca Yunanlıdan farkı kalmadı, İngiliz'den farkı kalmadı.

Bugün Batı Trakya'da mü'min, muvahhid namazında niyazında kardeşlerimiz var. Yunanlılar camilerine, ezanlarına, kıyafetlerine bir şey demiyorlar, bir söz söylemiyorlar ama okul açmasına,

medrese açmasına, dini öğretmesine her türlü Yunan entrikasıyla, Bizans entrikasıyla, bütün şiddetleriyle karşı çıkıyorlar. Çünkü eğitim bir insanı kazandırır, bir insanı insan yapar. Bir Yunanlıyı bile alırsa müslüman yapar.

Cat Stevens ismini duymadınız m?

Yunanlı, meşhur pop şarkıcısı. Müslüman oldu, Yusuf İslâm adını aldı. Parasını İslâm'a vakfediyor, İslâm için çalışıyor, konferanslar veriyor, dünyanın her tarafını dolaşıyor. Yunanlı idi, Yunan asıllı idi ama müslüman oldu. Demek ki eğitim Yunanlı'yı müslüman edebiliyor, Rus'u müslüman edebiliyor, Amerikalı'yı müslüman edebiliyor, İngiliz'i müslüman edebiliyor. O zaman din düşmanlarının en büyük hasmı eğitim oluyor. Okul açtırmıyor. Eğitimin ne kadar önemli olduğunu buradan anlayın!

Eğitim yaparsanız kurtulursunuz, eğitim yapamazsanız çocuklarınızı bile kaybedersiniz. Gözünüzün önünde ocağa kütük atar gibi çocuklarınızı cehenneme atarlar, cayır cayır yakarlar. Dünyada da yanarsınız, ahirette de yanarsınız.

Onun için evlatlarınızı iyi yetiştirin, her gün evinizde bir eğitim saatiniz olsun. O eğitim saatinde bizim mecmuaları okuyun, kitapları okuyun, dinî eserleri okuyun, Kur'ân-ı Kerîm okuyun, hadîs-i şerîfleri okuyun, şu konuşmaları kaydedin onları dinleyin; ne yapacaksanız yapın, çocuklarınızı müslüman olarak yetiştirin!

"Evladım bizim usulümüz öyle değildir, böyledir. Biz şöyle giyinmeyiz, böyle giyiniriz. Biz öyle yemeyiz, böyle yeriz. Biz öyle kazanmayız, böyle kazanırız. Biz harama el uzatmayız. Kazancın çok olması bizim için önemli değil. Biz ötekiler gibi harama balıklama atlayamayız. Haram oldu mu ayağımızla tekme vururuz, sırtımızı döneriz. Helâl lokma ararız, rızâ ararız, kullara iyilik etmeyi düşünürüz." diye kendi kültürümüzü anlatalım. Kendi halimizden de "İşte bu Müslüman!" diye belli olsun.

Şimdi bizim Türkiye'de yarım yamalak bir Müslümanlık var, kuvvetli değil. Kendi hâlimiz kendimize mâlum. Biz birbirimizi biliyoruz. Camideki insanların bile hâli ortada. Avrupalı 320 milyon insan. Biz de 55 milyon insanız. Yani onların yüzde on beşi kadarız, altı-yedi kişide bir kişiyiz. Ama bizden korkuyor. Ya bizim hepimiz, topumuz has müslüman olsak yedi kişiye bir kişi

düşüyoruz. Ama yine de bizden korkuyor, bizim içimizdeki şuurlu müslümanlardan korkuyor.

"—Bu müslümanlar bizi de müslüman eder." diye düşünüyor.

"—Ya müslüman ederse, ne olur?"

Cennete girersiniz, ne korkuyorsunuz? Cennetten bucak bucak kaçıyor, şeytanın maskarası olmuş; müstehcenlik, haram, kumar, eğlence ve zevk peşinde. Köpeğini kucağına alıyor, geziyor; şaşkınlık! Ömrü böyle geçiyor.

"—Biz oraya hakkı götüreceğiz, hakkı söyleyeceğiz." diye korkuyor, istemiyor.

Onlar istemiyor diye vaz mı geçelim?

Biz Allah ne emrediyorsa onu yapacağız. Allah'ın emirlerini öğreneceğiz, tatbik edeceğiz. Allah'ın emrinin küçüğü büyüğü olmaz. Allah'ın emirlerinin sıralaması olmaz. Hepsi Allah'ın emridir. Hepsi başımızın tâcıdır.

Namazın en ince meselesi, kabul olması için gerekli en kritik meselesi önemli olduğu kadar, abdestin meselesi de mühimdir. Yüzünü yıkıyorsun, sakalın var. İyi, sakalı bırakmışsın, sünnete uygun sakalın var. Köküne su gitmezse abdestin olmaz, abdestin olmayınca namazın olmaz, namazın olmayınca feyzin bereketin olmaz, borçlu olursun ahirette zarara uğrarsın.

Peygamber Efendimiz onun için, sakalını yıkarken eline su alır, sakalını hılallerdi. Hılallemek ne demek?

"—Arasına su girsin, diplerine su girsin!" diye parmaklarıyla sakalının aralarını karıştırmak.

İkinci hadîs-i şerîf de aynı konuyla ilgili... Bu rivayet de Enes RA'dan geliyor Ebû Dâvud'da ve Müstedrek'de var:[139]

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ ، فَأَدْخَلَهُ تَحْتَ حَنَكِهِ ، فَخَلَّلَ بِهِ لِحْيَتَهُ ، وَقَالَ: هٰكَذَا أَمَرَنِي رَبِّي (د. ك. عن أنس)

---

[139] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.181, no:124; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.54, no:250; Begavî, *Şerhüs-Sünneh*, c.I, s.176; Râfiî, *Tahlisü'l-Hayr*, c.I, s.274; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17839; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6625.

RE. 529/2 (*Kâne izâ tevaddaa ehaze keffen min mâin, feedhalehû tahte hankihi, fehallele bihî lihyetehû ve kàle: Hâkezâ emeranî rabbî.*)

“Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman sudan bir avuç alırdı. Onu çenesinin altına götürürdü ve bununla sakalını hılallerdi.”

Yani suyun sakalının köklerine, aralarına girmesini garantileyecek böyle bir şey yapardı.

“Ve buyururdu ki: (*Hâkezâ emeranî rabbî*) ‘Rabbim bana böyle yapmamı emretti.’”

Bir insan abdest alsa, sakız yapışmış olsa altına su gitmezse abdesti olmaz. Şaldır şuldur, şapır şupur abdest alıyorlar, gözünün şurasına su gitmiyor; olmaz! Yüzünün her tarafı yıkanmıyor; olmaz! Elinin her tarafı yıkanmıyor; olmaz!

Geçen hafta “Elini yıkardı, şuradan şöyle dirseğini döndürürdü.” diye hadîs-i şerîf geçti. Dirsek çok defa kuru kalır.

“—Evladım abdest aldın mı?”

“—Aldım baba.”

“—Gel bakalım, şimdi kontrol var. Döndür bakalım kolunu.”

Daha elini havluya silmedi.

“—Bak şu dirseğine su ulaşmamış, gitmemiş.”

Halbuki dirsekten iki parmak üstüne kadar yıkanacak ki abdest tamam olsun. Abdest tamam olacak ki namaz tamam olsun. Namaza abdestsiz gelirse, emekleri boşa gider. Onun için bu gibi şeylere dikkat edelim. Bu bir ana mesele değildir ama ana meseleye bağlanıyor. Abdestin tam olmayınca sonuç kötü oluyor. Namazın kabul olmazsa halin ne olacak?

b. Abdest Alırken Kulaklarını Ovardı

İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Ömer RA’dan şöyle rivayet etmiş:[140]

---

[140] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.25, no:426; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.55, no:252; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.106, no:53; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.297; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.261; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.
Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.152, no:5; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

كان إِذَا تَوَضَّأَ عَرَكَ عَارِضَيْهِ بَعْضَ الْعَرْكِ ، ثُمَّ شَبَّكَ لِحْيَتَهُ بِأَصَابِعِهِ

مِنْ تَحْتِهَا (ه. عن ابن عمر)

RE. 529/3 (*Kâne izâ tevaddaa arake âridayhi ba'de'l-arki, sümme şebbeke lihyetehû bi-esâbiihî min tahtihâ*)

(*Kâne izâ tevaddaa arake âridayhi ba'de'l-arki*) "Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman kulaklarını ovarlardı, (*sümme şebbeke lihyetehû bi-esâbiihî min tahtihâ*) sonra parmaklarıyla sakallarını aşağıdan hilallerlerdi."

Bu da aynı şey; aşağıdan sakallarını hilallerlerdi. Demek ki "Su iyice her tarafına ulaşsın, ulaşmamış yeri kalmasın." diye kulaklarının ön tarafını, yanakları tarafını ovuştururlardı. Kulakların ön tarafında da sakal var, yanağın arka tarafında da sakal var. Efendimiz, bu sakalların altına suyun ulaşmasına gayret ederlerdi. Yaptığı şeyi güzel yaparlardı.

Müslümanlara da her yaptığı şeyi güzel yapmasını emretmiştir. Biz de inşaallah her işimizi özene bezene yapalım, bir sanat eseri yapar gibi yapalım, dikkatli yapalım, eksik yapmayalım.

"—Abdest aldın mı?"

"—Aldım."

"—Almadın ki!"

Pakistan'ın meşhur millî şairi İkbal; İkbal-i Lahurî, Lahor'lu İkbal. Kur'an okurken babası gelir, ona sorarmış:

"—Evladım! Kur'an mı okuyorsun?"

Bu bana çok tesir etti, birkaç defa da size söyledim.

"—Kur'an okuduğum halde babam gelirdi 'Evladım! Kur'an okuyor musun?' diye sorardı." diyor.

Ne demek istiyor?

"—Okuduğun Kur'an'a aklını iyice ver, mânasını derin derin düşün, anlaya anlaya oku." demek istiyor.

Peygamber Efendimiz azap ayetleri geldiği zaman dururdu,

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17840; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVI, s.290, no:39334.

Allah'ın azabından Allah'a sığınırdı. Müjde ayetleri geldiği zaman dururdu, o müjdeli şeyleri temenni ederdi. Yani her ayetin mânasını düşüne düşüne öyle okurdu.

Büyüklerden birisine;

"—Kur'an'ı nasıl okuyorsun?" demişler.

"—Eskiden şu kadar zamanda şu kadar hatim indirirdim."

Demek ki hızlı hızlı, pervane gibi dönüp duruyormuş.

"—Şimdi bir Kur'an okumaya başladım; şu kadar sene geçti hala başındayım." diyor.

Bu okuyuş derinlemesine bir okuyuş, ötekisi hızlı bir okuyuş...

Onun için yaptığımız her şeyi güzel yapmaya dikkat edelim! Namazı güzel kılmaya, duayı güzel yapmaya, tesbihi güzel çekmeye, kazancımızı güzel kazanmaya, sözümüzü güzel söylemeye dikkat edelim. Hepimizde bir güzellik duygusu olsun, estetik zevk olsun, zevk-i selîm olsun, hiss-i selîm olsun, kalb-i selîm olsun. Yaptığımız işe; "İşte müslüman böyle yapar." denilsin.

Nasreddin Hoca hedefe bir ok atmış sağ taraftan gitmiş.

"—İşte bizim mahalledeki asker başı, çavuş böyle atar." demiş.

Ondan sonra bir daha nişan almış, bir daha bırakmış oku, bu sefer de sol taraftan gitmiş.

"—İşte yüzbaşı da böyle atar." demiş.

Yine nişan almış, bir daha atmış oku, bu sefer hedefe tam vurmuş;

"—İşte ben de böyle atarım." demiş.

"—İşte müslüman da böyle yapar." diyebilelim.

Müslüman yaptığı işi böyle yapar; kazancı, jesti, konuşması, hareketi böyle güzel olur. Her şeyimiz güzel olsun.

Başkaları her bakımdan bizi tenkit ediyor. Bir kusur gördü mü onu büyütüyor. Gazeteler, mecmualar, düşmanlar küçük bir şeyi ters ve yanlış göstermeye çalışıyor. Onun için hareketlerimize dikkat etmeliyiz. Bir umumî vasıtada bir yaşlı kimseye yer vermemiz, bir güzel konuşmamız; bunlar puan toplattırır.

Bir insanın bizim yüzümüzden İslâm'dan soğumasına meydan vermeyelim. Çünkü kimisi aptal oluyor;

"—Bu müslüman mı? Bu müslümansa ben müslüman değilim!" diyor.

Öyle denir mi?

"—Allah onu ıslah etsin!" de.

"—Bu Müslümansa, ben müslüman değilim!" ne demek?

İnsan imandan çıkar gider. O da müslüman işte besbelli ama kusurlu müslüman. Onun için, başkasını böyle dinden imandan çıkartacak, şirazeden zıvanadan çıkaracak durumlar meydana getirmeyelim!

c. Abdest Alınca İki Rekât Namaz Kılardı

Hz. Âişe RA'dan İbn-i Mâce Rh,A rivayet etmiş:[141]

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلاَةِ (ه. عن عائشة)

[141] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.469, no:1136; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.39, no:17841; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6627.

(*Kâne izâ tevaddaa sallâ rek'ateyni, sümme harace ile's-salâh*)

"Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman, iki rekât abdest namazı kılardı, ondan sonra namaza çıkardı."

Abdest aldıktan sonra abdest almasına binaen, taze abdestle iki rekât namaz kılardı. Yani o sabahın, öğlenin, ikindinin, akşamın, yatsının sünneti olarak değil ama, abdest aldığı zaman iki rekât namaz kılardı. Biz de öyle yapalım, inşaallah...

d. Abdest Alırken Parmakların Arasını Ovuştururdu

Ve beşinci hadîs-i şerîf:[142]

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ دَلَّكَ أَصَابِعَ رِجْلَيْهِ بِخِنْصَرِهِ (د. ت. ه. عن المستورد)

(*Kâne izâ tevaddaa deleke esâbia ricleyhi bi-hınsırihî*)"Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz abdest aldığı zaman, ayaklarını yıkadığı zaman, küçük parmağı ile parmaklarının arasını ovuştururdu."

O da aynı sebepten. Parmakların arasına su girmez. Ayak parmakları el parmakları gibi kolay da açılmıyor, açılması biraz daha zor oluyor. Sol elin küçük parmağı ile ayak parmaklarının aralarına abdest suyunun ulaşmasını ve oraların da yıkanmasını sağlamak gerekir. Peygamber Efendimiz öyle yapardı; ayaklarının aralarını, parmak aralarını küçük parmağı ile ovuşturarak suyu oraya ulaştırırdı. Buna da çok dikkat edelim.

"—Niye sol eliyle yapıyor?"

Çünkü ne de olsa ayaktır; yürünüyor, terliyor, kokuyor ve sâire. Sağ elle yemek yeniliyor. Onun için sol elle yapılması daha uygun oluyor. Bazı temizliklerde de sol el kullanılıyor. Onun için bu parmak aralarının temizliğinde de sol elin küçük parmağını kullanalım!

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ (ت. عن معاذ)

---

[142] Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.69, no:38; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.186, no:127; Mizzî, *Tehzîbül-Kemâl*, c.XXXII, s.215, no:7032; Müstevrid ibn-i Şeddad RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17842; Câmiü's-Sağîr, c.II, s.184, no:6628.

RE. 529/6 (*Kâne izâ tevaddaa mesaha vechehû bi-tarafi sevbihî*) "Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman, yüzünü elbisesinin bir tarafı ile kuruladıkları olurdu."

Suudi Arabistan; sıcak ülke, imkânlar daha az. Biz şimdi havlularımızı iki gün kullandık mı koktu diye hemen yıkarız, değiştiririz, yenisini kullanırız. Peygamber Efendimiz'in abdestten sonra elbisesinin bir tarafı ile kurulandığı olurdu.

e. Namazda Fâtiha'dan Sonra Âmîn Derdi.

Yedinci hadîs-i şerîf:

Ebû Dâvud Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş:[143]

كَانَ إِذَا تَلاَ : غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ. قَالَ: آمِين. حَتَّى يُسْمِعَ مَنْ يَلِيهِ مِنَ الصَّفِّ الأَوَّلِ (ه. عن أبي هريرة)

RE. 529/7 (*Kâne izâ telâ: Gayri'l-mağdûbi aleyhim vele'd-dàllîn. Kàle: Âmîn; hattâ yesmea men yelîhi mine's-saffi'l-evveli.*)

"Peygamber Efendimiz Fâtiha'nın sonundaki (*gayri'l-mağdûbî aleyhim ve le'd-dàllîn*) kısmı okuyunca, birinci safta kendisine yakın olan insanların duyabileceği şekilde (*Âmîn*) derdi."

Kendi duasının arkasından "âmin" derdi. Birinci saftan duyulacak gibi, çok fazla değil.

Bizde de böyle hafifçe, sessizce "âmin" denilir. Araplar kendi mezheplerine göre, imam Fâtiha'yı okudu mu cemaat olarak topluca ve sesli "âmin" çekiyorlar. Onların uygulaması öyle ama bizim bu rivayette gördüğümüz şekil, bizim mezhebimize uygun. Peygamber Efendimiz ön saftaki insanların sezebileceği, duyabileceği şekilde o duaya "âmin" derdi.

O dua nedir?

---

[143] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.119, no:799; Mâlik, *Muvatta' (Rivâyet-i Muhammed),* c.I, s.216, no: Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.51, no:17903; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6630.

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) "Yâ Rabbi! Biz mü'min kullarını sırât-ı müstakîme sevket. Sırât-ı müstakîme hidayet eyle, doğru yola ilet." (*Sırâta'l-lezîne en'amte aleyhim*) "Bizi kendisine in'amda, ihsanda, ikramda, lütufta bulunduğun, sevdiğin kullarının yoluna dâhil et." (*Gayri'l-mağdûbi aleyhim ve le'd-dâllîn*) "Kendilerine gazap edilmiş veya sapıtmış olan insanların yoluna bizi sokma yâ Rabbi!"

Dua böyle. Ondan sonra "âmin" diyoruz.

Allah'tan ne istiyoruz?

"—Sevdiği kulların yolunda gitmeyi istiyoruz; sevmediği, kendisinin gazap ettiği veyahut kendileri doğru yoldan çıkmış, sapıtmış, ayrılmış gitmiş olan insanların yolunu istemiyoruz." diye de tasvir ediyoruz.

Gazap edilmiş kavim hangisi?

Allah bütün müşriklere, münafıklara, kâfirlere gazap eder ama özellikle gazap edilmiş kavim yahudi kavmi.

Peygamberlerini öldürdüler, Peygamberimiz'e karşı çıktılar, Allah'ın emirlerini tutmadılar, Tevrat ile amel etmediler, ibadetlerden geri durdular, alimleri bilgilerine göre hareket etmedi, ötekiler alimlerinin sözünü dinlemedi, tarihen meşhur çok büyük zulümler, taşkınlıklar yaptılar, Allah'ın gazabına lanetine uğradılar.

Dalalete düşmüş olan fırka hangisi?

Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerîfine göre, onun numunesi de hıristiyanlar.

Hak dinde idiler, İsa AS hak peygamber idi, İncil hak kitap idi. Kendilerine indi fakat onlar İncil'i bozdular, muhafaza edemediler. Sonra akidelerini bozdular. Allah'ın peygamberine, Hz. İsa'ya "Allah'ın oğlu" demeye kalktılar. Böylece yoldan saptılar, dalalete düştüler. Allah'a oğul isnâd ettiler, şirk koştular, kâfir oldular, müşrik oldular.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ ثَالِثُ ثَلاَثَةٍ (المائدة:٧٣)

(*Lekad kefere'llezîne kàlû inna'llàhe sâlisü selâseh*) "Allah üçün üçüncüsüdür diyenler kâfir oldular." (Mâide, 5/73) diye Kur'an-ı

Kerim bildiriyor.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ (المائدة:٧٢)

(*Lekad kefere'llezîne kàlû inna'llàhe hüve'l-mesîhü'bnü meryem*) "Meryem'in oğlu İsâ tanrıdır diyenler, kâfir oldu." (Mâide, 5/72) diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor.

Hak yoldayken, hak dindeyken, hak izdeyken, hak peygamber gelmişken, hak kitap inmişken küfre düştüler küfre saptılar, onun için *dàllin* zümresinden oldular.

Dàllîn sadece onlar mıdır?

Dalâlete düşmüş başka insanlar da vardır. Allah saklasın; müslüman anadan babadan doğup da dalalete düşmüş olanlar da var. Bugün bile var, görüyoruz. Allah saklasın!

Çünkü hiç belli olmaz; ayıplamaya da gelmez, kınamaya da gelmez. Dua etmek lazım ve çok korkmak lazım. Allah'a sığınmak, Allah'tan korumasını istemek lazım. Çünkü bir kul bir edepsizlik yapar, Allah onu cezalandırır. Bir edepsizlik yapar, ağzından bir söz çıkar, dinden imandan çıkar gider. Onun için Allah'a çok sığınmalıyız;

"—Yâ Rabbi! Her lütuf senden olduğu gibi şu İslâm lütfu da, iman lütfu da sendendir; beni bu güzel lütfundan ayırma, beni bu imandan mahrum etme. Müslüman yaşattığın gibi müslüman olarak da ruhumu teslim etmeyi nasip et yâ Rabbi!" diye dua etmemiz lazım.

Fâtiha Sûresi'nde zaten hep (*ihdina's-sırâta'l-müstakîm*) diye dua ediyoruz. Ama bunu şuurlu söylemeliyiz. Bu endişenin içimizde canlı olması lazım! Müslümanlar olarak;

"—Ne yaparsam Allah bana gazap eder? Acaba ne yaparsam sapıtmış olurum? Yaptığım işlerin hangisi doğrudur?" diye bir endişe ve titizlik içinde olmalı, günahlardan sakınmalı, sevaplı işlere koşturmalıyız.

Efendimiz Kur'an okurken, "Azap âyetleri gelince Allah'a sığınırdı, müjde âyetleri gelince Allah'tan isterdi." demiştik.

İşte bu, onun bir misali oldu. Fatiha'yı okuyor, bir dua geliyor,

hemen arkasından "âmin" diyor.

Hz. Ali Efendimiz;

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الأَعْلَى. الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى (الأعلى:١-٢)

(*Sebbihi'sme rabbike'l-a'lâ. Ellezî haleka fesevvâ*) [Yaratıp düzene koya yüce Rabbinin adını teşbih et!] ayet-i kerîmelerini okuyunca, *Sübhàna'llàh* dermiş. Orada tesbih eyle diye geçtiği için hemen anında tesbih edermiş. Mübarekler emri hemen tutuyorlar, hemen uyguluyorlar

Biz de okuyoruz okuyoruz, tutmuyoruz. Hafızlar güzel okudu, hatmi indirdin, Kur'an'ı ezberledin. Ezberledin ama uygulamıyorsun. Hatmettin ama uygulamıyorsun. Dinliyorsun ama anlamıyorsun. Anlasan da tatbik etmiyorsun.

f. Cuma Gününe Önem Verirdi

Sekizinci hadîs-i şerîf:[144]

كَانَ إِذَا جَاءَ الشِّتَاءُ ، دَخَلَ الْبَيْتَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ ؛ وَإِذَا جَاءَ الصَّيْفُ ، خَرَجَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ ؛ وَإِذَا لَبِسَ ثَوْباً جَدِيداً ، حَمِدَ اللهَ تَعَالَى ، وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ، وَكَسَا الْخَلَقَ (خط. كر. عن ابن عباس)

RE. 529/8 (*Kâne izâ cae'ş-şitâü, dehale'l-beyte leylete'l-cumuati; ve iza câe's-sayfü, harace leylete'l-cumuati; ve izâ lebise sevben cedîden, hamida'llàhe, ve sallâ rek'ateyni ve kese'l-haleka*)

---

144 Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.197, no:1241; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VI, s.47, no:40187; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII. s.414, no:4521; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.86; Ebû Ca'fer el-Mansûr babasından, o da dedesinden.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.114, no:3044; Hz. *Aişe RA'dan.*

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.117, no:18261; *Câmiü'l*-Ehàdîs, c.XXXVI, s.162, no:39010.

(*Kâne izâ cae'ş-şitâü, dehale'l-beyte leylete'l-cumuati*) “Peygamber Efendimiz SAS kış geldiği zaman, evin içindeki kışlık kısma cuma günü geçerlerdi.”

Tabi burada çeşitli ihtimaller var. O evler bizim evlerimiz gibi değil. Yatak odası, sofa, antre, hol, mutfak, banyo, tuvalet, oturma odası, misafir odası.

Nerede o bolluk? O zaman yok ki. O zaman dört tane duvar olup da üstü gölgeli oldu mu ev oluyor. Hatta biliyoruz ki evler hurma dallarıyla yapıldığı için duvarları bakılsa içerisi görülecek gibi oluyordu. Çamur sıvıyorlardı ki dallardan iç tarafı görünmesin. Nerede bizdeki o lüks, konfor ve rahat yaşam? Peygamber Efendimiz'in hücre-i saadeti, hane-i saadeti de öyle bir kapalı mekân.

Kış geldi, soğuk oldu. Medine-i Münevvere soğuk olmaz mı? Soğuk olduğu zaman bayağı soğuk olur, insan tir tir titrer. Hasta olursunuz; öksürüğünüz, boğazınızın hırıltısı 15 gün geçmez Antibiyotikler alırsınız, zor atlatırsınız. Soğuk olduğundan hac boyunca, umre boyunca hasta gezebilirsiniz. Bu mevsimde soğumaya başlar. Bu rivayette, “Peygamber Efendimiz, kış geldiği zaman kışlığa geçerdi.” diyor.

Bu kışlık nedir? Allahu a'lem daha sıcak olduğundan, evin içinde özel, ayrıca bir çadır kuruyordu. Örtülü kapalı bir mekânın içinde ayrıca bir de çadır olunca katmerli bir koruma olur. Küçük bir yerin ısıtılması da daha kolaydır.

Mesela burayı ısıtamıyoruz. Şuraya bir tane soba koymuşlar, bir tane soba da araya koymuşlar ama onlar nazar boncuğu, dostlar alışverişte görsün misali. Uzaktan bakıp gözle ısınmaca. Lokantanın vitrininde yemekleri görüp de doymak ne kadar mümkünse, şurada bir tane soba, orada bir tane sobayla ısınmak da o kadar mümkün.

Likid gazla çalışan iki tane sobayla bu koca mekân ısınır mı?

Isınmaz, mümkün değil. Buranın ısınması için kaloriferleri çatır çatır çalıştırmak lazım. Küçük mekân olsa şurada kapalı bir müezzin mahfili olsa, müezzin oraya bir elektrik sobası koydu mu sıcacık olur.

Koca demir ticarethanesi oluyor. Mesela dükkân 300 metrekare, büyük bir hangar. Bakıyorsun patron kenarda bir yazıhane yapmış,

orası ısınıyor. Öbür tarafı ısıtamaz. Oraya bir elektrik sobası koydu mu sıcacık oluyor. Kapıyı açtın mı; “Aman çabuk kapat, dışarının soğuğu gelmesin.” deniliyor.

Ben öyle anlıyorum, galiba öyle.

“Peygamber Efendimiz kış geldi mi, kışlık hazır kısma cuma gecesi girerdi, (*ve iza câe’s-sayfü, harace leylete’l-cumuati*) ve yaz geldiği zaman da oradan cuma gecesi çıkardı.” Değişikliği o zaman yapıyor.

Cuma haftanın sonudur, başlangıcıdır, değişmesidir, bir mevsimin kapanması bir zaman parçasının yenisinin başlamasıdır.

Peygamber Efendimiz’in bildirdiğine göre kulların amelleri perşembe günü Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin dergâhına arz olunuyor. Haftalık ameller pazartesi perşembe yazılıyor. Cuma günü de eski geçmişine, dedelerine babalarına arz ediliyor. Cuma günü yeni bir gün başlıyor. Cuma müslümanın bayramı oluyor, yeni bir günü oluyor. Onun için yeni bir hayat sürme tarzına cuma gününde geçilmiş oluyor.

Biz de cumalara önem vermeliyiz. Cuma namazlarına dikkat etmeliyiz. Cuma guslüne, temizliğine dikkat etmeliyiz. Cuma gecesinin sabahının bereketine dikkat etmeliyiz. Her güne dikkat etmemiz gerektiği gibi, günlerin efendisi olan cumaya ayrıca bir özel ihtimam göstermek lazım geliyor. Efendimiz öyle yapardı:

“—Kışlığa cuma gecesinde girerdi, yaz olduğu zaman da oradan cuma gecesinde çıkardı.”

(*Ve izâ lebise sevben cedîden*) “Ve yeni bir elbise giydiği zaman, (*hamida’llàh*) Allah’a hamd ü senâ ederdi.”

“—Bana bu elbiseyi giydiren, nasib eden Allah’a hamd ü senâlar olsun” diye yeni elbise için hamd ederdi.

Sonra ne yapardı? Bunu okumasam çoğunuz tahmin edemezsiniz. Yeni elbiseyi giydi, Allah’a hamd etti. Sonra ne yapardı? Bilmece.

Sonra eski kullanmakta olduğu elbiseyi başkasına giydirirdi.

“—Bana yenisi geldi, al bu da sana hatıra olsun, yadigâr olsun, sen ihtiyacını gör.” diye ona giydirirdi.

Bizim kaç çeşit elbisemiz vardır, kaç çeşit kazağımız vardır, kaç çeşit gömleğimiz vardır? En fakirimizin bile. Fakirimizin

zenginimizin kaç tane gömleği vardır, iç çamaşırı vardır, paltosu vardır, ceketi vardır? Mavi renklisi vardır, kahve renklisi vardır, pabuçları, çizmesi vardır. Yani biz bolluktayız, fakirimiz bile bollukta... O zaman öyle değildi.

Peygamber Efendimiz'in ashabından Ka'b ibn-i Mâlik var. Hani haklarında şu ayet nazil olan:

وَعَلَى الثَّلاَثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ، وَظَنُّوا أَنْ لاَ مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلاَّ إِلَيْهِ، ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (التوبة:١١٨)

(*Ve ale's-selâseti'llezîne hullifû*) [Ve seferden geri bırakılan üç kişinin de tevbelerini Allah kabul etti. (*Hattâ izâ dàkat aleyhimü'l-ardu bimâ rahubet*) Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, (ve *dàkat aleyhim enfüsühüm*) vicdanları kendilerini sıktıkça sıkmıştı. (*Ve zannû en lâ melcee mina'llàhi illâ ileyh*) Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. (*Sümme tâbe aleyhim li-yetûbû*) Sonra (eski hallerine) dönmeleri için Allah onların tevbesini kabul etti. (*İnna'llàhe hüve't-tevvâbü'r-rahîm*) Çünkü Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir.] (Tevbe, 9/118)

Seferden geri kaldığı için cezaya çarptırılan, tevbe edip de 50 gün sonra tevbesi kabul olan Ka'b ibn-i Mâlik'e tevbesinin kabul olduğu, Allah tarafından affedildiği ayetle bildirilince müjde için… Bir tanesi koşuyor, gidiyor. Uzak bir mahallede, oraya doğru koşuyor.

"—Yâ Malik! Müjdeler olsun, yâ Malik! Müjdeler olsun, affolundun." diye müjde ederek gidince, o da üzerindeki elbiseyi çıkarmış, ona giydirmiş. İki parça elbiseyi haberi getirene müjdelik olarak hediye etmiş.

"—Allah'a hamd olsun ki başka elbisem yoktu. Ödünç bir elbise aldım, onu giydim, Peygamber Efendimiz'in yanına öyle gittim." diyor.

Biz şimdi çok bolluktayız; bir elimiz yağda, bir elimiz balda. Yağdaki elini çıkart yala, baldaki elini çıkart yala, karnın doyar. Oturduğun yerden kıpırdamaya, kaşını kaldırmaya lüzum yok. İstersen gözünü bile açma, karnın doyar. Bolluk içindeyiz, yağıyor.

İhvanımızdan Mehmet Efendi isminde bir amcamız vardı, şimdi vefat etti, mekânı cennet olsun; o anlatıyor:

"—Ruslar Erzurum taraflarını istila ettiği zaman evimizden beldemizden akrabalarla, Gümüşhane'den 30 kişi olarak çıktık. Yolda öle öle, telef ola ola üç kişi kaldık. Yiyecek bulamadık; koyunlar gibi, davarlar gibi ot otladık." diyor.

"—Ben bütün otların tadını bilirim. Hani şu dikenli ve kırıldığı zaman sütü çıkan, acı olan ve zehirli sanılan otlar var ya, onlar zehirli değil, ben yedim, ölmedim. O otları yemekten ağzımız yara olurdu." diyor.

Ocak nerede ateş nerede, tuz nerede, tat nerede, ekmek nerede ama ot var, çok şükür. Çölde olsa ot da olmayacak, çok şükür ot var. Burada insan ot bile yese yaşar. Bazen kadınları görüyorsunuz, eteğini almış, parkın çayırlarında veya kır bayır yerlerde elinde bıçak kökleyip kökleyip bazı otları topluyor, belli ki akşama bir ot yemeği yapacak, onu yiyecekler. Çok şükür ot var da onu yiyoruz.

Öyle kıtlıklardan öyle darlıklardan geçmişler o mübarekler, öyle imtihan olmuşlar. Biz de bolluktan. Her şeyimiz var, yine de halimizi beğenmeyiz, yine de şikâyet ederiz, yine de Allah'a şükretmeyiz. Çok kimseler şükretmiyor.

وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ (سبأ: ١٣)

(*Ve kalîlün min ibâdiye'ş-şekûr*) "Çok az kulum verdiğim nimetlerin kadrini bilip de güzelce şükreder. Şükretmesini bilmezler." (Sebe', 34/13) diye Kur'ân-ı Kerîm'de geçer.

Biz yeni bir elbisemiz olduğu zaman eskisini ne yaparız?

Eskisi de durur. Çok eskimişse atarız.

Kime vereceksin? Eski elbise kullanan çok az kimse kaldı. Ama belki biriktirsen de köye göndersen, belki onu giyebilecek insanlar olabilir. Güzelce temizlenip ütülenip paketlense belki bazı İslâm ülkelerine, Afrika'ya gidebilir.

Avrupa'dan biliyorum; Almanya'da kilise, "Eski elbiselerinizi toplayınız." diye bir kampanya açıyor. Çamaşır makinesinde güzelce yıkıyorlar, ütülüyorlar, kiliseye teslim ediyorlar; o da onları tasnif ediyor, paketliyor, fakir ülkelere Afrika'ya gönderiyor. Orada bir eylem yapmış oluyor, bir gönül almış oluyor. Avrupalının beğenmediği, attığı o elbiseler öbür taraf için bayramlık gibi oluyor. Çünkü kıtlık var, mahrumiyet bölgesi, öyle bir şeye bayılıyorlar.

Kara yoluyla Hicaz'dan dönüyorduk. Suriye'de, Hama'da bizim hacı efendiler bir faaliyet, bir telaş içindeler. Suriye'de kullanılmış elbise alıyorlar. Hacıların otobüslerinin durduğu yere tüccar getirmiş, yığmış. Paltolar, giysiler. Hacı efendi giyiyor, bakıyor. Kullanılmış elbise, kim bilir nereden geldi, Avrupa'dan mı geldi? Nasıl olduysa öyle, "Yağma Hasan'ın böreği" deyip alıyorlardı. Demek ki kullanılmış elbise de alınıyor.

Madem biz de bu rivayeti okuduk, Peygamber Efendimiz gibi yapmak istiyorsak elimizdeki kullanılmış şeyleri münasip yerlere vermeye çalışalım. Kullanmadığımız fazlaları fakirlere, dullara, yoksullara, öksüzlere verebiliriz. Bildiğiniz yerlere verirseniz daha güzel olur. Fakir semtlere giderseniz, oranın imamına sorarsanız gerçek ihtiyaç sahiplerini bulabilirsiniz.

Onlar nasıl kiliseye veriyorlarsa;

"—Hocam, şunun içinde üç tane kazak var, bizim çocuklara küçük gelen üç tane entari var. Bizim dedemizden kalma üç tane takım var. Al bunları buradaki münasip kimselere ver." denilebilir.

Bazen küçük kaldığı için giyilmiyor. İnsan çok seviyor ama yıkandığı için küçülmüş olduğu için giyemiyor. Böyle şeyler de olabiliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu gibi hususlarda bir şeyi de hiç unutmayın:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ (آل عمران:٩٢)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) "Sevdiğiniz, beğendiğiniz şeylerden infak etmeye alışmadıkça hakiki takvâ ehli, birr ü takvâ ve ihsan sahibi bir insan seviyesine ulaşamazsınız."

(Âl-i İmran, 3/92)

Sevdiğini vereceksin, sevip dururken vereceksin ki salâhın, ıslahın, kemâlin belli olsun. Müslüman Allah yolunda sevdiğini vermeyi de öğrenmeli!

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi cömert kullarından eylesin… Çünkü cömertlik insanı cennete götürür, Allah'ın iltifatına nail ettirir.

g. Sûrelerin Besmele'yle Başlaması

Dokuzuncu hadîs-i şerîfi de okuyalım:[145]

كان إِذَا جَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَرَأَ: بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ ؛ عَلِمَ أَنَّهَا سُورَةٌ

(ك. عن ابن عباس)

RE. 529/9 (*Kâne izâ câehü'l-cibrîlü fekaraa: Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Alime ennehâ sûretün*)

"İbn-i Abbas RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz'e Cebrail AS geldiği zaman, (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) diye başlarsa, o zaman Efendimiz anlarmış ki kendisine vahiyle müstakil bir sûre iniyor."

Sûrelerin başında (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) bulunuyor. Fâtiha'nın başında var, Bakara Sûresi'nin başında var, İhlâs Sûresi'nin ve her sûrenin başında var. Bunlar sûrenin birinci âyeti değildir ama sûreleri fasl etmek için konulmuştur.

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِاسْمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ (النمل: ٣٠)

(*İnnehû min süleymâne ve innehû bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) âyet-i kerîmesinde besmele Kur'ânî ibare olarak bulunduğundan Kur'an ibaresidir. Ama sûrelerin başındaki besmeleler, sûrenin kendi âyeti değildir.

---

[145] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.355, no:844; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.439, no:2332; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.151, no:18468; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6632.

Fâtiha'nın ilk ayeti hangisidir?

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) değildir. (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) birinci âyettir, (*Er-rahmâni'r-rahîm*) ikinci âyettir.

Bazıları, "Bu sûrelerin başındaki besmeleler de onun ilk âyetidir." demişlerdir. Bizim alimlerimiz o kanaatte değildir. Onlar, "Sûrelerin sûre olduğunu belirtmek için gelmiştir." diyorlar.

"Peygamber Efendimiz'e Cebrâil AS gelip de (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) dediği zaman, anlarmış ki sûre nazil olacak." Bu da bizim alimlerimizin fikrini kuvvetlendiren bir rivayet oluyor.

h. Kendisine Bir Mal Gelince Bekletmezdi.

Bu da Hatîb-i Bağdâdî'de, Beyhakî'de Hasen'den rivayet edilmiş olan bir rivayet:[146]

كان إِذَا جَاءَهُ مَالٌ، لَمْ يُبَيِّتْهُ وَلَمْ يُقَيِّلْهُ (هق. خط. عن الحسن
ابن محمد بن علي مرسلاً)

RE. 529/10 (*Kâne izâ câehû mâlün, lem yübeyyithü, ve lem yükayyilhü*)

(*Kâne izâ câehû mâlün*) "Peygamber Efendimiz'e bir mal geldiği zaman; bir hayır malzemesi, eşyası geldiği zaman, (*lem yübeyyithü*) onu yanında geceletmezdi. Gündüz gelmişse geceye kalmadan dağıtır bitirirdi. (*Ve lem yükayyilhü*) Sabah gelmişse öğleye bırakmadan, gündüzse akşama bırakmadan hemen dağıtırdı."

Kaylûle, öğleden evvel biraz uyumak, istirahat etmek demek. Peygamber Efendimiz'in sünnetidir; dinç kalmak için tavsiye edilir, kafa dinlemek için uygundur. Çünkü müslüman, ötekiler gibi hor hor uyuyup da güneş doğduktan sonra dokuzda, onda kalkmaz. Teheccüd vaktinde kalkar, sabah namazını kılar, öğlenin vakti geldiği zaman günün yarısını almış olur, o vakitte bir kaylûle uykusu vardır.

(*Lem yükayyilhü*) "Kaylüle vaktine bırakmazdı." O kadar acele ederdi. "Akşamlatmak değil öğlenletmezdi bile." gibi bir mâna veya

146 Câmiü's-Sağîr, c.II, s.184, no:6633.

“İkindiye bırakmazdı.” gibi bir mâna oluyor. Sabah gelse sabah bitirirdi, öğleden sonra gelse hemen gece olmadan bitirirdi. Ne kadar çok gelirse gelsin.

Bir keresinde önüne, bir sofra üstüne yığma yığdılar, altın yığdılar. Avuç avuç dağıttı dağıttı, verdi verdi, bitirdi. Yani “şunu biraz saklayalım, şu şöyle olsun, bu böyle olsun…” hesabı yapmıyor. (*Yevmün cedîd, rızkun cedîd*) “Yeni bir gün Allah yeni rızık verir.” diye depo etmeden, saklamadan ihtiyaç sahiplerine hemen intikal ettirirdi.

Şimdi bizim elimizde nice imkânlar vardır. Mesela biz bir topluluğuz, bir ihvan grubuyuz, kardeşler grubuyuz, el-hamdü lillâh. Türkiye’nin her yerinde, Türkiye’nin dışında Almanya’da Avusturalya’da, Suudi Arabistan’da her yerde kardeşlerimiz var. Büyük bir topluluğuz, meşhur, tanınmış bir topluluğuz; fakirimiz var, zenginimiz var. Bizim bir vakfımızın aylık masrafı, hayırlara ayırdığı bütçe 40 bin liradır. Bu bir seneye milyarları geçer.

Bunlar kime gidiyor? Fakir öğrenciye, dula, yetime ve diğer ihtiyaç sahiplerine gidiyor. Binaen aleyh, bunların beslenmesi, desteklenmesi, yapılması, yürütülmesi lazım ki zenginin hayrı fakire ulaşsın, fakir yoksulluk çekmesin, zengin de hayrını yapmaktan geri kalmasın. Evlerimiz lüzumsuz, fazla eşya ile doludur. Fazla halı, fazla elbise, fazla yiyecek doludur; her şeyimiz depo edilmiştir ve öyle bekler. İhtiyat paramız vardır; öyle bekler.

“—Peygamber Efendimiz’in âdet-i seniyyesi neymiş?”

Kendisine bir şey geldi mi, gündüz gelse geceletmez, gece gelse gündüzletmez hemen dağıtırmış, hayrı çabuk yaparmış.

Muhterem kardeşlerim! Biz de hayırları çabuk yapalım. Bu ömür geçer, biter.

Bir bitmeyecek zevk verirken beste,
Bir tel kopar, ahenk ebediyyen kesilir.

Tel kopar, biter iş. Sabahleyin güle oynaya kalkar insan, akşama;
İnnâ li’llâh, ve innâ ileyhi râciûn...

“—Hay Allah! Çok gençti, yanakları da kırmızıydı, sıhhatli görünüyordu… *İnnâ li’llâhi ve innâ ileyhi râciûn*. Öldü gitti.”

Hepiniz ölmeden evvel hayrı yapmakta acele edin. Ölürken;

“—Vasiyet bırakıyorum, vasiyetimde yazdım; mirasımdan üçte birini hayra versinler.” dedin ama, ya yaparlar ya yapmazlar.

Sen hayrı kendin hayatında yap, çalıştığını da gör. Cami yapacaksan, caminin içinde ezan okunup namaz kılındığını gör. Kendin de namaz kıl! Çeşme yaptıracaksan, musluğundan şarıl şarıl suyun aktığını ve içildiğini gör! Köprü yaptıracaksan, hayatta iken yaptır ve üstünden geç!

Hepiniz şehirde yaşıyorsunuz. İstanbul dünyanın en güzel şehirlerinden biridir. Burada çok nimetler var, çok nimete sahibiz. Biz Anadolu’yu geziyoruz; bu nimetlere Anadolu’nun her yerinde, herkes sahip değil. Sonra İslâmî bakımdan da İstanbul güzeldir. Burada ilim vardır, vaaz vardır; mektep, kitap ve imkân vardır. Burada her şey güzel olur, kolay olur. Siz bu imkânlara sahipsiniz.

Bir de kendi memleketinizi düşünün; Erzincan’dan, Bitlis’ten, Erzurum’dan, Malatya’dan, Konya’dan gelmişsiniz. Kendi doğduğunuz köyü düşünün. Bu havada ve bu imkânda değildir.

Sizin bilginiz, görgünüz ve tecrübenizde değildir. İslâmî bakımdan da bu kadar şuurlu değildir. Hatta akrabalarınız da bu kadar şuurlu değildir.

Onun için, bir kampanya başlatalım: Herkes köyüne İslâmî hizmeti götürsün! Köyüne bu şehrin güzel İslâmî cihad havasını, güzel şuurunu aşılasın! Köyde bir kitaplık kurulsun. Allah rızası için vakti müsait olan bir kardeş vazifelendirilsin. Kahvehanelerde domino, tavla oynayacaklarına veya televizyon seyredeceklerine orada kitap okusunlar. Kış geceleri uzundur, saatler sürer. Orada bir kitabı bir arkadaş alsın okusun, ötekiler de sedirlere otursunlar, dinlesinler.

Eski Anadolu'da bütün kış geceleri ilimle geçermiş ve hepsi ârif kimseler, bilgili kimseler olurlarmış. Şimdi televizyon seyretmekten, maç takip etmekten, şarkı türkü dinlemekten hayırlı bir şey öğrenmeye vakitleri olmuyor. Köyünüze bir hizmet götürmeyi planlayın!

Bir arkadaşımız bizi Adapazarı'nda kendi köyüne çağırdı, gittik. Caminin bitişiğinde çok güzel bir Kur'an kursu binası yapmışlar. Zengin; hem kuyumcu hem beyaz eşya dükkânı var. "Varlıklıyım, rahat ediyorum." diye zevke dalıp köyünü unutmamış; hoşuma gitti. "Köyüme hizmet borcum var!" diye düşünmüş, köyüne bir Kur'an kursu yaptırmış, kaliteli kıymetli bir hoca bulmuş ve "Daha ne hizmetler yapabiliriz?" diye bizi çağırıyor, soruyor.

Sizin de köyünüze karşı borcunuz var, siz de o taraflara hizmeti yayın; kütüphane kurun, kurs inşa ettirin.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın beş yıllık kalkınma planları vardır. Biz üniversitedeyken bazı kereler onlarda görevli olarak çalıştık. Milletvekillerinden, bakanlardan hala bu kafada olanlar var, biliyorum.

"—İmam-Hatip Okullarının fazla açılmasına lüzum yok. 400 tane İmam Hatip Okulu var, şu kadar mezunu var. Bu öğrencileri teknik eğitime kaydıralım. Orada daha çok ihtiyaç var." derler.

Din öğretmeni diyor ki:

"—Hoca bulamıyoruz. Müftüye gidip yalvarıyoruz, 'Yok!' diyor."

Muhterem kardeşlerim!

Birçok insan işsiz gezerken, kendisine iş bulamazken, din

sahasında eleman sıkıntısı var, ihtiyaç var. Bir köyde bir hoca, dini öğreten bir insan olmasın mı? İhtiyaç var!

Şu kadar bin köyümüz var, onların şu kadar mahallesi var, dolayısıyla bu kadar da ihtiyaç var. Buradan da müsterih oldum, anladım ki İmam-Hatip Okulları; Devlet Planlama Teşkilatı'nın bazı kitaplarında yazdığı gibi, bazılarının kasden yaydığı gibi hiç de ihtiyaç fazlası değil. İhtiyaç var. Anadolu, imam-hatip sıkıntısından susuzluktan çatlamış toprak gibi olmuş.

Anadolu'nun dışı da öyle... Anadolu'nun dışındaki birçok ülkeden de bize müracaat ediyorlar. Tanınmış bir kimse olduğum için:

"—Aman hocam! Bize bilgili, görgülü, tecrübeli bir hoca gönderin!" diye rica ediyorlar.

Onun için, elbirliği ile beraberce bu hayırları yapmaya çalışalım! Allah hepimizi hayır hasenât sahibi eylesin... Öldükten sonra da defterine sevaplar gelen insanlar olalım. Dünya hayatı geldi gidiyor. "Sakalımız ağardı; belimiz ağrıyor, dizimiz ağrıyor." derken bir gün biz de öleceğiz.

Şurada bize namaz kıldıran Hüseyin hocamız vefat etti. Bu akşam yemeği varmış, bizi de çağırdılar. Bir varmış bir yokmuş. *İnnâ lillâh, ve innâ ileyhi râciûn.*

Yarın, öbür gün de;

"—Bir Es'ad Hoca vardı, kürsüden böyle söylerdi, Allah rahmet eylesin..." dersiniz.

Allah sizden razı olsun, Allah size de rahmet eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele-i şerîf!

11. 12. 1988 – İskenderpaşa Camii

17. PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İN BAZI HALLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Tabîb-i kulûbinâ ve şefî-i zünûbinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî, ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn ...

Emmâ ba'du fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

Ve kâne'n-nebiyyü sallallàhu 'aleyhi ve selleme kemâ revâhü's-sahâbetü:

كانَ إِذَا جَرَى بِهِ الضَّحِكُ، وَضَعَ يَدَهُ عَلَى فِيهِ (البغوي عن والد مرة)

RE. 529/11 (*Kâne izâ cerâ bihi'd-dıhkü, vadaa yedehu alâ fîhi.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerimiz!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun. Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette üzerinizde olsun. Rabbimiz iki cihanda cümlenizi mes'ud ve bahtiyar eylesin.

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden ve Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyesi olan şeylerin okunmasından ve izahından bazı rivayetleri size nakledeceğiz, izah etmeye çalışacağız.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi

olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretlerinin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Ve nihayet uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyalım, öyle başlayalım! Buyurun:

……………………………

a. Gülerken Eliyle Ağzını Kapatırdı

Okuduğumuz rivayetler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 529. sayfasındaki 11. rivayet ve devamıdır. Bunlar da sahâbe-i kiramdan rivayet edilmiş, Peygamber Efendimiz'in şemâilini, ahlâkını, âdetlerini, hareket tarzını, huylarını gösteren rivayetlerdir. Onun için hadîs-i şerîflerin arkasına Peygamber Efendimiz'in hâli, hayatı belli olsun diye Gümüşhaneli Hocamız ayrıca toplu olarak kaydetmiş.

Allah şefaatlerine erdirsin…
Bu 11. rivayet şöyle:[147]

كانَ إذَا جَرَى بِهِ الضَّحِكُ، وَضَعَ يَدَهُ عَلَى فِيهِ (البغوي عن والد مرة)

RE. 529/11 (*Kâne izâ cerâ bihi'd-dahikü, vadaa yedehu alâ fîhi.*)
(*Kâne izâ cerâ bihi'd-dahikü*) "Peygamber Efendimiz'e gülmek tuttuğu, yani kendisine gülme arzusu geldiği zaman, gülecek bir durum olduğunda, (*vadaa yedehu alâ fîhi*) elini ağzına koyardı." Yani şöyle...

Demek ki o dedelerimizin, ninelerimizin böyle gülerken ellerini ağızlarına koyması, Peygamber Efendimiz'in âdetindenmiş. Bunu ondan yapıyorlarmış, öyle anlaşılıyor.

Peygamber SAS Efendimiz güldüğü zaman kahkaha ile, gürültülü patırtılı bir tarzda gülmezdi. Gülüşü tebessüm tarzında idi. Ve ağzını da böyle eliyle kapatarak edepli, zarif tarzda tebessüm ederek gülerdi. Böyle kendisinden uzun boylu, gürültülü patırtılı kahkaha filan çıkmamıştı. Gülüşü tebessüm tarzındaydı.

b. Sevindiği Zaman Şükür İçin Secde Ederdi

İbn-i Mâce'nin Ebî Bekre RA'dan rivayeti şöyle:[148]

كانَ إذَا جَاءَهُ أَمْرٌ يُسَرُّ بِهِ، خَرَّ سَاجِداً شُكْراً للهِ تَعَالَى
(د. ه. عن أبي بكرة)

RE. 529/12 (*Kâne câehû emrun yüserru bihî, harre sâciden*

---

[147] Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.II, s.321, no:388; Yezid ibn-i Mürre babasından.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.140, no:18395; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.342, no:2392; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6635.

[148] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.308, no:1384; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.411, no:1025; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.370, Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.410, no:2; Ebû Bekre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.139, no:18393.

şükren li'llâhi.)

(*Kâne câehû emrun yessiruhû bihî*) "Kendisine başına sevinç verici bir iş geldiği, sevindirici bir olayla karşılaştığı, sevindiği zaman, karşılaştığı iş onu memnun ettiği zaman, (*harre sâciden şükren li'llâhi.*) Allah'a şükür sadedinde, şükretmek maksadıyla secdeye kapanırdı."

O sevinçli şey başına geldi, iş oldu, muvaffak oldu veyahut iyi bir durum meydana geldi diye sevincinden Allah'a şükür olsun diye secdeye kapanırdı.

Demek ki namazın dışında da Peygamber Efendimiz'in secde ettiğini böylece duymuş oluyorsunuz. Namazın dışında, tek bir secde olarak secdeye kapanıp, "Çok şükür yâ Rabbi!" diye secde etmek de varmış demek ki.

Mesela duyarız bazen, bir mülteci sınırı geçmiş, Türk topraklarına gelmiş;

"—Oh el-hamdü lillâh, sağ salim müslüman diyarına eriştim." diye hemen secdeye kapanmış.

Tamam. Veya bir şampiyon kazanıyor, muvaffak oluyor, hemen sevincinden secdeye kapanıyor.

Demek ki bunlar da Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyelerindenmiş. Peygamber Efendimiz, kendisini sevindiren bir durumla karşılaştığı zaman yere secde ederdi. Şükren, Allah'a şükrolsun diye… Sevincini Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şükrederek, secde ederek ifade ederdi.

c. Toplantıdan Kalkarken İstiğfar Ederdi

İbnü's-Sinnî, Ebû İmâme RA'dan şöyle rivayet etmiş:[149]

كَانَ إِذَا جَلَسَ مَجْلِسًا ، فَأَرَادَ أَن يَقُومَ ، اسْتَغْفَرَ اللهَ عَشْرًا إِلَى خَمْسَ عَشْرَةَ (ابن السني عن أبي أمامة)

[149] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.135; Ebû Ümâme RA'dan. *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6636.

RE. 529/13 (*Kâne izâ celese meclisen, feerâde en yekùme, istağfera'llàhe aşren ilâ hamse aşrete.*)

(*Kâne izâ celese meclisen, feerâde en yekùme*) "Peygamber SAS Efendimiz bir yere oturup bir müddet toplantı halinde olduktan sonra kalkmak isterse..."

Meclis, toplantı bitti, yani meclis dediğimiz illa böyle masalı sandalyeli filan manasına değil, meclis oturum demektir. Biz de şimdi şu anda bir oturum, bir meclis halindeyiz; toplanmışız. Meclis, toplantı demektir.

"Peygamber SAS Efendimiz bir oturum, bir toplantıdan kalkmayı murat ettiği zaman, (*istağfera'llàhe aşren ilâ hamse aşrete*) 10'dan 15 defaya kadar *Estağfiru'llàh, Estağfiru'llàh, Estağfiru'llàh*... diye istiğfar eylerlerdi.

Peygamber SAS'in âdet-i seniyyesi buydu.

d. Toplantının Keffareti Olan Dua

Bir başka hadîs-i şerîften biliyoruz, geçtiğimiz haftalarda

okunmuştu. Peygamber SAS şöyle diyordu:[150]

كَفَّارَةُ المَجْلِسِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ لٰهَ إِلاَّ أَنْتَ ، وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ (طب. عن ابن مسعود)

(*Keffâretü'l-meclisi en yekùle'l-abdü*) "Bir meclisin, bir oturumun keffâreti, toplantıdan kalkarken kulun şöyle demesidir:

(*Sübhàneke'llàhümme ve bi-hamdike, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, vahdeke lâ şerîke leke, estağfiruke ve etûbü ileyke*)

(*Sübhàneke'llàhümme ve bi-hamdike*) "Yâ Rabbi! Seni her türlü noksandan tenzih ederim, her bakımdan tam, her bakımdan kâmil, her işin güzel yâ Rabbi!"

(*Eşhedü en lâ ilâhe illâ ente*) "Şehadet ederim ki senden gayri mâbud yoktur, ancak sen varsın. (*Vahdeke lâ şerîke leke*) Sen bir teksin; şerîkin, nazîrin yoktur."

(*Estağfiruke ve etûbü ileyke*) Sana kusurlarımdan, kabahatlerimden, günahlarımdan dolayı istiğfar ederim, afv u mağfiret talep ederim ve sana tevbe ve rücu ederim, sana dönerim, sana sığınırım yâ Rabbi!" demiş oluyor.

Demek ki böyle bir dua da Peygamber Efendimiz'den rivayet edilmiş. Siz de bu duayı ezberleyin çünkü Peygamber Efendimiz'in yaptığı duadır:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ ، وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

---

150 Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.X, s.164, no:10333; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.54, no:1227; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.207, no:17162; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.240; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.141, no:25417; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.XV, s.301, no:15538.

(*Sübhàneke'llàhümme ve bi-hamdike, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, vahdeke lâ şerîke leke, estağfiruke ve etûbü ileyke*)

Kolay bir dua... Bunu böyle söylemek, o mecliste yapılan kusurların, hataların, konuşmalarda Allah'ın hoşuna gitmeyecek, razı gelmeyeceği bir şeyler olmuşsa onların kefareti oluyor. O meclisin, o oturumun, o toplantının içindeki nâhoş sözlerin, düşüncelerin, yanlış işlerin, dinî bakımından kusurlu olan şeylerin affına sebep oluyor böyle bir şey.

Tabii biz otururuz. Oturduğumuz zaman, İslâm'ı iyi bilmediğimiz için bizim işimiz daha büyük kusurlu olur. Dedelerimiz yine gıybete dikkat ederlermiş, "Aman gıybet olmasın." deyip yalan dolan söylememeye, zamanlarını doğru geçirmeye dikkat ederlermiş. Sahâbe-i kirâm da dikkat ederlermiş.

Öyle titiz insanlar ki mübarekler... Eh, ona rağmen yine belki bir kusur, bir gaflet, bir eksiklik vardır diye tevbe ve istiğfar ediliyor. Buradaki rivayette de Peygamber Efendimiz'in 10-15 defa

(*Estağfiru'llah*), yani, "Affet yâ Rabbi, bağışla yâ Rabbi!" dediğini öğreniyoruz.

Mübarek Peygamber Efendimiz'in her sözü hikmet, her sözü Allah'ın rızasına uygun, her işi mükemmel, her hâli güzel iken ve uyku için gözlerini kapattığı zaman bile kalbi uyumazken, önüne baktığı zaman bile ardını görürken, peygamberlik vasıfları olarak olağanüstü güzelliklere ve sıfatlara sahipken, o da kalkıyor 10-15 defa (*Estağfiru'llàh*) "Affet yâ Rabbi..." diyor.

Büyüklerin mes'uliyetleri de büyük olur, bir anlık bir gaflet bile olsa... Evliyâullahtan bir tanesinin sözünü hatırlattı bana bu sözlerim:

"—Rasûlullah SAS Efendimiz'in mübarek siması gözümün önünden bir an kaybolsa, kendimi mü'min saymam!" diyor.

Kim diyor bunu?

Peygamber Efendimiz'den kaç asır sonra yaşamış bir velî söylüyor bunu. Yani zamanında onu görmüş bir kimse söylemiyor, kaç asır sonra yaşamış bir velî söylüyor. Demek ki mânevî bakımdan ilerlemiş, gönül gözü açılmış, Rasûlüllah Efendimiz'de fânî olma makamına, *fenâ fi'r-rasûl* makamına ermiş. Rasûlallah SAS Efendimiz'in mânevî bakımdan ruhaniyetiyle irtibat kurmaya ve onun huzurunda olmaya muvaffak olmuş, her zaman Resûlullah Efendimiz'in mübarek siması karşısında, Resûlullah Efendimiz'in siması gözünden biraz silinse, "Böyle Müslümanlık mı olur!" diye kendisini müslüman saymıyor. O mübareklerin hali öyle.

Biz rüyada bir defa adını duysak, cemalini görsek bayram ediyoruz, titriyoruz, uykudan heyecanla uyanıyoruz, saatlerce heyecanımız geçmiyor. O mübarekler ise bir an kaybolsa, "Kendimi müslüman saymam!" diyor. Anlayın ki ne ileri müslümanlar var, anlayın ki bizim daha yürüyecek ne kadar yolumuz var, yapılacak ne kadar işimiz var.

Peygamber Efendimiz devamlı peygamberlik hizmetinde. Devamlı o hizmeti yapıyor ama, "Ya hizmeti Rabbimin hoşuna gidecek tarzda yapamadıysam?" diye endişe ettiğinden *Estağfiru'llàh* diyor. Evet, tebliğini yaptı, sözünü söyledi, irşat vazifesini sağlam bir şekilde yaptı ama yine de belki güzel yapamamışımdır diye *Estağfiru'llàh* diyor.

Hele bizler, yani bu durumda bizim ne yapmamız lazım?

Herhalde her meclisten, oturumdan, toplantıdan sonra bir kenara çekilip artık 20 rekât mı, 50 rekât mı, 100 rekât mı namaz kılmamız lâzım! Saatlerce hüngür hüngür ağlamamız lazım. Yüzlerce, binlerce *Estağfiru'llàh* dememiz lazım.

Çünkü bizim meclise girişimizden, toplu oturuma katılışımızdan çıkışımıza kadar ve içerdeki sohbete kadar birbirimize karşı tavrımız, oturmamız, kalkmamız her şeyimiz hata... Gıybetten kurtulamıyoruz. Girerken selâm vermeyiz, çıkarken kardeşimizin hatırını kollamayız. O konuşurken onun sözünü kesmemek hadîs-i şerîfte tavsiye ediliyor, ona uymayız. Bir gürültü bir patırtı…

Geçen gün televizyonda şu başörtülü kızların hali nasıl olacak diye bizim toplantı vardı, güç belâ yetiştik sonlarına... E baktım koca profesör, YÖK başkanlığında vazifeli, oturumun başkanı ile birlikte, ne o bırakıyor sözü ne ötekisi bırakıyor. İkisi birden dır dır dır, vır vır vır... Hacıvat karagöz oyunu gibi. İkisi birden konuşuyor, ikisi de kesmiyor. Halbuki nezaketen birisi konuşmaya başlayınca, ötekisinin durması lazım!

Profesör konuşuyordu, ötekisi başkan. Başkan olduğu için, o bir şey söyleyince profesörün derhal duraklaması lazım. Çünkü bu oturumun başkanı o. Evet YÖK'te onun makamı daha yüksek olabilir ama o oturumu idare ediyor, saatine bakıyor. Saatine bakıyor, konuşmacılara da verdiği müddet bitti. Ötekisi konuşsa haksızlık olacak. Onu kesmek istiyor. Fakat o bir taraftan konuşuyor, o bir taraftan konuşuyor. Güldüm yani. Güldüm. Sohbetin adabına uyamıyorlar. İkisi birden, bir müddet Hint horozları gibi karşı karşıya atıştılar.

İslâmî âdâb nasıl olacak?

İslâmî âdâbda kardeşin sözü bitmeden sözü kesilmeyecek. Onun için bazıları; "Afedersin, sözünüzü kestim ama..." filan diyorlar. Hatasını bilerek, bazen bir müdahale etmek gerektiği zaman öyle diyorlar. Tabii bunlar nezaket, fazilet kaidesi…

Bir de doğrudan doğruya ağdalı, koyu koyu günah olanlar var. Gıybet, iftira ediyorsun, yalan söylüyorsun. Veya meclisin kendisi, oturumun kendisi kumar, içki meclisi veyahut daha başka bir eğlence meclisi. Oturmuş gazinoda veyahut bir başka eğlence

yerinde, o yukarıdan aşağıya günah olmuş oluyor.

Allah hepimize güzel edepler nasip eylesin… Vaktimizi gafletle geçirmemeyi nasip etsin…

Peygamber SAS Efendimiz'in tevazunu görüyorsunuz. Çok büyük bir insan! Çok büyük bir insan fakat ne kadar mütevazı. İnsanların en büyüğü, Allah'ın en sevgili kulu fakat tevazudan yine vazgeçmiyor. Yani, "Affet yâ Rabbi! Tevbe yâ Rabbi..." diye her an tevazuda...

O mübarek kandil gecelerinde ayakları şişinceye kadar namaz kılıyor. Bir secdeye kapanıyor, saatlerce duruyor. Secde kulun Allah'a en yakın olduğu zaman. Gece yarısına kadar bir secdesi devam ediyor, bir kalkıyor secdeden, bir daha secdeye varıyor, sabah namaz vaktine kadar ikinci secdesi sürüyor.

Hz. Âişe Validemiz meraklanıyor. "Acaba öldü de ondan mı böyle hiç kıpırdamadan kalıyor?" diye, ayağını tutuyor, kıpırdayınca canlı olduğunu anlıyor.

"—Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü! Niye bu kadar kendini hırpalarcasına ibadet ediyorsun?" diye kendisine sorulunca:[151]

---

[151] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2172, no:2820; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.115, no:24888; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.128, no:190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.39, no:13053; Hz. Aişe RA'dan.

Ayrıca aynı konuda: Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1830, no:4556; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2171, no:2819; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.268, no:412; Neseî, *Sünen*, c.III, s.219, no:1644; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.255, no:18269; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1183; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.9, no:311; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.95, no:693; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.419, no:1010; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.124, no:4523; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4508; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.36, no:107; Muğîre ibn-i Şu'be RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.456, no:1420; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1184; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1495; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.86; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.132, no:352; Ebû Cuhayfe RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.41, no:5737; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.280, no:2900; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.174, no:7199, Nu'man ibn-i Beşir RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.205. no:327; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1496; Ebû Seleme RA'dan.

Nevevî, *Riyâzu's-Sàlihîn*, c.II, s.47, no:212.

أَفَلاَ أَكُونُ عَبْداً شَكُوراً ؟ (خ. م. عن عائشة)

(*Efelâ ekûnü abden şekûrâ*) diye cevap veriyor. "Madem bana Allah çok yüksek makamlar vermiş, ben de Allah'a çok şükür edici bir kul olmayayım mı? Madem O bana o güzel makamları vermiş ben de ona şükür için bunu yapıyorum." demiş oluyor.

Bizim de toplantılarda ilk dikkat edeceğimiz şey, toplantıların hayırlı toplantı olması, şerli toplantı olmaması. Şerli toplantıya, günahlı toplantıya gidilmez. Davet edilse bile gidilmez. Gittiğin bir toplantıda günah başladığı zaman:

فَلاَ تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (الأنعام:٦٨)

(*Felâ tek'ud ba'de'z-zikrâ mea'l-kavmi'z-zàlimîn*) "Hatırladıktan sonra kalk, o zalimler grubu ile beraber oturma!" (En'am, 6/68) buyuruyor Allah Kur'an-ı Kerim'de.

Günah başladığı zaman zalim kavimle, günahkâr kavimle bir arada oturulmaz. Hop kalkacaksın gideceksin.

e. Kardeşinin Gıyabında Onu Korumak

Bir hadîs-i şerîf çok hoşuma gidiyor. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[152]

إِذَا وُقِعَ فِي الرَّجُلِ وَأَنْتَ فِي مَلاٍ ، فَكُنْ لِلرَّجُلِ نَاصِرًا ، وَلِلْقَوْمِ زَاجِرًا

أَوْ قُمْ عَنْهُمْ (ابن أبي الدنيا في ذم الغيبة عن أنس)

---

[152] İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Gıybeh*, c.I, s.112, no:103; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.٥٨٦, no:٨٠٢٨; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.141, no:2956.

ME. 132 (*İzâ vukıa fi'r-racüli ve ente fî melein*) "Sen bir cemaat içinde bulunurken, bir kimse hakkında gıybet edildiğini görürsen, (*fekün li'r-racüli nâsıran*) o kimse için yardımcı ol! (*Ve li'l-kavmi zâciren*) Cemaatı da ondan men etmeye çalış! Gıybet edenlerin karşısına çık, onları sustur! (*Ev kum anhüm*) Eğer onları engelleyemiyorsan, oradan kalk git!" diyor.

Bunu bir kere daha başka yerlerde belki söyledim, burada da söylediğimi hatırlıyorum. Düşünün ki bir toplantıda bir hoca efendi veya bir hacı efendi veya bir mücahit takvâ ehli bir kardeş, böyle bir tavır yapıyor, ortaya koyuyor ve "Siz gıybet ediyorsunuz ben burada duramam!" diyor ve kalkıp gidiyor. Bir daha onun olduğu yerde gıybet olur mu?

Demek ki kötülüklere karşı reaksiyonlarımızı iyi bilmeliyiz ki, olmasın. Çocuk bir yalan söylediği zaman ona karşı davranışın sert olmalı ki bir daha yapmasın. Bir edepsizlik yaptığı zaman ona karşı sert, uygun bir edep verici tarzda davranmalısın ki bir daha öyle yapmasınlar. İyi bir şey olduğu zaman da taltif edersin, mükâfatlandırırsın filan.

Meclis, toplantı, oturum bir kere günah meclisi olmayacak, toplantıya ancak o zaman gidebilirsin. Gittiğin zaman günah başlarsa yine duramazsın, kalkacaksın, o toplantıyı terk edeceksin.

Meclisimiz günah meclisi değil, arkadaşlar toplandık hem çay içiyoruz hem hadis okuyoruz, fıkıh okuyoruz, yeni kitapları mütalaa ediyoruz filan. İyi ama arada laf açılıyor, gıybet vesaire olursa, günahlı bir şey olursa keseceksiniz.

Bir de mâlâyâni denilen bir şey vardır; anlamsız, mânasız, faydasız, boş konuşmalar…

Ne yaptın? Sabahtan gittin, akşama kadar oturdun.

Bir futbol maçı mesela, ne işe yarar? Millet birbirine giriyormuş onun için, birbirleriyle kavga ediyormuş filan. Tepeden tırnağa boş bir şey.

Kumar mesela...

"—Efendim biz parasına oynamıyoruz."

Ama zamanı israf ediyorsun.

Veyahut karşı karşıya lak lak da lak lak... Leyleğin ömrü laklaka ile geçer. Çıkar yuvanın üstüne, takır da takır takır da

takır gagasını takırdatır.

E sen leylek misin? Ördek misin, leylek misin, insan mısın? İnsan-ı kâmil olma yolunda mısın?

Onun için insanın boş vakit geçirmemeye de dikkat etmesi lazım. Mâlâyâni bile olmamalı, yani günah değil ama boş, işe yaramaz, bir para etmez. O bile olmaması lazım. Hep faydalı şeyler olması lazım.

Şimdi bu "Faydalı şeyler olması lazım." sözünden bir noktayı daha hatırlatmak istiyorum. Dergilere de inşaallah yazacağım herkes duysun diye. Siz de başkalarına duyurun.

f. 1989 Yılı İrşad Yılı

Muhterem kardeşlerim!

Yeni bir yıl başlıyor diyecekler, şey yapacaklar, takvimler değişecek. Duvarlarda asılan takvimler 1988'ken 1989 olacak, bilmem ne filan... Bir irşad yılı yapalım, bu 1989 yılını *irşad yılı* ilan edelim. İslâmî tebliğ, İslâmî eğitim, *İslâmî irşad yılı*… Yani her birimiz bu yılda en aşağı bir tane insanı; zıpır, deli, komünist, gevşek, cahil, gafil bir insanı doğru yola çekme çalışması yapalım! Vazifemiz… İrşad yılı ya!

"—Ben bir arkadaşımı kurtaracağım; içkiden kumardan vazgeçirteceğim, namaza başlattıracağım! Allah'ın emirlerini ona bir sene içinde de yavaş yavaş, ana hatlarıyla öğreteceğim! Tamam, o da benim gibi cami cemaatinden, Allah yolunda karınca kararınca yürümeye çalışan bir insan olacak."

Böyle yapsak… Bakın, senin bir sene uğraşıp bir insanı doğru yola getirmen aslında çok zor bir şey değil. Yani o adamı makasa alacaksın, takip edeceksin, yakın takibe alacaksın; kitap hediye edeceksin, ziyaretine gideceksin, pazar günleri onun yanına varacaksın.

"—Gel pazar günü İskenderpaşa'ya gidelim!" diyeceksin veyahut "Filanca vaaza gidelim!" diyeceksin.

İlk başta İskenderpaşa'da, bu caminin içinde tıklım tıklım diz çöküp oturmak, kapıda ayakta durmak zor gelebilir. Bu aşıkların işi, herkes yapamaz.

Ama sen onu alırsın:

“—Gel bakalım bir Topkapı Sarayı müzesini gezelim bu pazar, bak eskilerin bayağı güzel şeyleri varmış.”

“—Gel şu Süleymaniye kütüphanesini bir görelim, bak neler yazmışlar, ilimde de bayağı ilerilermiş, bayağı başarıları varmış.”

“—Şu Süleymaniye Camii’nin içine bak, şu çinilerin hâlâ yirminci yüzyılda emsali yapılamıyor. Şu içindeki mercan kırmızısı rengini hâlâ ilim bulamamış. Bak onlar o zaman bulmuşlar. Şu yapının bir yerinde bir çatlak görüyor musun? Şu ses düzenine bak, buradan öksürüyorsun, küçük bir ses yapıyorsun bütün camiinin içinde duyuluyor. Bir fıs fıs fıs yapıyorsun, öbür taraftan fıs fıs fıs duyuluyor. Her şeyini ayarlamış Mimar Sinan..” filan dersin.

Fokur fokur tütünsüz nargile fokurdatmış, başka cahiller de demişler ki; “Sultanım senin mimarbaşın, senin yaptırdığın, emrettiğin camiinin içinde fokur fokur nargile fokurdatıyor.” demişler. Baskın yapmış, gitmiş bakmış fokurdatıyor. Ama içinde tütünü yok, bir şeyi yok. Mühim olan fokurtunun çıkması. Fokur fokur nargile fokurduyor, o da ses nereden nereye nerden nereye gidiyor diye dinliyor. Duvarlara, kubbenin içlerine ses yankılansın diye küp koymuş.

Şimdi mûsiki aletlerinde mesela teller gerilidir, o telleri böyle düz bir şeye gersen, bir mermerin üstüne gersen o ses çıkmaz. Bir de telin altında kutusu vardır, o kutu sesi büyütür. Yani boşluk oldu mu ses büyür. O zaman keman gıy gıy gıy başlar çalmaya… Mandolin dımbır dımbır gümbür gümbür ses vermeye başlar. O altına kutu koyduğun zaman ses yükseliyor, ondan oluyor.

Hatta o kutunun şekli önemli oluyor. Hatta onu yaptığın ağacın damarları önemli oluyor. Damarı biçimsiz olursa ses güzel çıkmıyor, biçimli olursa daha güzel çıkıyor. Bazısının ki çok ustaca oluyor bilmem ne oluyor filan.

“—Bak bu Süleymaniye’yi Mimar Sinan nasıl yapmış, nasıl oturtmuş! Etrafına ne kadar güzel sosyal tesisler yapmışlar. Hastane, aşhane, imarhane, medreseler yapmışlar. Bak ilme ne kadar önem vermişler.

Bak temizliğe ne kadar önem vermişler. Hamamları, abdest alma yerleri var. Bak müslümanlar günde beş vakit elleri, ayakları, her tarafı tertemiz yıkanıyor. Halbuki modern denilen adam

sabahleyin çorabını giyiyor, bir de yatsıda çıkartıyor çorabını. Onun ayağı teke gibi kokar ama müslümanın ayağı günde beş defa yıkanıyor.” diye yavaş yavaş onu ele alacaksın.

“—Bak eskiden bu kandillerin ortasında yağ yanarmış, bu yağdan isler bu çıkarmış ama hiç nakışlara is yapışmamış. Halbuki bizim kaloriferli evlerde bir sene badana yapmazsak duvarlar kararıyor, perdeler üç ayda bir yıkanmazsa simsiyah oluyor.”

Kaloriferin üst tarafına iz yapıyor kalorifer, neden?

Havanın kirliliğinden is oralara yapışıyor. Bak bunlar bunu nasıl halletmişler. Hava cereyanlarını hesaplamışlar. Hava cereyanının arka tarafta çıkacağı bir delik bırakmış, o delikten hava cereyanı çıkarken isini pasını oraya bırakıyor. O isten de kıymetli mürekkep yapıyorlarmış.” filan diye hani sevdire sevdire anlatırsın.

Sonra bir noktaya getirirsin. Sonra biraz daha öteki bir noktaya getirirsin. Sonunda bir insanı doğru yola çekersin.

Pekiyi kârın ne?

(*Hayrun mine’d-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Bir kimseyi doğru yola çekmek dünyadan da, dünyanın içindeki her türlü maddî güzellikler, zenginlikler, mallar, mülkler, saraylar, köşkler, bahçeler, kıyılar, yalılar, körfezler, göller, nehirler, pınarlar, ve saire... Hepsine sahip olmaktan daha hayırlı.” diyor Peygamber Efendimiz.

Sonra ikinci kâr ne?

O kimsenin ömrü boyunca yapmış olduğu bütün sevaplı işlerden sana sevap gelecek. Bir kopyası da sana yazılacak. Şu kadar kâr etti, senelik bilanço bu kadar. Şu arkadaşa sebep olduğu için bir misli de ona yaz. Allah bunun sevabından eksiltmeyecek, sebep olana da o sevabı verecek. Onun için bir irşad yılı yapalım.

Şimdi büyük şehirlerdesiniz. Ben de bir köyden gelmeyim bu şehre ama üç yaşındayken gelmişim, 50 yıldır buradayım ayrı, fakat köyümüzü unutmamalıyız. Sen büyük şehre gelmişsin, İskenderpaşa’da hadis dinliyorsun, Fatih’te Kur’an dinliyorsun, bilmem nerede tefsir okuyorsun. Gazeteler, kitaplar var… Kitapları anında, gününde, taze taze almak, takip etmek mümkün oluyor. İyi insanlara ziyarete gidebilirsin. Tanıdığın mübarek kimseler,

arkadaşların vardır ama köy bunlardan mahrum…

Köyünüze bir tane kitaplık yapmaya çalışın. Her köyde bir odaya 15 lira verseniz, 50 lira, 100 lira verseniz, şimdi enflasyon oldu diyelim, 1000 lira verseniz haydi haydi köyde bir oda bulursunuz. E oraya kitap gönderin. Yani bir kitaplığı siz kurun, sevabı sizin olsun.

Oraya bir tahsisat gönderin, tamam kış günlerinde buranın odunu benden, burada çatır çatır kömür, odun yanacak, camiden çıkan hacı babalar, gençler, bilmem kimler buraya şöyle çepeçevre toplanacaklar, şu kitaplar okunacak. Kitapları gönderin. Bir irşad çalışması yapalım! Bizim mecmuaları gönderin, iyi gazeteleri gönderin, aldığınız kitapları gönderin. Sizin okuduklarınızı gönderin!

Kütüphanelerimizde yığınla kitap var, ciltli ciltli kitaplar var, okumuşuz. Okumuşsak gönderelim başkası okusun. Okumamışsak okuyalım. Okuyamayacaksak yine gönderelim. Yani mevcut kitapları gönderseniz sizin hayrınız olur.

Sen burada okuyamıyorsun, ben de okuyamıyorum, neden?

Bizim büyük şehirlerin telaşı, gailesi fazla. Ama o küçük köylerde, kasabalarda insanlar okunacak bir şey olsa Allah Allah diyorlar, çobanlar geçen vasıtalara, trenlere el sallıyorlar, "Gazete gazete gazete..." diye… Sen gazeteyi attın mı ganimet bulmuş gibi seviniyor ve alıyor. Onun ilanlarını bile okuyor onlar. İlanlarına varıncaya kadar didik didik her tarafı okuyor köylü. Onun için, zamanı bol olduğundan, bakarsın birisi köyde okuya okuya bayağı bir mesafe kat edebilir.

Onun için inşallah, nasıl Peygamber Efendimiz her anı dolgun bir ömür geçirmişse, her zamanını irşadla geçirmişse, biz de bundan sonra, bu vaazdan sonra 1989 yılını da bir vesile edelim, bir irşad yılı olsun; devamlı böyle herkesi doğru yola çekmeye çalışalım! Bu mümkün.

Şimdi ticaret maksadıyla evlere gidiliyor, tencere pazarlanıyor, tava pazarlanıyor, bilmem ne pazarlanıyor. Kapıyı çalıyorlar aile sohbeti gibi kadınlar, bilmem neler mal satıyorlar. Yâni, dünya işi için bu kadar çaba harcanırken, çeşitli faaliyetler gösterilirken, Allah'ın rızasını kazanmak için, cenneti kazanmak için boş durmak

müslümana yakışmaz.

Sonra, bir şey daha var muhterem kardeşlerim!

Çok önemli günlerde yıllarda yaşıyoruz. Yarın öbür gün ben istemiyorum şahsen ve bütün gücümle yazıyorum çiziyorum, fikrimi anlatmaya çalışıyorum. Ortak Pazar'a girecekler, girmek istiyorlar. Allah etmesin, girecekler. Ortak pazarın 320 yirmi milyon nüfusu var. Bizim nüfusumuz 50 milyon. Kaçta kaçı?

Yani o kadar kalabalığın içine, bu kadar bizim ahalimizden insanlar katılsa kaçta kaç, altıda bir yedide bir nispet edecek. Yedide bir olacağız biz. Hepimiz iyi müslüman olsak, ahım şahım böyle dört başı mamur müslüman değiliz ki... Zaten bizim memleketimizin içinde yüzde beştir iyi müslüman. Ötekiler günahı da işler, kumarı da oynar, daha başka kusurları da yapar. Yani kalitesi zaten az, yüzde beş.

O zaman zaten senin nispetin ortak pazara girdiğin zaman altıda birse, has müslümanlar da bu şeyin içinde yirmide birse, yüzde beş olduğuna göre yirmide birse, o zaman müslümanların yüzdeliği Avrupa nüfusu içinde yüz yirmide bire düşüyor. Yani sen 120 insanda bir insan olacaksın müslüman olarak da onlara laf geçirmeye çalışacaksın.

Onlar gelecekler oturacaklar. Paraları var diye kilise kuracaklar caminin yanında, istimlak edecekler. İstimlak etmeye lüzum yok, paralarıyla alacaklar. İskenderpaşa Camii'nde bir hoca konuşuyor mu, konuşuyor. "Ben onun karşısında bir arazi alırım!" diyecek adam. Yirmi tane apartmanı, şu adayı satın alacak, bir kilise koyacak, çan çan çan... Oraya kilisesini getirecek, seninle rekabet yapacak.

Biz burada İskenderpaşa Cami'nin yanında yan tarafta bir inşaat yapıyoruz, daha tamamlayamadık. Geçen senelerden başladık. Şunları alalım, şu binaları alalım dedik aldık. Yıkalım dedik, yıktık. Yapalım diyoruz, yapıyoruz. İşte yardımlarınızla olacak filan...

Bizim neden böyle ağır gidiyor?

E siz bütçesi dar insanlarsınız, biz bütçesi dar insanlarız; zor geçiniyoruz, kıtı kıtı, maaşımızdan azıcık azıcık verdiğimiz şeylerle oluyor.

Ama Amerika'dan bir şirket geliyor Eczacıbaşı'nın ipek kağıdını aldım diyor. Gidiyor, bilmem nereden filanca şeyin filanca fabrikasını aldım diyor. Falanca yerdeki madenleri aldım diyor. Türkiye'yi alacak.

O zaman sen kedinin ciğere baktığı gibi uzaktan bakacaksın veya tilkinin üzüme baktığı gibi, zaten koruk diyeceksin artık. Yani ekşidir diyeceksin. Uzanamadığı üzüme koruk dermiş ya tilki. Sen uzanamayınca uzaktan bakacaksın.

Deniz kenarlarına yanaşamayacaksın. Güzel yerleri onlar alacak. Kırk dokuz yıllığına kiralanmış olduğundan, *keep out* diye yazılmış olduğundan, defol yanına yanaşma, uzakta dur diye tel örgüler çevrilmiş olduğundan, turizm çok kıymetli olduğundan, -nerdeyse turistlerin pabuçlarının altını yalayacak millet- bu hâle geldiğinden sen oralara yanaşamayacaksın.

Anadolu'nun ortası geniş. Tuz gölü, bozkırlar, dikenli çayırlar var, sen de orada dolaş diyecek. Yani bu çamlar benim olsun, o deve dikenli çayırlar da senin olsun diyecek. Bu taksim fena değil mi?

Bak burası da gayet geniş, Konya ovası, koskocaman, uçsuz bucaksız Allah'ın çölü, tuzlu çöl, araziyi eksen de biçsen de bir şey çıkmaz. İşte, bu geniş yerler senin olsun. Tuzu da var, tuza da para vermezsin. Ekmeğini, buğdayını orada çıkartırsın, suyla hamur yaparsın, tuza banıp yersin.

Soğan ekersen, soğan da çıkarsa soğanın tepesine bir yumruk vurursun pat diye ayrılır, soğanla tuzla karın doyurursun. Soğanın faydası var filan diye de teselli olursun.

Onlar da deniz kenarında yanarlar şap gibi, bir o tarafa bir o tarafa döne döne, kremlere sürüne sürüne, bürüne bürüne, açıla saçıla keyif yaparlar.

"—Bu ne zaman olacak?"

Beş sene sonra, on sene sonra, iki sene sonra filan.

"—E bir çalışma yok!"

Senin çocuğunu bile alacak o eğitim çarkı. Bir kaptı mı, parmağının ucundan bir kaptı mı, dırrrt o tarafa doğru aldığı zaman çarkların arasına, bakacaksın çocuğun yamyassı geçmiş öbür tarafa, kağıt olmuş. Rulo rulo kağıt olmuş. O hâle geçmiş göreceksin çocuğunu…

Eğitmek lazım değil mi, irşad lazım değil mi?

Peygamber SAS'in sahâbe-i kirâmı Medine'de mi?

Kimisi Türkistan'da, kimisi Türkiye'de Haliç'in kenarında, kimisin Ahlat'ta, kimisi Kıbrıs'ta, kimisi Tunus'ta, kimisi Cezayir'de, kimisi İspanya'da, kimisi Hindistan'da, kimisi bilmem Afrika'nın hangi şehrinde…

Niye oralara gitmişler? Onların canları yok muydu? Onların keyifleri yok muydu? Onlar isteselerdi biraz köşk saray yapmasını, rahat yaşamasını bilemezler miydi?

Peygamber Efendimiz'in mübarek sahabesi, kendisinden sonra bazısı vali oldular da valilik konağına bile girmediler, "Bana burası yeter." dediler. Üzerindeki elbiseyi bile değiştirmediler.

Muhterem kardeşlerim!

Onlar ahireti tercih ettiler, ahiret için çalıştılar. "Dünya bana gerekmez, dünya malı bana gerekmez. Ben Allah'ın rızasını kazanmak için her türlü fedakârlığa razıyım." dediler.

Aslında biz ehl-i dünya olmuşuz, bunu kabul edin. Ehl-i dünya

olmuşuz, dünya için çalışıyoruz. Gelin iddiaya girelim sizinle, ben 1000 koyayım siz bir koyun, kiminle konuşursan konuş ana fikri dünya!

Çocuğumu nerede okutacağım? Oranın maaşı ne kadar?

İşimi nasıl yaparsam ne kadar para alırım?

Bilmem filanca yerde taksitle şu kadar ucuzmuş. Bilmem ne filanca yerde şöyleymiş. Aklımız fikrimiz para olmuş, materyalist olmuşuz, dünya ehli olmuşuz, ahireti unutmuşuz. Halbuki ahirete çalışacağız. Ahiret için çalışanlara Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin vaadi var; dünyası da mamur olacak, ahireti de mâmur olacak. Ona da itimatı yok milletin.

"—Sadaka ver, sadaka verirsen malın azalmaz Allah onu arttırır." diye Peygamber Efendimiz yeminle buyurmuş, onu da dinlemiyor.

Sahabeden birisi bir başka kimseye bir konuda, "Sen bunu böyle yapma." diyor. Birçok kimsenin başından geçmiş bu hadise de, ben de onun için konuyu söylemiyorum.

"—Şu işi şöyle yapma çünkü ben Resûlullah SAS Efendimiz'in bu konuda şöyle şöyle yaptığını duydum, gördüm." diye söylüyor. O da diyor ki;

"—Ama işte şöyledir böyledir." diye itiraz ediyor.

Peygamber Efendimiz'in hadisini dinlediği halde o işe devam etmek istiyor. Dün akşam okudum daha; onun üzerine o sahabe diyor ki;

"—Vallahi ben bundan sonra seninle ne konuşurum, ne yüzüne bakarım! Ben sana Rasûlüllah'ın hadîs-i şerîfini okuyorum, sen hâlâ başka başka fikirler ileri sürüyorsun. Bundan sonra sana küstüm, konuşmam!" diyor.

Yani aklı mantığı almıyor... Rasûlullah'ın bir hadisi söylendikten sonra, karşı tarafın onun karşısında yeni yeni fikirler ileri sürmesine aklı fikri almıyor.

Birisi Hz. Ömer'e bir konu sormuş. Bakın hem gülünecek hem ağlanacak hem ibret alınacak bir hadise. Hz. Ömer'e bir konuda soru sormuş. Halife Hz. Ömer... O da bir cevap vermiş;

"—Şu şöyle olur mu?"

"—Olur." demiş mesela.

“—Ama ben bu konuyu Rasûlullah Efendimiz’e sormuştum, o ‘Olmaz!’ diye cevap vermişti.” diyor.

Yani Hz. Ömer’in cevabından farklı cevap almış.

Hz. Ömer eline sopayı alıyor, evire çevire dövmeye başlıyor:

“—Sen Rasûlüllah’tan bir konuyu öğrendin de neden bir daha başka cevap arıyorsun?” diye dövüyor.

Öldürebilirdi de. O sinirli insan, öldürebilir de…

“—Rasûlüllah bir şeye hükmettikten sonra, başka bir çözüm aramanın mânası ne?” diye dövüyor adamı.

Onun için Allah’ın emri ne ise hepimizin o çizgiye gelmesi lazım. Gelmiyoruz, o zaman aldanıyoruz. O zaman ahirette bunun faturası ağır gelir, cezası fena çekilir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi nevm ü gafletten ikaz eylesin…

Önümüzdeki yılı irşad ve tebliğ yılı yapalım tamam mı? İşte bir hafta size istirahat. Tatilinizi yapın bir hafta. Ondan sonra adamlar içki masasına otururken, siz de irşad seferine çıkın. Bir gece onlar vur patlasın çal oynasın, deli divane eğlenecekler. Ertesi gün işe zaten tatil olmasa, gitseler yürüyemeyecekleri için, her şeyleri karmakarış karıştıracakları için ertesi gün de devlet tatil verdi.

Polislere de o gün alarm. Sarhoşçuklar evlerine rahat varsınlar diye, halka hizmet babında sarhoşa hizmet [yapılacak], onları evlerine götürme servisleri düzenlenecek, İETT’nin otobüsleri sabaha kadar çalışacak, vapur seferleri sabaha kadar çalışacak. Çünkü olabilir ki dörtte kalkar adam, evine gitmek ister, o zaman taksi tutmak fazla masraf olmasın diye devletin bütün hizmetleri ayakta durur onlar için.

Siz de Allah’ın yolunda hizmete girişin. İnşaallah ben de mecmuada yazayım siz de çalışın!. Köylerimizde birer kitaplık kuralım ve bu irşad hizmetinin iyi olması için neler yapmak gerekiyorsa, elimizden geldiği kadar çalışalım!

Televizyonda doçent, —kimisi profesör diyor kimisi doçent diyor— “Örtünme evin içindedir!” diyor. Ya bu söze kargalar, o kara kargalar bile kah kah kah, kih kih kih gülerler. Onlara zaten kahkaha yasağı da yok, gülerler. Evde her türlü gezinme serbest. Evde örtünecekmiş de dışarısı için değilmiş.

Böyle mantık mı olur? Ne günlere kaldık ey gazi hünkar! Kendi sahası değil ki! Kendisi dini bilmez, Arapça bilmez, o konuları bilmez; bilmediği konuya girince böyle aleme rezil olur. Rezil olduğunun da farkında değil.

Ben böyle dedim de bir iki yerde,

"—Hocam ama halk bilmediği için doğru sanıyor." dediler.

Buyur. Halk da bilmediği için;

"—Hâ, İslâm'ın hükmü öyleymiş." diyecek, evde örtünecek dışarıda açılacak bu sefer. "Tamam bizim yaptığımız doğruymuş." diyecek, "Plajda açılıyorduk tamam, evde de geceliğimizi giyiyorduk uzun bol, evde örtünüyorduk. Bizim yaptığımız doğrudur." diyecek millet şimdi.

Ayıkla pirincin taşını...

Onun için çok söylememiz, öğretmemiz, anlatmamız lazım! Cahiller bilmiyorlar. Doçenti, profesörü bile bilmiyor. Ötekisini artık... En akıllısı deli Bekir, ol dahî zincirde yatur. Gerisini artık sen var kıyas eyle…

g. Ellerini Dizlerinin Önünde Tutarak Otururlardı

Ebû Dâvud ve Beyhakî Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan şöyle rivayet ediyorlar:[153]

كان إِذَا جَلَسَ احْتَبَى بِيَدَيْهِ (د. ق. عن أبي سعيد)

RE. 529/14 (*Kâne izâ celese ihtebâ yedeyhi.*) "Peygamber SAS Efendimiz oturduğu zaman ihtibâ ederlerdi."

İhtibâ etmek bir oturuş şeklidir ki, dizleri yukarıya doğru kaldırıp, bacakları tutup, ellerini önden kavuşturmaktır. Tabii eteklerini filan iyice örtüyor, derleniyor, toparlanıyor, dizlerini yukarıya kaldırıyor öyle oturuyor. Kollarını da şöyle dirseklerini dizlerinin önünden kavuşturuyor elini. Buna ihtibâ oturuşu derler.

---

[153] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.478, no:4206; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.236, no:5709; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIV, s.275; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.116, no:12925; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.219; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.152, no:18473; Câmiü's-Sağîr, c.II, s.184, no:6637.

Peygamber Efendimiz oturduğu zaman böyle otururdu.

Neden? Şimdi biz koltuklarda oturuyoruz. Kollarımızı koyma yerleri var iki tarafta. Arka tarafında da böyle gayet güzel, yumuşak yaslanma yeri var. Yaslanıyoruz, ayaklarımızı da uzatıyoruz. Koltukların çeşitlerine göre bir rahat, bir konfor içine gömülüyoruz.

Bu şerhte diyor ki: *İhtibâ*, yani bu tarzda oturma Arapların koltuğudur. Çünkü Araplarda dayanacak bir yer yok ki, çölde ağaç yok ki, duvar yok ki, çit yok ki. Hani duvara biraz dayansa bile insan bir rahat eder. O bile yok ki. Onun için bu tarzda oturma oralarda meşhurdur diyor.

Tabii dengeli bir oturuş oluyor. İnsan uyuyabilir bile o tarzda. Şöyle şey yaptığı zaman öyle rahatlar, saatlerce durur; dizleri acımaz, her şeyi gayet rahat olur, oturur. İhtibâ oturuşu dizleri yukarı kaldırıp şöyle oturmak şekli. Bilmem gözünüzün önüne geldi mi? Peygamber Efendimiz öyle yapardı diye geçiyor rivayette. İki eliyle de böyle bacaklarını sarardı.

Dervişler halvete girerler. Günlerce tesbih çekecekler, otura otura ağrılar girer her tarafına... Ne yaparlar? Dizlerine dikilmiş kuşak takarlar. Dizlerini böyle kaldırdıktan sonra, dikilmiş hazır kuşak... Diyelim ki dört parmak eninde kumaşı daire şeklinde dikerler, böyle kemer gibi ama daha geniş, 40 santim çapında filan neyse... Onu dizlerinden geçirir, dizleri artık oradan bağlanmış olduğu için, dizlerinin bağı olmuş olduğundan açılmaz. Öyle otururlar. Elle tutmaya da lüzum kalmaz o zaman, ayaklar kendiliğinden öyle duruyor. Açılmaz, dağılmaz. Ellerinde tesbihler ile tesbih çekerler.

Yemenlilerde filan belki görmüştür hacca giden kardeşlerimiz. Ramazan'da gidenler görmüştür. Bakıyorsun Yemenli hemen hop dizine onu takıveriyor, o müezzin mahfilinin arkasında ve sairede, hemen dizlerine takıveriyor onu; başlıyor tesbih çekmeye, Kur'an okumaya, ibadet etmeye oturduğu yerden. Tabii devamlı oturduğu zaman çare bulmak icap ettiğinden onları düşünmüşler. Bugün dahi o *ihtibâ* oturuşu oralarda var, Yemenliler geleneksel olarak bunu yapmaya devam ediyorlar.

h. Konuşurken Sık Sık Göğe Bakarlardı

Ebû Dâvud Abdullah ibn-i Selâm RA'dan şöyle rivayet ediyor:[154]

كَانَ إِذَا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يُكْثِرُ أَنْ يَرْفَعَ طَرْفَهُ إِلَى السَّمَاءِ

(د. عن عبد الله بن سلام)

RE. 529/15 (*Kâne izâ celese yetehaddesü, yüksiru en yerfea tarfehû ile's-semâi.*)

(*Kâne izâ celese yetehaddesü*) "Peygamber SAS bir toplantıda, bir mecliste konuşmak için oturduğu zaman..."

Toplantı, meclis deyince avizeleri, ışıkları olan bir yer düşünmeyin! Nereyi düşünün? Bir çöl kumunu düşünün. Kumluk bir çöl yer. Gölge varsa hurma dallarından bir çardak düşünün. Duvar varsa hurma dallarından yapılmış, sıvanmış bir duvar. Halı bile yok. Halı nerden olsun, kilim bile yok. Belki hurma liflerinden yapılmış hasır vardır. Öyle oturdukları zaman tabi sahabe de etrafına toplanıyorlar, dinliyorlar.

Peygamber Efendimiz konuşurken umumiyetle ne yapardı?

(*Yüksiru en yerfea tarfehû ile's-semâi*) Gözünü semaya çok dikerdi. Gökyüzüne gözünü dikerek konuşurdu. Konuşmasında sık sık gözünü, bakışını gökyüzüne dikerek öyle konuşurdu.

Bu da bir şekildir. Kimisi tırnaklarına bakar konuşurken, kimisi yere bakar; Peygamber Efendimiz de konuşurken konuşmasında sık sık göğe bakardı. Tabii melek geliyor olabilir, meleği görüyor olabilir. Baktığı yerlerde peygamberlik gözüyle kim bilir neler görüyor. Yani onun kim bilir ne türlü hikmetleri vardır.

İnsanların görmediği şeyleri Peygamber Efendimiz SAS görüyordu, duymadığı şeyleri duyuyordu. Meselâ:

"—Melekler o kadar sıkışık geldiler ki, parmaklarının ucunda geziyorlardı." diye söylüyordu.

"—Şu kabirden iki kişiye azap ediliyor. Mühim bir şeyden dolayı değil, küçük gördükleri kusurlardan dolayı kabir azabına

---

[154] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.465, no:4197; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.83, no:462; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.152, no:18474; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6638.

uğramışlar.” diye söylüyordu.

İnsanlar onun farkında değiller mesela.

i. Konuşmaya Oturunca Nalınlarını Çıkartırdı

Enes ibn-i Mâlik RA’dan şöyle rivayet ediliyor:[155]

كان إِذَا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يَخْلَعُ نَعْلَيْهِ (هب. عن أنس)

RE. 529/16 (*Kâne izâ celese yetehaddesü, yahleu na’leyhi*.)

(*Kâne izâ celese yetehaddesü*) Peygamber Efendimiz oturup konuşmaya murad ettiği, giriştiği zaman... Oturdu, konuşacak; (*yahleu na’leyhi*) pabuçlarını, ayakkabılarını çıkartırdı.”

Buradan da anlıyoruz ki, yine benim tarif ettiğim gibi kumluk, gölgelik bir yer… Gölge bir yere sığınmışlar oturuyorlar, pabucu ile de durabilir. Oraya kadar pabucuyla gelmiş. Halı yok, kilim yok, bir şey yok da ama oturduğu zaman pabuçlarını çıkartırdı Peygamber Efendimiz.

Nalınlarını çıkartırdı diyor. Yani pabuç deyince bugünkü pabuçlar gibi pabuç anlamayın, kim bilir ne kadar sadeydi. Hurma dalından mı örülmüştü, köseleden mi yapılmıştı, ne tarzdaydı, üstü açık mıydı, etik tarzında mıydı, patik tarzında mıydı? Yani artık Allah bilir.

Peygamber Efendimiz konuşurken ayağı rahat etsin diye onu çıkartırdı. Belki hava alsın diye, belki daha başka sebeplerden pabuçlarını çıkartır, öyle konuşurdu.

j. Ashabıyla Halka Şeklinde Otururlardı

Bezzâr’ın Kurre ibn-i İyas RA’dan rivayeti şöyle:[156]

كان إِذَا جَلَسَ ، جَلَسَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ حِلَقًا حِلَقًا

---

155 *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.152, no:18475; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.184, no:6639.

156 Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.492, no:3311; Kurre ibn-i İyas RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.152, no:18476; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.184, no:6640.

(البزار عن قرة بن اياس)

RE. 529/17 (*Kâne izâ celese, celese ileyhi eshàbühû hılekan hılekan*)

(*Kâne izâ celese*) "Peygamber Efendimiz bir sohbete oturduğu zaman, (*celese ileyhi eshàbehû hılekan hılekan*) ashâb-ı kirâmı etrafına halka halka otururdu, halka halka dizilirdi."

Yâni, belli bir mesafede bir konferansçıyı dinleyicilerin dinlediği gibi düz sıralar halinde değil, çepeçevre etrafına en yakın olalım, en yakından duyalım diye mümkün olduğu kadar yanına sokulurlardı. Çünkü ilim meclisine yakın olmak sevabı daha fazla kazanmaya sebep olur. Hem ses iyi duyulur. hem sevap fazla olur, hem de Rasûlüllah'ın yanına ne kadar gelirse o kadar iyi olur.

Bazen kalabalıktan, izdihamdan Peygamber Efendimiz'in yanına kadar sokulurlardı, diz dize gelirlerdi. Peygamber Efendimiz'e bir vahiy geldi mi, diz dize olması dolayısıyla, "Onun ağırlığından neredeyse dizim parçalanacaktı." diye böyle söyleyenler var.

Halka halka olurlardı. Onun için mesela zikir için oturulduğu zaman da zikir halkası diyoruz. Tabii o zikir halkasının olmasında başka sebepler de var. Hele mesela Hatm-i Hàcegân'da tek dizi olarak dizilmenin sebebi, bilhassa sağdan yedi tane, soldan yedi tane Fâtiha'yı okuyacaklar belli olsun diye ondan oluyor.

Ama halka tarzında oturmak, bir taraftan da Peygamber Efendimiz'in ve ashabının âdeti olduğundan, hatırınızda olsun. Serbest bir mecliste otururken, şöyle halka tarzında oturmayı o bakımdan tercih edebiliriz. Siz tercih edebilirsiniz.

k. Bir Şeye Üzüldüğü Zaman Namaz Kılardı

Peygamber SAS Efendimiz'in hali ve adeti anlatılırken buyrulmuş ki:[157]

---

[157] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s420, Salât/312, no:1319; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.388, no:23347; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.154, no:3181; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.720; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.172, no:515; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.124, no:4161; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XII, s.283; Huzeyfetü'bnü'l-Yemân RA'dan.

كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ ، صَلَّى (حم. د. عن حذيفة)

RE. 529/18 (*Kâne izâ hazebehû emrun, sallâ.*) “Peygamber SAS Efendimiz bir şeye üzüldüğü zaman, kalkar namaz kılardı.”

Neden?

Rabbinin huzuruna çıkıyor, teselli buluyor. İbadetten teselli buluyor. İbadetten teselli bulmak çok normal. Yâni, “Bir gün öleceğim, Yaradanımın huzuruna varacağım, bu dünya boş, kederi de boş, sevinci de boş. İşte geldik işte gidiyoruz. İşte varız işte yokuz. İşte arkadaşlarımızdan nicelerini kabristana uğurladık, biz geride kaldık böyle. Bir gün sıra bize de gelecek. Şu dünya hayatı değmez be bu kadar üzülmeye, çekişmeye değmez. Ben ahireti kazanmaya rağbet edeyim!” diye ibadet insanı teselli eder.

Ayrıca namazın fevkalâde dinlendirici bir özelliği vardır, fevkalâde… Yâni zihin yorgunluklarını izâle edici çok mühim bir rolü vardır. Çok yorgun olduğunuz bir zaman, gözünüzün böyle uykusuzluktan kapandığı bir zaman, kalkın dört rekât bir namaz kılın! Yorgunluğunuz geçer.

Nasıl oluyor?

Siz yatıyorsunuz, beyninize kan geliyor. Kalkıyorsunuz, kan azalıyor aşağıya doğru. Tekrar yatıyorsunuz, tekrar kalkıyorsunuz. Bu hareketten hem kan deveran yapıyor hem de beyniniz tekrar tekrar kirli bir kabın içine temiz suyu koyup çalkalayıp çalkalayıp dökmek gibi şey oluyor, kanla yıkanıyor.

Kan ne demek?

Kan, oraya yeni imdat malzemesi gitmesi demek. Yani beyne bir miktar kan gitti mi, içinde şeker gidiyor, besleyici maddeler gidiyor, beyin hücreleri oh bize yeni malzeme geldi diye alıyorlar, kullanıyorlar. Beynin içinde kullanılmış malzemeler de çör çöp ve saire, yanmış, hücredeki yanmadan hâsıl olan artıklar da hop kana veriliyor, kan da onları götürüyor böbreklerden süzülüyor dışarıya atılıyor.

Nasıl şimdi biz evlerimize çarşıdan pazardan filelerle yiyecekler içecekler alıyoruz. Ondan sonra da naylon paketlerin içinde çöpler toplanıyor hop köşe başlarına atılıp yığılıyor.

Şurada korktum. Yukarıdaki sokağın köşesinde şimdi gelirken gördüm. Çöpler orada derya gibi yığın olmuş, miktarının fazlalığından korktum. Bir belâ... Evde kalsa, yani üç gün belediye çöp almasa, bir ay çöp almasa ne olur?

Bir şehirde temizlik hizmetleri yapılmasa, belediye hizmetleri yapılmasa, çöp alınmasa ne olur? Mahvoluruz. Küller, kağıtlar, pislikler, çöpler birikir, mahvoluruz.

Çevre kirliliği dediğimiz şey işte bu. Bu hususta da çok dikkatli olmalıyız. Bu çevreyi biz ömür boyu kullanacağız, bizden sonra da çocuklarımız, torunlarımız, zürriyetlerimiz kullanacak. Buranın suyunu kirletmemeliyiz. Buranın toprağını kirletmemeliyiz. Yani Müslümanlık temizlik dini olduğu için, meselâ denize çöp atmamalıyız bence… Denize pislik dökmemeliyiz bence… Sokağa çöp atmamalıyız. Yani güzelce paketlemeli, mümkünse çöp bidonunun içine koymalıyız. Felaket bir şey var. Bir de bu yakılabilen, kullanılabilen çöpleri ayırıp kullanmak meselesi var. Büyük bir iş, zor bir iş.

İşte buna benziyor, yani insanın namaz kılması çarşıdan file file, taze taze meyvelerin sebzelerin gelmesine, evdeki çöplerin de çöp kamyonlarıyla alınıp, temizlenip götürülmesine benziyor.

Onun için namaz maddeten de dinlendiricidir. Yani ibadet olarak sevap kazandırıyor, ruha sükûn kazandırıyor, tamam. Ama maddî bakımdan da namaz kılan bir insan zindeleşir.

Neden? Hücrelere yeni malzeme geldi. Eski malzeme, yorgunluk malzemeleri, yanmadan hasıl olmuş birtakım yorgunluk yapan maddeler vardır, onlar da kana verildi böbreklerden süzüldü gitti. Dinlenme olur.

Dikkat ediyor musunuz, her şeyde çok hikmetler var da...

“—Sabah namazı kaç rekât?”

İki sünnet, iki farz, dört rekât.

“—Yatsı namazı kaç rekât?”

Dört sünnet, dört farz, iki veya dört son sünnet, üç rekât vitir vacib, ondan sonra da daha başka namaz kılarsan kıl.

“—Kaç misli?”

En aşağı üç misli fazla.

“—Neden?”

Şimdi şu konuyla bağlayarak anlatalım, anlamaya çalışalım. Yani bilmiyoruz bu bir kitapta yazılmıyor ama... Sabahleyin zaten dinlenmiş kalkıyorsun, dört rekât yetiyor. Akşam yorgunsun, on üç rekât seni dinlendiriyor. Yatsı namazı kılıncaya kadar yorgunluktan ölüyor insan.

"—Kim, hangi insan?"

Ben kendim şahsen. Hiç başkasına şey yapmaya lüzum yok, kendim. Yorgunluktan ölüyorum. Bitmişim, bütün gün yorgunluk, seyahat, yolculuk, konuşma... Yatsı namazını bir kılıyorum, haydii, güne yeni başlamışım gibi bir müddet daha devam edecek bir dinçlik kazanıyor insan.

Her şeyinde hikmet var, İslâm'ın her şeyi güzel. İbadetlerin sayısında bile hikmet var, düşünürsek buluruz. Sabah namazı dört rekât, yani sünnetleriyle beraber. Yatsı namazı vitriyle beraber on üç rekât, bayağı fazla bir şey.

Neden? Yemek yiyorsun, o hareketlerle öğütülmeye vesile oluyor. Akşam yemeğini yiyorsun, on üç rekât namazı kılıyorsun.

Bayağı bir öğütülme oluyor, ondan sonra bayağı bir dinlenme oluyor. Ne kadar güzel, hepsi yerli yerinde…

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize arif olmayı nasib etsin... Arif olmak. Arif, yani irfan sahibi, has hakîki, kâmil müslüman olmayı nasib eylesin… Dinimizin güzellikleri çok da, onları da anlamayı nasib etsin…

Bir kardeşimiz bir tesbih verdi bana, gül ağacından yapılmış. Güzel kıymetli bir tesbih… Ustalarına, tesbih meraklılarına sordum, yüz binlerce lira para diyorlar. Bir ağaç ama... Birisine gösterdim, bilmeyen bir kimseye. Dudak büktü tahtadan bir tesbih diye, beğenmedi yani. Hoşuna gitmedi. Cahil bilmez ama bilen biliyor bir işin kıymetini. Birisi şöyle bir eline aldı;

"—Ooo, çok güzel bir ustanın elinden çıkmış, şahane bir tesbih, bunu nereden aldınız hocam?" dedi.

Yani bilen bilir kıymetini ve mutlu olur; bilmeyen bilmez, elinden kaçırır.

Şimdi İslâm'ın kıymetini bilmeyen bir insan elinden kaçırıyor. Canım namaz da ne varmış. Başlıyor reformistler şimdi pazarlığa;

"—Üç vakit olsa olmaz mı? Bir vakit olsa olmaz mı? Hıristiyanlar gibi haftada bir olsa olmaz mı?"

Hıristiyanların haftada bir değildi ki. Senin gibi sivri kafalılar kırpıştıra kırpıştıra indirdiler haftada bire… Haftada bire indirdikleri de yetmedi, doldurdular kilisenin içini mûsiki aletleriyle, işi koroya döktüler. Kilise korosu. Bir müsamahadır, bilmem nedir diye bir tutturdular. Papazla şortlu kız yan yana geziyor. Bu kız, burasında haçı da var, hıristiyanmış! Maşaallah! Hıristiyanmış, dindarmış ama şortlu geziyor. Papaz da onu yanında şortlu kabul ediyor. Beraber seyahate çıkıyorlar, bizim Ege'ye geliyorlar bilmem nereye geliyorlar, Efes'i geziyorlar bilmem nereyi geziyorlar.

Bu papaz, bu da hıristiyan halk, işte dindar, baksana haçı bile var boynunda. Cennet için bazen tapu filan da veriyorlarmış. Günahları da affediyormuş papaz.

"—Sen kim oluyorsun?"

Allah'la kulun arasında bir şey yani. Sen kendi başının çaresine bak, başkasının işini yüklenmeden önce kendi veballerini düşün.

Onun için dinimiz güzel ama anlayacak kafa, irfan lazım, akıl yetmez. Akıl yetmez, yetmediğinin misâli işte profesörler, doçentler, işte yazarlar, çizerler. Ne yazarlar ne çizerler ne okurlar bilmem. İşte o okurunu, yazarını görüyorsun. Akıl yetmez! İrfan nuru, marifet nuru lazım. Marifet nuru olmadı mı göremez. Haa bu tahta bir tesbih der atar.

Şaşkın adam o attığın tesbih 200 bin lira, senin haberin var mı? Senin o beğenmediğin çini paha biçilmez kıymette. Senin o yüzüne bakmadığın cam vazo beş milyon lira. Senin o hiç kıymet vermediğin kapının önüne paspas diye koyduğun halı üç milyon lira.

"—Haa öyle miymiş, kim söyledi?

"—Turistler söyledi."

Ha maşaallah, turistlerden öğreniyoruz. İşin kıymetini bilenler biliyor, kaçırıyorlar.

Bir tanesi kazanın devrilmemesi için altına dengeleme taşı yapmış bir taş parçasını. Bir arkeolog geçiyor oralardan. Geçerken bakıyor ki, kazanın altında bir taş var ki yıllardır aradığı bir heykelin parçası, milyonlar edecek.

Şimdi bizde bir tablet varmış, yani yazılı bir kitabe varmış. Bir parçası bizdeymiş, bir parçası İngiltere'deymiş. Bizim müzeye almak için uğraştılar. Londra'da satıldı. Gazeteler böyle yazdılar. Milyonlar verildi. Bizimki devlet alamadı da sonra bir zenginin karısı yardım etmiş, almış da iki tablet birleştirilmiş. Çivi yazısıyla yazılmış, eski yazıyla yazılmış bir kitabe ortaya çıktı. Ya ben o kitabeyi sokakta görseydim bir tekme vururdum dersiniz. Milyonlar ediyor.

"—Nasıl milyonlar ediyor?"

Erbabının eline düştüğü zaman milyonlar ediyor. Çoluk çocuğun elinde elmas parçasıyla cam parçası aynıdır. Bir çikolata ver bir şeker ver, al elinden onu, en kıymetli şeyi alabilirsin. Çocuğun çünkü midesi en önemli. O elmasının kıymetini nereden bilecek!

Biz de Müslümanlığın kıymetini bilmiyoruz. Avrupalı biliyor; filozofu, profesörü, alimi müslüman oluyor. Zaman zaman misal veriyorum; biz müslümanların çocukları, biraz sıkıştırdığın zaman;

"—Benim babam da vâizdi, dedem de müftüydü, dedemin dedesi

de meşâyih-i kirâmdan idi.” derler.

“—E sen nesin? Deden mezardan çıksa sana ne diyecek?”

Kıymetini bilmiyoruz. Allah dinimizin kıymetini bilmeyi nasib etsin…

Demek ki, “Peygamber Efendimiz üzüldüğü zaman namaz kılarmış, üzüntüsü geçermiş.”

Sinirlendiği zaman bir insan, abdest almasını emrediyordu, biliyorsunuz geçtiğimiz haftalarda okuduk. Fevkalâde güzel bir tedbir! Derhal sinirlenmenin harareti geçer, sakinleşirsin, başlarsın rahat rahat düşünmeye.

Dinimizin her şeyi güzel! Hem dinimizin güzelliklerini anlayalım, yaşayalım; hem de önümüzdeki aydan haftadan itibaren irşad yılı ilan ettik, açtık bayrağı; İslâm’ı yaymak için hep elbirliğiyle çalışacağız inşaallah, paramızla pulumuzla…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

18. 12. 1988 – İskenderpaşa Camii

18. EVİNDEN ÇIKARKEN ETTİKLERİ DUA

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Tabîb-i kulûbinâ ve şefî-i zünûbinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî, ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn ...

Emmâ ba'du fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

Ve kâne'n-nebiyyü salla'llàhu 'aleyhi ve selleme kemâ revâhü's-sahâbetü:

كان إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ ، قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ، اَلْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (حم. عن عبد الله بن جعفر)

RE. 530/1 (*Kâne izâ hazebehû emrun kàle: Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm, sübhâna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm, el-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*.)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerimiz!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun. Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette üzerinizde olsun. Rabbimiz iki cihanda cümlenizi mes'ud ve bahtiyar eylesin.

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden ve Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyesi olan şeylerin

okunmasından ve izahından bazı rivayetleri size nakledeceğiz, izah etmeye çalışacağız.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Ve nihayet uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyalım, öyle başlayalım! Buyurun:

……………………………

a. Üzüldüğü Zaman Söyledikleri

Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A'in Abdullah ibn-i Ca'fer'den rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz:

كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ ، قَالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (حم. عن عبد الله بن جعفر)

RE. 530/1 (*Kâne izâ hazebehû emrun kàle*) Kendisini bir şey mahzun ettiği, bir olaya ya da bir işe üzüldüğü zaman şöyle derdi: (*Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm, sübhâna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm, el-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn.*)

Peygamber SAS Efendimiz, mutasavvıfların *fenâ fillah, bekà billâh* dedikleri hallerin hepsini aşmış, geçmiş bir kimse olarak her halinde, her anında Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni düşünüyor, her zaman onu zikrediyor. Her işinde her harekâtı ve sekenâtında devamlı dua ile, niyaz ile, iltica ile, tevekkül ile Allah-u Teâlâ Hazretleri ile bağlantılı bir durumda…

Peygamber Efendimiz her haliyle; mahzun olduğu zaman, sevindiği zaman, yemek yediği zaman, elbise giydiği zaman, abdest aldığı zaman, abdesti bitirdiği zaman, bayrama giderken; her zaman her şeyi Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda olduğunu bilerek yapan müstesna bir insanın idraki içinde olduğunu sergiliyor, onu gösteriyor.

Mahzun olduğu zaman bu sözleri söylemesinin mânasını anlamaya çalışalım. Üzüldüğü zaman Rabbine iltica ediyor. Rabbinin güzel esmâsını, sıfatını yâda getiriyor ve Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne sığınmış oluyor:

(*Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm*) "Halîm ve kerîm olan Allah'tan gayri hiçbir mâbud, hiçbir ilâh yoktur. Sadece O vardır."

Halîm demek, yapılan kötü bir işi cezalandırmaya kudreti yettiği halde cezalandırmayıp affetmek demek. Halîm olan insan sinirlenmez. Karşı taraftaki kusur işlemiş olsa bile onun cezasını affeder, sakin bir şekilde durur. Onun için sakin duran insana biz "halim selim insan" diyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin de hilim sıfatı vardır. Kudret-i külliye sahibidir. Dilerse kâinatı kahreder, mahveder. "Ol!" derse

olur, “Olma!” derse olmaz. Ne dilerse itirazsız o olur. Ama kudretine rağmen affediyor.

(*Ve ya’fû an kesîr*) “Nice nice günahları affediyor.”

Hadîs-i şerîflerde *kebâir* diye geçen büyük günahlar vardır. Peygamber Efendimiz’in bildirdiğine göre; insan büyük günahlardan mümkün mertebe sakınmaya çalıştığı zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri, küçüklerini affediyor. *Me’ctünibe’l-kebâiru*. “Kebîre olan büyük günahlardan sakındığı müddetçe.” Bizim her günümüz, her anımız hatadır ama affediyor.

Onun için bildiğimiz, aklımızın erebildiği günahları yapmamaya gayret içinde olduk mu; Allah-u Teàlâ Hazretleri; “Bu kulum gayretli, hadi öteki hatalarını affedeyim!” buyuruyor, halîm sıfatıyla affediyor.

(*Halîmu ba’de ilmihî*) “Her halimizi biliyor, yine de halîm...”

Siz bir arkadaşınızı seversiniz, seversiniz, sonra bir gizli haline muttali olursunuz da; “Vay edepsiz! Sildim seni defterden, gözüme görünme!” dersiniz, bir küsersiniz, bir daha hiç yüzüne bakmazsınız.

Neden? Kabahatini anladınız, iç yüzünü gördünüz. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri (*halîmun ba’de ilmihî*) biliyor da yine halîm.” Kullarının her halini biliyor; gecesini gündüzünü, gizlisini âşikâresini ve cezalandırmaya da kudret-i tâmme sahibi, yine de affediyor.

(*Lâ ilâhe illa’llàhu’l-halîmü’l-kerîm*) *Kerîm* de, istemeden veren demek. Birisi, istediğin zaman artık kıramaz, verir ama kerem sahibi istemeden verir, doyurucu şekilde verir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Ekremü’l-ekremîn’dir, kerimlerin en kerimidir. İstemeden kullarına nice nimetler vermiştir. Biz daha aklımız başımıza gelmeden, Allah’ın nice nimetlerine sahip olmuşuzdur. Onları istemek bizim aklımıza bile gelmez.

Üzerimizde ne nimetlerin olduğunu daha biz anlayabilmiş miyiz? Elektrik yeni keşfedildi de, “Allah Allah, vücutta da elektrik varmış.” diyorlar. Bir parmağınla elektrik cihazının bu tarafını tutuyorsun, bir parmağınla öbür tarafını tutuyorsun; ibresi fırt bu tarafa kayıyor. Allah Allah, bu etin arasında elektrik de varmış, Allah elektrik de yaratmış, hayret ediyorsun. Onu yakın zamana

kadar kimse bilmiyordu. Bu elektrik anlaşılıncaya kadar kimse bilmiyordu.

Kulların bilmediği daha neler var…

Şu beynin esrarını koca koca profesörler, ordinaryüsler, ilim adamları açıkça itiraf ediyorlar:

"—Bu beynin esrarına biz henüz eremedik."

Küçücük bir et parçası mübarekler. Kesin, mikroskobun altına koyun, inceleyin, inceleyin, anlayın!

'—'Ama mikroskopla her şey görünmüyor ki..."

Gören, görünen şeyden bir şey anlayamıyor ki. Üzerimizde Allah'ın nice nice nimetleri vardır, farkında değilizdir. Yürüyoruz, sıhhatteyiz, afiyetteyiz, görüyoruz, işitiyoruz, yiyoruz, içiyoruz…

Bu Laleli Baba —Laleli Camii'nin orada yatan evliyâdan bir zât var— biraz meczup biraz da celalli bir kimseymiş. Zamanın padişahının öyle keyifle zevkle vakit geçirmesine, saray eğlenceleri yapmasına sinirlenmiş, sert bir söz söylemiş. Allah ehli adam, Allah'tan gayriden korkmaz ki, pattadak söylemiş:

"—Ye, iç de bilmem ne yap!" demiş, "Tuvalete git, ihtiyaç gider!" mânasına.

Padişah da kızmış.

"—Pekiyi, ye, iç de tuvalete gitme!" demiş bu sefer.

Güya tersini söylüyor ama bu sefer de kabız olmuş; tuvalete gidemiyor, başlamış kıvranmaya…

İnsan hiç tuvalete gidememenin ne büyük bir felaket olduğunu tahmin eder mi? Şimdi bilmez, gidemediği zaman bilir. Sıhhatin kıymetini hasta olan bilir. Sen tuvalete gidersin, gelirsin. İki dakikada işini bitirirsin. İhtiyar adam prostatlıdır, orada saatlerce ızdırap çeker.

Onun için, Allah'ın farkına varmadığımız nice nimetleri vardır. İçimizde esrarını bilmediğimiz nice hazineler vardır; kullanmıyoruz. İnsan ne gözünün ne böbreğinin ne beyninin tamamını kullanıyor…

Beynin dokuzda birini kullanıyormuşuz. Yalnızca dokuzda birini kullanan insanlar bu kadar harika işler yapıyorlarsa, kalan kısımlarını kullanmayı da bilen evliyâullah demek ki ne kadar üstün insan. Demek ki Peygamber Efendimiz ne kadar büyüklerin

büyüğü; anlaşılıyor.

Allah bize bu nimetleri biz istemeden verdi. Farkına varmadan ceplerimiz doluyor, farkına varmadan nimetler içinde yüzüyoruz, farkına varmadan karnımız doyuyor, yatıyoruz kalkıyoruz. Uyku nimet, uyanmak nimet, yemek nimet, yemekten zevk almak nimet; hepsi güzel...

Avrupa'dan bir haber geliyor;

"—Gökyüzündeki ozon tabakası deliniyormuş; ah, vah, yazık!"

Allah Allah, bir de öyle bir nimet varmış, bizim haberimiz yoktu. Gökyüzünde ozon tabakası varmış. Ne yapıyormuş? Fezadan gelen bütün zararlı ışınları, radyoaktiviteleri süzüyormuş; yeryüzüne ve insanlara zararlı bir şekilde ulaşmasını engelliyormuş. O ozon tabakası yok olunca şiddetli yağmurlar ve birtakım zararlı şeyler oluyormuş.

Geçenlerde gazeteler yazdı; mantardan 38-40 kişi ölmüş. Birisi inceleme yapmış, diyor ki;

"—Bu adamlar mantarın zehirlisini, zehirsizini ayırt edemeyecek insanlar değillerdi. Mantarın bazısının zehirli olduğunu herkes bilir. Köylüler bilir, mantarla ilgilenen herkes bilir. Zehirli mantarı tanırlar. Fakat mantarın bünyesinde radyoaktiviteyi toplama özelliği vardır. Gökyüzündeki ozon tabakası delindiği için, o mantarlar radyoaktiviteyi daha fazla topladı. Bundan önceki yıllarda zehirsiz olarak bilinen mantarlara radyoaktivite birikti, onu yediler, ondan öldüler." diyor. Bu da bir nazariye tabii...

Demek ki ozon tabakası, Allah'ın bizi korumak için koyduğu bir tabakaymış. Ozon nasıl oluyor?

Gökyüzünde şimşekler çaktığı zaman meydana gelen o şiddetli elektrik akımında, hidrojen atomlarının üç tanesi bir araya geliyor, ozon meydana geliyor.

"—Ben de gök gürültüsünü korkulu bir şey sanıyordum, şimşeği fena bir şey sanıyordum ama onun bile vazifesi varmış. Demek ki o da bir nimetmiş."

Onun için, insanoğlu neyin nimet olduğunu, neyin mihnet ve ceza olduğunu bilemez.

Allah bazı insana ceza olarak zenginlik verir. Zenginliğin bir

ceza ve belâ olduğunu hiç tahmin eder miydiniz?

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[158]

اللَّهُمَّ ، مَنْ آمَنَ بِي ، وَصَدَّقَنِي ، وَعَلِمَ أَنَّ مَا جِئْتُ بِهِ هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ ؛ فَأَقْلِلْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ ، وَحَبِّبْ إِلَيْهِ لِقَاءَكَ ، وَعَجِّلْ لَهُ الْقَضَاءَ ؛ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِي وَلَمْ يُصَدِّقْنِي ، وَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ مَا جِئْتُ بِهِ هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ ؛ فَأَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ ، وَأَطِلْ عُمُرَهُ (ه. عن عمرو بن غيلان الثقفي ؛ طب. عن معاذ)

RE. 186/5 (*Allàhümme men âmene bî, ve saddakanî*) "Yâ Rabbi, kim bana iman ediyorsa ve beni tasdik ediyorsa, (*ve alime enne mâ ci'tü bihî hüve'l-hakku min indik*) ve bana gelenin senin katından hak olarak geldiğini biliyorsa; (*feaklil mâlehû ve veledehû*) onun malını ve çocuğunu az eyle, (*ve habbib ileyhi likàeke*) sana kavuşmayı sevdir, (*ve accil lehü'l-kadàe*) ve ahirete göçmesini çabuklaştır."

(*Ve men lem yü'min bî ve lem yusaddiknî*) "Yâ Rabbi! Kim de bana inanmıyor ve beni tasdiklemiyorsa, (*ve lem ya'lem enne mâ ci'tü bihî hüve'l-hakku min indik*) bana gelenin senin katından hak olarak geldiğini bilmiyorsa; (*feeksir mâlehû ve veledehû*) onun malını ve çocuğunu çoğalt, (*ve etıl umurahû*) ve ömrünü uzat, görsün bakalım!"

---

[158] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.162, no:4123; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.339, no:674; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.312, no:1406; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.506, no:2069; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.862; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIV, s.304; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.113, no:1607; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.7, no:2523; Amr ibn-i Gaylan es-Sakafî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.85, no:161; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.509, no:18056; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.118; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.189, no:6095; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VI, s.264, no:5153.

Sabahtan akşama, geceden gündüze koyun peşinde, deve peşinde, evlât peşinde onların dertleriyle uğraşır durur; al başına belâyı!

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

“—Vallahi ben sizin fakirliğinizden ziyade zenginliğinizden korkarım.”

“—Neden?”

“—Şımarırsınız, şaşırırsınız, tuğyan edersiniz.”

كَلاَّ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغٰى. أَنْ رَآهُ اسْتَغْنٰى (العلق:٦-٧)

(*Kellâ inne’l-insâne leyetgà. En raàhü’stağnâ.*) “Gerçek şu ki, insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, kurtulmuş gördü mü, o zaman azar.” (Alak, 96/6-7)

İnsanoğlu kendini bir ihtiyacı yok gördü mü kasılır, efe gibi ortada dolaşmaya başlar ve günahlara başlar. Hacivat’ın sahneye

çıkıp elini kulağına koyup da:

"—Yar bana bir eğlence!" diye bağırdığı gibi, karnı doydu mu meydanlarda eğlence aramaya başlar. Tabiatı böyle...

İhtiyacı, imtihanı, sıkıntısı, hastalığı oldu mu, "Yâ Rabbi! Aman yâ Rabbi!" der. Ama gençliğinde hatırına getirmez. Pabucu sıkmadığı zaman Allah'ın adını anmaz.

Şimdiye kadar aklın neredeydi? Namaz kılmıyorsun, oruç tutmuyorsun, ibadet etmiyorsun, insaf etmiyorsun, zulmü bırakmıyorsun. Ayağın biraz sıkıştı ha, cehennemde daha ne azaplar var! Allah'ın ne cezaları var!

Onun için Peygamber Efendimiz bu şuur içinde, kendini üzecek bir hadise olduğu zaman şöyle diyordu:

(*Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm*) "Ondan başka bir ilâh yok. O halîmdir, kerîmdir." Kullar cezayı hak etse ceza vermez, istemeden nimetler ihsan eder. En güzel sıfatlar onundur.

لَهُ الأَسْمَاءُ الْحُسْنَى (طه:٨)

(*Lehü'l-esmâü'l-hüsnâ*) "En güzel sıfatlar Allah'ındır." (Taha, 20/8)

"Kerîm olan, halîm olan Allah'tan gayri ilâh yoktur. O vâhid, ehad, tek ve yegâne olan Rabbimiz affedicidir. Eğer başıma gelen bu üzüntülü şey benim bir kusurumdan dolayı ise affına, hilmine, keremine sığınırım, onun lütfunu isterim." demiş oluyor.

Belki de kendisini üzen kimsenin başına bir felâket gelmesin diye ona acıyor. Çünkü değil bir peygamberi, Allah'ın bir velîsini üzen kimseye bile çok büyük felaket yağar.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[159]

---

[159] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2384, no:6137; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.58, no:347; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.219, no:20769; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.4; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVI, s.96; Zehebî, *Tezkiretü'l-Huffâz*, c.IV, s.1463, no:1158; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.256, no:26236; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.139, no:9352; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.327, no:1457; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Evliyâ'*, c.I, s.23, no:45; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.277, no:7490; Hz. Aişe RA'dan.

قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ آذٰى لِي وَلِيًّا فَقَدِ اسْتَحَلَّ مُحَارَبَتِي

(حم. ع. طس. كر. ق. والحكيم عن عائشة)

(*Kàle'llàhu azze ve celle*) "Azîz ve Celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men âzâ lî veliyyen*) "Kim benim velî kullarımdan bir kulumu ezâlandırırsa, (*fekadi'stehalle muharabetî*) benimle harp etmeyi meşrulaştırmış olur."

"Sen misin benim velîmi üzen, sen misin onun kalbini kıran?" diye onu kim bilir ne türlü cezalara uğratır.

Zâlimlere bir gün dedirir kudret-i Mevlâ,
Tallàhi lekad âsereke'llàhu aleynâ.

Yusuf AS'ın kardeşleri peygamber çocuklarıydı ama Yusuf AS'ı kıskandıklarından ne cahillikler ettiler. Yine babalarının hürmetine, felâkete tam uğramadılar da imtihandan imtihana geçtiler. Onların öldürmek istediği, ortadan kaldırmak istediği Yusuf AS Mısır'a sultan oldu. Onlar ona muhtaç oldular da, nihayet kapısına geldiler, sığındılar, bu sözü söylediler:

تَاللهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللهُ عَلَيْنَا (يوسف:٩١)

(*Ta'llàhi lekad a'sereke'llàhu aleynâ*) "Andolsun ki Allah seni üstün kıldı, sen güzel huyunla yüceldin, yükseldin. Allah seni peygamber seçti, biz de yaptığımız hatalardan dolayı işte böyle mahcup duruma düştük." (Yusuf, 12/91)

Yusuf AS'ın siması gibi ahlâkı da çok güzeldi, onlara şöyle

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.520, no:7087; Hz. Meymûne RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.145, no:12719; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.168, no:4445; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.513, no:3498; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.403, no:1157; Münâvî, *el-Ehàdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.62, no:137; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XV, s.72, no:15003.

diyerek teselli etti:

لاَ تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللهُ لَكُمْ ، وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

(يوسف:٩٢)

(*Lâ tesrîbe aleykümü'l-yevme yağfiru'llâhu leküm ve hüve erhamü'r-râhimîn*) "Bugün artık kendi kendinizi kınayıp mahcup olmanıza lüzum yok. Ben affettim, Allah da sizi affeder, O Erhamü'r-râhimîn'dir." (Yusuf, 12/92)

İşte büyük insanların hâli, şânı böyle oluyor.

Onun için Peygamber Efendimiz kendisini mahzun eden işten, o işi yapana da bir ceza gelmesin diye merhamet etmiş olabilir.

"—Ey benim halîm Rabbim, ey benim kerîm Rabbim! Beni de hüzne düşürme, ona da bir zarar verme." demiş olabilir. Onun için (*Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm*) diyor, Allahu a'lem.

(*Sübhàna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm*) "O azîm Arş'ın sahibi olan Allah her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemâlât ile muttasıftır, her işi mükemmeldir, her işi tamdır, her şeyi güzeldir, neylerse güzel eyler." demek oluyor.

İnsan ciltlerle kitaplar yazsa, *Sübhâna'llàh* sözünü bitiremez. *Sübhâna'llàh* son derece kıymetli, çok güzel bir sözdür. (*Sübhàna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm*) "Arş-ı Azîm'in Rabbi olan Allah'ı her türlü noksandan tenzih ederim. O her türlü noksandan, eksiklikten, hatadan kusurdan münezzehtir. 'Başıma bu hal geliyor ama Allah her şeyi mükemmel yapar, her şeyinde bir hikmet vardır. Vardır bunun da bir hikmeti. Onun eksiği, noksanı yoktur. Madem böyle olmuş, bir sebebi vardır." diye üzüntüsünün arkasından teslimiyet gösteriyor.

Bazı cahiller, gafiller başlarına sıkıntılı bir şey geldi mi feryadı basarlar, isyana düşerler: "Başıma bu da mı gelecekti!" diye kadere isyan ederler, Allah'a karşı gelirler, ağıza alınmayacak sözler söylerler. Hatta bugün şarkıcılar hep böyle beste yapıyorlar, türküler yapıyorlar. Bir minibüse biniyorsunuz, öyle saçma sapan şeyler çalıyor ki hemen durdurup ineceğiniz veya o aleti kıracağınız geliyor.

Allah'a isyanı, karşı gelmeyi ifade eden şeyleri şarkı türkü diye dinletiyorlar. O da herhalde solcuların, dinsizlerin, imansızların bir taktiği. Her kap, içinde ne varsa dışına onu sızdırır. Onların da içlerinin çirkef dünyasından bestesine o sızıyor. Dünyada edepsiz insan çok fazla... Bir kulun bir kula terbiyesizliği neyse ne ama kendisini yaratan, yaşatan, besleyen, büyüten, her türlü nimete mazhar eden Rabbine karşı gelmesi kabul edilemez.

Ama Peygamber Efendimiz bir işe üzüldüğü zaman; "Yâ Rabbi! Senin her işin güzeldir. Ben senin her türlü noksandan münezzeh olduğunu biliyorum, itiraf ediyorum. Vardır bir hikmeti." demiş oluyor.

(*Sübhàna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm*) İnsan bu sözden; "O koca Arş-ı azîmin sahibi Allah, hatalı bir iş yapar mı? Her şeyi hikmetlidir." gibi bir mâna sezinliyor.

Muhterem kardeşlerim! Biz yeryüzünün üstünde yaşıyoruz. Çevremizde semalar var:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha*) "Biz dünyanın en yakınında olan birinci semayı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) buyruluyor.

Demek ki yıldızların olduğu bütün bu görünen gökyüzü semâ-i dünya, en yakın semâ, birinci semadır. Ondan sonra artık yedi kat semâ var.

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًا (الملك:٣)

(*Ellezî haleka seb'a semâvâtin tıbâkà*) "O tabaka tabaka yedi kat semâyı yaratandır." (Mülk, 67/3) diye yedi kat semâ olduğu Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor.

Ama bunlar, filozofların sıraladığı gibi, felekü'l-Kamer, felek-i Zühal, felek-i Utarit... değil. Utarit'in de, Zühal'in de hepsinin, bütün yıldızların bulunduğu semâ sadece birinci semâdır. Onun arkasından daha nice nice mesafeler, uzaklıklar var.

Sonra:

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ (البقرة:٢٥٥)

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kürsisi bütün bu yedi kat semâyı ihata ediyor, içine alıyor." (Bakara, 2/255)

Kürsüsü var. Ve bu koca semâvâtın ötesinde, Allah-u Teâlâ Hazretlerinin Arş'ı yanında bu kürsü ufacık bir nokta gibi kalıyor. Arş-ı Âlâ'nın azametini insanoğlu idrak edemez. Peygamber Efendimiz; "İşte o azamet sahibi olan Arş'ın Rabbi." diyor.

İnsanı Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin varlığına, birliğine götüren ve onun önünde kul olarak secde ettiren en güzel müşahedelerden birisi gökyüzüne bakmaktır. Yıldızlı bir havada gökyüzüne bakın, derinliklerine bakın! O parıldayan şeylerin, ecrâm u felekiyenin, gök cisimlerinin her birisi bu dünyalardan nice nice kere büyük güneşler. Çok uzaklardaki güneşler; uzaklığından dolayı biz onları nokta gibi görüyoruz.

Bizim güneşimize bakamıyoruz, o bize çok yakın. Tepsi gibi görünüyor, bakamıyoruz. Ancak camı islediğimiz, kapkara yaptığımız zaman süzülmüş haliyle bakıp öyle görebiliyoruz. O bize en yakın güneş. O çok uzaklardaki güneşlerin bizim güneşten ne kadar büyük olduğunu anlayın. Ona rağmen gökyüzünün engin lacivert boşluğu içinde bir küçük nokta gibi görünüyor.

Allah gökyüzüne ışık saçan, enerji saçan nice parçalar yaratmış. Bu ne muazzam iştir! İnsan, "Bunun ötesinde, o lacivertliklerin derinliklerinde neler var?" diye düşündüğü zaman o azamet karşısında secdeye kapanır.

Bugün ansiklopedilerde yazıyor, astronomi bilginleri söylüyor; öyle yıldızlar var ki ışığı dünyaya milyonlarca senede geliyor. Halbuki ışık bir saniyede dünyanın etrafını yedi defa dolaşır, üç yüz bin kilometre yapar. Bir saniyede! Bu ışık bu hızla bir sene gidecek, bir sene dolacak. Milyonlarca sene gidecek, gidecek, gidecek... Demek ki o taraftaki bir güneşten, bir ışık kaynağından yola çıkıyor, milyonlarca sene yol alıyor, bizim gözümüze geliyor. Biz de

gökyüzünde onu bir yıldız olarak, bir parıltı olarak görüyoruz.

"—Bak, gökyüzünde bir şey parlıyor; bir küçük yıldız." diye teleskopumuzu o tarafa çeviriyoruz;

"—Bu ne biçim yıldızmış?" diye inceliyoruz. Kaç milyon sene mesafeden geliyor. Sen şimdi onu seyrediyorsun ama acaba o şimdi orada mı, var mı? Belki de yok. Çünkü ışığı kaç milyon sene önce yola çıktı, sana geldi. Aradan geçen milyonlarca seneden sonra ya patladıysa veya orada başka hadiseler olduysa? Sen göremezsin. Milyonlarca sene sonra eğer dünya var olacaksa, yaşayanlar o hadiseleri görecek.

Dünyamızın etrafında bir zamandan mesafe, bir zamandan örülü perde var ki siz gökyüzünün derinliklerinde geçmiş zamanı seyrediyorsunuz, şimdiki zamanın halini bilemiyorsunuz. Zaman perde olmuş, şimdiki halini görmeye gücünüz yetmiyor. Bu kadar esrarengiz bir âlemdeyiz. Bu kadar aciziz. Bu kadar küçüğüz. Dünya bu kadar küçük, dünyanın içinde biz bu kadar küçüğüz ama inadımız bu kadar büyük.

İnsanoğlu bu azamet sahibi; kâinatın, Arş-ı azîm'in Rabbi olan Allah'a niye secde etmiyor, niye kulluk etmiyor, niye iltica etmiyor? Korkmaz mı, ürpermez mi, dehşete düşmez mi?

Arş-ı azîmin sahibi Rabbimiz bizi; kendisine boyun verip kulluk eden, tesbih çekip secde eden, *Sübhàna'llâh* diyen kullarından eylesin…

(*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) "Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun!" diyor.

Hamd, Allah'ı övmek demektir. *Hamd*, verilen bir nimetten sonra yapılan övgüye denir. Kuru kuruya bir medih değil. Bir nimetten sonra, nimet sahibine şükran duygusuyla dolu olarak yapılan medhe *hamd* derler. *Hamd* Allah'a mahsustur. Ancak Allah'a mahsustur. Çünkü her nimet onundur. Her hâlükârda; iyi halde de kötü halde de, üzüntüde de sevinçte de Allah'a hamd edilir. Çünkü onun şânı yücedir. Her zaman övülmeye layıktır. Her an üzerimizde bir nimeti vardır. Onun için hamd edilir.

Peygamber Efendimiz de kendisine hüzün geldiği, üzüldüğü zaman bile yine hamd ediyor. İnsan; nimet gelirse şükreder, sevinir. Üzüntü gelirse de yine hamd edecek; Allah-u Teàlâ

Hazretleri'ne sevgisini, saygısını, kulluk şuurunu bir tarafa bırakmayacak.

Peygamber Efendimiz, kendisini üzecek bir işle karşılaştığı zaman:

"—Halîm ve kerîm olan Allah'tan gayri ilâh yoktur. O Arş-ı azîmin sahibi olan Allah, her türlü noksandan münezzehtir. O âlemlerin Rabbı olan Allah'a hamd ü senâlar olsun." derdi.

Ne güzel duygular taşıyormuş. Bilmiyorum siz bir üzüntülü hadiseyle karşılaşınca ne yaparsınız, biz ne yaparız? Basarız bağırtıyı; kimimiz olduğumuz yerde tepiniriz, kimimiz kızarız. Kimisi tabakları yerlere çalar, kimisi odanın içini darmaduman eder; masalar sandalyeler uçuşur, camlar çerçeveler kırılır.

Ne olmuş? Başına üzülecek bir hadise gelmiş. Saçını başını yolar, yakasını yırtar, jiletle göğsünü paralar, camları şişeleri kırar, yüzünü gözünü çizer.

Ne oluyorsun? Üzülecek bir hadise olmuş. Nerede bu insanların zavallılıkları, nerede Peygamber Efendimiz'in duygularındaki nezâhat, güzellik, örnek ahlâk!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi onun yolunda yürüyen, onun edepleriyle edeplenen kullarından eylesin…

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ،

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

(*Lâ ilâhe illa'llàhu'l-halîmü'l-kerîm, sübhàna'llàhi rabbi'l-arşi'l-azîm, el-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn.*)

Üç tane şâhâne cümle öğrenmiş olduk ki, bu cümleler insana ahirette çok büyük sevaplar kazandırır. Yerle göğün arasını doldurur, insanın mîzanını ağır bastırır.

Rûz-ı mahşerde bir kulun hesapları görülüp amelleri tartıldıktan sonra, cehenneme gideceği sırada bir kâğıt parçası gelir. O kâğıt parçası, semaları ve yeri içine alacak kadar geniş olan mîzanın, yani amel terazisinin kefesine konulur. Bütün günahlardan daha ağır gelir. Kul da cehenneme gitmekten

kurtulur, cennete girer.

O kâğıdın üzerinde ne yazıyor?

(*Lâ ilâhe illa'llàh*) yazıyor. Bir *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü hepsinden daha ağır gelir, kulu kurtarır. Onun için bu sözler şuurla söyleniliyorsa, duya duya, anlaya anlaya, idrak ede ede söyleniyorsa insanın kurtuluşuna vesile olur.

İnsan; "Ben ancak Allah'a ibadet ederim, gayrıya tapınmam, ancak ondan yardım isterim." diye *Lâ ilâhe illa'llàh* şuuru ile yaşarsa Allah'ın velîsi olur, evliyâsı olur. Cebrail AS, İbrahim AS'a gelmiş de, "İstersen seni kurtarayım, müşrikleri helâk edeyim!" demiş. O da, "Sen aradan çık, Rabbim benim halimi görmüyor mu?" demiş.

Birinci hadîs-i şerîf, birinci rivayet bu. Bunlara da bazı tariflere göre hadis denilebilir.

b. Yeminini Mutlaka Yerine Getirirdi

İkinci rivayet.

Bu, Hz. Âişe Validemiz'den sahih bir rivayet:[160]

كَانَ إِذَا حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ لاَ يَحْنَثُ حَتَّى نَزَلَتْ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ

(ك. عن عائشة)

RE. 530/2 (*Kâne izâ halefe alâ yemînin lâ yahnesü, hattâ nezelet keffâretü'l-yemin.*)

"Peygamber SAS Efendimiz bir şeye yemin etti mi, yeminini mutlaka yerine getirirdi, hânis olmazdı."

Yemininden hânis olmak; söz verdi mi yapmamak, ahdini bozmak demek. Efendimiz; sözünde dururdu, yeminini yerine getirirdi. Yemin kefaretini bildiren Maide Sûresi'nin 89. ayeti nazil oluncaya kadar.

O ayet-i kerimede:

---

160 Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.334, no:7826; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.195, no:4353; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.147, no:18447; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.185, no:6643.

لاَ يُؤَاخِذُكُمُ اللّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّدتُّمُ

الأَيْمَانَ، فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ

أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ، فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلاَثَةِ

أَيَّامٍ، ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ، وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ، كَذَلِكَ

يُبَيِّنُ اللّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (المائدة:٨٩)

[Allah, kasıtsız olarak ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat bilerek yaptığınız yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutar. Bunun da keffâreti, ailenize yedirdiğiniz yemeğin orta hallisinden on fakire yedirmek yahut onları giydirmek, yahut da bir köle azat etmektir. Bunları bulamayan üç gün oruç tutmalıdır. Yemin ettiğiniz takdirde yeminlerinizin keffâreti işte budur. Yeminlerinizi muhafaza edin! Allah size ayetlerini böyle açıklıyor; umulur ki şükredersiniz!] (Mâide, 5/89) diye bildiriliyor.

Bu aynı zamanda bir müsaadedir yemininizi bozarsanız; "Yemininizi bozduğunuz takdirde böyle kefaret ödeyeceksiniz." Eğer yemin uygun bir yemin değilse, o zaman inadı bırakıp, yapmayıp kefaret ödemek uygundur.

Yeminde iki şey var. Hak üzerine, güzel bir iş için yemin edilmişse, onun yerine getirilmesi mecburidir. Eğer bâtıl üzerine, yanlış bir şey üzerine yemin edilmişse, onun yerine getirilmemesi esastır. Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerifi var, gayet açık olarak bildiriyor. Hz. Aişe Validemiz'den rivayet edilmiş:[161]

---

[161] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.301, no:6131; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.334, no:7826; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.420, no:12437; Hz. Aişe RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.100, no:2851; Ebû Bürde babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.701, no:46413; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.464, no:15947.

لاَ أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ ، فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْراً مِنْهَا ، إِلاَّ كَفَّرْتُ عَنْ يَمِينِي ، وَأَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ (ك. عن عائشة)

(*Lâ ahlifü alâ yeminin, feerâ gayrahâ hayran minhâ, illâ keffertü an yemînî, ve eteytü'llezî hüve hayrun.*)

"Bir şeye yemin ettiğimde o yeminin aksini yapmanın daha hayırlı olduğunu anladığım zaman yeminimin kefaretini verdim, o hayırlı olan işi yaptım." diyor.

Bu hususta başka hadîs-i şerîfler de vardır. "Ben bir kere yemin etmiş bulundum, ne yapayım artık bunu yapacağım." diye düşünmek yanlıştır. Yemin ettiğiniz şey bâtılsa, yanlışsa, günahsa onun yapılmaması gerekir!

Yapılmaması gerekir ama yemin ettin; o zaman, o yeminin kefaretini vereceksin. Yemin kefareti on fakiri doyurmaktır veya bir köle âzat etmektir. Parası yoksa, buna gücü yetmiyorsa, o zaman da üç gün oruç tutar.

Bunun sebebi insanın sözüne sahip olmasıdır. "İnsanlar gelişigüzel konuşmasınlar, gelişigüzel hareket etmesinler, boş yere yemin etmesinler." diye bir ceza konulmuş. Yemin ederseniz ve yemininizi tutmazsanız bu cezayı ödeyeceksiniz. Onun için herkes dikkat eder.

Yaya geçidinin olmadığı bir yerden geçersen, şu kadar trafik cezası kesilir. Polis oradayken geçer misin? Geçemezsin. Cezaları biraz arttırıyorlar, o zaman millet ışığın yanında bekliyor. Çizgili yerlerden, yaya geçidi müsaadesi olan yerlerden geçiyor ama gevşediği zaman yine paldır küldür otomobillerin önünden, arkasından geçiyor. Ceza olduğu zaman nasıl duruyorlar. İslâm'da da böyle ceza var. Ya sözünü tutarsın ya cezayı çekersin. O cezaya kefaret deniliyor. Keffaret-i yemin.

Muhterem kardeşlerim; gelişigüzel, olur olmaz her şeye yemin etmeyin!

Bir de yalan yere yemin ederse, ne kadar büyük günah işlemiş olduğunu anlayabilirsiniz.

"—Vallahi, şunu şöyle yapacağım." deyip de yapmadığınız zaman bir kefaret boynunuza borç oluyor. Çünkü âyet-i kerîmede

Allah'ın size emrettiği bir şey oluyor, onu yapmamış oluyorsunuz. Yemin etmeyin, yemin ettiyseniz yerine getirin. Yalan yanlış, ters bir şeye yemin ettiyseniz onu yapmamak daha doğrudur. Yapmayacaksınız, kefaretini ödeyeceksiniz. O da dilinizi tutamamanızın, kendinize hâkim olamamanızın akıl parası; akıllanma, uslanma bedeli olmuş oluyor.

Peygamber Efendimiz sözünü hep yerine getirirdi. Ama yeminlerin kefareti olacağına dair âyet geldiği zaman, eğer yemin ettiği şeyin yapılmaması, başka türlü hareket edilmesi daha iyi ise o zaman kefaretini verip o hayırlı şeyi yapardı.

Ondan önce dişini sıkardı; zarara da uğrasa, sıkıntı da çekse onu yerine getirirdi. Bu kefaret âyeti Peygamber Efendimiz için bir müsaade gibi oldu. O aslında hep sözünde dururdu da artık, "Daha hayırlı olan bir şeyle ezâ çekmesin, meşakkate uğramasın." diye onun için bir kolaylık gibi oldu.

Yemin konusunda uyanık bulunmanızı tavsiye ederim.

c. Yemin Ederken Söylediği

İbn-i Mâce Rifâa el-Cühenî RA'dan şöyle rivayet etmiş:[162]

كَانَ إِذَا حَلَفَ، قَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ

(ه. عن رفاعة الجهني)

RE. 530/3 (*Kâne izâ halefe, kàle: Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî.*) "Peygamber Efendimiz bir şeye yemin ettiği zaman şöyle derdi: 'Muhammed'in nefsi, canı, yani hayatı elinde olan Allah'a and olsun ki…' diye and ederdi. Âdeti böyleydi."

---

162 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.285, no:2081; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV,s.16, no:16261; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.49, no:4556; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IX, s.208, no:1917; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.753, no:18700; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.49, no:4556; Rifâa ibn-i Urâbe el-Cühenî RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.147, no:18448; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXV, s.15, no:37775.

“—Ben hayatın, ölümün önemini kavramış bir insanım. Bir gün gelip Rabbimizin huzuruna gideceğiz. Bu canı veren Allah’tır, alan Allah’tır. Bu konuşmalardan, sözlerden, yeminlerden sorgu sual ve hesap olacaktır. Ben bunun idrakindeyim. Elbette Allah, peygamber olmama rağmen benim de bir gün ruhumu kabzettirecek. Bir gün ben de onun huzuruna varacağım. Ben bunun şuurunda olarak bunu böyle söylüyorum.” demek.

Bu, çok kuvvetli bir yemin: (*Ve’llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) “Şu Muhammed’in canı elinde olana and olsun ki...” Çok ciddi bir yemin. Efendimiz, bu tarzda yemin ederdi. Sanki kendisini üçüncü bir şahısmış gibi ismini zikrederek yemin ederdi.

Meselâ, ben size desem ki:

“—Biraz hastayım, şu Es’ad kardeşinize dua edin!”

Hani insan bazen ismini böyle söyler ya, Peygamber Efendimiz de böyle kendisinin adını anarak yemin ederdi. (*Ve’llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) “Muhammed’in canı elinde olan Allah’a yemin ederim ki...” diye, kendi adını ortaya koyarak söylerdi. Efendimiz’in yemin ediş şekli böyle.

d. Ateşi Yükselince Su Dökünmesi

Taberânî ve Hàkim’in Semüre RA’dan rivayeti şöyle:[163]

كَانَ إِذَا حُمَّ ، دَعَا بِقِرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ ، فَأَفْرَغَهَا عَلَى قَرْنِهِ فَاغْتَسَلَ

(طب. ك. عن سمرة)

RE. 530/4 (*Kâne izâ humme, deâ bi-kırbetin min mâin, feefrağahâ alâ karnihî fa’ğtesele.*) “Kendisine ateş bastığı zaman, ateşli bir hastalık geldiği zaman, bir kırba su isterdi.” Yani “Bir kova su isterdi, onu başına dökerdi, onunla yıkanırdı.”

Suudi Arabistan’ı düşünün, oranın sıcağını düşünün; işte o

---

163 Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.447, no:8229; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VII, s.227, no:6947; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.156, no:4599; Tahàvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.IV, s.399, no:1599; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.270, no:160; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.158, no:8343; Semüre ibn-i Cündeb RA’dan

Câmiü’s-Sağîr, c.II, s.185, no:6645.

sıcakta bir de ateş basınca Peygamber Efendimiz tedbir olarak böyle yapardı. Bir kova suyu başından aşağıya döker, ateşinin geçmesine yardımcı olsun diye bu şekilde yıkanırdı.

Hicaz'ı ziyaret edenler bilir. Kış mevsiminde bile havası bizim yaz ayları gibidir. Yalnızca sıcağı biraz yumuşamıştır. Fakat yaz mevsimi geldi mi güneşin altında şemsiyesiz dolaşırsanız güneş çarpar, ölürsünüz. Sizi buzlara yatırırlar. Kurtulursanız kurtulursunuz, aksi takdirde güneş çarpmasından ölürsünüz.

"—Ben kabadayıyım, arslanım, paşayım, ağayım; bana bir şey olmaz." diye biraz ortalıkta dolaşan, güneş çarpmasından küt diye yuvarlanır, hastaneyi boylar. Öyle bir sıcağı vardır.

Çıplak taşa bastığınız zaman ayağınızın tabanı kavrulur, şişer, su toplar. O kadar sıcak olur. Peygamber Efendimiz o sıcakta yaşadı. Ne buzdolabı vardı ne soğuk su. Oranın suları daha ağır oluyor. Buraların suları biraz daha hafif olur.

Meselâ zemzem suyu, içinde pek çok çeşit mineral olan bir sudur. Başlı başına bir gıdadır. İnsan bir ay onu yer, gıdalanır, şişmanlar, kilo alır. Mübarek sanki su değil, ağdalı bir ilaç gibidir, şifalıdır.

Zemzem'in dışındaki öteki sular da içildiği zaman, bizim buradaki sular gibi insana kolay kolay serinlik vermez. Bir de ateş bastı mı, ne yapsınlar? "Peygamber Efendimiz SAS başından aşağı su dökünürdü." diye burada öğreniyoruz.

e. Düşman Hakkında Ettikleri Dua

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Beyhakî ve Hàkim Ebû Mûsa el-Eş'ârî RA'dan rivayet ediyor:[164]

كان إِذَا خَافَ قَوْماً قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ ونَعُوذُ بِكَ

[164] Ebû Dâvud, Sünen, c.IV, s.335, no:1314; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.154, no:2629; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.188, no:8631; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.74, no:2531; Ebû Mûsa el-Eş'ârî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.414, no:19735; Abdullah ibn-i Kays RA'dan.

مِنْ شُرُورِهِمْ (حم. د. ك. هق عن أبي موسى)

RE. 530/5 (*Kâne izâ hâfe kavmen kàle: Allahümme innâ nec'alüke fî nühûrihim, ve neûzü bike min şürûrihim.*)

Peygamber Efendimiz bir düşman kavmin şerrinden korktuğu zaman onların aleyhinde:

(*Allàhümme innâ nec'alüke fî nühûrihim*) "Yâ Rabbi! Biz onların enselerine cezayı indirmeni dileriz; (*ve neùzü bike min şürûrihim*) ve onların şerrinden sana sığınırız." diye dua ederdi.

Nühûr göğsün üst tarafı, gerdan tarafı demek. Devenin bıçaklanma yeridir. Kurbanın kesilme yeridir.

(*Allàhümme innâ nec'alüke fî nühûrihim*) "Yâ Rabbi! Biz senin, düşmanlarımızın boğazına çökertmeni dileriz." Yani, "Onları kahret, cezalandır. Onlara karşı bizi koru!" mânasına.

"Yâ Rabbi! O düşmana karşı sana sığınırız, sana tevekkül ederiz ve onların şerrinden sana iltica ederiz." demek. (*Ve neùzü bike min şürûrihim*) "Onların şerlerinden sana sığınırız." Bu da düşmana karşı yapılacak duadır; Allah'a sığınmadır, Allah'a tevekküldür. Bunu da yazın, ezberleyin!

f. Nazarı Önlemek İçin Dua

İbnü's-Sinnî Hakîm ibn-i Hizam'dan şöyle rivayet ediyor:[165]

كان إِذَا خَافَ أَن يُصِيبَ شَيْئاً بِعَيْنِهِ، قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِ، وَلاَ تَضُرَّهُ (ابن السني عن سعيد بن حكيم)

RE. 530/6 (*Kâne izâ hàfe en yusîbe şey'en bi-aynihî, kàle: Allàhümme bârik fîhi, ve lâ tedurrahû*)

(*Kâne izâ hàfe en yusîbe şey'en bi-aynihî*) "Peygamber SAS

---

165 İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.391, no:207; Hakîm ibn-i Hizam'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.134, no:18366; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.185, no:6647.

Efendimiz bir şeye nazar değmesinden korkarsa, (*kàle: Allàhümme bârik fîhi*) 'Yâ Rabbi, bunu mübarek eyle; (*ve lâ tedurrahû*) ve onu zarara uğratma!' diye dua ederdi."

Bu hadîs-i şerîf göz değmesinin, nazarın hak olduğunu gösterir. Ve Peygamber SAS Efendimiz bunu bize öğretmiştir. Bazen insanın beğendiği bir şeye kendisinin nazarı değer. Onun için yapılacak bir duadır:

"—Yâ Rabbi, bunu mübarek eyle ve ona zarar verme!"

Güzel bir elbise giyersiniz, kendiniz de beğenirsiniz. Güzel bir ayakkabı giyersiniz, kendinizin de hoşuna gider;

"—Derisi ne kadar güzel, ne kadar güzel parlıyor."

İyi bir araba alırsınız; pırıl pırıl, hoşunuza gider. Pat bir kazaya uğrar, bir yerine bir şey gelir. Arabanın çamurluğu bozulur, kaportasına bir şey olur, camı kırılır, çatır çatır çatlar. Elbisenize bir şey dökülür, lekelenir. Pabucunuza bir zarar gelir, yırtılır...

Neden? Çünkü nazar değdi. Nazar haktır. Nazar değebilir.

Onun için, nazar değmesin diye bazı şeylerde hafif kusurlar bırakmak da iyidir. Karşı taraf çok beğendi mi nazar değebilir. Senin de bazı şeylere nazarın değebilir. Kendi eşyana değebilir. Kendi sevdiğin şeylere nazarın değebilir. Onun için bu duayı ezberle:

(*Allàhümme bârik fîhi velâ tedurrahû*) *Tedurruhû, tedurrahâ* hepsi olur. *Re* harfi şeddeli olduğu için nehy-i hâzır sîgası olarak her türlü harekelenebilir.

"Yâ Rabbi! Bunu bana mübarek et ve ona zarar ulaştırma!" diye dua ederdi.

Peygamber SAS, biz öğrenelim diye bu duayı yapıyor. Yoksa onun baktığı her şeye bereket gelir, her şeyi güzeldir. "Keşke nazarına biz de ersek, bizim gözlerimiz de onu görse!" diye gece gündüz herkesin istediği şeydir.

Ne güzel ilahiler söylemişler:

Gül yüzünü rüyamızda,
Görelim yâ Rasûlallah!
Gül bahçene dünyamızda,
Girelim yâ Rasûlallah!

g. Tuvaletten Çıkınca Ettiği Dualar

Bundan sonra gelen üç rivayet, Peygamber Efendimiz'in tuvaletten çıkışında ettiği dualarla ilgili…

Peygamber Efendimiz'in şuuru her anında Allah-u Teàlâ Hazretleriyle ilgili olduğundan, her hali dua, her hali tazarru, her zamanı ibadet… Yâni *zikr-i müdâm* halinde ve *fenâ fillâh, bekà billâh* makamlarının üstünde.

1. Rivayet:[166]

كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ، قَالَ: غُفْرَانَكَ (حم. حب. ك. عن عائشة)

RE. 530/7 (*Kâne izâ harace mine'l-gàiti, kàle: Gufrâneke.*)

(*Kâne izâ harace mine'l-gàiti, kàle*) "Peygamber Efendimiz tuvaletten çıkınca;

غُفْرَانَكَ !

(*Gufrâneke*) 'Affet yâ Rabbi! Mağfiret et yâ Rabbi!' derdi."

İnsan tuvalete girince mahrem bir durum oluyor; soyunuyor, tekrar giyiniyor. "Affet yâ Rabbi!" diyor. Çünkü melekler var. O büyük insanlar neler düşünürler, meleklerden bile utanırlar.

Hatta bir tanesi diyor ki:

"—Omuzunda melekler var; sevaplarını, günahlarını yazıyorlar. Her âzanda melekler var, seni koruyorlar. Vücudunda 360 tane melek vazifeli. İnsanların yanında edepsizlik yapmazsın, yalnız kaldın mı her edepsizliği yaparsın. Nerede kaldı senin âmentüde (*ve melâiketihî*) 'meleklerine inandım!' demen."

İnsan düşünürse bu velînin sözü doğru. Hakikaten adam kalabalıkta burnunu bile karıştırmaz da, yalnız kaldı mı türlü edepsizliği yapar. Meleklere imanı sağlam olsa onlardan da

---

[166] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.46, no:28; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.355, no:296; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.155, no:25261; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.261, no:562; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.97, no:466; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.160; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.48, no:90; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:7; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.44, no:17869; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XL, s.138, no:43319.

utanacak.

Fıkıh kitaplarımızda İslâmî edebi anlatırken; banyoda yalnız başına yıkanırken bile peştemal kullanmak tavsiye edilir. Edepleri ne kadar incedir. Bu sebeplerden olsa gerek, Peygamber Efendimiz, (*Gufrâneke*) "Mağfiretini dilerim yâ Rabbi!" diyerek tuvaletten çıkarmış.

2. Rivayet:[167]

كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الخَلاَءِ ، قَالَ: اَلْحَمْدُ لله الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الأَذَى وَعَافَانِي (ه. عن أنس ؛ ن. عن أبي ذر)

RE. 530/8 (*Kâne izâ harace mine'l-halâi, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe anni'l-ezâ ve âfânî.*)

(*Kâne izâ harace mine'l-halâi, kàle*) "Peygamber Efendimiz helâdan çıkınca;

اَلْحَمْدُ لله الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الأَذَى وَعَافَانِي .

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe anni'l-ezâ ve âfânî*) 'Ezâ veren şeyleri benden gideren ve bana afiyet veren Allah'a hamdolsun!' diye dua ederdi."

İnsanın aç kalması bir sıkıntı verir, tok kalması bir başka sıkıntı verir. İshal olsa bir başka sıkıntı olur, kabız olsa bir başka sıkıntı olur. Her halin sıkıntılı tarafı da var. Sıkıntı olmadan, vücudun fonksiyonları normal çalışıyorsa el-hamdü lillâh, ne güzel! Tabii hepsi olacak. Bunlar insanoğlunun tabii hayatının gereği. Su içecek, idrar olacak. Yemek yiyecek, büyük abdest olacak. Bunların oluşunda İslâm'ın koyduğu kaidelerin hepsi gayet güzel.

---

167 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.356, no:297; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.IV, s.68; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Dua*, c.I, s.136, no:372; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.38, no:22; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:10; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.44, no:17870; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.346, no:41655.

Tuvalete gidecek; gittiği zaman küçük abdestini yapıyorsa, üstüne sıçramamasına dikkat edecek. Boğaziçi Köprüsü gibi iki tarafa ayağını açıyor millet, tuvalete giriyor. Ondan sonra bir şarıltı ki ta tuvaletin dışından duyulacak. Adamın ne pantolonu kaldı, ne ceketi kaldı belki ağzına bile sıçramıştır.

Böyle şey mi olur? Bu kadar yüksekten, bu kadar kuvvetli fışkıran bir şeyin sonu nereye varır? Bununla namaz mı kılınır? Böyle Müslümanlık mı olur?

Tedbir alacak. Sıçramamasına dikkat edecek. Bir damlasının bile üstüne gelmemesine dikkat edecek.

Birisi kabirde azap görüyordu da, Peygamber SAS Efendimiz dedi ki:

"—Bu büyük bir şeyden azap görmüyor. Küçük abdestini yaparken kendisini sakınmazdı."

Sen mühim görmezsin ama abdestin olmaz, namazın olmaz. Namazda bir de elbisenin temizliği şartı vardır. Abdestli olacak, bir de elbisesi temiz olacak. Elbise temiz olmazsa, namaz kıldığı yer temiz olmazsa ibadeti makbul olmaz, ibadeti borç kalabilir.

Onun için bunlara hep dikkat etmek lazım. Büyük abdeste de, küçük abdeste de dikkat etmek lazım. Bunları hocaların söylemesi lazım! Babaların söylemesi lazım! Çocuklarına öğretmesi lazım! Öğretmezlerse çok fena şeyler olur. Güya dünyada medeniyet var. Ne medeniyeti!

Bizim fakülteden arkadaşlardan birisiyle sosyeteden bir kadının münakaşası olmuş. Konu temizlik, taharet...

"—Ne demek o taharetlenmek?" demiş.

Bizim arkadaş şaşırmış, anlatmış.

"—Bu işin yerine siz ne yaparsınız?" diye sormuş.

"—Biz sık sık iç çamaşırı değiştiririz." demiş.

Bre insafsız, pis pis kokarsın be! Sık sık çamaşır değiştirmekle bu iş olur mu? Gıcır gıcır tertemiz yapmak lazım. Müslümanlık nerede bu adamlar nerede?

Peygamber Efendimiz bir rivayette (*Gufrâneke*) demiş. Bu hatırda kolay kalır. (*Gufrâneke*) "Affet, mağfiret eyle yâ Rabbi!" Bir başka rivayette tuvaletten çıkarken, (*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe*

anni'l-ezâ ve âfânî) "Ezâyı giderip bana afiyet veren Allah'a hamd olsun!" diye dua etmiş.

3. Rivayet:[168]

كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ ، قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْسَنَ إِلَيَّ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ (ابن السني عن أنس)

RE. 530/9 (*Kâne izâ harace mine'l-ğàiti, kàle: El-hamdü li'l-lâhi'llezî ahsene ileyye fî evvelihî ve âhirihî.*)

(*Kâne izâ harace mine'l-ğàiti, kàle*) "Peygamber Efendimiz tuvaletten çıktığı zaman;

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْسَنَ إِلَيَّ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ .

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ahsene ileyye fî evvelihî ve âhirihî*) 'Bu işin evvelinde de, sonunda da bana lütufta, iyilikte bulunmuş olan Allah'a hamdolsun.' diye dua ederdi."

Evvelinde lütufta bulunması nedir? İnsanın yemek yemesi, karnının doyması. Sonunda lütufta bulunması ise fazlalıklardan kurtulması ve rahatlaması...

h. Evinden Çıkarken Ettiği Dualar

Ard arda gelen üç rivayet de SAS Efendimiz'in evinden dışarıya çıktığı zaman yaptığı dualar hakkında… Onun için, üçünü de sırayla izah edelim:

1. Rivayet:[169]

---

[168] İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.42, no:24; Enes ib-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.44, no:17871; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.185, no:6650.

[169] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.409, no:1197; Taberânî, *Dua*, c.I, s.145, no:406; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.332, no:176; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.21, no:2134; Ebû Hüreyre RA'dan.

كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ التُّكْلاَنُ عَلَى اللهِ ، لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِالله (ابن السني ، والديلمى عن أبي هريرة)

RE. 530/10 (*Kâne izâ harace min beytihî, kàle: Bi'smi'llâhi, et-tüklânü ale'llàhi, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh.*)

(*Kâne izâ harace min beytihî, kàle*) Peygamber Efendimiz evinden çıkarken şöyle derdi:

بِسْمِ اللهِ التُّكْلاَنُ عَلَى اللهِ ، لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلا بِالله .

(*Bi'smi'llâhi, et-tüklânü ale'llàhi, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*)

(*Bismi'llâh*) "Allah'ın adıyla çıkıyorum. (*Et-tüklânü ale'llàhi*) Dayanmam, güvenmem Allah'adır. Allah'a dayanıyorum. (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) 'Allah'tan gayrı güç kuvvet sahibi yoktur, güç kuvvet onundur. Onun adıyla çıkıyorum, ona dayanıyorum."

Tabii ki, başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur, mâsivânın hiçbir varlığı yoktur. Bütün güç ve kuvvet Allah'ındır. Allah'ın müsaade etmediği hiçbir şey olmaz. Hiçbir varlık, hiçbir şey yapamaz. Ne böcekler, ne canavarlar, ne rüzgârlar, ne zelzeleler, ne elektrikler, hiçbir şey Allah dilemeyince, istemeyince, müsaade etmeyince herhangi bir zarar veremez. Düşman da zarar veremez. Dünyanın bütün katilleri bir araya gelse, onlar da zarar veremez. (*Bismi'llâh*) diye çıktı mı, Allah'a sığındı mı, Allah'a dayandı mı, Allah'tan gayrı güç kuvvet olmadığını bildi mi korunur. Peygamber Efendimiz böyle çıkardı.

2. Rivayet:[170]

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.490, no:41942; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIX, s.265, no:42498.

[170] Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.309, no:3349; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.306, no:26658; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.VI, s.26, no:9915; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.143, no:18418.

كَانَ إِذَ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ ، اللّٰهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزِلَّ ، أَوْ نَضِلَّ ، أَوْ نَظْلِمَ ، أَوْ نُظْلَمَ ، أَوْ نَجْهَلَ ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا

(ت. وابن السني عن أم سلمة)

RE.530/11 (*Kâne izâ harace min beytihî, kàle: Bi'smi'llâhi, tevekkeltü ale'llàh, allàhümme innâ neùzü bike min en-nezille, ev nadılle, ev nazlime, ev nuzleme, ev nechele, ev yüchele aleynâ.*)

(*Kâne izâ harace min beytihî, kàle*) Peygamber Efendimiz evinden çıktığı zaman şöyle derdi:

بِسْمِ اللهِ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ ، اللّٰهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزِلَّ ، أَوْ نَضِلَّ ، أَوْ نَظْلِمَ ، أَوْ نُظْلَمَ ، أَوْ نَجْهَلَ ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا.

(*Bi'smi'llâh, tevekkeltü ale'llàh, allàhümme innâ neùzü bike min en nezille, ev nadılle, ev nazlime, ev nuzleme, ev nechele, ev yüchele aleynâ.*)

(*Bismi'llâh*) "Allah'ın adıyla çıkıyorum. (*Tevekkeltü ale'llàh*) Allah'a dayandım, Allah'a tevekkül ettim." diyor.

Sonra ne diyor? (*Allàhümme innâ neùzü bike*) "Yâ Rabbi, biz sana sığınırız: (*Min en nezille*) Ayağımızın kaymasından, (*ev nadılle*) yolu sapıtmamızdan, ayağımızın kaymasından; (*ev nazlime*) tutup birisine haksızlık, zulüm yapmamızdan; (*ev nuzleme*) veyahut birisinin bize zulüm yapmasından; (*ev nechele*) birisine cahilce bir muamele etmemizden; (*ev yüchele aleynâ*) veyahut birisinin bize cahilce bir muamele yapmasından sana sığınırız yâ Rabbi!" derdi.

Bunları biraz inceleyelim. Efendimiz, nelerden Allah'a sığınırmış? (*Bismi'llâh, tevekkeltü ale'llàh*) dedikten sonra, "Yâ Rabbi, biz sana sığınırız." deyip neleri saymış?

1. (*Min en nezille*) Ayağımızın kaymasından, sürçmesinden. Bu maddî de olabilir. Basarsın buzun üstüne, ayağın kayar. Gözünü

açarsın, hastanedesin. Bir de bakarsın her tarafından, burnundan ayağının ucuna kadar sarmışlar, alçıya almışlar. İnsanın ayağı kayabilir. Gerçek kayma…

Bir de mecazî mânada olur; hata etmek, ayak sürçmesi mânasına olur. Peygamberler günah işlemezler, zelleleleri vardır. Öyle yapmayacaktı ama yapıverdi. Büyük günah değil de ona ayak sürçmesi, *zelle* demişler. Aynı kökten geliyor. (*En nezille*) "Yâ Rabbi! Ayak sürçmemiz olmasın, bir hatamız olmasın, bir hatalı iş yapmayalım." Günah işlememek, hatalı bir iş yapmamak için Allah'a sığınıyor.

2. (*Ev nadille*) "Yolu sapıtmayalım!" İnsan bir yoldan çıkar, gider gider;

"—Ya, Allah Allah! Buraları benim bildiğim yerler değil, nereye gelmişim? Hay Allah! Yanlış geldim." der, yolu şaşırdı.

Çölde de insan yolu bir şaşırdı mı, bir daha nasıl bulacak? Kum tepeleri birbirine benzer, peşpeşe sıralanmıştır. Bir kaybetti mi kumlara bata çıka kaybolur, gider. Sıcak da bir bastırdı mı helâk olur. Orada yolu sapıtmak, bu İstanbul caddesinde yolu sapıtmak gibi olmaz. Orası daha zor. Ama bazen böyle büyük yerlerde de şaşırma, sapıtma olabiliyor.

Sapıtma deyince hatırıma geldi. Hacca gidiliyor. Bir milyon, bir buçuk milyon insan bir gün için Arafat'ta çadır kuruyor. Çadırların arasında yollar var, hepsi birbirine benziyor. Adam çadırından bir çıkıyor, kayboluyor.

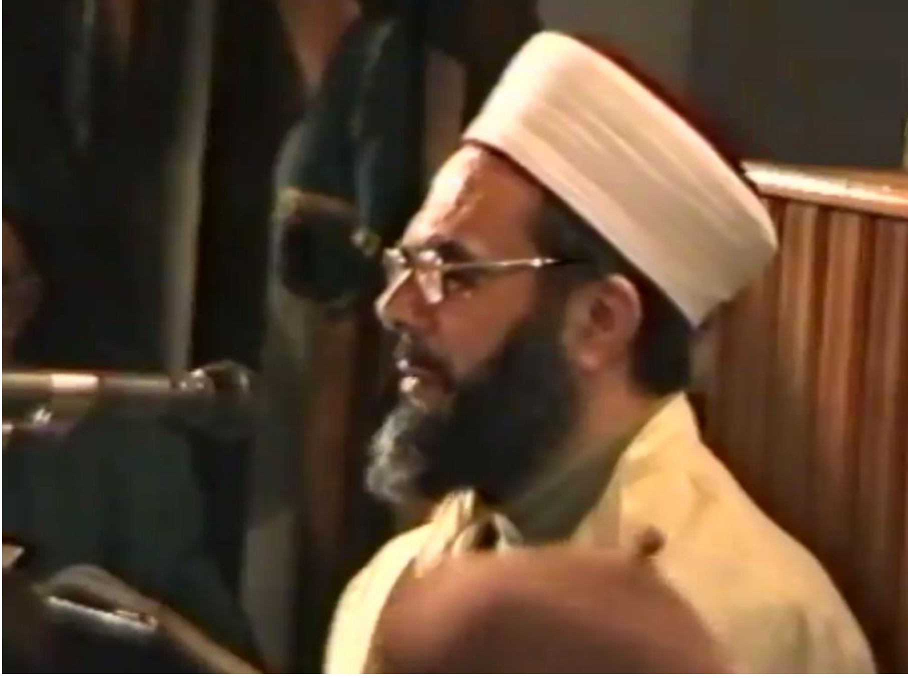
"—Ben bu çadırı bulurum." diyor ama çadırlar birbirine benzediği için karıştırıyor. "Hay Allah! Türklerin çadırı hangisiydi?" derken nihayet kayıpların olduğu yere götürüyorlar. Böyle kaybolmuş bir sürü insan oluyor.

Mina'da da böyle oluyor. Mühendis kardeşlerimizden bir tanesi kaybolanları ayıplarmış;

"—İnsan çıkar, sağına bakar soluna bakar, bir iz bulur kendisine, ona göre gider. Kaybolmak neymiş?" dermiş.

Kendisi anlatıyor:

"—Hocamızla beraber hacca gittiğimiz zaman Mina'da çadırımızdan çıktım. Bir iki alışveriş yaptım. Sonra bizim sokağı kaybettim. Ara Allah'ım ara, bir türlü bulamadım." diyor.

Orada da böyle olur; birisini ayıplarsan ayıpladığın şey başına gelir. Koskoca mühendis; hem de yüksek mevkilerde bulunmuş bir kimse, böyle şeyleri çok iyi bilir, planları, istikametleri, yönleri çok iyi bilen bir kimse ama Allah şaşırttı mı insan şaşırabilir.

Onun için Peygamber Efendimiz diyor ki: "Yolu sapıtmaktan da sana sığınırım." Bu maddî mânasında olduğu gibi, mecazî mânasında da olabilir.

"—Yanlış iş yapıyor; günahlı, saçma sapan iş yapıyor." mânasına. "Ayağımızın sürçmesinden, yolu kaybetmemizden, sapıtmamızdan sana sığınırız." derken; "Küçük hata etmemizden, büyük dalaletlere düşmekten, yanlış işler yapmaktan sana sığınıyoruz." mânasına da olabilir. Her iki mânası da doğru. Yola çıkarken her ikisinden de Allah'a sığınmak lazım.

3-4. (*Ev nazlime, ev nuzleme*) "Ya biz başkasına zulmederiz, günaha gireriz veyahut birisi gelir bize zulmeder, ezâ çekeriz. İkisinden de sana sığınırım yâ Rabbi!" diyor. Ne bizim zararımız başkasına dokunsun ne başkasının zararı bize dokunsun. "Ne sen

aldan, ne aldat!" dediği gibi şairin. Ben kimseye zulmetmeyeyim, kimseye bir zararım dokunmasın. Ne de birisi bana zulmetsin.

Yolda giderken başına bir bela çıkıyor. Geliyor bir kabadayı, başın derde giriyor, karakolluk oluyorsun. Bu da fena. Bir zalim geliyor sana zulmediyor; bu da fena. Sen tutup birisine kızıyorsun, sinirleniyorsun, zulmediyorsun; o da fena. Çünkü günaha giriyorsun, Allah hesabını soracak. Onun için Peygamber Efendimiz dışarı çıkarken; "Zulmetmekten de, zulme uğramaktan da sana sığınırım yâ Rabbi!" derdi.

5-6. (*Ev nechele, ev yüchele aleynâ*) "Benim bir cahillik yapmamdan veyahut bana bir cahillik yapılmasından da sana sığınırım, yâ Rabbi!"

"Karşımdaki insanların kadrini kıymetini bilemememden veyahut karşımdakilerin de bana gereken insanî muameleyi yapmamasından sana sığınırım." derdi.

Elbette çok güzel bir duadır. Onun için bunu da ezberlemeye çalışın:

"—Yâ Rabbi! Senin adınla yola çıkıyorum, sana tevekkül ettim. Yâ Rabbi! Ayağımın kaymasından, yolu sapıtmamdan, zulmetmemden, zulme uğramamdan, cahillik etmemden, bana cahillik edilmesinden sana sığınırım." demiş oluyor, yola çıkarken böyle çıkıyor.

Peygamber Efendimiz neler düşünüyormuş; siz de bunları düşünün, böyle yola çıkın!

3. Rivayet de aşağı yukarı bir öncekine benziyor:[171]

---

[171] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.289, no:4430; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.352, no:3874; Neseî, *Sünen*, c.XVI, s.382, no:5391; Nesei, *Sünenü'l-Kübra,* c.XVI, s.382, no:5391; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.320, no:726; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.251, no:10089; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.333, no:1469; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.125; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.224, no:1607; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.211, no:29810; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.208, no:586; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.143, no:18419.

كان إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ : بِسْمِ الله رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَزِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ (حم. ت. ه. ك. عن أم سلمة ؛ زاد كر: أَوْ أَنْ أَبْغِيَ أَوْ يُبْغَى عَلَيَّ)

RE.530/12 (*Kâne izâ harace min beytihî, kàle: Bi'smi'llâhi, rabbî eûzü bike min en ezille, ev edılle, ev azlime, ev uzleme, ev echele, ev yüchele aleyye.*)

(*Kâne izâ harace min beytihî, kàle*) Peygamber Efendimiz, evinden çıktığı zaman buyururdu ki:

بِسْمِ اللهِ ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَزِلَّ ، أَوْ أَضِلَّ ، أَوْ أَظْلِمَ ، أَوْ أُظْلَمَ ، أَوْ أَجْهَلَ ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ .

(*Bi'smi'llâhi, rabbî eûzü bike min en ezille, ev edılle, ev azlime, ev uzleme, ev echele, ev yüchele aleyye*)

(*Bismi'llâh*) "Allah'ın adıyla çıkıyorum. (*Rabbî eùzü bike*) Yâ Rabbi, ben sana sığınırım: (*Min en ezille*) Ayağımın kaymasından, (*ev edılle*) sapıtmamdan, (*ev azlime*) zulmetmemden, (*ev uzleme*) zulme uğramamdan, (*ev echele*) cahillik yapmamdan, (*ev yüchele aleyye*) bana cahillik yapılmasından sana sığınırım Yâ Rabbi!" der, dışarıya öyle çıkardı.

Peygamber SAS Efendimiz Allah'a sığınırdı, ondan sonra da hep hayırlarla karşılaşırdı.

i. Bayram Namazından Farklı Yoldan Gelmesi

Tirmizî ve Hàkim'in Ebû Hüreyre RA'dan rivayeti:[172]

---

[172] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.394, no:496; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.308, no:6045; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.X, s.380, no:2247; Ukaylî, *Duafâ*, c.VI, s.372, no:1491; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.89, no:18105; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.185, no:6654.

كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ فِي طَرِيقٍ رَجَعَ فِي غَيْرِهِ

(ت. ك. عن أبي هريرة)

RE. 530/13 (*Kâne izâ harace yevme'l-îdi fî tarîkın, racea fî gayrihî.*)

(*Kâne izâ harace yevme'l-îdi fî tarîkın*) "Peygamber SAS Efendimiz bayram günü camiye çıktığı zaman giderken bir yoldan giderdi, (*racea fî gayrihî*) gelirken başka bir yoldan dönerdi."

Peygamber Efendimiz bayram namazından dönerken, geldiği yol ile değil başka bir yoldan geriye dönerdi. Bunun sebebi; sevabının çok olmasını istemesi ve yaptığı hayırlı işe yerin, göğün, taşın, yolun şahit olması. Biz de böyle yaparız. Bereket vardır. Ayrıca her yolun bir bereketi vardır. Onun için Peygamber SAS Efendimiz bu tarzda hareket ederdi.

Rabbimiz; her halimizde, her işimizde Rasûlüllah gibi yaşamayı, onun âdâbına uymayı, sünnetini prensip edinmeyi, onun yolunda yürümeyi, sünnetini ihya etmeyi, böylece şehid sevapları kazanmayı cümlemize nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

25. 13. 1988 – İskenderpaşa Camii

19. ALLAH İÇİN KIZMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كَانَ إِذَا خَطَبَ احْمَرَّتْ عَيْنَاهُ ، وَعَلاَ صَوْتُهُ ، وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ ، كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ: صَبَّحَكُمْ ، مَسَّاكُمْ (ه. حب. ك. عن جابر)

RE. 531/2 (*Kâne izâ hataba ihmarret aynâhu, ve alâ savtühû, ve'ştedde gadabühû, keennehû münziru ceyşin yekùlü: Sabbahaküm, ve messâküm*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in mübarek âdetlerinden, itiyatlarından, dualarından, davranışlarından bahseden bazı rivayetleri okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir

enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

……………………………

a. Hutbe Okurken Sesini Yükseltirdi

Câbir RA'dan İbn-i Mâce'nin, İbn-i Hibbân'ın ve Hâkim'in rivayet ettiğine göre; "Peygamber SAS Efendimiz vaaz ve hutbe îrâd edeceği zaman, ettiği zaman acaba nasıl konuşurdu?" diye bir tahmin edin, sonra bu rivayeti okuyayım:[173]

---

[173] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.359, no:1435; İbn-i Mâce, Sünen, c.I, s.52, no:44; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.186, no:10; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.206,

كان إِذَا خَطَبَ احْمَرَّتْ عيناه ، وعلا صوته ، واشتد غضبه ، كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ: صَبَّحَكُمْ ، أَوْ مَسَّاكُمْ (ه. حب. ك. عن جابر)

(*Kâne izâ hataba ihmarret aynâhu, ve alâ savtühû, ve'ştedde gadabühû, keennehû münziru ceyşin yekùlü: Sabbahaküm, ev messâküm*)

(*Kâne izâ hataba ihmarret aynâhu*) "Hutbe okurken, Rasûlüllah Efendimiz'in gözleri kızarırdı. (*Ve alâ savtühû*) Ve sesi yükselirdi, yüksek sesle konuşurdu. (*Ve'ştedde gadabühû*) "Ve gazabı, sinirliliği şiddetlenirdi. Sert bir tavır alırdı. (*Ke-ennehû münziru ceyşin*) "Sanki bir ordunun münziri, ikazcısı, komutanı gibi. Orduyu harekete geçirmek için ona ihtarda bulunan başındaki kimse gibi."

(*Yekùlü: Sabbahaküm*) Sanki o kimse *sabbahaküm* diyormuş gibi. 'Ey ordu ne yatıyorsunuz çadırlarınızda, niye böyle gevşemişsiniz? Düşman sabahın erken saatinde hücuma geçecek, kalkın bakalım!' der gibi. (*Ev messâküm*) Veya akşamüstü; 'Niye böyle gevşek duruyorsunuz, düşman akşam akşam karanlıktan istifade üzerinize çullanıyor, harekete geçti, hücuma geçti.' der gibi; ordunun başındaki sorumlu kimse, ordusunu ikaz edip toparlıyormuş gibi tavır alırdı."

Gazaplı insan tavrı alırdı; gözleri kızarırdı, sesi yükselirdi ve o tarzda konuşurdu.

b. İnsanların Domuza ve Maymuna Dönüşmesi

Muhterem kardeşlerim!

Çünkü, Allah'ın haramlarının işlenmesine müsamaha etmek doğru değildir, günahların işlenmesine hoş bakmak doğru değildir, insanların gafletine, cahilliğine karşı lâkayt kalmak doğru değildir. Çünkü bunların sonucu çok fecidir.

---

no:5544; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.85, no:2111; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.265, no:534; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.63, no:17974; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6656.

Geçen gün yılbaşı münasebetiyle bazı hadîs-i şerîfler okuduk. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hak peygamberi, elçisi Muhammed-i Mustafâ şöyle diyor:[174]

وَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ ، لَيَبِيتَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِى ، عَلَى أَشَرٍ ، وَبَطَرٍ ، وَ لَعِبٍ ، وَلَهْوٍ ؛ فَيُصْبِحُوا قِرَدَةً وَخَنَازِيرَ ، بِاسْتِحْلاَلِهِمُ الْمَحَارِمَ ، وَاتِّخَاذِهِمُ الْقَيْنَاتِ ، وَشُرْبِهِمُ الْخَمْرَ ، وَأَكْلِهِمُ الرِّبَا ، وَلُبْسِهِمُ الْحَرِيرَ (عم. في زوائد الزهد عن عبادة بن الصامت ، وعن عبد الرحمن بن غنم ، وعن أبى

---

174 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.329, no:22842; Heysemi, *Mecmaüz-Zevaid*, c.V, s.118, no:8215; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Heysemi, *Mecmaüz-Zevaid*, c.V, s.118, no:8215; Ebu Ümame RA'dan.
Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.383, no:25126.

أمامة ، وعن ابن عباس)

RE. 459/2 (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî, leyebîtenne ünâsün min ümmetî alâ eşerin ve batarin ve lu'bin ve lehvin, feyusbihûne kıradeten ve hanâzîre istihlâlihimü'l-mahârime, ve't-tihâzihimü'l-kaynâti, ve şurbihimü'l-hamre ve eklihimü'r-ribâ, ve lübsihimü'l-harîr*.)

(*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) "Şu Muhammed'in canı, nefsi kudreti elinde olan Allah'a and olsun ki…"

İnsanın yaşaması, ölmesi, hayatı, memâtı, faaliyetleri, hayrı, şerri hep Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden oluyor. Biz onun kudretine boyun bükmüşüz, kaderine razı olmuşuz. O her şeyi tasarruf ediyor, ne dilerse öyle yapıyor. Rabbimiz'den hayırlar dileriz.

"Allah'a yemin olsun ki, (*leyebîtenne ünâsün min ümmetî alâ eşerin ve batarin*) benim ümmetimden bir kısım insanlar keyif ve kibir üzere geceleyecekler, gecelerler." Keyif, aşırı eğlence, neşe, ferah ve tekebbür, etrafa çalım satmak ve saire ile gecelerler.

Başka? (*Ve lu'bin ve lehvin*) "Oyun ve eğlence üzere gecelerler." Neşe, kibir, oyun, eğlence ve gafletle dolu olarak geceyi geçirirler. (*Feyusbihûne kıradeten ve hanâzîre*) "Öyle geçirirler ama maymunlar ve hınzırlar olarak sabahlarlar."

Bu ceza, kendilerinin sûretlerinin tebdîli nedendir? İnsanlıktan çıkıp da maymun veya domuz sûretine geçmeleri nedendir? Efendimiz arkasından izah ediyor:

(*İstihlâlihimü'l-mahârime*) "Allah'ın haram kılmış olduğu şeyleri helâl görmelerindendir, aldırmayıp işlemelerindendir."

Haram; omuz silkiyor, aldırmıyor, yapıyor. "Haramsa haram." diyor.

(*Ve't-tihâzihimü'l-kaynâti*) "Şarkıcı kadınlar edinip onları söyletmek, çığırtmak, oynatmalarından dolayı. (*Ve şürbihimü'l-hamre*) İçki içmelerinden dolayı. (*Ve eklihimü'r-ribâ*) Faizi, ribayı yemelerinden dolayı. (*Ve lübsihimü'l-harîr*) İpekli elbiseleri giymelerinden dolayı…"

Haramları helal gördüklerinden, aldırış etmediklerinden, çeşitli günahlar işlediklerinden; çalgıcılar edindiklerinden, içki içtiklerinden, faiz yediklerinden, ipekli elbiseler giydiklerinden;

şiddetli keyif ve eğlenceyle gecelediklerinden dolayı, Allah onların sûretlerini ve sîretlerini maymunlara, domuzlara değiştirecek.

Kabirden o suretle kalkmış bir insanın durumu ne kadar fena! Neden böyle oldu? Çünkü Allah'ın haram kılmış olduğu bir şeyi umursamadı, işledi, omuz silkti, aldırmadı.

Onun için alimlerin, bilen insanların, İslâm'ın emirlerinden yasaklarından haberdar olan kimselerin; Allah'ın ayetlerini, Rasûlüllah'ın hadis-i şeriflerini okuyup dinleyip anlayan kimselerin çok şuurlu, çok gayretli olması lâzım! Öyle anlatılıyor, öyle dinleniyor ki, sanki bir yerde bir program seyrediliyormuş, sanki bir eğlence toplantısıymış, sanki bir zevk, safa ve hoşça vakit geçirme zamanıymış, sanki bir meddahın hikâye anlattığı kahve toplantısıymış gibi.

Öyle şey olur mu? Çiğnenen Allah'ın emirleri, isyan edilen dergâh Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâh-ı izzeti... Onun için, şiddetli olmak lâzım! Peygamberimiz SAS Efendimiz onca halim-selimliğine rağmen hutbe îrâd ederken böyleymiş.

Biraz sonra rivayetlerde evinde nasıl olduğunu da göreceğiz. Ama halkı ikaz ve irşad makamına, kürsüye, minbere çıktığı zaman sesini yükseltirmiş, gözleri kızarırmış. Sanki bir ordunun ihtarcısı, ikazcısı, sanki onu harekete geçirmek isteyen komutanı gibi yüksek sesle, öyle müthiş tarzda konuşurdu. Muhakkak ki dinleyenlerin tüyleri diken diken olurdu; ürperirlerdi, gözlerinden yaşlar boşanırdı.

c. Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın Hutbe Okuyuşu

Mehmed Zâhid Kotku Hocamız Rh.A. de halim-selim bir kimseydi. Aynen Peygamber Efendimiz gibi. Hani *fenâ fi'r-rasûl* olmak vardır ya, tasavvuf kitaplarında geçer:

"Rasûlüllah'ta fânî olmak. *Fenâ fi'ş-şeyh, fenâ fi'r-rasûl, fenâ fi'llâh* olmak… *Fenâ fi'r-rasûl* olacak bir insan. Yani Rasûlüllah'ın ahlâkını âdetâ aynen alacak, tam olarak onun şahsiyetini kazanacak, onun potasında eriyecek.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A'i hatırlıyorum, şu kürsüye çıktığı zaman, şu minbere çıktığı zaman göz göze geleceğiz diye başımızı kaldırmaya cesaretimiz olmazdı. Öyle yüksek sesle bir

hutbe îrâd ederdi ki, tüylerimiz diken diken olurdu, gözlerimizden yaş boşanırdı. Demek ki, o haliyle de Peygamber Efendimiz'in sünnetine tam uyuyormuş. Normalde o kadar halim-selim insan…

"—Allah Allah! İnince bizi dövecek mi, parçalayacak mı, asacak mı, kesecek mi?" der insan.

İndiği zaman hiçbir şey yok. Ama oraya çıktığı zaman kimsenin onun yüzüne bakmaya cesareti olmazdı. Anlıyoruz ki Rasûlullah'a uyma gayretiyle böyle yapardı.

Ali Rıza Sağman diye bir zât vardı, ziyaretine gittik. Yaşlı kimsedir, meşhur kimsedir. Tecvid yazmış. Kendisinin daha başka şöhreti, meziyetleri de var. Bizim nereden geldiğimizi, kimden olduğumuzu anlayınca, ilk hatırında yer etmiş olan şey olarak Hocamız'ın hutbelerini söyledi. Mehmed Zahid Hocamız'ı, meclisimizdeki bir başkasına anlatıyor:

"—O mübareğin hutbeleri dehşet olurdu, şahâne olurdu, muazzam olurdu." diyor.

Neden? Allah'ın dinini kullara öğretmek için. Bu işte gevşeklik olmaz; onun için.

Geç söyledik, geç kaldık diye çok üzülüyorum. İnşaallah bundan sonra geç kalmayalım:

"—Şu yılbaşında bir tane müslümanın tenezzül edip de bu eğlencelere tevessül etmemesi lâzımdı. Hepimizin o gün inadına yatsı namazını kılar kılmaz erkenden yatmamız lâzımdı. Radyoyu, televizyonu o gün haber dinlemek için bile açmamamız lâzımdı. Geceleyin teheccüd namazına kalkmamız lâzımdı.

"—Yâ Rabbi! Ben bu zalimlerden değilim. Yâ Rabbi! Ben bu kâfirlerden değilim. Yâ Rabbi! Ben bu günahkârlardan değilim. Ne yaptıklarına rızam var, ne kendilerine sevgim var… Yâ Rabbi, ben senin kulunum, ben senin rızanı istiyorum. Öl dediğin yerde ölmeye hazırım, kal dediğin yerde kalmaya hazırım yâ Rabbi!

Senin emirlerin benim için güzel, senin yasakların benim için güzel. Sen bana içkiyi yasaklamışsın, ne güzel bir yasak! Sen bana çalgı dinlemeyi, şarkı dinlemeyi, çalgıcı seyretmeyi, çengi oynatmayı yasaklamışsın, ne güzel yapmışsın, tamam yâ Rabbi! Her emrin güzel! Lütfun da hoş, kahrın da hoş. Haramın da yerinde, helâlin de yerinde." diye, o duyguyla dua etmeliydik.

Söyleyebildiğimiz yerlerde söyledik ama az oldu. Belki herkese duyuramadık, belki mecmualarımızda daha önceden yazıp ikaz etmemiz lazımdı.

d. Haksızlık Karşısında Susmak Yok!

Emr-i ma'ruf nehy-i münker yapacağız. Her biriniz yapacaksınız. Bir kişi olarak benim burada söylemem yetmez. Bir hoca öbür tarafta söylediği zaman yetmez. Bütün cemaat bütün çevresine söyleyecek.

"—Bırakın bu günahları, bırakın bu içkiyi, bırakın bu kumarı, bırakın bu rezaletleri, bırakın bu kâfirlerin pis âdetlerini. Teknolojisini alamıyorsunuz, çalışma düzenini alamıyorsunuz, metodunu alamıyorsunuz; rezaletlerini alıyorsunuz. İyilikleri kendilerine kalıyor, pisliklerini siz alıyorsunuz, yağmalıyorsunuz. Bu ne biçim mantıktır, akıldır?" diye uyarmamız lâzım!

Allah hepimize dinimiz için çalışma aşkı, şevki, gayreti, azmi, celâleti, şecâati versin… Hakk'ı hak olarak bilip onu her yerde icra etmeyi ve söylemeyi nasib eylesin…

Halim-selim olan Peygamber Efendimiz hutbe îrâd edeceği zaman böyle yapardı. Buradan hatırıma gelen bir başka noktaya geçiyorum:

Çok kıymetli kardeşlerimiz var; Allah babalarından analarından, büyüklerinden razı olsun, kendilerine de zihin açıklığı versin. Din ilmini öğrenmeye geçmişler, Kur'an kurslarında okuyorlar, ilâhiyat fakültelerinde okuyorlar. Halim-selim olmaya alışmışlar. Ensesine vur, ağzından lokmasını al. Sesi çıkmaz, gık demez.

Yook, öyle yok, öyle olmayacaksın! Babayiğit olacaksın, yüksek sesli olacaksın. Şu minbere çıktığın zaman caminin kubbesi hop oturup hop kalkacak; öyle konuşacaksın. Bağıracaksın bu cemaate;

"—Utanmıyor musunuz? Bu günahı nasıl işliyorsunuz?" diyeceksin. Titreyecek o da, korkacak.

"—Bu hoca burada bana bağırıyor. Yarın Rabbim bana gazap ederse 'niye bunu böyle yaptın' derse halim nice olur?" diyecek, ürperecek, günahlara düşmeyecek.

Mız mız mız, sessiz sessiz olmayacağız. O kardeşlerim de

seslerini yükseltmenin çaresine baksınlar. Yumurta mı içecekler, koşu mu yapacaklar, sabah akşam yüksek sesle konuşup seslerini terbiye mi edecekler ne yapacaklarsa yapsınlar.

Bak ashâb-ı kiram:

“—Peygamber Efendimiz’in gözleri kızarırdı, sesi yükselirdi, gazabı şiddetlenirdi.” diyor.

Halim-selimdi; raûf ve rahîm peygamberdi, hilim sıfatı ile muttasıf idi, sakindi, sessizdi, güleç yüzlüydü ama gel bakalım bir de onu minberde seyret. Camiye girdiği zaman kimse kaşını kaldırıp, başını çevirip de bakamazdı. Bir fırsattan istifade, şöyle bir kıyıdan kenardan baksa ya, bakamazdı. Ona olan hürmetinden, saygısından, kendisini kaplamış olan heybetinden bakamazdı. Bir keresinde uzak diyarlardan gelen bir bedevî Peygamber Efendimiz’in oturduğu yere, meclisine girmiş. Başlamış tıkır tıkır eli ayağı titremeye.

Neden? Karşısındaki Allah’ın Rasûlü, ondan tir tir titriyor. Böyle bir heybet almış. Peygamber Efendimiz’in korkusu bir aylık mesafede düşmanın kalbini küt küt attırırdı. Bir aylık mesafe, bir günlük mesafe değil. Bir ay ötedeki düşmanın ödü patlardı. Âdetâ manyetik tesir orada derhal kendisini gösterirdi. Hani mıknatıs toplu iğneye yaklaştığı zaman uzaktayken onu kıpırdatıyor ya, Peygamber Efendimiz’in de peygamberlik tesiri bir aylık mesafede düşmanın yüreğini yerinden hoplatırdı.

“—Acaba Hz. Muhammed bize saldırır mı, acaba Hz. Muhammed bize bir şey yapar mı?” diye müşrik kabilelerin, o hainlerin, o zalimlerin reislerinin de, kendilerinin de ödü patlardı.

Onun için müslümanın İslâm’ın güzel taraflarını iyi öğrenmesi lâzım. İslâm’ın evsafını tam bellemesi lazım! Açıyoruz radyoyu, açıyoruz televizyonu; biz de çıktık, biz de konuştuk zaman zaman.

“—Müslümanlık güzel iyi hoş, müsamaha, sevgi...”

Tamam, âmennâ ve saddaknâ. İslâm sevgi dinidir, müsamaha dinidir, kardeşlik arkadaşlık dinidir ama bu, sayfanın bir tarafı. Bir de öbür tarafını söyle bakalım:

“—Cihad dinidir, haramlara karşı celadetli olmak dinidir. Kâfire fırsat vermemek, kâfire uymamak, kâfire müşrike muhalefet etmek dinidir.”

Peygamber Efendimiz:

"—Onlar 10 Muharrem'de oruç tutuyorlar." diye oruç tutuşlarına bile muhalefet ediyor.

Onlar saçlarını boyamazlarmış; "Siz boyayın." diyor.

Onlar bıyıklarını uzatırlarmış, sakallarını keserlermiş; "Siz bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı uzatın." diyor.

Basit şeylerde, yani dışa ait görünümlerde bile böyle yaparken onların imansızlıklarının, batıl akîdelerinin gereği olan bir şeyi nasıl yaparsınız?

O hıristiyan o çam ağacını oraya, "Hz. İsa inecek." diye dikiyor.

Şaşkın adam, senin dünyadan haberin yok! Çarşıdan alıyorsun çamı, getiriyorsun evine, çocukların karşısına dikiyorsun, üstünü de süslüyorsun. Aptal! O seni aldatıyor. O sana dinî inancının gereğini yaptırıyor. Ondan sonra kıs kıs gülüyor.

Bizim mühendis kardeşlerimizden bir grup, bu trenlerin elektrikli trene dönüştürülmesi münasebetiyle Fransa'ya giden resmî teknik heyetin içindeymiş. Bu elektrifikasyon işlerini yapan, cihazlarını üreten fabrikanın genel müdürü, yağlı müşteri, bunları köşküne çağırmış. Zengin adam, mâlikânesi var. Fabrikatör. Kim bilir belki aslen yahudi... İçeri girmişler, bir masa kurulmuş. Bizim arkadaş müslüman ama ne yapsın, heyetten ayrılamıyor. Masanın etrafına dizilmişler. Ondan sonra fabrikatör, evin hanımı, yetişkin genç kızı "Hoş geldiniz!" demiş. Masaya oturmuşlar, bir taraftan yemek yiyorlar. Evin kızı bizim arkadaşlardan bir tanesine;

"—Evli misiniz?" diye soruyor.

"—Evliyim" diyor mühendis.

"—Eşiniz çocuğunuz var mı?"

"—Var..."

"—Resimleri var mı yanınızda, görebilir miyim?"

"—Tabii" diyor, çıkarıyor, gösteriyor. Gelin damat yan yana, kol kola resim çektirirler ya işte öyle bir poz. Onu cüzdanında saklıyormuş, göstermiş.

Fransız fabrikatörün kızı bu resmi görünce:

"—Aaa!" diye hayret nidası atmış.

"—Niye hayret ediyorsun." diye sormuş.

"—Sizin düğünlerinizde gelinler böyle mi giyinir?"

"—Evet, böyle giyinir."

"—E, bu bizim düğüne giderken, papazın yanına nikâha giderken giydiğimiz kilise kıyafetimiz." demiş.

Bak ben bunu birkaç defa daha başka vaazlarda da söyledim muhterem kardeşlerim. O zamana kadar hiç farkında değildim. Çünkü biz bir yeni nesiliz, değiştik biz. Nesiller geldi, geçti, değiştik. Hiç farkında değildim. "Gelin deyince beyaz olur, beyaz duvaklı olur." diye hiç farkına varmamışım, düşünmemişim. O mühendis arkadaş bu hatırayı anlatınca düşündüm.

"—Bizde gelin nasıl olurdu? Siz de düşünün bakalım!"

Muhterem kardeşlerim! Bizde gelin allı pullu olurdu. Allı pullu gelin değil miydi?

Masallarda da allı pullu gelindi. Gelin örtünürdü, başına altınlar takılmış fes gibi bir şey takardı. Onun adına ne derler bilmiyorum artık, unuttum. Duvak da değil. Onun üstüne bir al renkli, kırmızı renkli örtü örterdi, yüzü görünmezdi. Her tarafı kapalı... O al örtünün üstü de süslü, pullu olurdu. "Allı pullu gelin." Böyle giderdi.

Evinden çıkarken iki tarafına çarşaf gererlerdi. Ata binip giderdi, yüzü görünmezdi. Artık anasının babasının evinden çıkıyor, öbür tarafa gidiyor. Anası babası, yakınları, yerlere bir avuç para saçarlardı. Çoluk çocuk herkes "parayı alacağız" derken, gelin geçer giderdi. Herkesin dikkati başka tarafa çekilmişken yürür, geçer giderdi.

Bizim yakın zamana kadar allı pullu olan gelinimiz, nasıl oldu da beyaz oldu? Nasıl oldu da tüllü duvaklı oldu? Nasıl oldu da berberde saç yaptırıp saçını gösterici oldu? Nasıl oldu da nikâhtan sonra güveyin tülü kaldırıp gelini öpmesi âdet haline geldi?

e. Hıristiyanlar Bizi Kandırdı

Muhterem kardeşlerim!

Hıristiyanlar sizi ve bizi kandırdı, koca bir nesli kandırdılar, kendi örf ve âdetlerini bize yutturdular. Millet yuttuğunun farkında bile değil. Yutturdular. Bizim halkımıza kendi düğününü bıraktırdılar; kendilerinin usullerini, kendi danslarını getirdiler. Evet, bizde oyun vardı; zeybek, horon, halay vesaire vardı. Onu değiştirdiler, kendi danslarını getirdiler.

Bizim allı pullu gelinliği değiştirdiler, kendi beyaz gelinliklerini getirdiler. Bizim el sıkış tarzımızı götürdüler, kendi el sıkış tarzlarını getirdiler. Bizim oturma kalkmamızı değiştirdiler, kendilerininkini getirdiler. Farkına varmadan bizi kendilerine benzettiler, bittik. Şimdi artık biz yılbaşında bağırıyoruz:

"—Ey kalabalıklar, ey akılsızlar! Aklınızı başınıza toplayın. Nereye gidiyorsunuz, ne yapıyorsunuz? Allah'a âsî olmak, günah işlemekte bu kadar aceleniz niye? Cehenneme bir an önce düşmek için bu telaşınız ne böyle? Allah'tan korkmaz mısınız?" diyoruz.

Adam altmış yıl, yüz yıl çalışmış. Burada okullar kurmuş, misyonerler vazifelendirmiş, mecmualar çıkarmış, gazeteler çıkarmış, seni benzetmiş.

Hani biz ne deriz?

"—Yolda birisi bana çattı, ben de bir giriştim ona, iyi bir benzettim."

Ne demek?

"—Canına okudum, yere serdim." demek.

Bunlar da hiç farkında olmadan bizi benzetmişler. Ceketimiz onların ceketidir; istersen buradan, istersen Münih'ten, istersen Amerika'dan al. Ceket aynıdır, palto aynıdır. İster burada tıraş ol ister Münih'te ister Amerika'da, tıraş aynı tıraştır. Nasıl olsa o sakallar gidecek, buldozerle kazınacak, kesilecek. Bıyıklar tıraşlanacak nasıl olsa, hiç farkı yok.

Ayakkabıyı oradan da alabilirsin, buradan da alabilirsin, fark etmez. Bizim ayakkabımız farklıydı, gömleğimiz farklıydı. Bir Frenk gömleği vardı, o başkaydı, şimdi onu giyiyoruz. Bir bizim kendi pabucumuz vardı; o değişti, başkası geldi.

Muhterem kardeşlerim!

Neyimiz varsa değiştirdiler. Tüm detayıyla teferruatıyla bu milletin kültürünü değiştirdiler. Biz bunu balığın oltayı yuttuğu gibi yuttuk. Şimdi bizi yukarı çekiyorlar da çıkmak istemiyoruz, çırpınıyoruz. Geçmiş ola! Sen oltayı yuttun, kanca karnına gitti bir kere, ne kadar çırpınsan faydası yok. Yukarı çıkarılacaksın, tavaya gireceksin, cızır cızır kızaracaksın, onların lokması olacaksın.

Allah hepimize gayret kuvvet versin, şuur versin…

Dünyada böyle olmak ayrı... Allah'ın yoluna karşı gelen, Allah'ın

emrini tutmayan, Allah'a âsî olan, günahlara dalan, Allah'ın gazabını kazanan bir kul dünyada mahvolur. Bu tamam. Ama yetmeyecek, bu ceza bu kadarla kalmayacak. Âhirette de ebedî azaba uğrayacaklar.

Millet ne hale geldi?

Uğraşıyoruz, didiniyoruz, dört tane mecmua çıkarıyoruz. Bizim nasıl bir mecmua çıkarttığımızdan kimsenin haberi yok, desteği de yok. Ne okur, ne alır. Anlatmıyor değiliz, anlatmaya çalışıyoruz bunları ama ötekiler milyonla basıyor.

Bizim tüccar arkadaşlardan birisi, bu neşriyatı yapan bir gazetenin sahibiyle tanışıyormuş.

"—Beyefendi! Gazetenizde şu çıplak resimleri basıyorsunuz, siz kibar bir beyefendisiniz, ayıp olmuyor mu, niye böyle yapıyorsunuz?"

"—Aziz dostum! Ben bunu bastığım zaman tirajım yüzde 25 artıyor. Ben bu çıplak kadının resmini bastım mı, halk bunu alıyor." demiş.

O kaportacılardan, çıraklardan, sanayi mahallesindeki işçilerden bir tanesi o müstehcen gazeteyi aldı mı, on tanesi de onun etrafına yığılıp bakıyorlar. Öğle tatilinde bir ellerinde bira şişesi, bir ellerinde sandviç, karşılarında çıplak resimli gazete... Bir birayı içiyor, bir sandviçi ısırıyor, bir gazeteyi seyrediyor. Ondan sonra da vakit kaldığı zaman kâğıdı toplatıyor, orada biraz maç yapıyor. Çalışma saati geldi mi yine çekici eline alıyor, yine otomobilin altına giriyor, tak tuk, tak tuk kaportasına devam ediyor.

Millet bu hale geldi. Her şeyi değişti.

Tabi bunların hepsi bizim vebalimizdir, bizim sorumluluğumuzdur. Güya bu memleketin yüzde doksan dokuzu müslüman.

"—Hadi oradan! Yüzde doksan dokuzu müslüman olsa bu memleket böyle mi olur?"

Sınır kapısından girer girmez hava değişir. Benim arkadaşım Hicaz'a gidiyor:

"—Vallahi hocam, Türkiye'nin sınırlarından çıkınca mânevî hava bir değişiyor, keyfin değişiyor, gelince de tersine oluyor." diyor.

Tabi günah oldu mu havasına da tesir eder. İnsanda bir sıkıntı olur.

Bu günahları bırakacağız. Ciddi insan olacağız. Allah'a has kul olacağız. Allah'a hesap vereceğimizi bilen insan olacağız. Gafil olmayacağız, cahil olmayacağız. Bu günahları işleyenler de şehit çocukları, gazi çocukları, bu memleketin evlatları.

Bu memlekette gayrimüslim yüzde bir... Belki daha az, bilmiyorum. Çok az. Gayrimüslimler daha az ama bizim evlatlarımız kandırılmış durumda… Bizim ecdadın çoluk çocuğu kandırılmış durumda. Onun için hepimize büyük gayret düşüyor. Herkesin kendi başına cevher olması lazım, çevresinde böyle gayret edip çalışması lazım! Bunu böylece bilesiniz.

f. Harpte Hutbe Okuyuşu

1. Rivayet:[175]

كَانَ إِذَا خَطَبَ فِي الْحَرْبِ خَطَبَ عَلَى قَوْسٍ ، وَإِذَا خَطَبَ فِي الْجُمُعَةِ

خَطَبَ عَلَى عَصًا (ه. ك. هق عن سعد القرظي)

RE. 531/3 (*Kâne izâ hataba fi'l-harbi hataba alâ kavsin*) "Peygamber SAS Efendimiz, harpte hutbe îrâd edeceği zaman yay üzerine dayanırdı." O zaman ok ve yay var, silah o... Yayın üzerine dayanırdı. (*Ve izâ hataba fil-cumuati hataba alâ asâ*) "Cuma günü hutbe okuyacağı zaman da asâsına dayanır, hutbeyi öyle îrâd ederdi."

Bir başka rivayette de:[176]

---

[175] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.414, no:1097; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.206, no:5542; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.433, no:3216; Sa'd el-Karzî RA'dan.

İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ, c.IV, s.314; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.IX, s.43, no:2805; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.64, no:17975; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6657.

[176] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.64, no:17976; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6658.

كانَ إذَا خَطَبَ ، يَعْتَمِدُ عَلَى عَنَزَةٍ أَوْ عَصًا (الشافعي عن عطاء مرسلاً)

RE. 531/4 (*Kâne izâ hataba, ya'temidü alâ anezetin ev asâ*) "Hutbe okuduğu zaman, bir mızrak üzerine veya bir âsâ üzerine dayanarak hutbe îrâd ederdi." diye bildiriliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Âsâ edinmek de sevaplı bir şey. İnsanın gezerken âsâ ile dolaşması da iyi bir şey. Demek ki Peygamber Efendimiz ya bir kısa mızrak gibi bir şey ya da bir âsâ, baston -ama kıvrık değil- gibi bir şeye dayanarak hutbe îrâd ederdi.

g. Bir Hanıma Talip Olması

1. Rivayet:[177]

كان إذَا خطَبَ المَرْأَةَ ، قَالَ: اذْكُرُوا لَهَا جَفْنَةَ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ

(ابن سعد عن أبي بكر بن محمد بن عمرو بن حزم ، وعن عاصم بن عمر بن قتادة مرسلاً)

RE. 531/5 (*Kâne izâ hatabe'l-mer'ete, kàle: Üzkürû lehâ cefnete sa'di'bni ubâdeh*)

"Peygamber Efendimiz bir kadının nikâhına talip olduğu zaman; 'Sa'd ibn-i Ubâde'nin yemek kazanını ona hatırlatıverin!' derdi."

Böyle bir kazan vardı, büyük yemek tenceresi... Zevcelerinin evlerinde bir gün onda, bir gün onda dolaşırdı. "Bolluk, bereket, refah var!" mânâsına...

2, Rivayet:[178]

---

[177] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.256, no:4648; İbn-i Sa'd, *Tabâkat*, c.VIII, s.162; Ebû Bekir ibn-i Muhammed ibn-i Amr ibn-i Hàzım Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.127, no:18325; *Camiü's-Sağir*, c.II, s.186, no:6659.

[178] İbn-i Sa'd, *Tabâkat*, c.VIII, s.160; Mücâhid Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.128, no:18326; *Camiü's-Sağir*, c.II, s.186, no:6660.

كان إِذَا خَطَبَ فَرُدَّ ، لَمْ يَعُدْ فخَطَبَ امْرَأَةً ، فَأَبَتْ ثُمَّ عَادتْ ، فقَالَ:

قَدِ الْتَحَفْنَا لِحَافاً غَيْرَكِ (ابن سعد عن مجاهد مرسلاً)

RE. 531/6 (*Kâne izâ hatabe ferüdde, lem yeud fehatabe'mreeten, feebet sümme âdet, kàle: Kad ilhefnâ lihâfen gayrek*)

"Peygamber Efendimiz evliliği münasebetiyle bir kimseye müracaat etti de olumsuz cevap aldı mı, bir daha ısrar etmezdi."

Nitekim bir keresinde bir kadının nikâhına talip oldu. O da bir bahane söyleyerek kabul etmedi. Sonradan, "Kabul ediyorum." diye haber gönderdi ama, o zaman da Peygamber Efendimiz SAS:

"—Biz senden başka bir örtüye büründük. Başka bir kimseyle nikâhımız tamam oldu, artık ihtiyaç kalmadı." dedi.

Bir defa teklif ediyor, ondan sonra ısrar etmiyor.

Bu bizim nikâhlanacak kardeşlerimize de öğüt olabilir. Gidiyorlar, istiyorlar, bir daha istiyorlar, bir daha istiyorlar, o reddediyor. Kabul ettiyse etti, etmediyse başka hayırlı bir kimse arayabilir. Tabi ararken kadın da olsa, erkek de olsa dindar kimse arayacak. Vasıf dindarlık olacak. Dindar olan kimseyi canına minnet bilecek.

h. Evde Yumuşak Huylu ve Güleryüzlü İdi

Şimdi o ilk okuduğumuz bölüme geliyoruz. Hani "Hutbeye çıktığı zaman gözleri kızarırdı, sesi yükselirdi, gazabı artardı." Onun karşılığında size hatırlatmak istediğim öbür rivayeti okumaya sıra geldi.

İbn-i Asâkir Hz. Âişe Validemiz'den rivayet eylemiş:[179]

كَانَ إِذَا خَلاَ بِنِسَائِهِ ، أَلْيَنَ النَّاسِ وَأَكْرَمَ النَّاسِ ، ضَحَّاكًا بَسَّامًا

---

[179] İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.III, s.1008, no:1750; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.I, s.365; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.384; Ebü'ş-Şeyh, *Ahlâku'n-Nebiyi*, c.I, s.24, no:22; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.128, no:18327; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6661.

(ابن سعد ،كر. عن عائشة)

RE. 531/7 (*Kâne izâ halâ bi-nisâihî, elyene'n-nâsi ve ekreme'n-nâsi, dahhâken bessâmâ*)

(*Kâne izâ halâ bi-nisâihî*) "Peygamber SAS Efendimiz evine gelip de hanımlarından biriyle baş başa kaldığı zaman, (*kâne elyene'n-nâsi*) insanların en yumuşağı, en halim-selimi, en tatlısı olurdu. (*Ve ekreme'n-nâsi*) 'Ve insanların en asili, en cömerdi, en asaletlisi, en yumuşağı, en tatlı dillisi olurdu.' (*Dahhâken*) Güleç yüzlü, (*bessâmen*) mütebessim, tebessümlü." Ama *dahik* değil de *dahhakan*; yani mübalağalı ism-i fâil sigasıyla söylenmiş, çok güleç yüzlü demek. "Çok gülerdi ve çok mütebessim dururdu."

Evinize gittiğinizde bu hadîs-i şerîfi unutmayın!

Peygamber SAS nasılmış? İnsanların en yumuşağı imiş. Peygamber SAS Efendimiz evinde insanların en cömerdiymiş. Çok gülermiş. Çok gülmekten maksat kahkahayla gülmek değil.

"Rasûlüllah Efendimiz kahkaha ile gülmezdi ama çok güleç yüzlüydü, çok tebessüm ederdi. Kaşları çatık durmazdı."

Çünkü senin hakikaten bir derdin olsa, düşünceli bile dursan, ev halkına bir hüzün çöker.

"—Ne var, bir şey mi oldu? Bir sıkıntın mı var? Ödemelerde bir zorluk mu var? Canını bir şey mi sıktı? Karnın mı ağrıyor? Başın mı ağrıyor? Derdin nedir?" diye sorarlar, herkese bir üzüntü çöker, evin neşesi söner.

"—Onun için eve gittiğimiz zaman nasıl olacakmışız?"

En yumuşak, en asil, en cömert, mütebbessim, tatlı dilli, güleç yüzlü olacakmışız.

"—Neden?"

Peygamber Efendimiz öyleymiş de ondan.

Bir yerde vaaz ederken bana kâğıt gönderdiler de sordular:

"—İslâm'da kadını dövmek var mı?"

"—Eğer bir kadının serkeşliğinden, yuvayı bozacak durumlar meydana getirmesinden, yüz çevirmesinden korkarsanız, 'iş fenaya varacak' diye o zaman vurabilirsiniz." diye âyet-i kerîme bildiriyor.

Allah'ın kitabı böyle bildiriyor. Tamam. Ama kadın serkeş

olursa, huysuz olursa, söz dinlemez olursa, yola getirmek için.

Peygamber SAS Efendimiz kendisi hiç vurmadı. Asıl ölçü Peygamber SAS Efendimiz'dir. Hiçbir şekilde hiçbir hanımına el kaldırmadı. Yanına hizmeti için gelmiş olan Enes RA şöyle diyor:

"—Sekiz sene yanında bulundum; bir iş için bana 'Niçin böyle yaptın?' demedi. Yapmadığım bir iş için 'Niçin yapmadın?' demedi."

Bir ağa, yanında birisini çalıştırdı mı;

"—A Evladım! Hani sen bizim hizmetimizdesin, böyle iş yapılır mı, niye böyle yaptın?" der, bastonu indirir, kırbacı indirir, bağırır çağırır; "Allah kahretsin!" der; "Gözüme görünme, şimdi seni parçalarım" der; "Asarım, keserim." der.

Peygamber SAS'in yanında sekiz sene çalışıyor da; "Niye bunu böyle yaptın yavrum?" bile demiyor. Bu kadar. Nümune alacaksan onu al. Peygamber Efendimiz böyleydi.

Zeyd ibn-i Hârise RA kabilesinden alınmıştı, kaçırılmıştı. Anası babası araya sora izini buldular. Bunu almışlar kaçırmışlar. Nihayet;

"—Mekke'de, Muhammed denilen kişinin yanındaymış." diye haber aldılar.

Geldiler, Peygamber SAS Efendimiz'den çocuklarını istediler. Dediler ki;

"—Yâ Rasûlallah! Bu çocuk bizim çocuğumuzdur, kaçırılmış, onu bize ver."

Peygamber Efendimiz;

"—Hiç kimse beni sevip beni istedikten sonra ona yanımdan git diyemem. Sorun, kendisi sizi tercih ederse sizinle gidebilir, müsaade ediyorum." dedi.

Babası, amcası gittiler; Zeyd RA'a;

"—Evladım hadi gel!" dediler.

"—Ben Rasûlüllah'ı bırakmam." dedi.

Yapabiliyor musun? Sekiz sene yanında çalıştırdığın insanı anasının babasının yanına gitmeyecek kadar kendine bağlayabiliyor musun? İşte *fenâ fi'r-rasûl* bu!.. Hadi Rasûlüllah gibi ol bakalım! Kadını çekersin bir köşeye, pataklarsın, bağırırsın çağırırsın;

“—Yemeğin dibi niye yandı? Niye vaktinde yemek hazır olmadı? Niye bu çorabın burası böyle? Niye şunu yıkamadın?”

Tabi ağasın, evin patronusun, elbette yaparsın. Bizim Türk erkekleri kazak olurlar. Erkek içeri girdiği zaman kadın masanın altına saklanmalı. “Heyt” diye bıyığını bir burduğu zaman, kadın kaçacak delik aramalı... Erkeklik dediğin bu! Bizim millet böyle anlıyor. Halbuki Müslümanlık öyle değil.

Yarın insanlar, beraber yaşadıkları akrabalar bile birbirlerinden kaçacak:

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ . وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ. وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ . لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (عبس:٣٤-٣٧)

(*Yevme yefirrü’l-mer’ü min ahîh. Ve ümmihî ve ebîh. Ve sàhibetihî ve benîh. Li-külli’mriin minhüm yevme izin şe’nün*

yuğnîh.) [O gün kişi kardeşinden, annesinden ve babasından, hanımından ve çocuklarından kaçar. O gün herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.] (Abese, 80/34-37)

(*Yevme yefirrü'l-mer'ü min ahîh*) "O gün, o kıyamet gününde, o hesap zamanında kişi kardeşinden kaçacak. 'Aman bu beni görmesin hakkını ister, ben ona şu zamanda şöyle yapmıştım, böyle vurmuştum, böyle oyuncağını almıştım ve saire." (*Ve ümmihî ve ebîhi*) "Anasından ve babasından kaçacak." "Onlara evlatlık yapamadım, üzerimde çok hakları var." diye kaçmaya çalışacak. (*Ve sàhibetihî ve benîhi*) "Karısından, çoluk çocuğundan kaçacak." O gün herkes hesap korkusundan birbirinden kaçacak. Gelir benden hakkını ister; pataklamıştım, dövmüştüm, sövmüştüm, hakkını yemiştim, mirasını gasp etmiştim, iyi bakmamıştım, haklarına riayet etmemiştim, yüzünü güldürmemiştim.

Kadın; "Ben senin evine geldim geleli hiç yüzüm gülmedi. Anamın babamın evinde bir tanecik kızlarıydım, ne kadar iyi durumdaydım; senin evine geldim, itile kakıla, dövüle sövüle gençliğim gitti, her şeyim gitti." diye içinde ah var. Şu anda bir şey diyemiyor, çünkü adam kuvvetli; ama ahirette diyecek.

Tanıdığımız bir kimse var. Amcası yeğenine fazla efeleniyor. Efe yani adamlar bile karşısında duramaz. Yeğeni de iyi bir kızcağız, Allah ikisine de rahmet eylesin. Amcasını sokağın köşesinde görse korkusundan altına kaçırırmış, öyle korkutmuş amcası.

Muhterem kardeşlerim! Allah bana gösterdi; bir zaman geldi o amcanın karısı bu küçük yeğene:

"—Hadi şu bizim efendiye hakkını helal ediver. Evvelce sana biraz vurmuş kırmış, seni korkutmuş ama affet, haklarını helâl et." diye yalvarıyordu.

O da diyor ki:

"—Etmem!"

"Etmem!" derken içinde yanan ateşi görüyorsun, ağzını bir açsa etrafı yakacak. "Ona haklarımı helâl etmem, hesabını soracağım, isteyeceğim." diyordu.

İster, muhterem kardeşlerim ister, hak sahibi başı sıkışınca gelir ister. Onun için kimsenin hakkını yememek lazım. Dervişlik o. Yâr olup bâr olmamak. Yani dost ol, kimseye yük olma, kimsenin

hakkını yeme. Asıl kurnazlık, asıl kazanç bu.

Karın senden memnun olsun, çocuğun senden memnun olsun. Kadın isen, kocan senden memnun olsun. Hayattayken etrafında kimlerle beşerî alâkaların olduysa herkes senden memnun olsun.

Rasûlüllah Efendimiz öyleydi; affediciydi, bağışlayıcıydı, yumuşak dilliydi, tatlı hareket ederdi. Eve girdiği zaman insanların en güleç yüzlüsü olurdu. İsteseydi sert durabilirdi, isteseydi kendi başı önüne eğik, sessiz sedasız durabilirdi. Belki biz; "Bir peygamber nasıl olur?" diye hayal etsek, kendi kendimize başka türlü bir çehre düşünürüz ama Rasûlüllah Efendimiz evine geldi mi insanların en yumuşak huylusuydu.

Sözü yine Mehmed Zahid Kotku Hocamız'a getirelim. Ben Hocamız'ın damadıyım; Rahmetullahi aleyh evin içinde son derece latifeci, son derece tatlıydı. Sofrada latife ederdi, bizimle latife ederdi, güleç yüzlüydü. Şöyle köşe başına, minderin köşesine oturup da elini yastığın üzerine uzattığı, sarığını da şöyle arkaya doğru attığı zaman yüzü güneş gibi parlardı. Güleç yüzlüydü.

Eh cenazesinde de herkes oradaydı. Şehzadebaşı'na kadar, Belediye Sarayı'nın yanına kadar trafik aksadı. Kalabalık oralara kadar geldi. Cenaze namazında Esnaf Hastanesi'nin orada imama uydular, öyle durdular. Süleymaniye neresi, Esnaf Hastanesi neresi?

Arap şairlerinden birisi yazmış, Türkçe'ye tercüme etmişler, güzel bir şiir var. Diyor ki:

Yâdında mı doğduğun zamanlar,
Sen ağlar idin, gülerdi âlem;
Bir öyle ömür geçir ki, olsun
Mevtin sana hande, halka mâtem.[180]

---

[180] Arapçası:

Ente'llezî veledetke ümmüke bâkiyen
Ve'n-nâsü havleke yedhakûne sürûren
Fa'mel li-yevmin tekûnü izâ bekev
Fî yevmi mevtike dàhiken mesrûren

"Doğduğun zamanı, doğduğun saatleri hatırlıyor musun?" Nereden hatırlayacak, kimse bilmez o zamanı, ancak başkaları anlatırsa bilebilir.

"Doğduğun zamanı hatırlıyor musun? Sen ağlıyordun, herkes gülüyordu. 'Yeni bir çocuğumuz dünyaya geldi, mâşaallah!' Cıyak cıyak bağırıyor yumurcak ama, bağırsın bakalım iyidir, ciğerleri açılır. Herkes sevincinden müjdeliyordu; 'Bir çocuğumuz oldu, bir çocuğumuz oldu.' diye. Sen ağlıyordun, onlar gülüyorlardı. Öyle bir ömür geçir ki, öyle güzel işler yap ki, öyle güzel huylu ol ki, öyle tatlı dilli ol ki, sen öldüğün zaman gül ama, halk ağlasın."

Yapabiliyor muyuz? Ahirete güle güle gitmek ne demek? "Allah'ın rahmetine erip gitmek" demek. Gözünden perde kalkacak, cennetteki makamlarını görecek, cennete gideceğini bilecek; o zaman seve seve canını verir, ruhu kuş uçar gibi uçar gider. Cennât-ı âliyâta gider. Güle güle gitmek ne güzel şey!

Arkadakiler niye ağlıyor?

"—Böyle bir kâmil, böyle bir güzel, böyle bir halis, böyle bir iyi insanı kaybettik." diye ağlıyor. Yapabilirsen böyle yap.

Yapamazsan! Hani bir memuriyet olsa; "Ben bu işi

beceremiyorum.” der, bir istifa dilekçesi verirsin, o da seni affeder, istifanı kabul eder, o memuriyetten ayrılırsın. Bu memuriyet de değil, bu hayat, bu Müslümanlık. Mecbursun iyi insan olmaya, mecburuz.

Ne yapıp yapıp mutlaka Allah’ın rızasını kazanmalıyız! Ne yapıp yapıp mutlaka iyi kul olmalıyız! Ne yapıp yapıp mutlaka ömrümüzü Allah’ın istediği şekilde geçirmeye göre düzenlemeliyiz! Giyimimizden kuşamımızdan, oturmamızdan kalkmamızdan, konuşmamızdan muamelemize kadar her şeyimiz İslâm’ca olmalı.

Bunun başka çaresi yok. İstifa etmekle de iş bitmez. Kaçmak yok, kurtuluş yok. Şu hayata gelmişsin yaşıyorsun, bu imtihanda mutlaka başarmak zorundasın. Çünkü bu imtihanın ikmali yok. Sınıfta kalıp bir daha girmek yok. İmtihanı kaybettin mi cehenneme gidiyorsun, kazandın mı cennete gidiyorsun. İşin şakası yok.

Onun için Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Benin dünya ile ne işim var? Bir ağacın gölgesinde gölgelenen yolcu gibiyim. Bir müddet gölgelenip dinlendikten, nefes aldıktan sonra kalkıp gideceğim.”

Cebrail AS haber getiriyor:

“—Yâ Rasûlallah! İstersen Allah-u Teàlâ Hazretleri şu karşındaki dağları altın yapacak.”

“—İstemem yâ Rabbi!” diyor.

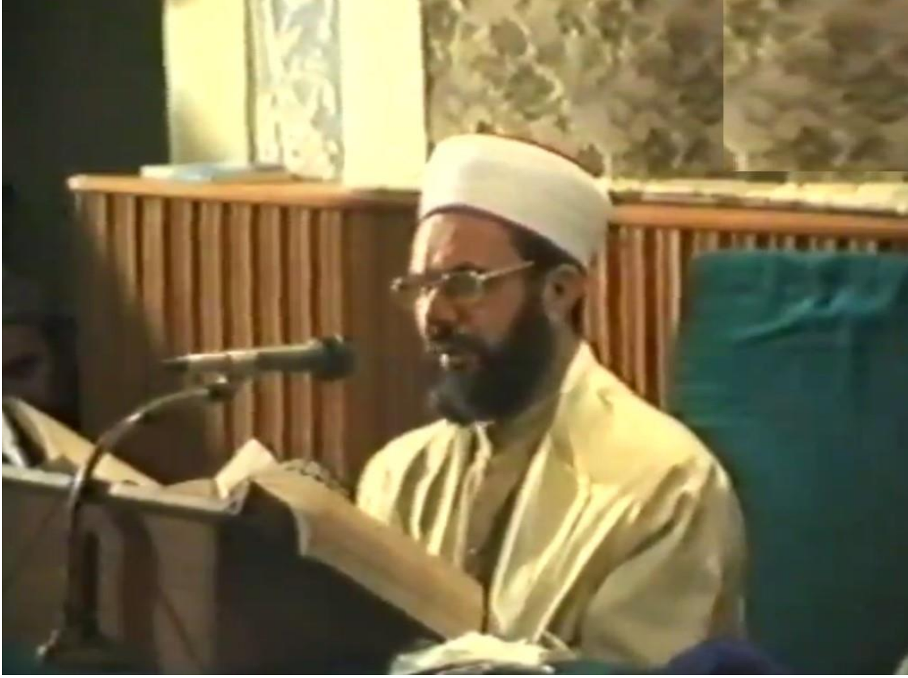
Peygamber Efendimiz dünyayı istememiş. Biz de dünyaya dalmışız, sarılmışız. Birisi elimizden almak istese, “Vermem!” diye diretiyoruz; çocuğun yatakta pabucuyla yattığı gibi, hediyesini kucaklayıp öyle yattığı gibi.

“—Ver, sabah yine vereceğim!”

Yok, onunla uyuyacak. Dünyaya öyle sarılmışız, ahireti unutmuşuz, Batılılara benzemişiz, kâfirleri örnek almışız. Tepeden tırnağa bizi döndürmüşler, aldatmışlar, uyutmuşlar, şaşırtmışlar, sapıtmışlar.

Bu adamlar kendilerine cehennemde arkadaş mı arıyor?

Şeytan arıyor. Bir insan doğru yola girdi mi şeytan sızlar; “elimden kurtuldu” diye ah vah eder. Cehenneme sokacak duruma düşürdü mü de “kandırdım” diye güler.

i. Tuvalete Girerken Okuduğu Dualar

Bu altı hadîs-i şerîf; Peygamber Efendimiz'in def-i hâcet, ihtiyaçlarını gidermek durumlarında nasıl davrandığından ve hangi duaları ettiğinden bahsediyor. Sırayla okuyalım, tercümesini yapalım:

1. Rivayet:[181]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ ، وَضَعَ خَاتَمَهُ (د. ت. ن. ه. حب.

ك. عن أنس)

[181] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.29, no:18; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.359, no:299; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.298, no:670; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.94, no:454; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.247, no:3543; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.44, no:17872; *Camiü's-Sağir*, c.II, s.186, no:6662.

RE. 531/8 (*Kâne izâ dehale'l-halâe, vadaa hâtemehû*)

"Peygamber SAS Efendimiz büyük abdeste çıkarken, parmağından yüzüğünü çıkarır, bir kenara koyardı."

2. Rivayet:[182]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْكَنِيفَ، قالَ: بِسْمِ اللهِ، اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالخَبَائِثِ (ش. عن أنس)

RE. 531/9 (*Kâne izâ dehale'l-kenîfe, kàle: Bi'smi'llâhi, allàhümme innî eûzü bike mine'l hubsi ve'l-habâis.*)

"Peygamber SAS Efendimiz helâya girecekleri zaman şöyle dua ederlerdi: (*Bi'smi'llâh*) Allah'ın adıyla başlıyorum. (*Allàhümme innî eûzü bike mine'l-hubsi ve'l-habâis*) Yâ Rabbi! Hubstan ve habâisten sana sığınırım."

Hubs ne demek? Her kötü, hoşlanılmayan, nahoş şeye *hubs* derler. Hoş olmayan şeye Araplar *hubs* diyorlar. Meselâ, *hubsü'l-kelâm*, sözün kötüsü; küfür demek.

Hoş olmayan söz ne olur? Küfür olur.

Hubs-u taam, yemeğin fenası desek, insana zarar veren mânâsına geliyor. Her şeyin hoş olmayan, fena olan şeyine hubs derler. *Habâis* de pislik gibi şeylere, maddeten pis olan şeylere derler.

Peygamber Efendimiz, "Hoş olmayan her şeyden, pis olan maddelerden, onlara bulaşmaktan, kirlenmekten sana sığınırım." demiş oluyor.

بِسْمِ اللهِ، اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالخَبَائِثِ

(*Bismi'llâh, allàhümme innî eûzu bike mine'l-hubsi ve'l-habâis*) Bir duası bu.

---

[182] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:5; Taberânî, *Dua*, c.I, s.132, no:358; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17874; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.220, no:36109.

3. Rivayet:[183]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الخَلاَءَ ، قالَ: يَا ذَا الجَلاَلِ (ابن السني عن عائشة)

RE. 531/10 (*Kâne izâ dehale'l-halâe, kàle: Yâ ze'l-celâl*) "Helâya gireceği zaman, (*Yâ ze'l-celâl!*) "Ey celâl sahibi Allah!" derdi. Yani, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sıfatını düşünerek, "Yâ ze'l-celâl!" diye girerdi.

4. Rivayet:[184]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْغَائِطَ ، قالَ: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجِسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ (د. في مراسيله ، عن الحسن مرسلاً ؛ ابن السني عن أنس ؛ ن. د. ت. ه. عن بريدة)

RE. 531/11 (*Kâne izâ dehale'l-gâita, kàle: Allàhümme innî eùzü bike mine'r-ricsi'n-necisi'l-habîsi'l-muhbisi'ş-şeytàni'r-racîm.*)

"Büyük abdest için tuvalete girerken, (*Allàhümme innî eùzü bike mine'r-ricsi'n-necisi'l-habîsi'l-muhbisi'ş-şeytàni'r-racîm*) "Yâ Rabbi! Ben her türlü kirden, murdarlıktan, pis şeylerden, insana pislik bulaştıran şeylerden ve kovulmuş şeytandan sana sığınırım."

Bu da bir duası. Demek ki çeşitli şekillerde yapıyor. Nasıl aklına uygun düşüyorsa o şekilde dua ederek, Allah'a sığınarak öyle giriyor. Yani, her türlü kötülükten sığınarak öyle girerdi tuvalete, bir duası da bu.

---

[183] İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.32, no:19; Hz. Aişe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17878; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6665.

[184] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.353, no:295; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.210, no:7849; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.179; Ebû Ümâme RA'dan.
İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:3; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.
Taberânî, *Dua*, c.I, s.135, no:367; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.44, no:25; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17875; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.195, no:17926.

5. Rivayet:[185]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمِرْفَقَ لَبِسَ حِذَاءَهُ ، وَغَطَّى رَأْسَهُ

(ابن سعد عن حبيب بن صالح مرسلاً)

RE. 531/12 (*Kâne izâ dehale'l-mirfaka, lebise hıdâehû ve gaddâ re'sehû.*)

Mirfak da tuvalet mânasındaymış.

(*Kâne izâ dehale'l-mirfaka*) "Peygamber SAS Efendimiz tuvalete gireceği zaman, (*lebise hıdâehû ve gaddâ re'sehû*) ayağına bir şey giyerdi ve başını da örterdi."

6. Rivayet. Sayfanın en sonundaki dua şöyle:[186]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الخَلاَءَ ، قَالَ : اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجِسِ الخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، قالَ: الحَمْدُ لله الَّذِي أَذَاقَنِي لَذَّتَهُ ، وأَبْقَفِيَّ قُوَّتَهُ ، وأَذْهَبَ عَنِّي أَذَاهُ (ابن السني عن ابن عمر)

RE. 531/13 (*Kâne izâ dehale'l-halâe, kàle: Allàhümme innî eûzü bike mine'r-ricsi'n-necisi'l-habîsi'l-muhbisi'ş-şeytâni'r-racîm; ve izâ harace, kàle: El-hamdü li'llâhi'llezî ezâkanî lezzetehû ve ebkafiyye kuvvetehû, ve ezhebe annî ezâhü.*)

(*Kâne izâ dehale'l-halâe*) "Tuvalete gireceği zaman derdi ki:

---

[185] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdîrü'l-Usül*, c.IV, s.68; Hubeyb ibn-i Sàlih Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.45, no:17876; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.186, no:6667.

[186] İbnü's-Sinnî, c.I, s.44, no:25, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.353, no:295; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.210, no:7849; Taberânî, *Dua*, c.I, s.134, no:366; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.179; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:6; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.45, no:17877; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.195, no:17926

(*Allàhümme innî eûzü bike mine'-r-ricsi'n-necisi'l-habîsi'l-muhbisi'ş-şeytâni'r-racîm*) "Yâ Rabbi, Her türlü kirden, murdarlıktan, başkalarını kirletecek necasetten, taşlanmış şeytandan sana sığınırım."

(*Ve izâ harace*, *kàle*) "Tuvaletten çıkarken de: (*El-hamdü li'llâhi'llezî ezâkanî lezzetehû*) 'Bana yediğim yiyeceklerin lezzetini tattıran, (*ve ebkafiyye kuvvetehû*) onların faydalarını, kuvvetini içimde bıraktıran, (*ve ezhebe annî ezâhü*) ve ezalarından da beni kurtaran Allah'a hamd olsun!' derdi."

Ne kadar güzel! Tabi insan yemek yiyor, bir lezzet alıyor.

"—Oh! Çorba çok nefis olmuş, Allah razı olsun, elinize sağlık. Kızarma şahane olmuş, böreği çok güzel yapmışsın, su böreği çok hafif olmuş, bir tane daha ver bakalım. Pilav tane tane olmuş şahane!"

Tabi insan her yemekten bir güzel tat, bir zevk alıyor.

"—Bana bu lezzeti tattıran Allah'a hamdolsun!" diyor, bir.

Sonra insan yediği şeyden güç kuvvet buluyor. Hiç tâkati yokken yedi mi gözü açılıyor; neşesi kuvveti yerine geliyor.

Meselâ Ramazan'ı düşünelim: İkindiden sonra bir mayhoşluk, bir halsizlik çöküyor insanın üstüne, kıpırdayacak hâli kalmıyor. Akşam yemeğini yedikten sonra bir keyfi geliyor; suyu içtikten sonra gözleri açılıyor, canlanıyor. Yediği şeyden bir kuvvet kazanıyor.

"—Bana bu yediğim şeyin lezzetini tattıran, kuvvetini içimde bırakan ve yaramayan ezasından da beni kurtaran Allah'a hamdolsun!" diye dua ederdi.

Aziz kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz'i görüyorsunuz; her anında, her halinde Allah'a dua durumunda, Allah'ı zikretmekte, Allah'a niyazda, Allah'a ilticada. Efendimiz'in her halini görüyorsunuz. Tuvalete girerken:

"—Yâ Rabbi! Beni kötülüklerden, çirkinliklerden, şeytandan koru!" diye gidiyor; "Yâ ze'l-celâl!" diyor, Allah'a iltica ederek giriyor.

Bir de temiz olmaya çok dikkat ediyor; ayakkabı giyiyor, başını örtüyor. Temizlik hususunda o devirdeki insanların bilmesinin

mümkün olmayacağı kadar titiz. Vahiyle geldiği belli olacak âşikârlıkta, her şeyin temizliğine son derece dikkat ediyor.

Biz de son derece temiz olmalıyız. Yirminci Yüzyıl'dayız ama maalesef Rasûlullah Efendimiz'in açtığı temizlik çığırında onun ayağının tozu olacak halimiz bile yok.

Batılılar şimdi tuvaletlerde pisüvar denilen bir şey yapmışlar, duvara monteli. Erkek gidecek orada küçük abdestini yapacak. Oraya bir dayandığı zaman şaldır şuldur göğsüne, belki ağzına bile sıçrar insanın. Çünkü usül çirkin.

Süleymaniye Camii'nin tuvaletine hiç gittiniz mi bilmiyorum, ecdat öyle güzel yapmış ki! Tuvalet taşının altına geniş bir kanal yapmış, orasını delik yapmış, hiçbir şey sıçramıyor.

Muhterem kardeşlerim! Çok dikkat edin diye söylüyorum. Affedersiniz; erkekler kadınlar sanıyorum bu bizim evlerde olan tuvaletlerde üstlerini başlarını berbat ediyorlardır. Giden şeyin nereye sıçradığına bir dikkat edin bakalım. Sıçramaması önemli. Taşın şeklini öyle seçmek lazım. Taşın üstüne bir şey damladı mı etrafa sıçrar. Damlamayıp da fışkırdı mı, o zaman o fışkırışının kuvvetine göre üç metre öteye gider. Üç metre öteye giden o pislik, o idrar parçası insanın her tarafına bulaşırsa o adam, o kadın namazı nasıl kılacak?

Çok önemli. Tuvaletlere dikkat edin, tuvaletlerin yönüne dikkat edin! Tuvaletlerde küçük abdestinizi, büyük abdestinizi yaparken bir yerinize bir şey sıçramamasına dikkat edin. Sıçrarsa olmaz!

Birileri kabirde azap görüyordu da Peygamber Efendimiz o kabrin yanından geçerken bildi.

"—Bu kabirdekiler azap görüyor. Bunlardan birisi gıybet eder, söz taşırdı. Ötekisi de küçük abdestinden sakınmazdı." dedi.

Yani küçük abdestinizi mühim görmezsiniz, kabirde azap görürsünüz. Bak adam azap görüyor, Allah saklasın. Onun için bu işe dikkat edin.

Adam tuvalete giriyor, üstünde paltosu var. "Paltosunun etekleri yere değmesin." diye iki ayağını Boğaziçi Köprüsü gibi açıyor, yukarıdan aşağıya salıveriyor.

Sen deve misin, daha başka bir mahlûk musun? Aşağıya böyle salıverdiğin şey pabuçlarını ıslatıyor, paçalarını ıslatıyor,

pantolonuna geliyor. Olmaz ki! Erkekler böyle yapıyor.

"—Kadınlar?"

Kadınların da dikkat etmesi lazım, erkeklerin de dikkat etmesi lazım. Ana fikir şu:

Bir tertibat alacaksınız, bir zerresi üstünüze sıçramayacak. Artık tuvaletin taşını mı öyle yaparsınız, nasıl yaparsanız yapacaksınız, çaresini bulacaksınız, dikkat edeceksiniz. Öyle yukarılardan, yükseklerden salıvermek olmaz.

Bunu böyle yaptığı zaman insan abdest aldım sanır ama aslında abdesti olmamıştır. İnsanın abdest alması lazım ama bir de üstünün başının temiz olması lazım. Bakın hadesten taharet, necasetten taharet, setr-i avret, istikbal-i kıble, hani şu namazın dışındaki farzlar. İnsanın üstü başı, secde ettiği yer ve elbiseleri temiz olmazsa o zaman namazı olmaz, akıntıya kürek çekmiş olur, boşuna uğraşmış olur, ibadeti makbul olmaz.

"—İbadetten zevk alamadım hocam, feyz alamadım hocam, tesbihimden bir şey göremedim hocam."

Abdestine dikkat etsene! Abdestine dikkat etmiyorsun; abdest aldım sanıyorsun, kendini abdestli sanıyorsun. Çok önemli. Efendimiz sığınarak girerdi, çok sakınırdı, çok dikkat ederdi. Hatta Efendimiz'in, mesela arazide filan def'-i hâcet yaptığı zaman hiç kimse izini bulamazdı, örterdi. Veyahut "Yer onu yutardı, yok ederdi." deniliyor. Efendimiz, o devirde, o imkânsızlıklar içinde bu devirlerden çok daha ileride, çok daha yüksekteydi. Şimdi Yirminci Yüzyıl'da her türlü imkân var.

Muhterem kardeşlerim! Bir topluluğun medeniyetinin seviyesi tuvaletlerinden ölçülür. Girin tuvalete, rezalet! Bu toplumda iş yok.

Almanya'da gidiyorum, Avustralya'da muhtelif yerlerde gittim, gördüm. Ha orada medeniyet var mı? Orada da yok! Duvarlarını resimlerle, yazılarla doldurmuş. Hatta geçenlerde bir mecmuada "tuvalet edebiyatından numuneler" diye bir yazı vardı.

Bak Peygamber Efendimiz tuvalete girerken, "*Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm*" diyor, şeytandan Allah'a sığınıyor. Neden? Sığınmadığın zaman seni maskara eder.

Duvarlara ne resimler, ne yazılar, ne rezaletler, ne adresler yazmışlar. Ne kadar alçaklık varsa hepsini görüyorsunuz. "Bu

milletin ruh yapısının fotoğrafı buraya çıkmış.” diyorsunuz. Almanya öyle, Avustralya öyle, Allah saklasın.

Biz müslümanız, ama bizim tuvaletlerimizde de müslümanların eseri görünmüyor ki. Şimdi etrafta dolaşanlar bizim müslümanların torunları… Babasından dedesinden üzerinde biraz Müslümanlık nuru kalmış insanlar dolaşıyor. Yoksa kendisinin Müslümanlıkla ilgisi kalmamış; içki içer, kumar oynar, namaz kılmaz, oruç tutmaz, camiye gelmez, hocayı sevmez, tarikate muhalif, zikre karşı. Sen ne biçim müslümansın? Gökten mi indin, yerden mi çıktın? Balıkçılar seni denizden mi yakaladı, ormandan avcılar mı tuttu vurdu getirdi, kafesin içinde? Ne biçim mahlûksun!

j. Mescide Girerken Okuduğu Dua

Bir de mescide girdiği zaman nasıl dua edermiş, onu okuyalım. “İşi mescidle bitirelim!” diye öbür sayfaya geçiyoruz.

Abdullah ibn-i Amr RA’dan Ebû Dâvud rivayet etmiş:[187]

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ ، قَالَ: أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ؛ وَقَالَ إِذَا قَالَ ذَلِكَ: حُفِظَ مِنْهُ سَائِرَ الْيَوْمِ (د. عن ابن عمرو)

RE. 532/1 (*Kâne izâ dehale’l-mescide, kàl: Eûzü bi’llâhi’l-azîm ve bi-vechihi’l-kerîm, ve sultànihi’l-kadîm, mine’ş-şeytàni’r-racîm. Ve kàle izâ kàle zâlike: Hufiza minnî sâire’l-yevmi.*)

(*Kâne izâ dehale’l-mescide, kàl*) “Efendimiz mescide girerken şöyle dua ederdi.”

Demek ki gününe göre, zamanına göre, hatırına gelen şekilde dua ediyor. Mescide girerken de çeşitli duaları vardı. Şimdi bir duasını okuyorum:

---

187 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.56, no:394; Beyhakî, *Deavâtü’l-Kebîr*, c.I, s.50, no:68; Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.61, no:17961; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.187, no:6669.

(*Eùzü bi'llâhi'l-azîm ve bi-vechihi'l-kerîm, ve sultànihi'l-kadîm, mine'ş-şeytàni'r-racîm.*)

Girerken yaptığı dua bu... (*Ve kàle izâ kàle zâlike*) Peygamber Efendimiz böyle dua ettiği zaman şeytan ne dermiş: (*Hufiza minnî sâire'l-yevmi*) "Gününün geri kalan kısmında kendisini benden korudu."

"—Kurtuldu benim elimden, kaçırdım, hay Allah!" gibilerden.

Bu dua yapıldığı zaman şeytan öyle dermiş.

Mânâsı şöyle:

أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ ،

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

(*Eùzü bi'llâhi'l-azîm*) "Ulu Allah'a sığınırım. (*Ve bi-vechihi'l-kerîm*) Ve onun Kerem sahibi olan zâtına sığınırım. Keremli, asil, asaletli zâtına sığınırım. (*Ve sultànihi'l-kadîm*) Ve onun ezelî saltanatına sığınırım. Kimden? (*Mine'ş-şeytàni'r-racîm*) Taşlanmış, huzur-u Rabbi'l-İzzet'ten kovulmuş şeytandan o Allah'a sığınırım."

Cami ibadethanedir. "Gelip de şeytan onu şaşırttırmasın, aklını çelmesin; namazda okuduğu duaların, yaptığı tekbirin tesbihin mânasından gàfil etmesin, namazı şuurla kılsın!" diye müslümanın şeytandan uzak olması lâzım. Onu bildirmek için Peygamber Efendimiz böyle dua ederek mescide giriyor.

Şeytan camide insana gelir mi?

Gelir. Ezan okunduğu zaman camiden ezanın duyulmadığı yere kadar kaçar, gelir. Kamet getirildiği zaman kametin duyulmadığı yere kadar kaçar, gelir. Ondan sonra insana vesvese verir:

"—Sen bu namazı üç rekât kıldın, iki rekât kıldın, oturdun mu oturmadın mı, abdestin var mı yok mu, kaçtı galiba, bak kıpırdanır gibi oldu."

Veyahut:

"—Namazdan çıkar çıkmaz bakkala uğrayayım, iki tane ekmek alacaktım onu unutmayayım. Hanım bir de çamaşır suyu istedi, onu da unutmayayım, şu borcum vardı, şunu da yapacaktım."

Sen namaz kılıyorsun, bunları aklına kim getiriyor? Şeytan

getiriyor. Şeytan böyle çeşitli şeyleri hatıra getirir, namazını berbat eder. Onun için daha caminin kapısından içeri girerken onunla alakayı kesecek duayı yapıştırmalı:

أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ ،

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

(*Eùzü bi'llâhi'l-azîm ve bi-vechihi'l-kerîm, ve sultànihi'l-kadîm, mine'ş-şeytàni'r-racîm.*)

Arkadaşların bazısı ezberledi. Bir kere daha söylüyorum.

(*Eùzü bi'llâhi'l-azîm*) İlk önce Allah'ın azametini anıyor.

(*Ve bi-vechihi'l-kerîm*) İkincisi, keremini bahis konusu ediyor.

(*Ve sultànihi'l-kadîm*) Kadîm ve ezelî saltanatını anıyor.

(Mine'ş-şeytàni'r-racîm.) Şeytan'dan Allah'a sığınıyor.

Kolaymış. Allah insana hafıza verdi mi, akıl verdi mi hatırda kalıyor.

Peygamber SAS Efendimiz böyle dua ederdi. Böyle dediği zaman, şeytan ah vah edip üzülür: (*Hufiza minnî sâire'l-yevmi*) "Gününün sair zamanında benim elimden kurtuldu." diye esef eder.

Muhterem kardeşlerim! Bizler de camiye böyle girelim!

Allah bizi her yönden Rasûlüllah Efendimiz'e benzetsin... Her bakımdan ona uymayı nasip ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

01. 01. 1989 – İskenderpaşa Camii

20. PEYGAMBER EFENDİMİZ İÇİN DUA

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytànir-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîne hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve şefii zünûbina ve tabîbi kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem… Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ ، يَقُولُ: بِسْمِ اللهِ ، وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ ،
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، قَالَ:
بِسْمِ اللهِ ، وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ ، اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ
لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (حم. ه. طب. عن فاطمة الزهراء)

RE. 532/2 (*Kâne izâ dehale'l-mescide, yekùl: Bi'smi'llâh, ve's-selâmü alâ rasùli'llah, allàhümma'ğfirlî zünûbi, ve'ftah lî ebvâbe rahmetik*; *ve izâ harace, kàl: Bi'smi'llâh, ve's-selâmü alâ rasuli'llâh, allàhümma'ğfir lî zünübî, ve'ftah lî ebvâbe fadlik.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ikrâmı, ihsânı dünya ve ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri iki cihanın saadetine cümlenizi nâil eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, Peygamber SAS Hazretleri'ne bağlılığımızın, ümmetliğimizin, sevgimizin, saygımızın naçizane bir nişanesi olsun diye, rûh-i pâkine hediye edelim diye; onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının ve ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye; ve sâir enbiyâ ve mürselînin ve cümle evliyâullahın ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn, sâdât ve meşâyıh-ı turuk-u aliyyemizin ruhlarına;

Okuduğumuz eseri cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn Hocamız'ın ruhuna; kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid Kotku ibn-i İbrâhim el-Bursevî Hocamız'ın ruhuna; bu hadisleri nakil ve rivayet eylemiş alimlerin, ravîlerin ve müelliflerin ruhlarına;

Bu beldeleri canlarını mallarını ortaya koyarak cihad edip, Allah yolunda fedakârca çalışıp çabalayarak fethetmiş ve bize emanet bırakmış f'âtih ecdâdımızın, Fâtih Sultan Mehmed Han'ın ve askerlerinin ve sâir şehidlerin, gazilerin ruhlarına;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hâssaten içinde toplandığımız şu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi tekrar tekrar tamir, tecdit ve tevsi eylemiş olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise gelip cem olmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun:

……………………………………

a. Mescide Girerken ve Çıkarken Ettikleri Dua

Okuduğumuz rivayetler Ramuzü'l-Ehadis isimli hadis kitabının 532. sayfasında yer alıyor. Bu sayfanın 1. hadisini geçen hafta okumuştuk. Bu hafta 2. hadis-i şerifinden başlayıp devam ediyoruz.

Hz. Fâtımatü'z-Zehrâ RA'dan rivayet olunmuş. Peygamber Efendimiz'in mescide girerken, çıkarken nasıl dua ettiği... Fâtımatü'z-Zehrâ ki, Peygamber SAS Efendimiz'in çok kıymetli kerimeleri ve bizim, mü'minlerin annesi, cennet hatunlarının efendisi olan mübarek kişidir. Allah şefaatine nail eylesin...

Şöyle rivayet etmiş ki:

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ ، يَقُولُ: بِسْمِ اللهِ ، وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ ، اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ ، وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ ، اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (حم. ه. طب. عن فاطمة الزهراء)

RE. 532/2 (*Kâne izâ dehale'l-mescide, yekùl: Bi'smi'llâh, ve's-selâmü alâ rasùli'llah, allàhümma'ğfirlî zünûbi, ve'ftah lî ebvâbe rahmetik*; *ve izâ harace, kàl: Bi'smi'llâh, ve's-selâmü alâ rasuli'llâh, allàhümma'ğfir lî zünübî, ve'ftah lî ebvâbe fadlik.*)

(*Kâne izâ dehale'l-mescide yekùl*) Peygamber SAS Efendimiz mescide girdikleri zaman şöyle buyururlardı: (*Bi'smi'llâh, ve's-selâmu alâ rasùli'llah. Allàhümma'ğfirlî zünûbi, ve'ftah lî ebvâbe rahmetik.*)

Mânâsını söyleyiverelim! Ne buyururlarmış mescide girdikleri zaman, meâlen:

(*Bi'smi'llâh*) "Allah'ın adıyla..." diye girerlermiş. (*Ve's-selâmü alâ rasùli'llâh*) Allah'ın Rasulü'ne selâm olsun!" diye dua edermiş.

Şimdi Peygamber SAS Efendimiz'in böyle, bize örnek olmak hususunda ne kadar bariz bir nümune olduğunu görüyorsunuz.

Rasûlüllah kendisi… Kendisi ama içeri girerken, (*Bismi'llâh ve's-selâmu alâ rasùli'llâh*) diyor. Allah'ın Rasûlü'ne selam olsun diyor. Kendinden sonra, tüm ümmeti böyle desin diye böyle dua ediyor. Sanki kendisi başka bir şahısmış, sanki başkasına selâm ediyormuş gibi. (*Bi'smi'llâh ve's-selâmu alâ rasùli'llâh*) diyor kendisine…

Biliyorsunuz; mü'minler, sizler ve bizler içinde insan olmayan bir eve, bir mekâna girebiliriz. Kapısını açıp girdiğimiz zaman nasıl selâm vereceğiz? Kapıdan girince bir selam vermek lâzım ama içeride kimse yok, meskûn değil, içinde insan yok. Nasıl diyeceğiz:

(*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sâlihîn*) "Bize selâm olsun ve Allah'ın sàlih kullarına selâm olsun!" diye kendimize dua edeceğiz.

Yâni bizim de böyle bir dua hakkımız var. İnsan varsa, *Es-selâmu aleyküm* diyeceğiz. İnsan yoksa, *Es-selâmu aleynâ* diyeceğiz, "Bize selâm olsun!" diye kendimize selâm vereceğiz. Demek ki bu var İslâm'da.

Peygamber Efendimiz de böyle camiye girerken, (*Bi'smi'llâh ve's-selâmü alâ rasùli'llâh*) derdi. Yani "Allah'ın adıyla ve o Allah'ın rasûlüne selâm olsun!" diyerek girerlerdi. Tabii o Allah'ın rasûlü kendisi, kendi kendine selâm etmiş oluyor. Ve bu caiz diye öbür rivayeti de onun için söyledik. Tabii bizler şimdi söylediğimiz zaman, bizim selâmımız ona ulaşmış olur Allah'ın lütfuyla.

(*Allahümme*) "Yâ Rabbi, ey benim yaradanım, rabbim, halikım, razıkım; her şeyimi bana bahşetmiş olan yaradanım! (*İğfirlî zünûbî)* Sen benim günahlarımı bağışla…"

Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri Fetih Sûresi'nin başındaki ayet-i kerimelerle Peygamber Efendimiz'in şahsına öyle büyük bir teveccüh göstermiş ki, öyle büyük iltifatta bulunmuş ki:

لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ (الفتح:٢)

(*Li-yağfira leke'llàhu mâ tekaddeme min zenbike ve mâ*

teahhara) “Senin evvelki hatalarını, kusurlarını, zellelerini, ayak sürçmelerini, küçük yanılmalarını da; ileriye dönük hatalarını, kusurlarını da Allah mağfiret edecek.” (Fetih, 48/2) diye bildirmiş oluyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Rasûlünün her şeyini, peşin olarak affetmiş olduğunu bildirmiş oluyor. Peygamber Efendimiz’in yaptıkları da affolmuştur, hayatının sonuna kadar yapacakları da daha yapmadan… İleride belki bir hatası olur ama Allah onu önceden affetmiş. Öyle bir peygamber, öyle bir üstün kul, öyle bir sevgili kul ama nasıl görüyorsunuz: Yemek yerken dua ediyor, yemekten kalkınca dua ediyor, bir şey giyerken dua ediyor, bir yere girerken dua ediyor, çıkarken dua ediyor. Her anı yaradanıyla… Yani zihninden hiçbir anda Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin, yaradanının şuuru, bilgisi, irfanı, ma’rifeti eksik olmuyor. Tabii öyle bir mübarek.

Fakat öyle olmasına rağmen, o kadar da mütevazi. Diyor ki:

“—Ya Rabbi, sen benim günahlarımı afv u mağfiret eyle!”

Halbuki affedilmiş, zaten günah işlemez, peygamberler ismet sıfatıyla muttasıftırlar, ma’sumdurlar. Ma’sum demek, ismet sıfatıyla muttasıf demek, yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri peygamberleri günah işlemekten mahfuz tutmuştur.

Hataları olur ufacık tefecik… Hata, yanılma, ictihadlarında, düşünce tarzlarında ufak-tefek hata olur. Bu ufak tefek hatalara *zelle* denir. Yani ayak sürçmesi. Hani insan normalde tıkır tıkır yürürken bir takılıp, bir sendeler. Sendeleme, ayak sürçmesi manasına. Eskiler edeben, edebe riayet ederek öyle demişler. Peygamberler günahlardan masumdur, günah işlemezler. Peygamberler günah işlemezler. Allah günah işleyecek kimseyi peygamber seçmez; peygamber seçtiği kuluna da günah işlettirmez. Günah işlemekten muhfuzdurlar, korunmuşturlar.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz daha küçücük iken arkadaşları memleketin düğününü seyretmeye gitmişler. O

Bir gece o da:

“—Bu gece de ben göreyim şu düğünü!” demiş.

Yani gidecek, uzaktan düğüne bakacak. Hani biz de köylerde

düğün olduğu zaman kenardan şöyle bakmışızdır küçüklüğümüzde. Şöyle düğün oluyor, gelin böyle çıkıyor, döşek böyle çıkıyor. Kına gecesinde şöyle oluyor, lüksler yanıyor. Kavak ağaçları hışır hışır sallanırken, tepsiler içinde çerez gidiyor, bilmem ne... İşte bu merasimi, buna benzer şeyleri seyretmek ister insan.

Peygamber Efendimiz o düğünü seyretmeye giderken, Allah bir uyku veriyor, yolda uyuyup kalıyor, ta sabaha doğru uyanıyor. Yani Allah o düğünü bile seyrettirmemiş ona.

Allah öyle korumuş ama ona rağmen öyle mütevazi ki, öyle mahviyetkârane hareketleri var ki bize nümune olsun diye ve numune olacak şekilde. Öyle de bir şahıs.

"—Yâ Rabbi, sen benim günahlarımı afv u mağfiret et!" diyor.

Burada tabii bir şey daha söylemek lazım. Derler ki:

حسنات الأبرار ، سيئات المقربين .

(*Hasenâtü'l-ebrâri, seyyiâtü'l-mukarrabîn*) [Ebrârın iyilikleri, mukarreb kullar için kötülük gibidir.]

Yâni kullar derece derece. İyisi var, daha iyisi var, en iyisi var, ekstra ekstra ekstrası var, şahaneleri var. Kulların her birisi aynı değil ki, çeşit çeşit kullar var.

Müslüman var, namazını zar-zor kılar. Günahlara bir düşer, bir çıkar. Çamura bir batar, bir temizlenir. Müslüman var; sapasağlam, ömrünü hayırla, hasenatla geçirir. Müslüman var; àrif, irfan sahibi. Müslüman var...

Bakın büyüklerden birinin sözünü size nakletmiştim. Rasûlullah Efendimiz'den dört asır, beş asır sonra yaşamış ama diyor ki:

"—Rasûlüllah Efendimiz'in mübarek siması, mübârek cemâli gözümün önünden bir an ayrılsa, kendimi müslüman saymam." diyor.

Ne halse... Tatmayan bilmez.

من لم يزوق ، لم يعرف .

(*Men lem yezuk, hem ya'rif.*) "Tatmayan bu gibi şeylerin ne olduğunu bilmez."

Demek ki Rasûlüllah Efendimiz'in mübarek simâsı devamlı karşısında… "Bir an kaybolsa kendimi müslüman saymam!" diyor. Öyle mübarekler var, öyle üstün insanlar var.

"—E eskiden mi olmuş bunlar?"

Bizim fakültenin sekreteri vardı –Allah rahmet eylesin cümle geçmişlerimizle beraber– iyi bir insandı, mu'tekid ve musallî ve imanlı ve ibadetli bir kimse idi. Hak yemez, dürüst bir kimse idi. Allah rahmet eylesin… O anlattı:

Memleketinde bir kimse komaya girmiş, hasta kendinde değil. Yakınları etrafında bekleşiyorlar. Konuşamıyor, gözlerini açamıyor, kıpırdayamıyor. Birden yatağın içinde gözlerini açmış, şöyle doğrulmuş, oturmuş:

"—Zahmet buyurdunuz yâ Rasûlallah!" demiş.

Ondan sonra da kelime-i şehadet getirip, ruhunu teslim

edivermiş.

Demek ki Rasûlüllah Efendimiz'in ruhaniyeti geliverdi, o şevk ile, o heyecan ile komayı bile deldi geçti. Doğrulmuş. Tabii Rasûlullah Efendimiz gelince, insan kendine şöyle bir çeki-düzen vermek ister, normal…

Ebû Hüreyre RA de açlığın verdiği takatsizlikten kenara yığılmıştı da ayak seslerini ve mübarek kokusunu duyar duymaz Rasûlüllah Efendimiz geliyor diye zıp diye ayağa kalktı.

"—Hani mübarek, takatsizlikten gözlerin kararmıştı da yere yığılmıştın?"

"—Yığıldım ama Rasûlüllah geliyor."

O zaman hemen ayağa zıp diye kalkıverdi. Yani canına can katılıyor insanın. Allah bizim de canımıza can katsın...

(*Ve'ftah lî ebvâbe rahmetik*) "Yâ Rabbi! Sen benim kusurlarımı, günahlarımı bağışla ve bana rahmetinin kapılarını aç." diye dua ederdi. Ne zaman dua ederdi, bu duayı ne zaman yapardı? Mescidin kapısından içeri girerken. Kapı ya… O kapı olduğu için duasında da kapı kelimesi geçiyor. Bi'smi'llah, Allah'ın adıyla giriyor. Her yaptığı şeyi Allah'ı düşünerek yapıyor.

Besmele'nin de manası o. "Ben Allah'ı düşünüyorum, Allah'ın bu işi sevdiğini biliyorum, sevaplı olduğunu biliyorum. O Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla yapıyorum. O buna müsaade etti diye yapıyorum. Haram kılsaydı, müsaade etmeseydi yapmazdım." demek. Besmelenin derin manası var.

Günaha besmele çekilir mi? Günaha besmele çekersen, daha büyük günah olur. Hatta küfür olur demiş bazı alimler. Günahlı şeye besmele çekilir mi? Mesela içki içiyor, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* dese olur mu? Olmaz… Kâfir olur. Neden? Alay mı ediyorsun? Oyuncak mı? Allah'ın senin ibadetine ihtiyacı mı var? Senin besmelene ihtiyacı mı var? Edepsiz… Bir tane vurur, dokuz takla atar. Hücrelerini toplayamaz, zerrelerini bir araya getiremez bir daha…

Geçenlerde söylediler de adamın birisi betonu suluyormuş. Böyle şeyler de hatırınızda kalsın… Sıcak bir ülkede beton suluyormuş. Beton yeni dökülmüş. Üstüne su dökerler ki yeniden su alsın da iyice betonlaşsın, çatlamasın diye.

Üstünden yüksek gerilim hattı, elektrik telleri geçiyormuş ama yüksek gerilim. Üç yüz yirmi bin volt mu oluyor ne kadar oluyorsa. Bizim şu lambaları yakan elektriğin voltajı iki yüz yirmi… Onun ki üç yüz yirmi bin, çok yüksek voltaj.

Betonun üstüne suyu dökerken su buharlaşır. Buharlaşınca hava buharla doluyor, tellere doğru her taraf buhar oluyor. Buhardan atlayarak, su zerrelerinden atlayarak o voltaj, o yüksek gerilim yere bir iniyor, bir çakıyor yani yıldırım çakar gibi bir geçiyor. Adamın kendisi yok oluyor. O üç yüz yirmi bin voltluk elektrik bir insanın vücudundan geçer de aşağıya giderse ne olur? Buhar oluyor. Bakıyorlar adam biraz önce çatının üstünde ortalığı suluyordu, biraz sonra bakıyorlar yok…

"—Ne oldu?"

"—Buhar oldu."

Yani üç yüz yirmi bin volt, üç yüz elli bin volt… Bilmiyorum ne kadardır o havai hatlardaki… O kadar yüksek gerilimden buhar oluyor, hadi aradınsa bul. Adam yok. Astsubaymış, gitmiş.

Allah dilerse, bir kulunu bir anda kahreder. Bir anda mahveder. Bir anda başına yıldırım geçirir. Bir anda yedi kat yerin içine sokar, batırır. Bir anda bir zelzele olur, yer bir açılır, adam içine bir düşer, yer bir kapanır… Hadi ara bul bakalım. Böyle misaller var.

Allah'ın kahrının, gazabının karşısında hiçbir yaratık duramaz. O Rabbinin adıyla, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* demek, yani Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla yapıyorum bu işi. O müsaade ettiği için yapıyorum, o izin verdiği için yapıyorum, onun izni var diye yapıyorum. Bunu yapınca ondan sevap kazanırım diye yapıyorum. Besmelenin kim bilir daha düşünsek nice ince manaları var.

(*Bi'smi'llâh*) diyor, (*ve's-selâmü alâ rasûli'llâh*) diyor. Allah'ın

adını anmanın hemen arkasından, Rasûlüllah Efendimiz'e salât u selâm geliyor. Neden?

Hiç kendi kendinize din nasıl olur, nasıl olmalı falan diye düşünseydiniz bulabilir miydiniz muhterem kardeşlerim? Bak Allah-u Teàlâ Hazretleri yaratıklarından bir mübarek kulunun adını, kendi adının ardından zikrettiriyor, semalara bağırttırıyor:

"—Allàhu ekber… Allàhu ekber… Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh… Eşhedü enne muhammeden rasûlü'llàh…" diye semalarda, sedâsını fezâlara bağırttırıyor Allah.

Öyle bir peygamber ki, her namazımızın tahiyyatının arkasında, oturduktan sonra ona salât u selâm getiriyoruz.

Öyle bir peygamber ki, bir insan (*Lâ ilâhe illa'llah*) dese tamam olmuyor, (*Muhammedün rasûlü'llàh*) demedikçe… (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*) deyince yetmiyor; (*ve eşhedü enne muhammeden abdühù ve rasûlühû*) demesi lâzım geliyor.

Neden?

"—Bak ben sana elçi gönderdim. Git senden ne istediğimi, onun hadislerini oku, onun hayatını oku, belle öyle yap!" demek o… "Evet, sen benim varlığımı kabul ettin, *lâ ilâhe illallah* dedin ama sen bana muhatap olacak bir kimse değilsin ki. Ben sana elçi gönderdim, git o elçimle konuş." demiş, oluyor.

Mana adeta böyle. Sen kim, doğrudan doğruya o yüce dergâh-ı izzet ile irtibat kurmak. Git bakalım Rasûlullah'ın kapısına, seni kabul etsin. Onun için hemen arkasından, (*ve's-selâmü alâ rasùli'llâh*) "Allah'ın elçisine selâm olsun!" buyuruyor.

Bir varlık mensub olduğu şeyden şeref kazanır. Şimdi şu cami. Bu caminin şerefi ne? Burada birçok şeyler yapılamaz. Burası mukaddes bir mıntıkadır. Niye? Burası bu cami yapılmadan evvel burası bir bostandı, bir tarlaydı, bir arsaydı. Ama Allah'ın ibadethanesi oldu, şeref kazandı. Bu caminin içinde şunu yapamazsın, bunu yapamazsın, şunu edemezsin, bunu edemezsin; şöyle yapman lazım, böyle yapman lazım, böyle yapman lazım.

Bir kitap… Matbaaya gelmeden önce fabrikadan çıkan bir

kâğıttır, ne yaparsan yap! Ama üstüne Kur'an basıldığı zaman, hadis basıldığı zaman, din kitabı basıldığı zaman, bir dinî ifade basıldığı zaman kudsiyet kazanır. Neden? Dinle alâka peydah etti.

Bir insan… Bir insan ama Allah'ın gönderdiği bir elçi. O zaman o çok büyük hürmet kazanır. Bir velî… Bir kul ama Allah'ın sevdiği bir kul olmuş. Sen onun kalbini kırarsan, hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Kim benim evliyamdan, velilerimden bir velinin kalbini kırarsa, ben ona harp ilan ederim. Sen misin benim velime karşı çıkan diye harp ilan ederim." diyor.

Görsün bakalım başına gelecekleri demek yani. Neden?

"—O kul basit bir kuldu. Ben onun babasını tanırdım, anasını tanırdım. Kendisini tanırdım. Küçüklüğünü tanırdım. Hastalandığı zamanı bilirdim, sıhhatli olduğu zamanı bilirdim." Ama o Allah'ın sevgili kulu oldu. Allah'ın sevgili kulu olunca, o zaman ayrı bir mahiyet kazanıyor.

Onun için, Rasûlullah bizim dinimizin direğidir. Rasûllüllah'a bağlanmadan, Rasûlüllah'a inanmadan, Rasûlüllah'a sarılmadan, Rasûlüllah'a salât u selâm getirmeden olmaz.

"—Bir kimse, ben bir toplantıda anılayım da bana salât u selâm getirmezse, (*fekad cefânî*) bana zulmetmiş olur." diyor Peygamber Efendimiz.

Bir başka hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[188]

رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ (ت . حسن غريب، حب. ك. عن أبي هريرة)

(*Rağime enfu raculin zükirtü indehû, felem yusalli aleyye*) "Ben kendisinin yanında anıldığım halde bana salât u selâm

---

[188] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.455, no:3468; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.254, no:7444; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.437, no:8465; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.489, no:2148; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.136, no:12755.

getirmeyenin burnu yerde sürtsün veyahut burnu yerde sürter." demek.

Burnunun yere sürtmesi ne demek? Hiç senin burnun yere sürttü mü? Benim burnum yere sürttü mü? Tepe taklak gideceksin. Burnun yerlere sürtecek alnın, burnun kanayacak. Kötü bir durum. "Burnu yerlerde sürtsün!" diyor yani baş aşağı gelsin demek oluyor. "Sürter." demek veyahut. Kim Rasûlullah'a karşı gelirse…

Ankara'da bana bir kâğıt verdiler, böyle vaazın arkasından. Diyor ki:

"—Hocam buraya birisi geldi, Rasûlullah'ın hadislerini inkâr ediyor."

Hey cahil, hey gafil, hey ahmak… Sen nereye sataştığının farkında mısın? Yaptığın işin şeyinin farkında mısın? Cahilliğin büyüklüğünün farkında mısın?

Onun için, (*Bi'smi'llah ve's-selâmu alâ rasùli'llah*), ondan sonra (*allahümmağfir lî zünûbî*) "Yâ Rabbî! Benim kusurlarımı, günahlarımı afvet. Bana rahmetinin kapılarını aç yâ Rabbî!"

(*Ve izâ harace, kàl*) Çıkarken de ne derdi Peygamber Efendimiz: (*Bi'smi'llâh, ve's-selâmü alâ rasùli'llah*) Yine ilk başlangıç hiç değişmiyor. "Allah'ın adıyla ve Rasûlüllah'a salât u selâm ederek." Sonra, (*Allahümmağfir lî zünûbi*) "Yâ Rabbî! Benim günahlarımı mağfiret eyle… (*Ve'ftah lî ebvâbe fadlike*) Bana ihsanının, kereminin, fazlının kapılarını aç."

Ötekisinde rahmetinin kapılarını aç dedi. Çıkarken de fazlının kapılarını, fazl u kereminin kapılarını aç diye dua ettiği rivayet edilmiş.

Şimdi Gümüşhanevî Hocamız bu hadis-i şerifin şerhinde diyor ki: İçeri girerken, yâ Rabbi sen bana rahmetinin kapılarını aç diye dua etti. Çıkarken yâ Rabbî sen bana ihsanının, ikramının, fazlının kapılarını aç dedi. Ne demek? Niçin böyle dedi?

Çünkü bir mescide giren ilk önce Allah'ın rahmetini arar. Allah'ın kendisine acıması, rahmet etmesi, merhamet eylemesin, lütfeylemesini düşünür. İlk önce Allah kendisine merhamet edecek,

rahmet edecek, onu düşünür.

Sonra orada ibadet etti, çıkarken de tabii artık Allah'ın emrini yerine getirmiş bir kul olduğu için, buyruğunu tuttuğu için, "Eh, fazl u keremini isterim yâ Rabbî!" demiş oluyor. Sonra vazifesini yaptıktan sonra dışarı çıktığı zaman meselâ, Cuma gününde namaz kılmayı bildiren ayet-i kerîmenin arkasında ne deniliyor?

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ

(الجمعة: ١٠)

(*Feizâ kudiyeti's-salâtü*) "Namaz kılındığı zaman, (*fe'nteşirû fi'ard*) yeryüzüne dağılın, (*vebteğù min fadli'llâh*) Allah'ın fazl u kereminden nasibiniz ne ise, onlardan istifade edin, alın!" deniliyor. (Cuma, 62/10)

Yani dışarıda, günlük hayatta Allah'ın kendisine ne ihsanı, ne ikramı olacaksa geçim, vs. babından, "Tamam artık onları iste. Burada Allah'ın rahmetine erdin, kapıdan dışarıda artık dünya çalışmalarıyla, geçim meseleleriyle ibadetini yapmış birisi olarak meşgul olabilirsin." gibi bir mana ortaya çıkıyor.

Allah'ın fazl u keremi, ikramı, gıdalar, yiyecekler içecekler, kazançlar dışarıda. "İlâhi vazifeni yaptın, şimdi dünyevî çalışmalara müsaade kapısı açıldı." gibi oluyor. Onun için "Yâ Rabbî! Sen bana fazl u kereminin, yani ihsan ve ikramının kapılarını aç." diye çıkarken şey yapıyor. Orada olduğu için şeyler. Rahmet caminin içinde, rızıklar vesaire de caminin dışındaki çalışmalarla elde edeceği için çıkarken *fadlik* diye fazlını istiyor.

Diğer hadîs-i şerif de yine mescide girerken yapılan duayı bildiriyor. Hz. Fâtıma RAdan rivayet edilmiş. Bir başka hadis kitabından nakletmiş Gümüşhaneli Hocamız. Oradaki rivayet şöyle:[189]

---

[189] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.28, no:289; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.282, no:26459; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.205; İbn-i Esir, *Üsdü'l-*

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ ، وَقَالَ: رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ ، وَقَالَ : رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (ت . عن فاطمة الزهراء)

RE. 532/3 (*Kâne izâ dehale'l-mescide, sallâ alâ muhammedin ve selleme, ve kàle: Rabbi'ğfir lî zunûbî, ve'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, sallâ alâ muhammedin ve selleme ve kàle: rabbi'ğfir lî zunûbî, veftahli ebvâbe fadlike.*)

Bak iki kaynağın, rivayeti çok yakın birbirine ama ufak tefek kelime değişiklikleri bile olsa, hadis ilmi ciddi bir ilim olduğundan

"—Canım ikisi de aynı kapıya çıkar!" diye bırakmamış alimler. Filanca kaynak şöyle yazmış, kelimesi kelimesine, noktası noktasına onu yazıyor. Öbür kaynak da şöyle demiş, kelimesi kelimesine, noktası noktasına öyle yazıyor. Onlar bir harfini değiştiremezler; *ve* veya *fe*'yi değiştirmezler. O kadar ciddidir bu hadis ilmi. Hadis ilmi o kadar önemlidir. Kelimeyi o kadar dikkat ederler.

Bakın burada, ikinci hadîs-i şerifte mânâ şöyle:

(*Kâne izâ dehale'l-mescide*) "Peygamber Efendimiz mescide girdiği zaman, (*sallâ alâ muhammedin ve selleme*) Muhammed'e salât ve selâm ederdi." diyor. Yukarıda ne dedi? (*Ve's-selâmü alâ rasûli'llâh*) dedi orada selâm ettiğini söyledi. Burada, (*Sallâ alâ muhammedin ve selleme*) "Muhammede salât ederdi ve selâm eylerdi." diye böyle hikâye etmiş ne yaptığını. Sonra ne derdi: (*Ve kàle rabbi'ğfirli zunûbî*) "Rabbim benim günahlarımı bağışla ve

---

Gàbe, c.I, s.1398; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXV, s.257; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.363; Hz. Fâtıma RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.61, no:17963; *Camiü's-Sağîr*, c.II, s.187, no:6671.

bana rahmetinin kapılarını aç…"

(*Ve izâ harace*) Dışarı çıkarken de, (*sallâ alâ muhammedin ve selleme*) Muhammede salât ederdi ve selâm eylerdi (*ve kàle*) derdi ki: (*Rabbi'ğfir lî zunûbî ve'ftah lî ebvâbe fadlike*)" Yâ Rabbî günahlarımı bağışla ve bana fazlının, ihsanının, ikramının, kereminin kapılarını aç!" derdi.

Aynı şeymiş demek ki, iki rivayeti birden böyle nakletti.

Gümüşhaneli Hocamız ki, bu kitabı yazmış olan alim kişidir, adeti seniyyesi böyledir. Muhtelif rivayetleri peş peşe alır.

"—Bak bu hususta şu alim de böyle dedi, bu alim de böyle dedi…" diye. Bir de bazen bir hadîs-i şerif alır, ona mesela "Filanca alimler zayıf demişlerdir." veyahut "*sened-i munkatı'* demişlerdir veya şöyle, böyle demişlerdir." Altında bir başka rivayet daha alır orada sened sağlamdır, hadis zayıf değildir. Hasen hadistir veya sahih hadistir.

Demek ister ki hocamız:

"—Bak bu rivayette böyle ama aslında bu sağlamdır, bunu Peygamber Efendimiz söylemiştir, ikinci delilim budur." demek ister. Onun için böyle aynı manada birkaç hadis peş peşe geliyor.

b. Mescide Girerken Hanımları İçin Dua Etmesi

Enes RA buyurmuş ki:[190]

كَانَ إِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ ، قالَ: بِسْمِ اللهِ ، اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَأَزْوَاجِ مُحَمَّدٍ (ابن السني عن أنس)

RE. 532/4 (*Kâne izâ dahale'l-mescide kale: Bi'smi'llâh, allàhümme salli alâ muhammedin ve ezvâci muhammedin.*)

"Peygamber Efendimiz mescide girdiği zaman, (*Bi'smi'llâh*)

[190] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.62, no:17964.

derdi, sonra, (*Allàhümme salli alâ muhammedin ve ezvâci muhammed*) 'Yâ Rabbî Muhammed'e salât eyle ve zevcelerine, hanımlarına salât eyle!' derdi."

Demek ki belki bir keresinde de böyle etmiştir. Onun için bu rivayet de gelmiştir. Hanımlarını da duadan unutmamış muhterem kardeşlerim.

Şimdi ben böyle camiye giderken;

"—Selâmün aleyküm!" derim.

Bizim hatun arkadan seslenir:

"—Bizi duadan unutma!" der.

Bilmiyorum, siz kapıdan girerken hanımlarınızı duadan unuttunuz mu, unutmadınız mı? Bu hadîs-i şerif hatırınızda kalsın, onları da duadan unutmayın!

Yani kusuru varsa kusuru düzelsin diye dua edersiniz. Keremi, ihsanı varsa ziyade olsun diye, Allah razı olsun diye dua edersiniz. Peygamber Efendimiz numunemiz bizim. Peygamber SAS Efendimiz camiden içeri girerken, hanımları için de dua edermiş. O anlaşılıyor şimdi burada.

Bilmiyorum hanımı olan kardeşlerim camiden girerken böyle dua ettiler mi. Tabii bu mikrofondan şimdi benim bu vaazımı hanımlar kısmında hanımlar da dinliyor. Onlar gülerler şimdi, memnun olurlar. Bize de buradan bir pay çıktı diye… Allah razı olsun.

Hz. Ömer RA'a birisi hanımından şikâyet için gitmek istemiş. Hanımı hakkında ne şikâyet edecekse, halife olduğu için… Ona gitmiş, kapısının yanına kadar gelmiş bakmış içeriden biraz gürültü, patırtı geliyor. Kapıyı vurmamış, öyle durmuş.

"—Herhalde şimdi girmem münasip olmayacak." diye döndüğü sırada kapıyı Hz. Ömer Efendimiz açmış.

"—Ne o?" demiş.

Gülmüş, demiş ki:

"—Ey halîfe, yâ Ömer! Ben sana bizim hatundan birkaç söz söyleyecektim ama baktım içeride biraz sesler yüksek çıkıyordu, sizde de aynı durum var. Onun için söylemekten vazgeçtim,

dönüyordum." Demiş.

O zaman Hz. Ömer Efendimiz demiş ki:

"—Onlar bizim ihtiyaçlarımızı giderirler, yemeklerimizi yaparlar, ev işlerimizde bize yardımcı olurlar. Onları hoş görmek lazım!" demiş.

Ben diyorum ki, tabii sahabe *rıdvânullahi aleyhim ecmaîn* evliya tabakasının en üstünüdür. Onlar bizim öteki tanıdığımız evliyaların en yükseği, sahabenin en aşağısından sonra gelir derecede. Çünkü onlar Peygamber Efendimiz'i gördüler. Sohbetine erdiler, cemalini gördüler. O gözler, o kulaklar gördü o mübarek zatı. Onun derecesine kimse erişemez.

Sanıyorum ki, seziyorum ki o gelirken Hz. Ömer anladı, ona ders olsun diye içeride gürültü, patırtı mahsustandır Allahu a'lem öyle gibi geliyor bana.

"—Bak her evde böyle olabilir, sen öyle hanımından şikâyet etme!" demek yani.

Bizim bir kütüphaneci tanıdığımız vardı, diyordu ki:

"—Ben evlendiğin zaman, hanımla pazarlık ettim."

"—Nasıl pazarlık ettin?"

Demiş ki:

"—Hanım, ben bazen dışarıdan canım sıkkın gelirim, filan. Bağırır çağırırsam, sen hiçbir şey deme, sus. Benim sinirim geçince söyleyeceğini söylersin. Senin de biraz canın bir şeye sıkılıp, böyle yüksek sesle bir şey söylersen, ben de sana bir şey demeyeceğim. O iş geçtikten, yatıştıktan sonra söyleyeceğimi söyleyeceğim, tamam mı?" demiş.

"—Tamam." Demişler, öyle anlaşmışlar.

Çok iyi olur, çok uygun olur. O sinirliyken sen bir şey söylersen, sen sinirliyken o bir şey söylerse kavga-kıyamet kopar.

Duydum ki bir dış ülkede orduda kavga olsa iki asker arasında, yirmi dört saat geçmeden şikâyet edemezmiş. Çünkü bakalım hele yirmi dört saat geçsin, hele bir soğusun. Bir burnundan soluması geçsin bakalım adamın... Haklı mı, haksız mı o zaman bir düşünecek, yirmi dört saat geçecek, sinirleri yatışacak, bir

uyuyacak, bir yemek yiyecek, vesaire falan… Ondan sonra her şeyi daha etraflı düşünmeye başlayacak.

"—Yâhu o zaman çok sinirliydim ama biraz da kabahat bendeydi galiba." falan der, gitmekten vazgeçer.

Yirmi dört saatten önce müracaat etmek yasakmış.

Demek ki, Peygamber Efendimiz camiye girerken, mübarek zevcelerine ki biz mü'minlerin analarıdır her birisi, *ümmühât-ı mü'minîn*dir. Onlara da dua eder, öyle girermiş. Ne güzel numune bizim için.

c. Çarşıya Pazara Girdiği Zaman Ettiği Dua

Büreyde RA'den rivayet edilmiş:[191]

كَانَ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ ، قَالَ : بِسْمِ اللهِ ، اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ السُّوقِ ، وَخَيْرِ مَا فِيهَا ؛ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا ، وَشَرِّ مَا فِيهَا ؛ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُصِيبَ فِيهَا يَمِينًا فَاجِرَةً ، أَوْ صَفْقَةً خَاسِرَةً

(طب. ك. عن بريدة)

RE. 532/5 (*Kâne izâ dehale's-sùka, kàle: Bi'smi'llâh, allàhümme inni es'elüke min hayri hâzihi's-sùki, ve hayri mâ fîhâ; ve eùzu bike min şerrihâ, ve şerri mâ fîhâ. Allàhümme innî eùzü bike en usîbe fîhâ yemînen fâcireten, ve safkaten hàsireh.*)

(*Kâne izâ dehale's-sùka, kàle*) Peygamber Efendimiz çarşıya, pazara gittiği zaman da dua ederdi. Pazara girdiği zaman nasıl dua ederdi? İşte bu okuduğum duayı ederdi:

---

[191] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.354, no:5534; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.339, no:180; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.466, no:966; Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.IV, s.137, no:6333; Büreyde Ra'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.149, no:18456; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.187, no:6673.

(*Bi'smi'llâh, allàhümme inni es'elüke min hayri hâzihi's-sùki, ve hayri mâ fîhâ; ve eùzu bike min şerrihâ, ve şerri mâ fîhâ. Allàhümme innî eùzü bike en usîbe fîhâ yemînen fâcireten, ve safkaten hàsireh.*)

Bunu siz de çarşıya giderken söyleyin. Çarşıya girerken, pazara girerken söyleyin!

Ne diyormuş? Tabii başında yine (*Bi'smi'llâh*) diyormuş. Allah'ın adıyla giriyor. Çarşıdaki alışveriş de Allah rızası için. Oradaki davranışları da Allah rızası için

(*Bi'smi'llâh*) "Allah'ın adıyla..." derdi, sonra dua ederdi: (*Allàhümme innî es'elüke*) "Allahım, ben senden isterim ki, (*min hayri hâzihi's-sùk*) bu çarşının hayrını isterim senden (*ve hayri mâ fîhâ*) içindeki metâların da hayırlısını isterim."

"Bunun içinde ne metâ, ne mal, ne alışveriş edeceğim malzeme varsa, onun da hayırlısını isterim, şu çarşıya girişimin de hayrını

isterim. Yani burada hayırlı bir şeyle karşılaşayım ve buradan alacağım mal da hayırlı olsun. Malzeme de hayırlı olsun!" diye dua edermiş.

Tabii hayırlısını isterim sözü biraz belki eksik kaldı. *hayr* kelimesi Arapça'da *ism-i tafdil* manasınadır. Yani tercümesinde "Bu çarşının en hayırlısını isterim, bu çarşıdaki şeylerin en hayırlısını isterim." En kelimesini de eklemek caiz olur *ism-i tafdil* manasıyla.

Yani, "Ben burada ne alacaksam, onun en hayırlısını isterim. Ne gibi olaylarla karşılaşacaksam bu çarşının, pazarın içinde; en hayırlısıyla karşılaşayım." Dermiş.

(*Ve eùzu bike*) "Sana sığınırım, (*min şerrihâ*) bu çarşının şerrinden sana sığınırım, (*ve şerri mâ fîhâ*) içindeki metâın, malın, malzemenin de şerrinden, kötülüğünden sana sığınırım."

Bunu da *ism-i tafdil* manasına alabiliriz. Şer *ism-i tafdil* manasına da kullanılır Arapça'da. Yani "Bu çarşının en kötü taraflarından ve mallarının en kötüsünden sana sığınırım." diye de düşünülebilir.

Demek ki gayet güzel bir dua... İçine girdiği zaman hayırla karşılaşmayı istiyor ve alacağı şeyin de hayırlı olmasını istiyor içindeki meta'ların. Şerli olmamasını istiyor, şerle karşılaşmamayı istiyor.

(*Allahümme inni eùzu bike*) "Allahım, hiç şüphe yok ki ben sana sığınırım, (*en usîbe fîhâ yemînen fâcireten*) burada birisi kalkıp da bana yalan yere yemin etmesin. Birisinin yalan yemininden sana sığınırım." Beni kandırmasın yani.

"—Vallâhi idare etmez, billâhi idare etmez. Senden önce gelen çok daha fazlasını vermişti, bilmem ne..."

Yalan... Öyle bir yalancıyla karşılaşmasın, yalan bir yeminle karşı karşıya gelmesin diye dua ederdi.

Bir de (*ve safkaten hâsireten*) "Kayba uğratıcı bir hile ile karşılaşmaktan sana sığınırım." derdi.

İnsan bir şey alıyor eve geliyor, bakıyor ki filanca yeri kusurlu.

Falanca yeri bozuk. Üst tarafı doğru, alt tarafı eğri. Meyvaları sen ne güzel görmüştün orada, imrenmiştin. Pahalı pahalı,"

"—Şundan alayım da iyisi olsun!" dedin. Kaç tane çürük sokuşturmuş içine.

Ben bir keresinde öğleyin geldim evde yemek yok.

"—Yumurta al!" dedi hanım, çıktım dışarıya, bir yumurtacı. Beş tane yumurta aldım. Param az, şeyim az, ölçüyle her şeyim. Beş tane yumurta aldım. Eve geldik, hemen yiyeceğim, Fakülte'ye gene gideceğim. Hanım tavayı koydu ocağa, yumurtanın birini kırdı bir şey yok içinde. İkincisini kırdı, bir şey yok içinde. Üçüncüsünü kırdı, bir şey yok içinde. Dördüncüsünü kırdı, bir yok içinde. Beşincisini kırdı, bir şey yok içinde…

Adam anlaşılan gitmiş, yumurtacıdan çürüğe ayrılmış yumurtaları almış. Yıkamış onları, pırıl pırıl da görünüyor. Köylü kıyafeti de giymiş. Başına kep, kasket giymiş. Beline kuşak, ayağına çarık, elinde sepet bilmem ne… Ben de köy yumurtası diye gittim, aldım.

Tabii ahirette de bunun bir hesabı var. Dünyada şimdi birinci rauntta o galip ama bunu bir de ahireti var. Hemen dışarıya çıktım ama yok. Aradınsa bul.

"—Ya burada bir köylü dayı vardı, elinde bir sepet vardı…"

Adam sattığı malın ne olduğunu biliyor. Hain… Kaybolmuş hemen. Ben dışarı çıkarım, bulurum diye…

Bir keresinde Ulus diye bir çarşısı var, merkezi hal çarşısı var Ankara'nın. Oraya gittim. Yumurtaları böyle dizmiş, bayılırsınız. Deterjanla yıkanmış gibi, tertemiz yumurtalar. Sanki tavuk hiç kirletmemiş. Çok titiz bir tavuk sanki. Bütün yumurtalar tertemiz. Zabıta geldi,

"—Gene mi sen!" dedi. Adam eğildi, büzüldü falan…

Demek ki onlar suçluların, sabıkalıları biliyorlar. Adam meslek edinmiş, çürük yumurta satmayı meslek edinmiş. Allah akıl-fikir versin. Kendisini aldatıyor, kendisini aldatıyor, kendisini aldatıyor.

Ama Peygamber Efendimiz çarşıya girince nasıl dua edermiş?

"—Yâ Rabbî ben bu çarşının hayırlısını isterim, bu alışverişin hayırlısını isterim ve içindeki malların hayırlısını isterim. Şerlisinden sana sığınırım, malların da şerlisinden sana sığınırım. Burada böyle bir yalan yere yeminle karşılaşmaktan veyahut böyle ziyana uğratıcı bir hileye uğramaktan sana sığınırım." diye dua ederek girermiş çarşıya.

Bir keresinde Peygamber SAS Efendimiz çarşıya girdi. Peygamber Efendimiz ne idi? Peygamberdi ama hem devlet reisiydi, hem belediye reisiydi, hem ordu komutanıydı… Her şeydi Peygamber Efendimiz. Her şeyi tamdı.

Çarşıya girdi. Dolaşırken orada satılan mallardan birisinin içine, alt tarafına elini soktu, şöyle çevirdi. Altı ıslak, üstü kuru. Ne ise o mal, ıslak olmaması lazım, kuru olması lazım! Altı ıslak, üstü kuru. O zaman dedi ki:[192]

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا (م. عن أبي هريرة)

---

[192] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.266, no:146; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.417, no:9385; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.XI, s.270, no:4905; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.11, no:2155; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.189, no:8360; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.332, no:5305; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8125; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.228, no:352; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Mâce, Sünen, c.VI, s.477, no:2216; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.424, no:721; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:353; Ebû Hamrâ RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5113; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.63, no:2490; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.253, no:5971; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.323, no:2541; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.138, no:10234; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:354; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.221, no:11553; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.123, no:3773; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.281, no:4203; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.293, no:4238; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.60, no:9503; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.91, no:23032.

(*Men gaşşenâ feleyse minnâ*) “Kim bizi aldatır, bizi kandırırsa o bizden değildir.”

Mü’minliğe, Müslümanlığa yakışmaz. Müslüman nasıl yapar? Müslüman dobra dobra malını ortaya koyar, kusuru varsa, kusurunu da söyler.

“—Bak şu malın gösterişi yoktur ama bu daha iyi pişer, fiyatı da daha ucuzdur. Şu mal gösterişlidir ama sunî yemle şişirilmiş, büyütülmüştür. Bunun parası çok ama şu kusuru vardır…”

Fasulyeleri gördüm, hiçbir yerinde deliği yok. Ağabeyim anlıyor maldan, dedi ki:

“—Bu fasulyelerin içi kurtludur.”

Açtık baktık içinde tombul tombul kurtlar var. Hiç deliği yok, bir şeyi yok. Allah onun neresinden giriyor, nasıl yaratıyor anlayamadım. Hiç deliği yok, içi kurtlu. Şimdi o fasulye ucuzdur, öteki fasulye pahalıdır.

“—Bundan alma, bu kurtlu olur, bunun cinsi böyle. Bu kurtsuzdur.” falan diye söylemek lazım. Malın ayıbını söylemeden satarsa, o da bir aldatma olur. Ayıbını da söylemesi gerekiyor veyahut

“—Haliyle satıyorum!” demesi lazım.

Ankara’da göğsünde istiklal madalyası olan bir amcamız var, tanıdığımız. Bir ara bakkallık yapmış. Yaşlı bir kadın gelmiş.

“—Şuradan tereyağı ver, nasıl tereyağın iyi mi?” demiş.

“—Eh işte, tereyağı gibi tereyağı.” demiş.

“—Canım, sen benimle alay mı ediyorsun?”

“—Bilmem tereyağını ben imal etmedim ki. Getirdiler satıyorum. Tereyağına benziyor, tereyağı gibi. Tereyağı gibi tereyağı ama…” ötesini söylemiyor.

Kadın kızmış, gitmiş zabıtaya şikâyet etmiş. Zabıta gelmiş. Ona da öyle söylemiş,

“—Tereyağı gibi tereyağı. Ben bunun tahlilini yapacak gücüm, kuvvetim yok. Ben sakallı bir adamım, dürüst bir adamım. Ben buna halis dersem, içinde bir katışık varsa ona ortak olmuş olurum.

Onun için olduğu gibi, haliyle söylüyorum.” demiş. Ne mübarek insanlar.

Doksan yaşına gelmiş, belki daha fazla yaşında. Dinç böyle, ibadetten diri. Beli iki kat bükülmüş ama namazını bırakmaz. Tın tın böyle, sapasağlam insan.

Bir kardeşimiz vardı Allah razı olsun, perdeci. Perdesinin demirlerini soruyor:

“—Bu demirlerin üzerindeki yaldızlar çıkmaz, bozulmaz değil mi?” diyor satıcıya.

“—Bozulmaz hee!” dese yetecek. “Hee hee” dese geçiştirecek. Öyle demiyor;

“—Geçenlerde götürürken elime çıktı, bozuluyor!” diyor.

Aferin! Doğruyu söylüyor.

Bir başka kardeşimiz vardı, hoşuma giderdi ticareti. Dükkânına gider otururdum. Müşteri gelir onu çıkarttırır, bunu çıkarttırır. Almaz.

“—Kusura bakmayın, sizi yordum!” deyince;

“—Estağfirullah, vazifemiz.” derdi.

Veyahut;

“—Daha aşağı olmaz mı?”

“—Daha aşağı veremeyeceğim. Hakkınızdır, gidin başka dükkânlarda bakın, yine uygun görürseniz bekleriz, şeref verirsiniz!” filan diye uğurlardı.

Böyle filozof gibi. Gayet güzel konuşa konuşa. Hoşuma giderdi. Allah ticareti güzel yapmayı nasib etsin…

Ticaret güzeldir, Peygamber Efendimiz ticaret yapmış ama ticareti güzel yapmak lazım. Ticaretin içine hile katmamak lazım. Helal malını alışverişini harama döndürmemek lazım. İki paralık menfaat için ahiretini mahvetmemek lazım. Adamın hakkını sırtına yüklenmemek lazım. Yapacağın şeyi doğru düzgün yap.

Demek ki çarşıda böyle dua edermiş Peygamber Efendimiz. Ondan sonraki hadis-i şerife geçiyoruz bu kadar yeter diyerek:

d. Evine Girerken Misvak Kullanırdı

İbn-i Mâce ve Ebû Dâvûd ve Neseî, Hz. Aişe Validemiz'den rivayet etmiş:[193]

كَانَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسِّوَاكِ (م. د. ن. ه. عن عائشة)

RE. 532/6 (*Kâne izâ dehale beytehû bedee bi's-sivâki*)

Peygamber SAS Efendimiz evine girerken, ilk iş olarak ne yapardı? Onu anlatıyor bu hadîs-i şerif. Ne tahmin edersiniz? Misvak kullanırmış. Hemen içeri girerken misvak kullanırmış.

İnci gibiydi Peygamber Efendimiz'in dişleri. Ağzını açtığı zaman konuşurken, dişlerinden nurlar saçılırdı etrafa. Pırıl pırıl böyle. İnci gibi dişleri vardı. Evine girerken ilk önce hemen misvaklanıyor.

Sahabesine tavsiyesi var, hadîs-i şeriften biliyoruz. Diyor ki:

"—Benim karşıma, dişleriniz sararmış, ağzınız kokulu bir tarzda gelmeyin."

"—Ne zaman söylüyor bunu?"

"—Bin dört yüz küsür yıl önce söylüyor."

"—Nerede söylüyor?"

"—Suudî Arabistan'ın idaresi altında bulunan Hicaz mıntıkasında."

"—Nasıl bir ortamda söylüyor?"

"—Gıda yok, dükkân yok, alışveriş zor, hayat şartları zor, su yok, evler basit, kumaş yok, şunu yok, bunu yok… Her türlü zorluğun olduğu sırada söylüyor."

"—Nasıl sağlıyor bu diş temizliğini?"

Misvak otu denilen bir ağaç var. Belki başka adı da var o ağacın. Zaten otuz, kırk çeşit ağaçtan yapılabilirmiş. O ağacın

---

[193] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.61, no:372; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.342, no:286; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.188, no:25594; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.356, no:1074; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.42, no:17859; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.187, no:6674.

köklerini topraktan çıkartıyorlar. Topraktaki kökleri. Onlar ağzınıza alıp da biraz hafif hafif, bastıra bastıra dişinizle çiğnerseniz tellenir, lifleri tellenir. Sonra onun bir tuzluca, hafif baharlı, biberli gibi yakıcı ve tuzluca bir tadı vardır.

Bu çok şifalı bir şey. Misvak son derece şifalı bir ot. Ot kökü veya ağaç kökü diyelim. Son derece şifalı. İçindeki maddeleri tahlil etmiş bir dişçi kardeşimiz. Bunun içinde bir kere antiseptik maddeler var. Antiseptik yani temizleyici ve mikropları öldürücü maddeler var bu diş otunun, kökünün şeyinde ve baz özelliğinde…

O ne işe yarıyor? Ağızdaki mikroplar gıda artıklarını aside çeviriyorlar. Bozuşturdukları zaman ekşitiyor, fokurdatıyor. Hani bir yemeği birkaç gün bıraksanız bir yerde ne olur? Fokurdar, fışkırır yani. Fış fış fış fış.

"—Bir tadına bak bakalım."

"—Ekşi!" yani asit oluyor.

Fışkırtı, bozuldu, tahammür etti, asit oldu. Tabii bu ağızdaki gıda artıkları da temizlenmediği zaman içindeki mikroplar, canlılar… Ağızın içinde de tabii havada da suda da birçok canlılar var. Ağızda da canlılar var. O canlılar o gıdaları çürüttürüyor, bozuşturuyor ve asit çıkıyor. Asit de dişlerin malzemesini, kireçli yapısını, minesini eritiyor. Hani mermerin üzerine tuz ruhunu döktüğü zaman, fışır fışır fışır fışır bakarsınız mermeri delmiş. Onun gibi yapıyor.

Bu misvağın suyu onu söndürüyor. Yani ağızda meydana gelmiş asiditeyi, asitlik ortamını söndürüyor. Baz özelliğinde.

Bir de antiseptik özelliği var. Bir de mideye yararmış, bir de göze yararmış. On tane faydasını sayıyor Peygamber Efendimiz.

"—Ağzı temizleyicidir ve Rabbın rızasını kazanmaya vesiledir." diyor.

Neden? Rabbimiz temizliğin her çeşidini seviyor, onun için. Rabbimiz temizliğin her çeşidini seviyor.

"—Ama benim abam yamalı, pantolonum yamalı. Çorabım gözenmiş ve tamir edilmiş."

Olsun, temiz olsun yeter ki. Su bulamıyor musun? Buluyorsun.

Yıka şöyle şöyle. Hiç bekârlık çekmedin mi, hiç mendil yıkamadın mı, çorap yıkamadın mı? Yıka, as… İki tane al, üç tane al. O kuruyunca ötekini giy. Her gün değiştir. Böyle teke gibi, koka koka dolaşma...

Kimisinin ayakları böyle, maşallah sıhhatlidir, ciğeri sağlamdır. Ayakları kokar, pabucunu bir çıkarttı mı, tamam. Otobüsün içinde duramazsınız. Yaz günlerinde öyle oluyor. Adamın otobüste ayağı terliyor. Bir çıkartıyor. Hemen muavin geliyor:

"—Ayağını giy!" diyor.

Neden? Otobüste müşteri kalmayacak, hepsi kaçacak kokudan… Şimdi bu ayağı yıkamak lazım, bu çorabı da yıkamak lazım.

Millet o çorapla camiye geliyor, ben bastığı yere acıyorum. Yahu bu çorabı pabucun içine tık, içeri sokma bu çorabı. Şadırvanda da ayağını güzelce gıcır gıcır yıka, içeri gel. Çıplak ayakla namaz kılmak günah değil, bir şey değil. Gayet normal. Temiz ol. Sonra senin böyle kirli ayağınla, kirli çorabınla, ıslak çorabınla gelip böyle bastığın yerlere, öbür kardeşin başını koyacak, alnını koyacak. Onun için temizliğe topluca riayet etmemiz lazım.

Allah korumasa mahvoluruz biz. Bu toplu ibadet yerlerinde Allah korumasa halimiz harap olur.

Peygamber Efendimiz temizliğin her çeşidine çok dikkat ederdi. Saçına dikkat ederdi, sakalına dikkat ederdi, dişine dikkat ederdi, fazla kıllarının izalesine dikkat ederdi, tıraşına dikkat ederdi…

Bir keresinde Peygamber Efendimiz'in zevcelerinden bir tanesi dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah! Kapıda bir misafir var, sizi görmek istiyor."

Peygamber Efendimiz ne yaptı? Oradaki su kabına eğildi… Ayna bizim için şimdi çok basit bir malzemedir ya, o zaman ayna yoktu. Kolay bulunan bir şey değildi. Nasıl yapacak aynayı? Ancak gümüş aynalar vardı. Gümüşü iyice silip, parlattığı zaman. Düz ise, çok cilalı ise bir metalik ayna gibi oluyor. Yüzünü biraz görebilir.

Eğildi su kabına, saçını sakalını düzeltti.

Onun üzerine Peygamber Efendimiz'in zevcesi olan anamız, mü'minlerin anası dedi ki:

"—Sen de mi yâ Rasûlallah?"

Peygamber Efendimiz'e Allah temizliği, güzelliği emretti. Efendimiz çok itinalı hareket ederdi. Saçını düzeltti, sakalını intizama soktu, öyle çıktı.

Biz şimdi derbeder, dağınık, ceket bir omuzda… Çoraplar öyle, pantolon öyle, ayakkabımız öyle… Sokaklarımız çamur, bir yürüdük mü dizlerimize kadar, bir de hızlı koşarsak pabuçların arka tarafından, ensemize kadar çıkıyor çamur.

Hiç denediniz mi bilmiyorum veya başınıza geldi mi? Bakıyorsun ensende çamur var… Niye? Koştun ya otobüse yetişeceğim diye. O koşarken, pabucunun arkasından bir zıplıyor çamur, şap ensesine insanın... Ensesine, sırtına… Paltonun arkası çamur olmuş tepeye kadar, farkında değil.

Biz müslümanlara yakışmazdı bu şeyler. Bizim sokaklarımız eskiden Arnavut kaldırımıydı. Gelirmiş Arnavut kardeşlerimiz, güzel taşları döşer. En çok onların işiymiş. Kaldırım yaparlarmış, sonradan kesme parke taş çıkımş falan. Ama temizmiş.

Şimdi bir acaip olduk, temizliği de unuttuk. Herkes evinin önünü temizlesin diyen kim? Bir belediye reisi mi? Hayır! Peygamber Efendimiz. Herkes evinin önünü temizlerse, belde tertemiz olur. O hadis-i şerifi belediye ilgililerinin yazması lazım! Herkes evinin önünü temizlerse, herkes evinin önünün çamurunu izale ederse, tertemiz olur ortalık.

Allah temizlik duygusunu bizlere ihsan eylesin… Adam geliyor, yüznumarayı kullanıyor. Adam geliyor, lavaboyu kullanıyor. Sen kullandıktan sonra geleni de düşün. Burası caminin yüznumarası… Burası veyahut cami olur, otel olur, neresi olursa olsun. "Bir beyefendi girmiş, çıkmış!" desinler. Orayı tertemiz bırak. Biraz suları şöyle şöyle aktır. Çamur bırakma, kir bırakma, pas bırakma. Orada neyi yıkadıysan, onun izini bırakma.

Orası tertemiz dursun.

Bunlara dikkat etmiyoruz. Yani çocuklarımıza da öğretmeliyiz bunları. Küçük şeyler ama öğretmeliyiz.

Bizim büyüklerimizden gördüğümüz, paket geldi mi düğümleri açılıp, ipi sarardık biz. Fiyonk yapardık. Koyarsın onu oraya. Bir başka zaman paket için ip lazım oldu mu oradan onu alırsın. Atmazdık.

Şimdi bir makas, bir bıçak; cart cart cart… Dört yanından paketin ipi kesiliyor. Ne oldu? Ziyan oldu. İsraf oldu yani. Onu israf etmeyelim diye düşünürdük. Eskiden, büyüklerimizden gördüğümüz öyleydi. Siz de çocuklarınıza öğreteceksiniz. İsraf haramdır, israf etmeyin diye söyleyeceksiniz.

Bak büyüklerden birisi, lamba sönmüş. O lambayı almış talebesi, dışarıda gitmiş patlatmış. Pat diye atmış. Bir güzel ses çıkıyor ya ampulü duvara vurduğun zaman. O hocası ona onu ödetmiş. Niye ödetmiş? Patlamış ampulün ödemesi ne olacak? Nasıl ödettiyse üç kuruş, beş kuruş neyse. Niye?

"—Sen yapılmış bir şeyi bozdun!" diye. Bu yapılmış bir şey değil miydi?"

"—Bir işe yaramaz!"

"—Belki yarar."

Benim tanıdığım kimseler var, altını kesiyor, üstünü kesiyor bir şey yapıyor. Bundan çaydanlık yapıyor, demlik yapıyor.

Bir tane —Allah rahmet eylesin— Hafız Yusuf diye hocamız vardı. Acaip bir adamdı. Manav dükkânı gibi bir yerde yatardı. Bir köşesinde yatağı vardı, bir köşesinde aleti edevatı vardı. Bir köşesinde de kütüphanesi vardı. Bizim profesör beni aldı, onun yanına götürdü. Allah hepsine rahmet eylesin. Dedi ki:

"—Öp bakalım, bu ikinci hocan!" dedi.

Birisi benim profesör, ben onun asistanıyım. Ötekisi de manav dükkânında duran Hafız Yusuf Efendi.

"—Bu da senin ikinci hocan, öp bakalım bunun elini!" dedi.

Ama bize neler öğretti. Neler biliyor adam. Derya… İran

edebiyatı, Osmanlı edebiyatı, Arap edebiyatı ezberinde. Her şeyi… Lügati ezberlemiş, Arapçayı şahane biliyor. En büyük şairlerden her şeyi biliyor.

Onun dükkânında gördüm. Büyük ampullerin, küçük ampullerin madeni kısımlarını çıkarmış, kesmiş, bir çaydanlık, demlik yapmış kendisine… Yani yapan yapar. Onun için yapılmış bir şeyi bozmamayı öğreteceğiz çocuklarımıza...

Temizliği öğreteceğiz. Eve temiz girmeyi öğreteceğiz.

"—Gel bakayım buraya oğlum! Nerede bu pabucun teki?"

"—Vallahi bilmem, içeri bir adım attım, öteki ayağımdaki pabucu bir savurdum. Ensemin yanından bir taraflara gitti ama nereye gittiğinin pek farkında değilim anneciğim!"

"—Bul bakalım onu, ikisini yan yana şöyle bir koy, çamuru varsa bir yıka. Bir rafa kaldır. Bu çamurladığın yerleri bir temizle. Bir daha böyle girme. Bak dışarıda ayakkabılarını sil, içeriye böyle temiz olarak gir." filan dememiz lazım.

Yüznumaraya girmiş çıkmışsa, lavaboyu falan kullanmışsa,

"—Gel bakalım oğlum, bak buraya bir su dökmen lazımdı, bir temizlemen lazımdı, bir şey yapman lazımdı." diye öğretmeliyiz aziz kardeşlerim.

Çocuklar bir şey bilmezler. Sen onu nasıl öğretirsen öyle yetişir, büyüdüğü zaman öyle gider.

Peygamber SAS Efendimiz eve girdiği zaman misvaklanırdı, misvakla başlardı. Hemen ilk önce misvaklanırdı. Tabii dişleri pırıl, ağzı hoş kokulu.

Sonra o antiseptik. Diş etleri çok sağlam oluyor. Her zaman söylerim, gene söyleyeyim. Dişçiye gittik, orada ben diş tedavisi falan gördüm de bir arkadaş dedi ki:

"—Benim iki üç sene önce dişlerim çok fenaydı, diş etlerim yaraydı, her abdest alışta saatlerce beklemek zorunda kalırdım, kanardı boyuna. Şöyle birazcık ağzımı, dudağımı sıkıştırsam, içeriden tükürüğüm hemen kanlanırdı."

"—Eee, nasıl geçti?"

“—Misvak kullandım geçti.” dedi.

“—Otur bakalım şu dişçi sandalyesine, dişlerini görelim.” dedi dişçi. İki üç sene önce bütün ağzı yara olan insan, dişleri kökünden sallanan insan oturdu, ağzını açtı. Dişçi hayretler içerisinde kaldı,

“—Aaa, maşaallah!” filan dedi. Biz de onun üzerine başımızı eğdik. O kardeşin ağzına baktık ki, o diş etlerinin renginin güzelliği, pembeliği… Böyle latif, sıhhatli rengi, o dişlerin pırıl pırıl sedef gibi parlamasına hayran kaldık.

Yani böyle bir hassası var, böyle bir özelliği var bu misvağın.

Tabii kıl fırça… Sakın almayın. Ekseriya domuz kılından yapıyorlar. İthal malı domuz kılından yapılıyor. Tabii kıl iyidir diyorlardı, doğru değil. Dişçi kardeşlerimle konuştum. Tabii kılın içinde kıl kanalı olduğu için, kılın içinde kanal vardır, kıl öyle yekpâre değildir, organik bir şey o. Onun içinde bir kanal vardır. O kanalın içine mikrop girip saklı kalıyormuş, ürüyormuş. Onun için kıldan yapılan fırça iyi değil.

Alacaksanız ağzınıza sürttüğünüz zaman kökünden çıt çıt kırılıp da ağzınızda parçaları kalan değil de dayanıklı, sentetik malzemeden yapılmış fırçalar kullanabilirsiniz. Onlarla ağzınızın temizlenmesi için. Bulabilirseniz misvak kullanırsınız.

Hiçbirini bulamadınız ama ağzınızın, dişlerinizin temiz olması lazım, ne yapacaksınız? Peygamber SAS buyuruyor ki:[194]

الْأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السِّوَاكِ، إِذَا لَمْ يَكُنْ سِوَاكٌ (طس. أبو نعيم كثير بن عبد الله بن عمرو بن عوف المزني عن أبيه عن جده)

RE. 190/1 (*El-esàbiu tecrî mecre’s-sivâk, izâ lem yekün sivâk.*) “Misvak olmadığı zaman, parmaklar da misvak yerine geçer.”

---

[194] Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat,* c.VI, s.288, no:6437; Abdullah ibn-i Amr ibn-i Avf el-Müzenî babasından, o da dedesinden.

Mecmaü’z-Zevâid, c.II, s.268, no:2577; *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.550, no:26168; Câmiu’l-Ehâdîs, c.XI, s.24, no:10166.

O zaman parmağınla böyle yapacaksın, böyle yapacaksın. Ağzını, dişlerini abdest alırken temizleyeceksin. Çer çöp kalmayacak. Ekmek, gıda parçası kalmayacak. Çalkalayacaksın, temiz olarak geleceksin.

Namaza temiz olarak geleceksin. Misvaklanarak kılınmış olan namaz, misvaksız olarak kılınmış olan namazdan kaç kat daha sevaplıdır, tahmin edin. Yetmiş kat daha sevaplıdır. Ağız temizlenmiş, misvaklanmış, öyle geliyorsun. Ağzın tertemiz, kokusu yok, sarısı yok. O namaz, öteki namazdan yetmiş kat daha sevaplıdır.

Sarıkla kılınan namaz, sarıksız kılınan namazdan kaç kat sevaplıdır? Yetmiş kat sevaplıdır. Onun için bazı kardeşlerimiz sarık bulunduruyorlar şurasında, çıkartıyorlar, doluyorlar. Dolaması ne kadar çok olursa, sevabı o kadar artıyor. Yetmiş kat sevabı fazla oluyor. Onun için tavsiye ederim, teşvik ederim.

"—Efendim, işte ulemâya mahsus."

Yok ulemâya, sulehâya; herkese mahsus… Herkes Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği şeyi yapsın. Yani sarığı sarsın, sevabı çok olsun.

e. Yiyecek Yoksa Oruca Niyetlenirdi

Vakit geldi amma bir hadîs-i şerif daha okuyalım, rakam tam olsun. Yine Hz. Aişe Anamız/dan RA, şöyle rivayet gelmiş ki:[195]

كَانَ إِذَا دَخَلَ ، قالَ: هَلْ عِنْدَكُمْ طَعَامٌ ؟ فَإِذَا قِيلَ: لاَ ! قالَ: إِنِّي صَائِمٌ (د. عن عائشة)

RE. 532/7 (*Kâne izâ dehale, kàle: Hel indeküm taàmün? Fein kile: Lâ! Kàle: İnnî sàimün.)*

(*Kâne izâ dehale*) "Peygamber Efendimiz girdiği zaman eve, (*kàle*) derki ki: (*Hel indeküm taàmün*) Yanınızda yiyecek bir şey var mı? Yiyecekten bir şeyler var mı yenilecek?"

Ne olsa razı. Yani baklava isterim, börek isterim, çörek isterim, kızartma isterim, külbastı isterim, köfte isterim, tatlı isterim, tuzlu isterim… Öyle şey yok. "Yiyecek bir şey var mı evde?" Olmayabilir çünkü. "Yiyecek bir şey var mı?" diye sorardı.

(*Fein kile: Lâ*) "Eğer *lâ* denirse, 'Yok yâ Rasûlallah!' denirse, o zaman: (*Kàle: İnnî sàimün*) 'Ben bugün oruçluyum.' derdi." Tamam, oruca başlardı.

"—Zaten öyle istiyordum, düşünüyordum. Madem yiyecek bir şey de yokmuş, oruçluyum!" derdi.

---

[195] Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.28, no:2289; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.233, no:7364; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.115, no:2637; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.277, no:7792; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXV, s.79; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, c.IV, s.203, no:7703; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.175, no:17; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.81, no:18059; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.187, no:6675.

Görün ki muhterem kardeşlerim, Peygamber Efendimiz'in hanesi nasıl, ne mahrumiyetler var! Aylarca ocağının tütmediğini yazıyor kitaplar. Ocakta yemek pişmiyor. Hurma bulursa, hurmayı yeyiveriyorlar. Süt gelmişse, sütü içiveriyorlar, tamam. Eh et olursa, eti o zaman tabii pişiriyorlar ama iki ay, üç ay hiç böyle ocağının tütmediği olurmuş.

Biz şimdi böyle nice nice bolluklar içindeyiz, bizim çok şükretmemiz lazım. Bu halimize, bu günümüze çok çok şükretmemiz lazım. Allah bizi şükreden kullardan eylesin...

Çünkü Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

"—Nice gıdayı, rızkı yiyip de şükreden insan vardır; oruç tutan insan gibi sevap kazanır."

Yani, yiyip şükretmek de sevap kazandırıyor; yemeyip oruç tutmak da sevap kazandırıyor. Oruç tutarsan da sevap, yiyip de, "Çok şükür yâ Rabbî, bana bu nimeti verdin!" demek de sevap. Hepsi güzel!

Demek ki insan her şeyden sevap kazanabilir. İyi müslüman olur, akıllı olursa; şükretmesini, sabretmesini, dua etmesini bilirse her şeyden sevap kazanır.

Allah bizi de öyle şuurlu, güzel müslümanlardan eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

08. 01.1988 – İskenderpaşa Camii